Liber Diego de Tavara y de Riveco

INCIPIT TRactatus de gratia in lucem editus a Sapientissimo Magistro fatre Joanne Marques. ues per tinã sacrã Theologiã cathedrã Dignissimo moderatore in florentissima Salmanticensi academia

Ia q. 109 articulus 1m Vtrum homo sine gratia aliquid verum cognoscere possit

Vt plenius intelligamus circa huiusmodi gratie necessitatem ad cognoscendum uerum et ad operandum bonum oportet primo distinguere quatuor status in quibus natura humana considerari potest. Unus enim secundum eam fuit ante peccatum. Alius est corrupta natura per peccatum. Tertius fuit in gratia. Quartus est in gloria. Igitur Cajetanus art. 1 sequenti considerat suos status. 1m primo natura pura intelligitur sine peccato et sine gra. 2m notat status donum gratie rationali cuique uires inferiores intellectum. Secundum est in culpa pugna appetitus 3m uocat statum iustitie originalis cuique subiecta affirmatio accidit pactum dei 4m diuturna discordia appetitus rationis quam diu anima hominis mansit auer

teret a Deo p peccatis & nec in hoc statu nec in precedenti destituet gratia habituali. p status gre e habentis gratiam habitualem hominis lapsi in peccatis

Notat preterea Caietanus 2m 2æ 3. status vie a cognitis destitutis quia possunt manere sine illo re autem vera nunquam habilio separata p quia status iustitie originalis in primo homine continebat fuit cum statu gre et amicitie Dei

Dominicus de Soto lib. 10 de natura & gratia capite 2 assignat tantum quatuor rectitudines enim 2m quem Caietanus assignauit vocabit nomine recte gratie & merito quia quantum ad nostros videretur non distinguendus alterius eadem enim iura & immunitatem haberet natura in utroq propter eandem rationem possumus nos reducere primum statum scilicet pure naturalem qui ad nostrum propositum videtur id incidere cum quinto earundem enim virium & eiusdem imbecillitatis esset homo in pura natura & post lapsum in peccatis quia ut Caietanus & Soto affirmant cum communi schola homo purus hoc est impotens naturalibus & homo lapsus tantum distinguuntur sicut nudus & nuditas quia negatio gratie in homine lapso habet rationem priuationis. In pura autem natura est quedam negatio simplex qua propter nihil magis posset in pura natura quam potest lapsus in peccato

Ratio autem predictorum est quia homo in pura naturalibus non minus pateretur pugnam carnis & spiritus quam patitur in statu peccati hec enim pugna homini inde desiderato naturaliter est non enim sequitur ex aliquo accidenti aduentitio sed ex ipsa natura utriusque partis nam appetitus sensibiles concupiscit delectabilia sensuum quod aliquando prohibentur permissionem deinde oritur pugna & diuisionem inter utram que facultatem nihilominus negari non debet. Continem per peccatum accepisse [illegible] vulnus immutatis iuxta doctrinam Sanctorum sed ex hoc non sequitur minores esse vires hominis lapsi quam esse in pura natura quia eadem vulnus carnis nisi immutata in natura lapsa habet rationem vulneris quam in pura natura non haberet eo quod in homine lapso sequitur. ex dissolutione unionis quod erat inter vires bas originales & animam ex esuria facultatum inferiorum a superioribus quibus freno iustitie subiecta erat

&

d'uulng in animali visibi inclusione dñi nr

Solug 9 ordeamus tres status 1m iustitiq originalis in quo nulla fuit p turbatio passionu 2m hominis lapsi in peccatu cu pas na passionu et sine freno Justitiq 3m hominis habentis graz ho bitualez et amicitiaz cu Deo impugnati nihilomiug motiq dapis cientiq qui status 9 eois e hominibz iustis et in tota hac questione examinandug e quid possit natalis nra et quid n possit sine gra Dei in quolibet predictorug statug

Tandez aduertendug e nomine gre nos n intelligere solu bet beneficiu Dei in anteriug sed illud tantu quo nobis predesti natug e ex meritis Xpi mediatoris fuit enim antiquus error Pe lagij qui dicebat sine gra Dei solo ugore nalis posse nos seruare totaz legez et obtinere eternaz coraz Deo quicu preme retur testimonijs scripture quiz iustitiaz nraz tribuit gre Deinz pendeat graz Dei re donug creatoris p quod accepimus arbiriz facultatez hanc aute solutz Pelagij reprobarunt Patres afri cani epistolaz 93 apud Augst nam quamuis natalis nra in pa rada tre possit dici gra Dei qua est creata ad mereri n possimug tamen alia e gra qua commendatur in libris ecclesiasticis nem pe qua uocamur ad deo et iustificamur coraz ipso p qua gra inquiunt Patres dicere possumug si Deg probij quis da nos nimiug quia Xps qui est uerus Deus nobis obtinuit graz illaz et ita in tota hac questione nomine gre intelligemug Donug Dei no bis collatug in tuitu sanguinis Xpi

Hoc supposito 1a dubitatio e Vm homo lapsus potest sine gra Dei credere fide christiana misterijs nre religionis.

DVBITATIO Iam Vm homo lapsus possit sine gratia Dei credere fide christiana misterijs nostre religionis.

post quaz secutus e error Pelagij mansorunt quidaz scho logi Massilienses qui dicti sunt semipelagiani siue ex religijs Pelagianorug qui quidez diuertiebant a Pelagio maiore ex parte. nihilominq decedebant natalis nrog ex principijs prebere aliq

tate initius grā Dei nūerus exhibendo Deo aliqd bonus opꝰ ꝑqd
leg tanquꝫ ꝑ manuducꝫ nos apprehenderet et ꝑduceret ad statū
sanctitatis et Justitiꝫ in aggrando autē hoc bono opere nō omnes
Dueniebant quidaꝫ arbitrabantr. hoc bonus opꝰ eē fidei ꝑ quaꝫ obti-
nebamꝫ a Deo beneficiuꝫ iustificationis et existentiaꝫ sentē-
tiā actꝰ fidei xpianꝫ precedebat graꝫ Dei inquo error a le
quando fuit Agus. in exposit quarundaꝫ ꝓpositionuꝫ exposi
tola ad Roma. cap. 62 ꝺ illuꝫ retractauit lib. 1º retractationuꝫ
cap. 23 et lib. de prꝺestinat sanctoruꝫ cap. 23 et pluribꝫ alijs
in locis et hoc errare possunt fieri duo arg 1m eē quia Hęretici credunt
aliqua misteria nrē religionis nō eniꝫ impugnant omnia et tamen nō
habent graꝫ ad assentiendum ꝙ et catholici possumus sine gra assen-
tiri eisdē 2º quia aliquid obstaret quominꝰ ex fidibꝫ natus
haberem fidē misteriorum sine omni gra Dei illud eē ꝺ difficultas
rerum credendaruꝫ ꝺ hęc nō uidetr. obstare quia res longe diffici-
liores credunt Hęretici sine gra nam Luterani credunt infantes
dum suscipiunt baptismuꝫ habere actuꝫ fidei expressuꝫ quo nu
hil absurdiꝰ nequeat difficilꝰ

Veritas tamen catholica eē fidei christianę eē donuꝫ gratiē
Dei nrē et exsortis uiribꝫ natus haberi nō posse ꝺ definitr. in Cō-
cilio Arausicano 2º canone 5 et 7 et eadē sententia ꝑ petruꝫ
eē Agus. sancti fulgentiꝰ prosperaquitaniꝰ et alij eiꝰ discī-
puli post longe lateq refert Vasquez 2ª 2æ disputat 186
cap. 1º in fine et ꝑ totā. ex Paulo ad philipenses 1º dicente bo
bis donatuꝫ eē nō solum ut in ipsum credatis ꝺ etiā ut pro illo pa
tiamini et ad Ephesios 2º graā estis salui ꝑ fidem et hoc
ex uobis Dei enim donuꝫ eē nec etiā nō erit difficile ꝺ firma
nō eandē ueritatē quia ut latiꝰ tradidi in materia de fide
ad credendum nō sufficit sola ꝓpositio misteriorum remittente uolun-
tate sicut ꝺ tenet in scholis in gg ꝓpter efficaciaꝫ demonstra-
tionis intellectꝰ Duncitr. ad assentiendum etiā si uoluntas ꝺ tradicat
ꝺ necessē eē ad credendum quia affectio uoluntatis hanc autē habe
re nō possumꝰ nisi ex inspiratē Dei tangentis cor nrum ut probe
amꝰ aures docilis doctrinę prędicatorum et eaꝫ cum pietate susci-
piamꝰ qua ꝓpter actorum 16. uersu 14 dicitr. de Lydia purpu
raria cuiꝰ Dominꝰ aperuit cor intendere his quę dicebantur a
Paulo et ita in Concilio arausicano 2º canone 5º definitr nō so

lum

lux eē donū grē Dei fidei nrē ꝺ etiā illius grē credulato
ris affectus qui a fabris dicit. initius fidei et certe fides xpi
ana posset haberi ex solo ingore nātē nisi possemus assignare toc
quare tanta multitudo infideliū resistat euangelio et fidei nrē
quia misteria nrē religionis honorabilissima sūt et multus commen
dant dignitatē nrās et charitatē Dei erga nos ꝑ quoꝝ merēdi possent
n' auxiliante Deo et aperiente cor ad superandas difficultatē
credibilius multi ex infidelibus qui pertinaciter resistunt euange
lio amplexati eēnt fidei nrē unde inducto dicto Augustini ca
none 5 citato dicit. qui fidei qua in Deū credim⁹ dicunt eē no
turale omnes eos qui ab ecclesia xpi alieni sūt quodammodo fal
sos eē desinut ꝓbabilē hanc fidei xpianā eē donū Dei restat
ꝓbandū eē etiā grām prædestinatā nobis ꝑ merita xpi dicaute
facilime ꝓbat. quia Pater aeternus omnes illas grās prædes
tinauit nobis ex meritis xpi quas ut haberem⁹ xps impetrauit
suo sanguine et ꝑ quas nobis adquirenda mōtē quis autē dubitet
xpm mortuū eē ut haberem⁹ fidei xpianas mortuus enim e
at iustificaremur et reddimberemur a peccato eē sine fide impo
sibile eē placere Deo quia fides eē initius fundamentū et ra
dix nrē Justificationis ꝑ cum habem⁹ fidei recte possum⁹ ꝓhoc
dono dicere si Deū ꝑ nobis quis d' nos habem⁹ ꝑ donū fidei ex
sanguine mediatoris

Contra, in contrariū Rō. ad 1m respondeo fidei illas qua habe
xps credit hec articulos n' eē diuina et infallibiles sō huma
nas et fallaces haeretici enim neque credut ex testimonio Dei neque ex
ꝓpositē ecclesie sō ex persuasione humana quā ex se eē mediū falsi
tatis et horroris subiectū et ideo ad habendas illas fidei n' dat. illis
grā ꝑ xpm quia xps n' eē mortuus ut haberem⁹ fidei fallaces
sō certas et infallibiles nrā autē fides certissima eē et infallibus
inclinari n' potest deinde ex parte medij ꝑ qd assentim⁹ eē su
ꝑ naturale quoad substantiā quia testimoniū Dei cui innititur fi
des nrā ꝓcedit. ordine naturē quis enim cognouit sensus Dei
aut quis consiliarius eius fuit Roma. 11. qua propter ad credē
das fidei xpianā et infussa necessaria eē grā Dei ex
sanguine mediatoris mortuus enim eē xps ut fideles eēm⁹ et ut
credentes uitā habeream⁹ in nomine ipsius

Ad 2m R. necessitatē grē n' colligi ex dā difficultate.

operis ꝺ exercitate in malo utili ⁊ honesta ꝺ pacis eruꝫ
opꝰ ⁊ subire mortꝫ ꝓ defensꝫ damnatꝫ fidei qua habere actꝰ
misericordiꝫ infusꝫ aut temperantiꝫ ⁊ tamen hæreticꝰ qui pri
mari animo decumbit nec deserat honoreꝫ suuꝫ n̄ moriter ex gra
Dei ⁊ expm ꝺ exsuggestione Diaboli fidelis autꝰ qui habet actꝰ
virtutis moralis infusꝫ quamuis facilius moueꝰ. ex gra Dei ⁊ expm
quã operatr. in mata mesta cuꝰ discrimine vo ⁊ quia gra Dei ⁊
donuꝫ quodaꝫ ⁊ beneficiuꝫ beneficiuꝫ autꝫ ut docet Seneca libo
de beneficijs cap. 6. ⁊ S. Tho. 2ª 2ãe qꝫ 106. artº 3 ad 6. semp
ẽ in bono offendꝫ erꝫ alteriuꝫ malaꝫ mutilꝫ aut nocuꝫ ne be
neficijs ꝺ iniuria unde nec ⁊ expr moripotuit ut hæreticus credꝫ
ret figmenta terroris sui quantumuis difficilia nec gra Dei dari
potuit ad similꝫ actꝰ ꝺ bene dator. nobis ad credendꝫ quæ ſ
fes nra bona ⁊ ⁊ quæ n̄ possumꝰ salutꝫ ⁊ tenere

— ꝺ obstaret aliquis actꝰ fidei infusæ potest reddi malꝰ exci
rcumstantia praui finis v g. requis suscipiat fideꝫ ut ꝑ tirandꝫ
occupet regnuꝫ quia aliter subditis placere n̄ potest ⁊ sic cre
dat ex intentº inanis gloriæ ⁊ tamen in nullo euentu potest
credere ne gra Dei gº gra Dei alqº dator. ad opꝰ malꝫ huic
argº Respondeo ut Iabin tradidit in mata de fide vel ca
techeꝫ ꝓbari actꝫ fidei n̄ posse reddi malꝫ ꝺ gd expresse docet Augu.
Lib. de catechizandis rudibꝰ cap. 5 ubi late ostendit neminꝫ cre
dere ex fide christiana nisi aliquod ei timore perculsum ranqui
credit ut placeat Deo, n̄ uult credere ꝺ frgit eo gd fides intenor
cuꝰ uidere n̄ possit ⁊ mutilis ad capturdaꝫ aureꝫ popularẽ ⁊ to
ta utilitas manet mis simulatæ fidei unde n̄ ẽ impossibile gd aliquis
n̄ mulet fideꝫ ut usurpet regnuꝫ ꝺ impossibile ẽ gd credat ex
alias finꝫ quam quia misteria fidei audienter a Deo reuelata

— ꝺ obstaret aliꝰ ehaꝫ n̄ actꝫ fidei redditr. malꝰ ex malo
fine credentis n̄ sequitr gra Dei dari admaluꝫ opꝰ quia Deꝰ
amantº dat graꝫ ut bene credant licet ego abuti possim gra
accepta ⁊ credere male hocautꝫ nullis momentis ẽ quia si teneat
Dicendus ẽ Deuꝰ dare graꝫ suaꝫ ad actꝫ malꝫ quia
at aliquis credat ex mala intentione necesse ẽ ut a nec quaꝫ
credat habeat intentꝰ malis finis ⁊ ex illa intentº eliciat
fideꝫ tanquaꝫ mediuꝫ suaꝫ intentio ingenere causæ efficientis

precedit medium enumptu qd si Deus homini volenti credere ex malo fine daret gram suam ad credendum daret vtiq; ad credendum male qa fides eliuata exilla intentõ non posset manere bona nec indifferens q̃ gra data ad credendum in illa angustia hoc e post illam intentõ daret. ad actus malus qa non potuit dari ad credendum ex alia intentõ quandiu precedens intentio non est retractata tunc enim fides credendi est ex illo malo fine sed desistendum a prior voluntate

m.

Dubitatr 2o Vtlapsus indigeat gra Dei perchristum ad cognoscendas. veritates naturales.

Per veritates naturales intelligo omnes illas quas cognoscere possumus disciplinis naturalibz v.g. Rethorica philosophia ethica naturalis et similes etc. Circa. Deus auctore vniuersi quales sunt Deum esse creasse et seruare mundum habere naturale prudentia et similes loquor autem de istis veritatibz cognitis nobis speculationis gratia si adiscantur. ad edificatõ ecclesiæ nimirum ut quis facilius possit Deus gentilibz et eos inducet a errore aut reprobatis veritates cognitas excitent in homine primum effectum illas mouent ad recte iudicandum alia qo est de qua dica an sequenti nunco disputabo de cognitõe pure speculatiua harum veritatum de isto sine speculandi

Gabriel Vasquez 1a 2ae disputat 108. cap. 2 licet ipse met in se necessariam gratiam Dei ex parte dõm ad cognitionem harum veritatum existimat nihilominus quas licet cognitionem veritatis naturalis possit dici gratia Dei non equidem alterius ordinis nec alterius prudentiæ a naturali eo modo quo potest dici gratia vna nata qa quicunq; cognitio veritatis naturalis est donum et beneficium Dei qd non in meritum actibz nris debitum ex beneficium a beneficio creationis ut statim ostendemus quapropter non in parua vre potest gratia Dei licet illa non vaticano dicere, si Deus nobis quis contra nos

Hanc tamen doctrinam acerrime notat Lorca disputat 2a de gra membro 1o vocans eam a rore alienam et penitus improbabilem sibat autem 1o testimonio Aug. 1o retractationum cap. 4 ubi sanctus Doctor retractat id qd dixerat insti loquis nimirum Deum qui nisi mundos corde nemo scire voluisti quia facile inquis aliquis dicere potest multos non mundos corde multa deo cognouisse qd sentit Aug. sine omni

gra dei ⁊ exhibita facultate nate multas scire aliquas ueritates

Z° q̃ inter ueritates naturales quedã sũ naturaliter nota ut p̃ncipia
tres n̄ possũt intellectu dissentiri sũ etã ueritates scientifice qui p̃banter ⁊
demonstrãt demonstratio autẽ ita duxit intellectu ut uelle nolit
assensu credere nemo autẽ requisitis gradibus adcognitã eorũ q̃ p̃requiritur
demonstratis cognoscunt.

Sũ hec omnia nullius momenti sũ nec mouere nos debent n̄ enim
uideo q̃ pretextu negari possit cognitã ueri naturalis q̃ cunque illud dispone
deus gra ⁊ deus generaliter nõe sicut dictũ gra ipsa nata nec qua rõe negari queat
ee doctrinã beneficiũ a beneficio creationis licet intra prudentia naturale
⁊ p̃ in dgrua rõe possit deus gratiã ⁊ beneficiũ dei cognitã illa q̃ batur.
q̃ ipsa nata rationalis dictur. gra ut docent patres afficiant homine ornamen
tã nate gre eha dispositã uerũ autẽ quodcunq; sit ⁊ bonũ intellectu
⁊ cognitio ueri redundat in ornamentũ aie q̃ quelis cognitio ueritatis gra
elis ⁊ beneficiũ naturale dici potest

Q° v° sit ductum gra a beneficio creationis p̃batur q̃ ut n̄ ee tot
uis beneficia duo tanta obstare possent autẽ q̃ quelis cognitio ueri natura
lis comprehenderetur intra beneficiũ creationis autẽ tanta necessitate sequi
retur. ex illo ut sine iniuria negari n̄ possit neutiquã autẽ obstare
debet q̃ nec prãdicta cognitio comprehenditur intra beneficiũ creationis
alias quia non habent illa cognitionis n̄ acciperent integra creationis
gra nec dispositã dicta cognitã n̄ posse negari sine iniuria aut iniuria uirga
alias omnibus his qui illa n̄ habent infertur adeo ut iniuria uirga
retur. q̃ ẽ absurdũ preterea n̄ potest negari ad cognitã cuiuscunq; ueri natura
lis remoueri adeo impedimenta q̃ obstarent cognitio excitarian
tur ut applicet intellectu ad exercitiũ cogitandi hac causa excitatio
⁊ remotio impedimentorũ n̄ ẽ debita nec tributa creationis nec iure suadibus pru
dentie q̃ nil lederet prouidentie suadibus si hic ⁊ nunc n̄ tollerentur im
pedimenta nec excitaretur uoluntas ad applicandũ intellectu in hoc homine
ad cognitã huius ueri nec eo tempore n̄ excitatio malio nec tollunt im
pedimenta ut alter cogitet ⁊ tamen illesa prudentie suauitate

Nec obstat q̃ hec impedimenta tollantur ⁊ uoluntas excitatur.
inter causam naturaliũ nã multa subministrat nobis deus
causas naturales nã cogimur ad nostre nobis doctrinã ab
neficio creationis q̃ causas naturales ita disposuit sua arte ⁊ prudentia
ut aliter disponere potuisset hac rõe actorũ q̃ pomorũ
beneficio numerat. plumã ⁊ frugi ferarũ nec enim inuitus cepero

semetipsum sine testimonio reliquit benefaciens de celo
bans pluvias et tempora fructifera implens cibo et le
titia corda nostra nam licet pluvie preparentur per cau
sas naturales potuit Deus immutata sua providentie
causas ita disponere ut non sequeretur pluvia

Ad primum argumentum respon
deo cum Deo Thoma hic in argu
mento sed contra Dicus Augustinus retractare illas pro
positiones scilicet mundo corde cognoscunt veritatem ex quo
sequitur gratiam habitualem que facit hominem mundum
corde non esse necessariam ad cognitionem cuiuscunque veritatis
multi enim peccatores multas veritates etiam supernatu
rales cognouerunt quare etiam si dicemus ad cognitionem
veri naturalis requiri gratiam per christum Augustinus non
esset contra nos nam peccatores fideles multas gratias et
dona christi habent sed ad nullam rationem ad mittimus tan
tum affirmamus quamcunque cognitionem veri non probari
da ratione posse dici donum Dei sicut dicitur ipsa natu
ra quare omnino extra rem adducitur contra nos lo
cus Augustini

m.

Ad 2 respondeo non esse nobum
beneficium Dei quod quis non re
sistat demonstrationi mathematice aut assensui prin
cipiorum apprehensis terminis sed beneficium Dei
in hoc consistere ut remotis impedimentis intellectus
applicetur ad cognitandum quia potuit non applicari hec
enim excitatio et remotio impedimentorum ut
dixi nobum donum est

Ad 3um dicendum quod condidit na
turam rationalem ut aliquam

do operaretur nec enim creauit illam ut perpetuo
esset otiosa et ab operatione suspensa ergo in ea
creatione sine nobo beneficio constituitur natura ista
tu operandi ac proinde sine nobo bono Dei promou
tur impedimenta et excitatur ad cognitionem respon
dit Deus condidisse naturam rationalem cui creatu
nis operaturam uage tamen et indeterminate hoc ut
aliquando operaretur non tamen ut operaretur determi
nate in hac occasione ex quo non tollitur materia do
ni et beneficij in singulis operibus quia quodlibet
opus potuit impediri sine iu et iniuria licet omnia
in uniuersum non possent inquit enim Seneca libro
6° de beneficijs cap. 13 siquis ut consequatur ma
gistratus tenetur redimere decem captiuos beneficium
praestat hisquos redimit non quia redimit sed quia
eligit redimendo potuit enim illos excludere et eligere
alios quamuis omnes in uniuersum excludere non
posset

His suppositis e prima
sententia Petri de Aliaco in
primo quaestione 3 affirmantis ad multas uentates naturales indigere hominem speciali adiutorio
gratiae Dei illa autem exeputat quae uere sanctorum Deus
habeat uirtutem et prouidentiam in administratione
mundi et similes hanc sententiam ualde extollunt
Hereticj huius temporis quo facilius extenuent arbitrij
libertatem eta refert Bellarmi. libro quarto de
gratia cap. 2° Augustinus meminit D. Tho 2 contra
gentes capite secundo et ipsum errores appellauit

Et certe si Alexandrinus intelligit per auxilium gratiæ Dei nouam illustrationem additam lumini naturali ut uidetur intelligere sententia eius est intolerabilis quia non potest negari sub naturali lumine satis colligi potentiam et maiestatem creatoris ex effectibus et ordine creaturarum dicitur enim Sapientiæ 13 a magnitudine speciei et creaturæ cognoscibiliter potest creator earum uideri et Romanorum 1° inuisibilia Dei per ea quæ facta sunt intellecta conspiciuntur. sempiterna quoque eius uirtus ac diuinitas ita ut sint inexcusabiles ergo sine superiori illustratione possumus cognoscere predictas ueritates demonstratione qua idest a effectibus —— Ad Respondent Heretici quamuis naturali satis ostendant maiestatem creatoris intellecta tamen obtenebratus peccatis non posset illam aspicere nisi confortetur maiori dono gratiæ Dei inquit enim Augustinus 10 confessionum Cœlum et terram semper clamare ipse feci nos et non ipsi nos Ad sub discanere nisi Deus altus misereatur

—— Ad soluendo hæc ni Lutherus habet ponderis quia quamuis aliqui obtenebratus habentes intellectum nequeant colligere per demonstrationem illas ueritates satis est sub intellectu naturali sine superiori lumine a baliquo posset deprehendi naturalis non debet reduci in actum in omnibus individuis satis enim est si reducatur in aliquo nam quod unus individuus suis

uiribus operatur uiribus naturæ attribuendus est

Nec Augustinus fuit huius sententiæ non enim loquitur de cognitione et de amore Dei quem quia non excitant creaturæ nisi Deus altiorem largiatur misericordiam Deo dixit subdi canere dicimur eius iussio canere quando illius cum multis sermonibus aliquid persuademus in nostras sententias trahere non possumus etiam si ipse intellexerit nos et perspectas habuerit mentem nostram

Quare Caietanus et alii dicta in hoc articulo alias sententiæ docent posse homines uiribus naturæ in quocunque statu cognoscere omnem ueritatem naturalem fundamentum quia omnis ueritas naturalis est proportionata intellectui manet enim intra uirtutem principiorum naturalium unde potest extrahi per demonstrationem intellectus autem sensato sufficit ad cognitionem eius ueritatis quæcumque habet proportionem

3a sententia docet intellectus nostrum ex uiribus naturæ posse cognoscere quamcumque ueritatem naturalem diuisiue acceptas nontamen omnes collectiue hanc sententiam sequuntur Gregorius de Valentia 1a 2æ disputa 8. q. 5. punto 2o Lorca disputat

tatione 2ª de gratia membro 1º et alij cuius fundam. adducemus postea

Ut in hos sententias uidebimus proferamus notandum est quod quamuis omnis illustratio supernaturalis quae confertur hominibus per lumen fidei aut prophetiam uel aliud simile sit donum gratiae Dei per Christum ratio tamen illustrationis supernaturalis diuersa est a ratione gratiae per christum quia gratia per christum dicitur omne donum datum hominibus adhuc inuendum etiam si non pertineat ad intellectum ad uoluntatem illustratio autem supernaturalis dicitur omne lumen quod eleuat intellectum supra suam naturam etiam si non sit ex meritis christi talis fuit secundum uerorem sententia fides quam habuit Adam in statu innocentiae de Xpo uenturo

Hoc supposito sit prima conclusio in nullo statu indiget homo gratia Dei per christum ad cognoscendas ueritates naturales ullas omnes collective haec conclusio probatur quia ut docet Agustinus epistola 105 illo est gratia per christum pro qua christus nobis donanenda mortuus est christus autem non est mortuus ut Rectores aut philosophi aut Oratores essemus sed ut redimeremur a peccato et uiueremus secundum uirtutem quare ideo Agus. Lib. 1º ad simplicianum q. 2ª

2 dubium 2 art

inter ea quæ supponuntur ex parte naturæ ad electionem
gratiæ per christum numerat honestas disciplinas q° ad
comparationem ipsarum non indigemus sanguine media
toris

Ad 2° Licet in quocunque statu
tu possit homo cognoscere
quamcunque veritatem naturalem sine supernaturali illus
tratione in nullo tamen statu potest sine illa cognosce
re omne verum naturale collective prima pars huius con
clusionis tradit a Divo Thoma in præsenti et pro
batur ratione manifesta quia homo lapsus cuius mi
nores sunt vires non indiget maiori lumine quam
naturali ad cognitionem cuiuscis veritatis ex prædi
tis quæcunque enim veritas naturalis potest dedu
ci ex principijs sine lumine fidei aut prophetico
et cognosci statim exterminus si per se nota sit ergo
sola naturali illustratione potest homo in quocunque
statu cognoscere quamlibet veritatem naturalem
Divinam

Secundam vero partem
docet Divus Thomas
De statu naturæ lapsæ prima parte quæstione 2ª
articulo primo et 2ª 2æ quæstione 2ª articulo 4
inquit enim doctrinam revelatam esse necessariam
ut homo sine errore adiscat veritates naturales
quod quamvis cajetanus intelligat de necessitate
non simpliciter sed ad melius ratio tamen con
vincit intelligendum esse de necessitate simpliciter
hanc autem rationem adducam postea ad ipsius pro
batur ex ecclesiastes 8. intellexi quod non potest

homo omnium operum Dei inuenierationes
quæ sub sole fiunt ex quo manifeste sequitur
hominem lapsum non posse cognoscere omne ue
rum naturale collectiue quia alias posset in
uenire rationem omnium operum Dei natura
liter id enim significat quod sub sole fiunt sed
de ratione conuincitur quia homo per peccatum
passus est uulnus ignorantiæ in intellectu aquo
non potest sanari sine prouidentia supernaturali
ita docet Augustinus primo retractationum capite
9. 2 de ciuitate capite 22 Veda Lucæ 10 et doc
tores scolastici sed non posset sine supernaturali illustra
tione cognoscere omne uerum naturale collectiue po
set sanare uulnus illud saltim in tota parte specula
tiua sine supernaturali prouidentia ergo Respondet
Caietanus uulnus ignorantiæ non esse contractum in
intellectu speculatiuo sed in practico quia ignora
mus quid agere debeamus probat quæ ex D Tho
1a 2æ quæstione 85 articulo tertio docente uulnus
ignorantiæ esse in intellectu inquo est prudentia
idest in intellectu practico sed hæc solutio Caieta
ni nullam habet probabilitatis speciem quia
D Tho. ideo dixit uulnus ignorantiæ esse in

dubium 2 art 1

in intellectu inquo est prudentia quia ex illo vulnere
remanij damnum accepit intellectus practicus licet
damnum acceperit etiam speculativus subdit enim
D. Tho. in fine corporis per vulnus ignorantiae evelu-
ter ratio in agendis qui autem dixit maxime in
agendis supposuit manifeste etiam in speculabilibus
evelari deinde Agustinus libro 22 de civitate
capite 22 affirmat pueros ab incunte aetate eru-
diri a Magistris ad curandum vulnus ignorantiae se-
rula puerilis aetatis et constat Pueros erudiri in
intellectu speculativo nam prima rudimenta Litera-
rum docentur a Magistris sine ordine ad
recte vivendum et aliis speculationis gratia
ergo intellectus speculativus vulnus etiam acce-
pit ex peccato

Ultimo Vulnus ig-
norantiae est esuria
facultatum ex qua provenit debilitas in lumine intel-
lectus nec insurgente passione inappetitu debilitatur in-
tellectus et torpescit ad cognitionem veri distra-
hit enim ab actu contemplandi veritatem et pug-
na Patris sentiri hoc autem vitium aequi pro-
cedit in intellectu speculativo ac in practico quia,

n

minus necessaria est attentio ad contemplatio
nes rerum speculabilium quam agendarum in mo
aliquando maior attentio requiritur ad ueritates specu
culabiles quia magis separatae sunt a materia
& intellectus speculativus etiam uulneratus est

Ad obiecta sc. intellec
tu speculativo accepimus uulnus ignorantiae er
go ad curandum uulnus illud indigemus gratia
redemptoris quia Aug. in tertio illus
capituli 22 affirmat uulneribus peccati nemi
nem sanari nisi sanguine christi Respondeo dicitur.
Loqui de sanitate uulneris necessaria ad pie recte
que uiuendum non autem de sanitate uulneris ig
norantiae praecisse ad speculandum. quia hanc sanita
tem non promeruit nobis christus nec enim sana
bis uulnus illud gratia sua nisi quatenus erat
obstaculum ad recte uiuendum non enim est mor
tuus ut supra dixi ut philosophi aut orato
res essemus sed iusti

Ratio autem pro-
propter quam homo lapsus non potest cogno
scere omnes ueritates naturales collectiue sine
supernaturali illustratione ea est quia quam
uis praedictae ueritates sint proportionatae intel
lectui impedimenta tamen extrinseca
retardant illum ab executione omnium haec
autem impedimenta sunt corruptio sensuum
distractio occupationum brevitas & infirmi
tas uitae dicitur enim sapientiae nono corpus

quod corrumpitur agrabat animam & terrena habitatio deprimit sensum multa cogitantem ergo quandiu sumus in corpore mortali non possumus multa cogitare sine lesione & fatigatione sensuum & hoc non solum in rebus arduis & difficilimis sed etiam in facilibus & obvijs sic enim subiungit continuo liber sapientiae difficile estimamus quae in terra sunt & quae in prospectu sunt inuenimus cum labore quae autem in uerticibus quis inuestigauit fatigatis ergo scribis nec de est contemplationem immittere & uera non possumus in tam brevi uita assequi sine horore cumulum illum ueritatum propter hanc rationem D. Tho 1a pe q 1 art° 1 asserit necessariam & doctrinam reuelatam etiam circa ea quae de deo naturalis ratio inuestigat alias eorum cognitionem contingere nisi paucissimis & post longum tempus & cum admistione multorum horum quae cernere est in Arist. & philosophis antiquis qui sola rone naturali ducti multa de deo falsa indigna que senserunt ex quo colligo D. Tho 1o qui de necessitate simpliciter ad cognoscendas sine horore omnes illas ueritates & non de necessitate ad melius ut putauit Caietanus

Hac roe patuit manet de homine lapso idem qd conuincitur de puro nato cuius uires eent omnino quales ut dictum est de homine habente gratiam sanante & pari potest qa haec gratia tollit corruptionem sensuum nec extinguit pugnam appetitus nec removet impedimenta qq homo retardatur a bono actu contemplationis difficulter

pba

Negatio. 10 Marques 2

pbare de statu integre nate inquo nec erat Labor nec
dolor nec pugna decipiendi Ad adhuc pbari potest quia
quantumbis in illo statu homo ẽit recte compositus nihilo
minus cognitio naturalis hominis integri qui incideret in sensu
qui succedit sine accipit unus spes post alius Erat impos
sibile successibus notitias exauriri pelagus infinitas illa
rum ueritatu si enim sine numero maxime in mathema
ticis in qbus demonstrandi abiri possunt in infinitas secreta
etiã nata innumerabilia si nam 3. Regu. 4 ore mau
dita reputatur. qd Salomon disputauerit de omnibus plantis
et animalibus maxime qd in illo statu necesse ẽit multo
ties contemplatus intermitteret indigeret enim homo somno
et cibo ut docet Dñs 1ª 2ª q 94 art. 2 ad 3m

Ad huc Gabriel Vasquez disputat. 188. cap. 2
qd eo ipso qd ueritas aliqua cognoscitur supernaturali
illustrat egreditur limites naturalis ueritatis nam cogni
ta per illud medium ueritas supernaturalis ẽt ut sic cog
noscatur. Lumine fidei qd frustra dicitur ad cognoscendas ue
ritates naturales collective non requirit illustratus superna
turales respondeo ueritatis ee duplices alteras formales quę finales
ẽ in iudicio aut sensu cognoscentis nam certitudo et
certitas si passiones intellectus alteram obiecti
uas quę ẽ conuenientia rei enuntiate ad cuius in
tellectu dicente uerum qd illud uerum est de ueritate
formali nam assensus qui elicitur medio supernatu
rali est supernaturalis Ad falsum est de ueritate
obiectiua qua non variatur ex qualitate Lumi
nis mouentis ad assensus nam mirabilis natura
manis et fructus etiã si cognoscatur preuelationes

dicente Propheta mirabiles elationes maris uenit⁹ naturalis est q̃ stinet intra principia & causas naturales saltim alio asensu cognita

Restabant quedaz testimonia scripturd qq̃ respez p̃ bari uidetr. nulluz posse cognosci ab homine sine auxilio grē p Xpm̃ Sd communia ea testimonia intelliguntr. De cognit⁹ practica quę est principiuz iustę pię q uiuendi & uideri possunt apud Bellarminū Lib. 1 de grā cap. 3. & Vasquez dictadisput 188 cap. 1 & 3.

Articulus Secundus Vtrum possit homo uelle & facere bonum absq; gratia.

1m Iam in statu natē integrę quaz corrupte indiget auxilio Dei primi mouentis ad faciendum & uolendum quodcunq; bonum

2m in statu natē integrē qd attinet ad sufficientiaz operatiuā uirtutis potest homo p̃ua naturalia uelle & operari bonuz uirtutis acquisitę n̄ autem uirtutis infusę

3m in statu natē corruptę n̄ potest homo p̃ua naturalia uelle & operari omne bonuz uirtutis adquisitę potest tamen uelle & operari aliquod ut plantare uineas colere agros & cętera

Ut totaz hanc materiaz quę latissima & abstrusa, p̃sequamur oportet examinare imbecillitatez natē ad obseruanda precepta legis tentationes uincendas & faciendabona opera uirtutuz moraliuz

sit

Degratia — M Marques

Sitq̃ prima dubitatio Vm homo lapsus exuiris nudi arbitrij hoc̃ sine auxilio grã Dei possit implere per aliquod tempus omnia precepta decalogi

Fuit enim antiqua hæresis Pelagij monachi Orientalis qui tamen Libero fidebat arbitrio ut diceret sine auxilio grã Dei posse hominem seruare omnia diuina mandata ei cum reprehenderetur a fratribus quæ locum nullam relinqueret gratiæ dei respondebat gratiam Dei ad hoc nobis dari ut id̃ iubemus facere p Liberum arbitrium facilius possimus implere p gratiam tanquam per nudum arbitrium quamuis difficilius nihilominus implere possemus quam doctrinam in diuino dei posse tanto apud latinos retractare compulsus calide tamen damnabit nam quamuis asseruit necessariam ee̊ gratiam Dei ad obseruanda mandata intelligebat tamen p gratiam Dei ipsam naturam Liberi arbitrij quam adeo sine meritis nostris accepimus dicebat quæ Deus adiubare Liberum arbitrium ostensione legis atque doctrinæ p quam intelligimus quid facere et operare debeamus sed negabat internam inspirationem et subministrationem spiritus ad facienda ea quæ cognoscimus per legem ita quæ sen senhebat scientiam legis qua tollitur ignorantia faciendorum esse dicebat autem donum charitatis quo pie iuste que viuimus et obseruamus mandata legis ita refert heresem Pelagij Augustinus Libro de hæresibus capite 88 et colligitur ex doctrina illius epistola 105 et 106. et 107 et ex Hyeronimo epistola ad Theophontem et duobus Libris adver

sus Pelagianos.

Ad ut melius intescat hic error & doctrina catholica de ipsum tradita duo prius videnda sunt quæ leuiter attinguntur. a Doctoribus alterum est quo sensu dixerit Pelagius diuina mandata posse seruari sine gra Dei alterum vero quid intellexerit nomine gratiæ quam negabat requiri ad obseruantiam Legis

Circa primum Hyeron. Torrensis Lib. 2 Professionis augustinianæ cap. 3 sic existimat errorem Pelagij non fuisse inde quod existimauerit mandata diuina quantum ad substantiam operis posse impleri ab homine sine gra Dei sed quia dixit posse prædicta mandata impleri sine gra ex fine & motiuo charitatis in quam sententiam valde inclinat Dominicus de Soto Lib. 1 de nata & gra cap. 21 & ex hac interpretat. & seqüitur. non incurrere notam Pelagiani hæresis illum qui diceret omnia præcepta decalogi posse impleri ab homine non ex motiuo charitatis sed quantum ad substantiam tantum sine gra Deinde Gabriel Vasques 2ª 2æ disput 189 cap. 1 in fine affirmat se uidisse aliquos Theologos quitam quam opinionem Scoti defendebant sine gra Dei posse seruari ab homine omnia præcepta decalogi ducebant se longe abesse ab auctore Pelagiano nam Pelagij docebat quibus nata omnia mandata Dei etiam supernaturalia posse seruari

Cuiuscunq autem sit ista sententia probari potest quia Pelagius omnia præcepta Dei etiam supernaturalia comprehendit & dixit posse homines sine gra Dei seruare omnes leges etiam ex motiuo charitatis & canones lati de hac re non tangerent eum si affirmaret posse sine gra Dei obseruare omnes leges decalogi quantum ad substantiam operis

fide

Negratia ~ R. V. Marques 1

hæc enim sententia valde nitor & sententia Pelagij

In hac difficultate mihi certus Pelagius nomine mandatorum Dei comprehendisse et supernaturalia & soluisse præcepta moralia etiam ex fine charitatis sine gra Dei nec homines Gallos & Patres damnasse etiam hanc ppz homo potest sine gra Dei obseruare totam Legem decalogi quantum ad substantiam operis priorem partem huius & ex eo pbo qd Pelagius existimauit remissa peccatorum posse obtineri ab homine sine gratia Dei ex viribus humanæ industriæ huic tribuebat actum pœnitentiæ eta dstat ex Augu. epis 106. 107 & ex 12 cap. qd Pelagius retractauit in concilio Palestino ad obtinendam autem remissam peccatorum necesse est habere actum charitatis & pœnitentiæ ergo Pelagius hæc omnia tribuebat libero arbitrio. Deinde Pelagius fundamentum deberat & pcedebat de omnibus præceptis et supernaturalibus docebat enim Pelagius ut dstat ex Hyeron. epis ad Theophronem non seruari homini libertatem arbitrij si necessarium esset ad obseruandam Legem adiutorium gre frustra enim daret eam arbitrij potestatem quam implere non possunt nisi ipse met semp adiuuerit Hæc autem ratio Augu pcedebat in præceptis supernaturalibus quæ non possunt imponi homini nisi saltem eorum transgressio non imputabitur ad culpam nisi seruata arbitrij libertate

posteriorem & partem Conclusionis infendo pbo sic Pelag.

Circa 2m & 3m puncta sunt graues Theologi qui existimant Pelagium negasse inuniuersum omnem Deum Deum esse cum Creaturis eius auxilium generale

quo adiubat causas creatas ad opera naturæ eta docet Cardinalis Bellarminus Lib. 4 de gra cap 4 & colligit ex Bartholomeo Carranza in summa Conciliorum necessaria conor sexto & 7 Concilij 2 arausicani quam sententiam probabiliorem putat Suarez Lib. 2 de causa prædestinationis cap. 17 numero 7 & ex Hyeron. Lib. 1 cont. Pelagianos quibus putat illorum hæresim dormitat ergo Deus semel data arbitrij libertate quæ deo nulla eet. nisi Pelagius existimasset post creatas humanas naturas Deus non amplius concurrere cum illa ad operandum præterea Hyeron. in ep. ad Theophilum opponit sibi exp. Pelagianorum multa opera naturalia & minima quæ contendebat Pelagius posse fieri sine auxilio Dei v.g. temperare calamum sedere stare & similia respondet autem Hyeron. nullum ex illis operibus fieri sine auxilio Dei g. loquitur de auxilio generali quod impugnabat Pelagius præterea opera minimorum non enim dixisset Hyeron. illa opera non posse fieri sine auxilio gratiæ

nihilominus vera sententia est Pelagius nunquam negasse auxilium generale quo Deus dedit cum causis secundis etc inanimatis sed hæresis eius fuisse non esse necessariam gratiam & inspirationem operis sancti ad beneficiendum quæ diversa hæresis est hæc sententia d. Thom. 1 2 q. 109 Aug. composuit lib. primum ad Simplicianum nondum erat exorta hæresis Pelagij ut ipse Augustinus testatur Libro de dono perseverantiæ cap. 27 g hæresis Pelagij non fuit negare auxilium generale nam hic error exortus erat antequam nasceretur Pelagius docuit enim Origenes Lib. 3. periarchon ut docet D. Thom. tertio contra gentes capite 89 &

D a

Dq[a] eunde errore disputauerat Agus. lib. 5 degenes ad litteram
c. 20. X 2° Pelagij decebat deu largire gra[m] suam hominibus X capitulo
pradicat[e] euangelij 3° tenebat Deu deuere cuj Prædicatore ad os
tens[i]o ueritatis alios n[o] docere scientiaz legis ee[t] omnz Dei
3° Patres et Dalia duj impugnant errores Pelagij Ostendent
p hanc necessitatez gre p Xpm quez negabat Pelagij Ostat
Dca Agus. epis 105 Fex Hyeron. epus. ad theophontz
in libris Bibl. si xpo Rectore n[o] indiget Ria ex epis. 9 Zozimi
Agus inqua Patres Africani asserunt da Pelagium necessita
tez gre qua xpiani sumj 2° Pelagij n[o] negabat auxilium ge
nerale neq de eo erat Otrouersia naz hoc auxilium Patres
n[o] Ostenderent ee[t] p Xpm e[t] enz debitum nature ex dono creationis
et sine iu[s] ee[t] miraculo negari negauit Patres autez Libere fatebantr. do
num creationis n[o] ee[t] p Xpm ut Ostat ex Agus. dicta epis. 105 Xpi negauit
n[o] ee[t] mortuum ut homines crearentr. nec ut impij iustificarentr. maxime
3° Durandj qui negauit auxilium generale animine Theologorum
Ostatr. Pelagiani erroris

ad 1[m] arg[m]. in oppositum Respondeo recte pstitisse Hyeron. ita
arguere da Pelagium 2° Pelagij decebat Deu homines non facit ius
tos autez ipsi nos facimj Ostat ex Agus. dicta epis 105 existimabat
enz post donum creationis nullam aliam gram nos accipere a Deo ad
ne iuuendum. ad omne opus bonum Quamq[uam] licet habere posse po
las facultatez arbitrij da quez errorez arguit Hyeroni. dor
mitat 3° Deus idest n[o] amplius curat de pietate iustitia et iusticia nra
semel data arbitrij libertate quez Consequentia magnum absurdum infert
etiam si Deceatr Deo Deum auxilij generalis

Ad 2[m] arg[m]. multo melius respondebimus secunda dubitat
His ita Ostitutis circa dubium principale aliqui Theologi
existimant Durandum Gabrielem Abulensem et Almainum meo
ee[t] sententia ut credatr hominem posse sine auxilio gre diuer
uarietatis legem nature etadoret Loca disputat 4a de gra ad Ga
briel Vazquez disputa 189 cap. 1° benigne interpretatr. hos au
ctores dixerunt enz posse seruari ab homine totam legem nature absq
gra habituali ad n[o] absq omni gra Dei in uniuersis quez longe ma
uera opinio e[t] cuicunq[ue] autez sit ea sententia p hatr. 1° ex Deu
teronomi 30 ubi post quam Moyses proposuit Populo omnes leges
Decalogi dixit mandatum hoc ego hodie precipio tibi non e[t] supra te

neq procul sitq ut causeris ē dicq quis ascendet in cælu aut quis descendet in abysu propē ē enim uerbu hoc in corde tuo et in ore tuo ac ma pertiq dicere hēc lex quaq hodie tibi imponit in ē supra uires tuas ut indigeas mediatore a quo accipias fortitudine observandi ita enim uidet. interpretari Paul. Roman. 10 medicq mandatu tuo quis ascendet in cælu hoc ē xpm deducere aut quis descendet in abysu hoc ē xpm a mortuis revocare propē ē enim uerbu hoc in corde tuo et in ore tuo ecce est in tua libertate ipsa habes principia observandi legem nāq cogitare et velle facile ē ad nos quod pertinet

2° Roman. 2° dicit. Gentes quæ legem nō habent naturaliter ea quæ legis sūt faciunt q observant totā legem naturaliter dictā uiribus humanis nō ea enim illa ea quæ legis sūt habent uim principiorum universalis nāq indemonstrata indemonstrabilis q universalis ē

3° arg Pelagy Deus dedit homini mandata possibilia suis uiribus et industria et impossibilia scīt habemus intentum 2m q transgressio mandatorum nō imputatur. ad culpam q nemo peccat in eo quod uitare nō potest

4° tota collectio præceptorum moraliu quæ in decalogo continentur ē proportionata uiribus naturæ q potest observari sine gratia Consequentia quia voluntas humana nō indiget principio supernaturali ad opera quæ nō egrediuntur limites naturæ et probatur. ans quilibet præceptu decalogi naturale ē et omnia collective sumpta sūt actus naturalia q proportionata uiribus naturæ

Vlt quodlibet præceptu diuinitus potest seruari sine auxilio gratiæ 2m q tota collectio ans patet per decem. ad 1m Consequentia probatur. quodlibet præceptu diuinitus semotis impleri observaretur. collectio tota q quilibet præceptu diuinitus potest impleri totā collectā

Vera tamen sententia ē totā legem decalogi nō posse impleri ab homine lapso sine auxilio gratiæ Dei q xpm ita docet Vega Leb 2m de thesi cap. 2 Soto primo de nata ē gratia cap 22 post 2as opposit Bellarmi. Leb. 5 de gratia cap. 5 Suarez Lib. 2 de causa prædestinationis cap 12 nō 11 Valquez 1as 2æ disputa 189 cap 5 Lorca disputat 4a de gratia 6 existimo et nullē dubitandū Patres et Doctores disputant de Pelagio nō solum docuisse necessitate gratiæ ad observanda omnia mandata divina et supernaturalia ad ea detrahere nō posse impleri omnia mandata decalogi sine gratia Dei sæpius præcepta frequenter occurrentia nō uersat

uersat' unicuiq; & debes' erat precipua & totius cu Pelagio quapropter Patres Affricani in epis. 90 apud Augus. damnant in Pelagio, qd dixerit sufficere liberu arbitriu ad seruandas omnes Legis suem corde conscripta, siue in litteris data, quę uerba manifeste indicant Legis decalogi & epis. 95 docent gra eu necessariaq ad singulas cuiq; peccata sum cenda & peccata aute si data Legis natę n' sufficies & epis. 96. Innocentiu Papa probat doctrina eoru & omniu catholico Arausicano 2° cano nes cuiu doctrina e eadem cu doctrina Augus. lib de nata & gra cap 2° dicit. ideo xps n' ee gratis mortuus ut lex p illu impleretur. qudiu erit nemini soluere Legis sed adimplere sermo tuus e de lege de calogi quę scripta e in cordibus eoru & populo Hebreoru in litteris data q si hac lex p iustificationes natas obseruare posset xps gratis mortuus est quoniam & sequentia urget Augus. loco citato dicens si ex nata iustitia q xps gratis mortuus e deinde obseruare præcepta decalogi quantu ad substantia e uincere omnes tentatiões & uitare omne peccatu & Legis natę hoc autem impossibile puris arbitrijs. Stabit mus fieri ex doctrina Patruq & Scripturaru eadem auctoritas probatur. ex e Zequiele 36. Spiritu meu ponam in medio uestru & faciam ut in præceptis meis ambuletis in præceptis & Dei ambulabat qui omne peccatu & Dei præcepta euitat & nec ad dextra declinat nec ad sinistra & clarius Roman. 8. quod impossibile erat Legi inquo infirmabatur p carnem mittens Deus filiu suu in similitudine carnis peccati & de peccato damnauit peccatu ut iustificatio Legis impleretur in nobis. Q uerbis ostendit Paulus homines indegisse mediatore qui impetraret eis spiritu ad obseruandas Legis qd impossibile erat Legi propter infirmitate carnis non quas xps sanauit sanguine suo uincens fomite & cupiditate nrę in carne sua sanctissima quę prauos motus in habuit hoc enim significant illa uerba & de peccato idest p sacrificio crucis qd dicitur peccatu quia & peccato = obstringe & iusta illud 2ª corinthio. 5 eu qui n' nouit peccatu pro nobis peccatu fecit de sacrificio unquam crucis damnabit peccatu hoc e concupiscentia quę dicitur peccatu ab Apost. quia ad peccatu inclinat ut dicitur in Triden. ses 5 de peccato originali. hoc autem defecit xps ut iustificatio Legis impleretur in nobis hoc e ut implere possemus iustitias Legis quas sine tali gra n' possemus obseruare hoc testamonio utitur Hyer. & Pelagius epistola ad Sherophontem & dicit aliquis Paul. loqui de obseruatione Legis in tota sua latitudine — in tota sua latitudine id est ut comprehendit etiam præcepta sup naturalia

dub. 1 art 2

ꝺ ꝺ ꝺ exprim loquit. de præcepto naturali n̄ concupisces ut dstat ex cap. 7. dicit enim Apostolus loqui de obseruat̄ Legis ex motiuo charitatis ꝺ ꝺ ꝺ loquit. de ea obseruat̄ quę necess̄ ē ad euitandu ꝑ catu exerat̄ eius ego aut̄ uidebā in membris meę legi aliquando ꝺ cū uenisset mandatu peccatu reuixit ꝺ loquit. de obseruat̄ præceptoꝝ quantu ad substantia

— preterea ex opposita sententia sequit. sola doctrina & littera Legis extrinsecꝰ sonante posse homines obseruare præcepta naturalia sine spiritu gr̄ę Dei patet ꝺ seqū ꝺ littera legis solus tollit ignorantia præceptoꝝ dicit. enim ad Galat 3. ꝓ Legis cognitio peccati & Rom. 7 concupiscentia mihi nesciebat nisi lex diceret n̄ concupisces ꝺ sanata habet uires sine spiritu gr̄ę ad obseruandu totu Legis sola notitia & doctrina Legis potest obseruare ꝺ ad obseruandu Legis dio tantu regulariter nimiru cognito præcepta & facultate bene operandi ꝺ sequent̄ aut̄ ubiq reprobat. a Pau. ꝺ præcipue 2ª ad corinthio. 3. ubi ait Littera occidit spiritus aut̄ uiuificat quoniu uerboꝝ sensu & litteralis cuiuscunq Legis occidit homines quia ꝓ habendo prohibet occasionē infirmitatē humanę ut deficiat augeat̄ in eis concupiscentia ex prohibitione rei ita interpretat. D Tho 1ª 2ª ꝺ 98. art. 2º ad 2m. & doctoriu thoriu 15 Lex dicit. uirtus peccati dicit robur concupiscentię spiritus aut̄ uiuificat ꝺ prestat uires natę infirmę ad superandā concupiscentia quę aucta fuerat occasione accepta ex prohibitione littere ꝺ Bantetis patres & dictā aduers Pelagiu necessitatē gr̄ę Dei ꝺ obseruat̄ totiꝰ Legis ꝺ alias tollerent orationes eccles tanquā inutiles & fallaces hactenꝰ utuntur Patres Africani epistola 90 & 95 apud Augu. Hyeronimꝰ epistola ad Theophonē Augu. et lib. de natu & gra cap. 46. epistola 107 & alibi Innocentiꝰ Papa epistola 93 apud Augu. rao aut̄ hęc ita formari debet ubi pia & utilis & oratio ubi necess̄ ē gr̄a Dei ꝺ pie & utiliter oramꝰ accipimꝰ spiritu ad obseruandā Legē ꝺ indigemꝰ adiutorio gr̄ę diuine & n̄ habemꝰ prędicta obseruantia in nra potestate ꝺ seqū Legitima & maior lex ꝺ habet. 1º roe deinde testimoniu Patru roe quidē ꝺ michi stultū ē quę petere a alio id ꝺ in tua habes potestate quicunq ab alio postulat ꝺ ꝺ in semet ipso habet aut adulator aut irrisor ē adulator quidē ꝺ fallaciter tribuit ei id ꝺ in ipso ē alteri aut irrisor ꝺ si n̄ facit animo adulandi & probrat alteri ꝓ impotentia ꝺ satis independentia alteri quę ei ope n̄ indiget & rao desumpta ē ex uiis cerebri, monitis philosophi & ita dicit Doctor asserunt Patres oratꝰ ee clarissimuꝰ gr̄ę testimoniu

uta

itatem. 6. denata et gra cap. 18. epistola 107 et Fabrea africani epi. 90 apud Agus. qd hoc est sententia manuteram dno petit. et faci liter oratr. cuj orando procurat. que nata uerba sufficienter obtinemus ta Hyeron. ad Theophontes tollantr. ieiunia et omnis diminta quid enim mihi necesse est laborare qd accipiam p industria qd semel + mea facta et potestatis minoris qq facile pbatr. qa obseruatio totius Legis quantus ad substantia includit uictoria omnium tentationum et immunitate a omni peccato mortali p his autem pie et fubliter oramus Deus ideo pbat Agus. epi. 95 exillo 2a corinthio. 3. oramus autem ad Dnm ne quid faciamus mali idest ut omnes tentat superemus et nullum preceptum transgrediamur ne qd et obseruare totam Legem nam qui alicui tentationi succumbit aliqd precepti tui uiolat nec totam Legem obseruat pbat deinde Innocentius Papa epi. 91 qa alios accusando erat dauid tanquam suae natae nescius et orationem ignorans nam intro corpore spoliatum Deus excludunt ad uictorem et protectorem inuocat qd certe non fecisset si expugnare omnes tentatos in sua haberet potestate Deus Patres Africani epi. 90. et 92 apud Agus. et Hyeron. ad Theophron. urgent illa uerba Marci 4 et Math. 26. uigilate et ora ne intretis intentatos sicuti inquiunt Apostoli in sua potestate habuissent uictoriam tentationis dicendum erat uigilate aut resistite aut satis erat dicere uigilate ne intretis qd cum Dominus adtexerit uigilate et orate satis in ueniret ni sufficere uires et uigilia his qd necessitas ea gratia Dei quae p orationem obtinetur. — Ita ratio similes et precedenti et similiter ex gratiarum actione in hunc modum qualiter gratias agit p beneficio accepto satisfacit deinde qd accepit ex dono alterius habuisse et non ex p pria facultate alias gratiarum actio simulata et inanis erat qd pie et fubliter agimus gratias Deo p uictoria tentationum qa non superaturi inimicum nec Legem Dei obseruabimus sine gratia ipsius alias fallaciter gratias ageremus maior qq asserit. ab Agus. epi. 107 et lib. 1o de praedestinatione sanctorum cap. 19 ubi inquit Chrisostomus gratias agens qd eo quod illum + putaret non praeuisse + nostras adulationis + uirtutis uerba quae gratiarum actio dicenda. minor qq licet pbetur ab. Agus. uarijs testimonijs satis pbatur exillo 2a corinthio. 15 Deo autem gratias qui dedit nobis uictoriam p Jesum xpm Dnm nrm — 3a ratio potest ei qa si aliquis posset sibi uerba nata obseruare totam Legem habere aliquid imo multum inquo posset insipere et non in Dno gloriari nam obseruantia totius Legis magnum aliquid bonum et diuinum et doctrinam apostolicam uetitum dicentis qui gloriatur in Dno glorietur. et de ciuitate Dei lib. 3 adquirunt cap. 4 dicentes in nullo gloriandum qa nrm nec sit

dub. 1 art 2

Ratio si exuiribus nature observaremus totam legem aliquid ex nobis daremus Deo quo impetraremus spiritum compunctionis et gratie illud Claudis Enchilo salutor facies eos et de testimonium Apost. 2 Corinthio. 4° quid habes quod non accepisti Si autem accepisti quid gloriaris quasi non acceperis et de Concilio Arausicano 2 canone 6. ubi de substr. obedientia humana non nisi priores ad posteriores gratia Dei quod autem deo cooperari potest quod observantia integra Legis impetrat deo spiritus Christianus quo promouemur ad iustitiam iuxta illud Roma. 2° factores Legis iustificabuntur. quidem viribus nature posset homo observare totam legem posset et illam obedientiam impetrare sine auxilium gratie quamuis uerum. ad iustitiam et veniam peccatorum

Ad ut hanc doctrinam catholicam apriori confirmemus observandum e Antiquos Patres colligere hanc impossibilitatem observandi legem ex infirmitate nature que manet uulnerata ex peccato primi Parentis ut non possit intotum bonum quod nature est Dicentaneum ita docent Concilium Arausica. canone 25 et Hyeron epis. ad Theophon. et Lib. 3° de Pelagianos Aug. epis 95. 105. 106. Prosper Lib. de Vocatione cap. 19 et 20 D. Tho. infra art 9. in corpore hac autem ratio difficilis est quod ex infirmitate carnis et uulneribus nature solum potest colligi difficultas non autem impossibilitas observandi Legem non infirmitas nature Dicitur in pugna carnis et spiritus hec autem non tollit Libertatem uoluntatis sed illam urget et sollicitat ad malum quacumque emu tentat urgente uoluntas manet libera ad resistendum alias succumbat tentationi non imputabitur. illi adculpam maxime quod uoluntas nra annullo bono creato necessitatur ad exercitium sed solo deo qui clare uidet intellectu impatria quod non substante infirmitate nature uoluntas potest uitare omne peccatum et implere omne preceptum

Ut autem recte Patres recte intelligamus observandum est ex D. Tho. 1 2 q 9 art 4 ad 3m uoluntatem nram ita subordinari intellectui ut licet moueat illum ad exercitium mouetur. a illo ad speciem actus uoluntas enim potentia cecca et non potest egredi cogitatum intellectu ne moueatur in incognitum exquo nisi seguitur ut intellectu mouet uoluntatem oportere quod bonum apprehensum causet in illa delectationem aliquam nam uoluntas patitur. tedium aut tristitiam de re proposita intellectu non proponet illam ut bonam et conuenientem et proponet contrariam efficaciter uoluntatem are contrariam mouebitur. quod non potest prosequi bonum de efficaciter representatum intellectu nam mouetur. a illo quo ad specificatum actu ex hac doctrina seguitur efficacia illorum Patrum qui in hunc modum formando

e

infirmitas nata minuit unu Luntate delectat bonū honesti detauget
delectat bonū Itrary q tollit possibilitatē ꝺ obseruandi legē integrenisi
p grā infirmitas nata sanet. Ideo ē certa q ut bo luntas eligat bo
nū honestū inpraesentia boni delectabilis necesse ē q ꝺ delectatio que
capitur. ꝺ bono sensibili unicatur forcion delectatione qua rōe Agus
lib. 2 de peccatorū meritis cap. 17 uocat grā Dei quatentat superans
uictricē delectat q ꝺ si delectatio onesta n eet robustior uincere
mur ꝺ delectat sensualis ꝺ cogitatus debono honesto n potest haberi robus
tior p nata propter uulnera et infirmitatē sensus eni et cogitatus hominis prom
pt ad malū ab adolescentia sua et rāo ē manifestū q quamuis una
alia ōrans fortis excitari et efficacior cogitatio debono honesto existat facultate naturali
tamen ꝺ intellectus sit in ānua uigilia ad reprimendos motus appetitus n potest sine
sine grā Dei sanantis illum aculnere ignorantia ignorans eni quid agere debeamus
et n possumus longiori tempore uitare laqueos Diaboli nisi adiutore et protectore Deo
illud regnare oculi mei semper ad Dnm quoniam ipse euellet de laqueo pedes meos in
hunc sensum ait Hyeron. lib. 3. ꝺ Pelagia. scribit hanc uerba hoc est nostri dñi mg + elegantes
posse hominē n peccare siuellit q tempus ꝺ loco q imbecillitate corporis quandiu cor
poris et animi quandiu corda nulla ultro lasciuit. mutharra qd sepaululum se remisit
int sicut qui aduersus fluminē lembum trahit si remiserit manus statim retro labitur et
fluentis aquis quo nitebatur ducitur sic humana uoluntas si paululum se remiserit uicii
fragilitatis suae et multa se n posse cognoscit

Finis autem minimi ꝺ fugiendi appetitus minuat delectat bonī honesti facile
patet. q insurgente passione in appetitu uoluntas pulsatur. et alicuius delectat bonī
corporalis q abstrahitur a delectat alterius boni q est futuri ens secundum gradus
unusquisq eni tentatur a despicientia sua abstractus et dilectus Jacobi i abstractus
inquā a delectatione boni spiritualis et dilecti sui q ꝺ inestatus delectat bonī corporei

Hanc rōnē inter scolasticos recte tradidit Scotus in 2o distinct 29 quaestione
q potestas dei ꝺ nec etiam ex Patribus autem Agus. lib. 1o ad simplicianum q 2
et lib 2 de peccatorum meritis cap. 17 ubi inquit nolunt homines facere ꝺ uis
tute sine q latet an iustus sit sine q n ꝺ delectat utrum ignoscat ꝺ latebat
et suadet fiat ꝺ n ꝺ delectabat grā Dei ꝺ eandem rōnē expressit Paulus Apo
stolus. 7 dicens condelector legi Dei secundum interiorem hominem ꝺ uidco
alia legem in membris meis et in felix homo quis me liberabit de + quia
corpore mortis huius grā Dei per Jesum christum Dominum nostrum
ubi aperte docet delectationem spiritus turbari reuelationem car
nis aqua miseria se credit liberari per gratiam Jesu xpi quia
per naturam non potest et in hunc sensum intelligi debent dicteus

Arausicanij canone 25 & Tridentinum sessione sexta capite primo cuj docent liberum arbitrium mansisse ex peccato suis attenuatum & inclinatum attenuatum inquam quia amisit Justitiæ originalis robur & inclinatum quia deorsum trahitur pondere appetitus & ut Hyeronimus dixit labitur. Retro

Ad hæc queret aliquis & inquiret Verum hæc gratia quæ requiritur ad observandas totas Legem sit supernaturalis vel donum aliquod donum intra terminos naturæ Respondeo illam gratiam fore supernaturalem quia est quædam cogitatio efficaciter ponens bona honesta quæ non potest aliunde haberi quam ex fide salutem Dei remuneratoris qua ratione Pauli tota epistola ad Romanos dum loquitur de gratia quæ nobis datur ad observandam Legem vocat illam spiritum fidei & ipsam Legis observantiam vocat iustam ex fide & Patres Africani agentes de gratia necessaria ad observanda mandata divina & Pelagium vocant illas gratiam quæ christiani sumus videlicet gratis fidei & Pater ex Apostolo Hebreorum 11 dicente accedentem Deum oportet credere quia est & quia inquirentibus se remunerator est quod enim accedere ad Deum nisi observare eius voluntatem Dei gratia placere aliud enim Pauli ad illud Genesis 5 ambulavit Enoc cum Deo & non apparuit ut fides sit sensus Pauli accedere ad Deum & ambulare cum Deo scilicet Deo porro ambulare coram Deo in sacris literis est facere Dei voluntatem dicit autem qui legem Dei observat ambulare coram Deo propter testimonium conscientiæ irreprehensibilis qui quamvis habet cuperet declinare aspectum Dei & se subtrahere oculis eius & illud Genesis 3 audivi vocem tuam & abscondi me eo quod nudus essem igitur ut quis accedat ad Deum observatis mandatis indiget fide salutis Dei remuneratoris in quo sensu videtur intelligere locum Pauli Concilium Triden sess 6 cap 6 dum inter dispositiones ad iustificationem 1 loco numerat fidem & infra hoc testimonio Pauli deinde fidei quia aliquis habuerat fiducia dispositive tribuit propositum observandi mandata

Et ratio huius veritatis est quia quamvis una talia occasionaliter voluntate naturali possit excitari cogitatio quæ ex motivo temporali faciat apparere iucundum bonum honestum & delectabile bono turpi tamen quod in singulis occasionibus & tentationibus ad longiori aliquo tempore impossibile est sine fide retributionis æternæ nec intra fines vitæ temporalis nullum bonum est tam iucundum voluntati cuius præponderet divina motioni tentationi opponi enim ea aperte non & secundum veritatem in actu & ut causet delectationem voluntati magis

enim

o gratia ~ 17 Marques 2

enz causat tristitia, propter reuelatõnẽ carnis et infirmitatẽ nature nõ
suaue sed at certa spẽ futurẽ retributiõnis. Et illud gregorij homẽlia
9. 7 in euangelia. Delectet igitr. mentẽ magnitudo premiorũ. Nõ deterreat
certamen laborũ. recte ꝯ Theophilatꝰ ad predictũ locũ Pauli inquit quo
modo enim laborioso uirtutis iter ingredietr. nisi gaudia in futuro seculo
multiplices aeternales ee retributiones

Ad 1m argm Abulensis super caput 20 Deuteronomij et Bellarmin⁹
lib. 5 ad gratiã cap. 6. respondent in hoc loco nõ ee sermonẽ de facilitate obser-
uandi legẽ sed audiendi tantũ dixit enim Moyses hoc mandatũ nõ est supra te
neq; procul situm ut causeris et dicas quis descendet illud ad nos ut audiamꝰ et operemur
illud. Quia est enim in corde et in ore tuo ꝙ in corde habes scripta præ-
cepta legis naturalis et in ore tuo confessionem fidei et audituꝰ es legem ameijsa siquidẽ dixisset
omnia quæ præcepit nobis Dñs faciemus uerumtamen ex uerbis capitis ma-
nifeste deprehenditr. sermonem ee de facilitate audiendi legem et obseruandi dicit
enim est medius in corde tuo quis descendet hoc præceptum ad nos ut audiamꝰ et
operemur compleamꝰ illud quasi neutiꝰ eorũ fuerint supra populũ aut procul situm
Videtur Paulꝰ Romano. 10 interpretatr. hunc locum diuersis necessarijs utens
obseruandi legem saltem fiat Vera igitr. solutio sumitr. ex uerbis Paul. sci-
licet tã cognitionis legis quã facilitatem obseruandi præcepta fuisse in corde
et in ore populi hebraici nõ tamen in nuda facilitate nati sed in spiritu fidei
qui ex grã Dei et sanguine mediatoris infundebatr. cordibus Iudæorum, ꝓpter
quam Paulꝰ adduxit illa uerba citati testimonij prope est uerbum
hoc in corde et in ore tuo statim adiecit hoc est uerbum fidei
statim adiecit hoc est uerbum fidei quod prædicamꝰ quia si corde tuo credideris Dñm
Jesum et ore tuo confiteris ꝙ Deus illum suscitauit a mortuis saluus eris ecce ubi
Apostolꝰ facilitatem obseruandi legem statuit in uerbo fidei quam Deus inspi-
rat cordibus nris nõ autem in facilitate nati dicit autem hoc uerbum fidei ee in
corde et in ore nro ꝙ necesse est ad salutem credere et confiteri fidem habentibus
autem hoc uerbum ex grã Dei et merito mediatoris nõ est impossibile obseruare legem
sed facile quia exercitati ex hac fide ad obseruandum futura bona facile possunt
despicere proposito obseruandi mandata nam fides diligit intentus ut docet Augus.
in præfat. ad psalmum 31 tomo 8.

ad 1m quod sumitr ex testimonio Pauli ad Roma. 2 satis respondet
dum est dubitatur sequenti

ad 3m Respondeo Deum dedisse hominibus possibilia mandata impiaeni
et damnata est ab ecclesia uoces dicentium mandata Dei ee impossibilia ut dicta
ex Triden. sess. 6. cap. 11 et canone 18 cæteri nõ dicuntur possibilia pure nalis

dist. 1 art 2

Destitutē omni gra Dei dr uolūtatē habentē gr̄a nō ut dicit D. Thō
ma art 4 ad 2m qd homo potest p auxiliū diuinū nō ee impossibile
Vita transgressio legis imputatr. ad culpā q̄ Deo gr̄a sua prestō e propee
eny uerbū hoc ut Moyses dixit in corde tuo et in ore tuo dr replicat Pelagius
hoc modo ut dicit ex Hyeron. epīs ad Theophantē homo indiget gra Dei ad
seruandā legē q̄ nō manet liber ad obseruandū et nō obseruandū patet deq̄
q̄ liberū e quod nulli ope indiget Respondeo ex doctrina Hyeron. hanc
definit3 nō ee liberū dr omnipotentis nullo eny ex philosophis definiūt
Liberū qd nullo ope indiget dr omnes dicunt Liberū ee qd positis omnibus
requisitis ad agendū potest agere et nō agere qd autē ex requisitis aliquod de
pendeat a potestate alterius nō tollit libertatē operantis dr potentia absō
luta et independentē qua propter recte Hyero. notauit ubi supra Pelagianos
fecisse homines potestatis diuinē ut illum facerent libertatis manē

dr adhuc replicabat Pelagius in hunc modū homo exuis naturā
Liby nō habet in sua potestate adimplere legē q̄ nō habet gr̄a sine qua nō potest
adimplere q̄ nō ē liber ad obseruandā legē patet deq̄ q̄ liberi nascimur
nō in respectu eius qd ē in nra potestate neq eny ē mihi liberū qd Nu
bo ueniat ex Italia autē qd scio oriatur cras Respondeo nō ee homini li
berū habere gr̄a et nō habere liberū tamen ee bene aut male uti accep
ta gra neq eny auxiliū Dei tale ē natē ut ame abūtē nō possit et hoc
tū ē ut homo maneat liber ad obseruandā et inobseruandā uiolandā legē q̄ nō
ē necesse ad seruandā libertatis omne principium operandi ee in potestate nra
certū eny ē postquā quis uidit mulierē liberū ee ad desiderandū et cō
cupiscendū desiderū et tamen occurrū mulieris exquo excitata ē cogitatio sine quo
desiderium nō posset haberi nō fuit in hominis potestate ut eny inquit Augus. nō
ē in nra potestate quibus tangamur

ad 4m arg Sr. ppter operis faciendi cū potentia uoluntatis
solū excludere necessitatē habitus infusi nō tamen excludere necessita
tē gr̄e prouenientis et rō diuersimodē q̄ respectu operis ppter nata,
uoluntas nō habet inchoatā actiuitatē ut indigeat completiua p habitū
dr habet actiuitatē integrā et completā quocirca habitu nō egeret potest
nihilominus indigere gra excitante ut intellectus ppter bonū oneste
taliter qd delectet uoluntatē ut illa delectata supereret molestiā qua ppter
tur. ab appetitu qua ppter arg. qd sumitur ex ppter operis adexclu
dendā necessitatē gr̄e nō firmum satis ē

ad 5 Respondent aliqui posse homines uiribus nātē uincē
re singulas tentatiōes dr nō omnes q̄ maior difficultas ē inuictoriata q̄

cer

Egrâtia 18 Marques 2

certaminis et 9 dr arguitr. potest uincere singulas 9 et omnes negant
Oseq as 9a dicunt arg m p cedere acopulativa ad copulata; que argume
tatio uitiosa e 9 hac solut nr sufficiens e 9a ut arg m illud p cederet
acopulativa ad copulata; oporteret in hac p posit e nr potest uincere om
nes tentationes illius trius omnes supponere copulatim et nr copulative
Osequens autem e falsus 9a in hac p p e homo potest p gra Dei uincere
omnes tentat es ille trius turma omnes supponit copulative et nr copula
tiue et eadem e suppositio in utraq; posit e quia pono 9d metaille
trius supponat copulative patet manifeste 9a si supponeret copulati
nr posset fieri descensus subillo neq; designari aliquatentatio singu
laris sicut nr licet descendere sub illa posit e omnes Apostoli Dei ss
duodecim nr enim licet infere 9 Petrus et duodecim aut Joannes aut Ma
theus 9d ita inferendum e 9 Petrus Joannes et Mathe et cæteri qui
ss omnes Apostoli Dei ss duodecim 9 ille trius omnes supponit copula
tiue posse autem fieri descensus subilla alia posit e et designari
tentatio aliqua singularis p patr. 9a bene arguimus potest uincere omnes
tentat es 9 potest hanc villam cuius ratio e 9a tentat es occumentis sigi
lati et expugnandæ et una seorsum ab alia nr uero catenatis sicut apos
tola Dei ut faciant numerum duodenarium

Sit 9 secunda solut o posse hominem implere quodcumq; praece
tum diuisiue 9d nr omnia collective propter impedimenta infirmitatis et
vulneris sicut homo infirmus nr potest ambulare centum passus potest
tamen quemlibet ex toto tinere diuisiue quo exemplo utitr. S. Tho hic
et Alyeron. Lib. 3 dr Pelagianos — 9d hæc est solut o difficultatem ca
ret 9a primo ella forma argumentandi nullus patitr. Deficeret potest ex
pugnare singulas tentat es diuisiue una; postalia 9 potest omnes co
llective nas si omnes sigillatis expugnassent una; postalia expug
nasset certe totas collectes — Deinde exemplum hominis infirmi nr tollet
difficultatem 1o 9a infirmus nr potest ambulare singulos passus unus postalius + homo
tus sapiens potest expugnare singulas tentat es una; postalia et sint occurrentes 2o
9a unius locomotiua ut incorporalis sit fatigan. post singulos passus et tam nr potest
omnes voluntos actus 9 e potentia spiritualis nr fatigan. in victoria tentationum
quinimo exercitoria unius manet exercitatior et habilior ad expugnandas
alias Respondet forte quis 4 disputat es organa exteriora sensuum et sup
petit 99 utiutr. voluntas et ratio 9a materialia si fatigari exercitio ope
rationis Ceterum si exhac p p oriret impossibilitas observandi legis necesse est
deuenire ad certas tentat es cui uoluntos succumberet necessitate sicut hominis infirmo

necesse è assignari certus passus quos iam ambulare non possit q. d. impossibiliter operari. Item cum corporali scindere oportet designare certum brachium quod + potentia quis attingere licet attigerit immediate q. potentia corporali scindere est falsum. Debet certa sphera activitatis requiri autem absurdum q. tunc violatio praecepti non putaretur. ad culpam — Quia 3.o. 3a solut. impossibilitatem observandi legis non dicit physicam sed moralem, moralis autem impossibilitas ineo dicitur qd necesse sit ex universitate aliquid tale evenire nimirum hoc aut illud et non posset fieri qd neq. hoc nec illud eveniat quarto Matth. 18 dicitur necesse est ut veniant scandala et Luc. 17 impossibile est non evenire scandala moralem inquam impossibilitate q. in magna Republica semper oriatur aliquod scandalum sive in hac aetate sive in illa ita respondet Vega q. 13 declarat. dub. 6 Bellarmin. lib. 4 de grat. cap. 8 Lorca disputat. 4 de grat. ubi hanc doctrinam illustrat pluribus exemplis et ea adducit testimonium sermone 81 in cantica dicentis intervenient peccata + Bernardi patiar homo quandam ut non ad peccandum sed ad voluntatem non ex necessitate ut nesciat quidem ingenua libertate gaudere — Ad quantum ad hoc testimonium meum Bernardi longe diversa est primo enim Bernar. non dixit hominem pati quandam ut non ad peccandum sed tamen dixit pati quandam iuxta illa verba ad peccandum adiectum fuit ab hoc Auctore praeterea sensus Bernar. non est hominem qui peccavit patiam ut iterum peccet sed tamen dixit patiam ut non resurgat a peccato commisso qd sua potestate fieri caderet non autem resurgere et nihilominus hanc necessitatem non resurgendi a prima vitae non tollere libertatem peccati q. d. tracta a suo funtario sensu

Ad huc haec doctrina impugnari potest q. d. impossibilitas moralis tantum difficultatem operis faciendi ex eo enim dicitur moraliter impossibile non evenire scandala q. d. propter difficultatem singularium unius aut alterius semper evenit Patres Africani intendunt contra Pelagium gratiam esse necessariam ad servandam legem facilius et ad servandam simpliciter tanquam sine gratia nec agere et difficulter servare possemus Pelagius enim ingenue fatebatur cum gratia Dei facilius legem observari sed negabat sine gratia observari non posse nam ex Patribus et doctoribus probant impossibilitatem physicam quia est falsum physice observare legem meis viribus si non possum qd maior impossibilitas est observandi quia moralis est possum et frustra et inutiliter oro Deum ut victoriam tentationum q. a physice habeo in mea potestate observantia legis et est stultum petere qd in potestate habeo necessario est dicere moralem impossibilitatem tantum crescere ut tradatur infallibilis lapsus voluntatis in una aetate et finaliter q. non potest contingere infallibiliter hic lapsus nisi malegno principio certo nullus autem talis

q.

Marquis

degrata

q̃ voluntas semp manet libera ad utrang partz et potest resistere et
Dicendũ q̃ æqualiter incertũ e an resistat an vero superabitur atentat in
primo p̃o incerto et indifferenti n̄ potest detrahi cognosci alterum altero
dictionis par

Vnũ q̃ solut e homine n̄ posse uincere singulas tentat es
sine auxilio grẽ nã quamuis possit uincere aliquas scilicet leuiores
urgentiores tamen n̄ potest uincere et q̃ longiori aliquo tempore n̄ de
beat uehemens tentatio necess e grã Dei adutandũ omnia peccata
et obseruandas leges integre qua rõe Patres Africani et Innocentius
Papa epus. 91 apud Augus. agentes de auxilio grẽ necess ad superandas
tentat es uocant illud auxilium grẽ quotidianum q̃ intra breue tempus
semp necesse e dubitatr. ☞ vm homo lapsus possit sine auxi
lio grẽ Dei facere opus naturaliter bonum

dubitatur ☞ vm homo lapsus=

possit sine auxilio grã Dei facere opus moraliter bonum

p opus bonum moraliter intelligo opus uirtutis acquisitũ cuius honestas satis deprehenditr. lumine rois naturalis et sine
fide et reuelat Dei Vg. frangere panem esurienti reddere depositum
colere amicum uenerari parentes laborare in agro et similia quibus
sito 1o sententia e nullum bonum opus morale quantumlibet paruum
et exile posse fieri sine grã Dei p Xpm ita docet gregorius in 2o ductus
28 q 1a art 2o Capreolus ibidem art primo dist 2 Rispalensis eadem dist
q 1a art quam sententiam mordicus tuetr. Gabriel Vasquez 1a 2ae di
sput 190 qui cap. 2 solueres alios auctores refert quos mala fide cito
ri Otendit Lorca Disput 3 degra membr. 1o Interest autem adducitur
Petrus de Soto Lect 16 de penitentia ante medium qui satis inclinatur in
hanc partem Duns affirmat nullam tentat es quantumuis leues posse
uinci ab homine lapso nequ ullum opus bonum fieri sine grã Dei nam sed
Otendit Lorca Petrus de Soto loqui de actu penitentiæ fidei et cha
ritatis q̃ fieri n̄ potest maxime cum tam aperte loquatr. de uictoria
cuiuscunq tentationis cuius eadem ratio uidetr ac de bono opere morali
no tat autem Gabriel Vasquez explicat huius sententiæ grã Dei que
requiritr. ad opera moralia n̄ ee grã supernaturalis ordinis

dub. 2 art. 2

scut ē ea q̄ dat. ad penitentiā ⁊ fidē ⁊ d̄ei gr̄a bonā cogita
tionis q̄a ⁊ ipsiꝰ op̄s uirtutis ita ut alliciat uoluntatē q̄ cogitatio secun
dū substantiā suā naturalē ē q̄amuis rectificatr. sup̄a natā q̄a ē sup̄a in
dustriā uoluntatis uoluntas enī ut docet D. Thō. q. 24 de ueritate art. 14 n̄ po
test moueri sine cogitatē p̄uia huiꝰ rei ē sequuta hic auctor q̄a uoluntas
libera ē ⁊ d̄ reuera alia ē rō scilicet q̄a uoluntas ē appetitꝰ animalis q̄
sequit̄ formā apprehensā nā appetitꝰ sensitiuꝰ etiā si n̄ habeat libertatē
indiget ut operetr. imaginatē phantasię ⁊ uoluntas in amore beatifico in
quo n̄ ē libera mouetr. ex tuis ē clara Dei ⁊ q̄ā exponit illi summū
bonū q̄d diligit necessā charitate cuiꝰ q̄a uoluntas sequatr. cogitatē inte
llectꝰ indiget grā Dei excitante ad bonū op̄s ē enī magnū discrimen
inter agentia naturalia ⁊ creaturā rationalē nā illa detrantr. ad
operatē ex solo principio ⁊ forma agendi ⁊ ita n̄ mouentr. alio ad
unā operatē magis q̄ā ad aliā ⁊ tantū indigent ⁊ curru generali
Dei ad certā operationē ad quā satis detrantr. ex forma q̄ ē illis prin
cipiū ⁊ rō agendi creatura v° rationalis n̄ solū indiget ⁊ cursu dei post
quā ē detrāta ad operandū ⁊ etiā indiget moueri a Deo ⁊ ē cogitatē ⁊ in
unā ꝑ tēs p̄uia in omni enī negotio ā cogitatio unde incipit ⁊ ultatis
intellectꝰ ē ab extrinseco ⁊ sup̄ industriā nrē uoluntatis ut docet Aris
lib. 7 moraliū ad eudemiū cap. 18. ⁊ D. Thō hic ad 2m in hac igit cogi
tatē quā Deꝰ p̄parat ⁊ inspirat cordi nrō ⁊ stimit hic auctor grā
Dei necessā ad operandū bene moraliter q̄a sine ea ⁊ in iuriā potuit Deꝰ
n̄ immittere bonā cogitatē ⁊ ita grā sua ⁊ d̄ illa inspiraret nec obs
tat inquit q̄d hae bona cogitatis interdū oriatr in nobis ex ordinata serie
⁊ dispositē causarū naturaliū 1° q̄a omnes illas causas Deꝰ ita dispo
suit ꝓuidentiā suā ut excitarent in me bonā cogitatē quas aliter dis
ponere potuisset 2° q̄a duplex ē cogitatio quę homini datr. ad bonū altera
ingrua ⁊ contemperata arbitrio sic ea uocat Aug. lib. 1 ad simplicianū
q. 2 ⁊ ē illa quā Deꝰ certo nouit effectū habituraꝰ q̄a data tali tem
tali occasē cuiꝰ talibus circunstantijs ita ingruit arbitrio ut alliciat consen
sum eius altera v° ē incongrua ⁊ n̄ contemperata arbitrio illa nimirū ea
quā Deꝰ certo nouit effectū n̄ habituraꝰ cuiꝰ igit exclusa positē causarū
naturaliū n̄ potuerit ꝑparari homini ingrua cogitatio q̄a hoc dicit
cogitatē q̄d ex sola incomprehensibili scientia Dei gratis eius fuit inspirare congruā
uoluntas indigeat ad opera uirtutis moralis hae cogitatē ingrua quę alio
nomine dicitr auxiliū efficax ⁊ ea n̄ potuit habere humana industria

ꝺ solũ a deo aguꝺ e᷒ a᷒ agitatꝰ ĩ omni ꝺultat᷒ seguit᷒ ĩ omnio᷒ bona morali ĩdigere auxilio grẽ dei huiꝰ sententiꝫ fundam᷒ quoniaꝫ multiplicia ꝺuaꝝ sẽ abducemꝫ postea ꝺ ꝺuctuemꝫ sigillatiꝫ

Ꝺraria tamen sententia quę longe communior ꝺ ꝓbabiliꝰ ẽ mihi maxime ꝓbat. uidelicet posse uoluntatẽ nr̃aꝫ aliqua operari mo᷒ralis uirtutis operari sine grã dei ꝓ xpm hanc sententiaꝫ ĩmuniẽ᷒ suꝫ sequentꝫ. Reliqui scolastici quos uiꝺ ad sacietatẽ referunt Suarez lib. 2 ꝺe causa prædestinat᷒ cap. 18 ꝺ Porca ꝺisput᷒ 3 de gra memb. 2 ali quos etꝫ refert Belarmi lib. 5 de gra cap. 4 ĩ fine desensuꝝ ꝺ Thodicę postea

ꝓbatꝰ ex expresso testimonio Augꝰ. lib. ꝺe spiritu ꝺ littera cap 27 ꝺ 28 ubi cuꝫ Augꝰ pluribꝰ assignasset ꝺifferentiaꝫ inter uetꝫ ꝺ nouꝫ testam᷒ gd᷒ uetꝫ scriptuꝫ fuerit ĩ tabulis nouꝫ ꝺ ꝓ grã spiri᷒ ꝺ sancti scribat᷒ in cordibꝰ ꝺucit sibi illud Roma. 2 gentes quę legẽ nõ habent ꝺicta᷒ ostendunt opꝰ legis scriptuꝫ in cordibꝰ suis tanquaꝫ sine grã ꝺ fide xpi habẽt scriptuꝫ in cordibꝰ nouꝫ testamentuꝫ ꝺ respondet 1° ex᷒m Apoꝰ. intelligẽ᷒ degentibꝰ uersis ad fideꝫ xpi quę gra mediatoris iustificant. Respondet 2° sẽ necesse sit ex᷒m Pauli intelligẽ᷒ de gentibꝰ qui manent ĩ impietate ꝺ rudes falsoꝝ deoꝝ ꝺ alienẽ᷒ sẽ a gra xpi quoniaꝫ de hiꝰ gentibꝰ aliqua legiꝫ ꝓ audiuꝫ quę nõ solũ uituperare nõ possumꝫ uerũ etꝫ laudare tenemur quamuis ꝺ ꝺ ꝺ culpabiliter quis sine fide uię inueniẽt. quę ꝺebitaꝫ laudeꝫ iustitiã mereaꝫ ter. tamen gã imago ꝺei nõ ẽ omnino ꝺelta in gentibꝰ faciũt aliqua opera legis naturalis ꝺ inquaꝫ necesse est ex᷒m Pauli de huiꝰ modi gentibꝰ intelligẽ᷒ ꝺuc nõ ꝓ turbat. ꝺifferentia inter quaꝫ statuentẽ᷒ Ꝺ ter utrũq; testamentuꝫ qq᷒ Augꝰ manifeste ꝺocet Augꝰ. in gentibꝰ ꝺo latrię sine grã xpi ꝺ ex solo uigore nate᷒ inueniri aliqua opera bona moralia quę nõ uitãt. mala circunstantia finiꝫ quamuis illa pauca sint urgenda eniꝫ ẽ illa particula uix inueniẽt. quę signifi᷒ cat raro ẽ ꝺifficile inueniri gd᷒ gentiles sine cultu ueri ꝺei operentur. ꝺ turbonuꝫ finꝫ inueniri tamen aliquando hoc ꝺixerit᷒ Augꝰ. lib. 4 ꝺ Iulianuꝫ cap. 3. ꝺ alibi ꝺ rendit nullũ opꝰ hominis mꝰ pij hoc᷒ ꝺ idololatrię reddi bonuꝫ ex circunstantia finis huiꝰ sententię ꝺ ꝺ ꝺ

gra id qd assumpserat ut ostendat etz sm mfidelibz inueniantur pz
dicta opera sine gra xpi adhuc nm perturbari differentiaz quaz
statuerat inter utrum testamentu nraz etz si illud assumptz uerum
est adhuc pdicta differentia starepotest hanc interpretationem
talis e qd reuera aliena amente Agus. naz Agus ibidz duo pz
miserat alterum erat txm Apostoli intelligi degentibz manen
tibz in sua idolatria alterum cum v. pdictos gentiles sine gra
Dei fecisse quedaz bona moralia ex his autez duobz tantum
dat aduersario deputat gra da suaz sententiaz m autez Agus ipse
fatetur. et erat uno qa npotest negare m dat primu gra
tu aduersario ut sensu sit etz sibi gratis concedatur txm Apos.
intelligi degentibz nbaptizatis qd ideo faciaz qa lego t audio
de eisdez gentibz bona quedaz opera nec eniz e omnino deleta
imago Dei quamuis gra xpi nhabeant adhuc tamen
nperturbata mea differentia qua inter utrum testamentu asse
ruit hunc ee sensu Agus. stat qa alias sine causa admisisset
pz illaz imago Dei non ingentibz omnino detrita dicatq
nobis aduersarius quorsuz ea adducat Agus. aut quid exilla potuit
colligere nisi gentiles mfideles exsolo ugore nate posse facere
aliqua bona moralia alias imago Dei mlli, nobscurata imo
nimo deleta est nec exilla adhuc extrema lineamenta remane
rent qd graue absurdu reputat Agus qd adhuc clarius stat
exrequentibz agens eniz Agus. de iudeis ostendens npotuisse
Justificari sine gra xpi adhuc naz et ipsi homines erant et uis
illa nate inerat eis qua legitimuz aliquid anima rationalis et
sentit et facit pietas tamen qua transfert in alias uitas leges ha
bet immaculatam ra quorsuz sensu e et si ugore nata potes
rant iudei facere quedaz opera legitima nitamen poterant
facere opera pietatis qq iustificarentur. et paucis interiectis
affirmat in uita cuiqbis hominis etiaz pessimi reperiri quedaz
opera bona quae tamen ad salutez aeternaz nil prosunt impijs ni
minuz qa nsi exgra mediatoris preterea hunc ee sensuz
Agustini inde colligo qa sancti Prosperi fidelissimi ejus dis
cipuli lib. da collatores cap. 22 totidez pene uerbis transu
sit doctrinaz huius capitis ut legenti stare potest et tamen
ex propria sententia dicedit gentiles exsolo ugore nature
statuisse quedaz leges iustas assignando pramia meritis

+ adduxisset

& supplicia peccatis ut tranquilitas & concordia temporalis ciuitatis cum bonis moribus obseruaretur. nam sublata temporalia ordinanda inquit Prosper. rationabilis animi non valeret ingenium naturaliter insita est & alimenta natura quae sine gratia Dei putarunt discipuli Augustini fieri posse ab hominibus impijs bonaque opera moralia Respondet aduersarijs disput. 190 cap 3 Prosperus si loqui de operibus uirtutis facis propter ipsam honestatem Justitiae & de quibus dam operibus quae pertinent ad commoditatem hoc delectat & futilitatem uitae temporalis quae bene & male fieri possunt ut dicere Leges honestas quibus seruetur concordia ciuitatis qui potest fieri amore iustitiae potest etiam fieri propter inanem gloriam cupiditatem aut Lucrum nam in sententia Augustini dicit Scole operantium talium quantumuis minima dicuntur. pertinere ad uitam aeternam quia placent Deo & ab ipso impetrant Spiritus compunctionis quo iustificamur. & adoptamur in uitam aeternam & uita & opera uitae praesentis tantum intelligit Augus. & Prosper opera commoda futilia corpori quorum fructus extinguitur cum carne & uita praesenti.

Probat primum quia Joan. maxencij discipulus etiam Augus. in Offic fidei docet Liberum arbitrium ad nil ualere nisi ad discernenda carnalia & saecularia quae nec apud Deum sed apud homines uideri possunt gloriosa quae non pertinent ad uitam aeternam nec uelle potest nec cogitare quis autem dicat opera uirtutis moralis non pertinere ad uitam aeternam sed carnalia & saecularia dici nempe & medium inter utrumque

Ipse Prosper Lib. de collatore cap. 19. homini inquit lapso nil remansit nisi quod pertinet ad temporalem uitam quae tota est damnationis & proinde quae opera uitae praesentis siue temporalis intelligit opera uirtutis quantumuis minima stultum enim est haec uocari opera damnationis

quidquid pertinet ad uitam praesentem extinguitur cum corpore & opera uirtutis non pertinent ad uitam praesentem nam fructus uirtutis aeternus est

Petrus diaconus discipulus etiam Augus. Lib. de incarnat cap. 6. docet Liberum arbitrium sine gratia ualere tantum ad humana agenda abstracti sumus sanguine mediatoris non autem ad diuina & humana non potuit intelligere opera uirtutum moralium alia expo

motus est ut abstraheret nos a operibus misericordie temperantie iustitie &c. & impius q. f. opera humana tantus intelligit occupacio nes temporis quę bene & male tractare possunt

5o q. ipse Prosper dicto cap. 22 agens de legibus generalius dicit eas Odisse & adsimilitudines legalius mandatorum ut ostendet non n. esse Odisse ex fine honesto tunc enim adquarent & fectiones legis diuine & non dicerent. Odisse adsimilitudines tantus

6 quia Augustinus 4o a Julianus capite tercio affirmat non esse ueras uirtutes illas quę carnalibus delectationibus & emolumentis temporalibus seruiunt

Vltimo q. Anselmus libro de Concordia prędestinationis cap. ultimo distinguit commodus a iusto & dicit liberum arbitrium sine gratia posse appetere commoda non tamen iusta aperte supponens commoditatus siue delectationis temporales q. tales est non posse uirtute apeti alibero arbitrio sine gratia

Ad hanc solutionem ex eo subditur difficilis q. sanctus Prosper dicto cap. 22 totas suas doctrinas desumpsit ex Augus. loco sup. a citato ut facile ostabit legenti Augus. autem dicto cap. 27 aperte docet gentilibus aliqua bona opera ex honesto fine uigore nature quamuis rara inuenit enim ne discutiatur. quis fine fiant uirtutes hoc est difficulter & raro inueniantur. aliqua quę iustitie laudes mereantur.

Preterea Odere Justas Leges in fines Deseruandi Concordias ciuium non est actus indifferens ad honestus quia huc finis perse intenditur a lege humana quantumuis iusta ut docet Divus Thomas prima secundę quęstione 96. articulo primo in corpore & reuera finis iste honestus est nam qui intendit conseruare concordiam ciuitatis intendit impedire iniurias & malefacia quibus pax ciuium turbaretur qui finis est secundum uirtutem etiam sui gratia intendatur.

Prosper autem aperte concedit gentiles sine gra Dei Odisse Leges istas ut Deseruentur. Concordia ciuitatis inquit enim ipsis iudicio tantum Leges intelligentes no

ues

res ciuitatu Decordiaꝫ g populoꝫ nr posse aliter Otinerint
si recte facies pmia & peccatis pnę decernerent priorꝫ + Comes
uerboꝫ sensꝫ clarissimꝫ ē uidelicet gā intendebant Oseruare
paceꝫ ciuitatum & intelligebant sine prędictis legibus
Oseruari nr posse ꝺ circo illas instituebant

Tandeꝫ prędicta opera quę Augustino
latribuit gentilibꝫ sine gra Dei eē opera Laudabilia & honesta
ac deinde facta secundū uirtutē n autē indifferentia ut putat
aduersarij pbatr. ex illustri testimonio Ouidij fulgentij lib. de
incarnat & gra cap. 25 ubi mutuatꝫ doctrinaꝫ Agus. & pris
peri in exposit testimonij Pauli sic inquit quę quidē Apostoli
locuꝫ irgitur hi qui gra Dei Otradicunt gentilibꝫ incredulis asig
nare Otendunt ex hoc uidelicet gd etꝫ illę qui graꝫ fidei nor
recipiunt illa quę ad honestatē morū & humanæ societa
tis uinculū pertinent naturali quadam Lege sic
seruant ut etiam eos qui eam violare contenduntiu
dicioꝫ & quitate ac seueritate coerceant ubi pon de
randa ss. illa uerba naturali lege sic seruant qui
bus ostendit gentiles sola naturę facultate deo
esse honestatis amatores ut penas statuerint contra
uiolatores honestę pacis & morum Laudabilē ciuꝫ
quiꝫ
quiꝫ inuiolabiliter obseruantr. unhoceniꝫ nr detradeit fulgentiꝫ semipelagianis
sicut nec Augus nec prosper ut patet ex cap. sequenti unde admittit ingentilibꝫ
ex facultate natę aliqua bona moralia sicut neget cū Prospero & Agus. ho
cū Apos. intelligi degentilibꝫ infidelibꝫ

Vltō Sanctuꝫ Prosperuꝫ loqui de operibꝫ bonis moraliter pbatr. ex
eodeꝫ lib. dā collatore cap. 26 ubi inquit natę humanę cuiꝫ creatore Deꝫ
etꝫ post prevaricatē manet substantia manet forma manet uita sensꝫ
& mō cęteraq corporis & animi bona quę etꝫ malis uitiosis q nr desunt so
nr uillis ueri boni p ceptō ē quę mortalis uita honestare possunt alter
naꝫ (sine nr possunt Respondet aduersarius Obus honestare nr signe secare
honestuꝫ facere coraꝫ Deo sd speciosuꝫ tantuꝫ & bonę speciei alq coloris
coraꝫ hominibꝫ gd etꝫ inueniri in operibꝫ factis modo fine modo retineant
uirtutis speciē ut Dūgit in eleemosina & orat & facti exinani gloria
sd sic erit sensꝫ Prosperi ineptē adduxisset illud manet uita sensꝫ

dub. 2 art 2

Etiam nas opera predicta nō sunt secundus nos ad dā ellas cuzigit
Prosper gratiam manere in homine opera quę honestant vitas mor
tales ex eo qđ eis post prevaricatē manet rō cōtra ē ejus loquū
de operibus honestis coras Deo ēn facis exmalo sine

Neq movere debent arga Stratia nas ad 1m respondeo Maxe
tius ꝑ opera carnalia ēt sæcularia nō intellegere opera inutilia sđ opera
ra præsentis vitę quę durat cum carne ēt sæculo ēt hoc sensu nō ē absur
dus uocare carnalia ēt sæcularia opera bona quę sunt ab infideli qđ to
tus eorus fructus expirat cus morte. loquimur enis de operibus moralibus quę
dam nō impetrant spiritus Stratinis qui ptinet ad vitas æternas

Ad 2m Respondeo apud Prosperu totas vitas temporalis dicidam
nationu ēt gēnę nā qa tota in peccatis sit sđ qa tota ē miserumnis ēt pœnis
peccatorus damnati enis sunt ꝑpter peccatus ad exilius ēt miserias vi
tæ præsentis sđ hoc nō tollit quę bas opera præsentis vitę quantumcunqꝫ pb
nalia bona sint ēt ingentere morti nas ut inquit Augus. 13. de civitate
cap. 4 ꝑ mesabiles Dei misericordias ēt casa pœna vitiorus transitiu
arma virtutis ēt sit eius meritus ēt supplicius peccatoris

Ad 3tm Respondeo aliqua bona opera moralia quę sunt ab
homine peccatore extingui cus morte neq id reputari absurdus qa in impe
trant bona spiritualia ēt cus coster dicit fructus virtutis æternus elici
telligi debet de operibus meritorijs sicut qq iustus meretr de digno regnu æternus
sive qq in progressu iustificationis impetrat peccator spēs gratię ad detestatē pecca
torus ēt exaltatē priori gra meretr. de congruo subsequenter

Ad 4m Respondeo Petrus Diaconus inter occupatas humanas comprehen
dere bona opera moralia quę sunt ex virtutibus liberi arbitrij videtamen nisi quis am
mortesua auertisse homines a bonis operibus misericordię nā enis dixit Petrus Diacon
abstraxisse nos ab omnibus humanis sđ ab aliquibus illis nominus operibus quę f
apte mala sđ f saltem periculosa ad enis dixit Petrus diacon ad ostendendas nā
uecillitates liberi arbitrij qđ tantus potest in opera humana hæc autus adeo n
sit in pretio apud Deus ut a pluribus eorus nos auertent Xpus mortesua nā tamen
ab omnibus

Ad 5m Respondeo ideo dicit Apostolus leges gentilius sanctos cē adhi
bere. Legalius mandatorus qa quamuis essent iustę tamen habebant ꝑfine
Concordiam temporalis ciuitatis sic autus divina habet ꝑfine salutes spirituales
hominus ēt vitas æternas

Ad 6. respondetur. Augus. q delectatas carnales ēt emolumenta temporalia
intellexisse libidines ēt auaritias possunt enis exemplus inuisitus ēt picturis qui

Augustinus 23 Marques 2

voluptuosissimus fuit in Catilina qui multos fouebat obsequio ut pr̃anides
timeret principatu patrid inmercatoribz qui exauarisia p̃mare pauperes
fugiunt ut dixit Valg et hanc intentiõ uitiosi affectu significauit nominer
uitiis cuz dixit uirtutes quę delectationibz carnalibz aut emolumentis tempo-
libz seruiunt nõ ee ueras uirtutes q̃ hoc tamen nõ negat Augs delectatiõs carnales
et lucru temporale posse appeti sine peccato multa enim delectabilia secundu
carnez et utilia ad temporale emolumentu sicute peraunter. ad sublebandaz et
seruandaz q̃ natuz. Hęc igitur regula in his casibz obseruanda e q̃ delec
tatio et finis motiuus quę intendim et propterquę operamur et operantibz exis
tens et seruandi natal accedit delectatio tanquaz finis impulsiuus inferioris ap-
petitus reddit mala saltem uenialiter in posterioribz nõ reddit exemplu pri
oris casus possumz attribuere in actu nuptali qui ipse propter delectatiõs tanquaz
propter finez maximz et peccatu ueniale ut docet Augs. lib. 4 ad Julianuz cap
in Vbi finalibz et in actu comedendi et bibendi quia facty delectationi gratia
lus et tute Augs. lib 10 Confessionuz cap. 31 ratio autez et q̃ ut docet Ans. 10 Ethi
cor. cap 4 et D. Tho 1ª 2ª q. 4 art 2ad 1m et 2m delectatio instituta
est anate propter operatiõ et nõ et Oº delectatio enim facit operatiõ sicut
decor iuuentutez igitur q̃ sumit operatiõ propter delectatiõ inuenit ordinez natu
rez naturalis ac p̃inde peccat q̃ peccatiz et recessiz a bono ordine rez et nõ potuit nega
ri illuz quõ operatur propter delectatiõ uti fruendis et frui utendis quę magna quer
ela fecit Augs. lib. 83. quęstionuz exemplu posterioris casus possumz attribuere
homine qui comedit propter substentandaz natuz et ad excitandu appetitu
repellendu tędiu infirmitatis quę rit alimenta delectabilia et uoluptuosa
talis enim nõ peccat q̃ finis quę intendit nempe obseruatio nate et nõ referatur
ad aliud bonu et ex delectantibz inde D. Tho 1ª 2ª q. 18 art 9 ad 3 obiz
sextum 7m arguz Dicendu enim Anselmuz distinguere commodu a iusto et expresse
fatetur commoditatez et delectatiõ temporales posse appeti male et bene nõ q̃ omnis
appetitus commodi et delectationis secundu carnez malus e

Im Testimoniu Augs pro hac sententia sumitur ex lib. de perfec
tione iustitię ad ratiocinatiõ. 17 ubi cum Pelagius obiecisset illud 1 ad corinthios 7 qđ
nullu faciat nõ peccat sic inabat ut ostenderet posse hominez uelle nec uelle sine
gra Dei quę nec uelle nec misere uelle nec uelle nec uelle sine gra Dei quę nec uelle nec misere uelle nec uelle
liz mandatoriz Dicebat Augs. ans sed negat Pelagius his uerbis tanquaz p̃ mag
no habendu si uelle nubere ubi deadiutorio diuine misericordię operetur hoc
probet. hoc et nõ e res ardua nec insigne bonuz uelle nubere ut exeo colligit
posse hominez nõ indigere gra Dei adopera maiora q̃ Dicebat Augs posse ho
minez uelle nubere sine gra q̃ dopsicet nõ sit insigne bonuz tamen e

Dub. 2 art 2

Respondet aduersarij Agus. nō decedendū ab his arguentibus disputandū gra ut ostendat eis ruinę eēt nō sequi ex eo q sequens gō ē falsū nō ferebant certe nō potest negari quin dicebat Agus. humanę uoluntati subesse ut in homine sine gra Dei q̄ paucis interiectis post quę negauit dicq̄ Pelagij ruinę extitisse ueritatis antecedentis nō ē ausus negare simpliciter sed ex p̄ modernis ē in hac vba aut ubi prodest aliquid uelle nisi Deo prudentia sua qua gubernat omnia mares fęminas q̄ diuigat alter certe dicturus si existimasset neminem uelle nubere sine gra Dei hinc enim exordium gra nō retinuisset ad diuinet̄ mares et fęminę sed agnouisset eis in prima nuptiarum uoluntate

Q̄ accedit Testimonium auctoris libri hypognosticon apud Aug. tomo 7 qui fuit insignis aliquis discipulus Aug. his igitur lib 3. cap 4 dicit homines uelle nubere sine gra exicta facultate natę et multa alia opera bona moraliter existimat oriri debere nata ut uelle laborare magno uelle habere amicum uelle quidquid ad presentem uitam pertinet q̄ testimonium cęteris omnibus euidentius ē respondet aduersarij prędicti auctores nō loqui de operibus his factis ex honesto fine sed quatenus si commoda natę et bene et male fieri possunt et hanc operam indifferentia tribuit arbitrij et natę facultati quę restituta tetigerat gregorij animaduersis sup̄ citatis ad finem ij q̄

Sed contra hanc solutionem q̄ si auctor ille loqueretur de operibus indifferentibus nō uocaret ea opera bona nam opus bonum nō est indifferens nec potest fieri bene et male sed necessario debet fieri bene at prędictus auctor uocat bona opera prędicta q̄ loquitur de operibus factis ex fine uirtutis deinde illa opera dicit ea ab illo a quo ceperunt esse q̄ quę subsistunt q̄ existimat et bona nam opera quę possunt esse mala nō tribuerent Deo tanquam auctori

Vltō Deus auctor tribuit arbitrio quędam opera bona et quędam mala et inter mala numerat adulteria idolatrias et multa alia peccata manifesta q̄ p̄ bona opera intelligit opera uirtutis moralis alias nō recte diuisisset plura alia testimonia Aug. adduci solent quę uulto omitto q̄ minus efficacia sunt et ad rem uenio quam D. Tho tradit in corpore articuli et sumpta ex Prospero et Aug. locis citatis atq̄ in hunc modum formari potest si liberum arbitrium nō potest facere bonum aliquod quantumuis parum sine gra q̄ nō est firmum nec uulneratum totaliter extinctum Con. Trident. sess 6 can 1 et canones patet Deus q̄ si liberum arbitrium nō posset elicere actum bonum q̄ nunquam potest operari secundum rectam rationem si operaretur. Sed illa operaretur bene quia enim nisi est regula bonę operationis et male et qui sic operatur bene operatur ingenerem uis q̄ si liberum arbitrium sine gra nō potest operari secundum rectam q̄ ex

extincta ē in homine nata rōnalis g̃a corp9 qđ nō potest habere actū
uitē nō uulnerati aut infirmi sđ extincti ē. Respondet aduersarij
Liberū arbitriū sine gra nil posse operari bonē sđ cumauxilio g̃e
posse ac pinde nō ee extincti sđ infirmū et uulnerati g̃a si extin
cti ēet nullo auxilio ad bñ posset ut bene operaretur.

Ad 2ª ſ auxiliū gre quo indiget Liberū arbitriū addē
Libet opꝰ bonū ē sanitas nata ſ suscitata si i. m. g̃o supponit uita
curandi rōe innata ac pinde facultas adaliquod bonū naꝫ corpꝰ qđ ex
se ē sine auxilio medicinæ nō potest elicere actū uitæ quantumuis mi
nimū nō ē sanabile nec infirmū sđ extinctū dici debet si nō dicatur
g̃a aperte supponit Liberū arbitriū extinctū ee g̃a qđ suscitari ne
quit ē gra Dei mortui præsupponebat. ē extincta

Confirmatur ē ꝓposita sententia sequit Liberū arbi
trium sine gra tantū ualere ad operandū qđ iudex damnatus ad Pe
grego. 13. in bulla 2ª Michaelis bañ cuiꝰ 2ª ꝓpª talserat Liberū
arbitriū sine gra Dei adiutorio nō nisi ad peccandū ualet. Respondet disput
190 cap. 16. negando ee g̃a nam quamuis Liberū arbitriū sine gra
nō possit operari bene potest tamen operari opera quædam indifferen
tia ꝓpter commoditatē naturæ ē uideo adaliquid aliud præter quod ad pe
candū ualet sđ indicatiue ē existimare ꝓpª illichaelis damnata
eli g̃a negaret arbitrio opera indifferentia ē enim clarissima sente
tia Augu. D Tho ē Scotiꝰ scolasticorū dari talia opera indiffe
rentia indiuiduo sđ omnia necessē ee aut bona aut mala credendū g̃
ē damnari ꝓpª Baij g̃a absurdū ē arbitrio omnes facultates
ad bonū qui ē sententia quā impugnamus igitur Respondetur ad illaꝫ
ꝓpª damnari in sensu auctorū auctor autē ſ auxiliū gre intelligē
bat auxiliū gre habitualis g̃a existimabat innatæ ee ductiū auxiliū
gre inuocatiue Dei in duꝫ iuuantis et inuocatiue Dei eam inuitantis
hominē quorum ꝓpª Baij absurdissima erat g̃a seqūtur exilla omnia
opera antecedentia quæcunq; fiant ee peccata qđ damnatū ē in
Indem. 1ª parte cap. 7 cæterū simpliciter asserere Liberū arbitriū
sine gra actuali nō ualere nisi ad peccandū damnabile ē g̃a ē expte
sa doctrina Augu. trac 5 in Joan. immoueatur. desuncta in Deli
Mauricano 2 carone 22 ubi dicitur homo nō habet de se nisi
mendacium ad peccatum

Fateor hanc solutionem mulum infirmare efficaciam testi
monij ripa dicti sđ negari nō debet illaꝫ ꝓpª ee falsā Liberū ar

bitriu[m] n[on] nisi ad peccandu[m] valet etz n[on] intelligatr sine omni auxilio
grē Dei etz n[on] du[m] inauitantis g[ra]e exilla sequi videtr. Liberu[m] arbi
triu[m] sine grā nunquā operari secundu[m] rōnē ac p inde extincta
ee

Ad Vrget desinitio Scoti Anauricani cui uarie satis
facere solent DD. 1[a] solut[o] e[st] Scotus n[on] loqui de actu ad de statu peccati
ut sensu sit homo nascit filij ire. et ex se tantu[m] affert immundu[m]
peccatu[m] originis g[ra]s aliq[ue] iustitia[m] qua mundetr. a bello peccato ad ho
bet ex gra Dei et sanguine mediatoris ad hoc solut[o] frustra 2[a] g[ra] uerba
predicti canonis desumptas ex Augu. habetur in Joan. in principio Augu.
autē aperte loquitr de opere peccati et de actu dicendi mendacium respondet
Lorca disput. 6. de gra membr. 5 opera. Liberi arbitrij dici mendacia et
peccata n[on] g[ra] semper mala sint ad g[ra] ii insufficientia ad eruitu[m] eternā
na hac rōne blair. dicitr mendacium abominatio e[st] mihi n[on] g[ra] actus sacri
ficandi mala erēt ad g[ra] erat insufficiens ad placandu[m] Deu[m] ad hoc solut[o]
facile repellitr g[ra] indefinitionem fidei ecclesia temperatr. uerbis sim
plicibus alias prōberet fidelibus occasionē errandi n[on] g[ra] mendacia et opera
uirtutis impia ella loquat[ur] dici a Scotio et Patribus mendacia et peccata
prout serius indefinit[ur] fidei quā omnis credenda cuiusvis fidelibus

Quare respondet Suarez lib. 2 de gratia prædestinationis cap
lib. Scotius n[on] dicit ue homo n[on] habet inse [illegible] n[on] habet de suo nisi men
dacium et peccatu[m] nam bonu[m] opus morale q[uo]d habet inse n[on] habet de suo
ab Deo auctore natā de suo autē tantu[m] habet defectu[m] peccati cuius
causa n[on] est Deus sed Liberum arbitriu[m] q[uo]d flexibile et ad malu[m] ea p[ro]p qua
est ex nihilo ut docent cæteri Patres

Subtilis interpretatio ad quorsus? neq[ue] enim Pelagij neq[ue] semi
pelagiani affirmarunt hominem habere bona opera sine Deo auctore
re natā imo Pelagius fatebatr. gratiā Dei ex qua operatr. Liberum ar
bitriu[m] et increat natā negabat tamen gratiā interdum inspirationis
qua voluntas inclinatr ad bonu[m] ut docet Augu. Lib. de hæresibus cap
88. 9 ex sensu Scotij et Patrū illud dicitr. homo habet de suo q[uo]d ha
bet ex nihilo dicit[ur] natā et sine gra mediatoris

Vera igitr interpretatio e[st] illa exclusiua n[on] nisi excludere
sanctitatē et Justitiā interquas atq[ue] peccatu[m] Augu et Scotius distin
guebant ut sit sensu ex duabus rebus quas Pelagius æqualiter definiit
in arbitrij potestate nimiru[m] peccato et Justitia homo n[on] habet de suo
utrāq[ue] sed alteram tantu[m] scilicet peccatu[m] et mendacium nā iustitiā

et

Marque

Q ueritatẽ fidei atq doctrinæ (Rehacenis Agris Loquelatr.) habet
agra Dei ℔ xpm hunc sensum colligo ex uerbis canonis sequitur enim
sequis autẽ homo habet ueritatẽ & iustitiã a bello fonte & quã de
bemo scitare in hac arena exquo dicit Patres Deiloj interpeca
tiz diuinitiz tantus fecisse illustrionẽ & de his duabz rebz sermo
nez habuisse Zo q̃ Pelagio dicebat potestatẽ arbitrij tam ad bonũ
quã ad malũ aqua lance ponderanda & nisi hoc fieret nõ uenia
ri arbitrij libertatẽ ita docet Augus. epis 186 circa finẽ & colligit
ex Hyeron. Lib 3. dã Pelagianos dã hunc q̃ emorez definit deiloj
potestatez arbitrij ad bonũ & ad malũ nõ ei aqua lance ponderanda
nez p bono nra ex nobis & gratia Dei potest sanctitas atq redemptio
nẽ ei ignorabant Patres ipd dixit Prosper cap. 26. dã Collatores sci
licet homines præter peccatũ habere de suo substantiã habereuitã
rez essenz quæ si bona naturalia & peccata dici nõ possunt q̃ parti
cula illa nisi cũ illa restrictẽ nimiũ interillas duas rez commen
ratas & intelligenda

Ad dã sententiã Horatij talis & si liberũ arbitriũ in
digit gra mediatoris adhibet opẽ bonũ sequitur exordiũ nræ iustificationis
nõ semp & sumendũ auocat ad fidẽ q̃ exordiũ iustificationis incipit ad
ẽm mediatoris hæc autẽ potuit inuenire ante fidẽ q̃ homines impij &
infideles aliqua bona opera habere possunt ut docet Augus. epis 130 & lib. de
spiritu & littera cap. 27 & 28 Dicq̃ens autẽ falsum & dã Pelagianos & Patres ser
q̃ reuocant exordiũ nræ iustificationis ad fidẽ inspiratã qua uocamur ad fidẽ
ita ut antegrũ fidei nõ deprehendant gratiã ℔ xpm nãz Augus. lib. 1 ad Simplicianũ
q̃ 2 sic inquit incipit autẽ homo ℔ credere gratiã exquo incipit Deo credere
& interna & externa admonitione motz ad fidẽ ideo docet epis. 102 & 143 & in
præfat psalmi 31 tomo 8. & lib. de prædestinat sanctorũ cap. 7 ubi in
quit deo ex fide iustificatur homo nõ ex operibz q̃ fides prima datur exqua
impetrantur cætera. Ita Cælestinus in epis. ad Episcopos galliæ cap. 12 sicut
ut omniũ studiorũ atq uirtutũ q̃ ab initio fidei ad Deũ tenditur Deus ip̃
teamur auctore præterea docet Fulgen. ad Trason. lib 6 cap. 8. docet fidẽ esse huma
næ salutis initium fundamentũ & radicẽ omnis iustificationis & cap. 6.
præcedenti numerat dispositiones ad iustificat & sumit initium a fide
Ouuis eodẽ cap. 8. sic ait iustificari gratis ideo dicimur q̃ nihil eorum
quæ iustificat & præcedunt siue fides siue opera ipsa iustificationis gra
promerentur. ubi ponderanda si illa dicta siue fides siue opera magna operibz
99 & mouemur ad iustitiã præponit fides nõ minus q̃ ante fidẽ nullas

dub. 2am 2

opera plmentia ad veniã iustificationis

— Hucarg̃ respondent 1m ideo Augustinũ dixisse in gra fidei exordiũ nræ Justificationis q̃ existimauit omnia opera in fidelibus ee pccata, quia sic crederet in infideli posse inueniri bonũ opus nõ dubitaret exordiũ gr̃æ sumere alẽ dabilibo bono opere ante fidẽ id est hoc est q̃d Augus. nõ affirmauit omnia opa infidelis ee peccata. Id multo ad minus tenẽdũ est in impijs aliqua bona opera quamuis rara q̃ exillo fundamento non potuit universaliter revocare ad gratiã fidei exordiũ nræ Justificationis quapropter respondet Valquez disput. 189 cap. 1. Augus. dixisse in fide exordiũ gr̃æ q̃ nõ curauit de his quæ rarissime fiunt contra enim gr̃a iustificationis incipit a fide quamuis malo quo casu incipere possit a bono opere q̃d præcedit fidẽ. Ideoq̃ hoc est placet q̃ tunc solum dixit Augus. ẽt gr̃a iustificationis regulariter inciperet a fide nõ autẽ semper et in universũ. Id hoc satis duncitur. contestimonio Augus. q̃ epistola caput docet exordiũ iustificationis sumendũ ee a gr̃a fidei nõ quidẽ regulariter dicendo et in omni euentu restat inquit utrũ ipsa fides unde omnis iustitia sumit initiũ nõ humano tribuamus arbitrio nec ullis præcedentibus meritis quoniã inde recipiunt bona quæcunq̃ sunt merita quibus nihil clarius dici potuit et lib. de prædestinat. sanctorũ cap. 3 ubi inquit solet dici ideo credere mauult q̃ uir bonus erat et ea antequã crederet q̃d de Cornelio dici potest cuius accepta sunt eleemosynæ et exaudite orationes antequã crederet in Xpm, cui argumẽto ita respondet nemo tamen sine aliqua fide rogabat et donabat et orabat quomodo enim inuocaret inquẽ nõ duz credidit eccequaliter Augus negat munera sua fides impetrare posse bona opera q̃ etiã in Cornelio q̃dcunq̃ bonũ opus inquo ẽ meritũ bonum spirituale præcedebat a fide qua rõe Deliũ Trident. sup citatus vocat fidẽ initiũ humanæ salutis id respondet disputat 190 cap. 12 Deliũ igitur fundamentũ necessariũ ẽ quod ut meritum requiritur ad Justificat3 id tollere q̃d aliquo Justificatio incipiat aliunde nam præter fundamentũ necessariũ potest ee aliud uoluntarium fundamentũ scilicet gra ex qua sunt opera bona et alia impetrantia fidẽ id est solutionem obstat primo quod nõ tangeret ante fidẽ inueniri exordium gr̃æ fides nõ ẽt fundamentũ omnis Justificationis sed alicuius nam fundamentum semper e principijs Lapis ẽ despicij antequã in maeniũ aliud ut Deliũ docet fides ee fundamentũ omnis Justificationis

— Obstat 2 q̃d Deliũ in eo cap. explicat sensum Apos. Roma. 3. et q̃ dicentis hominẽ Justificari ex fide seu q̃ fides Apos. ideo docet

Rom.

hominẽ ꝑ gr̃am iustificari quia fides est semper prima inter gr̃as mediatorias
et quicunq; opera antecedentia fidẽ n̄ opera ex nata n̄ ex gr̃a q̄ deliq;
nomine fundamenti intelligit d̄ gd tantũ omni euenta principiũ ē d̄ seq;
et certa maior pars dd ex ꝓbis dcis minor uero ꝓbat. q̄ fides est apud Apos.
n̄ iustificari ex operibꝫ nate et iustificari ꝑ fidẽ sd n̄ aliquo casu dimi
tenet ante fidẽ opera ex gr̃a n̄ erit fides n̄ iustificari ex operibꝫ nate et ꝑ fidẽ
iustificari q̄ series iustificationis posset incipere ab operibꝫ gr̃e impetrantibꝫ
fidẽ tunc homo necessitificaretr. ex operibꝫ nate ut manifestum ē nec ex
fide sd ex operibꝫ gr̃e ante fidẽ q̄ fides n̄ erit initiũ illiꝰ iustificationis sd
opera gr̃e impetrantia fidẽ d̄ stat autẽ loco inscriptũ Apos. nos ꝑ fidẽ iustificari
q̄ fides ē initiũ n̄re iustificationis ~~sed~~ meyte q̄ deuenimus tenet iustificari ex
fide q̄ dictum initiũ n̄re iustificationis aliquid erit et pulsus impetraret fidẽ
maiorẽ q̄ꝑ scilicet inscriptũ Paul. fidẽ erit n̄ iustificari ex operibꝫ nate et Jus
tificari ex fide d̄ stat ex cap. 4 ad Rom. in principio et ex cap. 3 dd n̄ 32 ibi q̄
non ex fide sd quasi ex operibꝫ

His rationibꝫ satis efficaciter ꝓbatũ est nra sententia nam
aliquis respondere posset opera bona moralia facta ex gr̃a ante fidẽ n̄ esse im
petratoria fidei et ita fides semp manet principiũ fundamentũ iustificatio
nis nre inferiq; impugnandũ ē

Dubitat tamen in huiusmodi ꝓbationibꝫ aquibꝫ datur argumenta
quedam rationi momenti ne adducere voluerit Apos. ad Rom. 2 gentes quę le
gem n̄ habent naturaliter ea quę legis sũt facere quo multi ꝓbare putant
aliqua opera legis fieri ab homine ex sola nata q̄ n̄ posset negari illud ad
verbiũ naturaliter n̄ ita intelligẽ ab Aug. et eius discipulis ut in sensu dictum
bas legis et exꝓ esse ex sola nata nam aliqs. de spũ et lr̃a cap.
27 et lib. Prosperi cap. 22 d̄ collatores Fulgentij lib. de incarnat. et gr̃a
Xpi in hac q̄ art̃o 4 ad primũ interpretatur aduerbiũ naturaliter de sine
lege scripta siue quod idem est nata restaurata ꝑ gr̃am coiter enim dicitur ante
legem scriptam præcessisse statum legis nate n̄ q̄ illo statum Deus n̄ largi
retur gr̃as supernaturales sd q̄ eo tempore n̄ dederat legem scriptam in tabulis
lapideis sd postea dedit Moysi et ex hac interpretatione quę multorum sanc
torum ē confirmatur efficacia illius testimonij ut non solum n̄ possit tota Lex
posse seruari ex operibꝫ nate qd ostendebat Pelagius ut diximus dub. præcedenti
sed nec possit efficaciter aliquod bonum opus fieri nisi gr̃a q̄ respondere posset
aduersarius aduerbium naturaliter n̄ excludere additum gr̃e Dei sd tantum
imperitia legis scripte et ideo n̄ negat gentiles sine lege scripta habuisse
bona opera moralia ex auxilio gr̃e

Hec ita ſtrictis oportet referre ſingillatim examinare fundamenta contrarie ſententie 1m deſumitur ex ſcripturę teſtimonijs paſſim dicentibus ſine gra Dei nullum opꝰ bonum fieri poſſe Joan. 15 dicitur ſine me nihil poteſtis facere 2 corinthio 4 quod habes quod non accepiſti 2 corinthio 3. non ſumus ſufficientes cogitare aliquid ex nobis ephesio 2 creati in operibus bonis quę præparauit Deus ut in illis ambulemus Ves pondeo prędicta teſtimonia ſimilia intelligi debere de operibus quę ex medio meriti ſaltem impetratorij ducunt aduitam eternam remiſſionem peccatorum et ſanctitatem animę quę eſt ad vitam ſpiritualem non referunt ſtrictam ſcripturę ſinihilo reputantur. Ad 2 corinthio 3. ſcarictatem non habuerit nihil ſum exhoc quod tollitur facultas habendi cogitandi et faciendi bonum morale quod non impetratorium ſalutis nec meritorium regni

2m fundamentum ſumitur ex variis teſtimonijs antiquorum Patrum qui frequenter dicunt gratiam Dei dari ad ſingulos actus omnemque voluntatem bonam ex Deo ee quod in omnibus actibus cauris cogitationibus adiutor et ſtrictor curam Dei quod in nullo ee gloriandum quando nrum nihil ſit quod omnia quę ad mores nros pertinent qq recte cuiuſcumque ab eo habere luminum ſi poſcenda ne de libero præſumentes arbitrio diuina gratia decedamus quę omnia et multa alia eiusdem roboris refert Vasquez diſput 190 cap. 4. Et ex his et ſimilibus loquutionibus tantum excludi facultatem arbitrij ad opera ſalutaria ex ſpiritu fidei et pœnitentia ad ſalutem æternam ita interpretatur prędictos Patres Scto. Vega Duran dg. Oſiq. Bredo. Gaietanus relati a prędicto Auctore dicta diſput 190 cap. 8. nº 68. et ratio prędictę interpretationis manifeſtatę nam Patres loquuntur de Pelagijs qui dicebat omnia merita nra et bona opera nra qq ſe mouemur ad iuſtitiam ee ex facultate ſibi naturali et ſine adiutorio gratię quod ab hunc errorem docent Patres nullum ex prędictis operibus quantumcumque nſtrorum poſſe fieri ſine gra Dei

Ad hanc ſolutionem dicit poſſunt aliqua 1m ee a Patres et dicit non inueniunt medium inter opera mala quę poſſunt fieri ſolo arbitrio et opera bona quę nequeunt fieri ſine gratia dicit loquuntur inueniuntur de quolibet bono morali nam inter opera quę ducunt ad vitam æternam et peccata medium poſſunt inuenire ſalicet opera bona moralia quę ſiunt agentibus antę fidem aut gratiam excitante Deo dicit Arauricani 2. in hęc verba ſuam voluntatem homines faciunt in Deo quod ad agunt quod Deo diſpliceat quod autem ita faciunt quod uolunt ut diuino ſeruiant

uoluntati

uoluntate illis uoluntas e aqua præparat et iubet qd uolunt. Ad unum
operemur uirtutis acquisitæ nue moralis homo seruit uoluntati diuinæ
illudens, ops nr duplicat Deo q̃ illo opere præparat uoluntas a Deo
p auxilio gre Respondet tamen sensus huius canonis petendus ee ex
canone antecedenti scilicet homo nr habet desuo nisi mendacium et peccatu
Dr sensu ubius canonis e obedientia finis obedientia peccatu iustitia nr ee æqualiter in potestate arbitrij et in obedientia et malitia ee plene in nra facultate iustitia autem et obedientia et legis pendere ex auxilio gre Dei ita q̃ illius nr reputat q̃ immediate obedientia et iustitia quæ pendent ex gra et peccatu et inobedientia quæ nr pendent ad tantum docet S. Pelagius excellens duos exercitus nr ee utrung in potestate nra ad alterum tantum nam ella Vba q̃ efficiant qd uolunt ut diuinæ seruiant uoluntati nr signescant partes et obedientia legis quæ potest inueniri in peccatore ad totale Deum fructu remissionis peccatorum et iustitiæ nræ ut dicit ex Paulo. 1 Thessalonicensium 4 hæc e uoluntas Dei sanctificatio nra

2° obicit potest canon ex Dicta Arausicani in hac Vba nemo quidquam dno recte conferit nisi a Deo acceperit sicut legitur de quib demanu tua accepimus reddimus tibi dicit autem ista actus religionis quæ e iuxta moralis q̃ testimonia Patrum de quolibet opere bono morali sic intelligenda. Respondeo sensum canonis nr ee omnino tales ecclesiæ ex gra Dei ad omne uotum rectum, id est cum fructu eternæ iustitiæ adimplere ex gra Dei q̃ nemo reddit Deo qd prius non accepit nisi a bello acceperit et in hunc sensum urgeo Vba illa nemo quidquam dno recte conferit nam tunc recte conferimus cum ex obligat uoluntati rectitudinem et iuste quæ sensum colligo ex Cypriano lib. de oratæ dominica et Ambro. epis. 82 et ex Augus. epis. 47 qui Patres ita explicant illam particulam recte hoc e cum fructu uitæ æternæ et iustitiæ eternæ quæ e uera animi rectitudo

3° potest obici Hyeron. Lib. 2 de Pelagianos quamuis nefeste affirmat gra Dei ee necessaria et ad minimam operam uirtutis moralis inquit enim si singulis rebus quas agimus Dei adiutorio utendum q̃ et calamum temperare ad scribendum et temperatis pumice tenere manus aptare litteris flere ridere stare ambulare cunere ieunare et cætera huiusmodi nisi Deus iuuerit nr poterimus Respondet autem Hyeronimus ad meum sensum nr posse percipiamus e

aliqui respondet Hyeron. nr loqui de necessitate

gra dauxilij generalis licet tamen absit subsistere n possit q
Stat ex Hyer. epo. ad Theophonte, loqui de necessitate gre Dei
p exp̃m noz cum ide omino arg̃t Pelagij dicentis respondet Hyero
aud. ingrate vino sacrilege Apostolus prædicanz sive manducatis sive
+ nomine uiuitis siue quid aliud agitis omnia in nomine Dñi agite loquitur
Hyeron. de gra p exp̃m noz utit testimonio Pau. ad Corinthios. 10
Paulo aut de necessitate gre p exp̃m loquutz e dixit enim omnia
in nomine Dñi nri Jesu xpi facite uerba absolut e Hyeron. loqui
de iis minimis operibz factis ex spiritu fidei e in nomine Jesu xpi
hæc e quatenz ad uere prosunt ad Justificat 3 e sanctitatez animæ
præmiserat enz Hyeron. hæc verba quis dixerit adiutriz quidem
per Deu gra agit e gd aqua in uiculo fluit ad fontez refert an
quidquid recte agimus de nro habeo te necessariu e post hæc
verba subdit arg̃t Pelagij de illis minimis operibz et respondet omnia
in nomine Dñi ee facienda nimirum et aliquid prosint ad animæ mundi
diciez e sanctitatez

3m fundam̃t Stratæ opinionis e q dicit Augs. de iis discipuli
ubi docent nimez bonæ voluntatez ee ex gra Dei liberi arbitriz
sed sine n valere nisi ad male agendu quorum testimonia cumulate
refert Valquez disput 190 cap. 6 Dr. Augs. de iis discipulos
nomine bonæ voluntatis e bonæ operis tantu intelligere operaque
p trient ad uitam æternam e salutem animæ e vita quantumuis iustum
f saliter loquantur n excludunt omnia opera uirtutis moralis a fo
cultate liberi arbitrij ad tantu eo qd emoueamur ad Justificat 3
hunc ee legitimum sensum Augs. et sequentr. discipulorum eius
Stat ex insigni testimonio lib. 4 Dñi Julianus cap. 3. in fine ubi
inquit Augs aut certe quoniam saltim dedis operam fidelius quibibi
bonum uidentr bona n tamen eos ad salutem sempiternam regnum q
p duare: scito nos illud bonum hominis dicere illam voluntatem bonam
illud opus bonum sine Dei gra qua datur p Jesum xpm mediatorem Dei e
hominum nemini posse effici p qd solus homo potest ad æternum Dei
bonum regnum q pduci qq Verbis apertissime explicuit Augs
uerum sensum doctrinæ suæ e reliquorum Patrum qui d Pelagius
eo tempe disputabant

Videz Gatr. hunc ee sensum Augs. e fer omnibz
in locis qq Augs. extollit necessitatem gre ad bona opera intelligit
de operibz pietatis qq homines recte uiuunt uta loquitr lib 2 de

Duas

duas epis Pelagianorum cap 5 Lib. de predestinat sanctorum cap 8 Lib. de gra xpi cap. 26 & 47 Lib. de bono perseverantie cap. 13 eodem modo legitur Prosper Lib. 3 de collatore cap. 38 pietas autem secundum Augus. est vera fides aquam capit exordium gra nre quia fides cathoca eo qd pietas significat cultum veri Dei qui est omnium Pater et fide cognoscimus sine errore excellentia Dei quem colimus et veraciter adoramus hunc ee Augus sensum dtat ex Lib. de spiritu et littera cap. 28 mihi Vbi nam et ipsi homines erant dus ella nata inerat eis qua legitimum aliquid anima rationalis sentit et facit pietas autem qua in aliam vitam transfert beatam et alterum legem habet immaculatam ecce ubi Augus. distinguit pietatem ab operibus legitimis dicit factis secundum legem et naturalem vbi docet q pietate habere legem immaculatam hoc est ee principium virtutis et transire ad vitam beatam et eternam de ipsum plat. ex Augus. Lib. 12 de trinitate cap. 14 ubi pietatem vocat sapientiam fidei alia et testimonia qq Augus. docet veram pietatem ee cultum Dei ex fide xpiana ducit forca dicat 3. de gra memb. 5 Legite ellum nec obstat qd Augus. Lib. 10 de civitate Dei cap. 1 dicit opera misericordie ee opera pietatis nam Augus. tantum affirmat vocari opera pietatis sermone vulgi eo quod eo introducitur ee quia Deus qui pietate colitur precipue mandat opera misericordie et ea sibi pro sacrificys placere testatur. qua propter Augustinus opera multarum virtutum generali nre vocat sacrificia non quia sint sacrificia sed quia Deus colitur communi nre operibus quarumcumque virtutum nunquam tamen Augus. dixit veram pietatem posse inveniri in infideli qui ignorat Deum

Tandem hanc ee sententiam Augus. et Patrum Antiquorum nimirum gra Dei requiri ad ea opera bona que pliment ad Justificat. animam qd tantum intelligi a Patribus non omne bonum operis in presenti materia Ostat ex Dilio Ulrauricano et canone 7 in hac verba Siquis secundum naturam vigorem bonum aliquod qd ad salutem pertinet vitam aeternam cogitare aut eligere posse affirmat haereticus fallitur spiritu non intelligens vocem Domini in evangelio dicentis Sine me nihil potestis facere et illud Apostoli Non sumus sufficientes

dub. 2 art. 2

cogitare aliquid ex nobis quasi ex nobis sed sufficientia nostra ex Deo est ex qua desinat duo licet colligere alterum est quid intelligant Patres nomine boni operis quod potest fieri sine gra Dei alterum quo sensu accipiant testimonia citata Joan. et Paul. nimirum ut nihil sit quid quid non obtinet aditum alternas et aliquid illud solus gra potens reperit potest

Ad prædicta dubitat. 2 q. 2 Augus lib. 1 ad simplicianum q. 2 numerans ea quæ ex parte naturæ puræ attendi possunt et præcedere electionem gratiæ non numerat bona aliqua moralia ad tantum maior ingenium minora peccata honestas utiles q doctrinas q sentit omne bonum morale procedere ex gra Dei alias maligne retorqueret bona naturæ et frivole argumentaretur quæ non impugnasset omnia capita ex quæ adversarii possent assignare divinum inter electum et reprobatum hoc argumentum multo maioris difficultatis est nihil ominus respondeo Augustinum etiam considerasse ante electionem gratiæ bonaque dam moralia ex parte puræ naturæ nam cum numeravit honestas utiles quæ doctrinas non intellexit solam speculativam cognitionem sed exercitium etiam et usum exercitium autem illarum disciplinarum bonum morale est nam discere rectoricam est actus studiositatis aut beneficientiæ et exercere medicinam est actus misericordiæ et sic de reliquis

Porro hunc esse sensum Augustini colligo ex libro 22 de civitate Dei capite 24 ubi Augustinus idem argumentum attribuit viribus naturæ honestas disciplinas et exercitium earum in hac verba præter artes bene vivendi et ad immortaliter perveniendi felicitatem quæ virtutes vocantur et sola Dei gratia quæ in Xpo est filios sui promissionis Regni quæ donantur.

nonne

Marques 3

n̄ ne humanus ingenio tot tantaq artes inuente s̄ deseruāt ut quantus bonus habeat innata unde sapotuit ꝑ inuenire ꝑficere ꝑ exercere tutiꝰ. qq Ubi apertissime docet Agus. exercitius honestam doctrinam quas sup̄a retulerat exnata ee

Ꝺ potest dici d̄nos q̄ Agus. existimat n̄ ee medius inter bonas uoluntates qua mdiget gra ꝺ malas quę e exiuriginabꝰ ut Istat ex lib. Ꝺ depeccatorum meritis capa 18 cuius uba ponderat Basques disput ego cap 8. q̄ Agus. ꝑ bonas uoluntates intelligibonas ut cum eas sin̄ ducat ad sanctitatem animę nas inter bonas uoluntates quę ducet ad Justificat̄ et malas uoluntates facile eet medius inuenire Rt. Agus. loqui de bona uoluntate qua uertimur in Deu et ꝓmouemur ad Justitia xpiana ut Istat ex fnellig cap. Unde q̄ Agus. n̄ dicit inter illas bonas uoluntates ꝺ uoluntates peccati n̄ ponit medius inueniri ꝺ minus ee si inueniatr. eo q̄ qui n̄ operatr. ex fide opera ꝑtinentia ad salutē aīę uix operatr. bene moraliter secundus Agus. Ideo q̄ docet minus ee si interillas duas uoluntates inueniatr medius q̄ quamus ponit inueniri bonus opus morale ante fidē ꝺ nec sit peccatus nec ꝑficiat ad iustificat̄ rarus tamen et difficile e

Hic ita Distinctis uenendus e ad rōes Utrarię sententię Et rō e in hunc modus ubi pia et utilis e oratio ibi necs e gra ꝓpter ꝺ ad singula opera bona moralia pie et utiliter orang Deus ꝺ petitus ostes q̄ quidlibet opere indigemus gra ꝓpter Dcfle gitima e minores ꝓpter q̄ bat aduersarius disput ego cap. 10 Et multis orationibus exalemus qq petimus adeo auxilium ad bona opera nra cor autes ꝓ uidetr. Definita in dcles antiquis d̄ Pelagius

Hoc arg̃ recura e difficillimus cui hactenus existimo satis factus n̄ ee Licet aduertis diuersa sit ut adhibeantr. Summo igitr. s Lutionis meo Distat ꝺ oratio potest ee utilis et q̄ res quę petitur. n̄ pendet ex gra Dei possumus enim orare ut res qua petimus certius eueniat suauius et facilius siat et ita oratio singulis bonis moralibus n̄ e inutilis q̄ multo melius certius suauius et efficatius operamur adiuti gra Dei

Et omnes Utrasolut̄ hac rōe impugnant. Efficaciter q̄ si aliqua ellarus sufficienter dissoluit argumentus illa posset Pelagius uti et respondere argum̄o Patrus q̄ ex utilitate oratonis collegerunt d̄a illus necessitatus gris ad obseruandas totas

Dub 2 art 2

Lege dicit autē nō potest dari Patrū mētem fuisse q̄ q̄ Ecclesia colligit aliquā ueritatē exp̄ē quādā q̄ assumit pro unico fundāto dogmatis necessē p̄ assumptā uerissimā fidē īuincibilē alias Ecclesia debili fundāto īnixa deficeret. Igitur p̄ uera seruāda ē nō esse in nra potestate et deperdere exigua q̄ multa enim nō dependent ex xp̄o q̄ nō sūt in potestate nra nimirū salus corporis fructus tēpa pluuia aut serenitas aeris xp̄s enim nō ē mortuus ut p̄dicta bona haberemus et ut essemus liberi a peccatis et sequeremur uitā eternā quare p̄dicta bona nō dependent ex sanguine mediatoris et nihil in nra sed in Dei potestate.

Dēm̄ Obseruā ex utilitate orationis efficacissime colligi rem quā petimus nō esse in nra potestate ut enim dixit ille quis abalio petit id ipsemet ipse habet aut adulator aut inimicus et nihil in utilitate orationis inuniuersū nō colligitur necessitas grē p xp̄m

Quo supposito dico libenter singulis bonis moralibus nra ee utilē et pia et p̄dicta opera sine simulatē et fallacia alios petisse exiguo tollū colligitur illa opera nō esse in nra potestate q̄ cogitatio efficax aut actus quę mouet nos ad operandū bene nō uiliter p̄parata et prudentia Dei aquo excitamur ad cogitandū bona nihil in ex utilitate orationis nō colligitur necessitas grē p xp̄m ad illa opera q̄ multa bona moralia p̄parantur a Deo hominibus sine respectu ad sanguinē mediatoris

Sed hucusq̄ ineffaciter collegit Ecclesiā D. Pelagius necessitatē grē p xp̄m ad obseruanda nota Legē nā Ecclesia assumpsit p medio D. Pelagius utilitatē orationis et sic colligit necessitatē grē argumentū autē q̄ tenet nō formā tenet in omni materia

Rx. Antiquos Patres nō colligere D. Pelagius necessitatē grē p xp̄m ex utilitate orationis inuniuersū ex utilitate orationū Ecclesiā et ita dicebant orationes Ecclesiā tollūt Pelagio q̄ Ecclesia orat et petit a Deo uictoriā tentationū et inimicū ut obseruemus Legē Dei et sequamur remissā peccatorū Pelagius autē dicebat illa omnia ee in arbitrio potestate porro ex orationibus Ecclesiā recte colligitur necessitas grē p xp̄m q̄ Ecclesia nihil petit a Deo nisi in ordine ad finē redemptionis et salutis animā quamuis enim petat fructū a Deo tēpa serenitatē et pluuiā et alia bona temporalia semper petit et intendit eternorū et illud q̄ ipsa canit

Ecclesia

ut temporalibꝫ subsidijs sufficienter adiuti sempiterna fiducialiter assequamur. Hæc autem bona temporalia ꝺo̅ præparantur. a Deo eo fine ut eorum largitione excitemur adcuius & studijs æternorum ꝑcedere ex gra ꝑ Xpm hæc effectus nrę prædestinationis

Quo modo autem ꝯ præcedentia & in hunc modum formari potest ubi gratiarum actio fit fallaciter & irrisoria ꝺo̅ ueraciter & piè ubi gra. Dei petitur ꝺo̅ ꝑ bono opere morale quantumcunq minimum piè ueraciter gras agimus Deo ꝗ aliud opus accipimus ex gra ipius

Huic arguo eodem modo responderi solet sicut præcedenti ꝺo̅ salutis actus adhibitus eadem via quamuis ingressum impugnare possunt Pelr. igitur sicut arguo præcedenti ex gratuita & efficaciter colligitur nos ꝗ quæ agimus gratiæ fuisse impetratæ altera ꝺo̅ non colligitur ꝑ fecta fuisse ex gra mediatoris Augus. autem qui hoc arguo utitur. ꝺo̅ Pelagius non colligit necessitatem gratiæ ꝑ Xpm exactæ gratuitam ut cum ꝺo̅ ea quam fecit expos. ꝑ fidei & charitate fideliter nati Lib. de prædestinat sanctorum cap. 19 adducit duo loca Paul. ingq agit gratias Deo ꝑ fide auditorum & dilectionem quam ostendebat in ministros Ecclesiæ & eandem doctrinam repetit epis. 107

Nec ꝑ ea tamen sententia talis & tantus operis bonum fieri posse ꝗ ingressus naturæ sequeretur. ex nebis ipsis ꝓcedere quædam initia impetrationis gratiæ ac inde labor humanus subiungi gratiæ adiutorium ꝺo̅ damnatum & in Scholis Franciscanis tanquam dogma semipelagianum ꝑ Catr. Dregᵃ qꝫ bona opera etiam virtutis acquisitæ impetrant a Deo gratiam fidei & spiritum compunctionis ꝺo̅ & infra ꝑ habitum.

Pr. negando Dregᵃ nam quamuis ante gratiam Dei possent præcedere aliquibus aliqua bona moralia illa tamen non sunt impetratoria gratiæ nec Deus moueatur. intuitu illorum ad largiendum spiritum distributionis ꝺo̅ et ea prima certitudo Augus. Lib. de spiritu & littera cap. 8. Prosperi Lib. de collatore cap. 26. fulgentij Lib. de incarnat cap. 26 Ricardo. de Victore de Statu interioris hominis ꝑ 1. cap. 33. docent enim prædicti Patres in his locis duo valde notanda alterum est quod nulla possint fieri quædam opera bona moraliter alterum ꝙ prædicta opera nihil valeant ad impetrandam æternam quod si opera illa moralia essent impetratoria gratiæ ad remissionem peccatorum multum valerent ad iustificationem æternam eadem etiam doctrina colligitur ex Scholio Aquinatis 2 carone 6. ubi definit non posse hominem sine inspiratione Dei facere opera bona intelligit virtutis acquisitæ ꝑ ut oportet quid autem sit ꝑ ut oportet explicant Scholij Indem. ubi 6. cap. 2 nimirum ꝑ ut oportet ut excitata ꝑ vocationis gratiam operetur. igitur nullum opus factum ex virtutibus

arg 3 dub 2 art 2

natã impetrat Justificat3 aliàr sine inspirat9 spiritu sancto posset fieri ut oportet & id ipsum roc9 bat. q9 opera bona moralia facta ex viribus natã is inferioris ordinis comparata cum grã Justificationis q9 n habent eum impetrandi gratiã nã id q9 impetrat gratiã debet ee eiusdem ordinis cum illa hoc9 n apura natã ad aspiritu quocunq; grã credere hac enim roc9 Joa. 4 grã Dei dicit fons aquæ salientis in vitã æternã q9 quæ a dilla ducunt agra & fieri debent et in hoc casu precedunt omnia testimonia Apos. quid habes q9 n accepisti & quis prior dedit illo & retribuet ei mihi9 q9 quid quid dare possumus q9 a deum habet & promouet iustificat3 nra3 ab ipsius gra3 processit nec habere potuimus & nata3

Ad obiecta primo q9 omne opus bonum quodcunq; sit habet roc9 meriti apud Deum ut docet D. Tho 1 2æ q. 21 art 4 q9 quodcunq; opus bonum impetrat a deo gratiã aliquã & donum spirituale Ita. omne opus bonum ee meritorium apud Deum ad proportionaliter hoc9 ad ualorem & dignitatem ipsius operis autem naturalia n habent ualorem impetrandi gratiã supernaturalem q9 n dicuntur ex deo facta nec enim procedunt ex spiritu fidei & ex cogitat9 naturali quid igitur merentur & impetrant predicta opera vel proper deo impetrant bona temporalia & illud exod. 1 q9 timuerunt obstetrices Deum ædificauit illis domos hac roc9 regum in lib. declinitat. passim docet Deum amplificasse imperium Romanorum q9 erant studiosi iustitiæ nemo autem dixerit obstetrices Egypti operatas ee ex prauo fine cum reservarunt amore infantes Hebreorum nec Romanos administrasse Justitiam ex mala intentione Deo enim n remunerat etiam premio temporali opera facta ex prauo fine alias retribuent premium & peccato q9 eet ad ipsius bonitatem & scientiam incomprehensibilem

Obiicies 2 q9 in sacris litteris actus eleemosynæ dicitur redimere peccata & liberare a morte ita habetur Danielis 4 & Tobiæ 4 hoc autem deo dicitur q9 eleemosyna impetrat spiritum contritionis ad remissionem peccatorum Respondeo n posse negari actum eleemosynæ & aliqua opera moralia impetrare remissionem peccatorum æternam æternum predicta opera impetrata n sunt ex viribus nudi arbitrii sed ex gratia Dei nã ut eleemosyna impetret remissionem peccatorum debet procedere ex fide & fieri intento impetrandi q9 satis efficaciter colligitur ex illis Vbi Isaiæ cap. 1 Lauamini mundi estote auferte malum cogitationum vestrarum ab oculis meis quiescite agere perverse discite benefacere subvenite oppresso iudicate pupillo & defendite viduam & venite & arguite me dicit Dns si fuerint peccata vestra ut coccinum & ut nix dealbabuntur si fuerint rubra tanquam vermiculus

degratia

Fut sana alba erunt – ubi Vba ella Et uenite Et anguite mesatis
extendunt predicta opera ex fine fieri debuisse ut cum Deo ponj possent
ad impetranda remissõs peccatorũ

3o Hinc es q̃ quamuis bonis operibꝫ moralibꝫ non debeatur
ex iustitia spiritꝫ Attritionis ad remissõs peccatorũ debetr. tamen ex agra
titudine Et quada morali honestate nãz ut docet Dtho 2ª 2ªe q 106
artº 5 ad 6m ad gratitudinẽz spectat Excedere quantitate Et ualore obsequij
accepti ꝑ Deo ex gratitudine potest retribuere remissõs peccati bonis op
ribꝫ uirtutis adquisite gratiẽ animẽ Et ꝑ ea tribuere qua acceperat

Ad gratitudinẽz ꝑtinere recompensare abundanter be
neficiũz acceptũz n̄ tamen sine spe Et excessu incomparabili nam
Sancti Patres communiter reprehendunt ꝑdigalitatẽz Herodis eo quod
ꝑterulis animã Precursoris ꝑmisit Quibꝫ saltanti dimidiũz Regni sui, tali eni
mirio n̄ potuit ꝑtinere ad gratitudinẽz q̃ excessũz erat incomparabilis Et ad ꝑdiga
litatẽz cui igitr bona opera moralia facta ex uirtutibꝫ nata incomparabiliter distent
a beneficio remissionis peccatorũz quantumuis ad gratitudinẽz expectet retribuer
abundanter n̄ potest fieri ut ex gratitudine Deꝫ retribuat remissõs peccatorũz pillis
operibꝫ naturalibꝫ quare Dingat homini impio predicta opera facienti commu
niare spiritũz Attritionis Et remissõs peccati n̄ Dicendũz Deũz intuitu predicto
rũz operũz dedisse gratiã remissionis Et eximere Liberat nã q̃ aliquo modo mot
predictis operibꝫ ad remetenda peccata perinde se habent illa opera respectu
remissionis peccatorũz ac si facta n̄ fuissent

Vlto Hinc es q̃ supdicta opera moralia n̄ possunt impetrare spi
ritũz Attritionis ideo dicendũz Et impetrare n̄ possẽ q̃ ista opera uirtutis adquisite
mõ supernaturalis Et hãc ratõ nulla Et q̃ Attritio impetret remissõs pe
catorũ Et iuncta ultimo sacramẽto pẽnitentiẽ Et ultima dispositio ad illã Et tamen
Et actꝫ supernaturalis Et uirtutis moralis adquisite ꝑ n̄ Et uenit in uniuersũz sola
opera supernaturalia impetrare possẽ

Actꝫ Attritionis Et dispositõs ad remissõs peccatorũ Et n Et actꝫ
mere naturales Et supernaturales Et in fine q̃ ut Dstat ex Triden. ssõ 6
cap. 6 Et ssõ 14 cap. 4 actꝫ Attritionis qui impetrat remissõs peccatorũ
debet Diungi cum spe uenie Et deinde mox ꝑncipiat in ferri Et exoriatur
dolor de peccato Et motꝫ Iustitie Dei influentis ꝑncipaliter in peccatores Unde
male gehenã n̄ tantũz intelligitur ꝑncipaliter sensꝫ Et ꝫ damnis nãz in infernũz
durat ꝑpetua priuatio uisionis beatifice accipiẽs motiuũz Attritionis n̄ posset
inoffescere sine rebellione Dei igitr. qui dolet de peccatis Et motiuo Attritionis
n̄ seguitr Lumen solius rois naturalis Et dictamen fidei ꝑ n̄ operatur in

tra bos uirtutis adquisitz. dō n̄ fuit. et supnaturalis. q̄ sit bonus uoluntas nra naturaliter refugit pēnas n̄fernī tanqua disconuenientes et nocuas q̄ dolor depeccatis ꝓpter illas pēnas ex motiuo naturali e

Ad. 4. naturaliter distinguendū ee aut enī signficat uoluntatē nostrā sola illustrat. nat. refugere illas pēnas p modum imminentis mali et hoc falsū e nā rō naturalis n̄ ostendit peccatori imminere pēnas infernī dō lumen fidei: aut signficat supposita enulat fidei uoluntatē nrā subapte nata et sine dono superaddito refugere pēnas n̄fernī dō hoc uerū e dō ex eo n̄ sequit metu gehenē ee naturale q̄ ut affectu naturalis sit oportet q̄ motiuū ex quo elicitur operatio sola rōe naturali possit misereri ut dicit inactu eleemosynę honorę Parentū et similiū

Ad. 5. q̄ n̄ sunt duo obiecta ad actū attritionis sat̄ e dolere ꝓpter turpitudinē peccati hoc autē turpitudo sola rōe naturali cognosci potest q̄ dolor attritionis potest ee naturalis Ad. 1. negando minorē nā in peccato duplex e fedus et turpitudo altera dā rōe naturalis e enī peccatū dissonantia a lege eterna et rōe naturali nata altera dā bona supernaturalia nā peccatū priuat pulchritudine grę sanctitatis et amicitię Dei et attritio quę e dolor depeccato ꝓpter turpitudinē illius debet respicere hanc posteriorē fędatē q̄a debet ee ꝓpter motiuū eternū et commune omni peccato nā dolor depeccato ꝓpter motiuū temporale q̄ militat in uno peccato et n̄ in alio Vg. ꝓpter infamiā dispendium salutis aut rei familiaris n̄ sufficit ad impetrandā remissionē peccatorum

Ad. 2. rō fundamentalis p̄traria sententiae q̄ n̄ possumus bonum operari misi nobis occurrat cogitatio qua excitemur et moueamur ad illud dō q̄ hęc cogitatio occurrat in manu Dei e qui potuit sine ui et miraculo impedire omnes cogitationes ad bonum q̄ q̄ immittat absq̄ gra Dei est

Communis Aut e illa cogitationes qua excitamur ad bonum deo n̄ ee gra q̄ excitatur coniter ex solo ordine causarum naturaliū et ita n̄ e deputanda gra dō nat. hae tamen solutio efficaciter impugnatur q̄ duob⁹ modis preparat Deus cogitationes ad bonum 1° impediendo causas naturales quę sine dubio diuertent cogitationes illas 2° deponendo causas sua prudentia ordinent excitent in nobis cogitationes ad bonum primi casus habemus illustre exemplum Ester 6. q̄ in hunc sensum ponderatur Hyeron. lib. 3. dā Pelagianus nā cum Rex Assuerus addubitasset morti cunctus Populus Habre

mus

de gratia

Marques

rum post explendi desiderium Duuium q̃ Somnq naturaliter spe
rari debuerat tota nocte traducit insomnes nimirum ut excitaretr
cogitatio honorandi Mardocheu et populu ab iniusta sententia red
mendu certe ingiet Hyeron. Rex potentissimq post saginissimas epulas
et cibos toto orbe quæsitos dormire cupiebat et somno requiescere ac
libenq arbitriu implere dormiendi nisi Dns ipsior bonoru omniu im
pediset nate ordine ut Da nata Tyrani crudelitas uincaretr. memo aute
dixerit hunc effectu ee tribuendu diuine gre q̃ sine dubio ad gra
Dei plinebat Italq populi Judaici a quo colebat. in medio nationq dedi
tarq Idolatrie

Casq habemq etq exemplq insigne actorq apostolq
cuiq Deq donasset Paulo omnes animas nauigantiu fugientibq nautis
de naui dixit Paulq centurioni et militibq ni hi manserint in naui non
potestis salui fieri ecce qualiter Deq p̃ parauerat salute nauigantiu
cuiq Paulo donatq fecerat p̃ industria nautaru quæ erat causa na
turalis ad euitandu periculu tempestatis et n̄ potest negari effectu illu
plinuisse ad gra Dei p̃ Xpm q̃ illa omnia fiebant in confirmatq fide
et at Paulq haberet ora ad p̃dicandi euangeliu coram Cesare quæ per
illq euentq acceperat reuelatq p̃ Angelu cui seruiebat

Nec uacuit q̃ n̄ possumq negare exilia dispositionq
nq naturaliu ex necessitate excitari debere aliqua cogitatq ad bonu
in hac f illa occasq homo enim inter Xpianos eruditq nisi humanq
sensq habuerit n̄ potest n̄ excitari ex familiari conuictu alq ad hono
rem Parentu alq ad actu temperantiq alq ad agendu gratq amico p
beneficio familiari q̃ si Deq n̄ suaderet homini gratia sua haberet exilia
et pticq malq cogitatq ad bonu Hoc tamen arq nullq modq e
q̃ n̄ possumq negare potuisse Deu p̃parare causas tali ordine et
uicissitudine ut f inimquq excitaretr cogitatio ad bonu f si excitaretr. homi
retr. statq acogitatq Otraria potentiori hoc enim n̄ implicat Otradictionq
et possibile erat Deo Deinde etq si Deq n̄ potuisset causas aliter dis
ponere quæ alteq Dexurgeret bona cogitatio negari n̄ potest particulari
beneficiu et q̃ hic et nunc occurrat illa cogitatio quæ alias uagetantiq
et p aliquo tempe incerto ee excitanda

Ultimo etq si necesse ee hic et nunc occurrere cogitatq
ad bonu n̄ erat necesse occurrere cogitatq Dgnq et efficaci q̃ q̃ Deq
uta p̃paret causas ut n̄ soluq occurrat cogitatio sufficiens ad bonu sed
Dgnq etq et efficax Liberalitate ipsiq tribuendu et igitur ex illorum

fundam. videlicet qd cogitatio ad bonum excitat. ex causis naturalib. qq
n. potest colligi ea cogitat. n. ee gra. p. Xpm

Vera igitr. sit. de illam cogitat. de qua d. q. ee gra
p. Xpm generali rõe sicut dicit gra ipsa nata. sd n. ee gra. p. Xpm
de quo fuit. & trouerria cum Pelagio q. quamuis excitet ad bonu. morale n. e
principiu. Justificationis nec ad illa. deponit. etz remote. & Xps n. emoriat
nisi p. ptir salute. nra. ut impetraret nobis gra. Dei quia in libris eccle
siasticis dicit gra. & dicit ad remissi. peccatoru. & vita. eterna. n. e
tamen negandu. illa. cogitat. ee. discretiu. beneficiu. ad beneficio creationis
quamuis comphendat. extraho. euidentid natus q. supposito bene
ficio creationis n. requirit necessi. tribuenda. ei a Deo cogitat. ad bo
nu. potuit enim sine aliq. miraculo impedire illa. cogitat. p. se
tm. & gra. efficaci. accipiendo homini ea existenti nouum
offert beneficiu. in illa cogitat. ductu. ad seruat. natã. existit.
illa cogitatio nouu. donu. gratuitu. intra ordine. natã. sicut pulchri
tudo & sanitas corporalis quã. dicit Aug. epta. 120 si. noua
beneficia Dei cu. possient. Deu. videre hoc deformu. & infirmum
& tamen n. pertinent ad gra. mediatoria

Ad rõe. & rãd. Straria. sententiã & ceteris difficultatib. hoc est
dicendu. natã. possumu. aliquod bonu. morale satis parvu. & possumu.
qd. debet. & heroicu. & insigne patet. Deo. q. n. potest assignari idonea
rõe discriminis inter utrumq. ut alteru. mdigeat gra. alteru. n. mi
digeat. nã. parvu. opus morale deo potest. fieri sine gra. media
toris q. bonitas & honestas illis sufficienter & ponit. illustrat. natã.
deo q. natã. naturali seipsa & sine gra. p. Xpm excitat. ad illud
opus. & hec rõe dicis. & operi magno virtutis acquisitã. nam sine re
uelat. fidei sola cognit. natã. assequimur bonitate. illis operis. & sine
gra. p. Xpm excitamur ad operandu. sequens autez ee. absurdu.
ostendemus late dub. sequenti

Huic arg. Rp negando. seq. operã enim mi
nima virtutis moralis. non possunt. fieri sine gra. mediatoris. p. quo
niam testimoniu. illustre. D. Tho. 2. 2. q. 136. art. 3. ad 2. ubi docet
actu. insigne. patientiã. politicã virtutis. v. g. optetere morte. p. pte
seruandu. secundu. Patricã. De hoc actu. in arg. loquutus fuerat.
non posse fieri sine gra. Dei licet fieri possit sine gra. habituali
& eius doctrina. Theologorum in hanc sententiã. expirat. & ma
gna difficultas in assignanda rõe discriminis inter utrumq. opus par

uum

uus & magnus p[ro]st argumentu qd modo fecimus nr[u]m ex dictis dub. p[re]cedenti Verus dissimen desumi potest nimirum ut cogitatio qua ponit uoluntati parum op9 morale alliceat voluntatem media dilectat[i]one sui ponit[a] n[on] est necess[a]ria cognitio fidei nec sola roe nate potest delectari uoluntas in urbanitate g[ra]e amicu in largitione parue eleemosine & similibus moleste corporalis labor operis n[on] e[st] tanta ut m[u]l[t]a delectatione superet delectat[i]onem qua ponit rad[i]o honestate ipsius op[er]is & ideo ad p[ri]ma dicta opera sufficit facultas nate cet[er]a u[er]o in op[er]e insigni quale e[st] mori p non revelando secreto molestia corporis tanta est ut m[u]l[t]a delectat[i]one superet delectat[i]onem qua capit uoluntas ex honestate op[er]is nisi adiuvaret cognitio fidei & spes boni eterni p[re]mii per bona temporalia despicatio uite arumnosissime & acerbissime tolleratio mortis cui p uoluntas alliciebat amori delectat[i]onis & sola nr[u]a nate n[on] sufficit bonum delectabile facere nate necesse e[st] adoperandum insigniter animata uirtutibus moralibus uti cognita fidei ex discursu adiuvante gra

C. nr[u]m opera parua moralis uirtutis alig[uan]te gra sem[per] patet d[ic]t[u]m quia op9 parum moralis uirtutis semp e[st] ingrate nate q[uo]d semp requirit tale p[ri]ncipia & causas & habitudines g[ra]e parua eleemosina facta ab homine Justo procedit ex gra media uite eterne meritoria uite eterne & hoc opus meritorie e[st] effectus gre Dei ut Istud ex Iden. p[ri]mo b canone 32 & alibi q[uo]d ea de eleemosina facta a gentili dicit ex gra Dei huic argum Respondentaliqui op9 morale hominis Justi licet sit naturale quo ad substantiam fieri cum modo supernate roe cuius indiget gra Dei nihoe[minus] gentili n[on] here illius modum & ita ni fieri ex gra sed humano, q[uo]d nihil Vr. commentum & sine roe inuentum ad fugienda arg[umen]ta Difficultatem Respondeo igitur parua eleemosina hominis Justi ut sit meritoria uite eterne debere fieri ex fide salutis Dei remuneratoris nam accedentem ad Deum oportet credere q[uo]d e[st] & q[uo]d inquisitoribus se remunerator est Sed op9 aliquod meritorium uite eterne Justus accedit ad Deum q[uo]d magis Justificatur & ideo op9 illud procedat ex gra supernate nam cognitio quod excitat ad meritum & cognitio fidei que nobis datur ex sanguine Mediatoris illam u[er]o eleemosina facta ab hoe[minem] gentili procedit ex sola cognitione nate & ita quamuis in uegetibus remota manet eius decor, obiecto substantiali tamen q[uo]d meritoria

ē p̄cedit ex gra p̄ Xpm q̄ n̄ē meritoria &c.

Ad calcē huius dubitationis restat examinand̄ quid sentiend̄ de illa D. Tho. Et breviter dico tenuisse cōem sententiā quā nō sequuti sumꝰ nā in corp̄ huius articuli ita ait q̄ nāta humana n̄ē totaliter corrupta p̄ peccatū ut retineat totū bonū nāle p̄ retr. potest in statu nāte corrupte p̄ virtutes sua nāl̄ia aliq̄d bonū nāle agere sicut ędificare domos plantare vineas et alia huiusmodi quare in hunc sensum int̄p̄tatr. cōis secta mentis Doctoris Sancti Ād Gabriel Vasquez dicta disput. 190 cap. 3. plurimū extendit D. Tho. ēē p̄ sua sententia q̄ illa bona p̄ virtutes sua nāl̄ia n̄ excludunt necessitatē grē actualis Ād habitualis tantū et ita semper dixerit homo in nāta lapsa sine gra habituali posse facere aliq̄d opus bonum tamen sine gra actuali q̄ Doctor Sanctus exp̄sse fatetr. hanc indigere ad singula opera bona auxilio Dei mouentis sicut n̄ indiget bonū gratuitū supaditū et p̄ dona supadita intelligit habitū gr̄ē p̄ auxilium v̄ Dei mouentis gr̄ē actualē quæ dat. p̄ Xpm

Ad 2um Vero dicitur rōnē sententiæ p̄ dona gratuita supaditā nāta intelligunt gr̄ā auxilij actualis et p̄ auxilium Dei mouentis auxilium generale secundū q̄ nīs creatura dependet et gubernat. ab Deo

Ego v̄ aliter iudico nec nō cum una sententia nec cum altera. Dicendo existimo enim p̄ dona supaditā nāta intelligere D. Tho. gr̄ā supnātē quacunq̄ illa sit sive actualis sive habitualis p̄ auxilium v̄ Dei mouentis n̄ intelligere decursum generale rōnalis cogitationis quo suntꝰ excitatr. ad bene agendū quālicūq̄ gēnerali rōne dicatr. gr̄ā n̄ē tamen gra mediatrix Nam gr̄ā nomine auxilij mouentis n̄ intelligit generale p̄batr. q̄ auxilium generale est denitus nāta et sine cui miraculo negari n̄ potest auxilium 2dum Dei mouentis vocatr. ad D. Tho. auxilium gr̄ē nāl̄is cognitionis ad exp̄sse decidit illa cogitationis p̄qua Deus mouet hominis voluntatē ad bonum morale ēē auxilium gr̄ē nāl̄is minoris ārḡ de auxilio gr̄ē sequentis fuerat dictū 6 auxilium Dei mouentis vocat auxilium gratuitum et dictū 7 vocat auxilium gr̄ē quod cum intelligi possunt de generali auxilio debito nāl̄i iure conservationis

Ladem mentem D. Tho. apertissime collegit ex q̄ 24 de veritate art. 14 ubi inquit signanter Deus velle dicere n̄ aliquod habituale donum de gratia misericordiæ Dei p̄qua interius unus mentis operatur et exteriora ordinat

ad ho

degrada 24 Marques 4

ad hominis salute nec nec ullus bonus potest homo facere sine gra Dei
sd communiter loquendo utuntur nomine grē pro aliquo dono habituali sus
scipiente quis autē dicat D Tho loqui de auxilio generali cuiuscunque iustitie
nis gra dicere ipsa misericordia Dei qua interius operatur motus mentis
& exteriora ordinat ad hois salute certe hæc ita manifeste arguunt necessi
tate specialis alicuius beneficij gē cōtra nō dicitur grā sd dni potest immē
nito & consistit in illa cogitat quā excitamur ad bonum & de qua plura loquutus sū

dubitatr 3. V. Homo lapsus indigeat gra Dei p Xpm ad vincenda sententa p̄cepta naturalia

Prima sententia ē ad vincenda quacunq tentat em ēt levissima necessaria ē gra Dei ita docent Gregorius Rimini dub. 2 cōtra Marsilium in 1 q 20 art 3. & 4 & plures alios adducit Gabriel Vasquez. disput 189 qui hanc sententia ēt tuetur. tenet ēt ea Bellarminus Lib. 3. de gra cap 7 & aliqui ex recentioribus qui existimant posse fieri aliqua bona mora lia ex ista facultate naturē negant resistibile poste alicui tentationi quamtumcunq leui sine audito gra Dei eo qd difficilius sit operari bonum urgente tentat quā in statu tranquillo cui nō impugnat nos adversarius hanc sententia probat ex sacra scriptura psalmo 17 quoniam ate expiar in tentat ubi ponderandum ē deos tentat sermones ee non enim dicitur atentat & vehementi sd atentat abrdute psalmo 29 averti sti faciē tuā a me & facti sum conturbatus sd dixi in psalmo 117 impulsus eversus sum ut caderem & Dns suscepit me Unde Apostolus Math. 26. discipulis suis dixit vigilate & orate ut nō intretis in tentat & & mōrat & Dominica docuit nos orare & ne nos inducas in tentat & ex qq testimonijs desumitur magne fundamentum huius sententie ponderant enim sanctos Patres nō ee dixerim absq vigilate ut nō intretis in tentat & quasi intra vigilia & industria possemus tentat & superare sd adiectis ee Orate ne veniatis in tentat ad resistendum tentationi in degemus grā Dei nam orabo ut supra vidimus clarissima ē testificatio &

Probatr 2 Testimonijs scripturē nam in Arausicano 2 canone 4 dicitur nullus misericordia aquacunq miseria liberatur. nisi qui Dei gra pre ventus & misericordia autē intelligitur tentatio & illud Paul. ad Rom. 7 miser homo quis me liberabit de corpore mortis huius & de ista pugna carnis & spiritus ibi enabio canone eisdem dicitur dicitur dicitur munere & cuius pedes nros

a salutare dñi nr̃i Iesu Xpi tenemur. Idest cum tentationi resistimus ut nr̃a
dam̃ nr̃ peccato illa enim particula cum deus valet ac quotiescunq;
deus in Scalio Palestino ubi Pelagius compulsus est libru suu retractare
incep. ultimo reduxit fatear. cum aduersa concupis cientias illecebras de me
cum quamuis ubi hoc amem̃ spiritu voluntate nr̃a tamen excellat adiu
torio Dei gratie nr̃e victoria. Dñi eundem sensum loquuti si sancti
hes quorum testimonia adducemus explicabimus solutionibus argumentor
Hoc etiam probatur. hec sententia ob illius qq nr̃a probabilem
necessitatem gre ad singula bona moralia videlicet exhibitate orationis
gratiarum actionis deo grauibus multa dicimus sup
La sententia affirmat sola facultate nature resistere
cuilibet tentationi diuinum accepto quantumuis vehementi sacris sit hanc ter
tia tenet Occam Gabriel. art. 3 a Lutero & eius fundamenta estati
Difficile nimirum insurgente quacunq; tentatione homo sentit libere
posse non sentire & ex sequenti resistere sine gra probatur. ans quan
tumuis homo destituatur auxilio gre Nec ipsi tentationi non necessitatur
Voluntate eius gra. Nullo bono creato necessitari potest nam
nullum enim inuenitur omnis rao boni & cuicunq; tentationi libere sentimus
Confirmatur. quia si indigeremus gra ad resistendum tentationi
+ alicui cui tentationi sequeretur. quia deus negaret nobis gra ut illa non peccaremus
Consequendo nemo enim peccat meo qd uitare non potest sequens
est absurdum quia tunc sequeretur. hominem in puris naturalibus non peccaturum
Ex legum nature si non sentiret libidinem vehementem tentationem furiant
omicidium qd absurdum est
Inter has duas sententias est tertia media que affirmat
posse uinci ab hoc sapto leues aliquas tentationes sine auxilio gre de
mdigere tamen gra mediatoris ad uincendas tentationes graues siue vehe
mentes hanc sententiam tenent coiter Durandus D Tho in hoc loco scilicet Caie
tanus Conradus Medina Gregorius de Valencia Soto Vega q 12 de iustificat
Estapletonus lib 2 de iustificat cap. 9 & 13. Durandus & Gabriel in 2 dist
26 q 1 Hinc sententia que hodie coiter est nobis maxime probat. utamur
clarius pcedamus duo breuiter obseruandum alterum est tentationem dici
grauem aut leue ex eo qd soliciter ad mortale aut uenniale nam aduersus
quem peccati tentem possumus graviter & leuiter erit grauis tenta
tio si que multo tempore durat nam ex diuturnitatis augetur molestia
resistendi 2o que multum impellit voluntatem ponendo discretum de facto
bilis ut alliciat ad malum & terribilis ut retrahat ab bonum ab

Marques 4

Deguang [illegible] tantū aut quę nō multa tra
[illegible] ad uoluntatē nec reuocat ab eo q̄ nec p̄mit uehemē
ter dū debilia nec terribilia mala p̄testant. nobis certa ang̃a
ri regula ut discrete cognoscamus quando tentatio transibit a leui in
grauem hoc enim multis dependet ex discretione subiecti q̄d impugna
tur tentat̄ nam eadem tentatio potest esse respectu unius leuis et respectu
alterius grauis qua re Ubi. in 2° documentis accipe quantitate dicit mag
nus et parum non est quantitatis sed ad aliquid

Altem 1° est quatuor modis posse dimicere uidonis tenta
tionis primo resistendo tentationi ex malo fine Vg. si adimplea 2° captus
ieiunandi et resistat tentationi gule ex uana gloria et in hoc casu non inter
uenit gra Dei saltem interna inspiratione q̄ cogitatio inanis gloriae qua
repellitur tentatio gule non est actus nec eis gra adscribi debet Deus enim
non uult malis ut eueniat bonum 2° potest uinci tentatio ex fine
uel merito uite altere et in hoc casu non est dubium interuenire gra medio
ris 3° ameritur tentatio ex fine honesto ut rare Virtutis acquisite Vg.
tentatio libidinis superata actu castitatis 4° potest uinci tentatio remo
uendo affectu pristinu tolla suspensione et negat consensu in actu peccati Et
de his duobus ultimis modis est tota controuersia huius dubij Quia nonnulli
boni arbitrij ex solis uiribus naturę posse repellere leuiores tentationes im
mo aliquas uirtutes acquirere ex sola negatiua sensus affectus uirtutis ut rare aut
tamen utroque modo repellat tentatus uehementer ut degere gra Dei

Dicendum q̄ prior pars non habet locum tentatus leuis posse
superari ab homine ex solis uiribus gre q̄ hoc ellustre testimonium Pauli
ad Timotheum 1. fidelis Deus qui non patietur uos tentari supra id q̄d potestis
sed dabit etiam cum tentatione euentum ut possitis sustinere ex quo sequitur
hoc uiribus suis aliquem tentationem resistere posse alias semper tentaretur
supra propriae uirtutis et facultatis naturę sed respondebit aliquis secun
dum Paul. non est nobis Deus ut tentemur supra id q̄d possumus ex
uires nros sed nobis mittamus Deus ut tentemur supra uires gre sed hoc solum
facile repellit q̄ tunc Deus promisit certum necessariam et quae alterius herbe
non possent ac per hoc nihil operaretur per minus Dei q̄d est absurdum ex
dictis q̄ non potest fieri ulla pena ut tentemur supra uires gre quan
tumuis enim tentatio crescat uehementissima fiat posse tamen ore gra
Dei ad repellendas tentationes q̄ non est obiectum temporale tam delectabile
q̄d non possit respui efficaci cogitat de bonis eternis q̄ dicens Apostolus non est
promissum Deus ut tentemur supra facultates uires nature

Ad hucier aliquis [illegible] Paul. testimonium Paulus
permittit enim Deus aliquas vehementissimas tentationes quas nullus
resistere puires nras &c ffs Paul. n'ce simplices Ad hucinde amo
arrens, sit & permittet Deus ut tentemini supra vires Vras & si permit
ret dabit etiam cum tentat quantum ut possitis sustinere in quo ten
sus interpretatur. Apostolus Anselmus ibidem in hac oba fidelis enim
Deus faciet ut aut cito cesset tentatio aut si diuina fuerit det ipse
tollerandi virtute

Facile eo deus modo expandat hoc pars quo plauimus
dub. precedenti posse fieri aliquam opem bona moralia ex sola facultate
nate 1° q. ad siliberum arbitrium nullas tentationes quantumuis lebes repel
lere posset nata sua extincta est meo & infirmata nata ad aliquam
non posse habere bonum motum secundum rem ad semper uinci ab impetu appe
titus sensitiui quantumuis leui n'e nate infirme et uulnerate ad
mortua quas res fatis supra fe sequuti sumus 2° q. si aliquas tenta
tiones adeo leues ut sola cogitata nate boni honesti facilime repellan
tur huiusmodi si tentationes observate & preuise dilla qq aliquam
pulsamur ut non respondeamus nec ostendamus uias interroganti qua
tentationes sola aduertentia radicis facilime repellantur. adeo bona
diuina si dona nata nre quis autem dicat indigere nos gra Dei ut
ostendamus uias interroganti cum nullo odio nulla inimicitia illius
& sequamur

3° q. a gra Mediatoris ut supra audimus incipiat
uocat ad fidei que est initius fundamentum & radix totius Jus
tificationis sunt autem multe tentationes sciens quas uincunt. an
teuocat & fidei ex sola cogitata boni honesti in nata uirtutis ac
quisite & huiusmodi uincunt sine gra

Asserunt pares scilicet tentationes vehemen
tes non posse superari sine gratia Mediatoris probatur. ex
celebri Pauli testimonio Romanorum octauo quis ergo
nos separauit a charitate christi an angustia an tribulatio
an fames an nuditas an pericula ex quibus uerbis recenset
plurimas tentationes acres & vehementes & continuo ab
iungit se illis omnibus superamus propter eum qui dilexit
nos id est per christum qui dilexit nos & mortuus est pro
nobis ita Interpretatur Sanctus Prosper Libro contra
collatorem capite trigesimo quinto ergo ad superandas

quam

Marques 4

quam libet tentationem ne nemini em indigemus gratia
Xpi

— Ad Rem debet aliquis ex hoc loco rostri colligi
tribuendas gre gratia Dei victoria totius certaminis non vero singu
lare tentationem etiam vehementium hoc tamen solutio mi
pugnare potest quia tunc nō diceret Paulus ad nihil omnibus ne
gerem dicere enim debuisset nō his nobis ad aliquibus hoc est m
parte eorum nam nō aliqua pars totius certaminis vinci posset
viribus solius arbitrij non superaremus per gratiam Xpi omnem
partes tentationum ad aliquam et aliquam aliam nobis tribu
ere possemus contra id quod docet Apostolus

— Adducitur etiam huic sententiae testimonium Prosperi Lib.
de collatore cap. 35 ubi reprehendit Cassianum qui dixerit tentationem
Job Deum fuisse cooperatorem adiutorem ad tantae expectatorem pugnae ser
vit. Prosper in omnibus illis tentationibus quas graviores erant indignum esse
Job gratia Dei nec succumberet qui dicos deo reprehendi Cassianum qui
tribuebat viribus arbitrij victoriam totius certaminis nō vero singulare
tentationem id est hoc est quod Cassianus non tribuebat libero
arbitrio Job victoriam totius pugnae sed partem victoriae tri
buebat arbitrio partes vero gratiae dixerat enim quamvis gra
tia Dei nō in totum illa defuisse credendus sit et nihilominus repre
hendit a Prospero quia non debebat partem victoriae tribui
ere arbitrio sed totam victoriam gratiae nam tentationes quas
patiebatur Job. vehementissime erant

— Praeterea Cirillus Libro nono in Joannem capite 45
eodem sensu ait impossibile est acres Diaboli laqueos evitare
nisi gratia praemunitus quod posset hac ratione confirmari quia
si posset homo lapsus vincere singulos tentationes graviss
gratia Mediatoris posset ex facilitate naturae adquirere victo
tes continentiae quia ex nulla parte prohibet habere continen
am nisi ex vehementi vel sensualitatis qui si posset superare
re tentationes vehementes posset esse continens sine deo
bia consequens est absurdus et contra illud sapientiae octavo
nemo potest esse continens nisi Deus
det qui dicit sapientem non loqui de virtute continentiae
sed de continenda sapientia cuius nemo non potest esse ap
prehensor et continens sine gratia fatetur hanc solutionem

Seu expossitionẽ valde conuenire contextui capitis ad.
Augustinũ ꝙ petrus est in contraria expositione intelligẽ
enim hoc testimoniũ dicit tute continentiã plurimis in locis
libro de cont̃nentiã capite primo et 3. confessionũ in
cap. 29 et 31 de dono ꝑseuerantiæ capite 17 Item in Au
gus. epis. 81 et libro de natura et gratia cap. 4 affirmat
hoc præceptum nõ concupisces non posse implerj sine gratia
et ita intelligi illud Apostoli datus est mihi stimulꝰ carnis
meæ Angelus satanæ qui me colaphizet propter ꝗd ter Dominum ro
gaui ut auferret. a me et dixit mihi Domine sufficit tibi gra
tia mea

Respondebit aliquis aliud esse hereuirtutẽ cõ
tinentiæ et aliud superare singulas concupiscentias carnis
etiam vehementes nam primum includit victoriam
concupiscentiæ nem diu et longiore tempore Secundum
non includit continuatam victoriam sed ꝑ aliquot breui
tempore dumtaxat et ita licet non possimus sine gratia
habere continentiam possumus tamen ad breue tempus
uincere singulas tentationes carnis etiam acres et uehe
mentes

Ad hoc autem stare nõ potest quia tunc tegue
retur posse hominem resistere pugnæ sensualitatis saltem
uno die et duobus sine gratia Dei quia contingere potest
ꝗd mira spatium unius diei uel duorum tantum occurrat una
uel alia vehemens tentatio carnis Consequens autem falsum
est alias ad uincendas concupiscentias non indigeremus auxi
lio gratiæ quotidiano contra decretum Celestini Papæ epis. 2 cap. 7.
in hæc verba dicentis nemo etiã baptismatis gratia renouatus idoneus
ad superandas diaboli insidias et ad uincendas concupiscentias
carnis nisi ꝑ quotidianum Dei adiutorium ꝑseuerantiæ bonæ dum
taxat operis accipiat Quo aperte huius partis est uultus et in
firmitas naturæ nostræ liberum arbitrium ex peccato primi Parentis mor
tificatum et infirmum ꝗ post lapsum naturæ nõ habet uires ad resi
stendas tentationes acres et vehementes corporis sui nisi fortitudo
sine auxilio medicinæ resistere fortioribus Ostendit ꝗd ut plurimum
repellere potest Libenter aliquas intemperies ꝗ nata radicaliter sine gra
tia Dei nõ potest superare singulas tentationes graviores alias frustrari

cere

Marguer

Degrata

cerebr. uel in uetera cy. potig. sana eius mens a deo posset nec obstat gd in
firmitas spiritualis impediat libertate, nature nec diminuat in meri-
tum, sicut diminuit infirmitas corporis q. satis est gd minuat
delectat. 3. bni honesti ut nata in firma mente alliciat aduirtute
opera secundum rog. et uehemens, et pendeat in bonum delectabile quo
mediante appetitus retardat consensu in bonum et impedit uoluntate
ut desistat subito sporte tentat. 3

His tamen ita distinctis decendum est ad uehementia
cuiuscunq. tentationis siue leuis siue uehementis necessariam
esse gratiam exterioris protectionis distinguit communiter a theo-
logis duplex auxilium gratie alterum dicit interne inspirationis
nis et constitit in sancta quada cogitatione qua deus attrahit uo-
luntatem ad bonum et retrahit a malo alterum uero dicitur
externe protectionis et consistit in remotione contrario-
num quibus uoluntas grauiter impeteretur et inclinaretur ad
malum cuius distinctionis autor uidetur esse Augustinus
libro quinquagessimo homiliarum homilia 23. uerba autem
eius adducemus statim dicimus igitur aduincenda quam-
cunq. tentationem etiam leuissimam requiri saltem gratiam exterioris
protectionis quia nisi deus temperaret uires tentationis aut
breuiando tempus aut removendo et mitigando cogitationes
boni sensibilis ea que nunc est leuis tentatio cresceret in
uehementionem et facile prosterneret nos quod ergo tentatio
occurrat temperata cum uires arbitrij effectus sui deficiant
prouidentia saltem mediante exterioris protectione quiescit
subitat causas naturales ita a deo dispositas potuisse ut unde
nunc excitatur leuis cogitatio ad malum excitaretur uehemens
et fortis quia cogitatio excitetur leuis pendet ex obiecto et qui
dentia dei qui scuto bone uoluntatis sue protexit nos remo-
uendo occasiones fortiora nescumberemus tentationem

Hec doctrina uidetur esse expressa Augustini lib.
2 confessionum cap. 7 dicentis et omnia dimissa esse mihi fateor
et que mea sponte feci mala et que te duce non feci ubi pon-
randa sunt illa opera te duce quibus significatur exterioris protectio
et illa dimissa esse quibus Augustino tribuit gratiam dei predic
tam protectionem nam impedire peccatum ad instar remissio
nis est

Ad illustrium tertio nonum est in libro 50
homiliarum homilia 23. vbi hæc verba si adulterium non fecisti servabam te mihi ut adulterium non committeres suasor defuit et ut suasor deesset ego feci locq et tempus defuit et hæc deessent ego feci ad fuit suasor nō defuit locus nec tempus ut non consentires ego tenui agnosce gratiam eius cui debes qd nō amisisti in duobus primis exemplis illustratur gratia externa protectionis in tertio vero declaratur gratia interna inspirationis nam terror ille quo impediit consensus in peccatum interna inspiratio est ergo habemus ex doctrina Augustini defectum suasoris occasionis et temporis quo impeditum est adulterium tribuendum esse gratiæ Dei qui nos externe protexit removendo impedimenta peccati

Ad aduersus prædicta Lucæ potest testimonium Augustini libro primo ad Simplicianum quæstione secunda vbi inter ea quæ possunt præcedere ex parte naturæ electionem gratiæ numerat minora peccata ex quo videtur sequi externam protectionem non pertinere ad gratiam Dei alias esset effectus electionis et non præsupponeretur ad illam pertinebit ergo ad providentiam naturalem quia quod homo habeat minora peccatorum quam alius provenit ab externa protectione Dei et si negabimus vos peccatores præsupponitur ad electionem gratiæ ex parte naturæ protectio externa Dei comprehenditur intra providentiam naturalem

Ad externam protectionem non esse supernaturalem quantum ad substantiam scilicet charitas et fides sed ut præcedimus quantum ad modum et ita esse quid commune et superior ut aliquando pertineat ad providentiam naturalem et tunc dicatur gratia generali ratione sicut ipsa natura rationalis aliquando vero ad providentiam supernaturalem et tunc erit gratia peculiaris Verbi gratia protegit Deus hominem impium et idolatram removendo ab illo occasionem homicidij aut adulterij ex fine publicæ tranquillitatis quæ turbari solet similibus delictis in hoc casu protectio externa pertinet ad providentiam naturalem protegit autem Deus hominem fidelem ac si mihi sibi peccatis ex fine alterius vtilitatis quæ amittitur. si peccata mortalia tunc quidem externa protectio est gratia si Xpm et supernaturalis quoad modum quia si paratur. si ergo

na

Marques 4

natural. prudentia minimum ex fides sequatur. finem suæ prædestinationis

Ex hac doctrina stat quæ de ex parte naturæ procedere gratiam electionis minora peccata quia aliquando externa ptecta Dei pertinet ad prudentiam generalem

Ad argumenta primæ opinionis R. et primo ad testimonia Scripturæ dicendum est aliqua exillis non esse intelligenda de electione singularum tentationum, sed totius certaminis in quo victoriæ esse non possumus sine gratia Dei huius modi est illud testimonium auertisti faciem tuam a me et factus sum conturbatus præcesserat enim ego dixi in abundantia mea non mouebor in æternum stat autem ut homo non moueatur in æternum per tentationem necesse esse quod Deus non auertat faciem a illo namsi auertent conturbabitur procul dubio in una tentatione Alia quædam uero testimonia quæ sequuntur de singulis tentationibus intelligenda sunt de vehementibus ut est illud quoniam inte irruerunt inimici Sequitur enim et in Deo meo transgrediar murum hoc est ad ruinam tentationis Dei superabo tentationes inexpugnabiles similes etenim aliud testimonium impulsus eversus sum ut caderem nam impelli ad ruinam denotat grauem impetum tentationis eodem modo intelligitur illud Euangelij vigilate et orate ne intretis in tentationem erat enim sermo de tentatione illa nocte quæ discipulis grauissima futura erat Ad illud Lucæ 22. Satanas expetiuit uos ut exibraret sicut triticum et iuxta illud Matthei 26. omnes uos scandalum patiemini in me in ista nocte scriptum est enim percutiam Pastorem et dispergentur oues gregis

Summa difficultas est in illo testimonio orationis Dominicæ et ne nos inducas in tentationem in quo ecclesia singulis petit semper ne + uniuersalis
ex sanguine Mediatoris erat ut in tentationem non inducatur semper autem huius petitionis uniuersalis et de singulis tentationibus etenim minimis debet intelligi ex quo sequitur uictoriam cuiuscunq tentationis tribuendam esse gratiæ Mediatoris alias ecclesia non posset uniuersaliter uictoriam omnium tentationum ab aliquare

Huic difficultati quæ grauissima est Respondeo duobus iuxta deruptis ex doctrina Augu. et Dtho ex illa voce Dominus orat quo ecclesia postulat ne Deus permittat graues tentationes superiores nos exurgere necessitatem extirnamur ita Augu. lib. 2 de sermone Dni in monte cap. 9 hanc voce in qua sapientia ostendit nobis orandum et ut non tentemur donec

intentat⁹ nō ducamur in
derint quales fieri non possumus
ti orans inquit non nos duci in tentationē
his rebus quæ graues & calamitosæ uidentur homini
forent nisi nos sin⁹ aliquo modo ista dici his earum rerum accidere
homines bonos & bet abundos putant sentit ergo Augus. eam
am in oratione dominica postulare ne tentemur grauibus tentatio
nibus quas eo sensu orat ase repelli qua exp⁹ sit Apos. 1ª corinth.
10 nemini ut fides nō pereat illas nobis euenire si permiserit
Deus cui tentat⁹ quemlibet ut possimus sustinere

Ad solutio ecclesiæ præter uictoria singula
rū tentationū cum fructu & merito iustitiæ attingi ad id mi con
fessio est requiri gratiæ mediatoris ita respondet Augus. lib. 2 Retra
mone Dni in monte capite 11 & D. Tho 22æ q 83. artº 10 ad 3m
mxime solutionis ad ut huius doctrinæ uim reddamus obseruandum est
ex Augus. in enchiridion cap. 115 & D. Tho dicto articulo 10
ad 4 illa uba sed libera nos a malo nō continere diuersam petā
tionem antecedenti sed eandem quod colligit acute Augustinus exigēne
ficatione particulæ aduersatiuæ non enim dicitur liberanos a
malo quo significaretur materia nouæ petitionis sed dicitur sed
libera nos a malo scilicet non hoc sed hoc quo dimenti. una peti
tio id est non permittas nos labi in tentat⁹ sed loco permissio
nis libera nos a malo hoc est a seruitute peccati & maligni spiri
tus liberamur autem ab hac seruitute cum transferimur in
gnū filiorum Dei ex illud ad Colossenses primo qui eripuit
nos de potestate tenebrarum & transtulit in regnum filij dilec
tionis suæ atq hæc etiam uictoria tentationum non solum non in
ducit hoc est consentire in peccatum sed liberare a seruitute
peccati per meritum uitæ æternæ hæc porro uictoria & libertas
qua uere efficimur liberi atq uictores nō potest nobis prouenire
nisi ex sanguine Xpi ex illud Ioan. 8. si nos liberauerit
filius hos uere liberi eritis inquit cuius sensus dictum est ab Augus. lib.
21 de ciuitate cap. 26 tunc uita uere uicta dicenda si cum Dei amo
re uiuit cuncta.

Ex his duabus solutionibus eligat
lector quam maluerit utraque enim Patris Augustini
& utraq; satis iudex tollere difficultatem argumenti

Ad ca

Marg.

ad canonē 14 Concily Arausicani Ubi & posse intelligi de miseria peccati delicti nullus miser est peccatore aquam tacunq miseria detestabilē quo peccato etiā minimo Liberari nisi prāueniatur gra Dei qđ sensu intendi potuit Pelagius dicentes posse hominē absq remissione peccatorum sine gra Ad necessitatē sit canonis istius intelligā de miseria tentationis Ut sensus sit de nemine liberari a graui tentatione quamtacunq idest etiā si sit minima inter graues nisi p gra Dei mouens ad prēbendā hanc absolutā ab illa particula + misericordia et ab illa voce + miser miseria nam tentatus Leuis in Decretis. miseria ad Ocleo 1° ad Apos. Romanos. 7 in uocat se miserum nemo propter tentationē cuiuscunq generis quas insuant illa Vba quis me liberabit de corpore mortis huius Ad qđ ut docet Anselmus Lib. 1° cur Deus homo cap. 12 miseria nō est qđcunq incommodum ad illud qđ inducit necessitatem aliquam et impossibilitatem euadendi molestia enim quamquis facile repelli potest in Decretis miseria sicut nec Decretis Vocabulo commodus illius qđ facile potest amitti cum igitur nata rationalis facile possit repellere Leuis tentatio etiā si incommoda sit in Decretis grauis miseria

Ad canonē 9 eiusdē Concily Ubi sermonem de Decretoria tentationis cum fructu et merito vitæ aeternæ Ad diuicias illa Vba cum pedes nros a falsitate et iniustitia teneamus tenere autem pedes ab iniustitia nō est operari bene ex affectu Deum Ad suspendere Osensus et resistere tentationi etiā negative Ubi Vbacationis aperte loquitur de Decretoria tentationis cum fructu ne enim habetur in canone diuini muneris est cum bona agimus et pedes nros a falsitate et iniustitia teneamus que ppō est copulatiua et significat gra Dei tenere pedes ab iniustitia cum fructu iustitiæ et boni operis qđ magis confirmat que sequitur. nāo quotiescunq enim bona agimus Deus in nobis atq nobiscum ut operemur operatur.

Ad cap. 11 Concily Palestini Ubi intelligendum est de Decretoria totius certaminis et de Observantia legis Longo tempore hæc Pelagius dicebat victoria tentationum non est ex gra Dei Ad ex proprio voluntatis quapp̄ coactus et retractare in Concilio sententiam dictorio non Deum minimum cum Deum cupiscentias illicitas diuicamus quamuis et ibi habeamus propria voluntatem non tamen ex illa Ad ex adiutorio Dei nra fuerint victoriæ videlicet qđ non possumus omnes tentationes expugnare viribus nris sicut dicebat Pelagius

n̄ vō q̄ nullaꝫ possim

Ceterum o bucuꝫ aduersaꝝ aꝰ sibi despecte m̄
hunc modū Dauid toto corde psalteꝝ & zgillatiꝫ psalmo 26. petit
Deꝰ ut illi sit protector assiduus quinēmo ut nullo unquaꝫ tempe eum
deserat intentat adiutor inquit meꝫ esto ne derelinquas me neq
despicias me Deꝫ salutaris meus q̄ seserat in se defectus uirtutū
ad resistendū cuicunq tentationi quantumuis leui alias n̄ debuisset
desiderare Deus protectoꝫ assiduus ꝺ certis temporibꝫ uehemēt gra
ui tentat occurrente namq leuis ut supponim̄ sinegra Dei poterat
expugnari ans Et Dseq̄ habtr. Ex epis. Sc Innocentij 1 quę e
apud Aguſ. 91 ubi pontifex habet hæc Vba Dauid orationiꝫ
ignarꝫ & sua natā nescioꝫ accusetr. qui cum. sciat tantuꝫ in sua
ee natā adiutoꝝ sibi Deuꝫ assiduuꝫ adiutoꝝ inuocat neq̄ illū
sufficit ut assiduuꝫ ꝺ ne aliq̄ illum despiciat orationibꝫ prolixꝫ
stat & p omne corpꝫ psalteriꝫ hoc prædicat & clamat

Qꝺ Pontifex hic Vbi desinit dꝰ Pelagiuꝫ quatenꝫ dice
bat posse hoc suis viribꝫ sine gratia Dei victuriꝫ toto pugnę & certaminis quo
manifeste ex illis Vbi quicumq̄ sciat tantuꝫ ee in natā quę quibꝫ in
nice positaꝫ ad ostergendaꝫ animaꝫ facultateꝫ quę Pelagiꝰ tribuebat
arbitrio

Ad obuciant Pontifex etꝫ ideſtruat dꝰ Pelagiuꝫ ut tamen
hoc coloni & quę habet etꝫ dꝰ nos inquitenꝫ Dauidꝫ petere in toto psal
terio ut nec aliquando deserat & quo seruato nunquaꝫ possemus iste &
sime cora Qꝺ tamen hoc Pontifex optime colligeret dꝰ Pelagiuꝫ ꝺ adnoꝫ
extendi n̄ posse ponderanda enim si illa Vba ne illum unquaꝫ desperet
exgg facile deducem̄ sensu ponat scias nos n̄ enim est ide despirare aliquē
& n̄ adubare illum q̄ n̄ adubare & negatiue referꝛ & alteriꝫ relin
quere suis viribꝫ despicere autē & repellere manu mittere quasi
alienū & strangeꝫ tractare animuꝫ q̄ habuerit ipsuꝫ totaliter deserendi
& n̄ postandi auxiliū & quocunq̄ seruatu hanc & significat sibi
Vbi despico Stat ex Ecclesiaſ. Sibi desidera opera Dei q̄ nemo potest
corrigere quę mille despexerit Deus reprobauerit & abiecerit a se penitꝰ
lat q̄ Dauid ut Deꝫ sit illi Protector assiduus q̄ semp potest timere
grauis impulsꝫ tentationiꝫ necessiꝫ petit Deuꝫ adesse sibi assiduus adiu
toꝝ ꝺ ne illis cuꝫ deponat aliquando hoc e ne illum despiciat & tam
quaꝫ alienuꝫ tractet naꝫ si ipsuꝫ despexisset nemo corrigere posset time
re enim debuit necuꝫ despectꝫ fuit & exurgeret grauis tentatio a qua despectꝫ

adeo

Marques 4

adeo liberari n posset

Obuciunt pterea alia Vba Eisdē Innocentij eadē epis
longe post medijs in hunc modū quotidiana p̄ stat illi remedia aggr
si frēt conq̄rimur nullatenus uincere humanos poterimq̄ hostes
necesse enī est utquo auxiliante uincim⁹ eo iterū n adiubante uinca
mur quę Vba duplicit ponderant primo urgent illa pars quotidiana
p̄ stat remedia ex qua sequi nulla tentat uinci sine gra na tentat
graues n ē necesse occurrere quo die q̄ urgent illa Vba eo iterū n
adiubante ex qua sequitur Vbi intentū na si aliqua tentatio sine gra
Dei impelli posset cet necesse hoc uinci Deo iterū n adiubante posse trinis
uires arbitrij sequentes tentat uincere si leuis est Ppiustinie medicus ē alor
tisse Deus p̄stare nobis quotidiana remedia q̄ a gra uis tentatio in una tabi mata
frequentissima ē q̄ de ī dingat si dies integros n̄ surgere graues tentat n̄ ē accip
enda doctrina Pontificis mathematice aut methaphisice et moralis ita ut dicat quo
adiuuemur remedijs quo frequenter et p̄ singulos occasionem nobis adstat de illo
Vba iterū n adiubante tantis ebant necessitates gre p̄ singulis tentationibus
Vehementius q̄d exeo colligo q̄ n ē necesse ut uincam⁹ Cui tentat Deo auxiliante
si gra sua na p̄rata aliqua uincere possumus dixerat autē Pontifex necesse
utquo auxiliante uincim⁹ eo iterū n adiubante uincamur ac si clarius diceret
signa tentat uinci nisi Deo adiutore eadē tentat iterū occurente necesse ē uincu
bere. nisi Deus adiuuet Stat igitur Pontificis sequi deuictorū duces tentationum atq̄ua
requirit gra Dei n̄ vō aliquatenus

Vlt obuciunt Celestinus Papa epta a canone q̄ qui post quā dixit au
xilio Dei nos aliquid posse sine quo nil possumus in confirmat huius sententię aduersus
Vba Zosimi Papę ex decretali quę extat in hunc modū q̄d q̄ tempus
interuenit quo nos n̄ egeamus auxilio mentibus igitur mortibus actibus
cogitationibus adiutor et protector orandus est superbum ē enī utquidquid
sibi humana natā p̄sumat clamante Apost. nonne nobis collectatio
aduersus carnem et sanguinem sed q̄ Principes et potestates aeris huius
q̄ spiritualia nequitię in cęlestibus et sicut ipse iterum dicit infelix homo
quis me liberabit de corpore mortis huius gra Dei p̄ Jesum xpm Dnm nrm sitra
Vba hic Ambrosius epis. q̄ nullus igitur excepit tempus nullus ten
tat et causa mqua gra Dei implorandā n̄ sit

Ad hoc testimonium respondeo intelligi de tentationibus
Vehementibus quę quocunq̄ tempore possunt euenire na ratio Pontificis de
his tantis tentationibus ebant uidetur. utitamen ex duobus testimonijs
Apost. quę sine dubio de grauibus tentationibus intelligenda sit alterius

na, si aliqua uincere etr. ℔ ualuisse multa ea, uoluntas nra aliquid
uallere adiuuando, sine peccato etz si indigeret grā d. minores tenant
nes gā miles qui in bello pcumt unus ℔ alterius hostis etz ex
quid ualuit ad victoria, tolis ℔ lij etz si robustiores hostes a maiore
cib, infecti sint

℟ Pelagij sensus nec liberum arbitriu, ualere ad
adiuuandu sine peccato ad multu ualere nr enim dixit ualere aliq
aut aliquantulu ad aliquantu, qđ longe diuersu, a bona aliqua ℔
te significat et a hanc sensu optime procedit arg nr. gā tunc nr
linguerer etr. loco gratiæ poneret enim homo illa, imputare uictoria, mul
tarq; grauiu q tentationu. Porro qđ iste fuerit Pelagij sensus patet
ex uerbis Aug. nā Pelagius paruis momentis equa lance ℔pendit potes
tatē arbitrij ad peccandu, et ad nō peccandu sentit atq; igitur etz adnō pe
candu multu ualere nā ad peccandu ualere plurimu dubitare nō potest

Vltimus testimonius sit D. Prosperi lib. de collatore epis.
35 ubi aperte condemnat hanc ℔ 3. in leuioribus causis hoc tentationi
bus uoluntas nō indiget grā Dei Itaq; inquit Prosper Vltus Iobet gra
uictoria, in his Deus cooperatore, Iuste qđ tantummodo spectatore rem
ut cui persuadere poterit ℔ natus arbitrij facultatē tan arduum certamen
cuncta dubitare nō audeat in lebioribus causis ut quo libeniore re ea bonitas
tuntatis affectu atq; ita in illis damnatæ sententiæ foueæ cadat

Ad hoc ℟ Beatus Prosperus loquit de lebioribus causis n
quide absolute qđ facta comparat ad causas Beati Iob Vnde sensus eis
ent si Iob potuit ℔ natus arbitrij facultate tan arduu certamen euincere
Sequens est multo facilius posse liberum arbitrium uincere tentationes
leuiores tentationibus quas pati Iob qui quide absurdu putat et me
rito gā tentationes Iob tam acres fuere et vehementes ut quamuis te
nacio aliquas et leuiores illis adhuc manat grauissima et inuperabilis
℔ arbitrij facultate Ceterum nō dixit Prosper quamcunq; leue aut le
uissima tentat. ee inuperabile ℔ uires arbitrij si de leuitate ab
soluta sermo sit qđ longe ee ab eo sensu quo modo ex plurimis

Restat significare rationes primæ sententiæ quæ per a illas
si illis qq dub. precedenti ℔ hauimus nullus opus morale honestu, potte
ri sine gra hac inde illius utemur solutionibus 1ª ratio est nō ē inutilis
nec otiosa. qđ pāl laudabilis oratio qua petimus adeo uictoria, cuius au
tentationis indigemus gra Dei Rō huius antecedens. Distinguo sequens
nā si intelligatur de gra ℔ quam nulla ē dignā si vō intelligatur de gra gratis

ra

Marques 4

fata dicta (scil. deo auxilio gd nr̃ē) tenta possimus ē deceptiones ad Tus gr̃a aduictoriaꝫ
aliquam tentationiꝫ indigemus gr̃a ptectionis externe Tus gr̃a nr̃ā possumus uincere ten
tatiõ. nisi delectet nos bonum honestum plus quã delectabile illa autẽ cogitationes qua
cogitamur ad bonum honestum illa delectatio quã capimꝰ debent illa desiderium mo
uemur ad resistendum tentationi nr̃ā fuit nr̃a dõ mdei potestate

dõ dicit ex orationibus ecclesie satis colligitur gr̃a ꝑ Xpm dõ ecclesia orat
inducamur intentat ꝓ ꝑ Xpm cui nemo quancunq tentat sacramentũ Pfecte
nãq petere uictoriã tentationis cuꝫ fructu & meritoꝫ uitã eternã ut supdixi dõ huc
si simpliciter peteret uictoriã tentationis posset intelligi detentat grauiora hec uoca
tentatio absolute sumpta significat grauẽ afflictũ gd supra notatũ est

dõ dicit gr̃a externe ptectionis saltem quã dedit hoi fideli sem
ꝑ ꝑ Xpm hec cautꝫ requirit ad uictoriã cuiꝫ cunq tentationis gen Pnegando
maiores aliq enim mittat deꝰ tentat ꝫ quã patr. fideli ex euidenti naturali
rali sicut ut impediat damnũ & turbat ꝫ rei publicę gd si mittit tentat ꝫ ex
fines speciali nimirũ ut remoueat impedimenta salutis eternę Tus gr̃a
externa ptectis erit ꝓ Xpm dõ nr̃ē necessariũ aduictoriã suis tentationiꝫ gd
ꝓparet. ex hac fine scripturę alleꝫ dictũ est

2ª ratio, nr̃a fallacia mentis imitatione dõ pie & religiose agimꝰ gr̃as deo
ꝑ uictoria cuiꝫ cunq tentationis gen Victoria ex dei gr̃a fuit Recteꝫ modo exacte
gratiarũ collegi beneficium accepimꝰ fuisse in aliena potestate dõ nr̃a colligi fuisse
gr̃a ꝑ Xpm nr̃i exactę gratiarũ facta a ecclesia Apostolorũ autẽ aliq agit
gr̃as deo ꝑ uictoria tentationis dõ loquit de tentat de uehementi qua superauit
ꝑ Xpm tã intelligendũ ē illud deo autẽ gr̃as qui dedit nobis uictoriam ꝑ Iesum
Xpm dñm nr̃m

3ª ratio superbum uincere aliquã tentat ꝫ ex uiribus nature possimus
malignus gloriari de testimonio Cypriani in nullo gloriandum gd nihil est
Cypriani sequi despere deducente ad salutem aliq uictoria autẽ Iesu tentationis
nisi sit cuꝫ fructu aut ꝑficiatur ex fide nr̃a impetrat a deo spiritus compunctionis
nis a deo roget dicte uictorie in nullo possumus gloriari

Ultima ratio superamus uincere tentat de Iesu ꝑ uires arbitrii possumus
priores dare deo ut retribuat nobis gr̃a sua in huiusmodi dicte uictorie hoc autẽ est ab
surdum & damnatum a ecclesia 8ª Massiliensi cap

Rõ negando 3ª 3ª Licet ꝑ dicta uictoria sit exuiribus arbitrii
nr̃i Valet ad impetrandum bona spiritualia ut dixi de operibus bonis moralibus
Vita cuꝫ deꝰ largitur gr̃a sua hoi ꝑ dictam uictoriã hanc nr̃a largitur mise
ricordiam dõ ex mera Liberalitate

A dõ fundam 2ª tentationis Pfi Liberi arbitrii exercitio etiam

Margues 4

dens proy adrestend y dtrmia possit resistere nisi tutare q̃ attendit exp
causa dlata in ꝑte necess necessitate antecedenti dꝫ neuralita ē ꝺ̃ uolunt
cessitate ex gratia potest resistere tentationi ꝓhementi quamuis nunqua resistat
ne gratia cogitat ꝺ̃ Nec cogitato n̄ int necess ex ꝑte causa dicit proy ꝺ̃ exp ꝫ effec
non potest absolui acogitat ꝺ̃ ignoranti sicut futurus n̄ potest absolui ab ipsore
potest n̄ fore dicē futurus nalomins n̄ē negandu cogitat ꝺ̃ gratia dicit efficacy
omni aduictoria tentationis ex ꝑte causa quamuis n̄ ꝓponat necessitatē q̃ duo ma
nifestatis ꝓponit enim q̃ actus intellectus qui mutat ad dictamen uoluntatis ꝺ̃ prior
dicit nullus ꝺ̃ n̄ ꝓponit necessitatē q̃ uoluntas sine ella cogitat ꝺ̃ potest dicitur
q̃ hic auxilium sufficiens et q̃ ꝺ̃ n̄ hic efficax

Ad aduersus ꝓdicta arguit aliquis dicit n̄ uidetur cogitato nato q̃ homo
potest hic uere suis uiribus debeo honesto sufficit ad repellenda tentat ꝺ̃ uehemente
q̃ alig ꝺ̃ repellet dicit exdicegum. uincetr. tentatio uehemens sine gra frustra enim
diatris uires natus sufficere ad id ꝺ̃ nata nunqua effici nec effectuare hancens
dicit ꝺ̃ nobis tradit Hyeron. lib 1 ꝺ̃ Pelagianor in prio ita arguens ꝺ̃ Pelagius
dicens posse hoc uiuere sine peccato si uoluerit q̃ absurdu ē cui ostendens ꝺ̃
sus aliquis uixisse sine peccato

Rsella cogitat ꝺ̃ natus quamuis semꝑ sit sufficiens aduictoria tem
tatoris nunqua tamen uictura cui effectu nisi adiuuet. ꝓgra cognit fidei ꝺ̃ ꝓ
test uincere tentat ꝺ̃ nisi exsufficienti trahat n̄ efficaci porro efficax nunqua
erit nisi ita congruat et contemperetur arbitrio ut magis delectet uolantate quam
dicebat tentationis ut ꝺ̃ magis delectet indigit fide ponente retribut ꝺ̃ aeterna pec
tuidimis nec absurdu ē ꝺ̃ cogitato q̃ tantus ē sufficiens nunqua habeat effec
tu intratus mens sufficientis hoc enim cōe ē ingre sufficiens quandiu n̄ transit
in efficacem nec dicē Hyeron. urgetnos q̃ ē n̄ uisibilis sed probat enim Hyero.
hoc ꝓpone uiuere sine peccato in possibilitate dicit n̄ ꝺ̃ antecedenti dicit exꝑte
hoc autē probat q̃ si dicit possibilitate potest homo uiuere sine peccato intelligē
sine speciali dei priuilegio aliquis certe uisum est quo forma argumentandi nē ꝺ̃
non quidicimus ella cogitat ꝺ̃ natus ee sufficiens aduictoria sine gra possibilitate
tantus antecedens n̄ dicit

Ad idem dicitur n̄ē unde colligitur ella cogitat ꝺ̃ natus nunqua sine
gratia arbitrio nisi adiuuet. illustrat fides q̃ frustra nequamus aliq ꝺ̃ superaturus
tentat ꝺ̃ sine gra ꝺ̃ sufficientissime colligit ex doctrina patrum ella cogitat ꝺ̃
indigere illustrat ꝺ̃ deus ut gratia fiat q̃ cui nata misericordia sit quale ꝺ̃ pensa ad
bona sensibilia n̄ dilectatur. nisi bono honesto quantus requiritur ad repellenda
tentat ꝺ̃ nisi iuuetur. omnia bona spiritualia eterna q̃ quantus moueat ꝓ fidem na
turales emolumenta temporalia uirtutes nullus ita dilectatio uoluntatis languentis et

Marques 4

[illegible] oportet [illegible]

[illegible] Deus misericors [illegible]

[illegible] quis fecimus [illegible]

Primus orare Deus integritatis innocentiae cuiuscunque tentationis nec
[illegible] et religiosis posuit Deo gratias agere sicut qui [illegible] lapsis fuit
[illegible] indigebat gra ad uictoria cuiuscunque tentationis et eadis
[illegible] debitis operibus moralibus

Hactamen sententia supra anobis reiecta est ostendimus hoc
[illegible] posse uincere aliqua tentata et operari aliqd bonu absq gra nemo
autem minores fuisse uires nate integre qua sunt lapsus in peccatis fuerunt
enim multo maiores quare placet nobis sententia extreme Straria scilicet
hoc integru sine auxilio gre Dei potuisse facere qd cuiq bonu morale cum
etre quancunq tentata de precepta decalogi et obseruare totu decalogum
diu et longo tempe uta Vr. tradidisse D Tho. hic dar. 2. q. 10 a. 8. et sto
m. dict. 27 q. 1 tradunt exprese Caietanus hic Sto. 1o denata et gra
cap. 6 nega 12 sup Deliu cap. 21 Belarmin et Mlina quos refert et
sequit horca disput. 15 de gra et plane 1o manifesto Agus. testimonialib.
de dono perseuerantie cap. 7 in hac uba quin inferre intentat. n ducere adeo
ne e hoc in libero arbitrio uiribus quales nunc sunt fuerant in hoc antequam ad e
ret ecce ubi Agus. distinxit apertam differentia in tribus horis in nata integra
et post lapsu peccati qua differentia Vr. negare Straria sententia

Demde n ducere adeo in mseri intentat. et obseruare tota
legem et uincere oes tentat. uteriq collective nq illa particula n het uim dis
tribuendi et facit hunc sensu qui nunqua inferre hoc et sepe intentat. num
qua ducere adeo sentit Agus. hoc in nata integra posuisse arbitrio posuere
n ducere adeo et ex seq seruare tota legem naturale et uincere oes
tentat. qd n potest in nata lapsa

Ad respondet Vasquez dicta disput cap. 4 Agus n dixisse
primu hoc posuisse n ducere adeo posuisse solu arbitrio ad mei potesta
te fuisse n ducere qa hebat gra qua poterat uincere tentata et obser
uare totu decalogu ad hoc inferre tales ex eo q dixerit qd Agus. distinxit
apertu discrimen inter uires hois in utroq statu qd si sensu eius iste est nullu
discrimen distituunt nq etq in nata lapsa possent n ducere adeo posuisse
gre sentit Agus in nata integra potuisse n ducere posuisse solu nate
id q clarius colligit ex sequentib q inquit enim Agus. in hunc modu porta
uit aute hoc n nisi adiuta sua Deo uoluit q tinere ut homo accedat adeu
neq nisi adiuta sua uoluit q tinere ut homo n recedat adeo ubi Agus. affir

Ad 2m Rnegando dico nra quamuis nra ... nata sicuti
existimant tota lex nata longotimp quire ... ut impetraretad eo
spiritu fidei et charitatis gra opera impetratoria p̄mij supernatis debent pce
dere ex fide n̄ exnata debentenus fieri existentes impetrandi qui intenas
de heri n̄ potest necopositiue colligi ex tex Pauli inquit enim facta
ex lege Iustificandorsore hoc ē eos qui spiritu fidei observant tota lege
impetraturos a deo spiritu compunctionis ad remissū peccatorū

Ad 2m Graues Theologi nullu existimant n̄ duenies decidere
Primus hoc potuisse perseuerare finaliter in illo statu quires soliu arbitrij
ita docent Duran. in 2 dist 29 q 1 gabriel q 1 art 2 dub 1o Conrad q 1 2
q 190 art. 4 Vega lib. 12 sup Iosue cap. 21 Lorca disput 25 de gra misse
et vr. sententia Augus. lib. de dono perseuerantiae cap. 7 in hac Vbi quan
ty ualuerit libertas uoluntatis in illis primis Dei donis potentia aperuit
in Angelis qui diabolo cum suis cadente meruitate steterunt et ad eternitate
perpetuam nocendi in qua nunc ecce certissimi sumus peruenire meruerunt
sentit q Augus. liberum arbitriu in illo statu felicissimo potuisse perseue
rare sicut Angeli perseuerauerunt et hoc probatur quia dicitur non ē videtur per
uenientia finalis et obseruatio legis forsan temp ut supra dictu

Itaq; sententia tenet D Tho in hac art 10 ad 3. Gregorij
in 2 dist 29 q 1 art 1 dub 2 Vasquez disput 193. cap. 2 quire
fert alios quamo ipse et Gregorij ne existimant hanc doctrinam
ee catholicam et ab ecclesia definitam mihi q placet hanc senten
tia q per testimonia fulgentij et aliorum Patrum quae adhuc
gum refert Vasquez. ubi supra habemus expressum testi
monium Augustini lib. de corrept et gratia capite 11 et 12
et adhuc expressius epistola 106 ex qua desumptus est
canon 19 Concilij Arausicani 2 in hunc modum Si natura hu
mana etiam si in illa integritate in qua condita est perma
neret et nullo modo se ipsa creatore suo non adiuuante
seruare unde cum sine gratia Dei salutem non posset custodire

quaz accepit quando smegra Dei potent recuperare qd pdidit qz
Obis manifestissime docet. Primu Parentz in statu integritat
tis mdiguisse gratiaz ad pseuerandu finaliter

— Ad Respondet Lorca duplicit. 1o mhoc canone nolz
desmire natz in statu integritatis non potuisse pseuerare sine
aliqua gratia Dei nimiru qa statz integritatis non erat debitz na
turz eo autz semel dcesso n erat necessaria nouagra ad pseue
randu utaz mens dcitj est natam integraz n habere a seipsa pote
pseuerare Ad 2 dono integritatis

— Ad hoc rsdet primo dicit est qa tunc sensz dcitj est hoz sme
gra integritatis n posse pseuerare in integritate quaz acceperat
qd certe extra dubiu est. Et qmdo est ac si diceres hoz sme al
bedme n posse in albedine pseuerare mdignu autz est tanto dcitio huiz
modi dcere definitz quare 2 secunda solutio hoz in statu inte
gritatis habuisse auxiliu smegra sufficiens ad pseuerandu sed n
habuisse efficax naz hoc smegra here n poterat qa auxiliu effi
cax est necessariu ad pseuerandu aliqua necessitate saltim deg id
circo dictu est a Patribz Primu hoz smegra Dei n potuisse seruare
qd accepit

— Ph ac exposit refert. Augus. lib. de correct & gra cap. 11
& 12 Ad eosdez Obis quz ex Augus. referuntr. manifeste ostenditr Primu
hoz accepisse ex gra Dei auxiliu sufficiens ad pseuerandu nam
efficax n accepit quia si accepisset perseuerasset Ubi Augus.
Si hoi qui in eo bono quo fuerat creatz acceperat posse non pec
care datum est adiutorium perseuerantiz non quod sic eret
ut perseueraret Ad sine quo per liberum arbitriu non per
seuerare non posset ecce Augus. fatetur peruires sibi
us arbitrij non habuisse ad huc sufficientia ad perse
uerandum sed ex gratia Dei factum esse sufficien
tem et ratione ostendi potest efficaciter

Ipsa

Marques

Peccatur q̃ p̃severantia finalis meliter observat̃ tolig Legis tam naturalis quã supernaturalis nam qui peccatu mortale committit sine Lege supernaturale sine q̃ naturale eo ipso amittit p̃severantia sed primus Parens n̄ potuit observare Legẽ supernaturale fidei et charitatis sine auxilio grã ut satis notu ẽ q̃ n̄ potuit p̃severare p̃ solas uires nat̃ Forsitan respondebis peregrinat̃ homines potuisse deleri infra tempꝰ in quo n̄ occurreret preceptu supernaturale ac proinde potuisse p̃severare ex utrilig natã potẽt enim totã Legẽ naturale implere sine grã Sed q̃ n̄ erat in potestate hominis brebiare tempꝰ peregrinationis sue q̃ indigebat grã Dei saltim externã p̃tectionis ut tempus illud brebiaretr in quo n̄ occurreret preceptu supernaturale Sed respondebis illã externã p̃tect̃ qua brebiaretr. peregrinatio n ẽ grã ex̃m sed ptinere ad prudentia naturale hoc tamen respons facile impugnari potest q̃ brebiare tempꝰ illud ex intentione salutis non sollicit ne amittatur p̃severantia n̄ potuit ptinere ad prudentia naturale sed ad predestinat̃ et interp̃s glorificantẽ qui manifeste collegitr ex sapientia q̃ubidicitr p̃seurantia hoc completu fuisse externa p̃tect̃ Dei grã et misericordia sua impedientis peccatu eis placens inquit Deo factꝰ dilectꝰ et viuens inter peccatores translatꝰ ẽ raptꝰ ẽ ne malitia mutaret intellectꝰ eius aut ne fictio deciperet animã illius neautꝰ aliquis diceret hoc ptinuisse ad prudentia naturale Itaq̃ subiungitr placita enim erat Deo anima illius propterhoc properauit ẽducere illũ de medio iniquitatꝰ populi autẽ videntes nec intelligentes nec ponentes in prdiis talia quoniã grã Dei et misericordia ẽ in sanctos eius et respectus in electos illius Stat igitr ex hoc testimonio p̃severantia n̄ posse compleri sine grã Dei interna quidẽ inspirationis sicut cum pugna difficili et saltim externã p̃tectionis sic compleatr. Sine pugna et certamine ex quadoctrina soluitr fundamentu sententiã Istarũ

Ad auctoritatẽ autẽ Augustini. respondeo eius sensum n̄ ee p̃severantia Angelorũ extendisse quod potuerit libertas arbitrius primi hominis sine grã nam idem Augus. Lib. de correct et grã cap. 11 et Lib. 12 de ciuitate cap. 9 aperte fatetr. p̃severantia Angelorũ tribuenda ee grã Dei sensꝰ igitr Augustini fuit ex p̃seuerantia Angelorũ colligi quod potuerit libertas arbitrius

primi hominis in statu nature integre supernaturale sicut erga angelos
respondentes gre Dei exauditis eis dedit gra perseverandi vt
si primus homo voluisset exercere gra & perseverasset in bono
& 9m homo possit diligere Deum exsolis naturalibus & sine gra
1a dubitatio 2m sit distinguendus duplex amor amicitie & Dei
alter naturalis alter supernaturalis

articulus 3. 9m homo possit diligere Deum exsolis naturalibus sine gra

1a dubitatio 2m sit distinguendus duplex amor amicitie erga Deum alter naturalis alter supernaturalis

1a sententia & hos duos amores difficulter posse distingui & omnes amores amicitie & Dei ee supernaturales & omnibus inesse cum charitate itadocent Paues 2a 2ae q 23. art 1 Bas ques disput 195 cap. 2 & probari potest difficillimis argumentis
1o qa sancti Patres nusquam meminere huius duplicis amoris quinimo omnes amores Dei sub omnia attribuunt charitati & quod magis
& sanctus Tho. qui expresse distinguit amores Dei naturales & supernaturales nunquam dicit utrumq ee amores amicitie aliter certe
Facturus si existimaret amores naturales ee amores amicitie &
2m dicipiscentis & Deus

2a amor amicitie & affectus complacentie in bonitate alterius propter ipsum sue gra finis 1o 2o dat. duplex complacentia in
divina bonitate propter ipsum & 1o 2o dat. duplex bonitas que & obiectum formale complacentie 1o unica ut dicemus statim

3a si & esset aliquis amor naturalis Dei super omnia
dilectus a charitate & ultima dispositio ad gra & ita sine actu charitatis existeret in extra sacramentum & & absurdum patet deg
& quilibet dilectio Dei super omnia & efficax aversio a bono commutabili & & ultima dispositio ad gra 2m nimis quam actus charitatis

Hic tamen non obstante communis sententia
theologorum admittit dari tales illos duplicis amoris vta D. Tho. hic
ad 1m Scotus Bonauentura Alexander Ricardus Scotus Capreolus

Dominici Nesdo quos refert Segnitr Sotra 2ª 2ª sect 3 dupt
6. num 11 solg ex Theologis huius Status vehementer inclinat in
Sententiam Otranij Cardin. Belarm. 3. tomo Lib. de gra et libero ar-
bitrio cap 7 et p bari potest predicta doctrina ex bulla gregorij
13. S. Michaelis Baij in qua damnatur. 34 pp. Michaelis in
hunc modum docentis illa duplicis amoris naturalis quo Deus amatur
ut auctor nature et gratuiti quo Deus amatur ut beatificator humane et
commentitia et adulterandas sacris litteris excogitata nam quamvis
authores Otranij respondeant hanc pp3 damnari propter acerbam
censuram qua notabat sententiam communem Doctorum negari non
potest pontifices in predicta damnata multa fauisse communi
Theologorum sententie sed quodquid sit de mente Pontificis nra
sententia p bari potest unico medio efficacissimo qa in aliquo casu
intelligitur imponi preceptum diligendi Deum super omnia in quo non
potuit imponi preceptum de amore charitatis q superest alius amor
naturalis Dei qui illo precepto comprehendi potuit Deq euidens
qa si omnis amor Dei super omnia est amor charitatis facto impo
sibili hoc amore non maneret alius de quo posset imponi preceptum
et ans p batur qa si homo crearetur in puris naturalibus teneretur ad
aliquem amorem Dei super omnia cui non posset teneri precepto cha
ritatis qa in illo statu neq sufficiens auxilium haberetur ad actum cha
ritatis eo quod quodcunq auxilium quo homo posset diligere Deum
ex charitate extraheret illum a statu pure nature pro quo in illo
statu teneretur ad aliquem amorem Dei super omnia patet q teneretur
seruare tota Legem naturalem et qui tenetur predicto precepto tene
tur diligere Deum super omnia qa delectio Dei super omnia et delectio
cui super omnia Otranij que possent impedire cui uoluntate et
qui habet p positum efficax nunquam peccandi mortaliter dile
git Deum super omnia et ex toto corde ut Latius dixi in ma
teria de charitate

Neq satis faceret quod ducerent ex his ang colligi ductum
3 amoris naturalis a supernaturali ad non colligi amorem naturalem Dei
nec amorem amicitie potuit enim tota Lex naturalis observari ex amore
concupiscentie qa Deus uidelicet ut Deus uideretur homini pactis mer
cenarijs hac inqua solutio non satis faceret qa amor qui est principium diligen
di tota Lege necessario est amor Dei super omnia qo est amor amicitie
nec amor concupiscentie non potest esse super omnia ut enim docet D. Tho

1ª 2æ q. 26 art 4 ex Arist 8. Ethicor. bonus dupliciter dicitur
simpliciter & per accidens q. amatr. alteri & res dilectas simpliciter
& que trat utilem benevolentia & retributum potest redamat &q. si illoachs
Deo dilexerit. ut bonum simpliciter creatura non diligeretur super omnia
etz contraria diuine voluntati & quelibet homo tenetur diligere super omnia
illa impedimenta diuine voluntatis vellet enim sibi Deum esse propitium
super omnia delectabilia tentationum quod exponeret non
observantia totius Legis naturalis

Ad differentiam & distinguere horum duorum amorum ex obiecto
formali q. bonitas Dei qua in se ipso bonum est non est duplex & unica &
simplicissima & nec erit duplex amor amicitie propter illa bonitate
nec ulomins omissis multis que in hac controversia dicuntur. & facile
me impugnantur. supponendum est satis ee ad distinguendos effectus
circa Deum distinctos virtuale attributum nam si esset necessaria distinctio
ex natura rei non possent distinguii fides & charitas q. a diuina
veracitas non distinguitur ex natura rei a bonitate distinctio vero
facile est distinguere in Deo duas bonitates alteram absolutam
qua Deus in se ipso est bonus & integer alteram respectiuam
qua est bonus nobis & secundum priore trat actus charitatis &te
cundum posteriorem actum spei Verum cum obiectum amoris amici
cie non sit bonitas respectiua alicuius sed absoluta necesse erit
distinguere proinde dictas bonitates absolutas in Deo ut habeat
illos duos amores amicitie hanc autem distinctionem ita exequitur
ut D. Tho. hic ad 1um ut amor Dei naturalis complacet in Deo
Auctore nature charitas autem in eodem Deo Auctore Beatitudi
nis & bonorum supernaturalium non q. a bipso diuersa beneficia
accipiens secundum utramque rationem recte possumus in eo distinguere
duplicem bonitatem mediante qua secommunicat uno et alio modo

Ad obstat implacabile arg.m q.a amor amicitie
non fertur in Deum respectu beneficij accepti hoc enim spectat
ad gratitudinem sed hoc diuina bonitatem in qua complacet propter
ipsa etiam si fieret impossibilis spes obtinendi aliquid a Deo
q.d videtur docuisse Augus. super psalm. 50 ubi voluntarie
sacrificabo tibi ubi docet amore charitatis esse gratuitum
& interrogans quid est gratuitum respondet ut amemus
Deum propterse non propter aliud sed est impossibile amare
Deum propterse duplici amore q.a quiescens complacentia

in

in bonitate diuina p̃ q̃ ipsi & amor charitatis nihil enim aliud requirit ad charitatem quam velle bonum Dei. Ex placentia q̃ p̃
Dr. tamen adhuc posse dubitari distinguendo inter
p̃ rem nra duplicem bonitatem absolutam q̃ ametur propter
ipsam duplici amore p̃ quo obseruandum e q̃ quamuis
vis sit purissimus albus & sua beatitudo p̃ centra intellectus
viatoris n̄ appr̃hendit Deum tanquam veritatem sortem sui obiectum
quam subiectum sub veritatis quam p̃hendit ens p̃ se alienum
& ad instar rerum creatarum inter quas creatura intellectualis quasi sola
e capax veritatis redit beata aduentiue operationis & facta ei
etiam realiter ab ipso

Ex hac doctrina possumus appr̃hendere in Deo duplicem bonitatem
absolutam alteram q̃ e bonum & integrum secundum p̃ decantata natura q̃
appr̃hendit ut beatificabilis alteram secundum quam e bonum & integrum
ipsa veritatis sorte & subiecta bonitate intelligimus veri diuinas
communicationes apriori eum p̃cedit collatio gratiae hoc e
secundum bonum esse naturale posterius vt collatio gratiae illam eius bo
nitatem appr̃hendimus Deum tanquam principium fontale status beatifici
& amor bonitatis & collationis sanctis motiuum naturale posterius omnium
cognitae fidei

Ex dictis sequitur. Beatos n̄ posse diligere Deum duplicibus
amore amicitiae & tantum diligere amore charitatis q̃ uidentes Deum
concepti p̃pria ut mihi e n̄ possunt distinguere illas duas bonitates quas
distinguunt viatores q̃ uident ipsum ex sua beatitudine p̃ centra &
tales illum diligunt illum amore charitatis Sequitur & amore charitatis
potius notat licet sit venerabilis ex Deum n̄ posse consummare amicitiam
sicut consumat charitas alias amicitia charitatis n̄ ex et cognatis
quoad subiectum si ratione natus obstaret de aliqua amicitia hominis ad Deum nec
obstat q̃ inter Deum & hoc ens sine charitate sit amor mutuus q̃
n̄ est utrinq̃ notum q̃ requiritur ad amicitiam nra quamuis Deo sit notus
amor n̄ bis tamen n̄ e notus amor Dei ex q̃ ratio natus n̄ ostendit Deum
amare creaturam amore amicitiae & ad summum complacere in illo
tanquam in obiecto concepto nimirum sicut artifex complacet in
arte facta q̃ inde resultat gloria & laus ipsius artificis & artis
Aduertr. 2m arg̃m

Ad arg̃m. Respondeo ideo sanctos Patres n̄ meminisse
duplicis amoris q̃ intentio erat exortari hos ad amorem charis

tatis qui est plenitudo legis et maxima affectio christiane mentis
cuius comparat amor naturalis inferior est ac inde a sanctis
Patribus, et Ludovico traditus Caterus et Scolastici subtiliter distin-
guentes inter voluntatis affectus pie et fructuose inuenerunt illum
secundum amorem et deo disputarunt methaphisice speculatio
nis gratia

Ad 3m Rm amor naturalis in ea altissima dispositione adgra
tiam duci potest hominem ad Deum finem supernaturalem a quo se auerte
ret per peccatum nam in omni statu peccatum commissum a Deo
auctore naturae auertere a deo ut fine supernaturali dicemus in 2a
2ae q. 24 art. 12 m

dubitatur V. amor naturalis Dei sup
ra possit heri ab hoc sine au
xilio gratia

Dominicus de Soto lib. 1 de natura et gratia cap. 22 distin
guit duplicem amorem naturalem Dei superadditum alterum inefficacem et obiectiuum
qui explicatur hoc actu volo placere deo in rebus. Recentiores tamen aliqui
explicant per optatiuum scilicet Deo in rebus placere alterum per efficacem et
efficacem qui est causa seruandi totam legem naturae de priori amore existi
mat posse heri ab homine Lapso quia res naturae de facto ordinatae prio
affirmat in 4 duct. 18 q. 3. art. 2. conclu. 2 antecedut 3 argumenta pro
posse hoc sine auxilio gratiae dolere de peccatis quatenus in offensa Dei
intelligit finis naturalis et docet Caietanus 2a 2ae quaestione 5 articulo 2 relechonis de pœni
tentia 3 tomo 2 de V. amore quid sentiat Soto dicam infra probatur
V. priorem amorem posse heri ab homine sine auxilio gratiae quia
potest homo diligere parentes et amicos ex solis viribus naturae
et Deum in quo est maior ratio boni et affirmatur ex doctrina Dionysii
docentis quamcumque creaturam naturaliter inclinari diligere deum plus quam se
ipsam quia bonum Dei est bonum totius naturae bonum autem creaturae est bonum
sibi pars vero naturaliter se exponit periculo ad defendendum caput et quia
natura intimum in petit ascendit sursum nedetur. vacuus et desolatur. Ita
anima a natura

In hac difficultate dico 1 distinctionem duplicis amoris naturalis
scilicet imperfecti et perfecti efficacis et inefficacis quam et Scotus in

Marques

negatiua

ordinis amor dei supra quamcumque paruitatem exilis hic dicunt
ponit efficax seruandi tota lege nata saltem aliqua non peccare
de mortaliter et ita aliqui Recentiores dicunt de illo amore ne ef
ficaci scilicet explicant si hoc velle deo in omnibus placere fa cum
ea velle cuius sit optatiui modi significat actum imperfecto hoc in
significat actu presente voluntatis neq affectu quia het volun
tas sed quem haberet si aliqua conditio subsisteret
sicut curreret et legeret quae significant cursum et
lectionem non quae est ita quae est si aliqua conditio exi
steret ergo amor dei naturalis qui presens est inepte
explicatur uerbo uellem quod si explicetur per indi
catiuum ut uult Dominicus de Soto nimirum uolo
deo in omnibus placere necessario habet con cur
rum propositum efficax seruandi legem sine
peccato mortali ——— ———

———

g̃ intendo g̃ illo amore existente d̃ current̃ p̃cepto quantum
cunq; grauj alq̃ possibile necesse e habere p̃positu efficax seruandi + & seruando
istum p̃cepti aut desistere aperiri ut urtate g̃ illa voluntas et
amor actuente memoria legis seruandi in futurum mouet ad ppo
situ efficax futura obseruandi tota legis nam si ad p̃dictu p
positu n̄ moueret posset manere alq̃ p̃positu violandi lege
ex parte g̃ ideo n̄ manet cum illo p̃posito g̃ exse infert
p̃positu obseruandi lege totaliter et n̄ e possibile habere ppo
situ de seruandi tota lege et habere p̃positu violandi lege ex
aliqua p̃te ans huig argum̃ certe g̃ si p̃sente illo amore et
actuente p̃cepto quantumcunq; grauj n̄ est necesse habere p̃positu
adimplendi ille amor n̄ est amor dei super omnia nec amor super
omnia ideo dicitur g̃ infert voluntate dei omnibus alijs scilicet
peccatis mortalibus ut satis dixi in mata de charitate ferro g̃ ste
amor alq̃ uncatr. ab affectu peccati potentiori n̄ tollit ipsum
fuisse causa p̃positi efficacis obseruandi tota lege nam actus
charitatis quantumcunq; intensus aliquando abit ab affectu remissibilius et tamen quandiu manet infert p̃positu efficax obe
diendi totalis legis g̃ quantu adhoc erit ido de illo amore

Dico 2° p̃dicto amor naturalis dei super omnia
n̄ potest haberi solis uiribus naturę lapsę etc breui tempore

potuit tamen haberi a die longo tempore ante gratiam
in hac dd Durand sito agens de amore efficaci seu universali
Vasne discutit aliqua amoris eam docent Caietan et Hormadz
hic Bonaventura in 2 dist 3. art 3 q 4 Ricardus in dist
28 art 1 q 2 Scotus Illedima Valencia et Belarmin quos refert
Lorca disput 5 de gra et dilect Dei prior autem pars dd q
attinet ad impotentia nata lapsis Abat ex dicto Augustini
canone 25 ubi dicitur q peccatis primi hominis tam de
nata et attenuata fuisse liberum arbitrium et nullo postea aut
diligere Deum facto portet aut credere in Deum aut operari
propter Deum q bonum et quasi nihil gratia eum misericordia diuina
preueniat Respondet Lorca hunc canonem intelligi de natura che
ritatis et Abat ex dicto Augustini diligere Deum super omnia nemini ad
salutem diu absque gratia. Hoc autem non sufficienter impugnatur ex eo
q ille canon editus est a semipelagianos qui docebant hominem
posse naturales sine gratia sanctificante exhibere Deo amorem aliquem cui meritum
eternae vitae gratia iustificationis et ad hunc errorem aludunt illa
Abba quae oportet animum ut homini iustificationis gratia ope
ratur. Sed Stat ex Trident. q dd haec Abba ita explicuit in
6. canone 3. semipelagiani autem nusquam dixerunt amorem
charitatis posse haberi ab homine viribus naturae sed dilectionem
re valde inferiorem loquuti sunt q intentio Dei fuit excludere
amorem illum meritorium actus charitatis de quo non poterat ea du
bitare q requireret auxilium gratiae Dei q si Deus numeravit
fides Deo facit q aliqui semipelagiani docebant fidem habere
et meritum naturae et meritum illius deberi gratiae iustificationis

fundamentum huius fuit Stat ex dictis q amor Dei superomnia
et actus magnis intrinsecis habet ens Quarto Exponitur de seruanda lex
lex de cum autem art precedenti opera egregia virtutis non posse a
Homine lapso exerceri magna in hac prior pars dd Durandus cui
D Tho in corpore huius articuli dd Ostendit Lorca sup citatum D Tho. inte
ligendum de dilectione firma et stabili non de dilectione ad breue tempus q homo
lapsus potest breui tempore obseruare tota lex naturae sine gratia et non est
difficilior actus dilectionis Dei totalis obseruantia legis

Nihilominus non habemus fundamentum ut ita interpretemur D Tho.
q absolute docet hunc actum amoris non posse haberi viribus naturae lap
sis q enim dicit de obseruantia totali legis per breue tempus ita intel

Sed

diligendu[m] e[st] sup[er] breue tempus n[on] occurrunt p[ro]pter hanc difficultatem nec occurrente p[ro]pter difficultatem n[on] possumus obseruare tota[m] Lege[m] et breui tempore sine ira. Ponit actu amoris Dei e[st] actus difficilis et egregius et ita nec breui tempore haberi potest p[ro] pueris nat[is]

Posteriore[m] partem 2[a]e docet et D. Tho. in hoc art[o] et facile p[ro]bare possumus g[ra] Scotus Arausicanus colligit impotentia hominis lapsi ad diligendum Deum ex vulnere et infirmitate nat[ur]e vulnus autem et infirmitas n[on] erant in statu integritatis g[ra] tunc nulla erat impotentia ad diligendum

Ad primum arg[m]. Dicendo proximu[m] patriae et amicissimae ego nego tamen posse diligi Deum g[ra] licet bonitas diuina sit ualde diligibilior actus tamen diligendi est laboriosior g[ra] debet ee amor sup[er] omnia qd n[on] habet amor amicorum et patriae ex hac igitur difficultate et proposito deiuncto obseruandi tota[m] Lege[m] oritur indigentia gr[ati]ae p[ro] hoc actu quae rao n[on] militat in dilect[o] patriae amicorum et Parentum

Ad 1[m] Respondeo illa doctrina D. Tho. mihi explicetur benigne difficile uideri multis Theologis falsum enim e[st] p[ar]tem naturali inclinat[ur] p[ro]pter bonum totius nam manus n[on] mouetur ad repellendum ictum capitis appetitu naturali sed electo qui sequitur ex apprehensione uidens enim animal imminere ictum capiti exponit brachium ad protegendum cuius signum e[st] g[ra] simon pudeatur ictum capitis n[on] exponere manus ad repellendum ictum. Praeterea aqua ascendens sursum ad replendum uacuum n[on] ascendit naturaliter sed uiolenter nimirum abracta ab extremis corporum circumiacentium cuius signum e[st] quia non ascenderet naturaliter n[on] remitteretur in Stagnum impetu grauitatis propriae remitti autem patet ex experientia g[ra] siquis e fistula ebibat aqua[m] quanto plus aquae ingreditur fistulam tanto magis fistula grauitat[ur] g[ra] ascendit aqua remittente ipso impetu alias fistula n[on] grauitaret possumus autem benigne interpretari D. Tho. ubi sicut omne creatura ex inclinat[ione] naturali diligere Deum quia dilectio Dei est quodam modo necessaria ad specificat[ionem] quemque actum Dei apprehendit ut principium ee et uulnus causans in creatura ut potest odio haberi g[ra] non potest apprehendi sub aliquo malo ut docet D. Tho. 2[a] 2[ae] q[ae] 34 art[o] 1[o] Articulus 4[us] homo sine gr[ati]a p[ro]pria naturalia legis praecepta implere possit

4 5 & 6.

articulus 4 m homo sine gra persua naturalia legis precepta implere possit

Dematâ huiꝰ articuli multa dixim supra art° 2 & ideo nihil e' gd dicam repetamꝰ articulꝰ 5 homo possit mereri uitaꝫ eternaꝫ sine gra

Articulus 5 m homo possit mereri uitam aternam sine grâ

dd' e' negatiua et intelligi debet tam de gra habituali quam actuali hz gras habituales requiri' ex pte subiecti ad meritu uitæ eternæ Istat ex Concilio Triden. ss 6. cap. 6. & rõe pbatr. qꝛ opꝰ meritoꝝ n' potest habere dignitatẽ ad regnu, pro quo gras actuales requiri ad opera meritoꝝ n' sufficere statu Justificationis Istat ex Triden ss 6: canon 2 & nono cap. 16. ubi docuit quoniam ipse Xpꝰ Jesus tanquã caput in membra & tanquam uitis in palmites in ipsos Justificatos iugiter uirtutẽ influit quã uirtus bona eorũ opera antecedit commitat. & subsequitur & sine qua nullo pacto Deo grata & meritoria ee' possent qq Vbi manifestissime declarat. n' sufficere statu Justificationis ut homo mereatr. uitaꝫ eternaꝫ sd requiri auxiliu, actuale gras Dei communicatu, ex meritis mediatoris

ARTIꝰ 5 VTRVꝫ HOMO POSSIT

Seipsum ad gratiam pdisparare

per seipsum absq; exteriori auxilio gre

... negativa ... primo articulo multa ...
... sub articulo 2° ... extendimus damnata ... ab
ecclesia contentam ... quidexerunt posse homi-
nem ... arbitrij ... sine Deo ... aliquod quo impe-
traret gratiam Justificationis et se prepararet ad obtinendam illa
... n'e cur de hac difficultate ... deputemus ... posset
dubitari circa hunc articulum de necessitate gratiæ ad actus fidei
spei et charitatis quos homo preparatur ad gratiam Justificationis
et remissionis peccatorum Sed res hæc facilis est et vix habet
... dubitandi iuxta Vasquez disput. 96 art. 5 et Lorca
disput. 8 de gratia posset etiam dubitari de necessitate gratiæ ad im-
plendum preceptum suscipiendi et administrandi sacramenta
nove Legis de hac dubitatione inferius examinabimus in fra
art. 8.

articulus 7um

homo possit resurgere a peccato sine auxilio gratiæ

Dico negativa est de fide patet ex Rom. 3.
Justificati gratis per gratiam ipsius per redemptionem que est in Xpo
Jesu et hæc est perpetua doctrina Ecclesiæ qua propter Pe-
lagius et sectatores ejus apud Augus. et Augus. ejus-
dem discipulos Pelagium tribuunt gratiam Dei remitten-
tem peccatorum et in dubio Cælestinus in cap. ult. retracta-
tionum Pelagianæ erroris ita docuit fatetur. secundum
gratiam Dei veniam pœnitentibus dari quandoquidem pœnite-
ntia donum Dei dixit et postea docens ne forte detur
pœnitentia ipsius docet Trident. sess. 6. cap. 5. 6. et
8 præcipue cap. 8. et canone primo de Justificat.
hæc est Theologica communis certe dum est impossibile
est impium Justificari nisi excognita fidei monitar.
adactus divinos habens actu attritionis suscipiat re-
spiscentiæ sacramentum qui etiam necessario debet fieri de
fide impetrandi veniam est enim fides initium fundamen-
tum et radix omnis Justificationis et insuper impos-
sibile est placere Deo ut docet Instanter Paul. Hebre. 11

fides nō potest haberi extra eccl̃iam nata. enim de fide ab ecclesia fides est donum Dei et procedere in nobis ex inspiratione spiritus sancti ut dixi Salus art. 2 q. 109 nō potest homo resurgere a peccato sine gra interna inspirationis. cultus nec potest resurgere sine gra habituali q. peccatu nō tegit et eradicatr. in justificat ut dicunt Heretici sed vere eradicatr et extergitur p interiorem renouatiōem que est effectus Justificationis in hac vita ut dicam Salus q. 113. art. 2

articulus 8. vm homo sine gratia possit non peccare

2o est negatiuus

Dubium primum vm homo

Lapsus. possit sine gra habituali ui tale omnia peccata mortalia multo tempore

Sine q. dē est vm necessit existentes in peccato mortali incidere in nouum peccatu nisi cito Justificetr.

1a sententia affirmat posse hominem in peccato mortali cui sola gra interna inspirationis uitare nouum peccatu mortale multo tempore et si nō resurgat p penitentiam a priori peccato ita docet Bonauentura in 4 dist. 28 art. 1 q. 3. Durandus eadem dist. q. 3. et 4 Gabriel q. 1 art. 2 dub. 2 citatr et Marsilius in 2 q. 28 art. 2 dub. 5 huius sententiæ fundamentu est q. a Patres et Scilia quando docent de Pelagius necessitate gre ad obseruanda Legis nō loquuntr de gra habituali sed de gra interna inspirationis nam Augus quos cæteri Scidentr. sequi loquitr ubi de gra quod dat. sine ullis meritis et Ignis a gratia excitante gra habituale qua vocat gra remissionis peccatorum dan et meritis impetratoriis fidei ut dixi art. 1 et 2 q. 109

Affirmatr. q. nulla ratione ostendi potest status Justificationis requiri ad obseruanda Legis naturalis multo tempore

Nihilominus eius sententia Theologos affirmat

Nisi

n̄ posse hoc lapsu extra statu Iustificationis uitare omnia peccata
mortalia multo tēp̄ ita docuit D. Tho Caietan Conrad Ricard Abulen
Scot Vega Enriquez Scotus quos refert & sequit Vasquez disput 196. cap.
2 & 3. idē docet Bellarmin lib. 5 degra & libero arbitrio cap. 5 Soto de
Iust. de degra & adhuc inter hos Auctores dissensio est m̄ explicanda p̄dicta
necessitate nam D. Tho & eius Scola existimat statu Iustificationis requiri
ad plenam obseruantiam legis natus exp̄ principij nimirū g̃a nata infirma
indiget sanari p̄ gr̄am a morbo peccati at reddat. robustiora ad obseruanda lege
Enriquez autē Scotus & Vasquez existimant statu Iustificationis n̄ requiri
exp̄ principij ad tri nimirū g̃a ē impossibile gd̄ quis obseruet Legem multo
tēp̄ & n̄ reconciliet. Deo integra eius obseruatio legis spiritu gr̄e facta
impetrat a Deo spiritu contritionis ad remissionē peccatorū

Pro huius q̄ probatione sententiæ cuius fundam si plura & difficilia
p̄ē insigne testimonium Augus. lib. de spiritu & littera cap. 26. dicentis
sic intelligendus ē factores legis Iustificabuntur. ut sciamus eos n̄ aliter ee
factores legis nisi Iustificentur. Iustificatio enim accedit factoribus ad p̄cedit
factores legis

1° Gregorius homilia 11 in Ezequiele inquit peccatum gd
magis p̄nitentia n̄ deletur suo pondere in aliud trahit q̄ necesse ē citius rearguere
per p̄nitentiam ne homo trahatur minoribus peccatis pondere p̄cedentis

2° Patres Antiqui duo docent necessitatem gr̄e ad obseruandas legem sequuntur degra p̄ quam Iustificamur ut Stat exepta Celij Mi
lebitani ex lib. Celij Carthagnen. ab Innocen. quidē apud Augus. epta 90. 92
& 95 Stat ex Concilio Mileuitano canone 3 & canone 5 canone enim
3. dicit reguis dexerit gratiam qua Iustificamur ualere ad solam remissionē
peccatorū quod commissa si & n̄ ea in adiutorium meliorem committantur ana
thema sit & canone 4 dicit eandem gratiam facere ut ualeamus implere diuina
mandata

Vltimo p̄bat. ratione g̃a nata lapsa trahit egritudine &
morbum ex primo peccato & facta ē minus potens ad obseruanda legem om
nia sanctus spiritualis medicina patet ergo g̃a integra obseruantia legis
statu nīgnis qui p̄stari n̄ potest nisi a nata sana

Confirmatur ratione D. Tho g̃a homo p̄ peccatum diuersus est ad re
aturam & auersus a creatore & manente auersione n̄ potest fieri quin resul
tet aliqua inordinatio in p̄te nata nam ratio existens in peccato eo ipso quod
ē auersa a Deo n̄ ē illi prona subiecta p̄ aute rationi n̄ subiecta de
necesse ē aliquam inordinationē in uoluntate subiorum g̃a principium imped

dub 1 art 3.

ordi oz de effectu ordinis nte rasale d'Duncio raois ad Deo qui eni ordi
uo uoluntate affirmate in bonu incommunicabile et oppositu pnulla re dis
cedendi abeo facile turbatr. et mutatr. occurrente tentatione q̄ quidem
dez in appetitu sensitivo nr̄ plene subiecto rasi necessi insurget motus
quis dr̄ roz qui tandez sit peccatu ueniale ita in nte rasali nr̄ subiecta deo
necessi oriatr. aliqua inordinatio raois nqua sit peccatu mortale

Hutamen nr̄ obstantibz mea sententia dicit in dubitabi
tu ē gra habituale necessi ee d'Duncta cu integra obseruantia legis si bon
tenp duret alteru ad p̄dicta gra habituale nr̄ requiri exparte pnj addue
uantia legis methaphisice loquendo requiri tamen ut in plurimu et regulariter
2a pars huius sententie faite p batr. ga obseruantibz legez ex spiritu gre prue
ē spiritu sanctificationis dictr. enim Roma nostra factores legis iustificabunt
et Isaie 2 facite cudicium et iustitia et Ue uenite et arguite me dicit dns si fuerint pecca
ta ura ut coccinu futi nix dealbabuntr. si nr̄ patiet dez hoz obseruare tota
legez et nr̄ impetrare ab ipso remissi peccatoz

Posteriori ad pars duo het membra 1 gra habituale ex pte pnj
methaphisice loquendo ad hoc ad patr. ga illud tantu ē necessariu ex pte pnj
ad obseruanda legez gā requiriri ex pte intellectu et uoluntatis aductoria aut
tentationu occurrentiu ad gra habitualis nr̄ ē huiusmodi ga ideo p singulas
occasiones largiatr hoi interna inspiratz procul dubio potent dez dentatz
p pulsare et ad p̄cepta implere et ultra collectiue et si nollet largiri spiritu
tritionis quo homo resurgeret a statu peccati

Respondet horea uerum ee gd spiritualis gra nr̄ requiriri ex pte pnj ex natura rei requiri tamen ex Dei uoluntate qui firmo decreto statuit a pud se nemini dare auxilia sufficientia aductoria aut tentationu nisi habenti gra habituale ad ga de libero decreto Dei nr̄ possumus loqui nisi quatenus reuelatis quis enim cognouit sensu Dni Roman. 11 nititr colligere hanc dei uo luntatez ex illo Ian. 15 qui in me nr̄ manserit mittetr foras sicut palmes ara
uerit gd ē manere in Xpo nisi ut ipse ex plicuit manet in eo dilectus gd
autez ē arescere nisi a mittere uiriditatez boni operis et heri peccati si citatis

Hae cautes uoluntaria ni et excogitata sine ulla p babilitatis spe
nullo enim ē ex interpretibz qui similes ex plicatus inuenerit et ex quo uidentur
colligit falsitas illius loquitur enim Xps de damnatis et docet eos qui a Xpo sepa
rati uocarint usq ad mortem precidendos ee a corpe celeste et mittendos in infernu
ubi nulla erit reuiuiscendi spes ita Interpretatr. Aug. et ex Recencio. Tolet
et Maldonatus et p batr. ex Ubi sequentibz et colligent eu et in ignem mittent
Quidam quę Xba nr̄ possunt uerificari nisi de peccatoribz decidentibz in mali

ur

in penitentia Deinde exilio Vbo mittetur. loco quo significatur eum qui usq ad mortem manserit extra amore Dei existere. Dum ei adjungat fidelium secut palmes p[ro]prio stato existit extra vineam qd certe dici n[on] potuit de in plici peccatore quocunq modo mittente gra habituale Tande si ex hoc loco eos egitur. Deu decreuisse nemini dare auxilia sufficientia ad obseruantia legis extra gra habituale colligebat nemini dandu auxiliu sufficiens ad aliquod bonu opus qd cunq illud sit quandiu sunt in statu peccati q[uo]d arcere hoc loco n[on] solu significat negat[ur] integre obseruantie legis Dei cuncq cunq uiribus et humoris bonoru operu damnati eni nunquam possunt operari bene et ita arcere dicuntur hic aute sensu absurdu est et intolera bile q[uo]d stat ex Triden: sess 14 cap. 5 actu attritionis ee bonu et ex gra spiritui non du inhabitantis hoc 5 gra remissionis peccatoru ut ex eadem habetur

Membru p[ro]bari potest ratione D. Thome 2 2 arti. 2 q. 33 dep[re]hendere possumus quoda modo mente ipius nimiru q[uo]d doctrina Aristotelis et ipius cap. 8. in pentimis homo operatur. secundu inclinatione habitus et ex sine p[ro]cepto ex quo sequitur peccatore quandiu maneat in affectu peccati si subito tangatur bonis delectabilibus regulariter una talia uice consentiret in peccatum nisi cito mutet affectu id n[on] sequitur necessario consentiens q[uo]d ut ide philosophus docet ex p[ro]meditata uoluntate potest homo operari q[uo]d inclinatione habitus et q[uo]d fine p[ro]cepti

Ad argumenta in oppositu Respondeo et dicendum quod Augustinus dicendu est dictu sensu dicta ee abeo iustificatos antecedere factores legis ex quo n[on] subsistit sententia Maria ideo enim existimat Augustinus iustificatos non accedere factores legis antequam homo iustificetur. manifesto peccato actu et ita semp manet uiolator legis ex[pressa] de qua propter prius est iustificandus quam et integru factore legis ex hoc aute n[on] sequitur gra habituale requiri post primu peccatu ad obseruanda deinceps tota lege q[uo]d hoc obseruatio in futuru non est integra intelligendu Augustinu seq[ue]nde supponit aliqua peccata quando in uno sensu dicat integra et totalia nisi peccatis p[re]ceptoru que occurrunt post primu peccatu commissu

Ad testimoniu Gregorii Ripiru hoc dependet ex dicto cuius homo ita est obligatus ad dependendu qd actu habet in memoria et affectu peccandi non cuius illud peccandi moueat hoc ad intentu male finis et delectationes diuoru ex eadem intentione suo pondere maliciu habuit hunc ee Gregorii sensu stat ex exemplo quo utitur. scilicet illius qui finitis et rebus proximis sui quas semp uult retinere et ut retineat amicis interrogatus a iudice comonitus p

Iustus mihi erit peccata habeat. pondere iniustis detentionis

Ad 3. Dicendum quod sicut dicit Magister in littera nomine Iustificationis hic intelligitur gratia iustificamur non intelligi gratia habitualis sed gratia interna inspirationis qua primo mouemur ad iustitiam hanc autem interpretationem Magistri confirmat ea quae subditur de Patribus exsequentibus. Secundo a Patribus dicitur gratia iustificationis illa qua fuit controuersia cum Pelagio quam uocarunt gratiam iustificationis siue qua iustificamur ut illam distinguerent a gratia creationis qua Pelagius admittebat Patribus autem non fuit controuersia cum Pelagio de gratia habituali sed de gratia interna inspirationis

Secundo Augustinus expressissime distinguit gratiam iustificationis a gratia remissionis peccatorum quae est gratia habitualis Secundo a Magistro in illo canone 3. dicitur Milebitana dicitur gratia qua iustificamur non solum ad remissionem peccatorum quae commissa sunt etiam dari in adiutorium ne committantur gratia autem habitualis licet ualeat ad remissionem peccatorum tamen non datur in adiutorium ne committatur futurum quam Patres Africanae synodi apud Augustinum ita dicunt contra Pelagium sicut gratia dixerit liberum arbitrium siue dixerit remissionem peccatorum nisi dicit eorum quae submonstrat spiritus sanctus ut innotescat ad concupiscentiam tentationem quam intendamus et ratio est manifesta quia cum gratia habitualis non sit actus intellectus sed forma quae datur comitanter se habens cum intellectu non potest mouere operante ad actum uirtutis quemadmodum est in uictoria tentationis nisi per internam inspirationem hoc est per actum intellectus et sanctam cogitationem excitet adoperandum

Vltimo quia in Trident. sessione 6 capitulo 8 definitum est gratia iustificationis non datur ex meritis fidei ut Augustinus autem cui non aduersatur tota ecclesia epistola 105 affirmat gratiam remissionis peccatorum quam nos uocamus habitualem impetrari ex meritis fidei ergo gratia iustificationis non intelligit dictum habitualem sed internam inspirationem qua excitamur ad opera uirtutis ex quo disponimur ad remissionem peccatorum eodem etiam modo accipit gratiam iustificationis dictam in canone 3. cum definit damnari Pelagianos hoc non posse sine praeueniente spiritus sancti inspiratione credere sperare diligere aut poenitere sicut oportet ut ei iustificationis gratia conferatur. Decidant Semipelagiani hoc uiribus naturae posse aliquem habere exercitii actus cuiuscumque utilitatem daretur. Illa ergo uocatio internae inspirationis quam uocabant gratiam iustificationis dicentes in hoc a Pelagio quia gratiam iustificationis cum gratia creationis confundebat

Ad obiecta hoc dicendum quod hanc interpretationem dicunt Patres Antiqui gratiam

Iusti

Justificationis uocant gra qua xpiani sumus qua uocamur justificamur et glorificamur tande qua justi sumus quam dueniunt gra interne inspiratiois sc tantu habituali solut tamen facti est nra gra qua xpiani sumus n e gra habitualis sc fides sumus enim xpiani etz n peccata mortalia existentes Dem de gra qua uocamur iustificamur et glorificamur e gra uocationis a qua incipit series aus celorz qq promouemur ad justitia Denig gra qua iusti sumus n ne cessu significat habituale sc interna inspiratio p qua disponimur ad remissu peccatorz p dici potest gra qua justi sumus n enim hec dictio denotant causa forte iustitie sc alicui dispositiua dicit. Abacuc 2 Romanorz 1 galatarz 3. et hebreorz 10 iustus ex fide uiuit n quide tanqua ex forma iustitie sc tanqua ex primis radicis et fundamentis justificationis ut docet Triden. ss 6 cap. 8.

Difficile tamen huic potest ex Triden. ss 6 canone 4 ubi p gra justificationis n potest intelligi gra uocationis sc tantu habituali q a nullo canone definit liberu arbitriu cu respondet Deo excitanti atq mouenti aliquid cooperari quo ad obtinenda gra justificationis se disponat ac p parat q gra justificationis restat obtinenda post obtentu uocatus hec enim dicit. adeo etz hui n dispositio

Respondeo nullo canone p gra justificationis intelligi dez interna inspiratu qua post uocatus promouemur ad justitia ut ad remissu peccatorz inclusiue nra ad dez illa gra homo se disponit et p parat Quo intendo primo uocationi huius colligitur ex hoc argumento gra justificationis n duerti ad quam cu prima uocatio que dicitur prima gra n de colligit significare detrahe gra habitualis quod dicitur gra remissionis peccatorz q a quacunq sancta inspiratio etz post primu uocatu dicitur gra justificationis q d duenguit agnu creatoris qui tollebat delicta et dat p xpm ad bene operandu

Ad 2 Respondeo infirmitatis nature quod sanari debet p gra nec macula peccati nra etz post justificatu in qua abstergitur inscia manet vulnus et infirmitas nature igitur hec infirmitas revellit carnis et pugna dupicentis quo sanatu ad bene operandu p gra interne inspiratiois nra sancta cogitatus reprimit motus concupiscentie et dirigit animu ad alia recta uirtutis unde sp singulas occasiones Deus largiatur p dicta inspiratu etz sine gra habituali Deq tunc homo uicto nra omniu tentationu insurgentiu

Ad 3 firmatu Iccirco autu peccatoris manet cauersum

a Deo p̄ peccatu. dō exhoc n̄ sequitr. p̄ seuerante hac auersu n̄ p̄
uitare oīa peccata mortalia. gra. inter hæ nr̄ infirmitatis. sub minis. sin
gulas occasiones. & ad aḡm dō ducit. de motibꝫ appetitꝫ sensitꝫ
ui n̄ plene subiecti parti rōali. Respondeo. eē magnū discrimen inter
appetitū n̄ subiectū rōi. & rōē n̄ subiectā Deo. qui multi motꝫ appe
titꝫ p̄ueniunt dō rōē. quos tamen abilla nequeant impediri actꝫ exaue
uolūtatis. etꝫ si rō n̄ sit subiecta Deo sequunt ex deliberatā rōis
& ita n̄ est necesse in rōē n̄ subiecta Deo insurgere peccatū mortale q̄
p̄seuerante auersu rōis possunt impediri oīa peccata mortalia p̄ gra
tam. in singulis occasionibꝫ inappetitu. quandiu n̄ē subiectū rōi
necesse ē insurgere multos motꝫ p̄uenientes aduertentiā rōis. ex
qḡ qua necessitate. & consequenter sequit. in uoluntate peccatū uem
ialē dicemꝫ dub. sequen.

dubitatur. Q. V homo semel Jus
tificatꝫ cum auxilijs etꝫ spe
& alibꝫ grā Dei sine speciali
le tamen p̄uilegio possit uitare
p̄ Longum tempꝫ omnia
peccata collectiue.

Pelagius dicuit hereticus multa dixit. art. 2. quos ē affir
mare inter alia hoc. p̄ssis uires liberi arbitrij posse peruenire ad tan
tā p̄fectiōē ut ea uiuat sine peccato hoc est tam ueniali quā mortali
ita enim intellexerunt Pelagius. Hyeron. & Augus. & alij Patres ipsa
eitandi qui error multis annis disputatꝫ supra ostendimꝰ enim sine grā
Dei n̄ posse hoc seruare totā legē naturē & uitare oīa peccata morta
le q̄ est multo facilius quā uitare uenialia. Cæterū hic ormo sit de hoc
Justo instructo auxilijs grē etꝫ specialis p̄bari posset n̄ indigere speciali
p̄uilegio ad uitanda uenialia longo aliquo tempore p̄ q̄ā multi Justi
dicunt in sacris litteris sine macula & n̄ maculati psalmo 118. Be
ati n̄ maculati in uia. Eccles. 3. 2. Beatus uir qui euentꝫ ē sine ma
cula & multa scitu quæ affert Bellarm. lib. de amissa grā cap. 5.
ee autē sine macula ē. ee sine peccato etꝫ Veniali q̄a ex doctrina
D. Tho. in 2ra 2æ referendi peccatū Veniale maculam quæ dat est.

Lucæ

luca 2 dicit de Zacharia Joannes erant autē ambo justi & incedentes in oībus mandatis Dñi sine querela sup quę locū Ambrosius Vr. sentire p̄ duobus Justos viuisse sine peccato ita intellexit Ambrosius Augus lib. de nata & grā cap. 63. & in epistola 95 apud Augus. & Augus. Alypius & Aurelius licet supius nomine Ambrosij referunt eandē sententiā quā Vr. p̄bat exco gat sit oō & dē viuere sine querela & sine iniustitia & sine peccato

Nihilominꝰ catholica doctrina & stanti tradit & actē sua & Patrū semp̄ firmata affirmat nullū iustū posse viuere sine peccato longo aliquo tēp̄ nisi habeat specialē Dei p̄uilegiū quale sanctissimę Virgini Deiparę & tenet ecclesia ita docent ex Patribꝰ enumerati quos referunt in eorū locis Bellarminꝰ lib. de amissa grē cap. 5 Vasquez. 1 2ę disput 189 cap. 2 6. in fine Lorca disput 24 de grā & p̄bat. 1o ex 3. Regū 8. & 2 Paralipomenon 6 ubi dicit nō est homo qui non peccet psalmo 31 dixi confitebor aduersum me iniustitiam meam Dño & tu remisisti impietatē peccati mei & hac oratione adte ad sanctū in tēp̄ opportuno desit oī sanctꝰ orabit ad eum ut delicta impietatē peccati sui nullꝰ p̄ tam sanctꝰ erit qui viuat sine peccato 1a Joa. 1 si dixerimꝰ q̄ peccatū non habemꝰ nos seducimꝰ & veritas in nobis est & Jacobi 3. in multis offendimꝰ oēs

Vltimo nullꝰ est tam sanctꝰ qui non solū humiliter sed etiā ueraciter dicat ex illa 6a orationis Dominicę Dimitte nobis debita nra & nullꝰ est tam justꝰ qui non habeat peccata aliqd ans definitū est in Concilio Milebitano canone 6. 7 & 8. & in Triden. ss 6. cap. 11 demū in eadē ss canone 23. definitū nemini posse in tota vita tauitare ōa peccata etiā uenialia sine speciali Dei p̄uilegio

Cæterū Aliqui Recentiores Theologi existimarunt tam tuē definitū ab ecclesia nēminē posse sine p̄uilegio speciali uitare ōa uenialia tēm uitę tēp̄ & destabilis fuit usq ad mortē definitū tamen non est non posse justū uitare ōa uenialia p aliqd longū tēp̄ sine p̄uilegio speciali ita sequi dixerunt hoc post ultimā justificationē uitare ōa peccata uenialia usq ad mortē non aduersatur dē finitionibꝰ ecclesię eoq̄ utrobis non affirmare potuisse uitari ōa uenialia toto uitę tēp̄ sine speciali p̄uilegio & per aliquē uitę periodū & ita existimant expresse tolos adrie pentrectē usq ad mortē non cessasse ampliꝰ etiā uenialia & multos tēp̄ primitiuę ecclesię post ultimā justificationē uixisse usq ad mortē sine peccato quę sententia quam potest ex oībus Triden.

dicto canone 23. nã p̃uilegiũ gr̃ ecclesiã requiẽt ut quis uiderit sine peccato e p̃uilegiũ illi gr̃ habuit uirgo sanctissima p̃uilegiũ autẽ sanctissime Virginis fuit p̃uilegiũ n̄ peccandi a natiuitate usq ad mortẽ hoc autẽ p̃uilegium nequit requirere. ut quis uiueret sine peccato toto tẽpore uitę gr̃ manet reliquiũ post ultimam Justificationẽ gr̃ dei licet p totum tempus uitę intellexerit integram datam uitę a natiuitate ad mortẽ

Adducunt p̃terea illos canones Concilij Milebitani qui dicit illa uoce dimitte nobis debita nra humiliter et ueraciter usurpari a fidelibus n̄ debent regulę fidei infallibiles eo gr̃ illi canones n̄ fuerunt confirmati ab Innocen. 1 epũs. 26 eiusdẽ Pontificis quę e 93 apud Aguis. nec in ea epũs. tantũ confirmat duos articulos d̃ Pelagio alterum de necessitate gr̃ adiuuandi peccata alterum de necessitate baptismi p̃ parulis ad remissionẽ originalis deinde adducunt in fauorẽ suę sententię Aguis. Lib. de nata et gra cap. 42 dicentis si nil curasse utrum fuerit aliquis qui gr̃ Dei munus tunc ua peccauerit deceditq etiã si ex illo posset et cap 60 inquit sed hanc posse ee gr̃ inter Viros doctiores et priores et epũs. 95 inquit error ee si quis asserat aliquem uixisse sine ulla uenialiter sed errorẽ humanum et tolerabilem n̄ diabolicum idest n̄ hereticum

Mihi tamen certissimum uidetur. ee definitum ab ecclesiã nemine posse uiuere sine uenialibus n̄ solum ab infantia usq admortẽ sed neq p certum uitę periodum sine speciali p̃uilegio quę sententia nequit colligi ex dictis canonibus Concilij Milebitani usq dicitur quis libet iustus n̄ solum humiliter sed et ueraciter neq solum p toto corpore ecclesiã sed et per ipsa dicere dimitte nobis debita nostra gr̃ autẽ nra dicit illos canones n̄ ee confirmatos ab Innocen. 1 absurdum est confirmatos enim fuisse p̃bat multis argumentis Gabriel Vasquez. 3 p̃ disp. 120 cap. 2 putant enim illi canones ad necessitatem gratię adiuuandi peccata et tota doctrina de necessitate gr̃ d̃ Pelagium confirmata e ab Innocen. 1 in epũs. citata sed deinq illos canones n̄ fuisse confirmatos ab Innocentio 1 certe doctrina eorum tradita e a Tridentino ss 6 cap. 11 in hac oratione Justorum illa uoce e et humiliter dimitte nobis debita nra gr̃ nullo colore negari potest doctrina eorum canonum ee catholica et totius ecclesię

Forsitan Respondebit aliquis neq in illis canonibus neq in Triden. definitum de Justis habere peccata uenialia sed tantum ee definitum peccata uenialia in Justis esse gr̃ longe diuersum

g̃ ut peccata venialia possimus cadere nullos sanctos aliquos ex
Iustis g̃ absurdum sequitur peccata venialia naturaliter dimitti
est nullus est autem Iustus qui non fecerit aliquod peccatum

Nihilominus certum debet esse mortem Iustis esse nullum et Ioh
dicit non possumus dicere quia peccatum habemus debita nra pha
xigit Iustis ellabetiano canone. 6 ubi addicit illud Ioh. 1°
Si dixerimus quoniam peccatum non habemus ipsi nos seducimus et
Dicimus dicit potest addi
Ioh. Si dixerimus quoniam peccatum non habemus ipsi nos seducimus et
veritas in nobis non est Iustis ostendit eum qui reduxerit non ha
peccatum in vitam sequi ne Iustus g̃ universalis desinit ogni hoc
peccare saltem venialiter

Praeterea in decreto Iudeorum dicta 33 cap. 23 apostol
desinit semel Iustificatus non posse in tota vita peccatis aliquibus
alia vitare sine speciali privilegio cui canoni non potest respondere
intelligendum est dicto vita tempus scilicet ab infantia usq admor
tem g̃ illa dicta in tota vita significant idest aliquo in religione vite
tempus g̃ dicta ostendo canonem ille sequitur. Desemel Iustificato
catur ut colligitur ex illa particula autem habita in medio canonis
quae refert verba sequentia ad idem supponitur de quo precedentia
dicta sunt precedentia autem dicuntur. Desemel Iustificato semel autem
Iustificatus idest g̃ dicitur Iustificatus non erit significatum qui
una tantum luce in pluribus Iustificatus accepit hoc significatum qui
ab infantia Iustificatus est dicitur quocumque quocumque tempus Iusti
ficatus alias non esset definitum de Iustificatus posse gratiam amittere
dicitur aliquo g̃ est absurdum g̃ sequitur Iustis est hoc quocumque tempus
Iustificatus indigent speciali Dei privilegio ut deinceps vivat usq ad
mortem sine peccatis venialibus ubi notandum est non fuisse additum
de venialibus speciale auxilium dicitur requiri speciale privilegium g̃ gra
Dicitur quae requiritur ad vitanda venialia longo tempore tam speciali
est ut dicit. paucissimis video privilegium dicitur potest non dari g̃
hoc privilegium dicatur simile privilegio Beatae Virginis ut inde colli
gamus Iustus loqui de toto tempore vitae ab infantia usq ad mortem
quia in hoc tantum dicitur simile privilegio Virginis g̃ duravit a tempore sua
Iustificationis non interrupte usq ad mortem quocumque tempore acciderit Iustificatus

Ex quo sequitur quia Iustus non dicitur postea adhuc pec
care in peccatis venialibus nisi post diem pentecostes dicat
Ioan. Ioannes ille dixerimus g̃ peccatum non habemus quae dicenda apostolo

intelligenda ee dicit Iacob. Melch. can. 6 actiuelz postdie per
recentes scripsit Iacobz in multis offendimus quia dicit deipro
Apostolo Iaco. uera ee docet Idez dubio carere.

Porro qd Augus. affirmat in lib. de nata & gra scilicet
q3 ee inter Viros pios & aliquis fuerit qui uixerit sine peccato
& qd docet epis. 95 nimiruz errorz ee humanuz & tolerabile affirma
re aliquez uixisse sine peccato n3 detrahit mee sententie q3 aliquez
n3 existimat posuisse aliquez uiuere sine peccato nisi ex priuilegio
Dei am3 hoc priuilegiuz datuz sit alijs a sanctissima Virgine &
hactenz ecclesia nr definiuit quamuis Augus. aperte senserit neme
ni alteri ee datuz et ideo dixit errorz ee affirmare aliquez uixis
se sine peccato quamuis n3 diabolicuz sed humanuz & tolerabile
q3 existimat & bene n3 ee hereticuz cu fidei & tantuz q3 rolz

Hec doctrina catholica & sanda est & nro fundamt
videlicet q3 sine gra Dei nemo potest uincere uehementz tentatz
& incidentz adueniale peccatuz dictuz e enim sup & respectiue
malum ee graue & lebz tentationz & e impossibile in prasen
ti tempz n3 occurrere multas graues tentationes circa uenialia
sine gra Dei n3 possunt uitari aa uenialia longo tempe sine hac
gra interne inspirationis subministrate p singulas occasiones qua
ad finem uite ee speciale priuilegiuz ex eo distat q3 paucissimis da
ta e & priuilegia e lex quadaz priuata derogans iuri cois & exa
mens certa regula in huiusce fauoris specialis

Ad arg3 in principio Dubij Rz ad 1m quidez in sacra
scriptura uerissime immaculatus & sine macula est qui n3 habet pec
catuz mortale ra3 quamuis excidentia dicto 3 p q 87 art 2
ad 3. peccatuz uenialis rebus quat maculam in aia tamen utidez
sanctz Doctor affirmat 1a 2ae q 89 art 1 illa macula e macula
secundus quid & ideo n3 impedit quominz homo sanctz qui illaz habet
dicatur immaculatz sim plicit cui dicitur illud Ioan. 13. qui lotz
e n3 indiget nisi ut pedes lauet & e mundz totz ubi sordes pedis
idest macule uenialis n3 tollunt qd homo dicatur mundz totz ut
docet elegant Augus. tracta. 56. in Ioan. & gregorius lib. 9 epis. 39

Ad 2m respondeo in illo loco Luce 1 dicitur Zacha
rias & Elisabet uixisse sine querela ex quo n3 sequitur uixisse sine
peccato ut docet Augus. dicta epis. 95 & plane optime ratione qa n3 ol
peccatuz e mala querele & illud tantuz qd aduersatur sanctitati gra

mo

mor. igitur quamuis p dicti Iust. nemini inrogarem iniuriam nec p[ro]xi-
mi occasione quidem praebuerim tamen haec peccata uenia-
lia debuisse credendus est

dubitatr 3° & 4m saltim breui tempe possint uitari a peccata uenialia non solum sine speciali dei priuilegio sed etiam sine gra interne inspirationis quae detr. exmeritis xpi

Haec sententia DD. affirmat posse hoc breui tempe uitari mala uenialia sine speciali priuilegio huius sententiae autores refert et quidem horum disputat ig de gra 2a difficultate et probat ex Hyeronimo dialogo 3. contra Pelagianos dicente nec ga ad breue tempus praesumtae gitationes mali ut possimus euitare negabitur. auctoritas Pelagio de potestate uiuendi sine peccato et deceat hanc potestatem hoi ad breue tempus n[e] autem p longiori et hoc probari potest ga n[e] e dubitandum numeros homines in toto ecclesia ad breue tempus fuisse sine peccato p priuilegium autem n[e] e lex multorum ad aliquos p tantum utrumque de xpo

Tota difficultas e 4m aduitanda ora uenialia breui tempe requiratr. gra interne inspirationis p xpm et e non dubitandum ga potest dirigere ut breui tempe n occurrant p[ro]cepta difficilia cum peccandi e uenialiter p[ro]cepta autem facilia implere possumus sine gra saltim interne inspirationis sicut gra externe gubernationis non p[ro]cepto requiratr. cogitatione Dei temperaret uires tentationis quilibet tentatio posset crescere et hoc superare nil omnipotenti cendi ee et satis imo necessarium ee gra interne inspirationis aduitandi uenialia et breui tempe quae uidetr. sententia Dho. in hoc art. ut statim collegam ex uerbis illius et de aperta doctrina Hyeronimi dialogo 1 contra Pelagianos dicentis breui tempe potest homo sine peccato ee uerum tamen tempus illud ga sine peccato est neque aqua possibilitati humanae et diuinae gra deputatr.

Probatr autem haec rone ga corrupto sensualitatis tantae est ut m tam multiplici mala uenialia peccatorum impossibile sit et ad breue tempus n[e] exurgere motus aliqui inappetibiles sensibiles quibus uehemens tentatio munia falsa mala et ad eleganter insinuat Dho in hoc ar: et 1a 2ae q 74 art 3. ad 2m et 3. occurente autem graui

tenuit necessitas gratie in una mortificatione aut euitatione peccati
salutis discrimen inferat mortale. Venialiter uero peccat qui
mittit. rei plena deliberat
ne ut nō curat tentatio pleniter resistere, ad mortale uenialis
autē comunitis frequentē exsurgit qua motus appetitiuus quem
primere potuit. Si sit circa obiecta prohibita uenialiter
impossibile etiā pluribus temporibus nō tangit aliquantulum vehementer
solicitet ad uenialia peccatum

Desideranda autē sit doctrina Thome in hac ar. dicentis nō posse
homo abstinere ab omni peccato uenialis propter corruptionem inferioris appetitus
cuius motus singulos rationē quidē reprimere potest nō autē omnes
quos uniuersaliter resistere nititur alius insurgit etiā quia nō potest ei per
ungi ad huiusmodi motus uitandos subtilitatē numeri sed multiplicitatē materie
ideo dicit docet dicta q. 74 art. 3. ad 2 exquo sequitur
eandē eē rōnē debrebi et de longo tempore quia ex corruptione sensualitatis
et impotentia rationis aduigilandi diuine colligi. Vñ necessitas eē gratie ad
impediendum omnes motus appetitus sensitiui quos homo vehementer solicitat
citra aduenialia

dubitatur ultimo quæ ora sit necessaria ad implendum præcepta suprnatia de recepta et administratione Sacramentorum nouæ legis

Circa recepta Sacramentorum duo præcepta possunt dari
dari alterum affirmatiuum de recipiendo sacramento alterum negatiuum
de non accedendo ad sacramentum indigne circa primum præceptum obseruandum est semper uitari peccatum omissionis sicut et cætera affirmatiua
circa secundum certum etiā eē debet uitari peccatum commissionis sicut
ad reliqua negatiua

Quo supposito quidam Recentiores quos refert Vas quez.
disput. 196 cap. 5 agentes de præcepto affirmatiuo suscipiendi sacramentum pœnitentiæ et eucharistiæ affirmant nō eē necessariam gratiam actualem ex se priuī nec habitualem ex se tñ ad sacramenta facienda præcepto
ecclesiastico suscipiendi pœnitentiam et eucharistiam utranq; autē
gratiam eē necessariam ad sacramenta faciendum præcepto diuino. Extendi. Alicandi
ratio eorum est quia præceptum ecclesiasticum tantum obligat ad recipiendum me
dium sacramentum quod potest recipi sine fructu in statu peccati mor

to

talis ꝑ̄cepty autē nūq̄ obligat ad recipiendū sacramentū
Justificationis. Hoc tamen differentia inter habitū et actū
cognita q̄ ꝑ̄cepty ecclesie nūq̄ suscipiendi hec sacramenta tantū
ad certū tempꝰ et ita de cæteris quibus ꝑ̄cepty certū tempꝰ
mortali tenebitur. Petere communionē ut satisfaciat ꝑ̄cepto
affirmativo communicandi cū fructu q̄ habendus est

Dicendū igit̄ ē ꝑ̄cepty affirmativū tam diuinū quā
nostrū suscipiendi q̄ cunq̄ sacramentū excepta pœnitentia
impleri posse sine gra q̄ impleri potest ꝑ actū peccati mortalis
vꝫ si quis accedat ad baptismū Eucharistiæ sine debita dispositione
tunc enī peccat mortaliter et implet ꝑ̄cepty suscipiendi sacramen-
tū q̄ hoc sine diuinū sine ecclesiasticū tantū obligat ut sumatur sa-
cramentū integrū

Excipimo autē ab hac regula sacramentū pœni-
tentiæ q̄ putamus nunquā posse reddi informe et inualidū et aut
suscipiat integrū sacramentū pœnitentiæ necessitate exꝑ ꝑ̄cepty
gra actualis et habitualis exꝑ in hoc enī sacramentū si in
tegre recipiat nō potest fraudari fructu Justificationis in opinione
vꝫ quę docet posse hoc sacramentū esse informe et inualidū iudicandū
et dico in hac ꝑ sicut de reliquis Cæterū dep̄ceptone negatiuo dicendū
est nō posse impleri sine gra actuali ex parte gre et habituali
ex parte rei q̄ hoc ꝑ̄cepty Seruatur. nō negando inuitā sacramentalē
autē qui accedit sine inuitā sacramentalē accedit dispositus ad fructū gre
dispositio autē ad digne recipiendū sacramentū ex gra Dei est et
sacramento suscepto impetrat fructū Justitiæ

Addit tamen Vazquez sup̄ dtm̄ posse q̄ quis re
cipiat Verū sacramentū pœnitentiæ cū fructu Justificationis et tamen
q̄ nō habuerit gra actualē ad suscipiendū sacramentū q̄ potest
postea ex sine mali gloriā adquirere actū dilectionis gra citatā q̄ hac
sententia sotus in 4 dist. 28 q. 3. art. 3. ad 3. q̄ sotus nūquā dixit
ꝑdictā suscepti sacramenti posse fieri sine gra q̄ nō potest acce-
pere ullū sacramentū cū fructu Justificationis sine actu attritio-
nis saltim qui excedat ex fide et spe ueniā attritio vꝫ et donum
spiritus sancti nō diu inhabitans hoc actu elicit fidei et spei nō pos-
sunt heri sine gra nec obstat peccatū ueniale mali gloriæ
q̄ tantū potest ueniare intentū suscipiendi sacramentū nō

gra ꝙ ſedant

Circa adminiſtrat. ſacramentor. duo etiã p̃cepta occurrere poſſunt alterũ affirmatiuũ huius ſ. tm̃ adminiſtrandi ordine erga

ꝙximũ p̃ceptũ inducens exhibendi ꝙximo remediũ ſpirituale ſacramenti negatiuũ v. p̃ceptũ ſ. timendi ad religionẽ qua ꝙ

miniſtrare ſacramenta indigne vel indigenti deſerendi ꝙximo neceſſaria

ſpirituꝙ p̃ceptũ affirmatiuũ adminiſtrandi ſacramenta

recordea erga ꝙximũ indigentẽ obſeruari poteſt ſine gra actuali

habituali quidem opere alias mortali adimpleri poteſt ut

docent Medina et ſoto ꝙ Adrianus 99 dicit Vaſq; ubi ſup

tradũ et manifeſta ꝙ hoc p̃ceptũ tantũ obligat ut ſuccurramus ꝙximo indigenti nec negligentia nra amittat ſalutẽ ſ. ꝙ ſecundum

ſpiritualẽ actẽ huiuſmodi p̃cepto abunde ſatisfit adminiſtrando

ſacramentũ ex quo ſalutẽ ꝙximus capiat etiã ſi alios

peccemus mortaliter ꝙ religionẽ ſacramenti adminiſtrantes indigne nec hec indignitas impedit ex ſe ſuſcipientis ſacramentum ꝙ ſacrilegium illud p̃ceptũ affirmatiuũ eſſe ꝙ ſ. illud ſola omiſſ. peccatũ v. g. ſequis adminiſtret ꝙximo indigenti remediũ ſue ſalutis actu indigne adminiſtrato eſſe peccatũ commiſſionis ꝙ facimus alio modo quã debemus ꝙ ꝙ diuerſum p̃ceptum eſt

Et ſi ſermo ſit de hoc p̃cepto negatiuo indigne nõ adminiſtrandi certum eſt requiri in miniſtro gram habitualem ſaltem ſecundum exiſtimantes. ut ſatisfaciat p̃cepto ſanctam euchariſtiam ſanctè tractandã ſ. illud mundamini qui fertis vaſa Domini requiritur autem ſtatus iuſtitiæ uerũ exiſtimantes ad obſeruandum hoc p̃ceptum ſufficere p̃uam quã dam diſpoſitionẽ ut apud eos notum eſt

articulus v quidam ſequitur gratiam per ſeipſum poſſit operari bonum et uitare peccatum abſq; auxilio gre

Dº negatiua in hoc artº ſolum reſtat examinanda ſa cultas liberi arbitrij poſt ſtatum Juſtificationis uidere enim oportet vtrũ homo iam Juſtificatus habeat maiores uires ad uincendas tentationes quã habebat ante erat in peccato a quo Juſtificatus eſt ad hoc difficultas expedita eſt ex his quæ dicta ſunt artº 2 Statim poſt peccatum

Primi

Primi Parentis hoc nimis indigne auditum ... ad Dei mandata
generatis, siue ut in tantae peccati sue ab eo suspicatis sit est hec
expositio sententia Augus. lib. de gra. et lib. arb. cap. 26 cuius hec est
... Aug. nimis ... de gra. et lib. arb. cap. 26 cuius hec est
post remissa peccatorum nisi mandata domus habitet spiritus sanctus
... amatis depte reddit spiritus mundi et erunt nouo
... hominis status peiora quam erant prima ut autem habitet spi
... sanctus nisi ubi unitus spirat et charitas Dei sine qua nimo
... uiuet diffunditur. in cordibus nris nisi ano bis ad p spiritus san
... ctus quidatus est nobis ecce quo alius Augus. post remissa peccatorum
... inquirit nouus conspiratus spiritus sancti qui ubi multi expirat
... mercedis spiritus immundus idest nostrum capiamur diaboli laqueis
et tentationibus peccatorum

... patitur hac uerita hac esse qa impotentia uincendi
tentationes oritur in nobis ex rebellione appetitus et pugna sensualitatis
status autem iustificationis nr extinguit hanc pugnam qa in iustificat
manet tamen occasionaliter ad agonem ut definitum est in Indiculo gratie iustificat
indigent aeterna inspiratione Dei ad obseruandum decimum totum legem nostre
... praeterea gra habitualis etsi mundet a maculis pec
catorum non potest mouere sufficienter ad operandum bene et prosternendum se
tationibus nisi per sanctam cogitationem internae inspirationis excitet pro
sancta cogitatio qua denuncia et cuius uictoria tentationum uehementes gra
Dei actualis etsi post iustificatum indigemus auxilio gratiae Dei ad beneuiuendum
et uitanda peccata

... hanc doctrinam catholicam illud solum obuiare potest
quod in Collatione Carthaginensi definitur gratiam iustificationis nr solum ualere ad
remissionem peccatorum sed etsi nisi tam commitantem exquo deus segui gratiam
habitualem sufficere ut in futurum uitentur peccata sed multas ostendimus supra
quod gratiam iustificationis non intelligi a Patribus habitualem sed
gratiam internae inspirationis qua permouemur ad statum sanctitatis
et iustitiae ex qua doctrina efficaciter segui hoc iustificatum indigere
gratiam internae inspirationis ut in futurum obseruet legem et uitet pec
cata dicitur

articulus 10m

homo in gratia constitutus indigeat auxilio gratiae ad perseuerandum

quæstio 110 de gratia Dei

Articulus primus V gratia ponat aliquid in anima

Dicendum assumpta pdono gratuito orto ex diuina dilectione est aliquid in ea

Dubium primum V ex peculiari dilect qua Deus diligit hoes iustos colligatur. ee i nullis aliqd donu intrinsecu

huic Dubitationi pbuic occasionez D Tho. in hoc art. 2 ubi ex dilect qua Deus diligit hoes Justos qua ipse vocat dilect. simpliciter infert ee in illis aliqd donu gratuitu ipsis intrinsecu qd sit dilectio Dei ex uenebolentia pfecta qua vocat D Tho. dilect. simpliciter potest intelligi aliq eo qd in anima sit aliqd donu actu existens n optima pfert voz D Tho. sicut huiusmodi dilectionem postulet donu actum formans alia opinionem collegit sanctus Doctor

Prima igitur sententia in hac re eorum qui asserunt posse intelligi in Deo dilect. ex uenebolentia pfecta quales hi erga hoes Justos absq dono aliquo actu informante alia ita Scotus in 4 dist 14 q 1 Gabriel ibidem Vdaly ex Nominalibus et ex duabus aliis doctrinis ex Thomistis tenuit hanc sententiam Soto de nata et gra cap. 17 parum fert medium

Pbari autem potest 1 sententia q a dilligere ex benevolentia pfecta et uelle bonum alicui pter ipsum et Deus potest uelle bonum pter ipsum tale bonum n existens differendo et aliud tempus differendo et potest dilligere hoc ex uenebolentia pfecta absque qd illi tribuat de facto donum aliqd

Et confirmatur 1 q a qd amor sit ex uenebolentia pfecta

pendet ab actuali exequut boni ꝓpter amorꝫ dicupiti rō eo ipso q̄
quis uellit alteri bonū ꝓpter quod etz si nō statz exequat dum mo
do habeat ꝓpositū exequendi cētra. dilligere ex uenebolentia q̄ potest
intelligi Deꝫ dilligere hoc ex uenenolentia alterꝫ eo q̄d intelligamꝫ
in hoc donū aliquod actuale ex hoc amore ꝓducti cui ꝓpo q̄ dicta
ecntia dilliectionis dicunt nō actu uoluntatis q̄ q̄d amor sit ex uene
bolentia nō pendet ab actuali exequt boni uoliti ꝓpter amorꝫ

— Confirmat 2 q̄a nec hoc eo ipso q̄d quis uellit alteri bonū
ꝓpter ipsum dilligat ex uenebolentia ꝓfecta etz si nō statz exequat
ipsum modo bonū ꝝ ad id exequendum tempus commodum expectetz Deꝫ eo
ipso q̄d uellit hoc bonū ꝓpter ipsum dilligat ex uenebolentia etz si non
statz exequat huiꝫmodi bonū

— 2o ꝓbari potest hæc sententia q̄a cōis Dei dilliectio ē ab
æterno neq aliquis actꝰ uoluntatis Dei etz puta creaturꝫ natꝰ in cuius
in, q̄ dilliectio Dei ē ex uenebolentia ꝓfecta ab æterno nō nihil
ultimꝫ in hoc ab æterno donū aliqd gratuitꝫ imo neq a primo instan
ti conceptionis illiꝰ q̄ dilliectio Dei ex uenebolentia nō affert secū necessō
donū aliqd gratuitꝫ in ipso dilliecto

— 3o ꝓbatr. q̄a eodem modo comparatr. bonū amatꝰ cui dilliect ex
uenebolentia sicut bonū amantis cui dilliect et concupiscentia. nō possumꝫ
intelligere amorē concupiscentiæ etz si nō intelligamꝫ bonū aliqd causatum
in ipso amante q̄ possumꝫ etz intelligere amorē uenebolentiæ etz si nō
intelligamꝫ bonū aliqd causatꝫ in amato

— Vera tamen sententia ē eam peculiarē dilectꝰ qua Deꝫ dilligit
cōis Iustos quę ē ex ꝓfecta uenebolentia petere in hoc donū aliqd actuale
sine quo talis dilectio intelligi nō potest ita D. Tho hic et in 4to sent. dist. 43. art. 2. ad
2. Caietanꝰ Conradꝰ et fere cōis discipuli D. Tho et etz in articulꝰ 2 q. 114.
ꝓbanda autē nobis ē hæc sententia apriori et aposteriori aposteriori sic ꝓ
bo cōis actꝰ diuinæ uoluntatis etz sint detracti ad creaturas ē ab æterno
circa futurabile boni ꝓpter amorē concupiscentiæ ē ab æterno et tamen pe
culiaris illa dilectio qua diligit hoc Iustus quę ē ex uenebolentia ꝓfecta
tanē est ab æterno q̄ ꝓducta uenebolentia ꝓteractꝰ diuinæ uoluntatis
his quę ē ab æterno et circa futurabile cōis quę ē ipsius actꝰ uoluntatis di
cit aliquid actu existens hoc nō potest ee aliud nisi bonum aliqd existens
in amato q̄ ē ꝓfecta uenebolentia Dei q̄a hoc nō potest intelligi sine ali
quo dono actuali ex ipso hoc existente maior ē D. Tho 1 2 q. 109 art. 7
et cōis Theologorum cō hoc quia cōis mēsuratę conueniunt donum

Jon

Joannes Delphinus qui fuit unus ex primis Doctis Jurden. lib. dereg
cunctu pagina 23.

Sd dicis Veneboletia Dei g^a hoc n^o intelligis ab aterno
g^a d roe illis e^t ut prat. in pdo existentes atq adeo cu hoc ab aterno
n existant hinc fit ut amor Dei g^a illos ab aterno intelligatur e^e p fecte que
uenolentia

Sd d^a a g uenebolentia Dei g^a hoc n^o incipit cu primu ipsi
incipiunt existere sd postea decurru temporis g^o p ter actu Dei detrahu
ad ipsos hoc qui acty e^t ab aterno e^t p ter futurat^s boni decipiti fac
tualy existentia ipsis hoc requirit existentia alterius entitatis nempe
alicuius domini in ipso hoe existentis

Sd dicis uteny p ter actu diuine dilectionis ad ipsu hoc
detrahu qui acty e^t ab aterno dicere uenebolentia ipsius hoc existente
si nullo impedimento peccati ideo g Deu n^o dicit diligere ex uenebole
tia p fecta hoc cu primu existunt g^a e^t in illis impedimentu peccati
originalis et postea in decurru uite alig^d n^o dicit Deu illos diligere
ex uenebolentia que e^t in illis impedimentu peccati actualis

Sd d^a primo g^a hoc remoto peccati donu aliquand
est in homine lapso nay cu peccatu sit aliquod in illo remoto pe
cati est alig^d donu mio aqua remouetur. g^o si uenebolentia requiret
remot^s. peccati requirit p cul dubio donu alig^d in ipso dilecto

2° p ter remot^s peccati requiret donu alig^d positiuu
sp batr. g^a si Deus deret hoc sine peccato ut dicit primos nros Paren
tes posset eu diligere ex uenebolentia p fecta n^o statu abnitio
sue creationis sd transacto aliquo temp^e g huiusmodi peculiaris dilectio
qua Deus dilegit hoes Justos p ter actu uoluntatis diuine ab aterno
detrahu ad ipsos et remot^s impedimenti peccati g^d nullu erat in
Primo Parente in i^o instanti sue creationis dicit aliqd aliud g^d n^o potest
ee nisi donu positiuu cu ipso hoe existente

3° g^a sola remoto peccati n^o sufficit ut acty diuine
uoluntatis qui antea n^o erat uenebolentie incipiat ee uenebolentie
p fecte et supnatu sd requiritur aliqd donu positiuu p portionatu
cu bono dilecto p amore uenuolentie ut dicta but aperte exducendis in te
quinta roe

Pro credenda igitur roe huius ueritatis a priori observandu
e^t 1° ex doctrina D^ni Tho. in hoc ar. ad 1^m in obiecto amoris duplicem bo
ni intercurrere alteram in obiecto cui que cognita in ello aliciat uo

luntatis ut illud feruet. alterius in obiecto qđ nempe ea rōs boni quę uolumus obiecto cui v.g. uult quis Petro Episcopatus, propterea q̄ bonus ipsius Petri ē duplicit in tuenti rationē boni in obiecto huius amoris quia pec̄ bonitas Petri quę cognita mouet me ut illi uelim Episcopatus propter ipsius et propterea reperitur illi boni rationē quę ē obiecti qđ nempe Episcopatus illi desideratus et ratio huius ē manifesta q̄ diligere aliquę exuenit uolentia ē uelle illi bonū ex complacentia ipsius non potest quis nisi illigi complacere sibi in alio nisi sit in illo aliqđ bonū rōne cuius sibi in eo complaceat q. n̄ potest intelligi aliquis diligere alium exuenes sine respectu ad bonū qđ ea sit in eo quę diligit ad bonū uolitus illi

2° obseruandū ē bonitatē quā reperitur in obiecto cui debere ee talē quę possit allicere uoluntatē amantis ut illi desideretur bonum qđ hūt rōne obiecti qđ aliq̄ a deo debet ee aut existimari proportionata cuilibet bono nam si talis n̄ sit aut existimetur n̄ potest allicere uoluntatē utpotę quę illa bonitate p̄dita est desideretur aliud bonū q̄ bonum talis p̄sonę est

3° obseruandū ē actus diuinę uoluntatis tribus ad creaturas licet sit ab æterno suscipere tamen uarias denominationes dignitatis in ipso met obiecto reperta v.g. uult deus hoī bonum fidei et uoluit illi ab æterno tale bonum huiusmodi uoluntas quę diuinus n̄ ē adeptus bonum fidei dicitur uoluntas desiderij q̄ uata circa obiectum n̄ deus existens post quę uō homo adeptus ē bonum fidei illa uoluntas suscipit denominationē complacentiæ q̄ bonum iā existens et adeptus est obiectum amoris dilectionis

His obseruatis facile ē redire rōne aprōn̄ sententiæ quę sic formatur actus diuinæ uoluntatis ab æterno detrahit ad hoc ut quę uult illi bonum supernaturalis beatitudinis v.g. n̄ dicitur uenire uoluntatis quo ad usum in pro hoc sit aliqđ ut qđ tribuatur proportionatum et digno tali bono supernaturalis beatitudinis q̄ uenire uoluntatis exuatur rōne petitum sonę quę ē obiectum cui aliquid ut qđ sit utilitas illi a deo tale bonum atq adeo aliquid proportionatum cui tali bono q̄ n̄ possumus intelligere actum

Deus ab æterno uoluit hoī gloriam ee bene uolitum nisi in pro hoc intelligamus aliquid quo reddatur digno tali gloriæ illi proportionato qđ ē manifestum ex dictis quę anstabimus in 1 et in 2ª

Obseruat hanc rōnem attingit Bonauentura in 2 dist 26 q. 2 ubi dilectus hanc quę ipse uocat acceptationem inquit debere supponere meo qui acceptat bonum aliqđ qđ sit dignum tali acceptatione

Degraha Dei

Marques 7

Ad 2am hanc dctrinam Bucerii q a f Deg ab æterno
uoluit hoi gloriam ppt ipsum f n uoluit q ab æterno fuit in Deo
uencuolentia q hoc non q nec in temp ult Deg hoi gloriam
ppt ipsum q Deg n incipit in tempe uelle alio modo quam uoluerat
ab æterno alias eet in Deo in temp aliqua noua actu uoluntatis adæ
aliam tratq

Rō Deum ab æterno uoluisse hoi gloriam ppt gram et merita
futura nam ptissa gra n e dubium quin Deus uoluerit gloriam ppt ipsam
sua ppt hanc uoluntatem fuerit aliqua alia quam uocant in theologijs
q ego q babalis existimo sua n q dicelli uoluntates hæc autem uoluntas gloriæ
ne ppt gratiam futuram eo ipso q gra incepit existere e uoluntas ppt gram
existentem alias eo q in Deo intelligamus nouum actum quare ad obiectum
in forma Rō Deum ab æterno uoluisse hoi gloriam ppt ipsum desiderative se
cundum statum futurum n tamen ppt ipsum desiderative secundum statum
p sentem ult autem hoi gloriam ppt ipsum secundum statum actualem
q in hoc incipit existere gra ppt quam uoluit illi tale bonum ab æterno
e autem hæc uencolentia ut p illa sit uoluntas alteri boni ex placentia
ipsius alias adeo ppt ipsum desiderative secundum statum actualem nam com
placentia n res pcedit statum futurum sed actu existentem

Obicies 2o hæc uoluntas quæ in Deo e ab æterno p quam
ult homini gloriam ppt gram in eo futuram n e amor de pisciente subhac
ratione q e uencolentiæ cui nil amor aut sit uencuolentia aut concupiscen
tiæ nec datur tertius amor medius inter utrumq

Rō huncamorem ee ordinativum ad bene ebolentiam seu ee uenebo
lentiam imperfectam et incompletam atq adeo n e tertius amor distinctus a uencuolen
tia et concupiscentia

Ad obiciens 3o hæc ita n possa locum habere in regnis dei iusti si
non regnaret ullus n potest ee uencuolentia voluntas gloriæ tantum q am
efficax e tantum in quia n e ppt gram aut merita futura p cedit enim
se uisionem gratiæ et meritorum nec impetrit ee potest uencolentia voluntas
gratiæ sanctificantis q an p cedit in illis aliqd bonum proportionatum cui to
tam gratiam p fertis paruulis qq virtute baptismi gratia donatur.

Rō in regnobus dei ss in statu sanctitatis uencuolentiam
ee uoluntatem illam qua Deus ult illis gloriam nisi pisces steterint necessitat
qd hæc uoluntas n e efficax e enim uoluntas qua ult illis gloriam ni
si pisces steterint nam f formaliter f uirtualiter adiuncta habet odium
uoluntas in efficax amor autem quo quis ult alteri bonum nisi pisces

stiterit ℓ uenenosa tenta ℓ tecta g̃ quantꝫ ℓ exp̃ uoluntaria ℓ fictitia
de facto talebonu ℓ g̃d n̄ ℓferat. n̄ stat pium uolentꝫ quare g̃ uolun
tas hoc modo ℓ m̄ efficax protest ℓ uenebolentia ad id aute g̃d obuciꝫ
Deus hac uoluntate n̄ uelle hoi gloriã ℓ ppt aliquod bonu ꝫ diuino
uidet futurum

R̄ ppt uoluntatꝫ qua deꝫ uult m̄ efficacit gloriã tam
reprobis qua ℓ Predestinatis ℓ uoluntate qua eos quos uidet alig̃ d
futuros in gra ordinat ad gloriã talig̃d correspondentꝫ ℓ ipsos n̄ stat
rit hoc est sine ea gra uiꝫ ad finẽ uitꝫ ℓ seuerauerint hoc aute uolun
tas mutuit talig̃ gloriã futurꝫ ℓ deus tali gra existit het hac uoluntatꝫ
roꝫ uenebolentꝫ ut dicit exiaꝫ dictis

~~ℓ etiã ℓ~~ ex hu m̄ fero uoluntate qua deꝫ uult hoi gra
sanctificantẽ n̄ ℓ uenebolentꝫ ℓ fictꝫ g̃d deꝫ n̄ uult hominibꝫ
huiꝫmodi gra mitens alicui bono ipsoꝫ hominꝫ ℓ portiõne hentꝫ
cuꝫ tali gra ℓ eniꝫ gra pluuia illa uoluntaria sequa d aud psalmo
77 apellat. aute pluuia uoluntaria Iste uligus. g̃ nullis ℓceden
tibꝫ meritis n̄ris dat.

Ad roes n̄ opositu facilis est responsio ex dictis nouꝫ pn
ma cuꝫ suis ℓfirmatiõibꝫ ℓ sitter 3ª ℓ bat posse Deus uelle hoi ex
uenebolentia bonu alig̃ eo g̃d in dicto hoe impostꝫ ℓferendum
g̃d ego libenter admitto n̄ tamen ℓ bat posse Deus uelle hoi ex ue
nebolentia bonu alig̃ eo g̃d in dicto hoe set aliquid cuꝫ tali bono ℓ por
tionatu quare Restat ut rediamꝫ ad 2ã quꝫ etiã ex dictis facile ℓ ol
uitur Scedo eniꝫ etiã actꝫ diuine uoluntatis etiã ℓ ut aderecaturꝫ tratꝫ
ee ab eterno nego tamen inde seqꝫ uenebolentiꝫ ℓ fictꝫ deiꝫ ad
hoes ee ab eterno g̃ dilectis Deiꝫ ad hoeꝫ ℓ ppt actꝫ diuineꝫ uolun
tatis importat aliquid in hoe ut dicit D. Tho. - q. 113. art. 2 ad
2 id aute g̃d importat ℓ aliquid ℓ portiõnatiꝫ cuꝫ bono uolito a deo
ℓ talibꝫ dilectis.

m
articulus 2 v gra sit qualitas aia

d̄ affirmatiua

articulus 3 v gratia sit idem quod uirtus?

Conclusio est negatiua

Dub.

dubium vnicum & gratia sanctificans reipsa differat a charitate

1a sententia hac in re negat charitatem reipsa ee distinctam a gra ro charitatem inquit ee gram quatenus facit hoc Deo gratum quate no 2o efficit ad bene operandum ee virtutem charitatis & hac sententia refert D. Tho. m. carp. huius art. Magn. sententiam sp in 2 dist. 26 eam quae tenet scotistas 9 1a quae sequuntur hos eius discipulos ex alijs Theologis eam tenent Durand 9 & gabriel citatos 9 2a Vega 7 decis fidei cap. 25

2a pars. Aute hanc sententiam 1o ex Triden. ss 6 cap. 7 mihi Vbi quamquam nemo possit ee Justus nisi cui merita Dni nri Jesu Xpi communicant & tamen in hac impia Justificatione fit cum charitas Dei effunditur in cordibus eorum qui Justificantur ex quo sic potest argui Deus dum agit de forma Justificante inquit Justificatur fieri dum charitas Dei effunditur in cordibus nris & sentit charitatem ee formam qua de facto sanctificamur

3o terea idem Deus in Vbi subsequentibus sic inquit unde Justificat hinc ra simul inclusa accipit homo spiritum sanctum fidem spem & charitatem 9 dum Deus enumerans dona quae hoi deferunt in ius tificat solas Theologicas virtutes enumeravit ut existimaret gram quae tunc infunditur nec aliquid distinctum a dictis

4o Denique eadem ss cap. 10 sequenti Deus de incremento sanctitatis inquit hoc ee argumentum quod petit ecclesia 9 inquit da nobis fidei spei & charitatis augmentum & sentit sanctitatem nec ee reipsa distinctam ab illis virtutibus cum quibus differentia a fide & spe sequitur. alias nec ee distinctam a charitate

2o pars ita potest 1a charitas pro statu & effectu quibus in sacra scriptura apud Patres et Theologos tribuitur gra & charitas & gra Deo ads 9 gra sex effectus tribuuntur. primus ee 2 quod Deus habitual filium Dei 2 & quod sit iusta ads 3 quod emundet a peccato 4 quod tribuat ius res aduitas & eternas 5 ut sit fons omnium virtutum 6. ut rot allegisimus Deus dilexit nos ra charitatis ducere facile probatur. nam in primis Deus habitual filium Dei ut habetur ex illo 1a Joa. 4 cap qui dilexit ex desinatum 2o ut iustificatum ads ut habetur ex illo 1a Joa. 3. translati sumus de morte ad vitam quoniam diligimus fratres 3 emundat a peccato ut dicitur Luce 7 remittuntur ei peccata multa quoniam dilexit multum 4o tribuit ius ad vitam aeternam

ut Lucet & Jacobi 2 ubi diligentibus Deus promittit vita eterna
& e' fons nus uirtutu & illud 1ª ad Corinthios 13. charitas patiet &
e' benigna e' ha 6. redit nos ad electu dilectionis Dei ut videt e' in
Ubi illis Joa. 14 siquis diliget me diliget. a Patre meo

3º gra differt a charitate possent a diuicem separari
posset ee' gra sine charitate atq adeo homo posset ee' Justus sine charitate
& Vr. absurdu, posset etz charitas ee' inegra atq adeo homo cu charitate
posset ee' in peccato & damnari & etz uidetur absurdu

4º & ant g^a n' is multi sticandu entitate sine necessitate ro n
e' ratio que urgeat ad distituenda gra quasi re ipsa distincta a charitate
ut patet discurrenti singulos rones que solent aduci g^o n' e' distituenda
gra re ipsa diuersa a charitate

Opposita tamen sententia' e' stabilior utpote que docuit D. Tho.
in hoc art^o que sequuntur Caietanu Conradu & ceteri Thomiste hic exalys
autu Theologis ea docuit Bonauentura in 2 dist^o 26 q. 5 & fere multi alij
Lxtantiquis & Recentioribus

Hab. autu 2º hec sententia hac rone Theologica charitas &
effectus Spiritus sancti inhabitantis alia & gra sanctificans n' e' effectus spi
ritus sancti eam inhabitantis alia & gra sanctificans n' e' charitas ut reg
Vr. manifesta e' enim gra & charitas centies mille donum possent altera
ee' effectus spiritus sancti ea inhabitantis quia altera quoq; eet minorui
delicet gra sanctificantis n' ee' effectus spiritus sancti inhabitantis
alia & stat g^a spiritus sanctus n' pris intelligitur inhabitare alia & ee' in illa
g^a nouo modo diuerso a deo & ceteris rebus creatis quas in alia sit gra
habitualis nam eo ipso quo spiritus sanctus inhabitat aliquam ipsa intelligitur
sancta & stat autu manifeste alia n' intelligi sanctas antecedentes adgra
habitualem

Maiorum delicet charitates ee' effectus spiritus sancti inhabitan
tis alia Vr. tradita a Pau. ad Roma. 5 in Ubi illis charitas Dei diffu
sa e' in cordibus nris per spiritum sanctum qui datus e' nobis quo loco nomi
ne charitatis Dei intelligi ea uirtutem qua nos diligimus Deum n' autem
dilectio Dei g^a nos & stat g^a dilectio Dei g^a nos n' o diffunditur in cordibus
nris sicut diffunditur charitas qua Deum nos diligimus ut docuit Augus de
spiritu & littera cap. 32 charitas Dei inquit diffunditur in cordibus nris
n' qua nos diligit sed qua nos facit dilectores suos & de hac charitate
qua nos diligimus Deum exponunt hoc testimoniu Crisostomus & Anselmus
in dicta Ubi Hyero. in epistola ad Marcel. Augus. in psal. 238. & Ori

genes

Genes in plogo Exposit nis 2ª mi cantica de hac charitate Vr
Autor passe hoc vbo Triden. ss 6. ca. 7 in vbis illis diffusa
Qui effundit in cordibus nris qui sunt hi cantr. atq ipsi inhaerent
hac autem charitate mgnit Paulus difundi in cordibus nris spiritum san
ctum qui datus est nobis hoc est spiritus sanctus inhabitans in nobis
ut assignaret discrimen int charitatem et multa alia dona qd licet
illa operantur in nobis absq spiritu sancto in tamen operantur. a bello nobis
ita dato et in nobis inhabitante sm exmente Paul. cum his charis
matis et effectis spiritus sancti inhabitantis alia

2º sit banda est haec sententia ex doctrina D Tho in hoc
art. sm cuius intelligentia Observandum est q̃ fra quae tribuit facultates ad
opus operandum duplicit subiectum posse informare Unum informat
subiectum cuius est species ut ita et cui colata est adoperatio ipsi subiecto
Ueniunt et illius natae et portionatae et hoc modo se habet calor in igne
et informat subiectum extraneum qd videlicet in potest tale forma
qua in potest suapte natura operationes adequas talibus fra tribuit facultates
et hoc modo se habet calor respectu aquae quam informat

2º Observandum est hoc est discrimen int fidem et spem quae
si in peccatore et fides et spes quae si in hoc Justo qd in illo si tam
quam in subiecto extraneo in hoc autem tanquam in subiecto proprio
habente portas. cum actibus fidei et spei cuius ratio est qa in hoc Justo
est aliquod ee supnate proportionatum cum actibus fidei et spei in pecca
tore vº non est huiusmodi ee

His positis sic formo 2 rones pro ra sententia fidei
et spei in peccatore si tanquam in subiecto extraneo et in hoc cui
to tanquam in subiecto proportionato cum actibus credendi et sperandi
qd in hoc Justo est aliqd ee supnate proportionatum cum actibus fidei et
spei qd non est in peccatore hoc ee non est charitas qa alia fra dis
tincta a charitate sm fides spes et charitas et alia forma supnatu + pter
turalis proportionata pmodum nate cum actibus p dictam quiritem
minorem cuius est tota difficultas sic pbo qa charitas non het portas
cum actibus fidei et spei pmodum proximi nec het portas. p
modum proximi radicalis qa nullo modo illa het nec enim excogitari
potest alius modus quo fra aliqua heat portas. cum aliqua operat
qd non heat portas charitas cum actibus credendi et sperandi p modum
proximi et ultimi manifestum est qd neq p modum proximi radicalis pbo
qa charitas desumit suam speciem sicut et p modum ordinis ad huiusmodi actus

Ad unu obiecta. dr. p̃ter suu actu cuius ē p̃ncu p̃ximu heret
alios actus respectuorū se heret p̃modu nate & p̃ncu radicalis n̄ spe
cificaret ab actu charitatis & ab illius obiecto cuius tota illius entitas n̄
est sita in respectu transcendentali ad actu charitatis & illius obiecti
huius g̃ dicendu non est charitatis ee p̃portionatu p̃modu nate &
p̃ncu radicalis cu actibus fidei & spei

Confirmat g̃a in auditu ē uirtus que ē p̃ncu & p̃ximus
respectu alicuius actus tribuere ut simul sit entitas & portionata p̃mo
du nate & p̃ncu radicalis respectu aliorū n̄ g̃ tribuendu ē charitati
que ē p̃ncu & p̃ximus actus charitatis ut sit entitas & portionata p̃mo
du p̃ncu radicalis & p̃modu nate respectu actuu fidei & spei

Ad p̃mu p̃batr. eadē minor. g̃a si p̃ter & p̃ter suas que fides &
spes habent cu suis actibus p̃modu p̃ncu & p̃ximi datr. alia & portio
p̃modu nature & p̃ncu radicalis requisita ad hoc ut fides & spes n̄ sint
maia tanquā in subiecto extraneo g̃ sitiuer p̃ter & p̃ter suas que het
charitas cu actu charitatis p̃modu p̃ncu & p̃ximi datr. alia & p̃por
tio p̃modu nate requisita etz ad hoc ut charitas n̄ sit in aia tanquā
in subiecto extraneo sed tanquā in subiecto sibi & portionato tam
enim ē & portionata fides cu actu fidei quā charitas cu actu ho
nitatis & tam tribuit aiē ee supnate accidentariū fides quā cha
ritas g̃ si hoc n̄ obstante fides in peccatore ē tanquā in subiec
to extraneo n̄ tanquā in subiecto sibi & portionato defectu enti
tatis que tribuat ee supnate & portionatu p̃modu nate cu actu
dei sitiuer sitiuer & charitas ut sit in aia tanquā in subiecto sibi &
portionato eget frā tribuente aiē ee supnate & portionatu & p̃modu
nate & p̃ncu radicalis respectu actu charitatis hꝫcautu n̄ potest ee
charitas que sibi & p̃modu p̃ncu & p̃ximi ē & portionata cu actu
charitatis g̃ datr. alia forma dicitur charitate que redat aiā & por
tionata & p̃modu nate cu actibus fidei spei & charitatis

Hinc ostat uis rōis quod. Tho. in hoc ar. & bat hanc uiri
tatē que talis ē uirtus ē dispositio & perfecti hoc ē eius g̃ secundu nata
& perfecta & portionata ē ad actus talis uirtutis unde eius uirtus dicitur
ordinare ad aliqua nata que & portās heat ad actus talis uirtutis &
charitas que ē uirtus dicit ordinē ad frā & portionata & p̃modu nate
cu actu charitatis & p̃ charitate & alterius uirtutis supnatis ē
aliqua frā & portionata p̃modu nate cu actibus illarū

Ad 2ª hanc rōnē Tho. dicit ē ex Duran. fides &

spes

ipsi possunt ee dd facto ꝺ sepe in peccatore ut dicat ex Triden. 6 Ulargues 7
canone 28. g° n° ee dene uirtutes ut p̄ supponat subiectu perfectu
& p̄portionatu p̄ modu nate ad actu illis dy facile ex dictis
in 2 rone & qua explicanda ē rao d. tho. n° enim uoluit doctor
angelicꝰ ee dene uirtutes ut sit in subiecto p̄portionatu p̄ modu nate
& p̄ny radicalis ꝺ ut dicat ordinē ad illud tanquā ad subiectu p̄pnm
licet alig ꝺ facto sit in subiecto inp̄portionato p̄ modu nate tanquā
in subiecto extraneo sicut ē de rone caloris ordo ad p̄ny subiectu
nempe ad subiectu in quosti forma p̄portionata p̄ modu nate
ad calefactꝺ licet pacidens dimigat alig ꝺ calorē ee in subiecto ex
traneo v̄g. g° ē in aqua

2° obuciꝰ sigra ē p̄portionata p̄ modu nate & p̄ny
radicalis cui actibꝰ fidei spei & charitatis seqntr. p̄ dictos actꝰ
pendere ab influxu grē & sequens l'falsu cui actꝰ fidei & spei po
ssint fieri sine influxu grē ut stat in peccatore fideli & gra
n'sehit p̄ modu nate & p̄ny radicalis respectu p̄ dictos actus
respondeo duobꝰ modis intelligi posse gram sehore p̄ modu p̄ny ra
dicalis respectu actus supnatis 1° sigra influat physice puerū
influxu aberra manante in principia p̄xima p̄ dictos actus
2° sigra sub̄ iure postulet dicta principia licet n° influat physice
in illa puerū influxu ab ipsa derivatu & hoc 2° modo contingere
here gram respectu actus credendi sperandi & diligendi quare ubi
cung reperiantr. prima p̄xima p̄ dictos actꝰ etꝰ si reperiantr. agra
& parata poterunt in actꝰ supnatis p̄rumpere

Ad 3° obuciꝰ. sigra pecti suapte nata habitꝰ fidei spei
& charitatis g° destructa gra n° possunt manere dicti habitꝰ sicut destructa gra
destruunt etꝰ p̄pria ꝺ quasi illa postulat ex sua nata R° negando 3 segꝰ
quoad habitꝰ fidei & spei & rao ē g̃a dicti habitꝰ n° entitative ex natura sua
p̄ manentes & quę in deseruari n° pendent a baligita causa creata atꝰ adeste
mel p̄ducti n° possunt destrui nisi destructo subiecto p̄posita gra & traria
peccatis nempe in fidelitatis & desperationis rao autꝰ cui charitas n° potest ma
nere destructa gra ea ē qua assignauit d. tho. 22æ q. 24 art. 12 ad 3 dicit
g° quilibet peccatꝰ mortale pugnat cu charitate nam p̄ qd cum mortali creatu
ra p̄sentr. creatori qd ē & charitate p̄ qua deus p̄ fertur ꝺ creaturę

Ad testimonia ex Triden. adducta p̄ sententia oppositꝰ
adducta R° ea nil obesse nre sententię nam etꝰ & nra sententia Justificos
murdus charitas dei diffundit in cordibꝰ nrīs licet Justificemur p̄ formas

recipse diuersa acharitate Verum ē etz nō Iustificat nō fundit fides spes ē charitatz q̄d autz Deliz nō meminerit grē diuersē abhīs Virtutibz ideo ē q̄ nō existimauit Deliz hoc ē tacendo ut proinde de hiis tanquz de fide.

Notandū autz est Ō dēliz nō auertisse Iustificat3 fieri p charitatē Dei quę diffundit in cordibz nr̄is nō fieri diu charitas Dei diffundit absq; trahendo adeo an Iustificemur p charitatē Dei an nō p alias grās quę nō fundit. simul cū charitate

Ad 2. Rō in testimonijs aductis meo arḡ nō ē sermonē de habitu charitatis sō de actu dilectionis cui Iure optimo tribuunt effectus grē Sanctificantis aq̄ dilectio sit disposito ad illos quare ea testimonia nullius momenti sō ad probandū habitū charitatis causare illos effectus formaliter

Ad 3. Rō fieri posse depositā absolutā ut homo sit in grā sine charitate in quo casu Ius haberet aduitatē Eternā nec hoc ē inconueniens nā Licet sine charitate nō possit ē saltē intelligitur delegē dolentis posse hoc ē in charitate sine grā in quo casu charitas tribueret Ius aduitatis Eternā Deqūent nō tamen formaliter similiter pugnaret cū peccato Deqūente sō nō formaliter uoco autē tribuere Ius aduitatis Eternā Deqūenti ē talis natus ut petat in subiecto in quo ē ius aduitatis Eternā atq; adeo ipsi uitę Eternę suo tempore tribuenda similiter pugnaret cū peccato Deqūente ē charitas Ius ex suo postulare subiectū in quo ē sine ulla labe peccati mortalis possettamen Deus sine nouo miraculo discrimē adenegaret grē sanctificanti nō tribuere huic hoi uitā Eternā et cū a peccato nō emundare

Obseruo autē in fine huius disputationis me consulto ab hac ueritate p banda abstinuisse a testimonio Deliz Dianensis relato in Clementina unica de summa trinit. et fide catholica ubi dicit in baptismate dari grām et uirtutes ex dabalio testimonio Triden. ss. 6 cap. 7 ubi definit Iustificat3 ē renouat3 in interiorib hoīs p uoluntariā sus cept3 grē et donor ex quo testimonio uti nolent nō nulli Recentiores ad p banda ducet3 reales in grā et charitatē

Sed certe hoc nulla uim habent et nō testimonium enerua uim prioris nā sicut illa uox grē et donorū nō p bant grām nec donū itē illa grā et uirtutes nō p bant grām nec uirtutes et rō utriusq; ē q̄ ḡa sit aliquo genere p cipiū ē solet separatim a cęteris nominari ut dixit ex Abb illes Mor. ci. 16 dicit discipulis ex Petro

Nec maiore uim habent Dabalii ex Triden. ss. 6 cap. 7 nō qq anathema dicit is qui dixerit Iustificari hoīs solā peccatorū remissionē exclusa grā et charitate nā ut dixi liz nominet grām seiunctā a charitate sufficit dū

chri

citatis formalis inter charitatem et gratiam et ex reali non fit mo. Haec non requisita sufficit non ee omnino cum re an sint duo ee

Articulus 4 Vtrum gratia sit in essentia animae tanquam in subiecto an vero in aliqua potentiarum

Notat bene D. Tho. difficultatem huius articuli dependere ex difficultatibus praecedentium nam si gratia distinguitur realiter a charitate et comparatur cum illa tanquam natura cum propria passione necesse est dicere ipsam gratiam esse in essentia animae et non in ipsa gratia si dicamus gratiam identificari cum charitate necesse est destituere illam ni pro a voluntatem in qua est charitas tanquam primum diligendi cum sit supra docuerimus gratiam distingui realiter a charitate dicendum est dicere debemus ipsam gratiam collocari in essentia animae tanquam in subiecto non vero in aliqua potentia &c

quaestio 111 de Diuissione gratiae

Articulus 1 Vtrum gratia conuenienter diuidatur per gratiam gratum facientem et gratiam gratis datam?

Dicit affirmative Seruandum est aliquos ex DD. antiquos quos in propriis locis refert Lorca disput. 1 de gratia § 2 a diuisione gratiae gratis datae intelligere de dono gratuito et de auxilio supernaturali quo promouemur ad iustificationem. Haec tamen acceptio gratiae gratis datae non est cum aliis Scholasticis qui sequuntur D. Tho in hoc art. longe aliter philosophantur. Dicitur gratia gratum faciens intelligunt gratiam habitualem qua diuungimur Deo tanquam fini et gratia vero gratis data intelligunt dona quae a diuina bonitate communicata hominibus ad efficaciam ecclesiae ut efficia et generatim linguae et alia gratia gratum faciens dicitur hoc ad utilitatem propriam gratia vero gratis data ad utilitatem ecclesiae ita collegit D. Tho. ex illo 1 Corinthios 12 unicuique datur manifestatio spiritus ad utilitatem inducet ad hoc &c

art 1 d 2 q 111

Notat autē Gabriel Vasquez hanc diuisionē grē in gratū facientē & gratis datā ueram quidē eē sed nō adequatā, grē q̄ē q. gen. grē qđ sub neutra comphendi potest nimirū grā auxilij actualis qua disponimur & promouemur ad iustitiā hæc enim grā nō est gratum faciens q̄a nō iustificat nos neq; in ultimo fini nō neq; est grā gratis data q̄a dat. hoi ad utilitatē ppriā qua ppt̄ cui D. Tho art. 2 sequens diuidit grā p operantē & cooperantē nō subdiuidit aliqđ membrū sentit diuisionis sed grā ipsā uniuersē cogitatā ueram diuidit

Da Vbarca disputa 17 de gra q. 3 qđ attinet extendit hanc diuisionē eē adequatā grē inuniuersū q.ª grā auxilij actualis completer dat̄ inquit sub gra gratū faciente nō quidē reductiue ut existimo sed ppriē & ipse huc enim expectat auctoris huius auctoris qua ppt̄ dicit inquit grā gratū faciente in actualē & habitualē

Ceterū modū iste loquendi inusitatū est & nullū p̄fert Auctorē nemo enim hactenus auxiliū actuale uocauit grā gratū faciente quinimo D. Tho. in hoc art. in corp. & ad 1m expresse docet grā gratū faciente eē formā qua iustificamur nempe habitū meritis iustitię quare multo sequentius dicit hanc diuisionē grē in gratū faciente & gratis datā eē inadequatā grē generaliter acceptam. Deinde porro grā gratis data q.ª dat. gratuitū & mie debito quo dato quamuis ueniat grē gratū faciens distinguit nihilominus ipsā grē ducitq; ad illā q.ª ut inquit D. Tho. familiare est spei in pfectori apellanti nomine generis cuius hēns multa exempla tam in loquēdi qua in phicis

m.

Artaud 2 V. ora dueniēter diuidat. per operantē & cooperantem

Dō est affirmatiua Obseruandū est hanc diuisionē grā in operantē & cooperantē desumptā eē a DD. ex Augus. lib. de gra & libero arbitrio cap. 17 cuius uba refert D. Tho in arg. 2do dicēs in hunc modū cooperando Deus in nobis p̄ficit qđ operando incepit q.ª ipse ut uelimus opera inceptans quidē nobis operatur p̄ficiens quę uba magna & difficilis disputationis mata p̄buere DD. Dicunt autē uerba sensu Augus. grā operantē eē illā qua Deus in nobis sine nobis operatur cooperantē uō qua Deus operatur nobiscū sine qđ dicit eē p̄ grā operantē ut Deus aliquid operari in nobis sine nobis p̄ cooperantē uō aliquid

coo

cooperari nobis cu

Catus D. Tho. in hoc art. que sequunt multi ex Antiquis Theologis quos refert Segelatis Vazquez disputat 85 cap. 2 et Torca disput 17 § 4 diuisio distinguit gra in habitualis et actualis et utrig accommodat p̃sentis diuisionis grã operantis et cooperantis et quidq dicta habitu ali qd difficilis e ita interp̃tatr. p̃ dicta diuisionis nimirum ut gra habitualis dicatr operans quatenus Iustos nos facit cooperans v° quatenus e prius operis meritorij ord enim forma prius tribuit subiecto ee aliquod quasi operatũ nam calor v.g. prius tribuit ee calidi deinde agit ad producendũ calorem in alio subiecto igitr. gra habitualis quatenus tribuit nobis ee diuinum filiorũ Dei dicitr operans cooperans v° quatenus mediis virtutibus elicit opa meritonia et dignus Regno huius procedit D. Tho. qua autem ratione gra habitualis causat in nobis sine nobis sanctitatem et Iustitiam ut dicatr gra operans D. Tho. n explicat ñ explicant Recentiores Aliqui in hunc modum illud dicitr fieri in nobis sine nobis qd fit in nobis sine merito nostro sicuti autem et sanctitas quam causat in nobis gra habitualis sine nrõ merito fit ac proinde sine nobis

Hanc explicatiõ n placet alijs Recentioribus eo qd Augustinus eos expresse affirmat gram remissionis peccatorũ quam uocamus habitualem dari nobis ex merito fidei quamuis n possit dici in hunc sensum qd detur nobis sine nobis Explicant igitr diuidentes illud sine nobis dicit sine eo operante nrã uoluntatem nam quamuis uoluntas nra excitantis actualis adiuuetur ac p̃paretur receptioni gre habitualis ipsa tamen in sensu habito supernalis et diuini sine nra cooperatione fit infunditur enim nobis merepassiue non habentibus nam recipere fran e purum pati

Huic interp̃tationi illud solum inquit Torca contemnendum est qd utitr. in omni nomine operationis ad significandam causalitatem formalem qd n est mirum ñ nec multum refert censendum est enim alias p̃dicta accommodatio prima facie subtilis et aura ñ qd magnam habet momentum uidendum est sit ne mentem Augustini refert enim multum in materia de gra intelligere mentem Augustini cuius doctrinam n solum Religiosi DD. ñ tota Romana uenerat. ecclesia

Dicendum e p̃dictam accommodationem n fuisse inuentam ab Augustino qui cum loquitr de gra operante et cooperante semp loquitr de gra auxilij actualis et nunquam de habituali quam ipse uocat gratiam remissionis peccatorũ ut docet Vega Lib. 11 Trident. cap. 13 Vasquez Torca Segelatius neq v° D. Tho. in p̃senti art° affirmat Augustinum accommodatte

gra habitual. Dicit 3 operantis & cooperantis sd nolly in quit accomo
dari posse idg bene dicit Remanet Lorca ub. sup.

Ppbatr. g p dicta diuisione n' ueniri ex mente Agus.
gra habituali 1° g Agus. gra operanty destruit maligno actu sm
tellectu & vre voluntatis ut stat ex p dicto loco deliberu arbitriu & lacy
ostendat misery g n' potuit refere effectu gre operantis adgra habi
tualy g effectu formalis huig gre n' e aliqua acho uitalis sd sustina
& sanctitas in actu

2° g Agus. excogitauit p dicta dict 3 ut d Pelagius
inueniret aliqua gra ante de meritu g n' potuit tribuere p dictam
dict 3 gre habituali hec enig de mente ipius Agus. eplacet n' e illa
gra qua sine de merito commendat Aspi. Datr. enig ex mento fidei
saltg impetratone sd neg Prouentia Agus. cu Pelagio fuit gra ha
bituali sd degra interna inspiratonis g n' potuit Agus. acomodare
p dicta dict 3 gre habituali ut occurrere Pelagio negati gra sine de
merito Deniq Delliy Arausicanu 2 canone g quic desumpty
ex sententia 22 D. Agus. aperte ostendit gra operanty & cooperante
n' ee gra habituale sd gra interne inspiratonis sic enig het gius
tificung enig bona agimg Deg in nobis atq nobiscu ut operemur operatr.
pillg particulg in nobis ostendit necessitas gre operantis & particulg
nobiscu ostendit necessitas cooperantis ex isto autg canone manifes
te seguit gra operante & cooperanty n' ee gra habitualy sd gra
interne inspiratonis g ultg in statu peccati aliqua bona agimg hemg enig
achus sedli spiritualis habitionis g antegra habitualy datr. nobis gra operany
& cooperans g Deg operatr. in nobis atq nobis ay ut operemur bene gra
igitr operans & cooperans ex m Saltg & Agus. gra interng inspiratio
nis est

Ultimus Delliy Triden. sess 6 cap. 5 dus agit de gra ex
citante eay resist addiuina uocat 3 cui liberu arbitriu cooperatr ex
hondo Densy g gra excitans ex mente Saltg n' e gra habituali sd
gra interne inspiratonis pro gra excitans eadg Dr. ee cay gra ope
rante ut infrag demonstrandu est

His supposits Videndu e quare gra operans dicatr ab
Agus. fieri in nobis sine nobis gra & cooperans fieri nobiscu g & occu
mit sententia Andree de Vega lib. 6 in Delliy cap 8. qui gra operan
te collocat in prima uocat ante Densu nru 2a autg uocatio in qui
e actg intellectg qua naturr cogitamg debono honesto & prinq motg

uolun

uoluntatis quo exilla cogitat & inclinamur in bonum gra & cooperan-
te & agnoscit in dono quæ exibemus vocationi. Porro ideo existimat dei
gra operante [illegible] nobis sine nobis q[uia] illa cogitatio intellectus ille
motus uoluntatis p[er] aucum a solo deo sine nobis hæc est sine physica efficien-
tia nobis in intellectu & uoluntate mere passiue se habentibus gra & coope-
rante ideo dicit fieri nobiscum q[uia] dominus noster liber in[quantum] sine decursu
& efficacia nrâ uoluntatis Seguitur autem Andreas de Vega opinione
Nominalium qui existimant actus actionis uitalis eâ qualitates quas da-
mus possunt a deo solo p[er] duci in suis facultatibus sine decursu & effi-
cacia ipsarum & ita docet Dominus vocationi quam distinuit in actu in-
tellectus & 1° motu uoluntatis q[uia] bonum

Sed hæc sententia admitti n[on] debet 1° q[uia] seguitur modum decendi cen-
suratum in bona philosophia nimirum actus uitales posse fieri a solo deo

2° q[uia] etsi aliqua actus uitalis possit fieri a solo deo motus
tamen ille uoluntatis quo p[er] uocamur ad bonum n[on] potest fieri sine decursu
& efficacia uoluntatis ipsius q[uia] affectus ille necessarius amor boni honesti
affectus autem amoris n[on] potest p[er] duci in uoluntate sine efficientia ipsius
q[uia] impossibile Deus imprimeret uoluntati actum amoris ipsa nulli effi-
ciente & recipiente tantum uoluntas n[on] diceretur amare sed eleganter ait
D. Tho 2ª 2æ q. 23 art. 1 q[uia] de ratione amoris est ut uoluntarium et spon-
taneus quid enim erit uoluntarium uoluntati si amor ipse in uoluntate
non sit porro uoluntarium est ab intrinseco cum cognitum singulorum & tutam or
sit uoluntarius uoluntati amantis necesse est sed procedat ab intrinseco id
est ab interna uoluntatis efficacia

Vltº q[uia] D. Augus. ideo excogitauit p[er] dictas ductas gra operantis
& cooperantis ut D. Pelagius & Semi. pelagianos ostenderet aliud auxi-
lium gra sed non esset ex merito nostro ad hoc autem parum referebat sed sancta
cogitatio & primus motus uoluntatis procederent ab intellectu & uoluntate
effectiue si non procederent dummodo ante de merito humano inspira-
rentur a deo q[uia] p[er] dicta doctrina Andreæ de Vega non solum est difficilis in
bona philosophia sed omnino falsa. Augus. parum necessarius

Sit 6° 2ª Sententia D. Tho. & Conradi Caietani Durandi.
Soti Alcar. & Ordonii quos refert Vasquez ubi sup. cap. 2 & seguitur
Lorca Duruet 1 7 § 4 dein & 8 si inquiramus docet hæc sententia
gra operantis ea mens prima intentio finis cooperantis vt melius et melioris
& opere inde seguuto sed non interuenit ea quæ est 1ª intentio finis honesti
dicatur fieri a deo nisi nobis sine nobis Respondet Lorca ideo fieri sine nobis

Marques. 7

gª prima gra quę datr. adillę intentª hendę datr. sine merito nro ellec
to vº et opoꝑ mdi sequelę dicunt fieri a deo nobis gª fiunt ex merito
saltę priori ex intentionis

Hæc tamen explicatio nec mentę D. Tho. et Religuo
rꝝ PP. et facile impugnari potest gª nec necessitę gratię quę datr. ad in
tentª finis ee prima actus potest ens dirigere qđ homo exactę fidei im
petret auxilium ad intentª. procurandę salutis gª nec ideo dicitr sine nobis
illa gra gª semp et sine merito nro melius explicat Pedro et Formę
mentę D. Tho. videlicet eodo et intentª. finis dici fieri sine nobis
adillę intentª nec moueamur ex alia nra voluntate ellectª vº et executª
fieri nobis cum gª adeligendę et exequendę moueamur intente finis cui
enim voluntas nra ex uno actu mouetr. ad alium dicitr mouere seipsa gª
ex una voluntate tanqm ex prio mouet se ad elliciendę alia gª vº
ex nº actu transit ad actu dicitr moueri ab extrinseco prio nec aspera
itaq illud sine nobis fit, quod est atq sine pria nra voluntate nra

Hunc modu dicendi pluries et prot diuntaneu ꝓbat
fatetr Vazquez. ubi supª mente aug. Augus. existimat fuisse di
uina constitutione gª gra operante nos vocat Deꝰ ante consensu liberi
hoc est in sancta cogitat et exp intellectu et motum liberu ex fe no
luntatis cooperante autę mysto consensu liberi in quocunq etiq in prima
intente finis dici autę gra operante fieri in nobis sine nobis nec gª
fiat sine efficacia nra ut male existimauit Vega nec gª fit sine nro
consensu et ea quę fiunt sine consensu nro dicuntr fieri sine nobis etiq si
physice precedant actus facultatibus nrę demoniis sensualitatis nec nostrę
incarnę sed etiq nra voluntate quos nec dubium physice preduci a potes
tate nra dixit Paulꝰ Romanorꝝ 7 iam nec ego operor illud sed qđ
habitat in me peccatum, id est concupiscentia quę ex inter pctat fuit en
dicatr. peccatu gª ex peccato et ad peccatu inclinat

ꝓbat igitr Vazquez hunc ee sepitimum sensum Augu.
gª in prima intente finis honesti inuenitr. liberum et meritorium qđ
ancmine negari potest Augu. autem nec excluderet ab actu meritorio
gra cooperante nec ut stat existentia in 22 exqua desumpta
et canon 9. Arausicani quotiescunq bona agimus Deus in no
bis atq nobiscum ut operemur operatr. Item ex multis testimonijs
Augu. et discipulorꝝ eius stat gra operante astituendę ee in prima
vocat ante consensu cooperante vº mysto consensu liberi cuius cum
actu nrę voluntatis 1º ens Anselmus sup illud Corinthiorꝝ 15 nec ego

Deꝰ

Dei gra mecu sic inquit notandu qd supna pietas prauenit aliquod agit in nobis ut subsequente nro arbitrio bonu qd apetimus agat nobis cu eade Thomas Aquinas Lib. 2 b. moraliu cap. 10

Deinde Bernardus opusculo de gra et libero arbitrio exp sue tribuit que liberu dsensu exibemus uocat gre cooperanti Dei sd ipse Augs. lib de corr. et gratia cap 29. manifeste docet Deu operari nobis cu ipsa uelimus et ipsu operan nos inquit uolumus sd Deu operatr. in nobis bene cu operamur sd Deu operatr. in nobis operari et gre ad simplicitatem inquit ut uelimus et suu ee uoluit et nrm suu uocando et nru sequendo g. Augs. eode modo loquit de uelle et decurrere utrum tribuens gre operanti et cooperanti Ad ultimu ad Philipen. 2 Deus e qui operatr. in nobis uelle et perficere pro bona uoluntate

Et cu igit in utranq; partem discussis ego existimo sermone de rebus pro rectissime poni gra operante in uocat cooperante vo in dsensu liberu et in prima intentione si autem sermo sit de mente Augs. n dubito sensu ejus et ee quem D. Tho tradidit in hoc art. in quo mente illius perfectissime sequutus est

Prior pars huius dubii facile probari potest qd nihil habet absurdi dicitur gra operante in uocat et cooperante in dsensu et ita loquuntur multi ex Doctoribus et fere omnes ex sententia Bernar. in opusculo de gra et libero arbitrio qui nimis dubiu Triden. ss 6 cap 5 gra excitante dicitur in uocat adiubante vo in dsensu et apud Ll. idem ut ee gra excitans cu gra operante et adiubans cu cooperante

Posterior vo pars scilicet sensu Augs. et eundem cum sensu D. Tho patet ex illo cap. 17 de gra et libero arbitrio ubi dicit duo inquit duas uoluntates siue duos charitatis affectus alterum parum qualis fuit in Petro cu diceret si oportuerit mori tecu non te negabo pulsabatur inquit Augs. sepositu qd nullus sentiebat alterum robustum et magnum qualis fuit in Martinis qui usq ad sanguinem restiterunt et hanc duci pmissa inquit statim qui autem illum et si parum dare operat charitatem nisi qui p parat uoluntate et cooperando p ipsu qd operando inceptum quoniam ille e qui ut uelimus sine nobis operatr. cu autem uolumus et sic uolumus ut faciamus cooperatr. nobiscu sine illo tamen cooperante ut uelimus et cooperante cu uolumus ad bona pietatis operandum ideo uelimus ubi duo notanda sunt alterum e Augs. n distinxere gra cooperante in solo dsensu et in dsensu quem habet diuncta operat inquit eum cu vo uolumus et ita uolumus ut faciamus cooperatr. nobiscu alterum e gra operante ex sententia Augs. n inuenit ante dsensu liberu sd in primo affectu amore uoluntatis inquit

ens ut velim sine nobis operante dicit velim sine nobis operatur quæ operantur sine nobis ipsum velle

Ad 2 Respondet Vasquez illa particula ut velim non significare modum operantis sed finem vel ens sine nobis operatur aliquid ut velim postea tamen operatur sine nobis quod velim ad aliquid ens ex quo sequitur ipsum velle Hæc tamen solutio non est legitima quia postilla Vbi supra ingerit aliquem in hunc modum Deus velle operante ut velim scripsit Deus et quia operatur sine nobis velle Deus operante autem velle cum tamen sumus ut velimus diligentibus inquit Deus ordinate cooperatur ad bonum ubi aliquis peccando putat Deus operari ut velim et operari ipsum velle

Cum autem vox aliquis dicat Deus operari ipsum velle sine nobis difficulter Ego existimo sensum aliquem sine nobis non sentire sed sine nobis operantibus distinguit enim inter velle et operari sicut inter affectum et opus Unum velle operatur Deus in nobis cum autem operatur aliquis respectu illius habet affectus proprios sed operis externi respectu vero nihil non invocat operatus sed voluntatis quia in nobis est actus interius exquo opus externum pendit

Ex dictis facile solvuntur fundamenta Durandi nullus enim absurdus est affirmare ex mente doctrinæ Augustini posse inveniri meritum sine gratia cooperante dummodo inveniatur tantum in actu interiori nec obstat dictum Ambrosii quia ex illo canone solus colligitur non opere externo decurrere utranque gratiam tamen in actu puro interiori Vbi autem dicit si quotiescunque bona agimus sive operamur Deus in nobis atque nobiscum ut operemur operatur in prima autem intentione finis non dicimur bona agere neque operari sed optare et longe diuturnus est apetitus sive affectus quidquid christianus ille operatur et meminerit sensum intelligi debent Vba Gregorii et Anselmi quæ sic bene notanda quæ supra picta prius agit aliquid in nobis sine nobis hoc est ipsum desiderium et intentionis finis ut subsequente nostro arbitrio bonum quod apetimus agat nobiscum perduranda enim est illa Vba bonum quod apetimus quia minus quatenus ipsum apetitus boni ita est in nobis antegratia cooperante et ex desiderio gratiæ operantis obtinuimus ut exequamur boni apetitus non indesiderio eius

Neque vero obstat dictum Triden. quatenus gratia excitantes revocat adjuvantes Dei adjuvantes vero ad sensum quem dicendum est non contradere gratiæ excitanti cui operanti neque adjuvanti cui cooperanti saltem ex sensu Augustini quinimo credibile est dictum Triden. data opera usum esse nominibus excitantis adjuvantis vocati tris operantis et cooperantis ne videretur uti tris Augustini in sensu quem ipse non intenderet Porro quod Augustinus dicat ipsum velle est a nobis et actus non fiat Augustinus Attribuit gratiæ cooperanti in quocunque sensu sibero quæ Augustinus

nun

Marquß 7

nunquaz negauit graz operantez ee a deo et a nobis uolentibz. Vñ solus dixit
graz operantez fieri a deo sine nobis operantibz. Vtra fieri potest qđ ee uolun-
tes fiat a deo sine nobis? Vt nobis cuz sine nobis quidez operantibz. nobiscuz
autez uolentibz. ut sup9 dictuz est

Ad obseruandu qđ ia excoi sensu Doctoruz gra operans et cooperans
idez significat qđ excitans et adiubans. Vtra quidquid sit de mente Aguz oportet
ante oculos here dictaz gre operantis et cooperantis in sensu scholastcoz ut
ipsoz doctrina intellegamz gra egit operans eadez ee cuz excitante et dicit
operans qa scz Deus ante nruz assensuz illuz operatr. excitans Vñ ppt eandez
rez utimur enim methaphora excitantis a somno clamore enim qui excitat dor-
mientez solet excitantis cuz Deus clamore sanctez cogitationis excitat hoez a som-
no peccati. Vñ illud surge qui dormis et exurget a mortuis et illuminabit te
Xps. Rechtissime itaqz dicitur gra excitans in uocatu Dei cooperans. Vñ premit indeli-
berum arbitriuz qa nruz assentire nr̃o potest ee solus Deus. Vñ adiubans etz dependet qđ sig-
nificatr. nomine cooperationis cooperari enim est unus cuz alio operari. et ideo
suz significatr. nomine gre adiubantis. naz adiubare nr̃e p̃stare auxiliuz boni operis
sc. Vñ et amanti et simul currenti

Rursuz obseruandu e gra operantez excitantez dicitz inspirat9
cooperantez et adiubantez dicitz gubernat9. Et illam collectaz salutem ut cogitemz
te inspirante qđ rectas. et te gubernante eadez faciamz dicitr. autez gra ex-
citans inspiratio scz qa ab extrinseca. Vñ illuminet. et inspiret mi facere
eis spiraculuz uitez exquo colligunt Dñi aias rationales ee ab extrinseco qđ dicitr
inspirata scz qa infundit. nobis exsola uoluntate Dei sine merito autez
exp̃ne spiritz enim ubi uult spirat et uocez eius audis et nescis unde ueniat
aut quo uadat ut hetr. Ioa. 3. Porro gra adiubans dicitr gubernatio qa ia ee eiusdem
cursus nri. naz gubernatio nr̃e solaz inspiratio p̃cepti qđ e actus legislatoris. Vñ et
exequutio qđ pendet etz excobedientia subditoz

Vñ notandu e gra excitantez et adiubantez nr̃e ee diuersoz
principiz discretoz cuius Marius nr̃atr. ybare dicta ex Vbi Trident. cõcilio
naz eadez sancta cogitatio in qua consistit uocatio Dei excitat nos a somno peccati
et cooperatr. nobiscuz et adiubat nos ad assensuz rationabilem autez ee qa uoluntas nra ut
assentiat inspirationi attrahitr et mouetr. dulcedine cogitationis ipius quaz
ipse actus intellectus cooperatr. uoluntati ad assensuz et ad opus. hactenus in Tridem.
sess. 6. cap. 10 et Iacobi 2 dicitr fides est actus fidei. Vñ pianz cooperantibz
operibz. Vñ qa diximz uocatio Dei stare in sancta cogitatione aduertendu e prandez
cogitationez debere etz intelligi motuz subitaz uoluntatis qui excogitat intellectus
celeriter sequitr naz Augn lib. 2 ad duas epistolas Pelagianoz cap. 19 ait

D. Pelagius aliqua etz vtituendy ee mu voluntate gd heat rog primo gra
dn'sdm in intellectu Vnde hec vocatio Dei que includit sanctaz cogitat3
intellectz et priz motu voluntatis ante dens dicit sensisime ab Algu. ca
ta scientie et tuctrix delectatio dicitaute certa scientia gd deg inspiratom
ctaz cogitat3. n' dubig sd certissimg de euentu Victrix autz delectatio deo di
citr. gd primg ille motu voluntatis qui e dellectatio que daz debono honesto p3 po
derat delectationis bonorz sensibiliu quo retardabat effectu vocationis nascente
scientia et tuctrix delectatio dicitr ab Algu. vocatio Ygnua qua nos apellamg
efficacem

Nelomins negan' n' potest gra adiuuante ee discretaz gra
ab excitante gd e diuersaz donuz et nobus beneficius idg manifeste ybant Do
delij Triden. scilicet p eig excitante atq adiuuante gra nay particularitta
atq nota discretionis est n' e autz absurdum gd eadem res plurice desiderato
heat ductmtos rotes gra et beneficij gd beneficius et gra multiplicantr mul
tiplicata utilitate et sancta cogitatio utilior nobis est gd elleit dominus et trans
sit in adiuuante qua stantibus excitaret a somno et stolaz roz gra excitantis
fouerantis hinet

m.

articulz 3 d gra preueniente diuidatr in preueniente et subsequentem

Do e affirmatiua ec gua D thor observat gra habitualez
here diuersos effectus hentz ordine priorie et posteriorie et gra ipsa dicit p
uenientz et subsequentz res peche eorz nay quatenz causat primu p'uenit et
quatenz causat secundu subsequit sic ipsa ut causa prime hanc autz directz
dacomodatz n' tendit D thor. ee dicmentz Algu. sd ee gra et donuz ve
ritatis gd negan' n' debet mentamen Algus diuersa e nay et cuj dicitr
gra in preueniente et subsequente n' sequit de habituali sd de gra actualj
an xtij

2o Respectu p'uenientis et subsequentis comparat in ordi
ne ad nos n' mordie ad gra ipsa dicitr eius p'uenientis respectu gd p'ue
nit nos donuz et subsequens siue gd subsequitr. Illud utrung eius in quit
Ugus legan' scriptura et misericordia eius p'uenit me et misericordia eius sub
sequetr. me nque sensus ultr. p'dicta dicit Triden. sess 6 cap. 16 cuius
quit Virtutes quas Xpus exciter operatur in iustificatis hoc e gra collatam
xtij bona ipsoz opera semp antecedere comitari et subsequi ubi manifes
te assumpsit particulas antecedentis et subsequentis res peche et operationis

Oende

Demde obseruandu ẽ hanc diuinã grã in̄ puenientẽ cõ
tantẽ & subsequentẽ respectiue operationis ita ee accipiendã ex mente
Patru ut grã dicatr p̄uenies g̃ antecedit nr̃m puocat3 & excitat3 animo &
obliuione peccati commitatr & g̃ & cooperat3 effectu
nobiscu Deus in bonu subsequens autẽ g̃ post libertu Deus put no
bis opportunitatẽ recte operandi ne dei denu operis faciendi frustra p̄cesse
rit & bonus fiat hunc ee sensu Legitimu Augs. & discipulo ppe ẽ Ostat
& sequentib3 1° Augs. in̄ quirid. cap. 32 nolentẽ inquit p̄uenit ut
uelit nolentẽ sequitr. ne frustra uelit Porro quid aliud ẽ frustra uelle
nisi uelle in bonu suue operis n̄ subsecutu g̃ sẽgrã subsequens datr. ne frus
tra uelimus datr. certe ut habeamus opportunitatẽ bene operandi

Ad Clarii Gregorii lib. 2 moraliu cap. 10 inquit p̄ue
niendo dedit bonu bene g̃ dñ uoluerant subsequendo dedit bonu posse g̃
uoluerunt ide autẽ ẽ posse bonu g̃ dñ uolunt atq; hanc opportunitatẽ efficiẽ
di bonu opus g̃ desiderabat Ioannis autẽ Fulgentii lib. 1 ad mo
nimu cap. 9 ut p̄ueniente misericordia bonu uelle incipiat & subsequente
misericordia bonu g̃ dñ uult facere ualeat & meandẽ sententiã cap. 11 se
quenti ait p̄uenit donans hoi bonam uoluntatẽ subsequit bene uolentẽ
operando in illo operis facultatẽ ubi notanda ss illa dña subsequitr.
bene uolentẽ & ex gg colligit gra in̄ dici p̄uenientẽ aut subsequentẽ respectu
sui & tantũ respectiuu nimiru g̃ antecedit nr̃m puocat3 & ad
subsequit eundẽ Deum ad ferendã opportunitatẽ recte operationis

Ex quo seq̃ 1° gra subsequentẽ ee in̄ distincta a p̄
uenientẽ g̃ opportunitas recte operandi res ualde distincta ẽ a sancta cogitat
inqua dicitr uocatio ẽ eni haec opportunitas Deus circumstantiarũ maxi
me temporis & loci qui n̄ dimittit adesse recte cogitanti & uolenti & par
ticulari Dei misericordia ita occurrit ut bonu ppositu g̃ desperamus nequa
quam erat

Seq̃itr 2° gra subsequentẽ ee distincta misericordie &
diuersa beneficius a p̄uenienti g̃ noua utilitas desideratr. respectiue in
opportunitate recte operandi ne frustra uolueri mus ut Augs. dixit

Ad aduersus p̄dicta obici potest n̄ ẽ hoc magis utile
haec opportunitatẽ recte operandi quam haec g̃ gra subsequens n̄ ẽ nobis gra
& misericordia Dei p̄batr. ans g̃ uoluntati haec ppositu bene operandi nullus
ni fert damnu defectu occasionis eo g̃ in̄ occasu homo n̄ fraudatr merito
operis g̃ uoluntas reputatr. p̄facto g̃ n̄ ẽ magis utile uoluntati sic affecte
haec occasionẽ operandi quam haec g̃ Respondeo tamen negando ans & probat3

dicitr qd quamuis deficiente oportunitate operandi uoluntas nr fraudetr. merito ad huc tamen e magis uile uoluntas sic affecta hore oportunitate operi qua nr habet 1o qd licet opus externum nihil eius nr augeat meritu affectus interioris regulariter tamen opere externo augetr affectus uoluntatis & remunerr. ppter ipsu & seqnr delectatio de bono opere subsequto exgg citra dubiu augetr meritu operantis — 2o qd exopere externo redditr firmius & impugnabilius studiu operis boni operis nudus enim ipse uoluntas bene operandi subiacet multis iteratis agg expugnatr & aliqn retardatr & impeditr opere aute subsequto ipsu illud uires capit & efficitr robustus ad tentat & repellendu in futuro

m.

Articulus 4 Utrum gratis data dueniat ab Apostolo diuinitr

Ad 1o esta affirmatiua tota doctrina huius artis adhibetr ad Tho. explicat 1 Apos. 1 corinthio. 12 enumerantis Vg. genera gratiarum quas diximus gratis datas explicat aute D Tho. exactissime eorum effectus & necessitatem uniuscuiusq gre qui omnino uidendus e

Notandum aute e fidei quod quis ab Apostolo nr ee fidem catholicam sine certissima quadam persuasione quam quis firmiter credit Deum sibi adstare ipsum mirabilia quae dicendit confirmare doctrina euangelii

Ad 2o notanda e solutio quae assignatur inter sapientiam & scientiam quatenus sunt dona spiritus sancti & quatenus sunt gre gratis datae sunt enim dona quatenus hoc reddunt hominem mobilem in ordine ad Deum qui e principium salutis eius aute gre gratis datae quatenus mutilitatem conferunt toti ecclesie confirmant abundanter doctrinam euangelii argumentis exemplis & suasionibus

Ad 3m notandum gras gratis datas quae numerantr ab Apostolo ee multas nihil omnino Apostolus nr apprehendisse de numeris gratiarum possunt enim ee plures gre mutilitatem ecclesie quam Apostolus nr meminit quia tantum agebat de notioribus exgg infert forte disputat 22 potestatem administrandi sacramenta ee gra gratis data quae e supnatralis & datr mutilitatem ecclesie ad salutem qua potestas administrandi sacramenta nr datur ad confirmandam fidem supponit eius fidei iam obtentam & cooperatr ad salutem alia gra aute gratis data licet effectum inhabilem quo tanquam arguendo inducantr homines ad acceptandam fidem hoc aute patet exillis uerbis Pauli 1 corinthiorum 12 Unicuique datur manifestatio spiritus ad utilitatem uti gra gratis data dicitr manifestatio spiritus quia ostendit operantem & manifestat homini spiritum sanctum ee Gubernato

Marques 7

matory eccliæ ut fatetur. ymo Lorca disputa 22 Sexag Varys huncautz
officium ministrandi sacramenta non habet ut satis notum. ergo non est gra gratis data

Articulus 5m Q gra gratis data sit dignior quam gratum faciens

Dicit negativa ratio D Tho 1a gra gratis faciens
dungit nos Deo ultimo fini gra vero gratis data tantum preparat ad illa ducit
ut ad maiora et nobiliora gra que sumit ex fine ultimi finis qua quis exit preparat
medio fine

Quæstio 112 de causa Gratiæ

Articulus Primus 1m Solus Deus sit causa gratiæ

Dicit affirmativa cui qua notandum 1o D Tho agere de gra habituali qd patet ex corpe articuli et ex hoc qua patet D. eius nimium q fit gratum reddimur Dei tres divinæ nature quæ ratio tantum pertinet de gra adoptionis qua ducimur habituales eo qd consortium divinæ nature sit per adoptionem. Dei adoptio enim est subrogatio alterius in locum filij q nobis nata accepit si alium debuit accipere cum enim per gra gratum faciens assimamur filij adoptivi recte dicimur per illam gra haere Dei tres divinæ nature

2o notandum D Tho. agere de causa principali non de instrumentaria ut patet ex solut 1mi quia admittit humanitatem Xpi esse causam gre q dicit Damascenus dicit esse organum divinitatis negat tamen causare gram virtute propria causat enim virtute Dei qd est proprius instrumentus

Hinc igitur patuit D Tho certissima est hæresis Lutheranorum deposse ordinata ad actum absolutum quia nullus enim possit sine potestate aliquid ex hac Deus sit causa principalis omnis gre

Hæc ratio abaliquibus ita probatur nulli creaturæ potest Deus aliquam possit adorcandum per modum causæ principalis et proprie gra vero creatur qua educitur ex nihilo ut articulo sequenti patebit ergo nulla creatura potest esse causa principalis gre hæc tamen ratio infirma est ostendemus enim sequenti art gram non creandi deduci de posse obedientiali subiecti ubi etiam aliquid habet quod semen accipere dicitur gra habituales per ducit ex nihilo

Aug. I qu. 81 L 12

Hac ꝓ rõe ermisa ꝓbem ꝑ duplicẽ rõe solus Deus ei posse cau
sa principalis grã priori ex ipsa rõe sit a posteriori sicut ab absurdum hunc
modum si aliqua creatura posset ꝑducere ut causa principalis gram gratum
faciens posset remittere peccata virtute ꝓpria sequens ẽ absurdum ꝗ
ans ꝓbatr. Seqa ꝗa agens ꝗd potest mducere mrubiectu aliquã gram ei
ipso potest excludere gram repugnantem alias impedientem. ab act ꝓpr
oppositã vel ita frustra ducerentur posse mducere gram contrariam mrubiectu simul for
mã repugnantes manerent simul quę ẽ contra dicta manifesto minor ꝗd ab
licet absurdum ei aliquis possit remittere peccata ꝓpter Deus ꝓbatr. exilla
ca 2 quis potest peccata remittere nisi solus Deus cui obiectioni respon
det Xps habere potestatem ex dono remittendi interna peccata tanquam de
minus solus Deus ẽ principalem auctorem remissionis cuius dicte ꝓbatur
ex libro ꝓ ubi mr argumentum diuinitatis Xpi assumitur a Paulo posse
tas remittendi peccata mquit enim quicunque sit splendor gloriæ et figura
substantiæ eius portans ad Deum virtutis suæ purgationem peccatorum faciens ses
det ad dexteram maiestatis in excelsis &c. Preterea ex peccato quattuor oriuntur ad
duersa peccatorum scilicet miseria peccati sit mr mala specialis scilicet generalis iustitię
Dei enim ex peccato manet offensa et placanda ꝑ peccatorem huic autem ad hoc nõ
nemo potest cedere nisi Deus ipse solus enim Deus est dominum precipere et legis
ac imponere ꝗ remittat remittatur. peccatum necesse ẽ peccatorem reconciliari Deo
et transire mamicitiam divinam hoc autem nõ potest fieri sine libero Dei no
luntate Deus enim cogi nõ potest ad obediendum amicitiam cum creatura rationali
hoc enim nõ potest Deus diligere nisi prius ad hoc diligeretur. misericordia nostra voluntate

Ultimo sic aliquod agens creatum posset producere gram malteri subiecto
posset illam ex deducta divinum deseruare a transitu ꝗa deseruatio ẽ quedam denuata ꝑ
ductio et ualde voluntarie divine fundamento dicetur a gens aliquod posse ꝑ
ducere gram mrubiecto et nõ posse deseruare ꝗ dicatur virtute illius agentis diu
turni gram mrubiecto a impugnat contrarios seqtur posse ꝑduci aliquod agens
ꝗd causet mpeccabilitatem in alia ꝓpria virtute et ꝓmodum principalis agen
tis ꝗd ẽ absurdissimum

Posterior rõ ẽ a priori qua tradit D Tho. in corp art. mhunc modum
nullum agens potest operari ultra suam virtutem frã substantialis creatã ꝗ nullo agente
creato ꝓpria fra ꝑduci potest ꝓbatr. minor ꝗa gra habitualis ẽ fra supnatu
ralis secundum substantiam ꝗ egreditur ꝓportionem formam naturę

ꝗd dicta aliquis posse ꝑduci absq subsita supnatę a qua gratia ꝑ
ducatur ꝓpria fra hoc autem impossibile ostendi patet mata dispositiua
manente breviter ostendi potest ꝗa ut subsita sit supnatus necesse ẽ sit supnatus

Sati

latitudine Dei entis substantiarum creabilium quidquidentis supernaturalis
creati non sufficit ut sit subiecta supernaturalis alias non posset esse Dei finis ultimus subiecta
Angeli supremi et supernaturalis et claudere ultra ordinem naturalem minime differet
deducendo ergo post completam creationem alterum supernaturalem quod si subiecta illa est supra
totum ordinem naturalem creabilis ergo dei est quaedam naturalis creata intra ordinem respectabilium comprehendi debet

Ad obiecta gratia et alterum finis supernaturalis Vere est talis secundum subiecta Etamen comprehendi intra entis respectabilium Respondebo ee magnam differentiam intra subiectum et accidens nam accidens dicitur supernaturale relatum ad subiectum nimium quia elevat illud ad ee soperaturale quod egreditur vires naturales creabilis et ita non repugnat supernaturalitati accidentalis ee formalis creatum alterum subiectum deberet ee supernaturale absolute hoc est non relative ad subiectum quia ipsum est primum subiectum et fundamentum ceterorum aut aliter hoc modo supernaturale est debet secundum se excedere ordinem naturalem creabilem atque in deducendo dicitur esse

Instat ad 3. notanda est doctrina Thomistarum docentium Angelos purgare illuminare et perficere mentes suas quod intelligit D. Tho. non depurgat a peccato primus sed depurgat et abigit ignorantiam per instructionem scientiarum et magisteriorum

Articulus 2 Vm requiratur aliqua preparatio et dispositio ad gratiam ex parte hominis

1a do ad gratiam habitualem requiritur aliqua dispositio ex parte nra

2a do ad gratiam actualem non requiritur dispositio quia divinum auxilium praevenit quemlibet dispositionem nram sequitur ex divino auxilio m.

Prima dubitatio huius articuli est Vtrum habitualis preducatur per creationem

Inquam difficultatem Veteres Theologi quos refert in primum locum Vasquez 1a pte disput 174 cap. 1 et Lorca disput de gratia 29 in principio amplexati sunt partem affirmativam existimantes se alias facile conservaturos et plagiano errori si assignarent causam efficientem materialem gratiae exemplarem hanc sententiam probatur 1o ex sacra scriptura ut hic enim vocat creatum Justificat et hominem deducit gratiam habitualem nam 2 Corinthios 5 dicitur ut sim in Christo nova creatura idem repetitur Galatas 6. et Ephesios 2 creati in operibus bonis quae preparavit Deus ut in illis ambulemus Unde psalmo 55 dicitur

dubium. 1 art. 2

p nihilo salues facies eos nimirum q̃ aly nra è creatio quada ex nihilo
Inquum sonum videntur intelligere p dicu testimoniu Augu & Prosper Prat
reagra habitualis dicitur qualitas impressa a deo q̃ p ducitur pcr
art 3. patet 2 q̃ Sancti Patres unanimiter colligunt alia racoes p duc
p creat 3. & n educi expsa mate exillis vbi generis 2 ms piraute infa
cij eij spiraculis uita & facta è homo in alia uiuente

Contraria tamen sententia ia è cois apud Theologos ex
tradidit D. Tho 1p q 45 art 4 & 1 22 q 110 art 2 ad 3. Caietan Paludan
ng Conrad Medina & aly gnus refert & seqnitr Lorca dicta disput 2
Vdq tenet Vasques p dicta disput 174 cap 2 quaest enta nã exunico
fundam deducendæ è videlicet ex nata creationis ogra habitualis è ingor
alio p ducto alicuig ex nihilo porro quid sit p duci ex nihilo explicat recte
D. Tho 1p q 45 art 1 nimirum ut p duci ex nihilo sit p ducii ex n ente

Obseruandum enim è ee Satu diuinum inter nil & n tale nam
n tale p supponit ens & aliquid alia ipe nil, & n p supponit ens nam
ens & aliquid p ponuntur n est nil, & q, nil, negatio totig entis tam secund
mata quam secundum fam exquo fit utgeneratio aliter n sit p ducto ex
nihilo sed ex n tali q̃ p cessit mata sub alia fa ac p inde aial n fit ex
n ente sed V g. equus ex n equo q̃ ad p ducit 3 equi n p supponit neq
totig entis simpliciter p cessit eius mata quæ altera pars compositi sub neq
fa mtro ducendo & ideo equus fit ex n tali hoc è ex negat tales enim
n ex negat entis minuitur Angelus v. p ducitur ex n ente simplicit
q̃ nil Angeli p cessit sub alia fa & ideo non p ducitur ex n tali sed ex nihilo
& n ente, ante creat 3. enim Angeli p cedit purum nihil illig exquo prio
casu vine deducitur p duct 3 fa p cedentis a subiecto n potest ee creat 3. q̃ p
ducto accidentis aut fa materialis in subiecto & p ducto subiecti aut
trans mutatio illigitur ee tali trans mutatio aut subiecti secundum ee tale n
est ex nihilo sed ex trans fa nimirum ex n tali q̃ est aliquid. V g trans
mutatio signi secundum ee caliditatis fit ex aliquo scilicet ex n calido q̃ est
frigidum & tepidum aut generalit subiecto ipsius sub alia qualitate Porro
q̃ p ducto fa accidentalis in subiecto sit trans mutatio subiecti secun
dum ee tale p bat optime D. Tho 1 22 q 110 art 2 ad 3. q̃ eius est fieri
& corumpi cuius è ee fieri enim uia ad ee ut dicit D. Stat accidens aute
n est id q̃ ee sed id quo aliquid het ee tale unde p ducto albedinis in pa
riete & dealbato p ducto caloris in ligno calefacto & succedente igne
Exquo seqnitr formas accidentales & materiales qua
pendent a subiecto & si substantiales sint n possunt p duci p creat 3 ut ne

Quæstio 1ª

Argus 8.

dicuit Scotz in 4 dist. 1 q. 1 dicit dicit potest dd 2 q. 2ª fra materialis V.g.
alia loui n. p ducitr in dependent assumptis nz eis ee mei. Et informare
mata n. p. p ducitr alia p ducit a p ducit totis compositi quln. d creatio d
generatio cu n. sit exnonente de alia rabali diuersu Judicu est ut de
cetu mistut adultimu

Seguitr etz male dixisse Durand. in 2 dist. 1 q. 4 num. 39 fra
Durandz pugnata p ducit quz uniantr. subiecto hoc enz falsu est q. p ducto
aiz Petri e unio fra cu subiecto nazi alia act p ducentr. Valia uniantr.
mate p ducentr. subsistens hoc e in dependens amata sicut alia rationalia
alla priorario p intellecta posteriori abstrahi posset amata siquidz abilla
n. dependeret dependet autz q. ee illis fra e ee in subiecto Petri dicitr edu
ci de poa subiecti et n. creari

Seguitr etz ex dictis formes substantiales huiz modi et sic ac
cedentales desinere p corrupt. et n. panihilat. p corrupt. migua n. sii
de totis compositi ma corruptio n. conuenit entibz simplicibz e enz se
parato fra amata porro qd forma accidentalis et substantialis p dic
ta n. desinat panihilat. res est manifesta q. panihilatio e desitio impu
rz nihil p dicta autz fra n. desinunt impurz nihil de maligud scilicet
informas succedendas manet enz subiectz subalia fra q. ex corrupt. se
guitr generatio

Ad arg. to in Maiu. R. dr illa testimonia qq. minuatur
nra Jurispcatz ee creat. ygra intelligenda ee p analogia quanda etri
militudine ad creat. ri nati ex nihilo in genere mons. q. nulla merita p. cedunt ex p. et
ceri arbitrij qq. imperatr. Justinia et sanctita. p. enz meritz etz congruu
et mi Peccatore p. cedit ex gra Dei ita intelligit illud psalmi 55 p. nihi
lo salvos facies eos Augus. lib. de p. destinat. sanctor. cap. 6. et Prosper
ad Electa genuinu dubitat 4 qq. addi potest D. Tho. 2ª 2ª q. 110 art. 2 ad 3. quatenz explicat testimoniu scripture quo dicimur creari in bonis
operibz m. hunc sensu scilicet q. ime meritis arbitrij Jurispcamur

Ex quo seguitr intrepide ce dendu ee gra habituale educ
e poa ad ecclesiasticali aiz nre nec hoc here aliquid ad cu Pelagio q. errore
lagij dicebat m. ex tollendis meritis arbitrij quez minime dicebat hoc dari
gra. a deo nos vo hanc hæresi ordo damnamq. dicimus tamen cu Augs. ac
rimo eiq. impugnatore lib. de p. destinat. sanctor. cap. 5 posse here pdestinat
& posse hinc charitate nata e hoiu q. in aia nra est ignata quz da capacitas
ecclesiasticalis gra de exqua educitr gra gra q. p. ducitr dependent. a baia nra tota

Genera

dubium 2 art 2

quaz subiecto gd e2 duci expoa Mlo

Ad 1m Primo Per Augustinum Decimus Patres et posteriores Scolastici ag Magistro in 2 dist 27 colligere creat3 aiq exillo loco genesis 2 et recte Bellarmin lib. 4 de statu peccati quinimo dicitur Venerabilis de tr. ex eody fundam to colligere can de veritate, ut docet Gang lib 12 de locis Theologicis cap. 7 Ex similitamen arg to non potest sic gra habitualis pduci pcreat3 gia voces ms pincta et m fusso dicte de fra substantialis efficaciter diuicunt fra illaz ee subsistentz gas inspirata dm fundat aliunde pducta est dno potuit aliunde pduci nisi eet subsistens nam inexistens eet sicut alia Brutu no pduceretr. aliunde de ex ys amato

Caterum ee dz voces dictę de fra accidentali no ptant pduci pcreat3 g. fra accidentalis negatur ee subsistens Video pducta in subiecto pendet abillo naturaliter diuersa et significat dicitur aia racionalis in fundi suo corpori et gra habitualis in fundi aiq ma aia dicitur in fusa gre ab extrinseco et gratia Dei pducta diuersa actu ad unione cu mata gra vo dicitur in fusa ad dictas habitus adquisiti sed ret quia no pducitur efficienter nisi achibz sicut habitus scientię et virtutes adquisitos ergo no tamen gia pducitur diuersa actu ad pdcta tolis compositi sicut pducitur aia

m.

Dubitatr. 2 vo gra habitualis requirat aliquam dispositionem ex parte subiecti accipiendo entis gratiam

fuit herror Luteri ut patet ex articulo 36 apud Rosen sed hoc Justificatus nullo modo se disponere antecedenter ad m fusas Justitiz imo nia opera peccatoria quocunq modo et roe fiant ee peccata dicebat hereticus nititr quis se disponere ad gra tanto magis peccare ideo docebat opera facta ante Justificatas. ss opera inimici q displicent Deo xto illud Isaię 1o incensu abominatio est mihi qa manus vestre sanguine plene ss et xto illud Mathei. 7 no potest arbor mala bonos fructus facere

Hic autem error stultissimus est et damnatr. m Triden. ss 6 cap. 5 et 6. et canone 7 ubi ex ps sua ma scripture testimonia qq iubetr. peccatorib; ut se p parent ad Justitia que late numerat Triden. dicto cap 6. ma 2 Requz 7 dicitr p parate corda vra Deo late statur timor Dni expellit peccatu Marci 2 Fide sibi remittuntr. hi peccata tua actor 2 pnitentiam agite et baptizetr. unusquis q vestrum Porro hec aa pcipiuntr. fieri ab peccatore nititur Sequendo Justitia q cyp

cipiunt fieri et durante statu peccati stultissima autē et affirmare eo
quę cōpiunt fieri intuitu obtinendę iustitię ac vere fieri extra statu
peccati scilicet omnia peccata ee manifestatur. obtinere iustitiā aduersū
peccatū est a quo deficere erat + errari

Ad aute ppt quę in ora opera peccatoris sūt peccata ma
nifestat est nam inter bona ad bene operandū numerat. statq; ius
tus eni est ut dixit Aris 2 Ethicorū q operari excellentē regho
rem ee ppt ipsa operis honestatē ut eni docet Rectę de tho
mas aliud ē opus inimicū et aliud inimicitia sicut aliud ē opus peccati et aliud
opus Peccatoris nam opus inimicitię ē qđ procedit ex intentē nocendi seu qđ
dē ē ritr abiecta inimicitia tanqua causa opus autē inimicū est opus homi
nis qui inimicus est statu inimicitię alicui in influente sū comitante operat
quamuis autē opus inimicitię nō possit fieri in obsequiū ipsius offensi.
opus inimici plerunq potest neq eni necesse ē ut quicquid operatur hostis
operetur animo hostili cogitet Et si homo sit inimicus Deo potest aliquid ope
rari in obsequiū ipsius Videlicet qđ procedat excaecatio grē Dei in existentē
peccati

Nec opponitur ꝓbant testimonia sacrę scripturę quę in medio
ad duximus nam ad illud Isaię 1° Rg nō ee sensus illis Deus offendi sacrifi
cijs Populi Iudaici eoqđ inimicus eet sū nō placari illis ad recedendā quem
am eo qđ populus ille deseruat Isaię ꝓ pœnitentia nō curabat contentus
externis ceremonijs hactenus mansit populi dicitur abominatio qđ nō magis
placabat Deus qua si Deo displicerent Dei oculis eet abominabile sub.
iungit Propheta roę p̄dicte multiplicatis qđ magis mouit Vrē sanguine
plenus ꝛ hoc ē qđ nō curantes a peccato sed quotidie peccata augentes deridebāt
placare me sanguine taurorū et immolatē uitulorum

Porro illud Math. 7 diuersum sensum et het legitimū eni in
tellectū et explicatio p̄dicti testimonij ē xpm Deus fugi de pueris Do
ctoribus qui falsa doctrina nō possunt populum inducere in uia in recta nam ope
ratio quę ē falsa et heronea doctrina sequitur mala ē et licentia in ita
q arbor mala ē fructus malos et fructus bonos uita populi studiosa et
laudabilis docet q xps falsus Doctores qui heroneā doctrinā seminat
nō posse populum trahere in uiā uirtutis exquo nō sequitur ab hoc Peccatores
semp procedere opera mala

Sequitur qui na sit ratio ppt quam p̄dicte dispositiones
requirantur ad iustificationē grā habitualē Et ad optimā roē ee qua tradit
Concilium Triden. ss 6 cap. 5 scilicet ut sit locus libertati arbitrij homo enim

Deutr. ad qua Jarchat 3. Utq; dq manime d nil omnino agere d libe
re et expresso diuino assentiendo et cooperando grā Dei etideo opportuit
ut bonis operationibus pausans subponeret ad Justitiā unde cū miraculosa
tura dicit Duertimini ad me et ego duertar ad vos Libertatis nrē admonemur
cū d e contrario dicit duertemur nrē ad te et duertemur Dei gra nr cooperē
mur affirmamus

Dubitant aliqui V p dicta dispositiones concurrant physice et moraliter ad influxum gratiae

Respondet Lorca disputa 25 dubitare moraliter V nr physice
et hoc est eius sententia et breviter pbari potest q dispositio physica ad
gram nr potest esse vaga et incerta natura enim detrahit fini certa dispositi
et destinauit ad dispositi ad gram nr Martin et certa et vaga et modo
te dicunt modo illi enim nr omnes disponunt ad Justitiam ut docet D Tho
hic ad 2m nam Paulus subito mutatus est ad illud declinat. Facile est mi
oculis Dei subito honestare Paupere deinde nr omnes disponunt esse ho
nate aeribus aliqui enim eleemosina aliqui orat et impetrant
spiritum gratiae. Rursus alij disponunt per actum vere detestationis, alij per vo
luntatem cum sacramento igitur p dicte dispositiones nr Justificatae ad mi
nus detrahunt aut minuunt q causa physica influit in ipsa entitate et natas effectus p dictas causa autem
moralis mouet causam physicam ad opus per modum suasionis Unde per opus
vga p dictas dispositiones impetrant ab eo spiritum gratiae per modum pe
cationis et ieiunium mouent flectunt q ad misericordiam ut recepti mereantur
dispositiones morales ad recipiendam gratiam

Articulus 3 V necessitatur gratia sufficiens per parantem et facientem quod in se est

1a pars si per paratus videretur. ut arbitrio arbitrii nr necessitatur
ad exequitur gratiam ad eo

2a pars si videretur per paratus secundum quod ad eo movente
sit necessitatus ad exequitur ad gratiam ad quam ordinatur nr necessitate coactionis sed infalli
libilitatis

Ad doctrina huius articuli plenius intelligatur observanda est
doctrina D Tho. posse intelligi de dispositione ultima ad gratiam habitualem posse

etc

Marquez 8.

Ltz intelligr de remotis dispositionib⁹ si 2⁹ modo intelligatur in dubiis
p̃parationi adgrã respondere grã cũz decisione quadz in fallibili⁹ agatz
stricton⁹ het semp diuinetz peccatorz remissionẽ si 2⁹ modo capta
doctrina arti in ẽ infallibiliter grã habitualz respondere cuicung dispo
sitioni quamuis certũ sit bona opera facta ex spiritu grã here uiuen
tz remissã peccatorz

Ita Soto in commentariis huius artic. 9 ad hanc dubitatiõ n
uerunt nonnulli ex nouis Interpretib⁹ qui ausi fuerint affirmare quancung
dispositã dummodo absq auxilio grã procedat ad iustificationẽ congruam cogitatã
aduant infallibiliter assequi iustificationẽ gã quacung talis dispositio sit
sufficiens gã sic cooperanti certo debita uita diuina sacramentu
tz gg tandẽ iustificetur quã assertionẽ nonnulli nostrorũ magni festã horresc
ãt uidetur. Somniũ potius quã deliberata sententia tandẽ hanc sententiã
tam latã multi impugnat cuz alias facilime impugnare posset gã ex
eius intellecta manifeste sequitur nullum opus bonum factum in statu peccati
fraudari remissione peccatorũ gã ẽ absurdum ut nonnulli dã fidei ãt manifestã
experientiã. Vbi autẽ p̃dicti tacite sequitur Gabriel Vasquez.
cuius sententiã ꝑ opera intellecta aduersa absurda Conatur deducere

Retanien ãt alienissimum ẽ a mente Gabrielis Vasquez.
gã illi imponitur neq in tam absurdã sententiã uir doctꝰ potuit incidere elt
egit eius doctrina Sententia Dñi Tho. intelligenda ee tz deremotis dispositi
onibus gã p̃dictã dispositiõ p̃mitat ex intentione efficaci iustificandi ãt dandi
grã habitualẽ in futuꝝ etiã exequantur grã infallibiliter nã gã dictã dispo
sitiõ necessã impetrent remissã peccatorũ ãt ꝑ infallibilitatẽ scientiã ee
qui ꝑ quã dicit hoc uita laborant ex auxilio grã sufficientis donatum spiri
tum Dñi nostri ut iustificetur. Porro hanc ee sententiã Vasquez. Suarez
manifestissime exnotat cõmunẽ huius articuli 9 casum ubi het hanc Vbi gã
dicit huic ꝑparationi necessã ffieri grã nempe habitualẽ necessitate
nõ coactionis sed infallibilitatis displicenter potest intelligi primum ita ut nullus
factus primus actus externus Dei ꝑdestinati ꝑmittat sit grã habitualis
ãt remissionis peccatorũ ꝑparatis se ex auxilio Dei tali aut tali dispositi ee tz
remota sicut dirigit in hu qui uita iustificantur. ut paulatim ꝑ bona opera
ex auxilio Dei facta tandẽ adeo exequantur aut opus sacramenti quod
mittant reatũ peccatorũ peccata aut Dñi charitate formatã cui diuinitus remittãtur
peccatorũ ãt hanc necessitatẽ infallibilitatis actus hoc nõ alia ratione quã si
quis certa scientia Dei quã fallere nõ potest ãt adeo dicta ẽ necessitas infalli
libilitatis hactenus auctor ex qq lucidus Stat quid sentiat scilicet disponi

remotas p̃ finios ex decreto p̃destinationis m̃ falibili ut ea p̃ minus dtr.
gra n̄ fraudari remiss̃o peccatorũ p̃ gã scientia Dei p̃videntis eventu
rũ hoc ẽ remissionis peccatorũ videndam ẽ illis dispositionibus fallibiliter

Deinde assignat alia necessitatẽ scilicet immutabilitatis ne
minis q̃ Deus decreuit dare gra habituale intuitu talis aut talis p̃ce
tionis decreti autẽ Dei immutabile ẽ ac p̃ mẽ de necessitate eventus ideo q̃ Deus de
creuit hoc genere necessitatis aut immutabilitatis scilicet neutrã tamen
necessitatẽ infert hic Auctor tollit libertatẽ hoc videlicet vere ad Deum
ẽ hanc necessitatẽ n̄ ẽ coactionis sed infallibilitatis

Rogabit aliquis merito Vm certũ sit et infallibile
quẽlibet dispositionẽ ẽ remota impetrare a Deo spiritũ contritionis ad
missionis peccatorũ apparet enim certũ debere ee et infallibile q̃ Isaiæ 1.
p̃mittat a Deo remissionẽ peccatorũ bene operantibus opera moralia spiritu
fidei et gre p̃missio autẽ Dei deficere n̄ potest ex illud ad Hebr. 2. in
spem unte ut terrent qua p̃mittit qui in mentitur Deus tũ n̄ semp̃ impe
trari a Deo p̃ dispositionẽ remotas spiritũ contritionis aliquando nanq̃
is n̄ ẽ p̃missus spiritus contritionis cuilibet bono operi sigillatis facto sed bonis
operibus factis continue et perseuranter illis enim tandem flectitur Deus ad mi
sericordiã quo autem puncto autquamensura operis moueatur: addendum
Augustinus ipse solgscit nra solũ interest scire potissimum ee et utilissimum n̄ de
sistere a boperando ut sequamur peccatorũ remissionẽ sit tamen ejus
orationi q̃ impetrauit a Deo rei petitæ n̄ ẽ autẽ facta p̃missio cuicunq
orationi sed perseuranti et facta certis rationibus deum videndum ẽ Tolet in Sum.
1.6. andat 2. 31

Tandem cũ Litterę articuli examinandi sint legitimi sensus
illi pp̃ii cois apud Scholasticos faciunt q̃d in se est Deus n̄ denegat gra
quã pp̃ii sui collegi potest ex D. Thoã 2. 2. q. 109 artic 6 in arg. 2. ostẽ
dentr. deducunt Excello Matth. 7 si vos cum sitis mali nostis bona data
dare filijs vestris quanto magis Pater vester cæleste dabit spiritum bonum
petentibus se

Hanc pp̃d coẽ aliqui ex Antiquis Theologis interpretan
tur de hoc faciente q̃d in se ẽ ex viribus naturæ de quo existimant impetra
ri a Deo spiritum gre pro opera bona moralia facta ex solo dictamine rectæ
alij vo ex Antiquis Theologis affirmant hoc ex viribus naturæ remotis
impedimento peccatorũ de quo dant modo p̃parare et idoneum reddere gre
cui et in hoc sensu accipiunt p̃dictam pp̃d dissertantes hæc sententia
priori q̃ prior decidit ex viribus naturæ operibus q̃ Deo moueatur. adlargiendo gre

poste

posterior vr n admittit exuirib⁹ nate motiuꝫ cuiꝰ mtuꝰ dr gra
st tanꝫ occasionꝫ nra dict⁹ aliqua, quę n tollit gra nox dr̃iguta ee
ad liberatę

Nihilominꝫ utraq sententia vtranda e coindditenꝫ cuꝫ he
rore Pelagianoꝝ put latiꝰ pbat Vasquꝫ disput 199 cap 2 inquo
exsententia n solꝫ damnatꝫ st posse hoꝫ pueꝝ deo mitiꝫ aliqd suꝰ
Iustificationis pmodu motiui rõis et pmodu occasionis exqua Deuania
aliquꝫ sumat ad largienda gra Vide vera et chatolica explicatio illiꝰ pp
quę tradit D Tho 12ę q 109 art 6. ad 2m et in hac q art. pcedenti ad 3.
in hoc ar. ad 1m scilicet facienti qd in se est exauxilio grę diuinę degn
negat ulteriorę gra cuiꝰ rõe Vulgaris e Agustini sententia nimiꝫ ysra
grę meritr. augeri ut aucta mereatr. et p ficiẽ. eundẽ sensuꝫ tradiderunt Bona
uentura et plures alij Scolastici ta ex Antiquioribꝰ quꝫ ex Recen
tioribꝰ quos referunt et sequuntr. Bellarminꝰ lib. 6 degra cap. 6 Vas.
quez dicta disput 199 cap 2 Lorca disput 26

Articulus. 4 vm. Qra sit maior in uno quam in alio

Do est affirmatiua In hoc articulo Obseruandu e fuisse
antiquꝰ errorꝰ Iobeliani ut refert Hyeron. lib 2 aduersꝰ Iobenianuꝫ
et Vigur. hęresi 82 des Iustos ee equalitr Iustos neq unus pt tam alter
meriti et Iustitia coram Deo quꝫ herrorꝫ his temporibꝰ suscitauit Lutherꝰ
quamuis n ex fundam Iobeniani Iobenianꝫ enim ideo existimauit oꝫ Iustoꝝ
ee equalis sanctitatis coram Deo qa meriti mi herrorꝫ stoicorꝫ affirmantiuꝫ
Virtutes des equales ee pariter et peccata ac pinde censebant unuꝫ hoꝫ n
ee damnabiliorꝫ neq commendabiliorꝫ altero Lutherꝰ ideo dixit
des Iustos ee equalis sanctitatis qa erauit ee a fra (ut) mechi peante existi
mauit enim fra agua Iustificamur ee Iustitia ipsa Xpi nobis extrin
seca imputata nihilominꝫ actiua ppria est exquo errore manifeste sequitr
des Iustos hoc equale sanctitate et Iustitia qa n potest uariari effectꝰ
formalis nisi uariata fra sanctitas autꝫ et Iustitia Xpi una et diuina
nabilis q impossibile est a bella sanctitate reddi hoꝫ Iustos inq equaliter
tanquꝫ a fra

Da huncꝫ errorꝫ de equalitate qra et sanctitat Iustoꝝ et
exquocunq fundam defendatr. acriter disputant Interpres D Tho ad hunc
locuꝫ et Vega lib. 10 sup decimu a cap. 3. ad 8. et pbari potest manifes

articulus 4 q. 5 quest. 112

tissimus Scriptura testimonijs anij Justus p̄ stare altere nos Joh. 2 dicit num quid videras Seruum meum Job q̄ nūit ei similis in terra et Ecclesias nec 44 n̄ē inuenij similis illi qui seruaret legez excelsi et Joan. ultimo si mon Petre diligis me plus his qq testimonijs manifeste denotatur charitas et Justitia Sanctorū here latitudine dunq; Justus altero Justior ee

Preterea hereor Lyrin quanto adutrang partē damnator. in Dedis Triden. ss. 6. cap. 7 ubi duo definiuntur. altera ē hos Justificari p̄ renouat̄ S. interiore recipiendo Justitia unumquemq; suā quā et damnatr. heresis de fra Justificante sicut unusquisq; suā recipit Justitia q̄ nullo Justificatr. Justitia xpi tanquā sua hec enij n̄ est una multiplex neq; uniuscuiusq; propria altera est hanc Justitia infundit cuiq; secundū mensura voluntatis spiritus Sancti qui eas partitur singulis put vult et secundū dispositionē et cooperationē S. accipientis quo damnatr. heresis de equalitate Justitiā ostendit xpiana Justitia hoc gradu et in uno ee minore maiore in alio ex hac definit̄ Triden. colligit acta non ueritate catholica quā coincidit cū doctrina D. Tho et in hunc modū formanda est gra n̄ infundit adultis sine dispositionē et cooperationē propria q̄ n̄ semp infundit equalis ans ē certum et Dei gratia et uanitate dispositionis infundit maior et minor habitus gre q̄d n̄ homo nisi sedisponit et p̄parat maiorē gram Deus nō dat adeo Stat augeri coram Deo bonis operibus neq; dō fingi potest q̄ dispositio et p̄paratio hominis equalis ee q̄a Stat uoluntatis nre nunc maiori nunc minori donatu operante Christu Obseruandū ē cū D. Tho inequalis p̄parationē n̄ ee prima radicis inequalitatis gre na ideo p̄paratio maior est q̄a Deus maiorē gram actuali p̄parat uoluntatis hominis ideo multo dixit xpiana Justitia infundi hoc secundū mensura qua spiritus Sanctus partitur singulis put vult et secundū dispositionē et cooperationē S. q̄a prima radix augendæ Justitiæ ē donatio spiritus sancti quæ sequitur cooperatio uoluntatis nrā

m
Articulus 5 V homo possit scire se habere gram

1a dō ex peculiari Dei reuelatione quæ facta ē aliquibus potest homo scire se ee in gra

2a dō homo ex seipso potest certo cognoscere se ee in gra.

3a dō directe et p̄ aliqua signa potest aliquis cognoscere se ee in gra.

Dubitatur.

Oratio Dei

78

Marques 8.

Dubitatr 1° & sine peculiari reuelat possit aliquis certo credere se & Justum apud Deum

Protituli explicat observandu e Bellarminus lib. 5 Justificatione cap. 2 uarios distinguere modos certitudinis & uera & rideri certe & infallibile cu necess & inuitabili inter qua e nonissima differentia necessitas enu & inuitabilitas Iuenit rebu ipius exnata & detat causas n° 9° Iuenit intellectui cognoscenti certitudo 9° & infallibilitas Iuenit intellectui & cognitioni n° 9° rebu ipius res enu ipsa existendo intr. necessaria & inuitabiles sit ter euitabiles & stingentes & nullo modo dicunt certe & infallibiles nec falsibles & incerte & d° cognitio intellecty dicit certa & infallibili etsi sit aliq° dere exse euitabili & stingenti dicit etz falsibili & incerta etz si aliq° sit dere necess & inuitabili q° derebu necessariis aliq° Judiciu ferim p media n° necess imo quod sa causa decipitur. Pomunqua dicit cognitio necess & inuitabilis neq euitabilis & stingens sit certa & incerta subiecta f subiecta herori q° certitudo e gaio intellecty extra intellecty n° inuenit nisi p analogia quanda quia rot dicit certamang Sagitarij q° semp & ubiq; in meu collimat

His suppositis certitudo duplex e altera significat assensu intellecty detratu ab eet iudiciu cc una parte exquo intellecty desinit e in suspenso altera 9° significat iudiciu infallibile & subiecty herori & certitudo opponit dubitationi 2a formidini & anxietati dubitat enu intellecty q° in utraq; p. inclinat neq elicit assensu adue probabiles circa alteram & tradictoria sed dubiu hoc est anceps & suspensu hinet formidat q° etz elicit assensu detratu ex probabilitate unius partis iudicialis etz sues Auctores hinc & sua fundamenta & timet ne forsitan pars tradictoria vera sit. inquirit Rusticu an sibi & masba sint partes f impania tanc quidq; intellecty dubitat & suspensu est q° neutra parte potest efferre detratu iudiciu deinde inquirit a Theologo homine timorate Conscientie & f membroalys casu tentatu. aliquid restituere p terdamnu labori q° incumit mutilatq; & in hoc casu quamuis Theologu respondeat & altera exduabus opinionibus probabilibus & detratu pnuntiet Judiciu manet tamen cu formidine ne forsitan altera opinio qua exprimit vera sit

Nra igitr doctrina n° excludit de priori certitudine

Deposition negeni dubitam V^m homo detrato a sensu possit alq^d tale
care se ee m gra an^o sem debeat dubiq ee ro quærim V^m sine peculi
liari revelat possit alq^s credere se iudicio m salutis d^mi formidine
opponere p^r gra se ee pregnitq

Nobissim hæret ee Hæreticor p nri temporis scilicet
fideles posse et uere certa fide divina statuere dimissa ee sibi peccata
alioquin necessitos nec fideles ee ita docent Lutes Melanton Rhe
gii quos in p^rys locis refert Belarminus lib. 3 de iustificat ca. 3.
Vasquez. 1^a 2^æ disput 200 cap. 2 m eundq hæresc ex p^te Decessiunt
nonnici Colonienses relati ab eisdq Auctoribq dixerunt eos sufficere hanc fidem
ad Justificat. ee prima dispositiones necessaria qd hō fidelis fide divina credat
dimissa sibi ee peccata

Cathering autq opusculo de certitudine grē assert. hō. existimatne
mine Justificatq posse credere redq debere dimissa sibi ee peccata fide divina
privata n^a catholica distinguit enim Cathering duplicem fidem divinam alteram
catholicam qua dicit uelis nimirum deridq p^positis toti ecclesie alteram pri
vatam qua ē de obiecto peculiari Puta inquit fidem divina catholicam
p^xime mihi nella testimonia privata autq assumere una ex p^te testificā
tia adeo et altera qua cadit sub experimentum evidens dutra q colligere certi
tudine privatē asserhōnis V.g. hæc pp Xpi est Deus et homo pertinet ad fidem
catholicam q^a directe cadit sub testimonio divino est autem hic Puer est integra
sub hac hostia Otinetr. Xpus pertinent ad fidem privatam sacerdotis baptizantis
Pueru et Decrantis hostiam q^a directe et p^xime testificatur ee adeo baptismum
rite susceptu mundare a peccatis et sub hostia legitime Decrata Otineri Xpus
sacerdos autq evidenti experimento cognoscit se recte baptizasse Puerum et le
gitime hostiam Decrasse et baptizasse Cathering posse hoc hac fide divina qua pri
vatam uocat certo credere se ee m gra q^a adeo testatur et sacramentu ritenus
cepisse Justificare et potest homo experimento evidenti cognoscere se rite sacra
mentu suscipisse alias detraheret. divinæ prudentiæ si p^r dispositionem necessaria
ad recept Sacram requireret rem adeo occultam utneq vlente Nota est maxi
me q^a stupidi hois est ignorare qua intentione ad sacramentu accidat V^m Se
cret Vere et ex aio an fiete et p^rsimulate et idq argumentu facit de eo
qui Justificatur. puerum Otinet intra sacramentu q^a recte novit V^m Deum esse
to corde ligat an non

Præterea ita Pro Cathenino arguere possumus si n^o posset
homo ee certus de ea qua sem accideret in digne ad eucharistiam q^a dubitum
de statu grē et exponeret se periculo in digne sumptionis ac p^m de sem peccat

ret

cet gd̄ ē absurdū multa alia argumta sim possunt p̄ honore Hereticor desumpta ex testimonijs sacre Scripture que nō tenēt aducere.

Predicta sententia in hoc conueniunt gd̄ affirmant possibile esse certitudinē de diuina gra ex deo dari cōiter ab omnibus p̄nunciatur disputantibus ter Theologi̊ astro soto Vega Valij relati a Bellarmino et Vasquez ubi sup̄a Et hanc dispu 28. ē igit̄ vera et certa sententia nullus hōis sine peculiari reuelat posse credere fide diuina dimissa ea sibi peccata que sententia p̄bat. 1 ex pberbio̊ 20 quis potest dicere mundū ē cor meū mundū est a peccatis ac si dicat nullū

Respondent Hereticī deo dictū hoc ē a salomone q̄ne mo sit mundū corde sup terra existimant eius post iustificatā peccata mā nere ad tēpi ē nō imputari a deo ppt̄ suā misericordia. Ad hoc hereticā expō sitio multis antea annis repbata a Beda sup hunc locū qui exposse ait multos in cuiusdā mundos corde ut stat ex numeris locis scripture ois tamen p̄sus ignorare suā iustitiā et vita nemini posse fidenter dicere mur deū ē cor meū mundū sine peccato.

Multo efficacius obijci posset salomoni nō agere de incertitudi ne gra ad de nō possibilitate uitandi uenialia quod ē oppositū Aug. lib. de sancta Virginitate cap. 48.

Verū tamen eo loco de utroq agi mihi p̄suasū habeo na p̄ior pars testimonij ptinet ad incertitudinē gra illa nimirū mundū ē cor meū posterius ad impossibilitatē uitandi Venialia scilicet illa purgatu a peccato dicit q̄ salomon nemini posse p̄nunciare se mundū et multo mino rem a peccato etiā ueniale q̄a primū incertū ē 2m autē impossibile alias sic to tū testimonij intelligi oporteret de ista impossibilitate uitandi ueniala q̄ nec dereno nō ebsurdā sententiā cogeremur eni fateri p̄ peccata Venialia amitti munditiā cordis nā sicut nō tollit Venialis qui certū ēst de sua iustitia ita etiā hēnt Venialia posset dicere mundū ē cor meū

Porro peccatis Venialibus nō tollit munditia cordis stat ex mul tis locis adductis a Bellarmino ex illo Joan. 13. Et vos mundi estis sed nō om nes Apostoli tunc temporis habebant uenialia ut stat ex illis Vbi qui lotus ē nō indiget nisi ut pedes lauet. id ē mundus totus ubi totus mundus dicit qui pedes sordidos hēt hoc est uenialia contracta ex puluere terreno

Ad tendit Vasquez confirmare p̄dictū testimoniū q̄ illud Vbi dicere nō significat simpliciter affirmare sed gloriari ac iactanter asserere et ita reddit Septuaginta qui gloriabitur castus se hēre cor repbat q̄ Salomon iactantiā et temerariā gloriatā de propria iustitia

n simplicē asserho tanquā incerta qua interpretat. uidetr. Traderet se
dā adillū locū sō mihi pdent. hāc nā in dē recidere nā si salomon re
pbat iactantiā temerariā de ppria Iustitia supponit quidē illā ee hoc
incertū nec si certa ee posset n ee et temeraria gloriano erit g dicēs Salo
monis quis gloriabit. mundū se here cor cuius idē Iustus ignoret quā pfecte
Vulgata edito fidelissime et rectissime transfert quis potest dicere edere quis
certo et omnē formidinē affirmabit mundū se here cor

Sit Iā Testimoniū elē efficacissimū ecclesiastici de ppē
ciato peccato nulli ee sine metu neq adiicias peccatū supra peccatum quo
ad Deū sensū e hoc neq nimis confidere debere de sua Iustitia neq de
perare sō semp ee fruidū et de cuius spe dediuina misericordia qdilli dimi
serint peccata pterita hāc interpretatio stat hac modo de opposito peccato
ne nimiū fidas sō semp esto formidolosus sō neq desperes adiiciens peccato
qđ desperantiæ e Aliud impiū cui mō effundū malorū euenerit contemnit
hoc testimoniū multū confirmauit Sanctus dicens germana translatio
hanc ee de ppiciat peccati nulli ee sine metu sensū autē ee de ppiciat
futura peccata nenimiū confidas qā ignoras an habitura sis spatiū pēnitentiæ

Dō p ponderari debet auctoritas uulgatæ editionis qua legit de
ppiciato peccato maxime qā utrecte notat Belarminus elē si in Vulgato
legeretur. de ppiciat peccati sensus nullo modo eet idē qā nō Lutherani restringe
rent. textū ecclesiasticū ad ppiciatū futurā cui posset intelligi de pterita
qua pfecte recte transtulit Vulgata interpres de ppiciato peccato ideo q hoc testi
moniū manet efficacissimū pueritate catholica

Dendesolet adduci exemplū sanctissimorū patrū Job Da
uidis et Pauli qui licet nullū peccatū scirent de sua Iustitia sequuntur tamen tā
quā dubiā de sua Iustitia de Job dicitur cap. 9 ebi si uenerit ad me non uidebo
eum si abierit non intelligam de simplex fuero hoc ipsum ignorabit anima
mea quo testimonio utitur Ambro. in corp. de Dauide ppheta psalmo 50 ibi de
Iecta quis intelligit peccata psalmo 18 qui non intres in iudicium cum seruo tuo de Paulo item
illustre testimoniū 1ā Corinthior 4 quo multa ducendā sunt Ceterum lib. 9 in dictum
cap. 30 quo ppheta Vasquez dicta disput 200 cap. 5 Orendit ex testimonijs
Dauidis et Job nil colligi nisi certissime qđ Iusti duo Viri Sanctissimi
habuerunt certā reuelationē de sua Iustitia ac simile qđ audenter de ea loquitur
quā dubiā diuerso sensu explicandis

Porro qđ pdicta reuelata habuerint ppheta testes efficaces
1° de Job uidetr. ei certissimum alioquin nō sine nota temeritatis tam strenue
defendisset suā innocentiā nec dixisset cap. 6. utinā appenderentur peccata

meo

degraha Dei ~

50 Marques 8.

mea dd. id neg deus probasset causa Tob. obtisa c. 06.
g. Tob. n. esset certissima de sua innocentia propter mi-
nimu peccatu mortale si forsitan habuisset tristissimu pa-
vorem crucis illius et multu gravioru. n. g. Tob. remu. pro
munciavit se afligi ades non culpa debendu necessario
sed habuisse revelatione de sua innocentia.

— Rursu deinde dstat ex psalmo 17 dero immaculatu cu eo psal
mo 25 ego aute in innocentia mea ingressus su psalmo 90 meaute ppter
innocentia suscepisti ita ex his testimonijs Pauli dicet Job. n multu co
ligi potest p incertitudine grde

— Sed e mirabilis lex apud Paulu ad Corinthios ppter ubi reprehendens Corinthios et deterens eos a iudicio temerario quo iudicabant
cientios Ministros euangelij inquit n. solu n. posse Corinthios iudicare
Scientia Pauli sed neg ipsu Paulu posse iudicare se q. etsi n. reprehendat remorsu Scientie sed hucusque tamen tenere potest cuius solu desit quid
cientia hois exacte et sine formidine possit iudicare Vba Pauli sit
mihi aute pminimo e ut a vobis iudicer aut ab humano die sed neg me
ipsu iudico nihil enim mihi conscius sum sed n. in hoc iustificatus qui aute iudicat Dns est

— Hoc testimoniu adhuc infirmu ee ostendit Vasquez ubi
supra q. Apostolus n. de sua iustificat dubitare potuit de qua certa re
velatus. Debat ut colligi videtur ex illo 2 Corinthioru 12 sufficit tibi Pau
le gratia mea ubi D. Tho docet in principio corporis responsu accepit ad eo
de sua iustificat ppterea q. dubitandu n. e Apostolus confirmatu fuisse
gratia cu Xpo qui apparuit ei ut eni habuit revelatu. p. Ananiu q. di
tendu ee ad seminandu euangeliu intergente et stat ee Apostolos
confirmatos fuisse gratia post aduentu Spiritus sancti q. metendi erant
ad p. dicandu euangeliu p totu mundu

— Explicat q. Vasquez p. dictu testimoniu non quide de
incertitudine iustificationis de qua Apostolus n. dubitabat sed de incertitudine
mee innocentie cum omni mode ei amaculij veniali fuerat q. dubi
tabat. s. Apls an habere veniale peccatu cui sui debuisset po
vere remorsu conscientie.

Dti p. dictu testimoniu vult D. Tho ut dictu est Bell. ut potest. p. dictu locu
dicu in fine expsse mortale. Rn. p. dictu p. Pauli et Vbu q. non possit in colligi de m
ultitudine innocentie venialiu dicu rationes. et rationi dicendi p. 6. 116.
in fine ubi expedit vsq. colligi gratia certum dicitur Rn. nihil minus colligi aucto
ex p. dictis vsq. ratione c. agit de fructu cuiusq. iusti cuius et de eo in multis fundamen

etz ita iustificari nemine posse iudicare seipsum etsi nihil sibi conscius sit quia
vita hoc examinanda iudicanda est iudicio diuino non humano qq Paulus
tr. p accomodat hoc Paulo Et docet Iustificatos non debere sibi omnino
omnimoda puritate qua nimultos offendimus de quo plane de Venialibus
intelligendum est

Nihilominus ego existimo p dictum testimonium efficacissimum
Et adducto aduersarios ad repugnandum manere Hereticos p fiducia qui certa
fide dicunt credendum ee dimissa ee hoc peccata ac primo necesse de
hac loquatur. De incertitudine Iustificationis etiam a mortalibus Vbadicitur
quamuis in sacra scriptura ita adeo tribuatur bonis operibus ut Apostolo
testatur. dq dum in presenti et momentaneus sup modum in sublimitate alterius
gloriae pondus operari in nobis absit tamen ut Xpianus homo in seipso
Et confidat Et glorietur non in Dno cuius tanta est omnis hominis bonitas ut eos
uelli decet merita quasi ipsius dona Et statim subiungit Vba superius ci
tata quasi aperte dicat nemo manere illam fiduciam haeat quam sibi promittunt
Hereticis nam quamuis Dei bonitas tanta sit imbecillitas humana ut patitur
hominem in seipso videre neq seipsum iudicare etsi nihil sibi conscius sit quia
dus hominum vita iudicio est examinanda non hominum incunde planeter
sus loquitur fuerat dictum eadem ratione quam fiduciam Here
ticos aperte docuisse incertitudinem qrd

Et quamuis in testimonijs Patrum Hyero. Augustinus Bernar
dus quos adducit Bellarminus nullum sit Vbum qd non recipiat interpretatio
assignata dicto autore assignata Et tamen egregium testimonium Bernardi in
sermone de Assumptione ad Clericos cap. 26. interpretantis Pauli de incertitu
dine Iustificationis acrimine Et grauis peccati Et ait ipse Paulus Ne sentiat
hanc interpretationem exigit nihil tr. enim Paulus detinere Corinthios a iudicio
temerario circa Conscientias Ministrorum ut stat exillis Vbis nolite ante tem
pus iudicare Corinthii autem non iudicabant ministros de venialibus Et de mortali
peccato nam populus carnalis qualis erat plebs Corinthiorum parum curat
de venialibus imo neq ea mortalia magni facit Et grauiora Et tendit qd
postulo in grauia mala auertere iudicium Corinthiorum hac ratione qd nemo
potest Conscientias alterius iudicare quando neq exacte cognoscit sua locau
te postremum scilicet non posse iudicare neminem seipsum Et pronunciare in car
ne mortali Affirmat his Vbis Imo neq me ipsum iudico Nihil enim mihi Conscius
sum Et non in hoc iustificatus sum Et loquitur. de iustificatione a mortalibus Et de
incertitudine qrd gratiae faciens neq obstat qd habuerit reuelationem de
sua iustitia qua non loquitur tanquam dubius de gratia iustificante neq affirmat ex

nullo

nullo argumento sibi stare posse de sua gratia et de eo est undecunque certus, ee tanto certius asserit sibi non stare ex testimonio conscientiae sui ad oculum, dixit se non in hoc iustificatus sum, quasi malio certus esse posset. Porro ad intentum Pauli sufficiebat ut firmitas testimonij deducta ex propria conscientia non ex eo satis redargueretur temeritas iudicantium conscientias alienas, sicut de testimonio Spiritus infallibile est.

Neq obstant illa verba quibus autem iudicat me Dominum est, quasi solus Deus recte cognouerit iustitiam Pauli, quia iudicium erat Pauli annunciabat de sua iustitia ex reuelatione Dei non erat humanum sed diuinum, et ita solus Deus iudicabat de conscientia Pauli certa illa reuelatione sine formidine qua necesse erat haereticus Paulus si testimonio tanto uteretur de conscientia sua.

Hemy etc illustre de sanctis Trident. sess. 6 cap. 9 insinuabit inquit omnes Dei posse formidare et timere de sua gratia cum nullus scire valeat certitudine fidei cui non potest subesse falsum segratia Dei etc. Sequitur. Respondet Catherinus Adalius de sanctis aduersus manes Haereticorum seductiones tamen praesumendum est ut sententia ejus non etiam manifestis operibus factis ex gratia Dei haereticis de solo fidei sine operibus absolutis manifestum est nam quamvis Adalius ex instituto agat de haereticis ultro se coi et excludit tamen sententia Catherini dicta ostendo sic est et sententia Catherini falsa est definitio Adalij quia sententia Catherini excludit eadem sanctum quando potest esse falsa probatur antecedens quia sic est et sententia Catherini malus homo non possent formidare de sua iustitia etc si vellent quia quis fidei diuinae quamuis priuatae credit se esse iustum non potest de sua iustitia formidare sicut nec Paulus David Job. formidare poterant Adalius autem de sanctis omnes Pios posse formidare de sua iustitia repugnat ex dicto eius sententia Catherini.

Quare respondet Adalius non excludere ab fide de eam quae non potest subesse falsum fides autem quae ipse asserit non est huiusmodi sicut diuina sit quia est de re obscura et aliter se habere potest de hac solum multo abundantius est testimonium diuinum etc de re obscura et non falsum subesse non potest quia traditio est in rebus fidei diuinae siue privatae sit siue catholica sub esse falso quia Deus non potest esse Auctor mendacij etc cum probatis loquitur quare non est dubitandum sententiam Catherini aduersari praedictae definitioni.

Confirmatur etc praedicta sententia Doctorum catholica ex cap. ultimo de Purgat. canonica ubi cum quidam Episcopus accusatus de certis criminibus ut se purgaret canonice iurasset se abillis crimibus immunem et Respondet Pontifex si animus iurantis erat se immunem et a crimine quia dimissus erat ei a poenitentia iuramentum fuisse temerarium quia nemo stare potest

an sit simplex ut dicit Job cap. 9

Respondet Catherina hoc iuramentum deo reddari q̃ nil iuba
bat episcopus a gerbatr. enim de pena temporali in foro exteriori a quam relaxa
ratr. Justificatus p̃ pñitentiam tñ d̃ quatenus Pontifex relaxaret iuramen
tum tanquam inutile nñ tanquam temerarium sicut temerarium reputat et reddit rõe
temeritatis q̃ nemo scit se posse se dimittere et est iustus ee q̃ [illegible]

Quare Respondet q̃ iuramentum fuisse temerarium q̃ iuravit
episcopus gñ scire nñ poterat scilicet se ee mundum ab eo peccato mundus autem
est qui nñ astringitur debito ponæ etiam luendæ in purgatorio episcopus nñ pote
rat scire se ita satisfecisse pro suo peccato ut nil illi maneret solvendum p̃ pœna
temporali ex pte illud tñ certe si episcopus sciret sibi dimissum ee peccatum p̃
pñitentiam nñ iuravisset temere se ee mundum etiam si ignoravisset an haberet ad
hibitum p̃ pœna temporali ex nñ haberet q̃ minuisset et tollunt. et peccata et radi
cant. etiam si maneat debitum p̃ pœna temporali et qui habet revelat. de sua iustitia
etiam dubium de ejusdem debito potest dicere mundus et cor meum mundus sum a peccato
q̃ episcopus ille deo iuravit temere q̃ iuravit se ee iustum

Sed dices pbatr. q̃ ut aliquis sine revelat. Dei speciali sit certus
de sua formidine de sua iustitia debet in legitimo discursu assumere principium
aliquod universale vel fidei et ejus. particulare cognitum evidenter experimento hoc
autem nñ possibile q̃ ex homo iustificatur extra sacramentum et in sacramento non
extra sacramentum assumere debet hoc ejus omnes homines dimittuntur
peccata ego sum huiusmodi q̃ tunc autem scit maior ejus sit de fide minor nñ cadit
sub experimento neq; de illa habet evidentia q̃ actus Trinitatis et supernaturales exponit
motivum includit enim amorem amicitiæ q̃ Deum qui nñ cadit sub experimento q̃
sequis dicat stupidus hoc ee nñ cognoscere quo sine et intento movetur vespan
dendum est sub discrimine si enim motivum operis naturalis sit et subjectum sensibus vana
et ejus q̃ divinum objectum sit supernaturale et motivum remotum a sensibus falsa extra
etiam accidentium quibus ignorat in huiusmodi quo sine movetur cuius rõe movet
optime Augustinus de civitate 22 cap. 7 et hac ratione Pharisæi cuius ea est rõ nimium q̃
proprius amor latenter se insinuat in terra affectus voluntatis et facile decipit opera
tantum existimant se duci amore Dei privato quo modo trahitur nec enim
necesse est multum cogitare de proprio commodo ut illius intuitu operemur quod
libet enim cogitatum insurgente quantumvis sanguinea debono ejus inclinatur
voluntas ejus familiaritate affectus

Ad sumum scitur. in sacram. assumit hanc ejus et sacramentum
rite ministratum iustificat suscipientem ego suscepi q̃ in hoc autem syllogismo ma
ior et de fide tñ minor nñ potest ei evidens q̃ in subiacet experientiæ intentio

Mi

Ministrantis nec potestas in sacram pñitentiã & eucharistiã quã requis
inquirat dñs facta reuelat de potestate & intent sacerdotis absoluentis
maneret certa & sine formidine de sua sustinia qui susciperet sacramentu
Respondeo ad hue manere incertu & cum formidine qa non potest sine eis
dem habitue actu attritionis cuius hec est ratio qa licet motiuu huius doloris
sit ille culpatu grauis magis diligat. sensibz qua motiuu charitatis tamen
ad debitu necessariu & sacram pñitentiã requirit propositu abstinendi a
peccatis decetero & quod excludat uoluntas peccandi ut docet Trident ss
14 cap 4. hoc autem propositu non habit sub euidenti experimento qa facile
e noz deijci ex similitudine simplicis nolitionis & propositi efficacis nam
ille enim nostro peccandi licet a multis qa peccatu ex se ipso malu est
& frequenter displicet tñ hec nolitio non excludit uoluntate peccandi qa sepe
sine timore ut qui ex se ipso peccare nollet hic & nunc aliciat delectat & fa
cilitate peccati & uoluntate efficaci peccare uellit semp & formidandu est
an habuerim simplicem nolitionem cum putamus non habuisse propositu abstinendi &
efficax nunquam peccandi

Ex his sequit multo maiorem certitudinem posse nos hre de
gra alterius qua dentro qn sacerdos v.g. qui baptizauit parulu certissimu
& sine formidine de gratia illu eo qd certo experimento nouit se legitime
intent baptizasse & quamuis forte non fuerit rite ordinatus in sacerdotem non
exco de fide et valore sacramenti de ppria aute Iustitia nemo potest tantam ha
bitudinem hre.

: Hinc ita ut stante ista dub. tñ salua possimus hanc de nra certitudine fidei sua qn excludat formidine ex opposito nã de ista in ea obligia & charitate nra c. 2. posse medium et Veg. lib. 9. sup. Conc. c. 46. n. 47. dicunt qd a fortiori qua exigit morale posse non habet ex certitudine de nra ejus gratia & hanc de hac qd Roma & alibi Val. Gredy & Suarez. c. 9. Sed quia nimis grauiter exigunt hanc diuinam reuelationem de missa & nobis grata sua & gratia & quibus in media qq in diuinam reuelationem de missa & nobis grata sua & gratia & repugnat salutem falsi probabilitatis & certitudinem expellat formidinem ex opposito & omnia in certitudine qua nunc de fide sua credimus Romani & apostolici aut ex tribuunt hanc certitudinem cum eis in numero dicit fidele quisq; sua & Molanus & alij inditiat sine formidine credam ego & nra gratia & quisq; ex fidelibus

: Dices ista arguit Val. & alij nullus ergo possit esse certus de gratia qui ministrat ergo ex. g. non ego ad ministrandum sacram. sanctum tim. seruus Dei sua de statu gratiæ ex proueniret si periculum in digne ad ministrandum.

: Hactenus de fabricia certitudine nec minus forsan nec plus certitudinem de fide certitudinem & certitudine Ambr. charissimi & fidei quia credimus Romanos ecclesiæ

Aduersq doctrinaq catholicaq fuerunt Heretici multa testimonia
Scripturæ & Patrum, quæ late discutit Bellarminus suo tractatu de
gratia & libero arbitrio primus Apostoli ad Romanos 8.
in hac verba Ipse Spiritus testimonium reddit spiritui nro quod sumus filij Dei. Ex hoc testi-
monio Spiritus sancti certum & infallibile quod possibile est hoc fuisse certitudinem
fidei diuinæ de sua gratia.

Omissis variis solutionibus Vna responsio est Apostolum loqui de
testimonio exprimente spiritus sancti quo nobis ipsis per nra cum illis hoc enim
fieri non potest sine peculiari reuelatione Dei quæ Paucissimis experti sit & qua
existente tollitur omnis dubitatio & difficultas loquitur quod Apostolus de testimonio
inuocationis & orationis nræ qua ferventer dicimus Pater noster qui est in
cœlis & sensus illius est spiritus sanctus dum mouet nos ad orandum & inuocan-
dum Deum tanquam Patrem quodammodo testimonium reddere nræ iustitiæ in eis
possumus Deum appellare Patrem nisi reuera & existimatiue filios

Ad hoc testimonium quod nobis reddit spiritus non est nobis sine formi-
dine quia oramus Deum dicentes abba Pater non plene cognoscimus & ducamur
spiritui illius an nra & tam certitudo nræ gratiæ non manet infallibilis & formi-
dolosa & declinabilis hunc esse sensum legitimum Apostoli patet ex antecedenti-
bus dixerat enim qui spiritu Dei agunt hi sunt filij Dei & ut probet hoc est
filios Dei agere benigno spiritu tempestiue legis euangelicæ subiungit non
enim accepistis spiritum seruitutis iterum timore (sicut fecistis veteris
testamenti) sed accepistis spiritum filiorum Dei in quo clamamus Abba pater
utigitur ostendat hunc spiritum filiorum Dei dari hominibus in nouo testamento
subdit ipse enim spiritus testificatur spiritui sancto & spiritus gratiæ nobis commu-
nicatus ex meritis Xpi testimonium reddit spiritui nro quod sumus filij Dei inc
mirum mouendo nos ad orandum & dicendum Abba pater

Tertium testimonium est ex ead epistola & cap. in hac verba
certus enim sum quod neque mors nec Angeli nec principatus &c neque ea
altitudo poteris nos separare a charitate Dei quæ est in Xpo Jesu Domino nro
Ad ex hoc testimonio aut multum aut nil nam si colligi potest quæ certitudo co
ligi potest certitudo impeccabilitatis quod nimis est & hæreticis intendunt
& quod Paulus loqui de charitate. quamvis diligimus Deum ad decamore quo Deus
prosequitur nos & sensus eius est nullam creaturam posse reddere Deo odibilem quia
quamlibet magnis persequitio gladijum & seruitium aduersus nos ipse tamen magis
nos diligit patimur enim & propter gloriam eius & illud Dauidis propterte morti-
ficamur tota die quare certissimus sum quod nulla creatura poterit nos separa-
re a charitate Dei hoc est Deo reddere exosos ad nos a charitate Xpi

gª charitas Dei grata est in Xpo Jesu dno nro hoc Pater et filij dicunt nos simili charitate

Adducantur etiã ab Hereticis aliæ testimonia Patrum quæ abunde satisfaciunt Bellarm. et alijs quibus ubi supra ex illis tamen unum placet referre et examinare quo se baldè putat triumfare Calvinus est autem Gregorij Nazian. oratio 40 quæ est de plaga grandine mihi facta qui scribit Diuertatur et nos cum Deo et relinquat postea benedicens cui in interrogatione respondet Ultimo gregorij id manifeste ego scio ego diuinæ clementiæ suæ fidei uoce intus enim quæ gª natalis eius est remittet et adhuc misericordiæ quæ est secundus natalis concedetur.

Iterum hoc testimonium manet et nil obstat gª Nazianzenus tantum affirmat se scire ppm̃ universale de fide catholica scilicet Deum uere pœnitentibus non negare uenias non vero affirmat se scire aliquem hominem pœnitentem sit ideo dicit dicto dixit se ex fidei uoce diuinæ clementiæ non humanæ reuelationis

Dubitatur Vm Possimus certo cognoscere nos habere fidem

Colligimur autem de fide qua Xpiani sumus nimirum quæ credimus mysteria ex testimonio Dei reuelantis et cum diuersa difficultas sit de actu et de habitu fidei dicamus nunc de actu de habitu ipso dicturi ad calcem disputationis

Ricardus m̃ 3. distinct 23. m̃ exponit tres et Durandus dist 27 q 4 ad 2m̃ existimant non posse certo cognosci actus fidei m̃ suos et diuinam namquam uis quicunq; fidelis m̃ scipso experiatur actus credendi quod ordinem nullus tamen potest certo cognoscere discernere an actu elicit fidei adquisitæ et m̃ suus m̃ hanc autem sententiam deueniunt Ricardus et Durandus ex diuersis fundam̃is Ricardus quidem ppter similitudinem quæ existimat ee maximas inter actus fidei m̃ suos et adquisitæ Durandus vo quia non possumus discernere exquo habitus melius mur et moueamur ad credendum putat enim ut ex 2o distinct 28. q 1 stat eundem actum fidei secundum substantiam omni posse abhoc habitu fidei m̃ suo et acquisito

Pro hac sententia est difficile arg quia actus fidei diuinæ non potest ca deere sub experim̃to q non potest ostare nobis de eo quod non sentimus diuinæ patet Ista quia actibus m̃ternis nullus alius certus noticiæ habetur

per

p̃ter experimentaliꝫ qve enĩ actꝰ suo ponderε sεntεnte facit d̃ nεcεss
uidens notitiã deducta ex certo experimento an̄ autꝫ p̃bat. q̃ actꝰ fidei
misiue ε̃ supnatꝰ secundꝫ subꝫ forma autꝫ supnatꝰ n̄ cadit subexperi
mento alios possemꝰ hεrε experimentꝫ grã & charitati q̃d ε̃ absurdꝫ
q̃d enĩ respondεt D̃ tho hic ad 2m scilεt actꝰ fidei cε mintellectuε
tus subiectꝫ notitiã experimentali sicut manet actꝰ scientiε q̃d secꝫ est
in actibꝰ partis appεtitiuε n̄ Vr. sati facere q̃n̄ istꝫ cognitiõ intε
llectꝰ sd affectꝰ ẽtꝫ uoluntati subiacεt εxperientiε n̄ enĩ mingε expε
rimꝰ nos dilεgere aut odio hεrε quꝫ experiamur asentire aut dissentire
p̃ter app̃hensã & nihilominꝰ actꝰ charitati quε est supnatꝰ & Vbatr.
cε motiuꝰ remotꝫ asensibꝫ n̄ subiacεt εxperimentꝫ q̃ nεc subiacεbit
actꝰ fidei q̃a hoc complexꝫ Deus dicit q̃d ε̃ motiuꝫ fidei nrε supnate
ε̃ & asensibꝫ remotꝫ & ideo εssεt actꝰ fidei supnatꝰ

Hac eadꝫ sententiã asserit Torca misi tractatꝰ Arilꝫ cε
ferens sε & Vεgꝫ citantεtꝫ ~~Scotꝫ~~ + Scotꝫ in 3 distm 23. q̃ 2 § sd quidquid dicat
immεritꝫ tamen q̃a Scotꝫ ellꝰ in hoc opositꝫ sεntirε defendit ut misεrꝫ
tabit

Vera & cεrta sententia ε̃ possεnꝰ certꝫ cognoscere hoc ε̃ imꝰ
formidinε fidꝫ qua Xpiani sumꝰ misiua uidεlicεt & diuina εta D̃ tho.
hic ad 2m & 1 p̃ cε q 67 art. 2 ad 1m Caεtanꝰ hic Iuct 2ã 2ãε q 6 art 1
sequatr. priorꝫ sententiã Scotus mihi hoc paxime rεlato Vasquεꝫ disput
201 cap. 2 Torca disput 30 citatꝰ Scotꝫ in radꝫ medi & alijꝫ & p̃batr.
εdεr ex Apost. 2 Corinthiorꝫ ultimo uos mεtipsos tentatε q̃a εtsi in
fidε ipsa p̃batε loquitr autꝫ Apostolꝰ de fide misteriorꝫ totꝰ ecclesiε igi
tr. possibilε ε̃ hoc cognoscere sε cε in fidε siquidꝫ ipsiꝰ examini sε
misit Apostolꝰ ut p̃batum in fidε sit & n̄ potεst hoc testimoniꝫ misi tamen
mari potεst sequis dicεrεt Apostolꝰ rεmittεrε examini fidεlitεr p̃ba
tε fidε sicut rεmisit p̃bat & conscientiε p̃bet inquit sciens homo & sic de
faneillo εdat & decaltrε bibat n̄ q̃d possit cε certꝫ & sine formidinε & cum
q̃a ẽtꝫ facta p̃but & sacramentꝫ pœnitentiε ut fieri dεbεrε docεt ecclesia
& q̃ potεst p̃babili iudicio existimarε sε cε in gra & ita dignε accεdεrε
ad sacramentꝫ adducεtr. oniꝫ Augus - 13. de trinitatε cap. 1 dicεns fidε ipsa
quisque uidεt mεa & illo cε sicrεdit & n̄ cε nouεrεdit loquitr autꝫ
de fidε qua Xpiani sumꝰ sd hoc ẽtꝫ testimoniꝫ misi mari potεst q̃a n̄ ε̃ certꝫ
explorataꝫ Augus. loquitr de fidε diuina ex testimonio Dei contεndεntiꝫ
aliquã ipsiꝰ mtelligεrε de fidε acquisita ex testimonijs ecclesiε quidquid
q̃d dε his testimonijs nra sententia p̃batr. si homo n̄ ε̃t certissimꝰ

de fide sua posset dubitare et salutem formidine hereticam vitam heat fidei Xpi
ana certa et infallibili an hoc autem nullus catholicus de seipso potest
dubitare sine aliqua infidelitate spe quia dubitare infidelis est

Respondebit aliquis non esse idem dubitare de veritate misterii qui de
fide quare dicimus misteria dubia eius de veritate misterii infidelis est non tamen
dubius de fide qua creditur misterium potest esse quis de certissima veritate mi
steri Trinitatis sibi proposita et dubitare vel credat illud tanta firmitate
et certitudine quanta requiritur ad fidei rectitudinem et impugnatur fides ex hac solet
sequi manifestemus cognoscere sine formidine fidei nostre quia non possumus esse
certi de veritate necessaria aliunde quam ex revelatione divina quia si cognosceremus
nos credere misteria illa tanquam necessaria cognoscimus nos huic fidei divinae
uelationis cui nihil tota necessitate misteriorum credibilium et potestorum firi
mari hac ratione quilibet Xpianus cognoscit in seipso animi preparationem ad ne
gandum prius experientia et sensu quam aliquod credibile fidei catholicae quod cog
noscit sua certitudine in fide misteriorum nam ella preparatio aliquam in estate
unde quam ex certitudine fidei ergo in ista magis roborabimur

Sed adhuc manet difficultas in assignando medium huius cognitionis
Caietanus et alii relati a Lorca existimant ipsam fidem quae lumen gloriae
et seipsam manifestare actu directo non reflexo sicut enim qui videt colorem
eodem actu videt se videre et qui habet scientiam eodem actu scit se scire ita qui habet
fidem eodem actu credit se credere sed haec sententia falsa est quia inter actum
et obiectum necessario intervenit discretio realis interveniet enim realis
notitia effectus ad causam quod est impossibile eundem actum esse obiectum sui ipsius fal
sum est eodem actu quo videt lucem videre ipsam visionem lucis quia si diuisa
oculis et lucis perciperet ipsum sensum corporeum sentiremus in qua parte oculi ster
net visum perciperemus quanta est et quam extensa quod experientiae re
pugnat manifesta Praeterea quia sensibile eodem quodammodo sentitur cuius
sibili ipsius deinde et visio et scientia ipsa evidentia manifestatur seipsis
notescerent sed tamen divina non potest esse ipsemet ipsa obscuritate
medii nemo enim habet fidem divinam nisi deo revelante deus autem non re
velavit me habere fidem alio actu fidei nisi et multo minus eodem

Quaeritur sententia fidei divinae cognosci per experimen
tum evidens quo homo percipit se habere fidem tradocet Lorca supra citatus et sequitur
eius sententiam D. Thom. et Aug. Deinde petatur quia intellectus natus sua ipsa
cognoscere quaenam seipsius reflectitur quia non potest non percipere suam cognitionem
et qualis sit et quam habet enim causam evidenter cognoscet actum scientiae nec
fert inquit quod medium fidei sit obscurum quia licet obiectum fidei obscure cog

nos

De gratia dei 85 Marques 9

nostr. ymata men fides clare cognoscit sicut licit opinio nitatur medijs
bus probabili euidenter cognoscimus nos here actus opinionis

— Ad hac sententia mihi non placet. Existimo enim actus fidei diuine
nil non posse cadere sub experimento q̃ si euidens est nos here fides euidens
est nos here diuine reuelat̃s. q̃dita ostendo q̃ experimentum actus
indubius generat euidentiam nihil demotiuo ei⁹ dem actus alias adhuc
ritatis posset cadere. sub experimento Experitur enim unus quisq; se habere actus
charitatis se here amore quendam dei. q̃ si non habet euidentiam de motiuum
quo inducitur ad amandum non habet experimentum charitatis. Similiter
modum si ut habet experimentum fidei debet experiri motiuum diuine reue
lationis q̃ ut amplius declaratur. Dicitur. q̃ actus euidens est se here fides diuina
euidens est deus reuelasse non enim potest euidenter cognoscere se habere tale fides
nisi euidenter cognoscat se credere deo dicenti Homo cui euidens est se credere
deo dicenti euidens est deum dicere nam si hoc non sit euidens q̃ obscure cognoscit
se moueri ad credendum ex testimonio dei

— Decipitur enim hic auctor dum dicens duo quod distinguere debebat
diuersa enim sit me credere ex testimonio q̃d existimo esse diuinum et me credere
ex testimonio dei prima enim pars euidens est ex experimento cognoscitur
2ª vero non est ita quare quicunq; fidelis euidenter cognoscit se credere ex testimo
nio dei licet existimando non tamen cognoscat euidenter se credere ex te
stimonio dei hoc est ex testimonio q̃d deus reuelauit de mysterio credito
hoc enim obscure est licet infallibile ut dictum fuit

— Veruntamen sententia est quicunq; fidelis est certus de sua fide diuina
certitudine cui non potest subesse falsum non tamen euidenter hanc est expressa sen
tentia Scoti loco supra citato Dicunt etiam expositores Bonauentura quem sequuntur do
ctor Vega relatus a Vasquez cap. primo p̃dicte disputa. ut hanc sententiam ex
plicemus et corroboremus obseruandum est in uno quoq; fidele reperiri duos
assensus fidei utrumq; certissimum et infallibiles alterum ex testimonio primum
mobilis quia habitus. tanquam primo credito huic complexo deus dicit alterum ex
testimonio ecclesie confirmato signis diuinitus diuinis spiritus sanctus dis
tribuentibus ille prior assensus est fidei diuine ut posterior adquisitus et hu
manus licet tamen generationis assensus fidei adquisitus prior est et magis prior
ut habet assensum huius fidei semper communicet assensui fidei infuse de quo
satis dictum 2ª 2æ q. 1 art. 1

— Ex hac notat facile illatum fundamentum mee sententie q̃d tale est
quilibet fidelis assequitur discursu theologico cui non potest subesse falsum se habere actus
fidei diuine supernatis q̃ certus est ultima formidine de actu fidei theologice deo est

euidens q[a] ea qua deducuntur. euidentes dicq[s]. ex reuelatis quabis q[s] que
colligunt discursibus theologicis certissimas et n[o] admittunt formidine
opposita p[e] aut auctoritatem q[a] quilibet fidelis potest scire hunc illum
meu habere fidei acquisitam ex testimonio ecclesie cui tur adhesio fidei in
fusa et supnata. dico hoc huiusmodi fidei acquisitam q[s] mihi videtur est
fides infusa maior q[s] e[t] prius uniuersale fide credituz minor q[s] stat
cui aliq fideli experimento euidenti nemo enim est tam stupidus qui non iudicat
scredere aliq credit multis testimonio humano aut non credere cui non credit pu
tans infirmum. dicq testimoniu quo sensu intelligendu e[t] Augus. lib. 13. de trin
nitate cap. 5. dum inquit unusquisq videre incredibile suo fidei suam cui illa
het auferre non here cui non heat fortasse enim Augus de fide acquisita ex testimonio
ecclesie quod familiarissima e[t] inter fideles et experimento cognita Augus.
enim non curauit diutiuere illos dubitasse fidei infusa et acquisita solo
quinq est de singulis contingere accidunt rudi populo qui mouetur. ad credendu
ex p[e] et doctrina concionatoris ecclesie neq subtiliter excrutatur. assentiu
illis infusis fidei diuine de quo disputant Theologi

Neq obstat q[d] Augus loquatur. de fide qua xpiani sumus ex hoc
enim non sequitur loqui de fide diuina et supnata ex p[e] medij ad assentiendu q[d]
tantu ex p[e] subiecti xpiani enim sumus ex q[s] fides acquisita conceptus
ex testimonio ecclesie q[a] xpiani significat multitudo discipulus xpi quilibet
autem non sequitur. discipulus ex q[s] utraq fides q[a] ex utroq testimonio
credit xpm e[t] uerum deum et hominem Redemptorem dicitur q[s] e[t] ab Augus.
illa ee fides qua xpiani sumus ut deq naret obiecta credita et ostenderet
se non loqui de fide rerum humanarum sed de fide misteriorum xpi et ecclesie que
simplices fideles coniter credere accipiunt ex doctrina concionatoris et testi
monio Parrochi et ecclesie Porro hac certitudo quam quilibet fidelis habet de
sua fide diuina licet expellat de q formidine opposita possibilitate cui sub
ee non potest falsum non e[t] tamen certitudo euidentie sed obscura et immanifestae
nitens enim ex discursu Theologico qui procedit ex una q[s] fide credita alte
ra euidenter nota ac grade de pillis discursus ratio retinet obscuritatem si
dum q[s] ad defectu inuenti in p[e]missis debuit reperiri in d

Ex dictis colligitur manifestum diuinum inter actus fidei et charita
tis cuiuscunq utcunq sit supnatis secundum substantiam et neutercadat directe sub experim
ento de actu fidei diuine possumus ee certissimi de nre formidine oppositi per
tis q non possumus de actu charitatis nro q[a] cuiq actu fidei diuine prendeat ex
fide acquisita uia generationis et in illa tanquam in conditione resoluatur. hemq regula
certe experientie subiecta et euidenter cognita ex qua assequi possumus et

colli

Marques 9

colligere fidē diuinā actū v̄o charitatis. cuī n̄ possem lat̄ et tanquā dict̄ aliquē alium ex suntatis actū certo experimento cognitū n̄ potest cuiden ꝑ deprehendi ꝑ legitimū diuersū vita semp maneā cuī formidinea habuerim actū charitatis

— Restat ultima dubitatio de certitudine qua possumus hēre de habitu fidei m̄ fusse ad resolutio faciles e dependet ex ea q̄ sit de fide dari habitū m̄ fussos an n̄ nā si de fide e dari p̄ dictos habitū possumus ee certi certitudine cui n̄ potest subee falsū de habitu n̄a fidei g̃a sine ulla formidine potest colligi ducendo Theologico s̄imili p̄ceden hūmodū ad hēndā fidē acquisitā ex testimonio ecclesie m̄ fuse dicti habitū ad credendū fidei m̄ fussū ego hēo p̄ dicta fidē acquisitā g̃ hēo et habitū m̄ fussū fidei sup̄natus maiōr ꝓp̄ erit proximum uersale fide credita minor v̄o experimento nota g̃ si n̄ sit de fide ad opinio tantū ꝓbabilior dari habitū m̄ fussos nunquā poterimus ee certi de sine formidine dep̄ dicto habitu g̃ maiōr ꝓp̄ p̄ dicti diuersi n̄ erit fide credita ad opinio tantū ꝓbabilior et ita n̄ gignetur assensus de sine formidine ad tantū opinatiū et ꝓbabile

— Aliqui Theologi huius altaris existimant ita et absolute sine de simili dari habitū m̄ fussos fidei spei et charitatis qui deinde sequenter affirmare debent quemlibet fidelem posse ee certissimum de habitu sue fidei ego tamen existimo p̄ dictam sententiā n̄ dei hactenus ab ecclesia definitā ad acceptatā tantū tanquā ꝓbabilissimā in clementina unica de summa Trinita. et fide. catho. et in cap. maiores de baptismo quapp̄ deinde sequenter iudicio n̄ posse ee fidelem sine certa formidine dep̄ dicto habitu fidei. Ceterum cum ea sententia quę docet dari habitū m̄ fussos n̄ robur + habitū Verā sit ad ētū ꝓbabilissima unusquisq; fidelis potest hēre certitudinem de certa sua fidei quę sit maxima intra hos ꝓbabilitatis vita formidine oppositę partis ſ nulla ſtenuis dubitatio erit

questio 113 art 1 m 1 us
ficatio impij sit remissio peccatorum
1a Conclusio

Iustificatio fiat p modum simplicis generationis
est remissio peccatorum

2a Conclusio

Non fiat p modum motus hoc ueluti de Albo
in Album Iustificatio est remissio peccatorum

De nomine Iustificatio multa adducunt Rece
ciores Interpres D. Tho. nobis autem sufficiat hoc nomen ne ee forense
ut intendunt hæretici huius temporis cum Caluino lib. 3 institutionum
cap. 11 §. ze 3. idest eo nomine ne significari Declaratiue Iustitiæ
Iustitiæ ea ratione qua in Iudicijs humanis pronunciantur homines innocentes
a delictis nimirum sola externa relaxatione pœnæ et minime renouatione
interiori significat q nomen Iustificatio Verum effectiue Iustitiæ
et sanctitatis christianæ hoc est illa mutatione qua homo fit Iustus
coram Deo

Quo supposito 1a D. Tho. intelligitur de Iustificatione
Angelorum et primi Parentis qui facti sunt Iusti coram Deo primo
modo simplicis generationis idest ne ex peccatoribus, non ex ne Iustis
simpliciter enim generatio dicitur a D. Tho. p ductu rei ex pura
negatione et saltem ex priuatione illius ueluti hominis ex
non homine Iusti ex non Iusto

2a

Non autem D. intelligitur de Iustificatione hominis
lapsi qui iam Iustificatur a peccato per modum motus scilicet
de Albo in Album sit enim Iustus ex peccatore sicut
calidum ex frigido nigrum ex albo

Difficile vero est discrimen et assignatu
D. Tho. inter utrang mutationem qua status utrang Iustificationis
fieri a priuatione ad habitum et non a Albo in Album nam
status peccati consistit in priuatione et non in forma aliqua posi
tiua que adderetur. et in fuso gre nulla enim talis est omnis

Justificatio in universu ẽ mutat ẽ a priuat ẽ ad forma ẽ per modu simplicis generationis

— Placet mihi in hac difficultate sententia Gabri. Vaſqueß scribit D. Tho. Loquutꝫ ee in sensu Aris. 5 phisic. cap. 1 & 11 methaph. cap. 10 distinguens motu a generat ẽ o ꝺ generatio sit an subiecto in subiectu hoc ẽ ex priuat ẽ ad forma motu ꝰ a subiecto in subiectu nimiu a forma positiua ſ anegat ẽ aut priuat. ẽ affirmat ſignificata in formam positiua ꝰ. g. a calido in frigidu a nudo in uestitu a claro in udentu nam hec uox subiecti apud Aris. ꝓ dictis in locis in significat subiectu forme ad forma ſ priuat ꝰ significata uoce affirmatiua uocat ꝯ Aris. motu de subiecto in subiectu mutat ꝯ in uestiti in uestitu simplicit ꝰ generat ꝯ mutat ꝯ in uestiti in uestitu cum igit status peccati quantumuis priuatio quedam sit significetr. uoce affirmatiua Justificatio impij erit mutatio de subiecto in subiectu dicim enim homo ex peccato ẽ fit Justu & ex inimico amicu. Alteru Justificatio Angelu & Primi Parentis recte dicetr simplex generatio Justitie quia non solum in ẽ est facta a forma in formam ad negatione nomine negatiuo significata & facta est ad formam positiuam dicitur enim Angelꝰ Justificatu ee ex in Justo & similiter Primꝰ Pater

— Ex his seqnit quid dicendu sit ad ulgare ꝯ d m in Justificat set diuersa mutatio formaliter remisio peccatoru ab infis grē nra Caieta nꝰ infra articulo 6. quez seqnti. multi ex recentioribꝰ existimat in ee duas mutationes set unica quia ut interueniat duplex mutatio necesse ẽ intueniatr duplex forma altera quꝫ expellatr. altera ꝰ quꝫ succedat sicut dicit ingenerat & corrupt ꝰ inducitr enim forma genit & expellitr forma corrupt ꝰ alias inter priuat ꝯ & habitu nu lꝰ philosophꝰ distituit duas mutat ꝯ ad unica. Veluti ate nebris ad lucez in eniz est ibi forma alequa quꝫ abiiciatr. de cima mutat ab inducit ẽ lumins

— Michlomin Scotꝰ in 4 distinct ẽ 16 q 2 D. Tho in fra articulo 6 ad 2m fatentr. ee duas mutat ꝯ & fundamentu est quia quamuis status peccati set priuatio quedꝫ significatr tamen ꝯ modu forme positiue unde multi ex theologis affirmant statu peccati distere in relat rois nimiu dissonantia & disparietate ad regula rois & ad Deu finez ultimu unde peccatu in solu dicitr defectꝰ Justitie ꝯ in uoria & offensa Dei in Justitia inimicitia & iniquitas

al

ac pinde remissio peccati cogitat nra aprehendit tanqua diuersa mutatio ab impio Justitiæ inquadoctrina Duenit nobiscu Lorca infra art° 7 in dubio incidenti ad finem dubij Et fallit meo gd in dctr. suppenere in Imentario p̃sentis articuli nimiru remissio peccati ee truc aqua in altera mutat eode, usurpari peccatu & remissio peccati quæ duo longe diuersa sr. nec licet tenebre sint trus aqua illuminatione expulso tamen tenebrarum etiamet adtruc adquc cuius rao est manifesta q̃a in omni mutat trus aqua est ille qui recipit & trus adque ille qui manet in Justificat vt dicebr peccatu & manet remissio peccati sicut illuminat & recipit tenebre & manet expulsio tenebrarum hoc est factum ee ex pulsionis dicit debet remissio peccati ee truc adque & peccati trus aqua

Sed adhuc remanet difficultas 2a 22æ D. Tho scilicet Justificat impij ee remissio peccatorum q̃a dua mutat diuersa formaliter non possunt p̃dicari mutice eo gd sint inter diuersos tros generatio enim n ee corruptio neq e contra q̃a generatio est an ee geniti ab ee geniti corrupto vt est ab ee corrupti ad n ee corrupti Ergo remissio peccati est diuersa mutatio a ps infect & falso p̃dicabitr de illa habebit enim secundum acceptos duos tros quos n habebit Justificatio hæc enim Versabitr a non ee Justi ad ee Justi illa vt ab ee peccati ad n ee peccati

Respondet Basques sensu D. Tho. ee causale non formale neq identicu ac pinde eode modo dicit Justificatio est remissio peccatorum quo dicitr generatio est corruptio n quia corruptio p̃dicitr de generat & quia causetr. ab illa generatio enim unius dicitr corruptio alterius causaliter q̃a generatio ignis est causa corruptionis aeris

Ego vt existimo sensu D. Tho n ee causale & formale ee identicu q̃a art° sequenti p̃dicat Justificat remissio peccati ut patet ex tit° articu. & hi art° p̃dicat, remissio peccati de Justificat gd in sensu illius causalis est falsa p̃dicatio nec est falsa nam licet Justificatio sit causa remissionis peccati remissio peccati n ee causa Justificationis deinde eode sensu quo Loquitur ee D. Tho. in dctr. Loquitur scilicet Iriden. ss. c. cap. 7 cum inquit Justificatio n est solu peccatorum remissio & sanctificatio & renouatio interioris

de imp. Justificat

hominis vbi dici n̄ potest sensu dcly ee causale, nazeo dcly sensu affirmat Justificat3 ee renouat3 interna, et ee remiss3 peccati ꝺ n̄ dicitr renouatio interna causaliter ꝺ formaliter ꝙ neg remissio peccatorū

Distinguit3 ꝙ D Tho Justificat3 et remiss3 peccati ꝺ videnr illa ꝺi fariam uno modo exp̄ de agentibus alio modo exp̄ obiectorū inquā fertr. agens scilicet exp̄ hominis quitransit ab uno extremo, maliud et exp̄ Dei agentis affirmat Justificat3 ee remiss3 peccatorū sicut generatio et corruptio n̄ dcly exp̄ agentis nimirū q̄ agens est dcm actu et influxu corrumpit et generat. Alterū exp̄ obiectorū Justificatio et remissio peccati n̄ videntr fortiter q̄ ꝺ mutationes inter diuersos tres altera ad destruendū peccatū altera ad infundendū Justitiam ita D Tho in hac q̄ art° 6. ad 1m legite illum articulū et 2m ad 1m remiss3 culpe, que est iustificatio requiratr. gratie infussio

Articulus 2m 2m ad remissionem culpe que est Iustificatio requiratur gratie infussio

D° esta affirmatiua dubitatr. 1° 2m remissio peccatorū fiat in nobis per Iustitiam inherentē

Dubitatur 1° 2m remissio peccatorum fiat in nobis per Iustitiam inherentē

Notissimus error est Hereticorū nr̄i temporis affirmantiū Justificationē nr̄am fieri imputat̄ q. nobis Justitie alicui et non p aliquam formam receptam in nobis ipsis quamuis enim varij sint inter se in assignanda causa formali hiꝰ Justificationis omnes tamen ducunt in principio cōi scilicet forma illa ee nobis extrinseca, singulos errores in hac p exacte refert Bellarmi nig lib. 2 de Justificat cap. 1. et exeo desumpsit Vasquez 1a 2dis put 202 cap. 1.

Ex hoc principio Hereticorū duo sequuntr. absur

da

De impij Justificat

da alterum est peccata nra n̄ tolli ꝺ tegi n̄ eradicari ꝺ rradi n̄
vere remitti & destrui ꝺ manere & n̄ imputari nra Justa
tia aliena n̄ potest nobis ꝙ esse (ut sic dicam) communicat &
illapsu ꝺ tantum imputatione videlicet ꝙ nobis imputetr. & accep
ta ferat. ꝙ nra exquo aperte seqūtr. peccata manere in nobis radicit
in ipsa licet n̄ imputentr. ꝺ dissimulentr. & tegantr. alterum est
Verbum Justificare le forense & significare ideo sum ꝺ absolutu ꝙ mu
tare n̄ vo Justificare & absoluere cum alias peccatu maneat Verum
fatetr. expresse Calvinꝰ lib. 3. institutionis cap. 11 §3 Justificare
inquit nihil aliud e quam eum qui reus est tanquam approbata in nocē
tia arcana absoluere cum itaq nos Xpi intercessione Justificet Deꝰ n̄ gratis
Innocentes approbat ꝺ Justitiꝫ imputat nos absoluit ut ꝙ Justi inspi
ceamur qui in nobis n̄ sumꝰ

Calvinꝰ lib 3 n
tutionꝫ cap. 11 §

Exquo Nursꝰ seqūtr. nra Justificatꝰ n̄ Deum vere in se
novat intentionē aut impressione sanctitatis & Justitiæ ꝺ in nuda remissi
seu n̄ imputat peccatorum qua voce ꝙ Hereticis familiaris est nam
ꝙ aliena Justitia n̄ possumꝰ intentꝰ renovari ꝺ in pristina vetustate
manentes perinde acceptari a Deo ac si eēmꝰ nova creatura

1m fundamentū errorꝭ Hereticorum est testimonium psal
mi 31 beati quorum remissæ sunt iniquitates & quorum tecta sunt peccata be
atus cui cui n̄ imputavit Dns peccatū exquo testimonio seqūtr. tria
1m est peccata nra n̄ eradicari ꝺ tegi 2m est remissio peccati ineo
Deum vere ut Deus non imputet peccatū ꝺ alias manet & regnat ꝰ
eē nra Justificatꝰ n̄ Deum vere renovat intentionē ꝺ sola remissione pe
catorum ꝙ hæc est integra definitio Justificationis & mea n̄ sti
mantio renovationis intentionis ꝺ solius remissionis peccati. Porro
ꝙ hæc sit integra definitio Justificationis probari potest ex Pau
lo ad Roman. 4 m hæc verba Dauid dicit beatitudinem hominis
cui Deus accepto fert Justitia sine operibus Beati quorum
remissæ sunt iniquitates beatitudo autē huius cui est Justificat
& sanctis deinde notanda sunt illa verba Pauli cui Deꝰ accepto
fert Justitia sine operibus ꝙ denotatr. Justitia nra apud
Deum Deum vere in quadam acceptilat qua Deꝰ sine opere & me
rito nro nos habet ꝙ iustis ex solo merito Xpi ac si revera
Justi eēmus

Psalmo 31

Roman 4

1m fundamentū Hereticorum ꝙ Verbum Jus
tificare in scripturis n̄ significat Justum facere ꝺ Justum

dubium 1 art 2

Roman. 8

pnunciare more forensi ꝓbatr. ex Rom. 8. quis accusabit aduersus electos Dei? Deus qui iustificat qui est qui condemnet? Deus declarat Justos quis audebit tanquam nocentes condemnare? Romano. 5 sicut iudicium ex uno in condemnat? ita pinus Justitia in omnes homines in iustificat? iustitiæ ibi iustificationi opponitur condemnatio Deus autem nō damnat impriendo peccatum sed declarando peccatorem? nec Justificat infundendo Justitiam sed pnunciando Justum?

Fundam.ta g omnis Justitia hominis ad Deum est maculata imperfecta et insufficiens Job. 9 scio quod non Justificabitur homo compositus Deo psalmo 142 quia non Justificabitur in conspectu tuo omnis viuens Isaiæ 64 omnes Justitiæ nræ tanquam pannus menstruatæ. in quæ sententia multa docet gregorius lib. 8. moralium cap. 23. quod peccata hominis Justi non sunt extincta et abolita sed dissimulata tantum et tecta nam si peccatum esset extinctum Justitia hominis sine macula maneret

psalmo 142

Isaiæ 64

4° hoc pdicatum Justum non est absolutum sicut hoc foras et potens quod euenire potest a forma extrinseca quod familiare est pdicatis relatiuis ꝓbatur. anus quia non est absolutum sicut humanitas Xpi non est potens potentia Dei nec reddit immensa eius immensitate ita nec sanctificaretur ipsa sanctitate Deitatis tanquam forma quia Deitas est forma extrinseca quæ nec inhæret nec informat humanitatem

Nihilominus Sancti Patres astantes affirmant humanitatem Xpi unctam esse ipsa deitate tanquam unguento sanctificationis ut latius traditur 3ª pte q. 7 art 1 quod nihil prohibet hominem Justificari Justitia alieno

Vltº dicuntur. Hæretici qui statuentes Justitiam inhærentem multum detrahunt meritis Xpi asserunt eam insufficientiam ad Justificationem nram ut potius quam admittamus Justitiam inhærentem tanquam necessariam

Catholica tamen doctrina affirmat Justificationem impiy fieri per Justitiam inhærentem ex qua doctrina sequitur

de Impy Justificat

1° peccata vere eradicari n° radi vere tolli et n° teor

Seguit 2° verbum Justifico cu agimus de Justitia
Xpiana n° ee forense nec significare Justu pnunciare ꝺ
efficere Seguit 3. Justificat nra sola remiss pecca
torum n° dstare ꝺ includere etz renouat interiorz q
ad exdiametro pugnant cum sententia Hereticorum
tota hec doctrina desumpta est in titulo Trid. ssl 5 decreto
de peccato originali et ssl 6. cap 7 de Justificat et
eade doctrina fuit Anaguorum patrum pticulariter Augustini
cuius egregia testimonia pro Justitia inhærenti adducit Bellarminus lib.
2 de Justificat cap. 3. quorum misterium et etz manifeste traditur
in sacris litteris Quam Romanorum 5 dicitur charitas Dei diffusa est
in cordibus nris pp spiritum sanctum qui datus est nobis et eode cap. Romanos 5
habetur. sicut per unius inobedientiam peccatores dstituti sunt multi ita
per unius obedientiam Justi dstituentur multi si enim unius delicto mors
regnavit multo magis abundantia gre et donationis et Justitiæ accipientes regnabunt in unum Jesum Xpm qui Nihil clarius
dicipotest pro Justitia inhærenti ponderandum illa Nba accipientes
abundantiam donationis gre et Justitiæ exqua sequitur. Justitia
Xpiana accipi a Pno et in ipso abundanter detineri tantum abest
qd imminuta et diminuta sit Deinde dstituit Justum n° est. Justus pur
ciare ꝺ effici tandem antitheseos qua utitur Paul. ꝺ manifeste docuit
nra peccata primi parentis n° potuit maculare posteritatem nisi exillo
derivaret macula intrinseca impressa animis parvulorum inquibus et
n° maculavit posteros formaliter ꝺ efficienter e enim peccato originis
intrinsecum unicuique puero et aperium unicuique ut fatentur pdicti Hereticis
da Pelagius Justitia et obedientia Xpi n° potuit emendare
posteritatem Nec tanquam forma ꝺ ingenere efficientis hoc efficere
pstando Justitiam intrinsecam unicuique nostrum in remedium et expulsionem
peccati

Sed accurrunt Hereticis in pdicto testimonio dstitui Justum n° ee pse accipiendum ꝺ significare Justu pnunciare modo forensi quia Justificatio Xpi opponitur damnationi Nec damnatio autem actus forensis est scilicet declaratio Judicis imputantis et
dictum et destinantis ꝺ pena q eodem modo Justificatio erit actus forensis hominis
imputatio Justitiæ ꝺ hæc omnia absurda gr Paulus opponit Justificationem
quæ habemus ex Xpo damnationi quam habemus ab Ada

Daniel. 1°
Romano. 1°

Adamauit n dampnauit pstentatę tanquam Iudex pnunciando sententiam d tanquę reus imprimendo peccatę Demnare enim dr dicit de peccatore quise aut alijus efficit damnationi dnoxiu ut dr at ex Daniel. 1° ubi Demnabitur caput meus Regi dr ex Roman. 1 be ipsum Demnas cade enim magis qui Iudicat & hoc sensu intellexit pdictus testimoniu Aug. lib 2 de peccatorum mrtis cap. 2

Sdem Hereticis Verbum Iustifico ee forense ex eo dr seqtur in nobis ee inhęrentes Iustitia namsi Justificare est Iustum pnunciare & Deus Justificans impiu pnunciat Justum & eo ipso Iustum efficit namsi dicitur Dei n potest n ee verissimus & omnis pnunciatio peccati aut Iustitię cuiuspiam supponit verum peccatu aut veram Iustitia in eo qui peccator pnunciatr aut Justus Dr enim Demnans modo forensi peccatore n imputat illi peccatu qd n fecit sd illud quod re vera fecit declarat commissum & pnunciando Iustum n imputat Iustitia alienam sd declarat illa quę in ipso est Caterum efficacissime dumodo absurditas Hereticorum in hac parte ex eo quod Justificatio n caperetur modo forensi & declaratione Iusti n includeret remissionem peccatorum a ipsos Hereticos qui affirmant remissionem peccatorum ee totam Justificationem patet consequentia quia Iudex pronunciando Iustum non remittit peccatum quinimo declarat n ee locum remissionis sd subdit mo tertium & si Deus Justificans impium pnunciaret Justum n remitteret peccatu ut dictum est

Apocalyp. 22

Vltimo Verbum Iustificio significare facere Iustum patet ex Apocalyp. 22 qui Iustus ę Justificetur adhuc & qui immundus sordescat adhuc ubi sicut sordescere est fieri magis sordidu Justificari est fieri magis Iustu ę dr & inhęrentia Iustitia nr Justificationis optimu testimoniu 2 Corinthio. 6 in hęc verba & hoc aliquando fuistis sd sanctificati estis sd Justificati estis ecce ubi Verbum Iustificio significat causare interiorem nitore & pulchritudinem namuctu mersum aquę sumitur metaphora non dicitur locum nisi quia exteriis sordibus mundum & nitidum monstret

2 Corinth. 6.

Deade doctrina catholica & inhærente iustitia si in numera testimonia Antiquorum Patrum qui preter alios adducit Basques disputat citata cap. 2 sd probemus nemine posse Justificari coram Deo im putat alienę Justitię sicut Hereticis dicunt ratio vt talis est aliud ę in tertio

tuliq alieneq agi cum aliquo misericorditer ita ut liberetur. apo
na quam p peccatum incurrerat Daliud est p Justiciam alienam
aliquem reddi innocentem 1m enim frequens est etq inter homi
nes 2m vo impossibile q Justitia Dei imputata ss attributo
psonalia et in genere causae formalis in egrediuntur. psona
habentem Dstat enim peccatum et innocentia Dsistere in pria
affectu unicuiq in trase n in fauore aut odio alterius quo
modocunq enim Dcontrahuerit p sona aliena innocens erit qui
neq Dcommisit nec Dtraxit peccatum et e da rao m pecca
tor erit q a n macula ppria delicti purgata n fuerit inte
ipso eaquos soluit 4 fundam Hereticorum falsum enim
e et absurdum humanitate Xpi sanctificari Justitia aliena
sanctitas enim et Justitia Dei in e aliena humanitate assump
ta n atneo ipso qd humanitas Deificata est vinculo unionis
p sonalis sanctitas et Justitia Dei reddita est ppria illegho
minis in enim est in alia p sona id in eadem fuerit ss nata
sanctificabilis et forma sanctificans

Sursitas Respondebunt Hereticj hoc arg non recte dedu
cere de Justitia puri hominis que propter suam executatem n
egredit p sonam inhaerentem Justitiae vo Dei et Xpi egredi pote
sta in genere causae formalis q a infinita ss id hac solutio
facile impugnatur. q a ut homo denominaretur. Justus a Justitia
Dei aut Xpi necesse est assignare inter hominem et Justi
tiam Dei aut Xpi affinitatem et conexionem aliquam que sit fun
damentum dictae denominationis n enim sumitur denominatio
p libito aquacunq forma extrinseca in quemcunq id habeaq
aliquo modo conexa et affinis est alias quilibet forma deno
minaret omne subiectum inductum v.g. a forma albi dicerentur an
ma albedo a forma hominis humana et sic in infinitum que
absurda ss nullum autem est fundamentum conexio aut affinitas
homines cum Justitia Dei ut ab ea denominentur iusti q f hoc sit
damentum est habitatio Dei intra hominem hoc immensitatis. f aliqua
dispositio, et q hominis ad apprehendendam Justitiam Dei
n primum quia tunc inquit Bellarminus Justitia Dei
imputaretur omnibus rebus etiam insensibilibus v.g. ligno et la
pidi id haec rao mendax est possent enim Hereticj respondere
Justitiam Dei n imputari nisi creaturis rationalibus quae si capa

cei sanctificationi quamuis Deꝰ habitet in omni creatura
rõe imensitatis quẽadmodum unionꝭ hypostatica
sanctificauit natã hominis nõ sanctificaturꝰ naturã peccãdi,
etꝫ si illam assumpsisset efficacius q̃ possumꝰ arguere Deum
cere Hereticos quia saltẽ seqũtur omneꝫ natã rationale
denominari Justam a Justitia Dei item omnes homines concipi
Justos & habere Justitiam inamissibilem q̃ stante fundam
idoneo exquo resurgit denominatio nulla rõe impediri potest
fundamtũ autẽꝫ huiꝰ denominationis inamissibile est q̃ Deꝰ
nõ potest recedere a creatura quam inhabitat p imensitã
tẽꝫ exquo ruitꝰ seqũtur tam dẽmones quam damnatos denõ
minari Justos a Justitia Dei q̃ a nullis est p imensitatẽ

Non secundõ q̃ quicunq; disposito excogitetur
ex parte hominis nõ donec ut exilla tanqua ex fundamto resultet p dictã denominatiõ
q̃ Homini habenti illam dispositionẽ & Deꝰ imputat Justitiã suam
libere & necessario nõ necessario quia nõ maneret locꝰ remissioni peccã
torum hominis enim illaꝫ disponetiꝫ habenti nõ remitteret tr. peccã
tum Deꝰ enim imputans necessario Justitiã suam cogeretr. nõ imputare
peccatuꝫ ac proinde nec remitteret q̃ remissio est spontanea & libe
ralis relaxatio debiti stultumꝫ etꝫ est affirmare Deum necessitari
ex illa dispõsito ad nõ imputandum peccatum q̃ illa dispositio ex pte
nõ est forma Justificans aliquã Justificamur & Justitia in
hærentes q̃ Hereticiꝰ nõ admittunt q̃ nata sua trelinquit homi
nes peccatores q̃ nõ necessitat Deum ut imputet suam Justitiam
homini ita disposito p certum q̃ illa dispositio ex sensu Hereticoꝝ
rum nõ est aliud quam fides nõ quidꝫ historica sed qua firmiter dicunt
apprehendimꝰ remissa ee nobis peccata quis autẽꝫ nisi aperte deliciat
affirmauit ea qua quis firmiter aprehendit infallibiliter evenire
illius hominis aprehendentis remitti sibi debitumꝫ a creditore demitteꝝ
tr. Ultimo q̃ certe stultissimum est

Nec Deꝰ imputat libere Justitiam suam ho
minis ita disposito q̃ si libere imputat q̃ posset nõ imputare de
mo q̃ q̃ nõ imputaret de facto tunc quidꝫ necesse est q̃ & in
Deo & in hoc ita disposito fieret mutatio a qua propter quam
aliter acciperent & comparari rebꝫ enim eo modo se habent
rebꝫ & Deꝰ semp imputabit Justitiam & nunquam sed tali mu
tatio impossibilis est nam primo Deꝰ mutari nõ potest eqº

de

Deus et nō mutor deinde ex parte hominis nulla alia mutatio fingi potest nisi uariatio dispositionis et fidei hac autē nulla est qua mōris illa fiducia nō uariaretur inse, Deo nō imputante Justitiaꝫ ꝙ ut Deus diatur Libere habere actum imputandi aut nō imputandi necesse est ut homo habens illaꝫ dispōitaliter et aliter comparetur cum Deo aliquidꝙ ad quirere et amittere debet p̄ illa dispositaꝫ quandoquidꝫ homini illaꝫ habenti Deus dicitur Libere imputare et nō imputare

Tandē si ideo diceremur Justi ꝙa Deus nobis imputat Justitiaꝫ suam aut Xp̄i sequitur Xp̄m posse dici peccatorem ꝙa Deus illi imputabit peccata nra ut illi satisfaceret nō mingua si essent illi Xp̄o illud psalmi 21 Oba delictorum meorum psalm. 21 dicebat Ullatias ulterius Xp̄m dici peccatorem ꝓpter potentiaꝫ Dei imputataꝫ sed est absurdissima blasfemia nam quamuis Xp̄s dicatur peccatus id est hostia et sacrificium ꝓ peccato nro nunquaꝫ dicitur peccatus sed sanctus innocens immaculatus segregatus a peccatoribus et excelsior cōlis factus ut habetur Hebreorum 7 Hebreo. 7

Ex dictis sequitur nra Justificatio nō fieri sola remissione peccatorum ut dicunt Heretici sed includere etiaꝫ renouatiōnē interiorem Justitiaꝫ inhærentis quā primus et principuus in nra Justificat ec interiorem renouatiōnē ꝙa in omni mutatione ingua una forma expellitur alteram intento agentis nō fertur primario sed consequenter in expulsionē formæ abiunctis sed principuus influxu agentis Vtr. in inducenda forma quæ manet ꝙ intentio Dei Justificantis hominē a peccato est illum renouare interiori pulchritudine et illaꝫ expellere sordes peccati

Sequitur etiaꝫ peccata in homine Justificato nō manere tecta et nō imputata sed tolli expelli et radicitus excidi ita ut amplius manere nō possint tanta enim est uis Justitiæ inhærentis ut nō patiatur secum turpitudinē peccati quæ ꝓpter omnes scripturæ clamat peccata nra tolli auferri delere homines mundare a maculis peccatorum quæ immo falsa essent si post Justificatiōnē manerent macula nō imputata tanta et tecta 2o Regum 2o Regum dicit Dominus transtulit peccatum tuum primi Paralipomenon 2 Obsecro Domine 1 Paralipomenon auferre iniquitatem serui tui psalmo 50. asperges me et mundabor psalmo 50.

dubitatio 1ª articulq 2

psalmo 102
Isaiæ 44
Joannes 1
1ª Joannes 2°

dabor Ps° psalmo 102 Longe fecit a nobis iniquitates
nras Isaiæ 44 deleui ut nebulam peccata tua Joann. 1° ecce
agnus Dei qui tollit peccata mundi 1ª Joan. 1° sanguis Xpi emun
dat nos ab omni iniquitate Et Hebreorum 9 ad multorum exha
rienda peccata

Ratione etiã probatr. sieri nõ posse ut si pecca
tum maneret nõ imputaretr. a Deo q̃ si imputare ẽ nõ habere
p peccatore eum in quo manet peccatum est nõ destinare illum
ad pnam propter imputationem Justitiæ Xpi nõ primo q̃ Deus nec
falsum potest fieri Judicium nec suspensum ee inter assensum et di
sensum posita enim quacunq veritate ex parte obiecti neces
sario fert Judicium certum et euidens de illa alias Deo tribueremus ignoran
tiam si saltem inconsideratum quod ẽt impium nõ tm q̃ a mo
mento peccato ex parte hominis Deus nõ potest suspendere actum odij
erga peccatorem odio enim si Deus impij et impietas eius rõe autem
est q̃ Deus nec diliget nec odio habet actu illicito sicut nos ꝺ p
dias eẽ nam immutabiles quæ habet rõnes actus liberi addito tamen
respectu rõnis ꝺ varietatem obiecti q̃ quandiu obiectum punibile est
et dignum odio Deus semper refertr. ad illud pmodum odio habentis
q̃ et destinantis ad pnam q̃ odisse est velle malum alteri q̃
si Deus adhuc habet odio peccatorem adhuc vult illi malum pnæ
ac pmde destinat ad illam igitur ut destinat destinare necesse est mu
tatr. voluntas peccatoris quæ mutatio erit renouatio interna qua
vere Justi reputamur et hinc

Ad primum fundam tum Hereticorum Respondet
Bellarminus lib. 2 cap. 9 deo peccata dici tecta et occulta occulis
Dei q̃ vere tollunter. et eradicantr. nam respectu intellectus di
uini quæ nec latere potest omnino enim nuda sunt et aperta oculis eius Hebreorum 4 ea dicuntur tegi quæ manent extincta nam si in sua specie manerent tegi nõ possent ꝺ hæc solut
nõ satis tollit difficultatem nam occultare et tegi inepte dicuntur de illis
quæ nõ ẽ ꝺ illud ꝺ verbis. Vir astutus tegit scientiam alias quæ
omnia quæ demunt ee dicerentr. tegi et occultari oculis Dei q̃
est maledictum quis enim dicat facta fieri aut substantiam panis
tegi in eucharistia oculis diuinis quare Respondet optime duas
quæs peccata duo includere et factum qui præcessit et infectum
fieri nõ potest est enim 2° de præterito quod manet necessario

Hebreorum 4

Proverb. 12

ut

de imp. Justificat

ueritatis scilicet Petrg peccabit et macula habitualem
que relinquit exacte precedenti egit cum peccatu dicit
tegi et occultari Deo n̄ est intelligendu de macula peccati
que verepurgat. et tollit sd deacte qui p̄teriit et n̄ po
test effectu sperii qui ideo dicit tegi et occultari et n̄ imputo
ri. Deu placatu penitentia et renouat interna peccatoris
habet se instar n̄ uidentis n̄ enim punit peccatore propter
actu illu que alias punire deberet hac rone intelligendum
est illud dissimulans peccata hominu minuru acta p̄terito pp̄
ter penitentia emundato enim a macula peccati est causa n̄ im
putandi amplius ad pena peccatu commissu et deo misericors
litteris semp̄ iungunt. haldeo tegi peccatu et deleri 2° lsdz 4
4 ne operes iniquitatis eoru et peccatu eoru n̄ delebat. psalmo 50
50 auerte faciem tuam a peccatis meis et omnes iniquitates mea psalmo 84
dele psalmo 84 remisisti iniquitatem populi tui operuisti omnia
peccata eoru dā n̄ quia ut putat Belarminu ideo ipsu sit tegi et deleri
sd quia in remissi peccatoru occultatio et dissimulatio actu peccami
nosi seguit ex renouat interiori quadeletr. macula necessa dse
quentia

Primo gd Heretici dicunt n̄ p̄dicto testimonio
de finiri Justificatu frustru est alias cum dicit Matth. 5 Beati Matth. 5
Pauperes spiritu dā definiretr. Justificatio sine ulla mentis remissioni
peccatoru gd Heretici n̄ admittent tantu q̄ habetr. in illo testi
monio eu ee beatu cui remittuntr peccata q̄ iam habet ius ad bea
titudine sd n̄ declaratr. ibi modo remissioni peccatoru

Sd obiicit Chapnius sinon imputare peccatu
est delere macula et infundere Justitia q̄ imputare peccatu
est delere Justitia et infundere macula argumentu enim est
a tradictorio in tradictoriu negatiue gd videtr. efficax

Rn tamen falsu ee ans q̄ n̄ imputare peccatu
n̄ est deu formaliter gd delere macula et infundere Justitia
sd seguit ex illo tanqua effectu ex causa unde legitima dse
quentia ita colligendu erat deus n̄ imputat peccatu commi
ssu q̄ delet macula et infundit Justitia q̄ n̄ deleta
macula nec infussa Justitia semp̄ imputabit ratio est q̄
imputare et n̄ imputare n̄ dicuntr de peccato ut cum
et uniuersum sd de peccato uere commisso qua potest ex

eo qđ n̄ imputare peccatu eēt delere macula & infundere
Justitiā n̄ sequeretr. qđ imputare peccatum eēt delere Justitiā
& infundere macula sđ qđ eēt n̄ delere macula & n̄ infun
dere Justitiā qua tolleretr. imputatio tandē negari n̄ debet
actus peccati p̄cedentis deleti & p̄ renouatā interiorem dele
tr. enim & tegitr tegitr quidē quia ipsum p̄teritse qđ manet
n̄ nocet peccatori: deletr. vō qa exillo n̄ amplius resultat re
latio rōis & denominatio peccatis quę dicitr macula quę alias
resultaret nisi renouatio interior mutasset animā peccatoris

Ad 2m satis responsum est Verbum Justi seo
n̄ eē sonans cumagitr de Justitia exprana

Ad 3m respondeo ī testimoniū Job cap 9 dicit
suū sensum habere n̄ enim Ostendit Job neminē n̄ esse veram
Justitiā coram oculis Dei sđ hominē qui cum Deo litigauerit
& p̄ textu innocentiā suā Ostenderit Deus eēt Justus si illum
afflixerit necessē damnari debere & a causa cadere tanquā
injustus litigatorē potest enim Deus sine iniustitia torquere
Innocentes ad libitū & examen hunc eē sensum illius testimo
nij Ostat ex eo qđ cap. p̄cedenti dixerat amicus Job numquid
Deus subplantat iudicium aut omnipotens subuertit quod iustum.
cui respondet Job sequenti cap. uere scio qđ ita sit scilicet qđ
Deus n̄ supplantat Judicium & qđ n̄ Justificabitr idest p̄nunciabitur
Justus homo compositus Deo scilicet quia comparat cum Deo Ostendens
eē Justiorem

sđ obiici potest quia cap. 25 habentr. hęc vba
scio qđ n̄ Justificabitr homo compositus Deo nec apparebit mundus
natus de mulier exqđ colligi videtr sensum p̄cedentis testimonij
eē neminē apparere Justū & mundū oculis Dei qđ Hereticā
Ostendunt Respondeo hanc posteriorē sententiā n̄ eē p̄latam
a Job nec enim ella vba dicunt. ex p̄sona ipsius sđ cuiusdam
Examicis eius Dato tamen qđ eēt sententia Job. ita accipi de
beret scilicet neminē eē posse mundū comparatē Dei quia
Justitia creaturę comparata cum Justitia creatoris nulla est quodā
modo Justitia dicitr sicut entia creata dicunt n̄ entia respectu
Diuinę substantię quę ē ens infinitū & p̄ entia cōtinua vō finita
& p̄ participatē

Illud vō qđ adducitr ex Dauide hunc habebatr

sua

sug nr Justificabit in Conspectu tuo omnis uiuens exuirtus sug ar
bitris et Deo nr intres in Judicium cum seruo tuo quia nullus iustificatus tum pur
de illi misericordia tua ut Deum agat pnitentiam et renouatus
appareat Justus in oculis tuis tandem illud Isaiæ omnes Justitiæ
nre quasi pannus menstruatæ intelligitur decaremoniis ueteris legis
nr quia malæ erant si observarentur spiritu fidei sed glutiabantur exer
cunstantia malitiosa nimirum auaritiæ et hypocrisis et superbiæ ex
quo nihil seguitur de Justitia Xpiana

Ad 4m arg. m. dixim sup sanctitatem Dei nr et alienam
humanitati Xpi sed propriam nam quamuis nr hinerentat humanitati
nec informet illam eleuat tamen natam assumptam mediante unione
hypostatica ad statum Dei filiationis quæ conexio et affinitas nr est
inter Justitiam Dei aut Xpi et alias natas reales

Ad 5m Respondeo cum Decreto Triden. ss 6. canone 33. nihil de rogari de doctrina catholica de Justificat meritis et Justitia Xpi nec aute Decretum Triden. ss 6 canone 33
ea indigentia formæ nr derogat uirtuti agentis ignis enim efficacissimo
nr derogatur exeo quod indigeat calore ductio ad alterandum lignum comune
etiam est omni agenti alterare passum et formam in illo inducam
derogaretur autem si indigeret alio agente ad trans mutandum igitur me
ritis et Justitia Xpi derogari nr potest exeo quod nequeant Justificare
re homines sine Justitia inhærenti derogaretur autem si indigerent me
ritis alterius mediatoris tunc enim remanerent insufficientia ad impetrandum
nobis renouatum interiorem et Justitias inhærentes re enim uera meritis et
sanctitate Xpi multum derogatur ex doctrina Hereticorum exquatuor
quibus merita Xpi nr effecisse non uere Justos sed apparentes sed nec obstimisse
a Patre ut acciperemus Justitiam inhærentem qua essemus filij sed tantum ut re
putaremur filij cum nr essemus

Sed uerum obtinuit Hereticum illud 2d Corinth 5 Quem hereticum
4° facti est nobis Justitia sanctificatio et redemptio exquo seguitur 2d corinthius 1°
Xpum Dnm reddidisse nos Justos Patri et Justitiam suam tanquam
formam Licet tamen in sacra scriptura frequenter poni abstracto
loco Concreti dicitur enim Xpi Confessionem 2° pax nra idest Confessionem 2
pacificator Iteq psalmo 7° quoniam tuus patientia mea Dne psalmo 7°
idest spectatio mea uidelicet quæ spero et quo auxiliatore pa
cientiam habeo eadem ratione Xpus Dns dicitur Justitia nra sanc
tificatio et redemptio idest sanctificator et redemptor noster
et Justus noster siue Justificator iuxta illud Hyeremiæ 23

Hyeremie 23 Et hoc est nomen qd uocabunt eu Dns Iust⁹ noster

Circa nomen imputationis Gabriel Vasquez dicta disput. 202 cap. 6 etadhuc in Quendu-ueris timat ⁊ loquimur de Iustitia Xpi ⁊ demeritis eiq 1° modo abstinendu est a uoce imputationis ne si dixerimus Iustitiam Xpi nobis imputari uideamur asserere nos ee Iustos formaliter Iustitia Xpi in 2° autem casu recte possumus uti uoce imputationis q̃ merita Xpi nobis imputari nihil aliud est nisi applicari et communicari uoce autem communicationis utitur Deliu⁹ Triden. ss. 6. cap. 7 cu inquit quamuis nemo possit ee Iust⁹ nisi cui merita Dni nri Iesu Xpi communicentur. ego autem Deliu⁹ existimo in omni euentu abstinere a uoce imputationis ne uideamur cu Hereticis ⁊ nomina habere communia idq colligo ex eodem Deliu⁹ Triden. nusquam enim dixit imputari nobis merita Xpi sd communicari nam quamuis uox imputatio possit habere bonu sensu ideo enim est imputari nobis merita Xpi atq Deu⁹ intui meritoru⁹ et tanquinis eiq aliquid efficere ⁊ nobis ⁊ largiendo gr̃a ⁊ ueniendi ⁊ iustificando renouandi tamen quia Hereticis auultur. hac uoce ut significent nos reddi Iustos imputat. meritoru⁹ et Iustitia Xpi sine renouatione nostra ⁊ inhærente Iustitia multo melius est abstinere a hac uoce ne ex uerbis inordinatis ⁊ latis incurramus hæresim

Deliu⁹ Triden ss. 6 cap. 7

Specio Chemnitij ex Trid. ss. 6 canone 11

Extendit Chemnitius Deliu⁹ Triden. et tuti uoce imputationis nam ss. 6 canone 11 negat nos Iustificari sola imputat. Iustitia Xpi q̃ docuit nos Iustificari imputat Iustitia Xpi quamuis non sola Respondet Bellarminius Lib 2° de Iustificat cap. 7 Deliu⁹ in lo canone damnasse errore⁹ futuroru⁹ existimantes nos Iustificari sola imputata Iustitia Xpi sd n̄ probasse errore⁹ aliore⁹ qui affirmarunt Iustificari nos partim renouat. interiori et partim fauore extrinseco nam eade⁹ sd canone 10 expresse docuerat nullo modo reddi nos Iustos Iustitia Xpi tanqua forma hæc solut° Legitima est sd clarius et facilius dici potest Deliu⁹ referens errore⁹ aliquos et illos damnans interminus Hereticoru⁹ damnare quide errore⁹ sd n̄ probare modu loquendi damnat igitur Triden. hanc ego ⁊ hæreticam Iustificamur sola imputata Iustitia Xpi sd n̄ probat modum loquendi

quendi nec uoces imputandi de eo enim dicitur nec affirmat nec negat

Verum tamen uoces imputandi Justitiæ usitatæ ee in sacris litteris docebant Hæretici ex illo Genesis 15 & Romanorum 5 credidit Abraham Deo & reputatæ illi ad Justitiam ex qq Vbi nituntur colligere fidem Abrahæ quæ ni fuit forma iustificans reputata ee ad hoc & forma Justificans ~ Probatr. tamen sensus illius locutionis quia Hæretici effugiunt nimirum extrinseco fauore Dei acceptata ee fidem Abrahæ tanquam si eet uera Justitia aut re uera n eet de sensu ee quæ tradit Augus. in p' facione ad psalmum 31 scilicet fides Abrahæ comparata ei a Deo interopera idonea ad impetrandam Justitiam hoc est placuisse Deo fidem Abrahæ et illius fidei enumerare et pise interim merita Abrahæ ipsis qq obtinuit a Deo spiritus sanctificationis et orationis ita ut fides ipsa eet ex dono libero arbitrio Abrahæ de exaltatione Dei prioni qua inspirata est Abrahæ fides illa qua rectus actus Ho Roman. 5 dicitur reputata ad Justitiam secundum propositum gratiæ Dei

Hæretici effugiant quia Augus. in p' facionem ad psalmum 31

Forsitan dubitabit aliquis quid sit ista Justitia inhærens cui respondendum est sine dubio ee habitus gratiæ gratum faciens Verum de finitum est ab ecclesia Justitiam inhærentem ee habitum latissime deputant Recentiores de quo non plura diximus in materia de pœnitentia et de charitate

Sit dubitatio an habitus Justitiæ inhærentis nata sua et sine fauore Dei ex tergat maculas peccatorum

Vbem et Chemnitius relati a Bellarmino et alteris infracitandis duicti euidentissimis testimonijs sacræ scripturæ qq asserunt Justitia inhærens et renouatio interior tanda esse in nobis Justitiam inhærentem tamen totaliter cogerent. deserere cos errores Hereticorum huius temporis dixerunt nouam Justitiam inhærentem non effectam de impfectam et maculatam ita inquam sententiam lapsi sunt Alberti Pigij et Canonici Louienses Viri alias Catholici de mira Prudentes quam parum erat uoluerunt enim renouatio interiorem quæ sit in Justificat

2 dubitatio art 2.

nra ꝑ se ipsam et ex nata rei ee tantę Justitiæ inchoatæ complerig extrinseco Dei fauore uerum est ꝑ fator. Ille rehicor diuerso sensu potuisse Justitiam inhærentem ee inchoatam et imꝑfectam Justitiam nam ideo ita loquuti sũt q existimarunt fidei spei et charitatis hominis Justi nõ satis facere Legi Dei ex erunt enim omnia opera hominis Iusti ee peccata ꝓpter duas ctas carnis et ideo nullo opere quantumuis bono ex nata sua plene satisfieri Legi Dei qua ꝓpter aiũt sũ Justitiam inhærentem appellare inchoatam et imꝑfectam. Cæteri Canonici Colonienses nouecarunt inchoatam Justitiam nram eo quod admixtam habeat Laberi peccati ꝺ q ex nata sua nõ ꝑ ssit emundare peccatores nisi ad iubetr fauore Dei extrinseco superueniente interiori renouat utcung tamen loquuti sint latenter incidunt in sententiam Hereticorũ fatentr. enim post iustã gram habitualem necessariũ ee nouum fauorem Dei imputantis homini merita Xpi quorũ meritu dimittantr. illi peccata quę ꝙ qualitatem illam iustã nõ satisexpurgabant. fundam ta huius sententię Leuissima sũ et adducenda inferi utrum vo cum hac sententia ueniant f. ueniæ dogantr. Catholici DD. qui affirmant peccatum et gram nõ opponi exnatã rei dicemus postea

Communis doctrina DD. Catholicorum affirmat Justitiam inhærentem nõ ee inchoatam ꝺ ꝑfectam neq indigere nouo fauore Dei ad sanctificandum hominem et deluendas maculas peccatorum ꝺ ꝑstare natã suã et ꝓpria efficacitate ex DD. Antiquis ita affirmarunt Capreolus Dominicus Soto Decanus Lobeniensis ex Recentioribus Bellarminus et alij quos referunt et sequuntr. Vazquez disput 204 cap. 2 Lorca disputat 36 membro 1o quę sententia videtr mihi definita in Concilio Triden. aduersus Canonicos Colonienses ꝑba tr. tamen 1o ex illis Verbis Apostoli Romanos ꝙ abundantia gratię et donationis Justitię accipientes ubi sermo est de inhærente Justitia quę acquirit a Justificato, et ei inhæret hæc autem nõ diceretr. abundant si imꝑfecta esset et inchoata abundans enim nõ dicitr nisi qd redundat et superfluit ad illud Apos. quę effudit super nos abunde &c.

Concilium Trid. Romanos ꝙ

2o ꝓbatr. ex manifestis testimonijs Concilij Triden. qq expresse docemur Justitiam inhærentem sectificare impium et emundare illum a peccatis nam primo ss 6. cap.

cap. 7 de Justificat Impij et eius causis tridentin. ss 6 c
formalis causa est Justitia Dei n qua ipse Justus est et qua nos
Justos facit ecce ubi definitur causa formalis nre Justificationis
ee unica et simplex et composita et aute definitur. tam a pdictos
Hereticos qua a canonicos Nonienses qui affirmarunt + n duplicem
causa formale nre Justificationis integram ex renouat interiori
et fauore superueniente Dei qui fauor nunq excluditur
pilla Vba Justitia Dei n qua ipse Iustus est et qua iustos nos fa
cit nq si aliquo modo nobis imputaretur. Justitia Dei et fauor
illius n diuisset a illa Justitia qua Deus Justus est n ee causa
formalis nre Justificationis eet enim causa formalis ex qua
et tendebant Heretici

Et sequis dicat Justitia qua Deus Justos nos facit
includere duo et renouat interiore et fauore illius superue
nientis obstant sequentia Vba a illis nmerus qua videlicet a deo
donati renouamur spiritu mentis nre et n modo reputamur et
uere iusti nominamur et sumus Justitia in nobis recipientes quae Vba
in nulla Justitia inhærente n in fauore illius cadere possunt

2o si Justitia inhærens indigeret superueniente fa
uore Dei ad Justificandum impium et post infusionem Justitiæ inhæ
rentis adhuc eet locus nouæ imputat seu communicat meritum
Xpi ad Justificandum Impium qa fauorille superueniens necessarius eet
ex meritis Xpi qua tunc nobis applicantur quando intuitu illorum
aliquid nobis accedit deqeuens 2o tradicit doctrinam eiusdem a illis in
eodem cap. 7 p hæc Vba quamquam enim nemo possit ee Justus nisi Trident. ss 6 ca
cui merita passionis Dni nri Jesu Xpi communicantur tamen in hac
Impij Justificat sit Deus eiusdem sanctissimæ passionis merito charitas
Dei diffundit in cordibus eorum qui Justificantur. atq ipsis inhæret quid
quasso est communicari merita Xpi Deus infundit charitas nisi tunc com
municari n posset a

3o in eodem cap. ad finem tradicit eaq veram et eodem cap. ad finem
Xpiana doctrina Justitia accipientes eam eu prima stolla candida
et immaculata Jubentur renati servare et xqq Vbis efficacius et
quibus Justitia inhærentem n ee inchoatam et mere fictam Justitiam
et absolutam et perfectam na primo in sensu Hereticorum quibuscum
Justitia inhærentem n satisfacere Legi Dei et semper meuere et
peccata aliqd n possedisse candida et immaculata cuius semper meorum

error aliquam maculam haberet

— Sº neg maiorem Canonicorum Colonienſium Verba
sunt Verba Dei. Primo quia tunc Iuſtitia inhærens in est vera
& apparens Iuſtitia vera enim Iuſtitia nº est quæ nº excludat
ret maculam peccatorum ꝓ se ipſam & ſine fauore aduincto ꝓtera
Iuſtitia inhærens nº ſolum dicitur immaculata q̃a in se nº ſit pecca
tum & q̃a neq; peccatum admittit in hominem iniuſtum est. dicitur etiã
immaculata etiã ab effectu ſicut mors dicitur palida & paliduꝫ
reddit hominem. Hunc eũ ſenſum Dei datat exemplo illo in loco
Luce 15 alludit ad parauolam de aqua in Luce. 15 ubi exponens Deus di
citur filio pœnitenti tuto ꝓferte ei ſtolam primam & date annu
lum in manu eius & calciamenta in pedes eius ſtolam autem illam
prima candidam & immaculatam ſucceſſit in locum pannoſæ &
ſordidæ ueſtis quam filius induerat ꝓ peccatis & cum illa eũ
Iacob cap 2 nº poſſet ut ſatis inducat Iacob cap. 2 milliens ubi ait intro
eant in conuentum veſtrum uir aureum anulum habens in ue
ſte candida ingrediatur & pauper in ſordido habitu tunicam
quo ingreditur in veſte candida habitum ſordidum habere nº poſſit.

— His ita ſtatutis ꝓbemus rationibus nris ſententiam
1ª autem ratio est q̃a ſi Iuſtitia inhærens indigeret fauore Dei ad delen
dum peccati maculam ſequeretur ex natura rei nãm eã incompoſibilem
cum illa ſit ex ipſa Dei uoluntate nãm forma ſubapte nata incom
poſibilis alteri nullo fauore indiget ad expellendum illa expellitur
ſimplici ingreſſu ꝓ ſua repugnantia. Porro ſi Iuſtitia inhærens
ſubapte nata ſit incompoſibilis cum macula peccati mortalis ſequi
tur manifeſte q̃a alias remiſſio culpæ & infuſio Iuſtitiæ hu
manis nãm ſint mutationes connexæ ſicut generatio & corruptio ſi
concomitantes ſicut calefactio & liquefactio cerei nam mutatio ꝙ co
nexæ hoc est quarum una ſequitur & alia ſemper inueniuntur. inter
formam natam ſua repugnantem forma enim geniti expellit
formam corrupti & ideo corruptio ſequitur ex generatione &
miſſione autem peccati eã mutationem connexam cum infuſione Iuſti
Trden. ſi 6 cap 7 tiæ ꝓbatur. ex eo q̃a alias hæc eſſet falſa homo ex peccatore
fit Iuſtus q̃a dicit Trden. ſi 6 cap 7 ꝓbatur. Sequentia quo
particula ex, & de, in quacunq; mutationum denotat tum repugnantiã
ex natura rei nãm enim dicimus aqua ex denſa fit calida nec ex frí
gida fit liquida ſed ex frigida fit calida & ex denſa liquida qui ſunt

tri

bri repugnantes q̃ aut uere dicamus hominem ex iniusto fieri Justum necesse est peccatum et Justitiæ opponi ex nata rei ceterum hanc efficit in omni regione diuina et hominem ex peccatore fieri Justum nisi Deus tollat ex loco citato Deus Triden. sess. 6 cap. 7 et 4 eiusdem sess. nam cap. 4 tradit descriptam Justificationis per hæc omnia Justificatio est translatio hominis ab eo statu in quo nascitur filius primi Adæ in statum gratiæ et adoptionis filiorum Dei quam deinde sumit colligit ex Verbis Pauli quæ adduxerat cap. 3. in fine quinque emptus depotestate tenebarum et transtulit in regnum filij dilectionis sui &c.

Triden. sess. 6 cap.

Huic argumento fortasse responderent Canonicenses Louanienses maculam peccati opponi ex nata rei cuidam coniuncto quæ integratur ex Justitia inhærente et favore Dei remittente peccatum et ita abstatu peccati transferri hominem per Justificationem in statum illius qui includit utrumque scilicet gratiam et adoptionem sed non transferri per se in statum Justitiæ inhærentis excluso omni favore Dei nam hæc Justitia non posset sola extergere maculam peccati mortalis

Alterum sensum Deius et hominem transferri a statu peccati in statum Justitiæ inhærentis et renouationis interioris omni alio favore excluso Istat ex eo quod Deius aperte doceat Justitiam inhærentem esse causam formalem et unicam qua Justificamur sentit igitur Justificationem transferre hominem a statu peccati in statum vltro Justitiæ nam causa formalis et unica effectum introducit sola transfert mobile alio aquo quem expellit

Ita non sit quia renouatio Justitiæ inhærentis nulla potentia componi potest in eodem subiecto cum macula peccati mortalis quæ non indiget favore ad expellendum illam Deum est certa et aliis probatur quia habitualis ab intrinseco reddit hominem dignum æterna Beatitudine Instituit enim eum filium adoptiuum et consortem diuinæ naturæ porro filius et hæres maculæ peccati Instituit immundum et indignum priuari æterna beatitudine et pati æternam pœnam damni quod nemo negat impossibile autem est hominem ab intrinseco esse dignum visione Dei et esse dignum pœna damni sequerentur enim duo contradictoria Deum punire et non punire Deum enim quia propter maculam peccati priuaretur æterna beatitudine quod fieri posse negabit nemo meo casu

puniretr. qª pnbaretr gloria ꝓpter culpam dñ puniretr. qª
manente dignitate grē priuatio beatitudinis nō est punitio ma
leniz inflictiz Vtra dignitate subiecti patientis malu nō habe
ret rōez punitionis ꝙ pena sō uexationis tantu et torture na
si his qui nil mali fecat a iudice damnetr. ad mortē nemo dixerit
illu puniri sō tiranice uexari quare sequeret deū aufferret a bea
tis beatitudinē qđ posset facere depotentia absoluta uteretr. quide
iure dominantis sō nō iudicis nec condemnare beatos aut punire
diceretr.

— Sō respondebit aliquis malu inflictiz dignitati sub
iecti tunc quide nō esset pena qđ nō infligit alteri subiecta dig
nitate ut in exemplo aducta eoru scilicet qui nō peccauerunt Cæteru
in casu argumenti quamuis priuatio gloriæ sit dignitati grē
nihilominꝰ est pena qª responderet macula dignitati peccati
— Sō hac soluto uta impugnari potest si illa pruā
tio gloriæ nō duceretr. ad iudicē pure humanū est iniusta illata deo
saltē admittit rōez punitionis et pene Consequentia est certa qª infli
gi a deo nō uariat natā mali sō tantu purgat a labe tiranidis et iniusti
tie Deus enim est supremus dñs omniu et iniustu facere nō potest ut
ꝙ habeatr. qª eo solu quod inferatr. damnu homini cui debetr. ad omnia
illatio damni iniusta est incipit enim esse inæqualis dignitatis subiecti
sue aute dimgeret in casu argumenti homo enim ꝑ grā erat dignus
visione beatifica qđ erat digna nāli priuatz gloriæ qđ priuatio gloriæ
inæqualis erat dignitati grē et subiecti habentis illa qª impossibile est
eundē hominē simul esse æqualez gloriæ et priuationi gloriæ p intrin
secā dignitatē alias deus nō posset retribuere subiecto a omnē exigentiā
illiꝰ qª nō posset simul retribuere gloriam et priuatz gloriæ qđ eo
ipso qđ homo sit dignus æterna beatitudine liberatr. a dignitate pe
ne et consequenti a macula peccati

— Ex dictis seqnitr reiicienda est sententia nominaliu
qui comparant ualorem iustitiæ inhærentis ualori monetæ ut sicut in
moneta est duplex ualor alter intrinsecꝰ ex naturali pondere et ul
timati metalli alter extrinsecꝰ ex uoluntate et lege Principis aqua
moneta approbatz habet ita iustitia inhærens habeat suam interna
pulchritudinē cui adiungatr fauor dei instituentis ut ꝑ illa iustitia
sanctificetr. anima et mundetr. a maculis peccatoru ita docent Ocā
in 1º dist. 17 qª 1 gregoriꝰ ibidē artº 2 Gabriel qª 1 artº 1 alii centes

in

in primo g. 9 art. 2 littera D, 99 accesserunt Victoria et Sang ut referunt Basques disput. 204 cap. 1 et Lorca disputa 36 membro 2 hæcigitur sententia reuicenda est g. ualor artificialis monetæ habere accedit ei ex lege Principis qui potest eamabrogare manente metalo subeadem forma et characterem uirtus autem sanctificandi aia et mundandi illa a sordibus peccatorum n. accedit Justitiæ inhærenti ex uoluntate Dei de exppria natura illa habet nec libere compleri et de necessario ut semel remaneat Justitia in hærens n. possit expoliari uirtute illa sicut moneta expoliari potest ualore artificiali ueniente ex Lege Principis

Quapter quidam Insignes Theologi huius ætatis ne uideantur derogare Justitiæ inhærenti distinguunt in peccato duo alterum uocant physicum scilicet privationem gratiæ et hoc dicunt tolli per infusionem Justitiæ inhærentis sine favore illo alterum uocant morale maculam turpitudinem et offensam et hoc dicunt per eam non tolli et formam physicam de per aliquid etiam morale scilicet per Dilectionem Dei inque peccatum ita tamen ut hæc Donatio et favor non dicunt Justitiæ inhærenti ex sola uoluntate Dei ut dixerunt Nominales de ex natura rei quia gratia habitualis suapte natura exigit favorem illum et ita Donatio accedens gratiæ inhærenti non est nouum beneficium distinctum ab infusione illius

Ex hac doctrina colligunt macula et offensa peccati tolli per Justitiam inhærentem tanquam per formam per illam autem Dilectionem Dei tanquam per efficientem qui explicant hoc exemplo caliditas expellit frigiditatem tanquam forma opposita Deinde tanquam efficiens per ingressum caliditatis subtrahit decursus quo deberet frigiditatem nam quamuis posset efficere ut subiectum retineret utramque formam tamen per ingressum caloris suapte natura postulat expulsionem frigiditatis idcirco ingrediente calore non deberet amplius forma illa simili modo post ingressum Justitiæ inhærentis quæ tanquam forma opposita expellit peccatum restat efficientia Dei in quidem subtrahentis decursum per Deum non deberet macula peccati de positiua actione remittentis relaxantis et Donantis offensam nam quamuis posset efficere ut subiectum retineret gratiam habitualem macula peccati ingruo nulla est Maiestatis quia tamen gratia habitualis ex natura rei postulat remissionem offensæ ad circo Deus negat Justitiæ inhærenti favorem et Donationem illam

Hæc sententia habet pro se duo fundam

dubitatio 2 articulus 2

Trident. ss 6 cap 7 Deffinitur 1m est gam in Concilio Trident. ss 6 cap 7 definit Justificat duo includere et renouat interiorem Justitiam inhærentem et remissionem peccatorum 99 Vbi innuitur post infusionem Justitiæ inhærentis requiri remissionem et donationem Dei ut a peccatis Justificemur

2m fundamentum est gam nihil in remissione peccati propter renouationem interiorem locum habeat donationi et extrinsecam sanationem seu remissionem peccatorum venialium nunquam remitti ex opere operato sacramenti pœnitentiæ quod est absurdum patet 2o gam forma productiua Vbi ego te absoluo ex natura rei non tollit peccata venialia quia enim quæ producit Vbi illis inquacumque intensione et gradu admittit peccata venialia quod peccatum veniale 3o ex vi sacramenti non tollitur quia renouationem interiorem nisi huic accedat donatio Dei

Hactamen sententia mihi non placet. 1o quia cogitur supponere peccatum mortale et habitum quæ non repugnare simul in eodem subiecto saltem in ordine ad potentiam Dei cuius oppositum docet communis scola hoc tempore cum D. Tho 1a 2æ q. 24 art. 10 Caietano ibidem toto 2o tomo et gra cap. 18. Paludano in 3. dist. 26 art. 3.

2o quia philosophatur de gratia habituali et macula peccati sicut de duabus formis naturalibus v.g. frigiditate et calore in terquas ex una parte et gratia et peccatum exalia non est totalis similitudo quia in expulsione v.g. frigoris utraque forma et ea quæ inducitur requiritur subtractio cuius quo deseruabatur. altera. Cæterum in remissione peccati aliter dicitur nam macula peccati non deseruabatur. adeo et ideo post infusionem Justitiæ inhærentis nihil restat agendum ut delicatur. peccatum quia deest cui substrahi non potest nisi actus a deseruante

3o ex dicta doctrina sequitur remissionem peccati non esse mutationem connexionis cum infusione Justitiæ ad dominantem se habentem cum illa quia immutatio unius connexionis post inductionem formæ generationi non mediat altera actio ad expellendam formam corrupti nam si alteratio actio mediaret forma corrupti non expelleretur. proxime per formam generationi ad aliam formam inducta ex illa actione quia mutatio est ad factum esse et actio agentis producit subiectum secundum esse tale actu per modum directe tendit ad formam ex qua sequitur expulsio aliæ tertio quod manifeste patet in exemplo sup. adducto ideo enim ligna factio et calefactio cessat non mutatis comitantibus quia post ingressum caliditatis necessario est alia actio ad tollendam densationem cessat deducitur

gi

igitr in mutationibz connexis post ingressu unius formę tantu requiritr substractio Oeuris ad expulsionę alteriꝰ hocautę solus Omnigit gd forma quę excluditr. Oseruabatr. Deo Auctore.

Sd ostendamꝰ apriori nihil aliud requiri ad remissꝰ peccati pter infusꝰ Justitię inhęrentis remissꝰ nec aute tale ę quando denominat subiecti nꝰ euenit a forma absoluta sd a relata et respectu post mutat fundamenti immediate tollitr denominatio Imo est impossibile post pdictꝰ mutatꝰ intervenire actꝰ mediꝰ ga ad relatꝰ nꝰ est ps emoty hęc enim pdurabitr ps simplicꝰ resultantiaꝰ sd denominatio peccatoris est huiusmodi ga macula peccati est relatio quę dꝰ resurgens exacto pcedenti nꝰ emendato nꝰ enim homo manet in peccato ex voluntate Dei imputantis illud Imo potiꝰ Deus imputat peccatꝰ homini ga macula illiꝰ manet sed facta mutat hominis infussꝰ Justitię stante exting uitr denominatio peccatoris ga mutatr. fundamentꝰ denominationis sed ex Justitia inhęrenti resultat denominatio Justi maior ppo Ofirmari potest hoc exemplo ut Lapis dextri in columna eo ipso tollitr pd mutatr. situ animalis et impossibile est amplius manere denominationę dextri ubi animal pdictum ministris mutatr. Misti aliuꝰ nꝰ alia vę nisi ga denominatio dextri aut sinistri resultat paritę ex situ animalis tanquam ex idoneo fundamento et ita post mutatꝰ situ nꝰ est hoc modo voluntati ut to latr. denominatio pcedens ga Deus nꝰ potest simul Oseruare utranq denominatꝰ dextri et sinistri respectu eiusdem corporis sd succedente una eo ipso tollitr. alia.

Prętera impossibile videtr pd illa Donatio Dei post infussꝰ Justitię inhęrentis remittat peccatu ingenere causę efficientis si ipsa Justitia inhęrens remittit ingenere causę formalis ex illa Donatione Dei nꝰ educitr in homine forma alia ad delendu peccatum pd Donatio nꝰ est causa efficiens sd formalis aqua peccatum Donari dicetr tanquam a forma ne causalitas efficientis nꝰ est post inductam forma sd ante omne enim efficiens mutat subiectu ad inducendo formam in eo nec satisfacit dicere post ingressu caloris restare expulsionę frigiditatis quę sta Deo tanquam ab efficiente ga expulsio frigiditatis nꝰ pendet ab alia actione Dei nisi ab inducto calore postquam tantu restat substractio Oeuris quo frigiditas Oseruabatr. quę nꝰ est actio sd suspensio actionis et hęc nꝰ potest intervenire in remissione peccati ut diximꝰ ga macula peccati nꝰ Oseruabatr. a Deo

dubitatio 2a Articuli 2

Rursus exp̃ tenta Sententia videtur sequi gratiam iustificamur a peccato eè tantus fauor Dei dñ definit Triden. ss 6 can. 11 si Iustitia inhærens nõ potest sine illo fauore remittere peccatum fauor ille est qui remittit Nullo modo Iustitia inhærens ac ḡmodi fauor tantus Dei Iustificamur a peccato ergo Sequentia ḡ efficacia causæ formalis nõ potest augeri ab extrinseco est enim notissimus discrimen inter formam & efficientem ḡ cum efficiens causet ḡ motus potest cubari ab alio agente ḡa potest moueri a bilio sicut instrumentum mouetur ab agente primo apali ad opus artificiosum forma vº causat ḡ se ipsam & tam nõ potest se ddi efficacior nisi sit in se ipsa maior forma ḡ effectus formalis est ipsa forma in subiecto Vita nõ potest fieri ut deus ḡ formam aliquam expellat a subiecto nisi illam quæ forma expellens se sola potenter eradicare tamquam & est dicere Iustitia inhærentem remittere peccatum ḡ illum fauorem Dei ac dicere fauorem Dei remittere peccatum ad p̃sentiam illius qualitatis ḡ ob hoc semel Deus remittit sequitur eodem modo remissa posse ad p̃sentiam cuiusque alterius qualitatis & ita gratia habitualis voluntaria diceretur formaliter iustificans

Vltimo sequitur Exceptio Sententia post infusam Iustitiam inhærentis restare nouam imputationem meritorum Xpi ad effectum Iustificandi Doctrina Scoti Triden sup relatam patet Sequentia ḡ illa fauor Donato iuste posset negari aliquo sequente ante illum homo p̃supponitur maculatus & indignus ḡ ob Deus fauor ille homini habenti Iustitiam inhærentem ex meritis Xpi est. Necesse est dicere Iustitiam inhærentem conaturaliter exigere fauorem illum sicut calor expulsa frigiditatem Iustitia ḡ hoc est mere voluntarium & nulla ratione p̃ haberi potest Iustitia ḡ calor nõ exigit aliquam nouam actionem ad expellendum frigus & ita Donato nouam actionem subtractio vº Deum hic nõ habituri ut dictum est sup̃ neg fundamentaliter Durandus nouam ad Rm Scotum Triden neg docuisse neg Leuiter insinuasse remissionem peccatorum fieri ex fauore illum extrinseco solum enim docuit Iustificationem ei solam remissionem peccatorum sicut docebant hæretici qui nullum alium fructum Iustificationis agnoscebant præter remissionem peccatorum media imputatione Iustitiæ Xpi docet & Scotus Iustificationem ei nudam ablationem maculæ ad factam exinsolum Iustitiæ inhærentis Veluti aliquis diceret resurrectionem ei nil solum expulsionem formæ cadaueris ad eius inductionem alicui rabatis in corpus organicum quibus neg Leuiter insinuare expulsionem formæ cadaueris fieri ex fauore extrinseco Ad mum

a Triden sup

ad Triden

Ad 2m.

Qd vera dificile è Qd peccata Venialia n remittit in sacramentis Qd Donat extrinseca, Qd exiu renouationis interioris facta Qd gra Sacramentalis nam quamuis eade gra secunda substantia Qducta extra sacramentu n expelleret maculas peccati Venialis Qducta tamen Qsacramentu ad reconciliandu peccatori peccato Veniali expellere potest meruit enim habere respectu quen dam gre reconciliatiue roe cuius oppinio ex nata rei peccato Veniali qz Licet respectu illius rois sit ens nihil physicu addat qualitati gre tamen ex reali mutat fundamti. Dicunt hoc impossibile est enim impossibile hominem conantem patriis ad expulsione maculæ Venialis et ad eum effectu accidentis digne ad remediu a Xpo institutu Qd peccata Venialia retinere complacentia habituali in illo peccato qua propter exactu peccati Venialis Qd subiacet clauibus ecclesie n resultat amplius relatio rois qua subiecti maculabatur. habemus autem exemplu huius rei in oppinione satis probabili que affirmat malitia moralis ee respectiua rois sue substantia acti in ee nata ex qua oppinione necesse dicendu est illu qui feria 5 detinuat essus carnium usq ad ingressu sequentis 6 n mutato actu comestionis in ee malitie incepte reali et physico incompossibilitate acti abuere gra ac eo puncto quo actus ille transit de bono et indifferenti in malu n quia respectu rois causat physicam repugnantia Qd Qd causatur. Ex mutat reali fundamenti est enim impossibile Qd ille qui ex pso consensu incipit detinere se ges Dei aut ecclesie in mala gravi retineat amplius gra et amicitia diuina et ita eade entitas actionis que prius n repugnabat cum gra et amicitia Dei incipit repugnare ex predicto respectu Licet n quarietur in ee nata n ens et impossibile Deo efficere ut sit sacramti ut gra et amicitia ipsius que ex se n pugnabat cum peccato Veniali pugnare incipiat ex respectu illo digne subiectionis sacramti Qd Venialia instituti est

Ad aduertu Qdicta obiecti solet sequis exhibet per duellis in Rege quamuis Qpenitentia mutet uoluntate ad rem tuetur. in tenu rndiget liberali donat Regis remittitur offensa et injuria Qsimiliter accidet in Justificat peccatis coram deo Renegando deus enim inter utrunq carnalissimu discrimen nam Regis n tollit culpa Qd pena que potest tolli ab extrinseco remissio autem Dei tollit utrunq culpa ab extrinseco tollit n potest Qd cui sit crimen Qduellionis a Rege nem et sic postea Qsentia agat n liberatur. Qmutatis uoluntatis a dignitate temporalis

+ sumptionis

+ uerbo

+ penitentia

dubitabo 2a art. 2

pbre quam iuste Rex exequi potest Cæterum Peccator p̃ pbntiam nisi
lus tollit a se peccatum ipsius p̃ eius dignitatem pbre Æternus et deus si
post m̃ fuisset Justitiæ mhærentis Dei illum damnaret damnaret. Æter
na pbna n̄ ageret p̃sona Judicis. p̃ uteretur. Jure dominantisque
re n̄ potest manere offensa post quam Peccator p̃ Justitiam mhæ
tem renouatus sit

p̃ uterum obiciunt aliqui licet p̃ Justitiam mhæ
rentem tollatur. macula peccati manet tamen offensa et iniuria
que indiget debonat̄ Dei Respondeo in hac sententia supponi debe
ego existimo aperte falsum scilicet maculam peccati distinguere
aliter a offensa ita ut una sine alia manere possit cum vera
maculae et offensa solum distinguantur. pene enim conceptus de
eius peccatum est macula quatenus deturpat subiectum et offensa sive in
iuria quatenus est contra Voluntatem Dei dicitur eius offensa Dei et macula
subiecti n̄ econtra re ipsa ideo si et purgato peccato p̃ Justitiam in
hærentem offensa n̄ amplius manet Verum est interim omnes distinguere
aliquando re ipsa macula ab iniuria et offensa etenim cum quis alte
rius laesit siue in fama siue in fortunis tota. licet postea mu
tuetur. p̃ pbntiam cui revocat eo ipso iniuria facta quæ im
possibile est ut inquit Aris. 5 ethico. fiectum lapidem reassumere
manet igitur post pbntiam offendentis nocumentum primo
illatum n̄ quidem p̃ modum iniuriæ formalis quæ post pbntiam
retractatur voluntarium iniuriæ et illa malevolentia n̄ diminuatur.
amplius quia intellectus et voluntate offendentis quia p̃ pbnti
tia mutatus est manet tamen inclinatum male inquit Aris. hoc est intel
lectus qualem pecudem fieri posset. Cæterum hoc modo analisim
iuriæ n̄ habet locum in homine respectu Dei quia peccata nostra
n̄ inferunt Deo nocumentum aliquod reuera et cum effectu sed
in affectu peccatoris tantum Ad illud Job 35 homini qui
similis tui est nocebit impietas tua quasi diceret Deo qui ex
cellentissimus est et decies millium tibi nocere n̄ poterit exquo
efficitur quod semel purgata macula p̃ Justitiam mhærentem ni
hilominus remaneat quod mereatur nomen offensæ et iniuriæ
quia affectus peccatoris quæ egrediebatur offensa peccati tollitur
p̃ renouatus interiores mutatus est

Aris. 5 ethico.

p̃ replicant aliqui in hunc modum dicendo quod aliquis
solo affectu offenderit Regem quæ cum effectu læsere n̄ potuit et si
agat pbntiam iure potest Rex manere offensus et offendens.

odio

de Impy Justificat

odio ℔ seq̃ simpliciter in Deo accipiende post remouat ℔ interiore
bo ℔ ent Donationi et quaeri extrinseco Rõ qd simile casui adue
adue. Rex odio haberet offendentẽ a̅ haberet eã odio offensã
ꝑsona, na̅ tota offensa et iniuria affecta ℔ pẽitentiã
emendata et Deꝰ aute n̅ potest odisse ꝑsonã post pẽnitentiã
tiã qm̃ potest sibi fingere Recte odij sicut homines qui
simulant homo enim ex sola memoria antiquæ iniuriæ moueꝰ
aliq̃do ad odiũ n̅ solũ post emendã sed etiã post beneficium
Deꝰ vº qª diligit et odio habet voluntate immutabiliq̃ est
rectitudo ipissima n̅ potest odio habere hominẽ nisi exigente
demerito eius ac ℔ inde post pẽnitentiã n̅ habet amplius odio
qm̃ eã n̅ manet peccatũ unde rectissime dicitur dicta esta Deꝰ
loc. Triden. ss 5 decreto de peccato originali mremanẽs nihil ho
betodio Deꝰ qª nihil damnationis est in his qui xpo ꝛsepulti
ss ℔ baptismũ in morte

Triden ss 5 de peccato orig.

Restat aliud arg̃m qd obiãa sen
tentiã fieri solet Deũ manere offensũ peccatori Attende
tẽ pure moralis et n̅ tollitur ꝓxime ℔ formã physicã qualis
est grã Rõ negando de regentia ℔ repugnantia formarũ
Deumenda est exactõe formali utriusq̃ formæ Et utrag̃ rõ
formalis involbat Dr̃ariũ et Oppositũ Oppositũ tradict̃ alteri
physica sit siue utrag̃ moralis siue altera physica et altera
moralis dicta est utrang̃ simul ee n̅ posse ac ꝑinde de im
mice et expellere ex nata rei et n̅ ex sola Dei voluntate
cui igitur Justitia inhereꝰ habeat rõẽ formalẽ ex diametro
oppositi peccato mortali quatenꝰ est offensa Dei recte seq̃itur
delere illud ℔ seipsa et sine Dei Dono nat̃ qª sanctitatẽ quam
hominis physica n̅ dabilis secũ inequitatẽ et iniustitiã Licet
sit forma moralis huius rei habemꝰ duo exempla manifesta
1m est de unione hypostatica 2m de unione beatifica utrag̃
enim ex his duobus formis physica est et nihil habet morale
his nihilominꝰ omnium sententia utrag̃ pugnat ex nata rei
cum peccato mortali ita ut n̅ indigeat fauore Dei ad expellendũ
illud etenim si Deꝰ assumeret in unitatẽ hypostaticã natã
aliaꝰ maculatã peccato eo ipso purgaretur a macula illiꝰ ex
ui Dei fectionis repugnat enim hominẽ Deũ subiacere pecca
to ita ut contradict̃ implicet similiter si homo existens in gra

in peccato mortali repente elleuaretr. ad uisionē beat. secun
n̄ posset amplius manere cū macula peccati q̄a beatitudo
celestis n̄ compatit secū miseriā peccati est enim status
undecunq; felicissimus Porro felicitas & miseria n̄ possunt
ee simul ut late pbat Augus. in lib. de ciuita beata igitur eo ipso
q̄d homo trans ferat. ad statū comprehensionis necesse e mani
re liberū a macula peccati ex qq̄ stata unde illa disegās
inanis ee ingua exeo q̄d offensio Dei sit forma Moralis
colligitur n̄ posse tolli proxime & forma physica

Ad oportet dicere duo alia argumenta quae
quę solent fieri & sententia Canonicorum Nouiensium Inest
n̄ potest ostendi tradicto exeo q̄d Iustitia inhaerens & manet
simul in eodē ordine cū macula peccati mortalis q̄ admissi
peccati necessario est fauor Dei sup̄ Iustitia inhaerente

Inest peccatum quatenus offensa Dei hā
bet malitiā infinitā q̄a grauitas mutuo crescit ex grauitate
& sonę offensę q̄ n̄ potest emmendari tota malitia pecca
ti & Iustitia inhaerente ac p̄ inde necessario erit donata Dei

ad Im satis superq; respondetur sup̄ re
manifesta Dicitur in eo q̄d Iustitia inhaerens deseruetur si
mul cū macula peccati q̄ tunc sequeretur ut diximus eundem
hominē puniri & puniri in inferno siab intrinseco et
dignus ęterna beatitudine & simul priuari illa quarere
gaudeę ans argumenti q̄d nulla rō efficaci & boni poterit

Ad Im similiter negandus est ans scilicet
peccatum mortale habere malitiā infinitā nam quamuis gra
uitas offensę augeatur ex dignitate p̄sonę lesę n̄ augetur
q̄a portio aritmetica id est ut tanta sit grauitas iniu
rię quanta est dignitas eius qui laesus est alias omnis iniu
ria quę fieret Principi equalis ee nec altera altera
minor crescit igitur grauitas iniurię ex dignitate p̄sonę
Lesę secundum q̄a portio quandā sicut actus charitatis n̄
bilior est quā amicitia humana ex nobiliori obiecto q̄
diligit n̄ tamen ita ut crescat bona bonitas charitatis in
infinitū & ita possibile est tota malitia peccati emmen
dari & eradicari p̄ solā in suis Iustitię inhaerentis

Dub.

de Impijs Justificat.

Dubitatur 3° vm per potentiam Dei absolutam possit tolli peccatum actuale sine infusione Iustitiæ inhærentis

Prima Sententia est affirmatiua quæ defer dit Scoty in 4 dist. 14 q. 1 & dist. 16 q. 2 Grego rius Gabriel Occa Petrus de Alliaco Medina complutensis et alij quos refert Vasquez 1ª 2æ disput. 206 cap. 1 & for ca sect. 6. dubit. disput. 37 quæ sententia habet præsuppo sitis argumentis primo ita probat, Scoty quia remissio peccati et infusio Iustitiæ inhærentis sunt mutationes commitantes et inter se connexæ potest una manere sine altera ac proinde potuit homo fieri de peccatore non peccator et si non fiat de non Iusto Iusto prima ratio est certa quia mutationes commitantes separari possunt non tamen fieri sine calefactione et econtra ans vo probat Scoty exceo quia macula peccati tollitur donatio illius superius impugnata et non sine Iustitia inhærente quia non ita bene possumus quia remissio peccati non pendet in fieri ab infusione Iustitiæ inhærentis quia non est mutatio connexa cum illa et commitanter se habens Sequentia est evidens quia mutationibus connexis una dependet ab altera in fieri ut corruptio unius generationis et ans probatur quia remissio peccati non dependet in fieri seruari a Iustitia inhærenti tanquam a forma quia nec in fieri pa tet Sequela quia effectus formalis formæ non solum dependet ab ea in fieri sed etiam in Seruari et ans probatur quia si remissio peccati dependeret in Seruari a Iustitia inhærenti tanquam a forma

depotentia absoluta Dei possent reddire peccata remissa qd absurdum patet 2 seq quia subtracta forma a subiecto cessat effectus formalis igitur ablata grā euanesceret remissio culpe igitur redderet peccatu nimirum cessante remissa Porro posset Deus auferre grām habitualem a homine iustificato negabimus

Z Possumus arguere ex fundamento Nominalium q ee in peccato et ee destinatum ad pēnam ex quadam relata rationi quā peruenit ad voluntatem Dei sed hac destinatio stante Dei voluntate tollipotest sine omni mutatione subiecti quemadmodum relatio similitudinis inueteri lege tollebatur stante voluntate Dei septimo quoque anno ut patet exodi 21 et Deuteronom. 15 Exodi 21 Deutero. 15

3 q peccatum et grām non sunt immediate oppositum mediate enim inter utrumque stat pura natura que potest tolli peccatum sine infusione grē et q quando duo opponuntur uni non est necesse tolli alterum eorum detrahendo sed alterutrum quod si dicas grām et peccatum non opponi immediate respectu hominis absolute opponi tamen respectu hominis lapsi dā quia etiam respectu hominis lapsi sunt opposita mediata non enim opponuntur privative nec ex tradictorie non ex tradictorie quia utrumque extremum est affirmativum nec privative quia alias sicut non posset tolli peccatum sine grā ita nec grā sine peccato quemadmodum priuative opposita et immediata et inuicibiliter tamen ab uno inferiori respectu eiusdem subiecti neque enim calidum posset tolli a animali sine frigore nec frigus sine caliditate et dato quod grā et peccatum opponantur priuative respectu hominis lapsi adhuc posset Deus tollere hanc oppositionem inter extrema prędicta quia posset tollere debitum grātiae et relinquere priuationem grātiae in rōne simplicis negationis quod si faceret tolleret peccatum sine grā quia simplex negatio grātiae quę maneret non posset esse macula nec peccatum Quomodo posset Deus tollere debitum grātiae a homine lapso manifestum est quia grām non est debita homini ex natura rei sed ex statuto Dei statuit autem Deus abrogare posset pro sua voluntate

4 remissio peccati nullius formę est effectus primarius de cuius quidditate forma comparetur semper manet secundarius quę potest fieri a Deo sine omni forma Deus quidem est certa quę effectus secundarius formę dependentes entitative alterabilia posset enim Deus expellere calorem inducta frigiditate et adhuc ignis quia remissio peccati non foret effectiua eorum quod Deus tollere grām habitualem

abs

ab Homine Justificato q. n. erat effectus primarius formæ hic enim non
cui deperdet a forma in fieri & ei in seruari

Deus potest transferre peccatorem p mutat. mediata ad statum puræ naturæ q. e. p immediata ante exercitum gratiæ post peccata dimissa potest auferre gratiam ab homine & cum peccatum reddere non possint manebit homo in casu integræ & sine peccato accinde impura natura Deus gratiæ p bat. q. qd potest Deus facere p circuitu & ambages potest facere p immediata mutat. Deus. q. potest transferre materiam primam a forma embrionis in formam cadaueris mediante forma animalis potest ei sine medio transferre.

Vltimo nihil obstat quominus Deus adoptet in filium peccatorem sine mutat. eius q. adoptio est iunctio quædam secundum desiderium Adoptantis q. posset dimittere peccatum sine mutat. Peccatoris q. in eo casu non maneret simul macula peccati cum relatione filij Adoptiui

Contraria tamen sententia mihi maxime probatur q. longius recedit a doctrina Hereticorum tum q. probabilior est eamque Sto hic incorp. cum docet non posse intelligi remissionem culpæ nisi adesset infusio gratiæ ea enim quæ possunt fieri p potentiam absolutam Dei intelligi possunt q. intelligi et apprehendi cum assensu & sine dissidio alioqui D. Tho sequuntur Caietanus Conradus & Medina hoc loco Dominicus de Soto q. dist. 15 q. 1 art. 2 Petrus de Soto lect. 4 de pœnitentia Bellarminus lib. 2 de Justificat. cap. 16. Vasquez & Torquatus & de antiquis Scholasticis Durand. in 1 dist. 17 q. 1 ad primum Ricardus in 1 dist. 1 art. 8. q. 3. hanc tenent p bat. vide D. Tho in hunc modum non potest dimitti peccatum nisi Deo desistente ab odio quo prosequebatur peccatorem sed non potest desistere a tali nisi Peccatore ipse renouetur. q. non potest dimitti peccatum sine influxu Justitiæ inhærentis Dei q. est legitima & maior pars manifesta ratio quandiu perseverat macula peccati necesse est perseverare odium Diuinum a peccatore odio enim Dei Deo impij & impietas eius & rursus cessante peccato cessare etiam debet odium Dei q. Deus non potest odio habere natura rationalem quæ facta est ad imaginem & similitudinem eius ut Istat Exilio Sapientiæ 11 Diligis omnia quæ sunt & nihil odisti eorum quæ fecisti de quo testimonio multa præclare vir Sapientiæ 11 magnificus ad Simplicianum p bat. minor q. ut Deus intelligatur cessare ab odio erga peccatorem necesse est ut fiat mutatio aliqua vel in Deo vel in peccatore vbi enim eodem modo se habentibus sicut Deus

prig comparabat cum dño peccatore p modu odij habentis ita etiam comparabit & postea ad mutatio in Deo fieri neguit & in Peccatore fa cienda est

Huic argumento coiter R.ñ necessaria ee ad essee tiu p dictu mutat aliqua n̄ entis in Deo nec in Peccatore sufficere eniz se fiat in tempe posset enim Deus statuere Lege sua ut qui peccauit mortaliter purgaretur. a macula peccato sdo elapsa certi temporis et tunc aduenienti die fieret homo de Peccatore n̄ Peccator p sola uoluntate Dei mutat facta tantu in tempe hac eniz rõe posset li berare hominez ab obligat Dei aduentu certe diei et sine mutat alia posset eniz statuere ut qui admisit uotu religionis t castitatis ne retur uotu usq ad calendas mensis sequentis et absq die n̄ reneretur am plius

tamen

Sed Hec solut impugnari potest efficaciter q homo n̄ manet maculatus peccato p̄terito q Deus vult manere maculatum ad exnata ei et p̄terite actionis q n̄ potest tolli illa macula sola Luntate Dei et mutat facta in tempe ans e certissimu q nisi homo maneret maculatus exnata actionis p̄terite posset fieri p uoluntate Dei ut ex peccato p̄terito nullo unquam tempe resultaret macula q que pendent ex mera voluntate Dei p eande reuocari possunt q posset fieri ut qui adulter fuit hereticus t blas femus nunquam ma neret dignus odio Dei q posset impedire resultantia macule de quens autez p se satis ostendit absurdu Deinde posset Deus taxa re macula peccati et dignitate p̄bne Vg. ut ex peccato hereseos resultaret minor dignitas p̄bne qua ex peccato furti et ex peccato mortali minor qua ex veniali et ex sequenti posset quis facere ex mortali veniale et ea q est dogma Herchiorum huiz temporis q si ex voluntate Dei penderet dignitez p̄bne per deret etz dignitas tanta t tante p̄bne put ipsi placuisset Deus q Vo ebatur q an potest Deus p sua uolantate tollere que n̄ pendent ex uoluntate illiz remotis enim quocunq principio ea solutre mo uentur que ex illo principio pendebant igitur macula peccati n̄ perdet ex uoluntate Dei p uoluntatez eiz tolli n̄ poterit

Preterea Deus n̄ potest impedire resultantia re lationis nec illa tollere nisi destruat fundamentu q n̄ potest to llere maculas peccati nisi mutet affectu Peccatoris quia cuidens est

Marques 5

dempy Justificat

Ddeg[a] p̄bat. g[a] macula resultat ex actu peccati in emendo
to tanqua ex defectu fundam[to] Sd respondent posse fundamentu
mutato tempe iudicet si Deg statuisset ex actu peccati resultare
macula ad certu tempo et n̄ postea

Sd Cō quia exact p̄terita exnata rē resultat ma
cula Otinue d̄ in desmente donec emendet affectu peccatoris g n̄ possit fie
q̄ voluntate Dei ut minori tempe extinguatr. g[a] semel resultante relatione,
simultudinis interduo alba n̄ potest Deg efficere ut citius finiatr relatio
qua desinat fundamentu Sde Judicium est deq̄ando relat

Sd dicunt alij posse remitti peccatu a Deo p extrinseca
guarda acceptat[o] qua admittat Peccatore ad suą amicicia et ēter
na hereditate hoc autē n̄ ming falsu c̄ g[a] ē illa acceptatio ē voluntas
efficax diligendi sibi hominē in Amicu et ē destinatio Dei qua sta
tuit dare homini beatitudinē ēternā se primu illa voluntas effi
cax n̄ potest existere sine renouat[e] interna Peccatoris g[a] voluntas
efficiendi amicu n̄ potest ee efficax sine redamat hominis rectū
habituali hoc autē redamato meludit statu Justitie inhērentis q̄
meludit charitate habituale sicut dicatr de huiusmodi corde pulla acceptat[o]
ad beatitudinē n̄ tolleretr macula peccati g[a] destinatio ad gloriā n̄
habet repugnantia cū macula peccati p̄sentis alios p̄destinatus n̄
posset peccare quia destinatus ē ad gloriā in futurū et n̄ potest
mutari in Deo voluntas p̄destinationis quis enim n̄ uidet longe alius
ee destinari ad gloriā et ei dignus illa potest eni fieri ut homo
qui indignissimus est ēterna beatitudine destinetr a Deo ut illa ho
beat[o] q̄ potest Deus operari sup[a] omnē debitū subiecti Cēterū
pulla destinat[o] n̄ meruerit homo ee dignus beatitudine neq
n̄ dignus pena ēterna Sd meruerit fore beatus Sd longe diuersus
est

Ex quo sequitr n̄ ee audiendos Almainū in 3. dist
10 q 1 colorario 3. et Petrū de Alliaco in primo q 9 dubitem
quant duplex gen̄ filiationis adoptiue alteri inquiunt filiatio
ōtingit homini p̄ p̄destinat[o] ēternam et hanc tantū habent
p̄destinati alteram p̄ statu p̄sentis Justitie Sd hoc aliquando
Sd tinetr a reprobis hec inquit doctrina absurda est audiri debet
g[a] nemo potest institui filius Dei adoptiue sine Justitia inhērenti
ut manifeste colligitr ex Trident. Sess 6. cap. 4 Sd unde Sd est
natus quando est in peccato mortali n̄ est filius adoptiue Dei

dubitatio 3 art.ª 2

4 firmitas

g.ª adoptio n.ª dr.ngit sine statu amicitie et gratie tempore p.ª destinationis natus meritis est parus enim refert dignitas p.ª destinationis ut gratie tempore sit filius Dei adoptivus hoc enim semper pendet ex statu p.ª sentis Justitie p.ª quam adquirit. Jus ad futura hereditate

Multo minus audiendus est Gabriel in 4. dist.ª 20 q.ª 1 art.ª 2 ubi absolute docet Reprobos nunquam esse filios adoptivos Dei ex hac enim doctrina sequitur gratis Justificationis distingere solis p.ª destinatis

Triden. sess.ª 6 can. 17 qui damnatur est in Triden. sess.ª 6 canone 17 neq. obstat testimonium Augus. lib. de corrept. et gratia cap. 9 ubi inquit non esse filios Dei eos qui non sic perseveraturi usq. in finem nam Augus. non negat esse filios absolute sed tantum docet non esse filios in tota perseverantia Patinde merito q.ª possunt adeo aliquando amittere Jus ad eternam hereditatem

Rursus sequitur ex dictis quod dicendum sit de peccato originali scilicet Virginem possit tolli adeo sine renovatione Justitie mihi veritas non peccatum originale distinctum in sola privatione Justitie originalis prout docent Anselmus et D. Tho. dicendum est posse remitti adeo sine ulla Justitie nimirum auferendo a subiecto debitum habendi formam tunc enim privatio Justitie originalis transiret in simplex negationem et ita dimitteret esse peccatum sicut distinctum cum aliis scholasticis in diversione quadam habituali ad bonum delectabile et aversione adeo proximo ad Judicium est de peccato originali unius cum quo de peccato habituali commisso pena voluntate

Hiis suppositis ad 1.m Arg.m R. remissis peccatis est mutatio connexa cum missa Justitia dependere in fieri abilla non autem in deservari quod bene probatur arg.m si dependeret in deservari a Justitia inhaerenti posset fieri ut redderent peccata remissa ad probationem quod non tranium R. effectus primarius forma dependere a forma in fieri et deservari effectus vero secundarius non semper dependere in deservari etc. si dependeat in fieri

Ad 2.m obiecta expulsio cecitatis et tenebrarum est effectus secundarius ejus et lucis sicut remissio peccati est effectus Justitie in habenti et dependere in fieri et deservari ad ejus et lucem respondeo in privative oppositis ideo est speciale quod privatio etc. si sit extincta potest reuniscere subtracta habitu oppositi negatio enim forma in subiecto capaci et apto semper habet natam privationi Ceterum peccatum dicta non opponuntur privative nec peccatum semel extinctum potest reuniscere subtracta gratia Justificantis ideo ad 3.um remissio peccati non est necessario servatio Justitie satis enim servabitur remissio ex impossibilitate redeundi peccatum quod impossibile peccatum remissum reddire necesse est remissum peccatum

Gomez

Marques 3

semel facta, sore ꝺstante, atq ꝑpetua

—Ad 1. Rñ in peccato trã ꝺsideranꝺ scilicet macula, dignitatẽ, ꝑpnã, & reatũ. Hæc enim diffinita sũt. macula est ipsa turpitudo & deformitas, quæ ꝺstituit peccatorẽ. Dignitas ꝑpnæ est passio quædam, quæ pullulat ex hac radice. Dicimꝰ enim quòd homo est maculatus & peccator est dignꝰ ꝑpna æterna, & nõ etiã reatus. Vº est sententia Judicis ꝺstinantis ad ꝑpnã, ꝓpter culpam. Ideo enim Deꝰ ꝺstinat peccatorẽ ad ꝑpnã infernj, q̃ peccator est dignꝰ ea ꝑpna. nõ etiã ex his igitur tribꝰ decimꝰ reatum ad ꝑpnã, posse tolli solo Dei voluntate, q̃ potest Deꝰ cessare ab exeq̃nda ꝑpnã, & asserendo sententiã aduersꝰ peccatorẽ, hoc enim nõ implicat, & ex eo nõ sequeretr. tollj maculã peccati. Semper enim peccatum maneret maculatus & dignꝰ æterno supplicio. Hac itaq; ratõe potuit Deꝰ in ueteri Lege tollere relatã seruitutẽ solo lapsu temporis, & itaq; ratõe potest ex tinguere obligatiõ uoti aduentu certæ diei, nõ tamen potest tollere maculã peccati sine renouatõe Peccatorij. Nã ꝺcrimina, & ꝺbitum, & relatio seruitutis, & obligatio uoti nõ resultant sine Dei voluntate acceptantis uotũ, & subiacentis uni homini seruituti alterius ꝓhibitꝰ Deꝰ ab omnipotẽ uitare uotũ, & seruitutẽ potuit, etꝫ nõ acceptare uotũ, & seruitutẽ respuere, & ita potuit ex tinguere utrumq; quocunq; tempore. Cæterum maculã peccati resultat ex peccato actionis sine voluntate Dei, & ita licet Deꝰ nõ potuit impedire ut ex actu peccati nõ resultaret deformitas, nec ꝓterit illã tollere mutato tẽporis, & necessarie renouatio Peccatorij, & Justitiæ inhærentis.

Ad 3 argumentũ Rñ ut Dñs Tho hic ad 1m. Nõ sequitur, peccatũ, & gra nõ esse immediate opposita respectu hominis absolute, & tantũ respectu hominis Legi, & sub alys trib. dicit potest nõ esse opposita immediate ex natura rei, & in omnẽ eventũ, & necessario hoc est incipiendo a tali peccato est enim immediatũ, & medium inter transire a peccato in gram, & nõ a diuerso nõ autẽ est gra Dei seruat gram, & ita potest tollere illã ab homine etꝫ nõ peccante, & nõ seruat peccatũ, & ideo nõ potest tollere illud ab homine nisi ꝓcedat certe, & ad hoc ut in oppositione gre, & peccati nõ opponi debeat reatus, nec privatiue Rñ ex hoc tantũ infert nõ esse immediate opposita in omnẽ eventũ, & nõ infert nõ opponi immediate necessario particulari scilicet post quã homo lapsꝰ, & peccati macula habet.

Ad 4m. Credo Remissa peccati nullã formã sanctificantẽ, nec detrahere nec uoluisse, & primarie, & effectiue, negotamen modo

dubitabis 3 art 2

segui posse fieri sine omni forma que mutet Peccatore q̃ n'estue
tu mieñ deus omnes effectus secundarius forme posse fieri sine ellar
Ostat enim expulsus tenebrarum et cecitatis ei effectus secundarius
Lucis Diuus tamen n̄ potest cecitas expelli sine recessu nec tene
bre sine lumine regula igitur inuniuersu uera hactanꝰ est q̃ dra
q̃ forma subiect expellens et expulsa seruatr. a Deo in subiecto
dicet expulsio unius ut effectus formalis alterius et extra poterit
fieri a deo sine omni forma q̃ sola substract recursus quo seruabat
forma poterit reducere subiectu ad statu medium inquo nec habeat
unaꝫ forma nec alteram q̃ vo forma que expellitr. n̄ seruatr a deo
expulsio illius pendet necessº a misse forme alterius ita ut abilla
nullus modus abstrahi possit ut supra dictu est

Ad 5 Sciendu est posse Deu transferre Peccatorem
ad statu pure mediantibus duobus mutationibus altera qua fiat de
Peccatore Iusto altera qua fiat de Iusto n̄ Iustus idest neu Iustus
nec Peccator de hoc in mserts. posse fieri p̃dicti transitus unica mutat
q̃ n̄ omnia que Deus potest facere duplici mutat potest facere quia
non potest enim producere in homine relatus ad Aiu mediante duplici
generat nimirum Patris et filij et n̄ potest unica generat dutam
relatus producere Ita dicit in nro casu q̃ a peccato in statu pu
re nate repugnat transitus ee in medium homo enim n̄ potest libe
rari a peccato nisi p forma que illum extrahat ab statu que nate neq
est simile exemplu de forma embrionis et Cadaueris q̃ potest
Deus unire forma subiecto de exigentia dispositionis et cuius abi
forma embrionis seruaret a deo subtrahend seruatus abilla tollet
impedimenta adunionis forme cadaueris in peccato aute segacan
dis q̃ aut expellatr. a subiecto necesse est emendatis prenuatis mi
nuendis ostatis que

Ad 6 Dicimus Deu n̄ posse fieri q̃ Deus adoptet in filium ho
minem p manente in peccato mortali et necessº auferri debe
re maculam peccati p statu adoptionis et adoption potest dici
gere sine sanctitate hominis grauido quia adoptatr. in filius
q̃ status adoptionis inter hominem et Deum includit amicitia mutuam
quia n̄ includit inter hominem inimicum frequenter dicit dilectu
amicitia perseuerante adhuc unire adoptionis et totaliter dicimus
quenit ex immutabilitate diuine uoluntatis diligit enim sine
mutat sui obiecti diligibili uariato qualitatis delectis nis

Unde

Vnde quę adoptat in filiũ efficit dignũ æterna hereditate quam illi vult ex Iustitia status p̃sentis & cessante in homine huiusmodi dignitate cogit Deũ cessare ab actu dilectionis quo adoptauerat in filiũ hic enim sup.ª natã diuinã soluit aditũ respectu eius qui desurgit ex obiecto diligibili taliter se habenti homo Dº dirigit uoluntatem mutandi & pacis ellectiũ qui potest uariari & desinere obiectũ diligibili n̄ uariato ac p̃inde potest uelle adoptare indignũ hereditate ꝓpria adhuc manente indignat.

dubium 4 an ad tollendum peccatum actuale requiratur in omni statu iustitia inhærens ordinis supernaturalis

Prima Sententia negat in statu puræ nate requiri mutat. sup.ales ad tollendũ peccatũ actuale ita docuit Victoria relat.ª Medina in hoc art.º quę sequunt.ª Camel hic disput.ª 2 Suarez tom. 4 in 3.ª part.ę disputat.º 6 sº 3. nº 8 ꝓbat 1º Suarez q.ª homini destituto in pura natã posset Deus remittere peccatũ n̄ eleuando illũ in finem sup.alem & posset remittere alterũ mutat. sup.naturali patet Deus q.ª mutatio sup.naturalis elleuaret illũ ad finem sup.naturalem ans ꝓbat q.ª n̄ est uerisimile hominem in pura natã in hac uita ęè remedium de peccatis nisi elleuetur ad altiorem statũ uidelicet sup.naturalem.

2º ꝓbatur q.ª peccatum homis in eo statu n̄ est priuatio alicuius formæ sup.naturalis sed est priuatio rectitudinis naturalis & tollit posset ꝓ solã rectitudinem naturalem patet Deus q.ª qui priuatis alicuius formæ tollere potest ꝓ solã formã cuius est priuatio ans ꝓbatur. q.ª homo in statu solutionis esset priuatus rectitudine qua debebat habere & cum n̄ deberet habere rectitudinem sup.naturalem ut quia n̄ erat elleuatus in finem sup.naturalem sit ut peccatum eius solum diceret priuationem rectitudinis naturalis

3º ꝓbari potest q.ª si peccaret homo in statu naturæ in

dubitatio 4 art 1

tegre posset iterum reduci ad Deo ad illum statum absq eo q̃d elevaretur in finem supnaturalem q̃ similiter si peccaret homo in statu pure nat̃e posset Deus tollere a deo peccatum destruendo illum in statu nat̃e integro pbo arg̃o q̃a nil obstabat Deus tribuere homini Peccatori eadem agg antea destruebatur in statu nat̃e integro n̄ tribuendo illi donum ali quod supnaturale q̃ posset Deus talem hominem reducere ad p̃dictum statum n̄ elevando illum in finem supnaturalem atq a deo auferre a deo peccatum sine mutat̃ supnaturali

4° posset Deus hunc hoc annihilare et postea reproducere sine aliqua mutat̃ supnaturali secundum substantiam hunc sic arguo hic homo n̄ reproduceretur tunc peccator sine mutat̃ supernaturali secundum substantiam posset emundari a peccato pbo tam q̃ peccatum precedens annihilatum non fuerat destructum annihilato subiecto et n̄ reproduceretur cui illo neq resultaret exigua nata et entia hispalen Deo tribueretur q̃d in hoc reproducto eam n̄ esset peccatum quod meo consulto ulteretur peccatum sine aliqua mutat̃ supnaturali secundum substantiam

5° peccatum commissum in statu pure nat̃e digne retractaretur per detestationem illum ob gravitatem turpitudinem et fœditatem naturalem q̃d posset auferri per huiusmodi detestationem sequitur patet q̃ peccatum commissum tandiu denominat hoc habitualiter peccatum quandiu n̄ est digne retractatum ant̃ autem probatur q̃a homo in eo statu tantum peccaret quantum naturaliter tantum bonum efficeret detestando pec catum ppter repugnantiam quam hꝫ cum rectam naturalem quantum malum fecisset per peccatum q̃d digne retractaret illud per detestationem naturalem id quod docent auctores pro illis deremus peccati hominis destituti in statu pure nat̃e docent etiam deremus peccati hominis destituti in statu nat̃e integre q̃a eadem est ratio de utroq

Veratamen sententia est in nullo statu posse remitti peccatum actuale sine mutat̃ supnaturali et est sermo de pena aeterna tradocuit Medina in hoc art̃ licet q 109 art 2 oppositum sensisse videatur quam ueritatem animaduerterunt in illo in nullis Theologi Recentiores eandem sententiam docuit Gabriel Vasquez hic disput 207 cap. 1 n̄ tamen est facile ea efficaciter suadere

Medina eam putat q̃ peccatum hominis in quocumque statu destituti etiam si sit status pure nat̃e est impedimentum gratie et charitatis supnaturalis q̃ n̄ posset auferri per formam ordinis naturalis putat deus q̃a pena essentialis aeq n̄ posset ex impedita reddi expedita

ad ha

ad habendã formã supnaturalẽ ꝑ sola formã naturalẽ ꝙ impedimentũ peccati mortalis nõ possit auferri ꝑ formã naturalẽ etiã in statu purã natã

Mihi tamen hæc rõ nõ videt efficax ꝙ impedimentũ impediens formam superioris ordinis optime potest removeri ꝑ formã inferioris ordinis v.g. dispositiones requisitæ ad formã ignis impediunt formã aquæ et quamlibet alia substantialẽ et tamen ad tollendũ huiusmodi impedimentũ nõ ẽ necessã forma substantialis sed sufficiunt accidentia quæ sunt dispositiones ad formã aquæ

Sed dicet aliquis hoc solũ dũmodo tangere ꝙ impedimentũ nõ impedit formã immediate sed aliquid priꝰ ad formã vt dũmodo tangit illæ dispositiones ad formã ignis quæ impediunt immediate dispositiue ad formã aquæ mediate autẽ ipsã formã aquæ at vbi peccatũ immediate impedire ꝙ sanctificante propter oppositã directa quã habet cũ illa atq adeo ꝑ sola grã habitualẽ supnaturalẽ auferri posse cũ necesse sit formã oppositã peccato

Sed ꝙ peccatũ nõ solũ impedit grã creatã supnaturalẽ rõe oppositionis cum illa sed etiã impedit unionẽ hypostaticã cũ diuina ꝑsona propter oppositã cui illa et tamen potest auferri ꝑ formã quæ sit inferioris ordinis quã unio hypostatica nempe ꝑ grã habitualẽ ꝙ impedimentũ impediens aliquã formã rõe oppositionis cui illa tollere potest ꝑ formã inferioris ordinis quã sit illa quæ impedit rõ autẽ apriori huius ẽ ꝙ exeo ꝙd peccatũ impedat unionẽ hypostaticã rõe oppositionis cui illa nõ infert peccatũ nõ habere oppositã cũ alia forma inferioris ordinis quã sit unio hypostatica ꝙ similiter exeo ꝙd peccatũ habeat oppositã cui grã creatã supnaturali et rõe huius oppositionis illa impediat nõ infert peccatũ nõ habet oppositã cui aliqua forma naturali ꝑ quã possit expelli nã peccatũ opponit unioni hypostaticæ ꝙ ẽ sanctitas atq adeo etiã opponit cuilibet formæ et etiã cui quenit ea sanctitate et ꝑ illã expelleret. etiã sit in inferioris ordinis quã sit unio hypostatica imo etiã si sit in superioris ordinis quã grã creata supnaturalis quare cũ Medina nõ debet nõ possedari forma naturalis quæ sit sanctitas nõ obstat peccatũ impediens grã supnaturalẽ auferri nõ posse ꝑ formã naturalẽ

Nõ obstat hanc dõm Gabriel Basq̃ loco citato ꝙ peccatũ etiã in statu purã natæ destitueret hoc mignum gloriæ donum

dubitatio 4 art 2

adeo fine sup naturali sd mdignitas gloriæ et auersio a fine supra
turali nõ possunt auferri p forma naturalis gr neq peccatu dicit potest
gr ablato peccato cessare mdignitas gloriæ et auersio minor similiter
stat gr auersio adeo fine supnaturali et indignitas gloriæ nõ possunt
auferri p hoc statu nisi p forma supnaturalis excõi placito tñ
Rogerus gr neq in statu puræ naturæ possent auferri nisi p forma
supnaturalis. Maior rud licet peccatu in quo cung statuetur sit
puræ naturæ redderet hoc in dignu gloria et auersu adeo fine supra
turali pbatur gr quamuis homo in eo statu nõ eet relatus ad gloriã neq
ea eet habiturus etsi nõ peccaret tantus cu peccaret nõ solus nõ eet
habiturus gloriã verum et dignus se redderet qui nõ heret illa et in
dignus qui ea heret gd Rõ attinet ad auersiõ adeo fine supnaturali
pbatur gr peccatu exse dignus e gd dissoluat amicitiã quã cum deo fine
supnaturali here possumus et charitas qua versatur circa deu finem su
pnaturalem talis natus e ut exse postulet obseruari omnia p cep
tionis nõ solus supnaturalis sd etiã moralis ac p inde quodcunq trans
gressio grauis exse opponitur huic dilectioni gr auertit hoc adeo
fine supnaturali

Sd Hæc rõ suas patitur difficultates nõ exiguas
gr si nomine mdignitatis intelligit hic auctor negatiõ dignitatis
et priuatiõ si secundus falsus e fore ut homo in statu puræ naturæ
et peccatis se redderet indignus gloriã gr hic homo in eo statu nõ ha
beret here dignitatem gloriæ et carentia dignitatis in illo nõ heret
roe priuationis sd puræ negationis gd si nomine mdignitatis in
telligat negatiõ dignitatis ita ille p habeat homo ante peccatum
et ad tollendus peccatu nõ pbat hic auctor necesse eet auferre hanc
indignitatem negatiuã

Ad dices noie mdignitatis gloriæ quæ peccatum
causaret in eo statu nõ intelligi negatiõ dignitatis p ipse sd negatiõ
dignitatis ut causatur ex peccato et dicit ordine ad illud nam licet
ante peccatu eet talis negatio in homine constituto in statu puræ natus
impossibile peccato huiusmodi carentia heret noua causa quare dese
ruantur gr a peccatu exsepelit talem carentiam

Sd da quia exeo gd peccatu heat opponi cum dig
nitate gloriæ et petat exse carentia illius nõ potest desumi argumen
tum ad pbandum peccatu nõ here alia forma sibi opposita in seno
ris ordinis quos sit dignitas gloriæ ut pbat ruiz gr Bartholomeus

de Medma sicut exeo qd peccatu heat oppositu cu unione hy postatica et exsepetat carentia illig n̄ potest sumi argumentu ad suadendu n̄ posselli peccatu f̄ formaliter quo sit minoris rei nis quia unio hypostatica quare cu homo meo statu incurreret f̄ peccatu mdignitate sanctitatis gl̄entia adqua heret pse obediente alig meo ordine sensu mquo incurreret mdignitate gloriæ et tamen ad auferendu illud peccatu n̄ est necessa in hoc dignitas sanctitatis f̄ entia sd sufficeret in feriori alia dignitas oportet ostendere cur ad auferenda mdignitate gloriæ necessa sit dignitas gloriæ et n̄ sufficeret in feriori alia dignitas qd hi Auctores n̄ ostendunt quare hæc ratio sicut et p̄cedens nisi illi aliquid addamus insistens et id qd stabit magis ex his quæ dicemus cum veritatis huius rei roe adducemus

Mihi displicet in hoc Auctore qd assentiat suæ roi adstruendæ nempe carentia gloriæ habituræ voluntate rei peccatoris qui peccaret in statu puræ naturæ ex quo videtur colligi illud nomine mdignitatis intelligere privationem dignitatis hoc autem impugno 1° exemplo adhibito in humanis q̄ si privatus homo qui n̄ haberet ius proximum aut remotum ad regnum temporale committeret peccatum hæresis f̄ qd peccatum amittitur ius ad regnum temporale n̄ diceretur pœna respectu illius carentia regni temporalis et peccatum hæresis quantum ex se haberet vim ad auferendum jus ad regnum temporale q̄ Similiter si peccaret homo in statu puræ naturæ in quo nullum haberet ius nec proximum nec remotum ad gloriam privatus gloriæ n̄ diceretur pœna respectu illius quamvis peccatum tale esset ut ex se haberet vim ad privandum illum ad gloriam

Confirmatur q̄ in Peccatore n̄ habet rō pœnæ carentia unionis hypostaticæ et si peccatum quantum ex se habet oppositum cum p̄dicto domo q̄ similiter homo qui peccaret in statu puræ naturæ n̄ diceretur puniri privari gloria ad quam n̄ erat relatus quamvis peccatum quantum ex se sufficiens sit ad demerendum gloriam si homo esset relatus ad illa

Ut igitur huius veritatis propria rō reddamus observandum est quamlibet sanctitatem cuiuscumq ordinis illa sit ex se sufficientem ad expellendum peccatum mortale in quocumq statu commissum nec est necessaria eam sanctitatem qua peccatum privat qd

dubitatio 4 art 2

Explico & pbo q[a] si p impossibile humanitas Xpi peccaret pillud peccatu pribaret sanctitate increata & p entia hocaut peccatu posset auferri p sanctitate creata supnaturale q[a] adaute rendu peccatu n[o] e necess illa sanctitas detrata qua peccatu pribat d[a] qualitate Stat[u] d sufficit qualibet sanctitas etz sit inferioris ordinis quam si possibilis est sanctitas naturalis sufficiens est ad expellendu peccatu commissu ab hoe relata ad finem supnaturale nec est necess detrata sanctitas supnaturalis quo peccatu priuat in p[d]icto Statu

Sed huius priuatio sanctitatis increate n[o] potest auferri nisi p sanctitate increata nec priuatio sanctitatis create supnaturalis posset auferri p sanctitate naturale sipossibilis est & peccatu q[d] priuant sanctitate increata n[o] posset auferri p alia inferiore nec peccatu q[d] priuat sanctitate creata supnaturali posset auferi p sanctitate naturale etz si est possibilis patet ds q[a] manente priuat sanctitatis manet peccatu

Respondeo negando ans quia pribatio sanctitatis sub p[e]na rei sanctitatis het roe culpe quare posita quacung sanctitate cessat huiusmodi priuatio q[a] quacung sanctitate ponat secu eoe illa roe sanctitatis cuius priuatio e culpa & peccatu ablata ante priuat que het roe culpe carentia huius doni in particulari & cetere carentie que dsequunt peccatu n[o] herent roe culpe privationis sicut in primo Parente post quam peccauit fuit priuatus Justitia originali ponitaute sanctitate ablata p illa priuat sanctitatis carentia aliorq[m] donorq[m] que Justitia originalis includit n[o] habuit roe privationis cuius ratio e q[a] semel ablata priuat que het roe culpe ablatu e impedimentu ceteraru donorq[m] quare sic dferuntr ex dfa Dei voluntate n[o] dferuntr n[o] roe impedimenti q[d] sit in alia atq[m] adeo homo n[o] debet here illa & dsequent eorq[m] carentia n[o] e priuatio quare quamuis peccatu p hoc statu priuet sanctitate supnaturali posset auferri p sanctitate naturale si est possibilis

Vero sit ratio sue formanda e peccatu in quocung statu commissu n[o] potest auferri nisi p sanctitate inherente que reddat hoe dignu divina dilect & nulla forma naturalis e sanctitas q[d] peccatu in quocung statu commissu n[o] potest auferri nisi p forma supnaturale inherente ds q[a] e manifesta maior & patet e dubio

p[e]cedenti

M. Marques

p̄cedenti minor Videlicet nō ee possibile sanctitatē naturalē pau
latim ꝓbanda e 1o enim ostendemꝰ nullā formā habitualē na
turalē posse ee sanctitatē deinde nullā actualē primū obstabo
gā ois habitꝰ naturalis a ꝑ se adquisitꝰ et ꝙsequent operatiꝰ na habi
tꝰ qui nūs actibꝰ potest adquiri inhabilē quā facilitas adoperan
duꝫ nō potest ee formalis sanctitas ꝓbo ꝙ deꝫ gā habitꝰ supnatꝰ
operatiꝰ nō potest ei formalis sanctitas supnatis na licet
charitas pugnet cū peccato ꝙsequente hoc e sit talis natꝰ ut pugnet
petat inesse subiecto mquo e grā actualē et ꝑ ꝙsequens remittat spec
iēi tamen ꝑ se habitꝰ charitatis nō e formalis sanctitas sp̄ Similiter
nullꝰ habitꝰ naturalis operatiꝰ potest ei formalis sanctitas natꝰ

Sed dices possedat habitꝰ natꝰ qui pugnet cum
peccato ꝙsequente eo modo quo pugnat habitꝰ charitatis hoc e qui
petat subiectꝰ mquo e sine tali peccato mortali ad qđ ut
det habitꝰ natus pugnans ꝙsequenti cū peccato necesse e ut ad aliquas
ꝓmetas ꝙsequens alium habitū qui pugnet formaliter na nihilnus
e pugnare ꝙsequenti quia ee ꝑ ꝓximate eis qđ pugnat fortiter
ꝑ si nullꝰ assignat habitꝰ natus quin sit fortis sanctitas neq assig
nari potest habitꝰ natus pugnans cū peccato

at nullus actus natus posse ee sanctitatē fortē
saltē potest exerciti deduci gā nullus habitꝰ nulla q forma quę tribu
it ee ꝑmanens nate potest ei sanctitas fortis qđ neq actꝰ natus ꝓ
test ei sanctitas fortis ꝓbo ꝙ deꝫ gā licet op mabile sit actus sup
nate posse ee sanctitatē sup nate tamen nullꝰ hactenꝰ inuentus
hoc euenire actui ut ei ꝑmanens et fixus qđ correspondet tali
actui nullo pacto sit formalis sanctitas sed illi qui censent operatiꝰ
sup naturalis ee sanctitatē formalē multo potiori roe censent frā quę tribuit
ee ꝑmanens correspondens tali operationi ei quod sanctitatē fortē q si nulla fra
nates ex his quę tribuunt ee ꝑmanens qđ e nobilis ei het qđ sit fortis sanctitas
et qđ reddat hominē directū dignū diuina dilectione operationis natis quę ꝑ supponit
huiusmodi ee ꝑmanens erit sanctitas natis Et confirmatur gā si operatiꝰ quę ꝑ
modum actus diungit hominē Deo sibi nati ei et sanctitas fortis frā ꝑmanens quę
ordinat hominē ad Deum sibi natū ei et quod sanctitas fortis q cum hac nō sit trans
citiua nec illa ꝓbo sequela gā nihil potens est ad sanctificandum hoc frā ꝑmanens
quę mō transiens et fortiter ordinat hoc ad Deum sibi supnatum quę frā transiens
quę ꝑ modum actus diungit hoc tali sibi imo multo certius e illa frā ee sanctitatem
formalem quę ita q recte infertur nō ee sanctitatem fortē actus quę ꝑ modum actus
iungit hoc cum Deo sibi nati si forma ꝑmanens quę mō transiens ordinat hoc ad
Deum sibi natum nō e sanctitas formalis

dubitatio 4 art. 2

Vidr̃ m̃ oppositu negoans ad ꝓbat̃ Rõ hoc̃ meo statu n̄ fore simplicit̃ una pacẽ remedij d̃ peccatu q̃ capace ē sanctitat̃ q̃d aut̃ n̄ sit capax remẽj d̃ peccatu q̃d n̄ extrahat illu a eo statu n̄ ē ĩduenies q̃ cui nullavit sanctitas naturalis sit ut n̄ possit a eo peccatu auferi nisi p̃ fr̃a p̃ qua ē cutra ad fin̄ supnatu

Ad 2m Rõ Respondent n̄ nulli peccatu committu in statu pure nate fore ut priuaret rectitudine supnaturali q̃d sic ꝓbant q̃ posito peccato meo statu homo n̄ posset emundari a billo nisi p̃ formã supnatã q̃ deberet illa here Mihi tamen Auctorej ĩstituentr. dimittere circulu na ꝓbant peccatu in meo statu committu fore ut ĩduceret priuat̃ rectitudinis supnaturalis q̃ a n̄ posset auferi nisi p̃ fr̃a supnaturale Et ruris ꝓbant peccatu in meo statu p̃ sola formã supnaturale auferi posse q̃ a in meo statu ĩduceret priuat̃ rectitudinis supnaturalis

Preterea etz sit uerũ sit n̄ ē possibile fr̃a nate p̃ qua Peccator in eo statu posset emundari a peccato falsu tamen est fore ut homo qui peccaret in eo statu deberet habere sanctitatem supernaturalem namq̃ debet habere aliquam formã per ipsum stat ut non habeat illam at in dicto casu restaret per hominem quominus non haberet formam supernaturale quominus n̄ haberet fr̃am supnaturale q̃ nec potuisset ea seruare ea antea n̄ habuisset neq denuo adquirere ea in eo statu n̄ heret auxilia qq sedis poneret ad formã supnatẽ in falibilit adquirenda

Ad obuias homo qui peccaret in eo statu deberet ee sine peccato q̃ deberet here formã supnatã que ē unicu remediu peccati Respondeo dcendo am̃ et negando 3 reg̃ 3 na homo tunc deberet ee sine peccato q̃ debuit seruare sine illo q̃ potuit esse aire sine forma supnatã n̄ aute deberet ee sine peccato q̃ post qua peccauit deberet expellere a se peccatu sicuz deberet hoc deberet utiq here formã supnaturale

Respondeo q̃ ad dictu 2m arg m̃ si nomine rectitudinis intelligat bonitas moralis n̄ dissentio peccatu habituale meis primat̃ Si aute nomine rectitudinis intelligat sanctitas que hoc ordinat intrinsice ad Deu nego possibile ee sanctitate nate atq adeo peccatu meo statu n̄ diceret priuat̃ sanctitatis nate d respectu quemdam cuius fundamentu sola sanctitate posset auferi cui q nulla sit possibilis sanctitas nate sit ut sola forma supnatã auferri possit respectu ille

Ad 3m Rõ statu nate integre n̄ includere sanctate

4e

tes ꝺ quanꝺ subordinat ꝙ quꝫ appetitꝰ rõe subderet hãc
autẽ subordinatiõ nõ causaret ꝑ habitũ ꝺ pauxillea actualia
quare si ꝺes hoĩ quĩ peccaret in statu nate integre restitueret illud
ꝺonũ quo appetitꝰ subebat nõ nõ obstãte expelleret peccatũ a bello
atq; adeo ꝑ ꝺcto homo ꝑ illud ꝺonũ nõ restitueret ad statũ nate
integre q̃a status hic ꝑ ter illud ꝺonũ ponitur ꝺicit carentia pec
cati quꝫ ꝑ ꝺctũ ꝺonũ nõ causaret

Ad 1m Respondeo cũ Bartholomeo de Medina
in hoc art hoc in ꝺcto casu in primo instanti reproductionis in futurũ instanti
in peccato q̃a relatio ꝺsurgens ex actu p̃cedenti nõ emendato necessa
rio quo destructa fuerat ꝺestructo subiecto eo reꝺucto ꝺsurgeret
statim ex eodẽ fundamento nempe expeccato actuali p̃terito
nõ emendato nec ꝺonato sicut si homo aliquis iniquus erat relatio pater
nitatis periret relatio quoq; periret eo autẽ resurgente iterũ relatio
ꝺsurgeret q̃a iam aderatt ora ad illa requisita nempe subiectum
et terminus et generatio neq; hoc ꝺicendũ peccatũ nec casu tribuen
ꝺum causa reꝺucenti subiectũ q̃a relatio illa nõ resultaret ex ipsa
nata ꝺe expeccato p̃terito nõ emendato nec remisso cuius ꝺefectus nõ erit
causa sicut peccatũ originale q̃ homo ꝺtrahit in instanti suæ genera
tionis nõ tribuit generanti q̃a nõ resultat ex ipsa nata ꝺe expeccato
Primi Parentis

Ad 1m Vlm negotium sic nomine ꝺignè et sufficienter retractationis intelligat ea quę ẽ sufficiens emendatio pec
cati ad ꝑbatꝰ Respondeo ꝺicto antecedenti et prima ꝺistinctione ꝺe
ꝺando secunda q̃ sicut ille qui ꝺebet ꝺeo excepto actu temperan
tiæ nõ satisfacit ꝺebito ꝙ actum aque bonum nec pactum euidenter me
lioris ita sinon eliciat actum temperantiæ quę ꝺebebat
ulcisci nõ emendat peccatũ ꝙ actum aque bonum aut melioris q̃a
erat actus temperantiæ quem ꝺebebat elicere atq; adeo nõ emendat
ꝙ actum iniquus sit tanta bonitas quanta fuit in peccato malitia

dubitatur 3m ꝙ ad remissionem peccati mortalis requiratur mutatio uoluntaria ex parte Peccatoris

dubitatio 5 art 2

Stat ex superius dictis ad remissionem peccati requiri mutationem
nec una sola mutatio vestis aut pellis certus est non posse tolli peccatum restat
examinare quomodo haec mutatio dicenda sit semper debere esse supernatura
lis debeat esse voluntaria peccatori quod est inquirere quomodo sine eo dicens
dum alia peccatoris possit remitti peccatum Dominicus de soto in 4 dist 15 quaest
2 dub. ult. et Petrus de soto sect 4 de poenitentia existimant actum poenitentiae vel
cet detestationem peccati ita esse necessarium ad remissionem illius ut nulla alia possit tolli
peccatum absque omni actu peccatoris quae sententia probatur testimonio D. Tho. 3 p q
86 art 2 dicentis impossibile esse redeuntem hominem ad deum sine poenitentiae virtute
Porro cum dicat esse impossibile sentire videtur etiam ordine ad potentiam Dei absolutam
Tum quod ex obiectionibus huius articuli colligimus loquitur esse meo et depotentia
absoluta Tum quod possunt fieri per potentiam absolutam non ita absolute impossibilia
quae non implicant Deinde potest etiam adduci illud testimonium D. Tho. in hac quaest
8 ubi in ordine causae efficientis intrinsecae gratiae et remissionis peccati docet medium
re motus liberi arbitrii sine sentit gratiam habitualem non expellere ex me peccatum
mortale nisi infusione illius reddatur voluntaria per motum liberi arbitrii nam sicut
sante praedicto motu adhuc gratia habitualis posset expellere peccatum interinfusionem
gratiae et remissionis peccati nil posset esse medium

2° probatur praedicta sententia quia macula peccati mortalis est aversio
libera a deo ultimo fine hominis sub opposito privative liberae conversioni in deum sub
non potest tolli sine conversione liberae quia privatio non tollitur nisi per habitum oppositum

3° transeunte actu peccati semper censetur manere affectus pecca
toris ad bonum commutabile donec retractetur. Ut retractio affectus sub non potest tollimo
cula peccati sine liberae conversionis in deum ordinatae et evidens quia manente in habitu
affectu peccatoris manet etiam macula peccati et antequam probatur quia in ut retractibus
voluntas ut trahendi semper manet donec retractetur ut traria voluntatem in de
licto manet voluntas delinquendi manere censetur quantum non emundatur voluntate
te contraria

Nihilominus non obstantibus eorum sententia affirmat posse tolli de ma
cula peccati mortalis absque actu peccatoris ita Ricardus in 4 dist 15 art 2 q 7
Ledesma 1 p tr 4 q 27 art 2 et 4 Vega lib. 6. in decl. cap 5 post medium ver
bum Caietanus 1 2 q 112 art. 2 et 3 p q 86 art. 2 Suarez 3 p q 86 art. 2 et disput
9. sect 2 Vasquez 1 2 disput 20 cap 3. Lorca disput 37 de gra 5 et 2 et
probatur unica vel satis efficaciter quia si repugnaret tolli peccatum sine omni motu
peccatoris sine deo et quia repugnaret sine praedicto motu infundi gratiam sanctificantem
et quia forma sanctificans infusa sine praedicto motu non pugnaret cum peccato nam
si sanctificans potest infundi sine motu peccatoris et semel infusa pugnat

+ forma 5

cum

ac peccato qđ phibet tollí peccatu sine omni motu peccatoris ꝺ excitet duobꝫ
neutru repugnat omnipotꝫ Dei nr̃i qª motꝫ peccatoris nr̃ requirit ad impressꝫ
gre nisi tanqꝫ dispositio Deꝫ nr̃ allegat. Dispositionib⁹ passi recipi
entis forma, potest enim operari sine concursu dispositionꝫ qª agens infinitꝫ
virtutis superare potest in momento omne resistentia passi

Rursꝫ stato peccati amissibilis est ꝫ conservatꝫ debilitat agente
q̃ potest moueri adeo fra Justificans dª rez resistentia passi qª fra amissibilis
nr̃ potest teneri a debilitat agente dª influxꝫ influxu robustionis Porro qđ stato
peccati amissibilis sit certa fide tenemꝫ qđ si seruetr a debilitat agente euidens est
qª teneatr a libero arbitrio respectu cuius Deꝫ infinite potentior ex cuius influxu
q̃ducit gra q̃ dª 2m nr̃ repugnet uta ꝓbo qª gra habitualis undecunq
obtineatr ꝺ forma sanctificans q̃ etꝫ infusa sine motu suscipientis pugnabit
cu peccato Deꝫ qª patet qª sanctitas ꝺ peccatu sit impossibilia ꝺ ani q̃batꝫ qª
gra habitualis nr̃ pugnat cu peccato extitulo suæ infussionis q̃ exuanata
Deꝫ fratꝫ q̃ si semel infussa semꝫ ꝺ eadez quocunq titulo obtineatr erit sanctitas
nra ꝺ abstergeret macula peccatorꝫ

Ꝺ confirmatr qª gra habitualis infussa parulo in baptismo nr̃
nunq expellit peccatu originis qua in adulto dª paruulo infundit sine motu su
scipientis q̃ ubicunq retinet eandez repugnantia cu peccato fortitam respon
debit aliquis cu D. Tho. 3ª pte qª 68 artº 2 ad 1 peccatu originis posse tolli sine
uoluntate paruli qª nr̃ ꝺ Dractꝫ uoluntate ꝓpria ꝺ aliena peccatu autꝫ
actuale qª committr ꝓpria uoluntate nr̃ posse tolli sine retractat illiꝫ ꝺ hæc
doctrina tantꝫ pcedit de pta ordinaria naꝫ de pta absoluta eadez rõe ꝺ utrꝫq
qª gra habitualis nr̃ ideo tollit peccatu originis sine assensu paruli qª pec
catꝫ illud nr̃ Dractr uoluntate ꝓpria ꝺ qª Xpiana Justitia nihil admittit
damnationis inuoluntu innocens enim ꝺ damnabile repugnant exnatꝺ rei
hæc rõe colligit ex Triden. sessꝫ 5 decreto de peccato originis. ꝺ æqualiter pcedit
respectu peccati actualis ꝺ originalis ut notꝫ ꝺ

Preterea nr̃ potest negari posse a summi adeo nr̃ unitate
hypostatica nata existentez subpeccato mortali ꝺ subito rapi posse ad visꝫ
Beatificã sine actu pio uoluntatis qª posset Deꝫ instanti uis ꝺ impedire
amore Beatificu negando uoluntati suæ uus ad amandu ꝺ in potest
habitare in quocunq ex his dubꝫ cassis tollí peccatu sine actu peccatoris
qª unione hypostatica tollitr omnis macula peccati etꝫ uenialis repugnat
enꝫ filiꝫ nato Dei ee subpeccato ꝺ sitter cu felicitate Beatitudinis nulli
peccati miseria manere potest

Vltº arg. fatetr Vasqꝫ D. Tho ualde inclinare in contrariꝫ

dubitatio 9ti art 2

Ad 1 dicitur et Ledesma dicit ipsum intelligentes benigne ut loquitur depoa ordinaria g. dicitur discrimen inter sacramentum pœnitentiæ et pœnitentiæ virtute et docet sine sacramento pœnitentiæ posse remitti peccata sine ulla attritione posse dici ut loquitur. depoa absoluta oportebat qd sine sacramento pœnitentiæ non posset remitti peccatum depoa ordinaria ad replicat solo g. peccatum non remittitur. de lege sine sacramento in re et voto replica autem fruitur est g. voto sacramenti non est sacramentum ac g. inde sine sacramento fit qd fit cum solo voto sacramenti et hæc quantum ad 1m testimonium g. vero dicit D. Tho cui dixit inter infusum gra et remissum peccati mediare motum liberum aut culpæ dicendo infra art 8.

Ad 2dum Dicendo maculam peccati et liberam aversionem ad deum nequire poni sine libera diversione g. quamvis privative opponatur. liberæ diversioni non opponitur illi detrahendo ad indifferenter. et dicit opponitur privative cuicumque diversioni ad Deum finem ultimum sive liberæ sive non liberæ nec voluntariæ et g. dico fra opponitur indifferenter. duplici incompossibili non est necesse tolli alterum cruz detrahendo ad alterutrum

Ad 3 Rpdo placentia peccati præcedentis semper manente donec emendetur. detractio mutat ad non ce necesse emendari et retractat et affectu posse emendari ista infusio gratiæ habitualis unde sapienter dictum est ab Augustino. lib. de numeris cap. 26 peccata transeunt actu et manent reatu donec remittantur non dixit donec retractentur. g. dimitti possent sine retractatione si deo placeret negatur simile deo voluntate detrahendi g. voluntas celebrandi detractio non hic opponitur pro qd excludatur. pter voluntatem non celebrandi voluntas autem deinde quando nihil aliud incompossibile sequeretur Justitiæ infusæ in iustum et sine ulla voluntate peccandi

dubitatur vltimo vtrum aliquod peccatum mortale possit remitti sine alio

Certum tamen est non posse depoa ordinaria g. peccatum mortale tolliti. pro gra quæ repugnat omnibus mortalibus unde Augustinus lib. de vera et falsa pœnitentia. cap. 6 iustissime dixit impetus infidelitatis et addo qui Justitiam et Justum est dimidiare pro hanc veniam quæstio igitur est depoa absoluto in qua qui existimant peccata mortalia posse tolli sine mutatione peccatoris dicere tenentur posse tolli unum sine alio sicut una excommunicatio tollitur sine alia Cæteri qui existimant non posse tolli sine renovatione interna cogunter dicere oppositum g. gra semel infusa de unum mortale aqualis repugnat pro omnibus in qua sententia Exodes fundamentum cotidie Vazquez 1 2æ disput

207

207 cap. 5 & Lorca disput 37 de gra indubio meidenti & alii communiter
D Tho 3 p q 86 art 3. ubi exeo fd Deus tollat peccata p gra colligi
n posse unu mortale sine alio remitti quæ sententia nobis placet & ostendi
aduertendu ducimus peccata origini posse tolli sine mortalibus mortalia
v n posse tolli sine originali ratio v discriminis est q originale potest
tolli ab extrinseco auferendo a subiecto debitu habendi gra mortalia v
n possunt tolli sine remouat interiori quæ æque repugnat cu originali

Articulus 3. v^m ad Iustificat impy requiratr. motus liberi arbitrij

D affirmatiua & de fide stat ex Triden. sess 6 cap. 5 &
canone 4 & ibidem Iocis a conuertimi ad me & ego conuertar ad uos qq dicit
ut inquit Triden. cap. illo 5 Libertatis nrę admonemur exquo sumitur ratio
deliberandi q a quamuis potuisset Deus Iustificare peccatorem sine motu liberi ar-
bitrij operatur tamen seruari arbitrij libertate n enim expediebat ut homo
natura sua liber moueret ad Iustificat & ut sit quod a nimo & sine consensu
qua p ter D Tho hic ad 2 doctissime distinguit inter sapientia & gra
ut sapientia possit infundi hoi nisi agenti iustitia v expiata saltem &
legem nr possit ratio v discriminis est q sapientia p sicut pars intellectualis
animæ appetitiua & est p sicut res quatenus est pfectiua & essentiæ & vita infundi
potest hoi non operanti secundu Salomoni infusa est mihi sapientia 3 Reg. 3. gra
v p sicut pars appetitiua ingressum meum in domu & vita non infunditur
nisi vigilantibus & conantibus & alia priori gra ad suam Iustificat

Dubitant aliqui in hoc articulo de ueritate huius pp sanctificat
Deum & est ratio dubitandi q homo pactus liberi arbitrij p priuat se
ad recipienda gra & v qui existiment p dicta pp declinare in
Pelagianismu & ideo neganda ee fd Lamy Lib 12 de locis theologicis
cap. 18. ad 7 & Vasquez th existimant ee credenda q a d Soar. 3. dei
tr. & varij qui het hanc sp meo sanctificat se simile est illud Profetæ
Laba amicitia cortinus meo & ex hoc modo loquendi timere potest peric
lus Pelagianismi cu enim dicimus homo sanctificat se non excludimus cor
sortius gra fd notamus libertate nram requiri ad Iustificat sicutcu
dicimus fide iustificamur non excludimus contritionis charitatis & tantus signi
ficamus fide requiri ad Iustificat sicut fundamentu salutis

Ad aduersus p dicta obstat potest ex Dionysio Areopagita tomo 1
hierarchia fd Xpo ungit sit filius Dei & hoc ubi dicit nullus mortalium sanctificat &

Deger. vide hic Athanas. cont. 2 d. Armanj. Stamon munt. Deitj Athanasij n. ee nobis Arianj fuit repugnare videant quia ib. n. agit de declinando Pelagianismo sed de haresij Arianj qui docebat Verbum divinum n. ee Deum probatur Deitj Athanasij Xpus qui est Verbum divinum Patris n. ee alius a deo et illo Joan. Ego sanctifico me ipsum et e. sermo de primario sanctificatore unum modo nullo modo alium sanctificat ase sed ab alio de ista deo qui est primarius auctor humanae salutis solus Xpus n. sanctificator ab alio sed ase ipso g. n. est alius a deo nomen enim alius masculine acceptum denotat pluralitatem suppositorum qua propter hac pp. homo sanctificat se secundarie et tanquam preparans se ad recipiendam gram a deo n. e. a mente Deitj Athanasij

articulus 4 utrum ad Justificat. Impij requiratur motus fidei

Do. e. affirmativa et de fide ut dicat Concilium accedentes ad Deum oportet credere q. est et q. inquirentibus se remunerator et ex quo testimonio sumitur efficacissimo ad probandum do. q. impossibile est sine fide Dei remuneratoris hic Justificari nam ad remissionem peccatorum requiritur actus poenitentiae quae non potest haberi nisi ex fide Dei remuneratoris nisi enim peccator crederet Deum flecti dolore poenitentiae ad remissionem peccatorum non doleret de peccato commisso ex intentione obtinendi Justificationem nemo enim adhibet media ad consequendum finem nisi qui existimat finem posse mediis obtineri nam intentio infertur ni impossibile saltem cognitum unde Romanos 4 dicitur credenti Deum qui Justificat impium reputatur fides ejus ad Justitiam secundum propositum gratiae Dei

Supplendum nobis est fidem quae dicitur radix Justificationis non esse fidem quandam partialem de qua multa sibi promittunt nimium Haeretici nostri temporis sed ea fides quam illi vocant historicam nisi aute meritorie vocamus catholicam et dogmaticam dicitur aute catholica ut est unius totius ecclesiae et dogmatica quod ad illam pertinet assensum omnium articulorum et dogmatum Christianae religionis de hoc argumento multa disputat Vasquez 2 2e disput 209 nunc vero examinare oportet quo sensu dicamur Justificari ex fide fuerunt enim Antiquissimi Haeretici tempore Apostolorum qui docebant impium Justificari ex fide Xpi nam et tanquam ex fide et tanquam ex ultima dispositione ita scilicet ut excluderent necessitatem operum et docerent sola fide mechanicam

Dopl

de Impij Justificat

Marques. 4

p 14

et operibz hoc Justificari

Heretici vo nn tempoz multo absurdiz de fide mentes asserunt fide ex sufficere ad justificat3 sine operibz p fide tamen nn intelligunt catholica sed priuata3 norz q ee ea existimant fiducia quanda diuine misericordie qua quis firmiter statuit apud se remissa ee sibi peccata

hec hereseos nullz fundamentu het p ter loca illa scripture qq Heretici Antiquiores abutebant dicit enim sepissime in sacris literis fide sola et fide sine operibz iustificare sermo tamen nunquam e de fide fallacit accepta p mani fiducia Cretior pte desit de catholica et dogmatica nra Romanorz 3. dicit arbitramur Justificari hoc p fide absq operibz legis Roman. 4 et uero qui n operatr credenti aut meumqui Justificat impiu reputat fides ei3 ad Justitia3 Ephesiorz 2 gra salui ebis p fide n ex operibz Luce 8. credi tantu3 et saluaeris p uerba uulgata uestymez ex fide 5 Viuit et fides tua te salua3 fecit uade in pace

Catholica tamen doctrina e impiu3 Justificari ex fide neq tanqua3 ex forma neq tanqua3 ex ultima disposit3 ad tanqua3 ex primo fundamento et radice nre Justificationis ita tenuit et expressit p petrum consenz ecclesie ut de primitiz e in Triden. sie 6 cap. 8 et can. 9 et alibi et pbatur ex tota epta Jacobi. Ad p3que exilles Vbi fides sine operibz mortua est quoz explicat3 p tetere licet ex Triden. dicta sie 6 cap 7 vbi nam fides nisi adea spes accedat et charitas neq unit p fecte cu3 xpo neq corporis ei3 uiuu membru effecit quare uerissime dicit. fides sine operibz mortua et exciosa ee ad etroe Duinitr q nil phibet cu3 fide catholica manere pec catu mortale contingit enim sepissime ut homo in fide robustus maneat modo fraterno qui aute n dilegit fratre manet in morte ut dicit3 Joan. 3. Verum si fides catholica ett fra Justificans f ultima dispositio dumda habens Justificat3 nullo alio crimine excidere nem a statu sanctitatis nisi crimine hereseos q3 sola heresi amittitr fides Dseguens e d3 exp3 sue sententie Paul. 1 corinthio. 6 nollite erare neq fornicarii neq adulteri regnu Dei possidebunt et in hanc sententia3 possunt multa collegi ex scriptura sacra

Ad inquiret aliquis quo sensu dicat3 fides mitius fundamentu et radix nre Justificationis Respondetur usitatu q3 ab ea incepit series dispositionu ad Justificat3 qua ordinate recte et ugus. inquit ipsa fides a qua omnis Justitia sumit exordiu et Triden. sup citatu3 fides inquit nisi adea3 spes accedat et charitas ex qq Vbi collegit fides ee prior3 spe et

charitate q̃ accedere postea non est dicit autē fundamentū q̃ sustentat molles spirituales ædificij radix vō q̃ fructificat et p̃ delect̃ operat. fructus nimirū boni operis mouet enim ad actus charitatis et p̃nitentiæ nam ut supra diximus ex fide Dei remuneratoris et iustificantis impius mouetur homo ad sperandam veniam peccatorum et ad incipiendum dilectorem p̃nitentiæ

Est porro subtilis difficultas vtrum fides informis sit ne primum fundamentum et radix nostræ Iustificationis an vero id conueniat solius fidei formalis. si enim quidam dicant fidem informem non nisi remotum fundamentum actualiter propter testimonium D. Tho. 22æ q. 4 art. 7 et 4 dicentis fidem sine charitate non esse fundamentum spirituale ædificij q̃ fundamentum debet habere partes connexas connexio autem sit per charitatem nihilominus dicendum est etiam fidem informem esse actuale fundamentum Iustificationis q̃ ex illa nascuntur bona opera quæ promouemur et disponimur paulatim ad Iustitiam deinde autem fundamentum non esse actu sustentare culmen ædificij neque radicis requiritur q̃ducat et faciat fructum arboris satis enim est ad fundamentum actu sustentare partem ædificij et parietis semiputrefacti et radicis ministrare alimentum ramis et quæ fructus generant testimonium vō D. Tho intelligendum de fundamento actu connexo cum culmine et tecto ædificij huiusmodi fundamentum non est fides informis et formata q̃ core nec culmini cum tota ædificij structura per se charitate sit

Igitur ut argumentis Aduersariorum satisfaciamus Obseruandum est in scriptura et Patribus inueniri 3. genera quæ indigent explicatione 1um genus est fides iustificat siue ex fide iustificamur 2um genus fides iustificat sine operibus 3um genus fides sola iustificat 1um ex his quæ posteriorem interpretari debemus ex perpetuo sensu totius ecclesiæ quæ exposuit Trident. ses. 6 cap. 8 ubi docet fidem iustificat non tanquam sine qua non tanquam ultima dispositio ad Iustificandum et tanquam initium fundamentum et radix humanæ salutis hæc recte intelligitur illud Habacuc et Gallatarum 3. et Hebreorum 10. iustus meus ex fide viuit illud Geneseos 15 credidit Abraham Deo et reputatum est illi ad Iustitiam fides enim Abrahæ quæ reputata est illi ad iustitiam non fuisse otiosa ad opera et obedientiam patet ex dicto Iacobi cap. 2 in hæc verba Abraham pater noster nonne ex operibus Iustificatus est offerens filium suum Isaac super altare videtis quoniam fides cooperabatur operibus illius et ex operibus fides consummata et suppleta est scripturæ dicens credidit Abraham Deo et reputatum est illi ad iustitiam et amicus Dei appellatus est ubi obseruandum est scripturam illam Geneseos 15 non dicit a Iacobo impletam in immolatione filij ut male intellexit Bellarminus Lib. 4 de Iustificatione cap. 18 et 19 vō Iacobus

nam

na, in eo loco nō è p̄ dicta mamo latro filij dī dicit̄ supplicia filij mīno lat
gō multo diuersa sensu, hēt na illa scriptura credidit Abraham dō re
putatu ē illi aduersaba, quasi multa iudebat. gō solij fidei mentis fecerat
in Justificat Abrahe ea, egit. docuit Jacobꝰ in mīno lat filij aduentu ope
ris ē supplicia integra facta

2a vꝰ pp̄ dēficitur ē et inuenit in multis locis
apud Paulū dī ut rectē docuit Agu. lib. 83 q um q 26 et lib. de gra et libe
ro arbitrio cap. 7 et in p̄fatione psalmi 31 Paulꝰ et Jacobꝰ hac in re dicendā
sit ut Paulꝰ excluserit opera nra Justificat Jacobꝰ in̄ inclusserit dī nō cade
na Pau. excludit opera facta ex arbitrio nudo et sola nostra legis Ja
cobꝰ vō inclusserit opera facta ex spiritu fidei quę sit charitatis et gre hāc
explicatio legitima est gō Paulꝰ nitebat reprimere superbiā Judeorꝰ
qui de sola littera legis gloriabant. aduersꝰ gentiles baptizatos cum qb
illis fidei Xpi eis erat docet pp̄ Paulus Judeos et gentiles ius hīfica
ri ex fide sine illis operibꝰ quā Judei iactabant tanquā p̄cipua
ac p̄inde nō ē illis supponendū aduersus gentiles affirmatū fidem
iustificare sine illis operibꝰ et gō talia opera nō inueniebant.
et gō facta ante fidē nō poterant in p̄tare Justificat

3a vꝰ pp̄ nō inuenit in scriptura quomodo illud Lucę 8
credentes tantū et salua eius intelligendū ē de salute corporis in autē de Jus
tificat aliq̄ nisi omino apud sanctos Patres pluribꝰ in locis inuenit et
ita ē intelligenda ut illa particula sola nō excludat opera subsequen
tia fidē dō antecedentia tantū et sit sensꝰ sola fides est meritū Justi
ficationis nō vō opera facta ex nudo arbitrio ante fidē illa enim
nō impetrat gre spiritū qua ppter Triden. si 6. canonꝰ. si quis dixit
dixerit sola fide impium Justificari ita ut intelligat nil
aliud requiri &c quę verba abiecit explicationis gra ne videretur damna
re pp̄ quę a Patribꝰ in aliquo loco sunt assertā est hactenus tamen p̄
ni Licet hanc pp̄ p̄ferre ppter periculū erroris et ne videamur dis
nire cū hęreticis affirmantibꝰ sola fides sine operibꝰ gre Justificat

articulus 5 vm ad Justificationem
Impij requiratr motus libe
ri arbitrij in peccatum

dō ē affirmati ua cuius rō efficacissima ē gō Deꝰ

nō remittit peccatū mortale sine pēnitentia hac autē ē motus detestationis & odij aduersi peccati

articulus 6 V^m remissio peccatorū debeat numerari interea quæ requiruntur ad Justificatōē Impij

Dō ē affirmatiua cē quā nil gd dicamus hic pterea quę dicta sit art° 1 qua V^o rōe dixerit D^s tho in fine corporis remissū peccati cē tm adiuncta siue quentia ad finē in justificat^e explicat bene dā Sanctus. Legite illum

articulus 7 V^m Justificatio Impij fiat in instanti

Dō ē affirmatiua rō V^o est q^a grā habitualis in justificat^e incipit p^r sui ee q^a p^ducit tota simul cum justificato V^o ē factio Justi Justus V^o fit formaliter in instanti q^a in fluxo Justitiæ quę ē fra Justi instantanea & est & tota toto temp^e p^cedenti durabit peccatum & in hoc instanti incipit grā tota simul

Dō ē sophistica argumentū q^a ueritate p^dicta in hunc modū si grā iustificationis incipit p primum sui ee sequitur hoc aliquo tempore ee extra statū salutis q^a inter primum ee peccati & primum ee grę necessario mediat tempus aliquod duo enim instantia nō sūt immediata in tempore q^d toto illo tempore cogitur homo manere in statu peccati q^a ante primum ee grę nō potest incipere statū Justitiæ gregorius de Arimino in 1 dist 38 q 1 art 3. et in dist 4 et th fatetur libenter q^d homo peccat necesse ee ut peccatum durauerit tempore aliquo q^a actus uoluntatis nō potest durare tantum p instans sed progredi debet ulterius q^a inquit si duraret tantum p instans desineret p ultimum sui ee q^d ē impossibile q^a nō erit ee actionis immanentis nequit incipere in tempore immediato q^a p^dictum ee ē forma simplex ut sic loquamur q nō habet partes q nō incipit in tempore sed in instanti in transeco q^d ut sit in ee operationis q^a quę incipiunt in tempore incipiunt successiue q habent partes fluxas partium nas quę tota simul incipiunt nec p^ducunt in tempore sed in instanti

Credo Recentiores Theologi acriter censent hanc doctrinam Gregorij quasi dixerint peccatum semel incipiens debere diu manere certo aliquo tempore

Declaro

d detrato gd neq sommauit Gregorij tantu enij dixit debere durare aliquo
temp incerto tamen d uago nay quocung instanti signato post primu
ee peccati potuit peccatu desinere & in quocung alio instanti gd assignetur
prig etc ut Vere, mihiu n possit signari primus instans in quo homo possit
resurgere a peccato quocung enij dato potuit resurgere in alio priori immediato
— Mihi vr facile vr. inconveniens adducta tutari posse qa
& est ama n ee impossibile gd actus peccati duret p duos instans & temp
immediate sequenti incipiat gra itaq nullo unquam temp & uago
& incerto necesse sit Stinuari peccatu rao quæ insuit est qa si id ee
impossibile Srepugnaret qa gra n posset p duci successive & qa n ee pec
cati necess debet here primu instans n primu qa gra e sra intensibi
lis & remissibilis acut calor q potest p duci mutuali alteratione Stinuo &
hac rõe necesse e p ducatr. quando homo hit actu charitatis Stinue
intensum nay & intentione actus augent Stinue gra & charitas n
m qa n ee peccati quando seguit ex ee gra p ducta p Stinuu alterat
potest incipere successive qa n ee peccati e ens realiter cum ee gra p quam
expellit het q eundem modu incipiendi cum ipsa gra exigua doctrina
facile solvit difficultes argumenta

articulus 8 vm infussio gra sit prior ordine nata inter ea quæ requiruntur ad iustificat Impij

Dd affirmativa in hoc art celebris difficultas vtrum
Stirbio quæ e ultima dispositio adqua habituale & in eode instanti cum illo
precedat efficienter ab eade gra & a bitio principio supernaturali Sententia affirmat precedere efficienter ab eade gra habituali ad qua dispositio
hæc e cois Thomistarum & Caietani ferrarien. Conradi Medinæ Soti Cani
Valentiæ quos refert Lorca disput 38 de gra & ego eande sententia tenet
Vasquez 1 2æ disput 211 cap. 3. & 4 cuius potissimus fundamentum e auctoritas
expssa D Tho in hoc art Valebit decimo mente dicemus infra 2 eadem
sententia e cois rao quia Stirbio in illo instanti e meritoria & gloriæ ut docet
D Tho sup qa 112 art. 2 ad 1m precedit efficienter ab ipsa gra habituali q
meritu gloriæ cenhalis debet ee actus amicitiæ solet respondere adulatorem
meriti satis ee gd Stirbio in illo nunc instanti formet gra saltem concomitanter
quamuis n precedat ab illa qa eo ipso gd gra existit in illo instanti actus

Utrum nis sit actus amicic̃ sicut abipsa gra n̄ p̃cedat. Et potest d̃ obici et n̄ similiter
g̃ aduersorꝫ meriti requiritur qd actus p̃cedat ab amico. ꝯ ex parte principij sup
pni debet status amicic̃ g̃re p̃ bat. ar. g̃ ut actus accipiat agra Dcomitan
tiualorꝫ meriti necesse est qd gra aliquo modo influat in operatꝰ et sit prin
cipium salt̃m ualoris et dignitatis meriti alias impertinenter se haberet cum
actu ac p̃inde neq ad meritum requireretur. Sed e impossibile ee principium ua
loris meriti nisi sit etiã principium ipsius operis meritorij g̃ ualor meriti a bet rõ
principijs pendet agg pendet operatio g̃ meritus e passio dsequens bonitatẽ
moralẽ actus passiuꝰ a bet rõ causa p̃cedit aqua p̃cedit eenha

2º si Utrum n̄ p̃cedit agra habituali debet p̃cedere ab causalio
supnata ut fatetur Utraria Sententia hocautẽ absurdum est. q̃ nunc contri
tio n̄ p̃duceretur. auoluntate connaturaliter 2º g̃ sub iudice est apud the
ologos Vm deipa absoluta possit fieri actus supnaturalis sine forma p̃manen
ti et qd multi reputant impossibile etiã deabsoluta ipa n̄ e dcendum quotidie
fieri in hominis iustificat

2ª Sententia affirmat actum contritionis p̃cedere a bauerrho
supnatis et nullo modo ab habitu gre gratum facientis ita docent Bonauen
tura Durandus Vega Ualij quos refert et sequit Soria ubi sup. § hanc senten
tia et p bat. 1 ex Iudeo. ro 6. cap. 7 docente hanc p̃parat̃ seu disposit̃
iustificatio ipsa dsequit quod n̄ e infusa peccatorꝫ remissio sed renouatio in
teriꝰ hominis p uoluntariã susceptionẽ gre et doloris ꝯ in primo gre et do
norꝫ dsequit dispositionẽ n̄ p̃cedit illa

2º causa efficiens n̄ potest in suo ee dependere ab effectu
g̃ prius e ee quod operari ꝯ effectus efficientis in nullo genere p̃cedit ee ipsius
causę ꝯ si Utrum p̃cederet agra habituali n̄ eet dispositio ad illam g̃re fra
dependere debet a sua dispositione in genere causę materialis

3º si gra eet principium efficiens Utrumis p̃cederet illam in omni
genere etiã causę materialis g̃ teneret se prius ex parte subiecti quia Utrum Po
tro qd p̃cedit ex parte subiecti est prius in genere causę materialis g̃ causalitas
mate est causalitas subiecti p bat. nunc prior sequela scilicet fra quę est cau
sa efficiens alicuius motus tenere se prius ex parte subiecti g̃ prius est fra uniri
subiecto quam operari actus enim prius supponit ad 2m ꝯ priore ex
subiecti fra qua operatio alias intelligeremus forma ee principium ope
randi extra subiectum qd absurdum e quare si gra habitualis ee et prin
cipium Utrumis daretur. nobis adeo ut dissereremur g̃ fra accidentalis da
tur ppter operatꝰ nam data ad operandum dsequens est falsum g̃ gra habitu
alis datur nobis g̃ Utrii sumpta nam data. secundum ppria cooperatꝰ et

dis

disponit ꝙ ut docet Inden. 6. cap. 1. & nunc ꝓbatur ex Luce 7. Dimissa sunt ei peccata multa quoniam dilexit multum. Est autem impossibile gratiam gratum facientem Dei habere ut Deus sum ut docet exdoctrina Augus. & Bellarmini sicuti ita arguentium ꝺ Pelagium elligit nos in ipso ut essemus sancti & immaculati in conspectu ejus quod Deus est similis forme cum nra

Inter has duas sententias 2as Vr. difficilis Theologis huius Ætatis non facile negocio defendi potest quia non oportet ad Veritatem inducendam naturalem nec necessarium ad valorem meriti quod substantia operis fiat data habeat amictum satis enim est quod dignitas & valor meriti supponat status sanctitatis in operante tanquam circumstantia in genere moris a qua actus non pendet efficienter sicut nec pendet a circumstantia temporis & loci quamvis ex illis resultet dignitas & valor moralis

Nihilominus ingrata Doctoris Angelici cenabimur defendere gratiam habitualem esse priorem Deitate in genere causæ efficientis ꝓ quo notandum est quod aliqua sint simul tempore possint esse ꝓra & posteriora secundum naturam prius Vo natura dicitur esse quod prior causalitate & cum sint plura genera causarum dicitur una res esse priorem alia in uno genere causæ & posteriorem in alio genere non quia causalitas unius causæ sit prior & posterior causalitate alterius nam hoc impossibile est cum quæ libet causa sit prima in suo genere quia eadem res distincte cum alia in duplici ordine & in uno est prior illa in altero Vo posterior hoc supposito notandum est fratres esse ad aliquid medium inter agentem & passum nam inducitur ab agente in passum & recipitur in passo ab agente quia ꝓpter forma est in utroque modo ordine & comparatione ad quæ sed ex parte agentis dicitur ad quæ sed ex parte passi sub diverso respectu & nomine nam fra ex parte agentis dicitur inducta in passum & immissa ex parte Vo passi dicitur habita & acquisita & recepta passi enim est consequi recipere & habere forma agentis Vo immittere infundere & inducere similiter ex parte agentis videtur expulsio & eiectio fra ex parte Vo passi privatio & liberatio a forma expoliatio & denudatio hæc enim ita attenduntur ex parte subiecti qua ꝓpter non inquirendum quid sit prius inductio an recepto fra expulsio an privatio fra aut denudatio subiecti hæc enim non sed in eodem genere & bene comparat inductio unius fra cum expulsione alterius & privatio cum recepto & similiter

Hoc supposito respondet Dus ex parte agentis 1as attendi in ductu gratiæ habitualis 2o motus liberi arbitrii in Deum 3o motus liberi arbitrii in peccatum ultimo remissio peccati ex parte Vo passi attendi 1o liberatio a peccato 2o motus liberi arbitrii in Deum & in peccatum 3o recepto gratiæ ratio Vo utriusque ordinis hæc est ex parte agentis prius debet esse inductio gratiæ quam remissio peccati quia illud est prius ex parte agentis quod magis inducit

ad act^{m} gua^{e} causalitg agentis ipsg Ducit autg magis inductio formae ne
cedentis gua^{e} expulsio abeuntis g^{a} agens n^{o} expellit una forma nisi g^{a}
+ inducit exspellat alia cuig uirtute altera cogitr abire Vta dicimg agens genera
bo corrumpit p^{o} priu^{m} e^{o} exp^{m} agentis generatio gua^{e} completa p^{o} terea prior
etg debit ee inductis grā gua^{e} motg liberij arbitrij g^{a} agens priu^{s} dat pas
sio et gua^{e} operari siquidg forma inducta ab agente qual inducit et
e^{o} principiug operationu

Exp^{o} autg passi Vtraq; omnino requirit g^{a} causalitas
passi est recipere g^{o} illud e^{o} priu^{s} exp^{m} passi qd magis Ducit ad recipi
endu^{m} 1° autg aptitudo passi ad recipiendu^{m} et libertas ab impedimento
qd p^{o}hibebat recipiendu^{m} p^{o} prior et exp^{o} illatio passi gua^{e} recepta forma
Cæterug g^{a} alia radalis n^{o} recipit grā sicut mata prima recepit frag hoc
et tanqua^{m} subiecta mianime p^{o} mouendo ad recepti^{m} eo circo post liberat^{m}
a peccato attendit motg liberi arbitrij ante recepti^{m} grā

Et obseruandu^{m} qd D^{s} Tho subtiliter distinxit in ordi
ne agentis duos motg liberi arbitrij quos n^{o} distinxit exp^{o} passi radalis
fuit g^{a} amor Dei et odiu^{m} peccati hent ordine reales in genere cause efficie
entis g^{a} amor Dei e^{o} causa efficiens odij cū peccatu^{m} exp^{o} et passi n^{o} hent
ordine g^{a} alia eque e^{o} idonea ad recipiendu^{m} utrung motu^{m} neq; unum recipit
mediante alio p^{o} commitante simul

Adue tamen manet difficile id qd D^{s} Tho asseruit nempe
inter grā inducti^{m} et remissi^{m} peccati mediare duos motg liberi arbitrij
g^{a} grā n^{o} indiget motu liberi arbitrij ad expellendu^{m} peccatu^{m} p^{o} se enim
et nata sua pugnat cum peccato tanqua^{m} forma incompossibilis g^{o} post in
ducti^{m} grā p^{o}xime sequitr remissio peccatiabrg ullo medio

Nihilomin⁹ expmere possum⁹ D^{s} Tho ut loquatr. n^{o} de remis
peccati ut cung facta p^{o} facta p^{o} modu^{m} motg animalis duplicit enig rece
dimg a peccato 1 p^{o} modu^{m} motg localis inquo accessg et recessg ide motg est
2° p^{o} modu^{m} motg animalis inquo recedimg a peccato p^{o} exp^{m} sui affectum
obij accedimg ad Deu^{m} exp^{o} affectu amoris gua^{e} doctrina^{m} tradit Ulgus
tractatu 46 in Joanne et ex eo desumpsit D^{s} Tho sup^{a} art. 5 in corp^{e} et in
hoc art^{o} ad 3 licet igit remissio peccati facta p^{o} modu^{m} motg localis nullg
admittat mediu^{m} inter mpsu^{m} grā et recipra facta tamen p^{o} modu^{m} motg
animalis admittit utrung illg affectu^{m} p^{o} ita tunc demum intelligit fieri
qd ala duplici motu accedit ad Deu^{m} et recedit a peccato

Ad 1^{m} argumen. D^{s} Triden. n^{o} loqui de actu Trihomi p^{o} fecte
ad dispositionem gua^{e} p^{o}cedunt tempe expsa in pri^{o} grā D.g. de actu

fidei

fidei spei timoris et similib; ad 3am ex serie capitulj antecedentis
inquisitis ordo et connexio p doctores actuj dicit p partis et dispositio
ad iustificat et postea capitulum incipit in hac ecclesia hanc p parat
sendi dispositi iustificato ipsa sequitur quare ex hoc testimonium nil colli
gitur ad sententiam Dicho

— Ad 1m negando ei illa pp causa efficiens non potest deper
dere in suo ee ab effectu ad quod virtualiter accepta falsa est neg
firmatione probari potest ad quam enim ratio quantum ad hoc de causa finis et
efficiens qa ee non minus requiritur in causa finis ad causandum quam in effi
ciente ad efficiendum sola enim causa finalis causat sine existentia
eo ipso causat apprehensa cognita et appetentia sine qua nihil omnino causa
finis dependet in suo ee ab effectu suo quamvis malo genere causato ut
inductio frigoris ex causa finis expellendi calorem et nihilominus frigus ut recep
tum dependet in suo ee a privatione caloris in genere causae materialis et cur
rit ad ee ex pro operari Respondeo ee quod pro in genere causae
efficientis qua ppter malum genere existentia causae non potest dependere ab
operatione potest tamen contingere ut res quae ex effectu agentis et supponit ee
ipsi inducitur in causa passa subalterno ordine sit prior receptione ipsius ee
et deponere illum et potest asseri in instantia de causa finis prius enim
est ee qua causato fine ad prius in genere causae finis et in hoc genere
ee formale non dependet a causalitate ipsius illius qa prius non dependet a
posteriori nihilominus res quae ex effectu causae finis in alio ordine est causa
receptionis ejus ut dum in deprivatione caloris respectu recipiendi frigoris
haec enim dependentia prioris et posterioris non est durationis et temporis
ad causalitatis et mali quia ppter hoc est ee prius quod ee causae in alio
genere

— Ad Replicat Lorca non posse assignari exemplum in natu
rali ubi unus effectus efficientis disponat ad ee illius quamvis assignetur
exemplum in quo res quae ex effectu fine disponat ad recipienda illa
Ps tamen non est minus si huius rei non habeamus aequale exemplum in phi
losophia qa mali I. cujus sit subiectum maxime non movet se ad recipi
enda frigida vel modalis movet se ad recipienda frigida unde evenit
quod effectus quod in genere efficientis disponat ad recipienda ipsa ex
subiecti satis igitur est ratio philosophica non posse distui discrimen inter
efficiens et finis cum utrumque requirat existentiam ad causandum et de finis
satis communia sit exempla in rebus naturalibus

— Ad 3m Ps negando quod habitualiter tenere se prius ex

subiecti qua. Dicit3 q3 quamuis prius sit frus m3 noduci m3 in subiecto qua
opinare n3 e3 prius recipi in subiecto nam hoc prius e3 prius causaliter effi
cientis et recepto e3 causalitas materialis Primo qd n3 e3 recepty a subiecto
n3 tenet se ex p3 illius ita q3 fatemur in genue accidens n3 posse p3 duci nisi in
hærens subiecto q3 a q3 p3 ducit educit de pa illius negamus tamen necesse
ei qd accidens p3 supponat recepty ut sit causa efficiens operationis
q3 recipi accidentis n3 e3 inhærere accidens enim ex ut inducty ab agente
inhærent subiecto sd n3 recipitur a illo q3 recipi e3 trare causalitate pas
et m3 ordine agentis nulla causalitas interuenit nisi causa que dicit efficiens

Sd obiicit aliquis n3 potest accidens inhærere subiecto nisi
recipiat Respondendo libenter Sd potest intelligi inhærere ex sin3 in
telligatur recepty que admodu n3 potest recipi nisi ab agente inducty
n3 tamen e necesse qd a3 intelligitur recepty intelligatur inducty q3 n3 ordine
passi n3 Sideratu agentis sd tantu attenditur aptitudo subiecti ad recipiendu
undecunq3 fra quemat

Ad 4 respondeo m3 sententia D. Tho. gra habituales dari no
bis ut conteramur n3 q3 diximus quare n3 e3 dicendu Dicitur impetrare
gra habituales neq Quis mouere m3 uitu illius ad largiendu gra q3 prin
cipiu impetrationis aut meriti n3 cadit sub merito neq impetrat neq
oppositu Et bat. ex Triden. testimonio q3 a3 definit gra dari secun
du hominis cooperatiu et dispositiu nomine dispositionis et cooperatio
nis n3 intelligit Dicit3 perfecta sd tota seriem actuu precedentiu temp3
mensuu3 gra habitualis nam quo magis cooperat deo ex parat se
bonis operibus ad sua Justificatiu3 tanto largius infundit illi spiritus
Dei bonitas ad delenda peccata illud V. qd adducit ex Luce 7 diuersu
sensu Het na illa particula causalis quonia n3 reddit roe facti sd dicit
p3 cesserant eius hæc verba ideo dico tibi remissa s3 ei peccata multa
et statim subiungit q3 dilexit multu ut sit sensus ideo affirmo Deum
hanc mulierem eam n3 ee peccatricem ut pote cui multa peccata dimissa s3 affir
mo nequa eta ee q3 ex effectu et amoris gratitudine satis Spicuu
est magnum illi beneficiu collatu nam cui minu dimittit minu diligit
minu q3 gratu se exibet p3 beneficio remissionis

Restat examinare quid senserit D. Thom hac et quidam
multi existimant D. Tho. accessisse posteriori sententiæ et in hoc art.
fuisse loquutu de gra auxilii specialis n3 de gra gratu facente q3 in alys locis
statim aducendis Vr. dicere Dicit3 n3 posse dari gra habituales sd gra spe
ciales auxilii mihi tamen incredibile est D. Tho. in hoc art. n3 ee loquutu

de

degra habituali g[ra] m[n] solut[e] ad 2[m] ex[pe] se affirmat eande[m] gra[m] que
E prior Dmt[us] ut in fussa ee posteriore ut recepta que verba n[on] possunt
Dicere auxilio speciali hoc enim licet eet prio Dmt[us] ut in fussa g[ra]
eet causa efficiens Dtrihonis n eet posteriore ut recepta g[ra] motu Iiberi
arbitrii qui sit agnd Dei auxilio m[e] dispositio ad recipiendu illud ut
docet D. Tho. 1 2[ae] q[ae] 112 art[us] 2

Verumtamen Ltz si dicam[us] D. Tho. loqui de auxilio speciali
cogimur suscipere omne difficultate prioris sententie q[ae] D. Tho de eade
gra affirmat ee prior[em] in genere cause efficientis E posteriore in ge
nere cause materialis Ltz si loquatr. de auxilio speciali admittit causa
efficiente dependere in suo ee ab effectu ase producto Licet in diverso
genere cause que e difficultas tota prioris sententie p[ro] tertia 3. p[ar]te q[ae] 89
art[us] 1 ad 2[m] affirmat actu penitentie ee sacramentu E virtute E ut
sacramentu ee causam gra ut virtute effectu illiu loquitr autem de gra
habituali E de eode genere causalitatis scilicet efficientis

Ad obiciunt in Oppositu alia testimonia 1[m] ex 1 p[ar]te q[ae] 62 art[us]
2 ad 3. ubi inquit S. Dionisius p[er] qua aliquis sead gra[m] p[re]parat E adhanc
m[e] exigit gra habitualis Ad operatio Dei ad se aia[m] Dicentia Rsm hoc
loco ee sermone de p[re]parationibus antecedentibus nigra n[on] e meritu vite
eterne nq de p[re]parat[i]o Dtrihonis inqua eam e meritu vite eterne

2[o] Loco dixerat D. Tho precedere agra habitualem Sequitellu
eode modo intelligendu e 1 2[ae] q[ae] 109 art[us] 6. E q[ae] 112 art[us] 2 ubi docet
p[re]parat[i]o ad gra habitualem n precedere ab alia gra habituali nedet
p certu in[con]stitu loquitr. enim aperte de dispositionibus remotis n deute
que e Dtrihonis maiore spei difficultatis het aliud testimoniu ex 3 p[ar]te
q[ae] 89 art[us] 1 ad 2[m] ubi D. Tho het hec Dba actus penitentie se tenet
ut ultima dispositio ad gra[m] scilicet Dtrihonis cetoru V sequentes precedunt
ta agra E virtutibus quasi actus Dtrihonis n p[re]cessent agra Ad ab
alio principio ad hoc testimoniu Rsm D. Tho n loqui de actu p[er] fectu
trihonis qui sustificat extra sacramentu Ad de ea Dmt[us] que est pars
necessaria sacramenti penitentie cum ee ntia E mala talis super q
reperitr macula trihonis E dicitr Dtrihonis n quide formata charitate
Ad minus p[er] fecta scilicet dolor de peccato cu p[ro]posito n peccandi de cetero
ut stat ex doctrina E de Synod[o] Triden. de hac q Dmt[us] docet D. Tho ee ultima
dispositio ad gra[m] in mixtu in sacram penitentie de qua agebat eo loco ex tra
sacramentu n est ultima dispositio Et de hac eade Dmt[us] certu e n precedere
agra habituali q elicit ab homine pri tempus quo iustificet p[er] sacramentu

art 9 & 10

pñ tenha

articulus 9 utrum Iustificatio Impij sit maximum opus Dei

Rõ dubitandi sumit excreat colli & terre & exglorificat Beatorũ nam creatio coli & terre uidet maius opus quã Iustificatio Peccatoris hæc enim pertinet ad bonum partiale p̃sonæ illa ad bonum totius uniuersi & tertiũ aliorũ bonum communitatis maius & alq̃ diuinius bonus priuatorũ deinde glorificatio sanctorũ vr. etz misericordia Iustificat Impij q̃ gra & charitas Patriæ & excellentius q̃ gra & charitate uiæ & q̃ status ueatitudinis includit statum Iustificationis & n̄ econtra

Respondet Dñs. duplici duct prior est magnitudo operis potest attendi ex pte termini facti & ex parte modi faciendi igitr si Iustificatio Impij uideretr. ex pte modi faciendi maius opus est creatio coli & terre cũ sit peccatoris q̃ creatio sit ex nihilo & nihilum n̄ cooperatr agenti cui Iustificatio v̄ sit ex aliquo cooperante homine gra Dei maius q̃ opus est creatio coli & terre ex parte modi quã Iustificatio q̃d si Iustificatio considerent ex pte rei facti maius opus e creatio coli & terre q̃ effectus inducti p Iustificat sit e bonum alternum scilicet salus & uita æterna cui quã fructus alternus hñt effectus v̄ creationis coli & terre est bonum temporale posterior distinctio e ut magnum & paruum capiant duplicit & secundum quantitatem absolutam qua rõe minimum æquum maius est maximo carne alio modo secundum quantitatem p̃portionis quarũ motus dicitr parum & lignum unum tritici dicitr magnum hoc supposito secundum quantitatem absolutam maius opus e glorificatio sanctorũ quã Iustificatio Impij ppter rõs factas & q̃ ueatitudo e status omnium bonorũ agregatorũ effectuatus secundum quantitatem p̃portionis maius opus est Iustificatio quã glorificatio q̃ glorificatio datur dignis Iustificatio v̄ indignis id q̃d optime probat Dñs ex testimonio Augustini q̃d adducit in littera & hæc de hoc articulo

articulus 10 v̄m Iustificatio Impij sit opus miraculosum

Rõ

De Impij Justificat

Ro Marques 4

Rao Dubitandi e q re surrecht e opꝰ miraculosum
q e Justificatio patet dseq q forma inducta p Justificat est
magis sup proa matē q matō t het naturale proa et medmat
ad aiaz rōale aia un n het proaz nateż adrecept gr̄ō obedientiale
tantuż

Respondet D Tho ex triplici cap opꝰ dici miraculosuż 1o
ex pte agentis cuż occulta uirtute rapit nos in admiratō et hac rōe semp
e miraculosa Justificatio q e opꝰ solius Dei qui p occultā uirtutē operat
et hac rōe e ōnibꝰ operibꝰ que a solo Deo procedunt ut creatio uniuersi et
similia 2o ex pte matē supraciuż proa e fra inducta ut in resurrect
et restitut e uius et hoc modo iustificatio n e miraculosa q a gra n e
sup capacitate aiē Xpi illud Aguſ. posse habere fidē sicut et posse
habere charitatē natā est hominꝰ 3o ex pte modi operandi nimiruż
quando opꝰ fit pter Dsueti ordineż causarū ut s anitas restituat a su
bito et sine aut̄ alio medicineż et hac rōe Justificatio regulariter n
est miraculosa q a impij Justificat coiter exercendo se in bonis
operibꝰ qq fraulatim impetrat a Deo spiritū sanctificationis conuer
sio tamen Pauli hac rōe fuit miraculosa q a subito mutatus e ex
lupo in agnuż et ita tanguam in signe miraculi celebratur a tota eccle
sia hac eadē rōe miraculosa fuit conuersio Latronis et alia

Ad rōes dubitandi uarie responderi solet nobis tamen sit solutū
D Tho quaz insinuat in hoc art. q licet in matā prima sit maior
proa et inclinatio ad aiaz rōale quaz in aia rōali ad gr̄az gratum
facientem tamen proa matē obedit alteri agenti quaz Deo matā est eiz
matē t recipere aiaz rōale a agente creato uiuente illaz in generat
nati qua ppt licet post euentuż mortis a solo Deo possit illam
recipere tamen cum illā recipit a solo Deo uiuente ordo causarū re
cipit eiz aiaz et n a agente aquo naturaliter ingenerat recipit ideo q
manet opꝰ miraculosuż Cæterum proa obedientialis aiē rōali ad gr̄az
n obedit alteri agenti quaz Deo aquonecesse fuit gr̄az recipere et ante
peccatuż nulla enim alia causa potuit producere gr̄am adhuc a principio
Xpi illud gr̄az et gloriaz dabit Dns et deo cuż aia recipit gr̄az a deo
in uiuentis ordo causarū ut sic dixerim naturis ordo causandi seruatur
ac finide ex hac parte Justificatio n e miraculosa

Finis Huiꝰ materiæ

quæstio 114 de merito qd̄ ē effectus gratiæ cooperantis artic. 1 vm̄ homo possit aliquid mereri a Deo

dd̄ ē affirmativa cuius veritatis late examinabitur dub 3.

dubium primum quid sit meritum

p huius dubij intelligentia observandum ē 2o cum Andrea de Vega q 4 de iust. fidei hanc vocem meritum aliquando in bona aliquando in mala parte usurpari nam aliq̄ dicit p̄ dicit ordinem ad p̄mium ut in obiectis ad Hebreos 10 quanto magis putatis deteriora mereri supplicia qui filium Dei conculcauerit et 2 Paralipomenon 19 ira quidē dicendum merebatur aliq̄ autē accipit p̄ dicit ordine ad p̄mium ut in obiectis Iosue 11 et in merentur ulla clementia et in ultrano significat qd̄ sumpsit hanc vocem augus. ista loq̄ quę ad sortē inelli obij capiendę grā qua sct̄ iustus qui prius erat iniustus merita nulla p̄cedunt quoniam meritis impij nō grā et p̄na debetur imputari q̄ inquirimus nata meritum significat in 1o

quamvis 1a sententia Andreę de Vega quod meritum definitum meritum ē actus libera acceptata ad aliquod p̄mium qua definitio sic explicat Vega in primis inquit meritum ē actus q̄ in pura natura non existimat posse ee meritum 2o inquit debere ee libera et probat ex dd̄ Hyeron. quidam explicat de illa beati mundo corde sicut ubi nec unita coronam ee p̄tea q̄ meritum dignum est laudeque autē nisi innata potestate non dicenda digna laude denig q̄ nullum hominum existimat demereri apud alium p̄mium aliqd̄ p ea quę necessario patitur et facit

3o inquit debere ee acceptata ad aliqd̄ p̄mium qd̄ multis modis inquit posse dingere nempe aut exnata ex dignitate operis aut ex lege aut ex gra acceptantis ea actus ad illud p̄mium unde duplex erit meritum meritum alterum de condigno cui ex lege et dignitate operis debetur p̄mium aliud de congruo qd̄ ex gra et dignitate quadam acceptatur ad aliqd̄ p̄mium qd̄ neq̄ ex lege neq̄ ex dignitate operis sibi debebatur.

Hæc tamen desinit non recte explicat natam meriti, quia licet
ueru sit ee debere meriti utriusactio libera de quo lati infra tamen non
debere illi ut acceptetur ad præmiu, quia per hoc eo ipso quod actio aliqua tribu-
at homini eius ad præmiu, et meritoria, etsi ille aliquis spectatis nem-
morabo nollit eam ad præmiu acceptare. Vg. inter homines pollicet Prin-
ceps alicui subdito mercedem si illiciat aliquod opus quia esset illi qualis uo-
luerit cum mercede reposit illicitu opus nollet Princeps acceptare ad præmiu
nihilominus opus illud esset ipsius meritoriu quod non debet meriri ut acceptetur ad
præmiu

Et impugno predictam desinitionem quia etsi uera, sit actus liberus quo ex
lege danda dignitate operis acceptatur ad aliquod præmiu, ee uere debere ipsius meritoria tan-
mercaqua ex gratia et libertate alicuius acceptatur, non est ipsius meritoria actus adeo
meritus de gruo non est ipsius meritus. Quod predicta desinitio quia utique meritum ducit ra-
tionem bona patet discursu quia desinitio talis ee debet et taliter explicare natam desinitum
solus habemur illi quia est ipsius tale nec enim est recta desinitio recte explicans
natam hominis quæ tamduxiret homini picto quamuis

Ans. Voluntas dicitur actionis liberæ quæ nullatenus dignitatis ex
stella gratia et misericordia Dei acceptatur ad aliquod bonum non ee ipsius meritoria
talis doni pro quo quia actio aliqua ex gratia et misericordia Dei acceptatur ad ali-
quod donum tale donum gratis dicitur tribui quia non ex merito ipsius patet discursu quia
tribui aliquid gratis et tribui ex ipsius merito duo inuoluit ans autem
pro quo quia sine uoluntas executiua alicuius doni et gratuita ipsa executio similiter est
gratuita. Et acceptatio qua operatio ex se non digna acceptatur ad aliquod donum
et uoluntas executiua talis doni quia acceptatio et ex gratia et misericordia Dei similiter
donatio erit gratuita

Quia desinitio meriti ea qua tradit Vasquez in hac 2 disput
214 cap. 9 ubi meritum uniuersum qualitus comprehendit etiam meritum gruum
sic desinit meriri est aliquid impetrare meritus autem digne sic desinit mereri
est aliquid digne impetrare

Hæc tamen desinitio meriti ut comprehendit meritum de digno non
solum de gruum codem modo impugnanda est quo impugnauimus precedente
quia de gruo simpliciter tale quid impetrare et secundum quid tale non possunt une-
ca desinitio aut descripti desiniri at meritum gruum non est simpliciter meritum
pter quam quod habuimus 2 loco precedenti patet. Hæc auctor disput 213 cap 6.

Et desinitio meriti simpliciter quia de meritum de digno inuentat
ab hoc Auctore meo in Theologia in Antiquorib. Theologis hæc fundamen-
tum nam Patres ex quo inquit hæc auctor se desumpsisse hanc descripti-

me

meriti neq refert cuiq hoc neq deputet 2 28 cap. 4 qui in loco hanc ex doctrina Patrum p̄bat Deus remittat qua ppt̄ cui nemini licet nouas reppte sine hone q̄ inuenire hac p̄cul dubio ē reiciend̄a

3° q̄ ophum impetro segnis ē actualis impetratus ē ita sa tetr. hic auctor deputat 2 8 cap 4 in fine Patres nomine meriti frequent̄ intelligere id q̄d ache impetrat at manifestus ē actualis impetratus in ee de ordine meriti q̄ opa hominis iusti in hac vita ē vere ē p̄prie meritoria antequa p̄mium obtineat ut habetur in 4 den is 6 cap. 16 et canone 32 ubi damnatur. quidquid homines iusti efficiant bona opera in ee et bona opa iusti efficiant merita vno antecedente ad acceptandū ad p̄mium ē p̄pria rō meriti ut stat excluditur sup̄ da prima q̄ stio ē infra late p̄babim̄ qua ppt̄ hic auctor hoc p̄xime citatus inquit et si Patres nomine meriti frequent intelligant id q̄d ache impetrat nihil homini ad rōnem meriti suffragare ut opa sit aptum ad impetrandum licet teneantur qua impetret in quo iam vr. ab ea qua ex Patribus tradiderat definit recedere at neq̄ distere efficaciter rōnem meriti in eo q̄d sit aptus ad impetrandum q̄d aliquid amplius requiri infra late p̄babim̄ ampliat

3ª definit meriti et tertia qua tradit Dominicus Sot lib. 8. de nata et gra cap. 7 quæ talis est meritum ē opus cui debetur merces ex merito tussibi sufficere ad p̄mium qua definit licet diuersis verbis tradit Durandus in 1 dist 2 6 q 2 num. 12 ubi sic inquit meritum ē actus p̄ qua ei qui agit efficit aliquid debitum danum. Hæc tamen definitio licet p̄pria aduertatur accidat nihilominus est insufficiens q̄n in quodlibet opus p̄ qd aliquis facit sibi debitum merces debetur est meritum nam opus prauum potuit sibi facere debitum mercedis ut stat in obiectione meretricis et tñ eo qui laborat in vinea alterius in die festo duntaxat facta deslut merces ergo in his casibus opus prauus facit sibi debitum mercedem et tñ non est meritorium q̄ adroq̄ meriti quit hic deco loquimur nō sufficat ut opus cui debeatur merces at opus monetæ et prauum non posse ee meritorium docent communiter Theologi cum D Thoma hac 12æ q 21 artic 3. ubi docet meritum et demeritum duo nomina actui humano quatenus ē bonus et malus quo loco loquit de merito nō eo ut p̄scindit a merito apud Deum et apud homines nam de merito apud Deum in p̄tiali agit art. 4 sequenti hoc et p̄cise Dominicus Sot cui definitio impugnatur fatetur de meriti ee nō eo ut sit opus bonum moraliter de hoc tate infra

Optima q̄ definit merita hæc est meritum ē opus bonum cui debetur merces qua definit oportet explicare deinde p̄bare p̄cise igitur explicat aduerto operi bono duplicem posse ee debitum mercedis 1 etiam bonitatis non pacti sed hoc ab eo debitum ut siquis in vinea alterius laborat ex honestate ei debetur merces a Deo vinea ut secluta bonitate morali operis cui debetur merces deberetur atq̄ deo talis

merces n debetr. operi bono ut bonum 2° potest ee debita merces operi bono ut bonitas n se habet accidens adhuc debito quo facto bonum opus debet merces debetr. no secluso bonitate n ee illud debita ergo dicimus meritum ee opus cui debetr. merces sensu e deroe meriti ee ut sit opus bonum cui reqruantur bonum e merces debeatr.

Hanc definitionem explicatam colligo ex D Thoma in primis de roe meriti ee ut sit opus bonum docuit q 21 art 3 ut paulo antea diximus 2a 3. defin 2 de deroe meriti ut illi debeatr. merces docuit statim D Tho infra art. ubi sic inquit, illud meritum homo dicitur imputatur sibi secundum debitum quod merces operis ita docuit Aug. lib 64 de diversis Pelagianorum cap. 6 ubi sic inquit gratia est ex meritis n est gratia gratum redderetur. debita denique fuit ex Pau. ad Roma. 7 ei qui operatur merces n imputatur secundum gratiam sed secundum debitum quo loco ibidem Pau. gratis caderet sub merito operis n forte gratis sed forte mercedem debitam. 2° deroe meriti e ut faciat sibi debitam mercedem nam si posset ee meritum cui nullo pacto deberetur merces n recte infert Pau. ei qui operatur secluso meritorio debito ee mercedem

Sed quaeres 1° unde colligatur n solum ee deroe meriti ut sit opus bonum ut illi debeatur merces sed etiam ut illi debeatur inquantum e opus bonum Rndeo meritum ducere de fratis ordinem ad mercedem e autem duplex ordo ad mercedem alter qui fundatur in eo quod esse ut opus sit alteri utile aut delectabile sive sit bonum sive malum alter qui fundatur in bonitate operis Etiam requirit meritum quod n dicit de fratis illum primum ordinem nam si illum diceret sequeretur forte meriti requirere bonitatem quod dicit de fratis hunc secundum ordinem fundatum in bonitate animadverto autem me non attendere quod dictum ordinem in sola bonitate fundari ita ut nil aliud requiratur. Sed illum alterum ordinem ad mercedem qui requirit bonitatem in opere ee fratis meriti

2° quaeres quid meritum requiratur ad hoc meriti Rndeo duplex ee debitum aliud quod fundatur in sola premissa Deo. Sicut si quis promitat alteri mille aureos si ille efficiat opus exigui laboris debitum mille aureos in sola premissa fundatur. n in dignitate et aequalitate operis aliud debitum quod aliquo modo fundatur in opere quale et ei debetur dignum p.e. si multi alteri quis duos aureos sub debito laboris digni et aequalis in eo casu debitum duorum aureorum n in sola premissa sed etiam in ipso opere fundatur

Hoc posito respondeo ad hoc meriti non sufficere debitum in sola premissa fundatum sed necesse est ut fundetur in ipso opere hoc e quod meritum opus bonum cui debetur. premium at operi n debetur. premium quod meritum nullo modo in opere sed in sola premissa fundatur. ano hoc debitum fundatum in opere sit debitum solius gratitudinis ano sit debitum etiam Justitiae examinabimus suo loco hic

tan

tantu asserim debitu fundatu in operatione ut ens, et sufficiat ut opus meritum. Et hanc definitu in nulla parte sint dicti quæ tangunt difficultates infra tractandas, et ideo commodius suis locis discutientur.

dubium 2m quotuplex sit meritum

In inquirimus quotuplex sit meritum primus quod definiuimus dubio precedenti, et usurpamus hic nomen meriti in tota sua latitudine, quatenus significat quidquid apud Theologos meriti nuncupatur, siue proprie et simpliciter siue secundum quid et improprie.

Quamobrem celebris sententia Bonauenturæ in 1 dist. 41 q. 1 ubi inquit meritum triplex esse nempe meritum congrui meritum digni et meritum condigni meritum digni et inquit quod iustus mereatur sibi meritum congrui quod peccator mereatur sibi meritum autem condigni quod iustus mereatur. Peccatori quamplurimi Stephanus meruit Paulus uocatus. Sed bat autem Bonabenturæ S. Thomæ Gregorii Durandi aliorumque meriti distinctus a bajes duobus quod quidem iusti mereatur peccatori congruum non autem de condigno quod peccator de bono non digno neque est solum ex congruo quod iusti digne et exaudiri pro assignandum est aliud genus meriti per de congruo et de condigno quæ coalescunt assignantur.

Cæterum diuisio meriti in tota sua latitudine est eaquadiuidentur in meritum de condigno et de congruo hanc tradidit D. Thomas infra art. 6 et cæteri iuxta quos D. Thomas ait existimant sufficientes Vega q. 4 de iustificat. et Suarez 1 tomo in 3am p. disput. 20 sect. 2 Vasquez hic in commentariis art. 6 Lorca in nouissimo tractatu de hunc art. et cæteri Theologi Recentiores licet hæc diuisio cæteris sit modus tamen illius explicandi in eo uno a quibus

Modus explicandi hanc diuisionis de quo illa quæ in hunc durant in 2 dist. 26. q. 2 Dominicus Soto de natura et gratia cap. 4 et sequuntur Recentiores Thomistæ docent meritum de condigno nihil aliud esse quam ius illi debitum ex pacto mercedis huiusmodi meritum est debitum imperfecte et secundum quid nempe ex quadam congruitate et conuenientia prius intellecta circa obseruandum est duplex esse debitum aliud strictum et rigorosum quo quis ita astringitur ut tale debitum non satisfacere iniuria esset et peccatum huiusmodi debitum iustitiæ ex parte nam qui huic debito non satisfaceret iniustus esset aliud est debitum impropriæ et secundum quid illud quidem licet ob ita decens et conueniens et aliquis debitum non est illud non implere iniuriosum non esset Vg. in rusticis offerat Regi fruges optimas decet regia liberalitate magnus alacresque animus rustico tribuere ita tamen ut rusticus non efficeret ut peccaret de aliqua uirtute agitur hic Auctores qui existimant meritum de condigno illud esse cui primo modo debetur merces meritum autem de congruo illud cui debetur secundo modo

Secundo modo explicandi prædicta diuisionis est aliorum Theologorum quibus sentiant nec de re de merito digni nec de re congrui esse debitum mercedis stricte et proprie

ad utrumq sufficere debeat secundum quod inquiunt meo deffere hæredum meritq ꝯ meritq de Ddigno het æqualitatq cum ꝑmio meritq autq de Dgruo nō het æqualitatq cuꝫ illo Dgruq autq est ſ inſpecta operis nata ſ Ddi ꝑceptq ut ꝑ eo aliquid retributr. ita docuit Vasques hic disput 216 cap 4 & loca in marcedo nitq adhuc art. & ex Antiquioribꝫ Theologis Dr. ita docuit esse meritq Dgruq & Ddignuq Bonauentura in 2 dist 27 art 2 q 2

3 modq explicandi ꝑdictq diuiſiōꝫ est quq tradit D. Tho infra art 6 ubi inquit opq nrq here roꝫ meriti ex duobꝫ nempe ex ui motionis diuine & sic het roꝫ meriti de Ddigno alio modo het roꝫ meritꝫ secundum ꝙd procedit ex libero arbitrio & ex hac ꝑte est meritq Dgruq ꝙ Dgruq est ut homo beneficiatr. sua virtute & secundum hanc excellentiam virtutq & excellentiq operatr. nomine autq diuine motionis intelligere D. Tho ſ gratiq ſ quq aliquis movetr. & ordinatr. a Deo ad alequs finem v.g. habitualiq gra est ſ ſ quq homo dicitr moveri ad vitaꝫ æternaꝫ quare meritq ꝙd venit operi nro ab hac ſ est meritq de Ddigno vitæ æternæ non alterius ꝑmq ꝙ ſ pellq nō movet homo ad aliud quq ad vitaꝫ æternaꝫ

Ex his tribꝫ modis explicandi ꝑdictq meriti diuiniꝫ mihi placet 1 mus primus het fundamentq in D. Tho citato art 6. ad 2m ubi docet meritq Dgruq manet iustitiæ meritq autq Dgruq in nulli misericordiæ igitur hæc duo meritaꝫ eo differunt inter se ꝙd 1o debetr. ꝑmiq 2 autq non debetr. simpliciter de ſtiq exquadaꝫ Dgruitate & ꝓuenientia quq non inducit ꝑ ſ prius debitꝫ

2o ꝓbo hanc explicatōꝫ illiꝫ diuiſionis est optimaꝫ ꝙ meritq de Ddigno est meritq simplex meritq autq de Dgruo non est meritq simpliciter & ꝓprie ut dicimq dub. ꝑcedenꝫ ꝙ differunt ꝓ hoc ꝙd meritq de Ddigno debetr. simplici mercedi meritq autq de Dgruo non debetr. simplici & secundum quid & ꝓ ſ ꝓprie patet de 2a ꝙ meritum in ultimo ſtituitr ꝓ hoc ꝙd debetr. merces ꝙ meritq de Ddigno ꝙd est meritq simplex ſtituitr ultimo ꝓ hoc ꝙd illi debetr. simpliciter merces meritq autq de Dgruo ꝙd est meritq secundum quid ſtituitr ꝓ hoc ꝙd illi debetr. merces secundum quid

3o ꝙ ꝓbatq æqualitatq cuꝫ ꝑmio non dimiquit ſufficiens meritq de Ddigno ameritq de Dgruo ꝙ non restat ꝓ quid distinguat nisi ſ debitꝫ simpliciter ꝓbo ans ꝙ opera hominis Justi quæ habent æqualitatem cuꝫ Beatitudine habent etiaꝫ æqualitatem cum dono ſ severantiæ cuꝫ maiꝫ donuꝫ non sit Beatitudo ſ quaꝫ homini dat. non ꝑ se peccare quaꝫ ſ severantia ſ quaꝫ ille dat. non peccare & tamen ſ severantia non meretr. homo Justus de Ddigno ut docuit D. Tho infra articulo ꝙ tanteꝫ de Dgruo ut dicimq citato loco ꝙ non recte distinguit meritq de Ddigno ameritq de Dgruo ſ taꝫ æqualitatem & non æqualitatem cuꝫ ꝑmio

Ex dictis infero 1 falsum ee secundum modum explicandi p̃dictam diuisionem et licet Marques qui existimat in ee deroe meritum plicit debitum p̃prium loquat de sequenti tamen forte quicenset meritum debitum p̃prium ee deroe meriti in ordine. loquitur de sequenti eo modo explicando p̃dictam diuisionem ut stat ex his quæ diximus de priori modo explicandi illam

2° infero 2° modum explicandi p̃dictam diuisionem explicare inquo differant meritum de digno meritum de condigno in universum videtur explicare quo modo differant meritum de digno apud Deum et meritum de condigno apud ipsum animaduerso autem in p̃dicto modo explicandi nomine diuinæ motionis non intellexisse solum fruitionem quam homo in termino mouetur et ordinatur in aliquem finem ab ea diuina promissionem p̃mium per quam extrinsece ordinatur ad illum inquo tertium intellectum dicendi modo optime explicat discrimen inter meritum de digno apud Deum et meritum de digno apud ipsum quia ordo ad p̃mium qui euenit operi est forma per quam homo mouetur et ordinatur ad tale p̃mium et ex diuina promissione extrinsece ordinante habet ad illud ordinatorum in ee meriti de digno ordo autem qui euenit operi ex bono usu liberi arbitrii exclusa integra ordinatione quæ completur ex ordinatione intrinseca et extrinseca ordinatorum in ee meriti de condigno

3° infero hanc diuisionem esse sufficientem nec dari tertium membrum meritum de digno quod assignat Bonauentura et in primis hoc suadeo ab homine ex doctrina ipsius Bonauenturæ in 2 dist 27 art 2 q 2 ubi meritum dicit in digno et de digno tangua in membra adequata meritum de condigno postea subiungit in tria membra quorum primum est illud quod appellauit meritum de digno loco citato in principio dubij

Præterea hoc probo ex dictis quia aut operi debetur merces simpliciter et primo et simpliciter aut debetur tantum secundum quid aut nullo modo debetur si nullo pacto debetur neque simpliciter neque secundum quid nullum est meritum si debetur solum secundum quid et ex aliqua congruitate est meritum de congruo si debetur simpliciter est meritum de condigno ergo non potest assignari tertium membrum diuisionis quod quidem non contineatur sub his præductis duobus

Si dicas opus quale cum retributione cui non est promissum præmium est aliquo modo meritorium illius non de congruo quia meritum de congruo non habet qualitatem cum

retributione non de condigno quia non ei illi simpliciter debita
merces ergo assignandum est tertius aliquod meritum praeter con
gruum et condignum

Responderi potest in p̃dicto opere fore
ritum incoatum et incompletum atq adeo non distinctum tertium
aliud genus manti sicut brachium vg est uiuens et non est homo
neq brutum neque planta neq ideo constituit quartam speciem
uiuentis distinctam ab illis

2° R et melius illud opus fore meri
torium de congruo quia tali operi non debetur retributio debito
stricto et p̃prio sed solum secundum congruitatem et decentiam
Nam sicut opus hominis Justi elatum p alio est meritorium
congruo tantum ut docuit D Tho infra q 6 quia licet habeat ualorem aequa
lem cum gratia quae alteri offertur tamen totus ille ualor exaur
itur ab ipso operante et ita non potest dici ordine ad secunda
retributionem nisi solum secundum congruitatem ac si esset opus minoris quali
tatis ita similiter opus cui non est p̃mium p̃mio solum est meri
torium de congruo licet habeat ualorem aequalem cum p̃mio quia to
tum ille ualor quando nullum p̃cessit pactum de retributione gratis
datus est et ita non dicit ordinem ad retributionem nisi solum se
cundum congruitatem ac si esset opus minoris qualitatis

Neq haec secunda solutio destruit omnino prima quia cum meritum de congruo sit meritum imperfectum
et secundum quid fieri potest ut meritum aliquod sit de con
gruo et sit nihilominus incoatum aut imperfectum meritum
de condigno

Ad rationem Bonauenturae respondeo
gando secundam partem antecedentis nam quando iustus me
retur aliquid peccatori meritum illud est ex congruo quia so
lum secundum congruitatem debetur illi retributio ut dicitur arti
culo 6. quando autem inquit Bonauentura iustus orans pro alio
digne est exaudiri respondeo aliquid dici hominem digne eo quod sibi de
betur secundum congruitatem ut in oratione feriae 3. post dominicam passionis
ubi Dne sint accepta tibi munia quae nos expiando gratia tua dignos effi
ciant et statuta celestium expiando nos disciplinam facere dignos
gratiae tuae imperfecto sensu iniquo fatemur iustum orantem pro peccatore
digne ee quil exaudiat non malo sensu

Dub.

dubium 3 m V Hominis ad Deum sit meritum simpliciter

1a sententia est Heretica q nri temporis quitenent pars negativa ex q phant qa homo quanty iuis Justy in nro opere suo peccat q nullo opere potest mereri apud Deum Dseqa e manifesta ans autem phant ex Obiectis ecclesias. 7 n e homo Justus in terra qui faciat bonu et n peccet et 2a Joan. 1 si dixerimq quonia peccatu n habemus ipi nos seducimus et q Obis sic arguit potest aliqua opera nra peccata n essent aliquando dicere possemq nos n habere peccatu scilicet statu post baptismu

2a sententia e Duran. in 1 dist 17 q 2 ad n 2 dist 27 q 2 ubi dixit duplex meritu deconditgno alteri et stricte debebet cui debetur. merces + Justitia ita aut sine in Justitia n potest reddi aliud largo sumptu p quada dignitate quam Deus rationabiliter requirit in operibq nris ad hoc ut illa remuneret hoc secundu meritu hominis ad Deu dicebat Duran. primu autem negat

phat 1 hanc secunda pte sub sententia qa homo nichil utile potest Deo tribuere q n potest mereri aliquid apud Deum Dseqa patet qa nemo potest mereri apud aliu nisi p pcepta qd illi est utile ans phat ex Obiectis Job. 35 si iuste egeris quid donabis ei aut quid de manu tua accipiet

2a phari potest qa quidquid homo facit in Dei gloriam multis aliis titulis Deo debet nempe titulo creationis conservationis et redemptionis et ob innumera alia singularia beneficia q n potest mereri apud ipsum patet Dseqa quia pcepta alias debitum alteri nemo potest mereri apud illu et eius titulare debitoru

3o phari potest qa Deu nulli potest ee debitor q homo n potest mereri aliquid apud Deu stricte Dseqa patet ans autem phat ex Tho hic ad 3. ubi negat Deu fieri nobis debitore Deu dicit 1a 2ae q 20 art 1 ad 3. et sup qa III art 1 ad secundu de eis tradidit Augus. 10 confessionu cap 4 inillis Obis redis debita nulli debens et Anselmu in prologio cap. 10 ubi Deu alloquens sic inquit Justus est n quia reddis debita ad qa facis qd decet

Denq phatr. qa omnia bona opera nra sunt dona Dei et pter Dseqens statuunt nos Deo debitore q pilla n possumq Deu statuere nobis debitore patet Dseqa qa nemo potest aliu statuere debitore pter qd accipit a illo ad pter qd alteri donat

dubium 3. art 2

Vera tamen sententia de hominis ad Deum posse et meritum simpliciter docuit D Tho in hac 1ª 2ae q. 21 art. 4 et q. cum Theologos sententia partim hoc in loco partim in prima dist. 17 et 3ª p. 2 dist. 27 p. batr. aute. 1 ex sacris litteris in quibus meritum hominis ad Deum appellatur. tale sine ullo alio adito ut stat ex his illis Ecclesiast. 26 misericordia faciat locum unicuique secundum meritum operis sui et ex illis ad Hebreos 13 beneficentia et communicationis nolite oblivisci talibus enim hostijs promeretur Deus per ea stat haec veritas ex Triden sess. 6. cap. 16. ubi definit hoc Justum vere mereri apud Deum posse certis conditionibus q. nostra ad Deum potest ee meritum simpliciter

Ad ut sententia hanc de utraq; supra exposita sigillatim q. bene nobis constet asserenda 1m est hoc nos peccare in omni opere suo et aliqua opera bona et laudabilia efficere haec assertio aperte colligit ex sacris litteris in quibus nulla bona hominum opera commendantur. et laudantur. nempe Abrahae ex Genesi 22 obedientia Moysis Davidis mansuetudo Elisei Zelus Petri dilectio et alia aliorum Justorum opera 2do stat haec veritas ex his illis 2 Petri 1 ubi tagitat fratres ut per bona opera certam suam vocationem faciant q. homo potest facere aliqua bona opera

Tandem stat ex Triden. sess. 6 canone 25 ubi damnatur qui dixerit Justum in omni opere suo peccare venialiter aut mortaliter et sess. 24 supponit Justum posse efficere aliqua bona opera

2do asserendum est hoc bene operantem posse Deum debitorem simpliciter debitore retributionis haec est de Durando ea tamen docent bona ventura in 2 dist. 27 art. 2 q. 2 ad 1m Ricardus art. 2 q. 2 Vega q. 5 de Justificat. et Valencia hic puncto 2 et alij per batr. aute. 1 ex his illis Pauli ad Hebreos 6 non enim iniustus Deus ut obliviscatur operis vestri ex quibus sequitur Deum bonis operibus debere retributionem debito stricto et propio sequitur non retribuendo esset iniustus ad hoc testimonium inferius late perpendemus

1o per batr. ex Patribus nam Crisostomus homilia 3 in Matheum sic inquit hemos Deum debitorem obres bene gestas et Cipriano misericordia de opere Eleemosina sic ait per clara et divina res est salutaris operatio promeretur Xpm et Deum computat debitorem de mente Augus. et D Tho dicemus in solut. ter.

Ad ut hanc assertionem explicemus et per bene observandum est 1o debitum ex multiplici fundamento posse consurgere nam aliud est debitum ortum ex delicto quo pacto qui furatur debet alteri rem ablatam aliud

oritur

or ire ex lege alicuius superioris quo pacto Episcopꝰ debet pauperibꝰ eleemosinas aliud ex sola promissione quo pacto debet quis alteri quæ promisit aliud exopere æquali & promisso simul quo pacto mercenario debetur merces æqualis operi &c. Et sic est sermo de primo debito quod Deo repugnat cui illi repugnet delectum nec de 2. quod etiam in Deo reperiri non potest quia non habet superiorem qui possit illi legem imponere nec de 3. quia licet hoc in Deo reperiatur tamen hoc non sufficit ad hoc meriti ut diximus dub. 2. & 6. sermo in 2. de 4. debito nempe de eo quod non in nobis operibus nec in nobis promissionibus sed in utroq; fundatur.

2. Observandum est cum D. Tho in hac 1ª 2æ q. 21. art. 4. Deus duplici posse considerari 1. modo secundum se et prime ordine ad diuersa 2. modo ut Iudex supremus et gubernator uniuersi ad Deum secundum se consideratus spectat remuneratio operis quæ cedunt in ipsum et effectum illius ad Deum autem ut gubernatorem uniuersi spectat remuneratio eorum quæ cedunt in bonum cœli sicut ad Regem ut est gubernator rei publicæ spectat remuneratio eorum quæ cedunt in bonum cœli etiam si non cederent in ciuitatem ipsius ut singularis quædam persona est.

3. Obseruandum est quod licet opus bonum cadere in bonum cœli ut docet D. Tho loco citato atq; adeo quod licet opus bonum supernaturale dignum sit quod remuneretur a Deo ut est gubernator uniuersi ratio est quia cedat in bonum cœli dignum est quod remuneretur ab aliquo gubernatore cum quod sit supernaturale dignum est remuneratione supernaturali quæ non potest fieri a gubernatore creato sed a solo Deo atq; adeo dignum est quod remuneretur a Deo.

Hic obseruabis facile esse mihi reddere rationem huius 2. debiti cuius est sermo duo fundamenta requirunt quæ postea dsurgit stabiliri nempe æqualem valorem operis cui merces et promissio etiam ad quem spectat talis operis remuneratio nam quod hæc duo reperiantur in fundamento debiti meritorum ex promissione eorum ex se sit dignum quod remuneretur a Deo qui promisit promissio cuius quod cadit sub opus æquale non mouet debitum meritorum ut patet in eo qui promittere alteri duos aureos pro aliqua æquali præstatione cuiusdam si ille sed fieri postulet hæc duo simul reperiantur et de facto reperiuntur nempe opus dignum quod remuneretur a Deo ut gubernatore uniuersi ratione cuius probauimus quod subditorum bonum supernaturale dignum est quod remuneretur a Deo ut supremo gubernatore et præterea possit reperiri promissio ex parte Dei si fieri potest ut Deus stipuletur debitor debito dsurgente ex operibus nris quatenus bona sunt et ex promissione ipsius Dei

dubium 3. art. 1

Adros. p. sententia negans ad p. bat. 3 desumpta ex Orbis Eccles. 7 respondet Vega lib. 11 in Triden. cap. 33 sensu illorum bonum ee. n. e. Justu in tema qui faciat bonum hoc e. collective ita ut nunquam peccet et hanc exposit. 3 mouet Vega ee. D. Hyeron. cer bus e. autem n. ee. hoc qui ita faciat bonum collective ut nec venialiter peccet cum hoc sine speciali privilegio solus virginibus decreto n. potest exadere ut docet Triden. ss. 6. canon. 23.

Ad testimonium 2. Joa. 1. Respondet similiter Vega arbitrantes Stendisse Joannem neminem ee. qui non mundetur sanguine Xpi. ut dicat ex dextrato adeo in libris illis solum voluit neminem ee. qui vere dicere posset se semper fuisse sine peccato non autem voluit Joannes hoc in nullo minuere quæ vult vere dicere posse se ee. sine peccato

Ad 1.m 2.e sententiæ duobus modis respondet D. Thomas q. 21 arth. 4 ad 1.m respondet ad hoc ut homo mereatur apud Deum sufficere ut tribuat illi aliquid utile in affectu et quantum e. ex se licet non tribuat cum effectu

2.o respondet in hoc arth. ad 1.m hoc non tribuere Deo aliquid utile tribuere tamen illi gloriam quæ debita ostensione suæ bonitatis potest sufficit ut possit apud ipsum mereri et utraque hæc solutio videtur intellecta optima est ut dicemus infra

3.o tamen respondeo ex doctrina eiusdem D. Thomæ citato arth. 4 in corp.e decedendo ans. et negando 2.m g.m licet non possit quis mereri apud Deum secundum se desideratum nisi tribuat illi aliquid utile tamen apud Deum desideratum ut e. gubernator universi potest mereri eo ipso g.d opus illius cedit in bonum eius

Ad 2.am hoc dicitur sic D. Thomas art. 4 citato admittit meritum hominis ad Deum non solum ut e. gubernator universi sed etiam secundum se desideratum respondeo D. Thomæ ibi non loquitur de merito simpliciter sed de merito in universum sive sit de digno sive de digno fateor autem hominem ad Deum secundum se desideratum ee. posse mereri dignum non tamen qui tribuat Deo aliquid in affectu desiderato non tribuat cum effectu debitum et tributis debito dignitatis et decentiæ et similiter illi qui tribuit Deo bona extrinseca quæ potest tribuere nempe gloriam debent. eis bona intrinseca debito dignitatis quare duplici illa solutio ad hibuit D. Thomas p.dicto 2.o arg.o quatenus eo ipso bonum poterat homo ad Deum secundum se desideratum nullum tamen meritum nec dignum ee. posse

Hanc autem ee. mentem D. Thomæ exco mihi persuadeo

quia

q[a] sc Deg secundu se Deductu posset Dstitui debitor operibz nostris debito stricto et ppio retributionis m[m]ello eet actu iustitie commutativ[e] q[d] explicat Aug[t] D Tho 1 p[te] q 21 art 2 quez rez largius m[m] fuerit seguar

Ad 2[m] R[n] m[m] primis eo arg[o] n[o] erbant hoc n[o] posse mereri apud Deu p opera Dsilg hoc enim n[o] ss Deo debita debitis stricto et ppio sed tantu debito Dgruitatis nra siquis n[o] efficeret hec opera neq eet mutus nec ingratus neq aliquod uitiu incurreret at p opera debita solo debito Dgruitatis posset quis mereri apud illu et Dstituere eu debitore si pactu mterueniat

2[o] nec erbat hoc n[o] posse mereri p opera p[ce]pta apud Deu Dsideratu ut e gubernator uniuersi nra sicut ad hoc me uitiu n[o] requirit ut tribuamus aliquid Deo ita n[o] obstat si id gd tribuimus sit illi debitu suffizit enim ut efficiamus aliquid gd sit bonu dei

Ad 3[m] Respondeo negando ans ad erbat ex D Tho repondeo illu tantu uoluisse Deu n[o] posse ee nobis debitore absolute et nulla facta suppositione sed posita promissione Deu posse ee nobis debitore docuit D Tho m 2 dist 27 q 1 ar 3 ad 4 ubi ait Deus n efficit nobis debitore nisi forte ex promissione idez docuit Magis epistola 209 m illi Dbis Deus fecit se nobis debitore n[o] aliquid a nobis accipiendo sed tanta nobis promittendo

Ad diem debitore ee quodammodo inferiore illi cui debet et repugnat Deo ee debitore Respondeo negando ans p[r]imu q[d] debitu ita fundatu in promissione debitu ultimo illo modo Dsurgeret

Ad Vlmu Dico ans et nego Dseq am q[d] operantis iustis dona Dei ut sint actiones nre liberę quę cedunt in bonu eoe: quatenus dona Dei Dstituunt nos Deo debitores debito gruitatis sed quatenus iis opera libere a nobis elicita p quę augetur bonu eoe digna sunt quę remunerent a Deo ut gubernatore uniuersi at q a Deo ita accedat illis promissio poterunt illu Dstituere debitore ar Vltmu ex Vm aliquis sine gra potuit mereri uitam eternam

arti culus 2 Vm aliquis sine gra possit mereri uitam æternam

dubium 1 art 3

Dō enigantica quam late examinabim cōrca articulū 3 in quo dit⁹ ōcs requisitas ad meritū uitæ æternæ fuisse p̄quirem⁹ art 3. V^m homo in gra destitutus possit mereri uitā æternā ex dō digno

articulus 3 V^m homo in gra destitutus possit mereri uitam æternam ex condigno

Dō opera hominis Just⁹ ut p̄cedunt ex gra spūs sancti possunt ee meritoria de dō digno uitæ æternæ n tamen ut p̄cedunt ex libero arbitrio dubi. 1 quæ dditiones requirant in aliquo actu ut sit meritorius uitæ æternæ

dubium 1 quæ dit⁹ requirant in aliquo actu ut sit meritorius uitæ æternæ

In hoc dub. n nulla se offerunt difficultates examinandæ prima est an ad meritū requirat⁹ actus positiuus an dō m pura omissio possit ee meritum rāo dubitandi e 1° g^a m pura omissio potest ee demeritū et peccatū ut docuit D Tho. in hac 2^æ 2^æ q 71 art 2 g 2^a potest ee meritum 2^a p̄ manifesta g^a oppositorū eadē est rāo

1° qui uinceret graues tentationes insurgentes de castitate aut de quam libet alia uirtute mereret. p uictoria tentationis de potest ee huius modi uictoria in solo n dictu g in cessatione ab actu potest ee meritū

2° posset Deus p̄cipere homini aut Angelo ut cessaret ab oī actu in quo casu eet meritū in cessare ab actu g m pura omissio potest ee meritū

Huius difficultatis intelligentia obseruandum est nec detrimentum denominatione imperata ab actu positiuo uoluntatis qualis est omissio qua quis omitteret prandium aut cenam ut carnes macerare et ad opera prauæ redderet debiliores nascitur in huius modi omissis potest ee bonitas secundario derivata ab oratione quæ est in actu in honorem imperantis ita similiter ee potest rāo meriti secundario etiā derivata ab actu interiori est p̄ semo de pura omissione quod a nullo positivo actu causatur.

Hoc p̄misso dicendum est in pura omissione posse ee meritum uitæ æternæ atq adeo ad meritum requiri actus positivus ita D Tho. sup

q 71

q. 71 art. 5 ad 1m Durand. d. 2 dub. 3 q. 2 ad 2. Vega q. 4 de Justif. Sear. Vasquez hic disputat 213. cap. 5. et Lumbel hic duobus quæ quæritur observandus est Divisus ee inter Theologos an in pura omissione possit ee libertas an vero requirat aliquis actum positivus. Et licet non desint Theologi qui censeant non posse ee Libertatem sine actu quo principio posito facilis est ratio nræ sententiæ nilominus q. excellentissimo D. Tho. explicite tenere sententiam oppositam sup. q. 71 art. 5 nolo uti eo fundamento ad meam sententiam persuadendam non enim oportet ut principia dubia aliunde petita ad tam apertam veritatem

Illo q. principio omisso sic ergo ergo oppositam sententiam pura omissio nihil habet supernaturalitatis q. non potest ee meritoria vitæ æternæ. Secunda patet ex doctrina D. Tho. in fra art. 4 quam nos ibi satis probabimus docet enim in corp. Sanctus Doctor meritum de digno vitæ æternæ requirere aliquam supernaturalitatem ans ergo q. omissio actus mali me nihil habet supernaturalitatis neq habet supernaturalitatem ex eo q. dirigatur in finem supernaturalem nam si referretur in illum ea non est pura omissio cum esset imperata ab aliquo actu q. neq habet supernaturalitatem in se et secundum substantiam neq habet modum aliquem et respectum supernaturalem ab aliquo actu supernaturali ergo ex eo quod sit pura omissio non sit imperata ab aliquo actu

Ad quæres an non repugnat meritum vitæ æternæ sine aliquo actu positivo repugnet etiam meritum præmio naturali. Respondeo affirmative ratio est quia nullum meritum de digno potest ee sine bonitate morali ut docemus in sequenti non pura omissio non potest ee bonitas moralis q. neq meritum de digno minorem inquam difficultatem ergo q. ad bonitatem moralem necesse est ut honestum sit directe volitum ex dictis non fuisse Aris. 2 ethicorum cap. 4 quod dixit actum virtutis debere ee circa bonum honestum propterea honestatem igitur omissio actus mali non potest ee bona moraliter nisi sit directe volitum atq adeo in pura omissione non potest ee bonitas moralis

Ad 1m in oppositum respondeo ex doctrina D. Tho. sup. q. 71 art. 5 ad 1m Dicendum ans Et regando dico neq enim de eadem ratione debet de malo quod utcumque loco refert D. Tho. ex Dionysio cap. 4 de divinis nominibus bonum ex integra causa dicitur malum autem ex quocumque defectu et ita non mirum si reperiatur malum et peccatum in isto defectu actus debiti bonum autem non reperiatur in ista carentia actus mali sed requiritur etiam alias causas nempe tendentiam directam in ipsum omissum honestum

Ad 2m Rsp in ista victoria negativa tentationis non est mirum sed in victoria quamvis non dissentiat tentationi ex aliquo motivo

honest ꝺ nꝑ posset ꝺmgere sñ actu

ꝯ 3. Respondet Vega q 4 ꝺesup fieat casu ee methaphi
sicu et aliñu allege et more cor ꝺ phoc nꝑ stat sit arg nam ficatu
ẽ possibilis et exposito eet meritu in pura omiss ꝙ ad rem meritꝰ nꝑ re
quirit actu respondeo ꝙ ꝺ casu nꝑ fore meritu in illa suspensione actꝰ po
set tamen ee meritu in actu quo quis transacto tempe ꝑcepti gauderet de
omiss ꝑteritis ppt illis honestatꝫ f in actu quo antecedent ad tempꝰ ꝑ
cepti decerneret quis suspendere actu suo tempe ppter honestatꝫ quaeet
in tali suspensione et hunc eet meritum in ipsa omiss secundaꝝ deriua
tu ab actu positiuo pcedente

2ª difficultas huiꝰ dubꝰ f eet an ad meritu ꝺ ꝺdignoꝫ
tꝫ eternꝫ requirat libertas in qua difficultate Nominales tenent parte ne
gatiuaꝫ eiꝰ fundamentu unicu ee potest ꝺ sat is vulgare q Xpꝰ meruit
ꝑ opera pcepti et tamen hæc opera nꝑ ꝺicunt fuisse libera in Xpo nꝑ eiꝰ
poterat ea nꝑ efficere ut nꝑ posset peccare ꝙ ad meritu nꝑ e necess libertas

Vera tamen sententia est nr solu ad meritu uitꝫ eternꝫ
ꝺ ad meritu cuiꝰ libet ꝑ mꝫ necessꝫ 3 ee libertatꝫ eta Magister in 3. ꝺist
18. Bonauentura ubi art 1º q 1 Scotꝰ qꝫ 3. ad 4 ꝺ Tho. eaꝺ ꝺist qꝫ 1 ar 2
ẽ q cor Theologoꝝ sententia nam ꝑter nominales nullꝰ est qui ab ea ꝺ
sentiat mo ex Nominalib Almaing 2 moraliu cap. 7º in hanc sententiaꝫ
inclinat ꝑbatr. autꝫ 1º et ex Patribꝫ ea enim docent Augustꝰ 1º ꝺ epistolꝫ
Pelagianoꝝ cap 5 Bernarꝺ in libello ꝺ gra et libero arbitrio ubi nonest
libertas nꝫ quit nonest meritu Hyeronimꝰ in illud Matthei 5 Beatimun
ꝺ corꝺe nꝫ quit ubi necessitas corona nonest et Hilariꝰ lib. 1 ꝺ trinit
ubi explicans Vbacilla ꝺedit eis potestatꝫ filꝰ Dei fieri sicut ee filꝰ
Dei nꝑ necessitate ee uoluit ꝺ potestatꝫ ut uoluntas ꝑ mꝫ aequatur

2º ꝑbatr. hæc ueritas q homo nꝑ potest mereri apud aliꝫ uiꝰ
actꝫ cuiꝰ ẽ Dnus et agens necessariꝰ nꝑ het Dominꝰ sui actꝰ nam ꝺ
ꝺicitꝫ Dominꝰ sui actꝰ qui het in sua protestate efficere et nꝑ efficere illꝫ
nam qui uelit nollit efficit actꝫ nꝑ ꝺicitꝫ Dnus sui actꝰ ꝙ meritu nꝑ e nec
ssaria libertas in actu

3º ꝑbatr. qa ut infraꝺucemꝰ ad meritu requiritꝫ bonitas mo
ralis ꝺ ex cor Theologoꝝ placito bonitas moralis requirit libertatꝫ
ꝙ ꝺ meritu ea requiritꝫ patent rones quas ꝺubꝰ aduximꝰ ex
Andrea ꝺ Vega

Ex ꝺictis infero libertatꝫ quae requiritꝫ ad meritu ee ꝺa
ꝺ traditionis quꝫ ꝺicitꝫ in eo qui ita agat ut possit nꝑ agere

nam

nay roes aduerz ꝓtant requiri hanc libertatē

Sꝯ mens Recte grabriel Vazquez disput 216 cap 3. dixerit hanc ddit3 ita requiri ad meritū ut nec deꝑa absoluta possit ee meritū sine illa gā nec deꝑa absoluta potest actꝰ ee bonꝰ sine libertate nec meritorius sine bonitatē

Sꝺ quęres an ad meritū ⁊ demeritū ⁊ eterne requiratur libertas ꝓfecta qualis requiritur ad peccatū mortale ⁊ ad ꝺligat3 voti an sufficiat libertas imꝑfecta qualis ee in semi lapsorū et qualis sufficit ad peccatū veniale et ratio dubitan. e gā ad meritū ꝑne et eterne nō sufficit actꝰ malꝰ imꝑfecte liberꝰ nec ad meritū vite et eterne nō sufficit actꝰ bonꝰ imꝑfecte liber

Confirmat gā ay bonꝰ sit ex integra causa malꝰ autē ex quocunq; defectu dura requirunt ad demeritū ꝑne eterne quia ad meritū vite et eterne nec ad meritū ꝑne eterne requiritur ꝓfecta libertas sltr requireter ad meritū vite et eterne

Nihilomin9 dicendū e sufficere libertatē imꝑfectā ad meritū vite et eterne ita tumel sup gl. 113. art. 8. dubit 3. ꝓbat aute quia opꝰ exiguū potest ee meritorius vite et eterne nec opꝰ imꝑfecte liberū ꝓbat 2ᵒ gā nō e magis potens ad minuendū meritū imꝑfecte libertatis qua exigutas operis cut nō e magis potens ad minuendū demeritū Hec tamen ratio frivola e gā nullus opꝰ exiguus e meritorius vite et eterne nay opꝰ supnatē aut ordinatē in fine supnate nec ad quē nay ordinatus operis in fine supnate magni ponderis et magnimomenti est

Vera igitur ratio huius veritatis hęc est opꝰ supnate imꝑfecte liberū si adsint cętere ꝺdiciones e meritorius visionis Veā spēe nō temporalis et eterne ꝺ reg e manifesta maior sltr gā opꝰ illud est meritorius ꝑ me supnatū nō alterius nec visionis Dei cui meritū ꝑ me supnatū quenat egra meritū aute queniens egra sit meritū Veā eiusmodi ꝑterea gā sicut imꝑfecta libertas nō tollit qualitatē ꝑne ita sltr imꝑfecta libertas nō tollit qualitatē ꝑ me minore et eo gā meritū visionis Dei queniat egra et e meritū visionis eterne et eo ꝺ reg3 gā deo gra ꝺicitur semen vite eterne gā ualor queniens a billa ualor respectu vite eterne

Ad roes ꝺubitandi Rō negando ꝺ reg3 et ratio ꝺiciminus est gā ualor meritorius quo ad qualitatē et ꝺuratiō3 deumir ex gā ualor aute queniens egra ꝺ situt opꝰ dignū visione Dei eterna ratio aute

demerit̃ n̄ demerit̃ ex p̄cedente m̄dig nat̄ p̄ pona ꝺ̄ ex malicia operis
quæ cuꝫ Leuis redatr. ab im̄ p̄fecta libertate stiter redit dignꝫ opus
p̄na temporali n̄ eterna

Ad dicis ad hoc ut gra tribuat ualorꝫ operi supponi debet mopere
fundamentꝫ & p̄ porho nꝫ ideo opera bona ordinis nat̄ n̄ ordinata
mſinꝫ supnatꝫ n̄ hent ualorꝫ agra ꝺ̄ n̄ is p̄ porhonata at opꝫ im̄ p̄fecte
liberꝫ n̄ vr. p̄ porhonatꝫ cuꝫ vita eterna

Respondeo opꝫ ſupnate im̄ p̄fecte liberꝫ ee p̄porhonatum
cuꝫ motione Dei ꝺ̄ im̄ p̄fecta libertas n̄ auſert ab opere p̄ per 3 cuꝫ p̄mo ui
ſionis ut ꝓbauimꝫ atq adeo hꝫ p̄port 3 requisita ad hoc ut deueniat ad uꝫ ua
lorꝫ agra ualor dict̃ 3 q̄ueniens agra reddit opꝫ dignus augmento gre & p̄
Oseguens augmento vite eterne

Ad 1 firmat 3 Respondeo plura requiri ad meritꝫ vite eter
næ quæ ad demeritꝫ pœnæ eterne ſꝺ̄ n̄ requiri eadꝫ unde requiritur dignitas
p̄sonæ requiritur & minus quæ n̄ requiruntur ad demeritꝫ n̄ aute requiritur
p̄fecta libertas quæ requiritur ad demeritꝫ pœnæ eternæ ob roꝫ dicta

Ad fundamentꝫ in p̄rio huius difficultatis ꝺ̄ positiꝫ & ter
tenia Nominaliꝫ multa dicunt Theologi 3 p̄ q 19. quæ n̄ is nri mistic
ta color solutio e uoluntatꝫ humanaꝫ Xpi fuisse liberꝫ quo ad circum
stantias temporis, motiui, intensionis, & alias & ideo potuisse mereri pactꝫ
p̄ceptꝫ q̄a eo ipso ꝙ circumstantiæ is liberꝫ actꝰ ꝺ̄ put hic & nunc & talis
m̄ m̄diuiduo e liberꝫ q̄a m̄ diuiduo actꝫ ꝺ̄ sumitur a circumstantijs

Ad is ab Auctoritꝫ huiꝫ solutionis inquiraꝫ quid sit ꝺ̄ ꝺ̄
solꝫ actꝫ ꝺ̄ omnes eiꝫ circumstantias p̄ciperet Xpꝰ Respondent fore ut
Xpi mereri n̄ posset pactꝫ p̄ceptꝫ q̄a ꝺ̄ necessario ita Vasquez 3ª p̄
disput 74 numº 31

Ad hæc respondeo n̄ placet 1º q̄a liberꝫ e mala p̄ceptꝫ
mus Luit & tradict̃ actꝫ ee p̄ceptꝫ & n̄ ee liberꝫ implicat enꝫ ee p̄cep
tꝫ stricte mala p̄cepta. 2º q̄a circumstantiæ is mſmis sic ca ligere mahee
atq adeo & si p̄ciperentur. Xpo motiuꝫ intensio, tempꝰ & alie ad hueps
tentat Xpi alias circumstantias apponere p̄ter illas atq adeo adit̃ illarꝫ
circumstantiarꝫ actꝫ uariare in m̄diuiduo

Nec ualet dicere potuisse Deꝫ p̄cipere actꝫ in m̄diuiduo nꝫ ꝺ̄
hoc 1º q̄a n̄ potest Deꝫ p̄cipere actꝫ in m̄diuiduo nꝫ p̄cipiendo illꝫ in
diuiduo p̄ habere nec p̄ter circumstantias bonas quæ illꝫ actꝫ in dibile
abantale bonæ adierint. quæ illꝫ uariarent in m̄diuiduo ꝙ est im̄po
ſibile nꝫ hoc n̄ & mala & ſubtractionis p̄teritꝫ q̄a esto posset Deꝫ p̄cipe

R

re actꝰ m̃ diuinꝰ adhuc ꝓceptꝰ n̄ auffert libertatꝫ illiꝰ vbi stat
exª impugnat et stabit ꝛx sequentª

3o gª ꝓceptꝰ quo ꝓcepit actꝰ relinquit uoluntatꝫ indiffe
rentꝫ ad subitꝫ actꝰ secundꝫ se desideratꝫ et ut ꝓcius acꝰ circunstantiaꝫ
4o ꝓceptꝰ quo ꝓceperetr. circunstantiaꝫ relinqueret uoluntatꝫ indiffe
rentꝫ ad circunstantiaꝫ Dseqª euidens ad ꝓbo gª m. subita actꝰ ꝓcepti que
suppona, et fortitudinis n̄ alia bonitas ꝓ ter honestatꝫ ꝓpria ipsiꝰ actꝰ haª actꝰ
n̄ necessitat uoluntatꝫ gª porro ꝓcepto potest uoluntas nulle illiꝰ actꝰ ppter
ipsiꝰ honestatꝫ Dico supposito ꝓcepto et nrõ actꝰ utilis, addierunda ad
actꝰ Dei ab hac necessitari uoluntatꝫ xpi ad 4um ꝓ gª hac utilitas n̄ pertinet ad subitꝫ
actꝰ fortitudinis ad ẽ accidens quod ex puenit illiꝰ ꝓcepto 2o nega ab hac utilitate
necessitatr. uoluntatꝫ gª posito ꝓcepto dell̃ credo actꝰ fortitudinis possit uoluntas xpi
n̄ ferri in illꝰ utilitatꝫ ad illꝰ in honestatꝫ gabilis. Utilitas n̄ necessitatr. uoluntatꝫ
gª gª uoluntas necessitatr. ab aliqua bonitate n̄ potest n̄ ferri in illꝰ

Ex his dat solut ad arg̃m dicendꝫ n̄ posito ꝓcepto uoluntatꝫ xpi man
sisse indifferentꝫ ad actꝰ ꝓceptꝰ n̄ nisi quo ad circunstantiaꝫ ad 3um quo ad subitꝫ
secundꝫ se desideratꝫ ut ita ꝓbauimꝰ atq adeo ꝓ illꝰ potuisse mereri

Ad quꝛ 1o anri ꝓceperetr. xpõ ut effecret actꝰ ppter utilitatꝫ ut necessi
taret uoluntatꝫ eius ab utilitate R̃o negatur gª bonꝰ qđ necessitat uoluntatꝫ ad aliqua actꝰ
ẽ bonꝰ ad aliquꝰ tales actꝰ uoluntas autꝫ tunc posset operari uolendo simul hos
actꝰ bonꝰ utile et honestꝫ Ad quꝛ 2o qđ si ꝓceperetr. xpõ ut operaretr.
ppter illꝰ utilitatꝫ R̃o hoc ẽ impossibile gª eo ipso qđ actꝰ ꝓceperetr. honestꝫ
ꝓpria illiꝰ n̄ potest ꝓbari ma honestas actꝰ ꝓcepti n̄ potest ẽ nisi mala ꝓhibitionis

Ad quꝛ 3o quid si ꝓceperetr. illi ut operaretr. ppter honestatꝫ
et utilitatꝫ R̃o fore ut uoluntas xpi n̄ necessitaretr. ab honestate sed ut
sitate si mul gª hoc ꝓceptꝰ posset et fieri implere si uno actu solꝫ honestatꝫ et alio
actu utilitatꝫ ut lꝫ efficacit et hinc exutus q actus efficax fieret actꝰ externꝰ
ꝓceptus alia possent quꝛi quãm n̄ is expressa ad ea dubia facile illis satisfie
ri may dere qua n̄ ẽ nrã institutꝫ dicta sufficiant.

3a difficultas sese offert cª bonitatꝫ in hac requirat ad meritꝫ quã brõ
expedit gª mea ẽ ung aug theologꝰ ꝓ nos quardio i ea requiri ad dẽ meritꝫ apud deꝫ
nrõ est gª aiãs ut liberꝫ aut bonꝰ aut malꝰ si malus demeretr. apud deꝫ gª n̄ meretr.
2o gª si malꝰ ẽ magis nocet bono ei quã illud possit augere gª n̄ potest mereri apud deꝫ
ut est gubernator uniuersi demerito apud eũ hoc an requirat hanc dicꝫ
gª ẽ dubium qua dere mihi Vr. ꝓ dubiis illa requiri ad ꝓmeritꝫ meritꝫ gª meritꝫ ut
tale ẽ semp dicit ordinẽ ad retributꝫ et qui sit ap̃ona publice cauttalis et ut colligit ex
D. Thoª 2ª 2ãr. 8. et 3ª ꝓ ea gª dicto ar. 3. docet meritꝫ et demeritꝫ conuenire

actu quatinge bonu f malu mo actu art. n loquebatr. de tali merito apud Dyonan de hac agit art 4 sequen. ut d state ex titulo ultimu articuli

Obseruandu est autez n sufficere quancunq bonitatez ad meritu vite Alterne sed requiri bonitatez p portionata cui p mio q aliz int meritu & condignu & p miu debeat ee equalitez debet ee p portio inter bonitatez operis meritorij & ipsu p miu sd de hoc late art 4 q 2.

dubium 2 quo dit requirant ad meritum vite eternæ ex p

persona Merentis

1a Difficultas huius dubij ea est an ex p ei qui operatr. sit necessa gra sanctificans qua mere 1a Sententia e Machadis Bay asserentis gra adop. honis n ee requisitu ad meritu vite Eterne sd solu ee d dit necessa & adeq adept & phatr. 2o hec Sententia e expbis Xpi Mathe. 19 si uis ad vitam ingredi serua mandata q nulla alia d dicto requirit ad meritu vite Eterne p ter obseruat & Lucæ 9 no requirit gra sanctificans

2o phatr. q homo existens in gra specialiter meretr. p dignu eterna q homo existens in peccato n efficiat opa bonu supnaturale merebit r. vitam eternam

3o Vnus homo potest mereri apud alium etsi n sit nec ei amicus q poterit etsi mereri apud Deum si n sit in statu gre q quo constituit amicus Dei

4o meritu & demeritu sequunt bonitatez & malitiaz operis ut proprietates illius ut docuit D Tho sup q 21 ar. 3. q bonitatez supnatis sequit meritum supnatis tanquam proprietas illius q p ter talez bonitatez nil aliud requiritr. ad meritu supnatis

1a Sententia e quam tenent Cajetanus & Medina hic art. 2o ubi docent gra sanctificante de lege ee requisitu ad meritu vite Eterne nam de pot absoluta censent posse hoc mereri vitam Eternam si sit sine peccato etsi n sit in statu gre qualis est homo in pura natura aut in integra

phant 1o quia potest Deus p mittere vitam Eternam p bonis operibus factis in tali statu q talia opera essent meritoria vite Eterne 2o sicut Rex ex sola sua voluntate tribuit valorem monete ita Deus sola sua voluntate potest tribuere valorem illis operibus 3o opus meritorium solu pendet a gra in genere causæ efficientis q cui Deus potest sustinere causam efficientem potest tribuere valorem operi sine gra

Vera

Vera tamen Sententia in duobus distinctis est gra sanctificantis requisita ei de lege ad meritum vitæ æternæ ita Scholastici cum Magistro in 2 dist. 24. 27. & 29. cum D. Tho. hic art. 2 & patr. aut. ex Bulla Pij 5 & Gregorij 13. & Michaelis Baij ubi damnantur 79 pp. huius Auctoris quæst. 14. 16. & 19. negabant necessitatem gratiæ sanctificantis & remissionem peccatorum ad meritum vitæ æternæ

1° pro hanc veritatem ex Triden. ss. 6. cap. 16. ex quo sic arguo Deitas meo cap. monet ut Justis opponantur. illa Vba Apost. non enim mirusti Deus ut oblivisc. operis Vri & non monet ut opponantur. alijs gratiæ sensu Deitas solos Justos suis operibus ostituere Deus debitores atq adeo gratiæ sanctificantis requisitam ei saltem de lege ad meritum vitæ æternæ

2° pro hanc veritatem ex eodem Triden. in eodem cap. ex quo sic arguo ad meritum vitæ æternæ necessaria est ex mente Dei cuiuscunque quæ Xpus ut caput in membra et uitis in palmites influit in Justos ex hac virtute gratia sanctificans q ad meritum vitæ æternæ necessario est gratia sanctificans maior et excellentior Dei definit enim opera sine hac virtute nullo pacto Deo grata et meritoria ee posse minore pro qua virtute quam Xpus influit in Justos ut caput in membra et ut uitis in palmites est vita spiritualis non virtute quam caput influit in membra et uitis in palmites vita est per terram gratiam Justificationis membra vitæ ut docuit eadem Dei can. 32 ejusdem sessionis virtute autem quam Xpus ut caput influit specialiter in hæc membra est vita spiritualis gratia sanctificans

Nec autem sic probanti esset ad meritum vitæ æternæ requisitum de lege ut homo non sit in statu peccati mortalis gratia requisitum gratia sanctificans patet. Nam gratia de lege requisitum gratia sanctificans ut homo non sit in statu peccati antecedanter probatur. homo existens in statu peccati mortalis demeritum vitæ æternæ quia non potest illi mereri gratia repugnat in eodem subiecto meritum alicuius cum demerito illius cum unum eorum debeat necessario destruere alterum ita Vasquez hic disput 226. n. 4

Hæc tamen ratio insufficiens est quia peccatum mortale non extinguit merita præcedentia sed tantum impedit. Ad eorum doctrinam infra tradendam quod meritum Vitæ æternæ & demerita illius possunt ee simul secundum quid licet cum demerito vitæ æternæ absolute non possit stare meritum vitæ æternæ absolutum tamen meritum vitæ æternæ differendum sub dicto hoc est differendi si aufferatur impedimentum peccati mortalis cum demerito Vitæ æternæ quod licet ea ratione probatur hoc in statu peccati non posse mereri vitam æternam absolute non tamen probatur non posse mereri vitam differendam sub prædicta dicto quia hoc meritum non repugnat cum illo

dub. 2 art 2.

demerito

Vera ꝯ rõe petenda e ex doctr. tradita dali Triden
migua n̄ solu hanc sententiã docuit ꝺ uera illis uerb⁹ mihi nuauit quęsta
li est grã sanctificans e uita spiritualis aiꝫ meritu uitæ ætternæ est
actu uitæ spiritualis ꝯ meritu uitæ ætternę n̄ potest ee sine grã ꝯ actu uitæ
n̄ potest exercẽ sine uita maior est certa minore sꝫ ꝯ grã sñs ad quę ordi
natr. exsuanata uita spiritualis aiꝫ e ultima ꝺ ultima tribuat hoc
ee ꝑ pportionatu cu ꝺ ealitudine ꝯ moueri in beatitudinẽ e opus actus
ę uitæ ꝯ mereri illã e opus actus uitæ spiritualis ꝯ nil aliud est moueri in
uitã ætternã quã illã merẽ

Confirmat. hæc rõe ꝯ meritu alicuius ꝑsonæ n̄ potest ee nisi is
qui meretr. habeat ee ꝑportionatu cu tali ꝑsõa ꝺeo enim homo quantucunq
efficiat opera bona n̄ potest mereri bona quę si ꝑportionata cu sola natu
Angelica ꝯ n̄ hẽt ee ꝑportionatu cu talibꝫ bonis ꝺ homo sine grã sanctifi
cante n̄ hẽt ee ꝑportionatu cu beatitudine ꝯ n̄ potest sine grã mereri be
atitudinẽ

Diandu e neg depsa absoluta possit hoc mereri uitam
ætternã sine grã sanctificante hæc e color Theologorũ sententiã docen
tiũ ꝯ prima ꝺ ꝯbat. autẽ ꝯ secluſa grã sanctificante opera ex se n
sũt meritoria uitæ ætternæ neq possunt reddi meritoria ꝓ alia fra creata
quã ꝑ grã sanctificantẽ nã hæc fra ꝑtribuit uitã aiꝫ et reddit hoc
ꝑportionatu cu uita ætterna ꝓ n̄ si primu iã e grã sanctificans si secun
ꝺus n̄ potest tribuere operibꝫ ualorẽ respectu uitæ ætternæ ut ꝺstat exduci

ꝺ deus sola Dei uoluntate fieri posse ut hæc opera sint
meritoria uitæ ætternæ ꝺ ꝺ ꝯ hæc uoluntas n̄ potest ee alia nisi ea
quã ꝺ talia opera acceptaret ad uitã ætternã ex hac autẽ uoluntate
n̄ possunt opera ualorẽ desumere ut ꝯbabimꝰ dub. sequenti.

ꝺ quares an hæc grã requisita ad meritu uitæ ætternæ debeat
ee grã habitualis Rñ quancunq grã sanctificante siue sit circa hypostaticam
unionẽ beatã siue quæ libet alia fra rõe e ꝯ quæcunq fra sanctificans tribuit uitã
aiꝫ et reddit hoc ꝑportionatu respectu uitæ ætternæ cu reddat ꝺignu illã
ꝯ quæ libet grã sanctificans sufficit ad meritu uitæ ætternæ scio n̄ nullos excidere
a pulchro Thomistarũ asserere immeritũ tamen ut ꝺstat exꝑta roe

Ad 1m ꝺ sententiã Rõnẽ illi Doctores hoc exercẽtes sine peccato ꝺ
statu grãe mereri quę requirant ad uitã ætternã ꝺ sequenda uerũ e autẽ tales hos ad
hoc sufficere ꝺ seruat ꝺ mandato ꝺ

Ad 2m Rõ ꝺ uerimen ee ꝑ ponere hoc ꝯ homo respectu ꝑmi sui natꝰ
n̄ hẽt

Marquez 1

n hit exie ppt 3. 2de aliqua fa Supnatar vl respectu pone hit ppt 3 exie
alg adeo n eget fra qua ppthonet.

Ad 3. Ro Dcendo ans Dnegando Dseg 3 g homo ppt 3 hit exte
respectu eor g qua possit mereri apud alios hoc Videtur n eget aliqua fra qua ridat ys
p portionat alg seg vl respectu uite Alterne

Ad 4 Ro meritu n ee ffectat solu operis in quantu bonu est
id dicit Dequi actus humanu in quantu e bonu g supponit alys Dctionib; ito
Dseguit bonitate ut Dc mensura bonitatis st mensura ualoris Dpmu

Ad 1m 2e Sententie Dcdo ans Dnego Dseg 3. g ppmissio n tribuit
ualore operi ut dicemu dub. sequenti

Ad 2m Ro Dco m moneta n requiri ppt 3. intrinseca ad ualo
re g moneta roc ualoris n dicit digna ut ei aliquid retribuatr. m hoc aute qu
retribuitur p tu ualoris monete p supponit hit p tio quare n possit ex uolunte
te Regis aduenire monete ualor respectu eor bonor qu gg ne portionata natu
humane

Ad Vltimu Ro gra sanctifcans ee fundamentu relationis
que dicit de fralr meritu alg adeo n posse a Deo supleri g implicat ut detur gat
relatu sine realis cu tm cu fundam alto eo gd sit fundamentu talis relationis
non fundamentu respectus relationis p tinet ad genu cause formle g constatr. ex dic
ctis ipsor relator

2a Difficultas huius dubij e destatu uie an requiratur ad me
ritu uite Alterne fuisse autu statu uie m Angelo Deu n e beatu nec damnatu
m hoc aute Deus n e beatus et in carne mortali sine sit mortali proxime ut in
nobis sive remote ut in Primo Parente instante innocentie qui poterat mori cu posset
amittere impassibilitate ut de facto amisit) de statu g uie sic explicato eor
Theologor p sententia requiri ad meritu uite Alterne Dd in rdenda roc uariant
Theologi sicut uariant inter eos an p dictu statu uie exnata rei requiratur ad me
ritu uite Alterne an ex sola uoluntate Diuina

3a Sententia e quam tenet Vasquez Disput 226. num
32 ubi docet ad meritu uite Alterne exnata rei requiri statu uie p dictu modu
explicatu probat 2o quia opera eor qui ss extra statu uie quales ss beatoru ex
natte rei tenent gd n sint meritoria uite Alterne in ex sola Dei uoluntate
g statu uie exnata rei requiritur ad meritu ans p hoc g absurdu e assenire operib; ex
nata sua dignu Deus sola sua uoluntate et ordinate molle p miu tribuere g aliquid
Deest his operib; ad meritu uite Alterne p Dei diuina ordinatu

2o g statu Beatitudinis exnata sua e inuariabilis alg adeo
ex suanata hit Beatitudo gd n possit augeri g exnata Beatitudinis peruenit

gd Beati ñ possint mereri augmentu illiꝰ g̃ ñ exuoluntate Dei

3ª g̃ statꝰ merendi ex sua nata ℮ statꝰ agonis peregrinationis et pugnæ g̃ statꝰ beatitudinis qui ex sua nata ℮ statꝰ quietis et meꝰ ex nata rei hit gd ñ sit statꝰ merendi

4º g̃ opera damnatoꝝ ex nata sua hent gd ñ mereantr. augmentu p̃ma g̃ opera Beatoꝝ hent quoq ex sua nata gd ñ mereantr augmentu gl̃o rid ans g̃ hat g̃ ex cor sententia rad demeriti in peccato ñ pendu exuoluntate Diuina cuꝰ ad demeritu ñ sit necª ordinato et damnato exp̃ Deiꝰ meꝝ de tenta quidcunq ad meritu requiri p̃mis

2ª sententia ℮ statꝰ uiæ. ex sola diuina ordinat ℮ requisitu ad meritu uitæ æternæ hæc ℮ color Thcolo goꝝ sententia p̃ dm eoꝝ quidcunq diuina ordinatꝰ. ℮ requisitu ad meritu quos referemꝰ dubꝰ sequn. eoꝝ p̃ cipiu fundamentu est g̃ opera alia sum ex istentiu in purgatorio et in limbo ex sola Diuina ordinat hent gd ñ sint meritoria uitæ æternæ ra ñ iura nata statꝰ nihil Vr. possa assignari rõe cuꝰ eaꝝ opera ñ sint meritoria Vitæ Æternæ

In hasduas sententias media mihi tenenda ℮ cuiꝰ explicat ex uo uiam duo dicera aliud de materiali aliud de formali de fratꝰ de formali dicit rapnitudmet ut mea possit quis remouere in tuꝰ scilicet m̃ p̃miu de materiali dicit statum inguo ℮ aptitudo ut quis mihi possit tendere in tuꝰ sicut mihi ꝓpria et est aptitudo ut quis mea et p̃ eam possit tendere in aliquꝰ tuꝰ et est ipsa terra Vg. inqua potest quis remouere in tuꝰ

Hoc p̃miu dicendu ℮ 1º id gd aia dicit de fratre ex nata rei admeritu requiri ꝑ bat. g̃ ipsum meritu essentialiter dicit motu et tendentia in tuꝰ scilicet m̃ p̃miu g̃ ex nata rei requirit rõe fratꝰ uiæ patet ꝺ cª g̃ motꝰ et tendentia in tuꝰ ex sua nata uiæ requirit 2º g̃ ex nata rei requirit ad meritu statꝰ aliquis inguo quis possit remouere in tuꝰ g̃ id gd dicit de fratre ex nata rei requirit ad meritu ꝺ cª patet ans ꝓbo g̃ ex nata rei requirit ad meritu ut quis possit mereri g̃ ut possit remouere et tendere m̃ p̃miu g̃ nil aliud est mo ueri et tendere in tuꝰ qua mereri p̃miu hæc duæ rõnes ñ solꝰ ꝓbant requiri ex nata rei ad meritu uiæ de formali id ℮ statum quem dicit de materiali uage tamen et indebitate sumptu g̃ ubi requirit uia de fratre necª debet re quiri subiecte aliqd uage sumptu gd sit materiale huiꝰ rõis formalis uid

2º asserendu ℮ illuꝰ statꝰ detractu inguo nunc de facto repiri rad formalis uiæ nempe statꝰ ñ uidentis Deu et carnis mortalis ñ requiri ad meritu uitæ æternæ ex nata id tantu ex diuina ordinat rad huiꝰ ℮ g̃ ad meritu uitæ æternæ duo tantum modo requirunt gg positis ñ ponendis ñ ℮ meritoriu ut dicit. 2º gnitus æqualis cuꝰ uita æterna et dectu exp̃ requiri

gnus

quæ ꝓcitat illa retribuere ꝺ̃ ꝺ̃ homo sit in carne mortali neq requirit
ꝺ̃ dignitate operis ꝙ quale cuꝫ vita æterna nec requirit in ea re ad hoc
ut vita æterna sit debita operi ꝙ stat quidē ꝓdicto modo explicata nō requirit
ex nata rei admixtio vitæ ꝙ æternæ ꝺ̃ solū ex diuina ordinat

Maior stat ex dictis dub. 1° circa articulū 1m admittit ab
Auctoribus, tranꝺ sententiā minorē quoꝺ 1am ptem ꝙbo ꝙ posita in opere
bonitate ꝙportionata cuꝫ vita æterna ex posita in operante ꝙa sanctificā
carne quæ reꝺat ipsum ꝙportionatū cuꝫ vita æterna nil ꝺesit operi ꝺ̃ hoc
ut sit digneꝫ vita æterna ꝙ qualitas ꝺignitatis sufficienter tribuit agratificante
quantitas autē sufficienter tribuit bonitate ꝙportionata nec ullū
dixit valorē ꝺerumi ꝺ̃ alio quæ agratificante ex bonitate ꝙportionata ꝙ
hoc ꝙ in carne mortali nō requirit ꝺ̃ valorē operis ꝙ qualem
cuꝫ mercede nempe cuꝫ vita ꝙ æterna

Quoꝺ 2m 2am ptem ꝙbo minorē ꝙ semel posita ꝺignitate operis
quæ nō pendet ex eo ꝺ̃ homo sit in carne mortali debitū nil aliud requirit
quæ ꝺiuina ꝙmissio quæ posita operi æquali valoris ꝺebitū mercedis ꝙ
statū carnis mortalis nō requirit ex nata rei ad hoc ut operi æquali ꝺebe
atur vita æterna quæ solū requirit ex ꝺiuina voluntate quaꝺ ex
nullū statū nō liuit ꝙmittere vitā æternā

Ꝺ̃ doctrina utriꝰq ꝺ̃ explico exemplo manifesto ꝺe ꝙa ꝺ̃ sig
nificandū hoc nullū aliud signū fuisse impositū ꝓ hanc vocē homo
hunc ꝺicendū ee ad significandū hoc ex nata rei requiri signū ꝺe statu
quæ me aptitudine ad significandū quæ ꝺictū ꝺe statu signū nō potest ee ac
tualis significatio cuꝫ quā hæc aptitudo ꝺebeat ee in aliquo subiecto sicut ee re
quirit ex nata rei aliqꝺ materiale ꝺage sumptū tamen hoc materiale
ꝺebitū nempe vox homo nō ex nata rei ꝺ̃ solū ex humana ordinat
cet requisita ad significandū hoc ita nō opposito statu nec quæ requirit ad
meritū cuꝫ quā hæc status nec ꝺebeat reperiri in aliquo subiecto similiter re
quirit ex nata rei ꝺ̃ quiꝺ ꝺictū materiali tage tamen ꝺ̃ ꝺebitū
ꝺ̃ statū hoc nō uidenti ꝺeum ꝺ̃ carnis mortalis tantum modo requirit ex ꝺi
uina ordinat

Ꝺ̃ quæres 1° an ꝓdicto statu nō uidentis ꝺeum ꝺ̃ carnis mortalis
requiratur ex ordinat ꝺiuina nō solū ꝺ̃ meritū vitæ æternæ ꝺ̃ etiam ꝺ̃ meritū
alioꝫ ꝓmioꝫ ꝙ R° negatiue ꝙ ꝺ̃ ꝺeus ꝺebat ꝺeum ꝺ̃ nil omino poterat mereri
ꝺ̃ ꝺe facto meruit ꝺe ꝺigno alia ꝓmia ut ꝺocent Theologi ꝺ̃ 1a ꝙ 19

Quæres 2° an aliqꝺ respectu puri hois requirat ꝓdicto statu
ꝺ̃ quoꝺlibet meritū ꝺe ꝺigno R° affirmative ꝙ aliqꝺ valor meritorū ꝓ nig ꝓ spiritualis

nay de hoc tanto e sermo) desuncto agra sanctissante primas autes corre
pondens illi valori n̄ē p̄mium adeo nullis qui sperant in carne mortali
g̃ statu carnis mortalis requirit & ordinat Deus ad meritu alioꝝ p̄mio
— 3° quares an requiratur p̄ dicto statu ad meritu de ogruo R̄ negan
ue g̃a meritu de ogruo n̄ requirit debitu stricte g̃ n̄ requirit p̄mius & ordinat
g̃ gd alīd op̄ sit meritoriu de ogruo alicuius p̄mij n̄ pendet ex diuina ordinat
atq adeo n̄ pendet a statu p̄sto a deo ad tale meritu
— 4° quares 4° an hoc & illud nunc sint in statu merendi Res
pondet Vasquez negative fundamentu eius est g̃a merita p̄ tam longo tempo de
nuata excederent p̄ cul dubio merita Baptistæ & Apostolor̄ q̄ p̄ paruo tempo
vixerunt imo & merita Beatæ Virginis g̃d dici n̄ potest Mihi tamen p̄ba
bilior vr. opposita sententia quam tenet Diegos in cap. 11 Apocalypsis sect
4 num° 4 & p̄babilē existimat Suarez tomo 2 in 3am partē disput 55 sect
1 & Pereira lib 7 in Genesim & p̄bat. 1° g̃a status illa ex cōi sententia n̄
requirit alios ddos p̄ter eos quos assignauimus in p̄no huius dubij quos dicunt
hoc & illud
— 2° g̃a n̄ē credibile Deum hos Sanctos Viros p̄ tam longo tempore
p̄iuasse visione Beatifica sine aliquo ipsorum fructu nullus autē est fructus
ipsorum si non sint in statu merendi. 3° quia nullum est fundamentum in scripturis aut
Patribus ad asserendum eos cum sint in carne mortali nullomodo n̄ merere Deinde
g̃a negari n̄ potest neq negat Vasquez eos p̄ dicatum sub finem mundi & mar
tirium fore meritoriu g̃ status illi ipsorum in quo est finis g̃ adhuc si in statu
merendi hæc ita reduntur hanc sententiam satis p̄babilem tamen si in re quæ per
det ex sola Dei ordinatione qua nihil est reuelatum nil certum possimus asserere
— Adhoc n̄ opponitur Respondet Diegos in sequi p̄dictum inuenimus p̄ter
quoad Beatam Virginem g̃a Deus qui p̄uidit ita merita illorum Patrum posuit Beatæ
Virgini p̄uenire tanta gratia ut nunc instanti mereretur plus quam illi meruerunt
p̄ toto tempore Vitæ suæ De Apostolis autem inquit Diegos plus meruisse quam
doctores Patres g̃ p̄ paruo tempore posuerunt plus laborare in uinea ecclesiæ quam
illi p̄ longo ut stat ex parabola Operatorum p̄ter merita hoc & illud
sunt valde remissa g̃a neq extrinsice neq intrinsice quo ad tr. ad malum
— Ad 1m arg̃m adhuc in p̄no difficultatis R̄ negando ans ad p
bat̃ nego similiter ans g̃a licet Deus sit ut det p̄oribus dignis p̄mia re
tribuat tamen & alias vocet potest etiam opponitur eis Deus & ueniens ut detur
gut & ducem in nostrum
— Ad 2m R̄ negando ans nay licet congruum & ueniens sit
ut status Beatitudinis sit inuariabilis tamen n̄ het Beatitudo extra no

tura

tura hanc mutabilitatem Dei ex lege ordinat divina fundatam p[ro]pter
culpam & ignorantiam

Ad 3m nego ans q[uo]d stat meritum n[on] requirit aliud quam libertatem ad
ipsum naturaliter operandum et opportunum exp[ectatio]nem ejus qui meretur divinam
p[ro]missionem ejus si huic modo libertati respondat sine pugna Ad q[uo]d stabitur tu[m]
ex dictis in dub. sequen.

Dubium 3m an ad meritum vitæ æternæ requiratur promissio aut pactum ex parte Dei

1a sententia est Gabrielis Vasquez. disput 212 cap. 3. negantis requiri ad meritum vitæ æternæ pactum aut promissionem Dei probatur ex D. Thom sup q. 21 articulo 3. et ratione ubi videtur dicere meritum et demeritum esse proprietates actus boni et mali quod ad meritum non requiratur promissio ex parte Dei

2o probatur quia si ad meritum necessarium est pactum necessarium quod est meum quod mereor. cognitio talis pacti imo acceptatio ejus sicut pactum quod requiritur ut merces sit debita operario debet esse cognitio imo acceptatio ab ipso operario at nemo dicit Christum cui tale pactum cognitum non est non mereri vitam æternam et opera quantumvis proportionata quæ nec dicendum est tale pactum esse requisitum

3o quia ut hoc laboranti mihi mea alteri debita sit merces non requiritur pactum quod nec requiritur ut hoc laboranti mihi mea ecclesiæ debita sit merces Sacræ Scripturæ manifesta ans probatur quia si Dominus vineæ jubeat mercenario ut laboret in illa eo ipso debet mercedem ejus sine ullo pacto

4o si esset necessarium pactum aut promissio sequeretur Christum non meruisse vitam æternam Patribus qui ejus præsentiam quod est absurdum potuit quod Deus non potuit promittere Christo aut pacisci cum illo de referendo primo Antiquis Patribus cum prius sit collatum primis dictis Patribus quam Christo existenti

5o probatur quia demeritum pœnæ non requiritur cominationem quod nec meritum præmii requiritur promissionem admittit ab omnibus Sacræ Scripturæ manifesta cum nulla sit quo ad hoc ratio discriminis inter meritum et demeritum

Tandem probatur quia mereri nihil aliud est ex doctrina Patrum

qua m̃ petrare g̃ mereri aliquid ꝺdigne nil aliud ẽ qua ꝺdigne m̃ petrare ꝺ sine ulla g̃mis̃ fieri protest ut quis condigne m̃ petret aliquid a deo g̃ ad meritu ꝺdignu n̄ ẽ necessa g̃missio

1ª Sententia huic extreme opposita docet n̄ solu ad rone meriti ꝺ etz ꝺ dignitate, ualore, siu operu requiri g̃mis̃ aut acceptatõ. ex p̃ Dei eta Scoty m̃ 1. ꝺ duct. 17. q. 2. et Nominalu ibi. deq. et m̃ 2. duct. 27. ingu p̃batr. 2ª q. opera nra n̄ possunt ee accepta ꝺ uita ætna, nisi a deo acceptentr. ad illa, g̃ nec possunt ee meritoria uitæ ætnæ ons p̃batr. 3ª sola Deg protest tribuere uitã ætna g̃ nra opera n̄ possunt ee accepta ad Deu nisi acceptentr. a deo 2º quia homo semp ꝺbet. tor deo g̃ illis opera n̄ possunt ee meritoria apud Deu nisi Deg illa acceptet n̄ ut ꝺbita

Vera tamen sententia media uia incedit inter has duas g̃ cuius explicat sit prima ꝺ ad hoc ut opera nra habeant ualore respectiue ætnæ n̄ requiritur g̃missio aut acceptatio aliqua extrinseca ex p̃ Dei ita docet Theologi hac in loco ꝺ m̃ 1. duct. 17. p huiꝰ ꝺ p̃batr. Observo n ee sermonẽ de acceptat qua homo p gra sanctificante sit intrinsice acceptꝰ ad uitã ætna, sꝺ de acceptatione extrinseca quæ sit ab diuina uoluntate uolente tribuere uitã ætna g̃ nris operib

p̃batr. 2ª ꝺ 3º intellecta de hac acceptat. 3ª ponit ꝺ p̃portiõne operis ꝺ operantis nil aliud requiriri ad dignitate, ualore, operis sꝺ ponit gra sanctificante ẽ p̃portio m̃ operante cui gra reddat hoc g̃ p̃portionatu cui uita ætna ponit aute supernaturalitate operis ẽ p̃portio m̃ opere q. ab opꝰ bonis supnate ẽ p̃portionatu cui beatitudine supnate ut brevit. art. 4 g̃ sectura quacunq g̃mis̃ ꝺ acceptat ẽ m̃ opere ualor et dignitꝰ respectiue uitæ ætnæ

1º p̃batr. 1ª ut homo mereatr apud Deu ut gubernatore uniuersi necesse ẽ ut efficiat aliquid ꝺ quo cedat m̃ bonu, coe ꝺ eo ipso q. cedit m̃ bonu, coe ẽ dignu remunerat aliqua p̃portionata cui ipso operante ꝺ quo ops cedat m̃ bonu, coe n̄ hꝫ ex acceptat Dei sꝺ ex se et exigua nata g̃ quo sit dignu remunerat p̃portionata cui ipso operante n̄ hꝫ ex acceptat aut g̃mis̃ diuina

2º p̃batr. 1ª si acceptatio aut g̃missio Dei est qua tribuitur uitã ætna operibꝰ sequentr. peccatore g̃ pœnitentia mereri de dignos remissꝰ peccatoꝝ g̃ cui pœnitenti sit g̃missio peccatoꝝ remissio qua rõe late p̃sequitur Vazquez. hic disput. 214 cap. 6.

2ª ꝺ ad completa rõe meriti uitæ ætnæ necessa ẽ g̃missio ex

demerito

136

Margarb 2

exp̃ Dn̄ta Bonauentura nr̄a dict. 2. part. 2 q. 3. Medina hic Conrad. art. 2. Vega q. 5 de Iustificat. Suarez tomo primo in 8. p̃ 3 disput. 3. sect. 1 & opusculo de Iustitia Dei sect. 2 ea q. collego ex D. Tho. infra art. 6 ad 2m̄ ubidocet meritu de digno iuxta Iustitiã Dei art. 9 in arg. 3o ad 2m̄ ubidocet hoc semp̃ de regula quid quid meretur apud Deu attenda dignitas operis n̄ mensuret mensuratiue sequit 3 g. p̃ter dignitatẽ operis requiritur p̃missio ad meritu ex mente D. Tho.

p̃batur aute 2o hãc 3am ex Trident. ss. 6 cap. 2 ubidicat tanta est Dei erga homines bonitas ut eorũ uelit ee meritã quam ipsius dona

---

ex qb̃ Dei sit cunque bonitas Dei commendatur. ad cuius exercitiũ quã opera nra quã ipsius dona ipsius Dei uoluerit ee meritã nrã q. pendet ex uoluntate & ordinat. diuina quã opera nra elicita ex gra sint meritoria alegẽ recte commendaretur. bonitas Dei exercitiũ quã uoluerit opera nra quã ipsius dona Dei ee meritã nrã quã pendet ex diuina ordinat. ut opera nra facta ex auxilio gratiæ sint meritoria sequitur ad meritu diuinã ordinatã & p̃missionẽ requiri

2o p̃batur. q. in operibus Xpi eratuator & dignitas ad merendã ob̃s habẽs auxiliũ efficacia ad sequendã uitã æternã & ad merendã & demerendã remissionẽ peccatorũ & tamen Xpi non dicitur hãc meruisse q. non sufficit ad meritu ualor & dignitas operis q. requiritur p̃missio ex p̃fa Dei pendet Vasquez idcirco Xpm hãc non meruisse q. ad merendum alys p̃ter ualorẽ operis requiritur applicatio operantis Xpo aute non applicuit meritoria ad p̃dicta p̃mia merenda

3o q. saltem sequitur. Xpm meruisse ut sua humanitas uniuersitas hypostatice Patre & Spiritu Sancto q. in operibus Xpi fuit ualor infinitus q. si ad merendum sibi non requiritur aliquid aliud p̃ter ualorẽ operis nihil defuit operibus Xpi ad merendum sibi hoc p̃mium

3o p̃bari solet contra q. opera actus purgatorij habituum horũ & dignitatẽ æqualẽ respectu uitæ æternæ & tamen non sunt meritoria illis q. aliquid requiritur ad meritu uitæ æternæ p̃ter ualorẽ operis nempe diuina p̃missio ut p̃bauit dub. p̃cedenti in 2a difficultate

Videnda hic opinio obseruandum est 1o id q. diximus art. 1o dub. 3. nempe hoc non posse mereri de digno apud Deum secundum desideratum & tantum apud Deum ut est gubernator & iustus 2o obseruandum est quicquid meretur apud Deum ut est Gubernator uniuersi tantum meretur bona cuia cuiusquisque meretur apud Regem ut est Gubernator rei publicæ q. opera quæ ciuium utilitatem rei publicæ tantum meretur bona cuia

3° Obseruandu ē Beatitudines ⁊ cætera bona supnatiā posse fieri bona cōia nīa diuina ꝓmia deputent in ꝓmiq operq quæ cōsent in bonq cōi sicut bona ꝓpria Pet. V.q. nō possunt aliter fieri bona cōia nisi eo ꝓmitente talia bona ei qui in mutatate turbq V.q. aut dextera tē luctandi aut quadā alia in re alios superauerit

His obseruatis sic sorno rōdq aplōn homo ꝑ bona opera nō meretr de dōgno apud Deū secundu se Dñi denariū rōsolui quod illegute ⁊ gubernator uniuersi ut docuimq dub 3. citato ꝑ nō meretr his i bona cōia rō Beatitudo ⁊ quecunq alia bona supnatia nō sī bona cōia exsedex suanata rōsolui ex ꝓmiss Dei ꝓmittentis illa hoī beneoperanti ꝗ ad hoc ultimo meretr talia bona necess ē ꝓmitto Dei

Ad quarq an nō solui ad merendu apud Deū rō et ad merendu apud hoīq regulatr. ꝓmitto Respondeo distinguendo nāq ad merendu apud hoīq bona ꝓmia ipsiq homini necess ē ꝓmissio quia bona illa fiant cōia rō ad merendu apud hoīq bona quæ sī cōia nō dependenter ab ipsi ꝓmisso ⁊ quorsille solui est dispensator. V.q. ad merendu apud Episcopu bene fieriq ecclesiastica nō ē necess ꝓmitto eiq qui colaturq ē ꝓmiss utriusq ratō colligitur ex rōe aplōn qua modo aduximq supra dō

Ad 1m Sententiā desumptq ex D. Tho diximq dub. pceden ti in primo difficultate Ad 2m 1ae Sententiā ut respondeant nō nulli Theolo gi ualde laborant in explicando quo pacto ex Iust agnoscant diuina ꝓmissa facta bonis operibq ipsorq ⁊ eoq acceptauerint rō ut ego existimo in uniuersi missi ⁊ negando requiri notitia huiusmodi ꝓmissionis ꝗ ꝓmissio solui requiritur ut bona quæ antea nō erant cōia fiant cōia diuina ordinat at eo ipso ꝗd facta sī cōia his qui elliciut operādo in bonq cōi ⁊ alioq ꝑportionatq het ius ad illa sī adsint cætera additione ꝓmissi semper ꝑporho In ipso Operante ⁊ cætera V.q. ꝓmittit quis ꝓmia illi qui in stadio celeris curat accedit aliquis quæ sī tollet ꝑ ducta ꝓmissio nō lominus celeris curat het ius ad ꝓmiū eterna in Epoisto

Neq ē eade rō de operario qui laborat in uinea alterius cui dominus testat ꝓmisso nō adquirit ius ad mercedē ꝗ illud ius est iustitiæ commutatiæ ꝓmissio autē nō tribuit ius iustitiæ commutatiuæ nī iacepter. at ꝓmeritu apud Deū ut est Gubernator uniuersi nō adquirit ius commutatiuæ iustitiæ rō distributiuæ Simile ad adquirendu autē hoc ius ad bona cōia nō oportet agnoscere illa ee bona cōia atq adeo neq oportet scire illa ee ꝓmissa ut dictat exemplū adductū

Ad 3. Respondeo nō ꝑ dubitatione repetiri pactu nō plicitu ꝗ dū nō interueniret nō ee ibi ius ad mercedē nāq sī operarius laboraret sine precepto

Dñi

Dñi uines mgus uenustuit pactu implectu n adquireret Jus mspectaauis
ddit operaru mijus pcptu coe existimatu enustuit pmiu stipendu

Ad 4m nego seqla ad pbat respondeo antecedentia ad exis
tentia humanitatis xpi potuisse deus pmittere illa gra p operibus xpi
neq enij ad roe meriti necessaria fuit pmiu quu fieret ijs xpo agenti
tenti sicut ad hoc ut quis mereat beneficiu ecclesiasticu n e necesse ut pmissio
qua tale beneficiu pmissu e dignionu facta fuerit huic hoi ia existenti
Sufficit ut ordinatu eu qui tale beneficiu mstituit statutu sit ut tribuatur dig
nior

Ad 5m R Dcedndo ans e negando seqa trad discrimine est qa
meritu digna stituit quis alieu debitore pmiu p demeritu autu ijsve qui
peccat stituit debitor sustinendu pna ad hoc aute paccedente lege 4 + comminato
hoc qa inde Judex debeat sive n debeat mfligere pna illu qui peccat meruit
reatu pne et stituit debitor illi

Ad dices q damnati p peccata quu committunt de facto merent
pna cuj ad hoc n requiratur ordinatio et comminatio diuina Dcedndo
seqa 1mo pna tam damni quu sensu quu de facto illis mfligitur non solum
mfligit ppt peccata quu commiserunt in hac uita sed etiu ppt ea quu com
mittunt in statu damnationis qd aute mdu augeatur milli pna puenit ex
diuina misericordia ex qua etiu puenit ut n puniant pna adequato pecca
ti quu commiserunt in hac uita ut dicemu infra

Ad 6. nego ans cuius falsitatem iam pbatum art 1 dub 1

Ad dam hanc nram sententiam Bucat Vazquez in nulla inueniem
ra 1m est seqi ex illa meritu xpi in fuisse infinitu cum in it illi pmissu
in finitu pmiu 2o seqit unicu fuisse meritu xpi qa in fuit pmissu pmiu
singulis operibus ad obu morte consumati 3o seqit Valdiu fuisse peccatum
nru ad pna quu merita xpi ad restituendu nobis gra qa peccata sine ulla
comminat stituunt nos debitores pne ac opera xpi n mererent nobis
gra sine pmio diuina

Ad 1m in Dueniens Dcedo meritu xpi de facto fuisse finitu
hoc est de facto meruisse pmiu finitu qd fatetur et Vazquez disput 214
cap 4 et deo ijsve huius radu infinitatis agnouit Ad 2m Respondeo
et opera meritoria xpi plura fuerint tamen habuisse roe meriti pmio
diu uniu qd Vazquez stetur agnouit n ee in dueniens loco citato Ad
3m nego seqla qa sicut peccata nra merentur nobis pna absq eo qd in ter
ueniat aliquid aliud p ter ea quae requiruntur ad stituendu peccata ita
stetur merita xpi merentur nobis gra et gloria absq eo qd intercedat

dubium 4 art 3

aliquid aliud p̄ter ea quæ requiruntur ad obtinendum meritum dub. 4
Vtrum homo Iustus possit mereri vitam æternam

dubium 4m Vtrum homo Iustus possit mereri vitam æternam

Pars negatiua tenent Hæretici huius temporis contra totam ecclesiam
nullus enim hi degg dicit Malachiæ 3. Videbitis inter iustum et impium inter servientem
Deo et non servientem

Probant 2o hæretici suæ errores ex locis Pauli ad Roma. 6 stipendia
peccati mors gratia autem vita æterna quo loco pœna peccati dicit stipendium vita
autem æterna non stipendium sed gratia nuncupatur. ergo non meremur illam de digno

Pro parte affirmatiua Sacræ 2o iudicium sine misericordia ei qui non fecit
misericordiam et est eius qui non fecerit misericordiam non iudicabit Deus iudicium
misericordiæ quo iudicat eos qui tribuit vitam æternam 3o probant exemplo lucæ 17
cum facientis hæc ea dicit se seruos inutiles sumus quia tot opera essent debita
non meritoria vitæ æternæ non essent inutilia 4o probant ex locis illis ad Titum 3
non ex operibus iustitiæ quæ fecimus sed secundum suam misericordiam saluos nos fecit
5o probant ex dicto Pauli ad Roma. 8. non sunt dignæ passiones huius temporis ad
futuram gloriam 6o probant rœ quæ talis est unius operis iusti et vitæ æternæ
non est æqualitas cum ergo sit iudex iustus vita æterna quia opera iusti sunt
non meritoria de digno vitæ æternæ

Veratamen sententia nostra dicit hoc iustum posse mereri
de facto mereri vitam æternam hæc dicitur esse definita in Trident. ss 6 cap. 16
et canone 26 et 32 in quo damnatur. qui dixerit iustificatos bonis operibus quæ
a Deo per Dei gratiam et Iesu Christi meritum cuius membrum viuum efficiuntur non vere mereri
augmentum gratiæ et vitam æternam

Probatur autem hæc veritas contra hæreticos ex sacra scriptura vbi vita
æterna merces nuncupatur. sic Lucæ 6. merces vestra multa est in cælo et
Matth. 5 et 20 et 1a ad Corinthios. 3. Respondet Caluinus vitam æternam
non esse propriè mercedem sed methaphorice et non propriè talem nuncupari probatur
Vita æterna hereditas est ut patet ex locis illis ad Roma. 8. si filij et hæredes
hæreditas autem respectu filij non habet propriè rœ mercedis

Contra hanc veritatem optime redarguit Vasquez 1 disputatione sacræ scripturæ
vita æterna dicatur merces et hereditas unde potest colligere Caluinus propriè dici

here

hereditate mg̃ prie autẽ mercedẽ nr̃ē diuersa ꝑ̃ eterna q̃ optime stat cū
simul hereditate ꝫ mercede unde bene operantibꝫ inquit Treden. 1ª6. cap 16.
ꝫ ponenda ē̃ uita eterna ꝫ tanquā gra filijs Dei ꝑ̃ xpm̃ Jesu misericor
diter ꝑ̃missa ꝫ tanquā merces ex iuxta Dei ꝑ̃mia bonis ꝑ̃ ipsorꝫ operibꝫ omni
bꝰ fideliter reddenda nā uita eterna quatenꝰ respondet gre habituali ꝑ̃
quā adoptamur in filios Dei ē̃ hereditas quatenꝰ autẽ correspondet operibꝫ ꝑ̃
illā meremur ꝫ ē̃ dignō ē̃ merces unde parvulis baptizatis qui decedunt ante
usū rōis ꝛ̃ndꝰ tribuitur ut hereditas nō ut merces

1º ꝓbatr. hāc Veritas illis testimonijs inq̃ uita eterna
apelatr. corona ut 1ª ad Thimoteū ꝫ reposita ē̃ mihi corona iustitie
ꝫ exellij inq̃ apelatr. brabeū ut 1ª ad Corinth. 9 nō uocus ista etrans
lata ꝛ̃ exp̃ mys quā militibꝫ dantur ꝓ̃ fortiter gestis

2º Dicendū est Iustꝰ posse mereri ꝫ de facto mereri
uita eterna ꝫ ē̃ dignō nā est q̃a in Treden. de spū sc̃o Justꝰ vere meme
retur uitā eternā ꝫ meretur illā simplicit̃er q̃ mereri. illā ē̃ dignō
q̃ ꝛ̃ndꝰ meritū ē̃ dignō ē̃ meritū simplicit̃er ut dicimꝫ art. 1º
dub. 1 2º ꝓbatr. q̃ mōperibꝫ supnatibꝫ Justorꝫ reperiuntur ꝑ̃ dī
tōnes requisitas ad merendū ꝫ ē̃ dignō uitā eternā nā in primis ex
ꝑ̃te Dei reperitur ꝑ̃missio ut ꝛ̃stat ex Vbi illi Jacobi 1º accipiet co
ronā uite quā repromisit Deus diligentibꝰ se 2º reperiuntur ꝺ̃ctī
requisite ex ꝑ̃te eōrū qui meretur nempe gra sanctificans ꝫ stat q̃ a
ut desē stat 3º reperiuntur ꝺ̃ctī ex ꝑ̃te operis cū elliciant actꝰ posi
tiuꝰ liberos ꝫ bonos bonitate hōnē ꝑ̃portā. cū uita eterna nem
pe bonitate supnali q̃ occurrunt etiā omnes ꝺ̃ctī requisitꝰ ad
merendū ꝫ ē̃ dignō uitā eternā

Nec obstat q̃ ꝺ̃ctus D. Tho supª ar. 1 Videatur negare
meritū simplicit̃er nostri ad Deū ubi enī nō desumit ratiocī simpliciter
ꝓ̃ponitur secundū quid sed ꝓ̃ponitur meritū ex supone ut patet ex ꝺ̃cta ratione
cōm̃ loco nō tendit D. Tho meritū nrē ad Deū ec̃ secundū quid ꝛ̃ndꝰ ē̃ meritū ex
supone ꝺ̃ctā ordinatōnis ꝫ ꝑ̃missōnis sine qua Deus nō potest ꝑ̃fici ꝛ̃ndū de
ratione respectiua

Ad 1m in oppositū A uita eterna ꝫ ē̃ stipendiū ꝺ̃cī gre q̃a gra ē̃ me
ritū illius ꝫ ex auxilio gre stipendiū q̃ semel postulatā meritū ꝺ̃cī ꝫ ex illa accidit ꝫ ē̃ dig
nus utrumq̃ autē conuenire uite eterne colligit ex Vbi illis psalmi 102 qui coronat te
misericordia ꝫ miserationibꝰ inq̃ Vbi ut docet Augs uita eterna apellatr. corona
q̃a ꝫ ex meritis apellatr. misericordia q̃a ut Justꝰ mereatr. hanc coronā ꝑ̃ supone
tr. misericordia Dei at pena peccati ita ē̃ stipendiū ut nō sit gra q̃a de meritū pene

dubium 4 art. 5.

ñ p̄cedit ex gra ⁊ misericordia dei

Ad 2m R̄ō sensus Mors Xpi pce ei quin fecerit misericordiam nr̄am et Deus gratis quam mercatr. vitam æternam ⁊ hoc apellatr. iudicium sine misericordia

Ad 3m Respondet Hugo Cardinalis sensum eorum Xpi pce cum fecerit haec ora sine p̄cepta sine dicta dicite serui inutiles sumus Deus q̄a haec opera nr̄a sc̄a Ecclesia licet sint utilia ipsi facienti 2 R̄ō ex Chrisostomo Deum admonere fideles ut deserta dei humiliter seruant ut cum p̄cepta seruauerint existiment se ee serios inutiles

Ad 4m R̄ō Deus dicit facite nos saluos nr̄m ex operibus iustitie ⁊ secundum misericordiam suam q̄a 1m auxilium nobis collatum ad salutem nr̄am fuit ex operibus ⁊ ex sola gra ⁊ misericordia Dei

Ad 5m Respondet D. Tho. hic ad 2m sensum Pau. ee nr̄m ee ⁊ dignos passiones huius uitę secundum subitas ⁊ desideratas licet sint ⁊ dignę ut hont valore a gra nra ⁊ ex tat. got Pau. loquitr de passionibus Justorum nam in illis spes est desiderium ⁊ subitas patiendi ⁊ valor quę accipit a gra secundum 3um desideratum nr̄m sc̄m ⁊ dignę licet sint in 2o desiderat

Ad 6. desumpta ex hoc Respondet D. Tho. mitte opera Justorum vitam æternam nr̄m ee æqualitate m̄ actu ⁊ meritate sicut semen arboris nr̄m ee æquale ipsi arbori in entitate quam het actu ⁊ mea quam het meritate hent autem opera Justorum æqualitatem in Virtute cum uita æterna rōne moralis estimationis tam sicut mentitate non sint æqualia op̄a hoīs Justi cum uita æterna ee tamen æquale rōne moralis estimationis rōne cuius het ut meritate obtineat uitam æternam ⁊ hęc æqualitas sufficit ad meritum de ⁊ digno sicut ad demeritum nr̄m ee necessa æqualitas mentitate inter peccatum ⁊ p̄nam q̄a peccatum in momento fit ⁊ p̄na autem æterna est ⁊ ideo peccatum nr̄m tantum delectat quantum p̄na auertat ⁊ tamen peccatum mortale reuera meretr. homo p̄nam æternam

Ad obiecta p̄tera ⁊ hęretica multa sanctorum Patrum testimonia quę ad 4or classes reduci possunt nam in quibus dicunt negare æqualitatem inter nra merita ⁊ uitam æternam ⁊ hęc intelligenda is de æqualitate in entitate q̄a plus accipimus quam relinquimus ⁊ plus delectationis in actu de actitudinis erit quam est doloris in p̄senti ⁊ hoc modo loquuntr. Chrisostomus hamilia 3. ad Monachos ⁊ Augus. in psalmum 93 ⁊ Bernardus sermone 1o de annuciat

2o alij dicunt. asserere nra opera non ee meritoria vitę æternę ⁊ hi loquunt de operibus factis ex solis viribus liberi arbitrii ita Augus. serm 15. de Verbis Apost. ⁊ alibi supra et Gregorius 9 moralium cap. 19

3o alij asserunt vitam æternam ee gratiam ⁊ misericordiam Dei ⁊ hi sunt explicandi eo modo quo explicuimus illud Paul. gratia uita æterna ⁊ hoc modo loquuntr. Augus. in psalmum 102 ⁊ Bernardus serm 65 in cantica

4o alij asserunt p̄mium excedere merita nra ⁊ hi sunt intelligendi de p̄mio ultra dignum de quo dicimus dub. 6. ⁊ hoc modo loquuntr. Basilius in psalmum 61 ⁊ Fulgentius lib. 1o ad Monimum capite 10

P̄ tercio

Primum obiciunt Heretici nostra opera non esse meritoria vitæ æternæ. Q. Licet mihi gloriari et Deo fidere ut non Licet gloriari ut Matt. ex Rom. Paul. ad Rom. 3. excluso ergo gloriatio tua ubi est exclusa est per quam legem factorum? Non sed per legem fidei. Q. mihi licere nobis gloriari de operibus nostris licet sint meritoria quia si dona Dei et a Deo accepta quare inquit Paulus 1ª ad Corinth. 14 quid habes quod non accepisti si autem accepisti quid gloriaris? quare mihi accepisse? per certa nihil est de fidere absolute quia non possumus esse certi an simus in statu gratiæ si autem aliquis probabiliter existimet se esse in gratia potest sperare spe quæ non confundit non innixus bonis operibus ad præmium quod in divina promissione et quia complet. ratio debiti Dub. 5 V. opera nostra non sint ex meritis Xpi ut sint magis meritoria quam ea sine illis

Dubium quintum V.m opera nostra non sint ex meritis Xpi ut sint magis meritoria quam ea sine illis

1º Certum est operibus nostris gratificantibus non ex meritis Xpi quæ ex illis nostris auxilium ad efficiendum opera meritoria nisi quod gratia sanctificans aqua præducta opera habent valorem et tandem ex meritis Xpi nisi gratificantibus quæ facta non operibus 2º certum est potuisse Deum sine meritis Xpi tribuere eadem auxilia eandem gratiam sanctificantem et eadem præmia se obligare et quod difficultatis non sit deus hæc ea efficeret sine meritis Xpi opera nostra non sint æque meritoria ac modo sit

2ª Sententia tenet per affirmativam negativa ita Dius in Defensa catholica cap. 73. Cajetanus 3. tomo opusculorum tractatu 10 cap. 9 et meas melius Corduba hic disput. 46. cc. sunt probat. 1º quia meritis operibus aliqua dignitas accedit ex meritis Xpi 2º cæteris paribus magis meritoria sunt quam alia sine 2º probat. quia Xpi est caput influens in nos et in nostra opera hoc meritum 3º deficiente hoc influxu nostra opera amitterent hoc meritum quod influit Xpus in illa si non essent tam meritoria quia nunc sunt. 3º probat. quia cum Xpus sit caput et nos membra decet quod mereamur Xpo mereatur in nobis ut docuit Cajetanus et magis mereamur quia si Xpus in nobis mereatur in nobis 4º quia sicut eadem persona etsi secundum se sit pulchra et grata plus placet si sit aliquid amicum aliter sibi grata nostra opera erunt Deo gratiora quia nos sumus aliquid Xpi et membra ejus et si reguinglerunt magis meritoria

2ª Sententia docet ex meritis Xpi non esse opera nostra ut sint magis meritoria quia sine illis ita Hoga lib. 15 in Indem. cap. 15 Dominicus Soto 3 de natura et gra. cap. 8. et Vasquez hic disput. 214 cap. 7

ꝑbantur ꝙ ꝓgra collata sine meritis xpi ꝙa ꝑua erant ei⁹dē mors ut supponitur ꝓ opꝰ erat aequ⁹ meritoriu⁹ ac modo est

Quare sententia exphcat Obseruandu⁹ ē in merito duo ce⁹ ualorē opis et debitū exꝓ eis qui collatur ē ꝓmiu⁹ quare unus opex Duphi cap. potest ee magis meritoriu⁹ quā alius ꝙ hit maiorē ualorē atq adeo ē meritoriu⁹ maioris ꝓmij ꝙ licet in heat maiorē ualorē facit sibi magis debitū ꝓmiu⁹

hoc posito dico ex meritis xpi in hent operanta maiorē ualorem quā herent si deꝰ nobis tribueret eandē grām sine meritis xpi ita consentanei ctores 2ª sententiæ et ꝓbatur ꝙ totū ualor nostror operū derumitur a entitate phisica grē in abea denominatē morali quā hit exeo ꝙd sit ꝓmiu⁹ meritorū xpi ꝺ si collata fuisset nobis sine meritis xpi heret eandē entitatē phisicā quā modo hit ꝙ tribueret eundē ualorē nris operibꝰ ꝺ seq⁹ē manifestū in nor sitter ꝙ tribuī ex meritis xpi in ē aliquis phisicus in gra sanctificant unde gra sanctificans Angelorū et Primi Parentis in statu innocentiæ fuit eiꝺē entitatis phisicæ ac nostra etiā meo ꝓ sententia qui docent illos grām in fuisse ex meritis xpi maiorē ꝓbo ꝙ gra hit ꝙ tribuat ualorē operibꝰ nris ꝙ ē uita spiritualis aliq ē quāa redit hoc ꝙ portionatur cum uita æterna ut ꝺ stat ex dictis dub. 2 ꝺ totū hoc hit gra ex sua phisica entitate in exeo ꝙd sit ꝓmiu⁹ meritorū xpi nemo enim dubitat gram collatam primo Parenti in statu Innocentiæ etiā si in fuisset ex meritis xpi fuisse uitam aeternā illi ex debitione illius dignum uitā æternā et ꝓportionatum cum illa ꝙ tot⁹ ualor nostror operū derumitur a phisica entitate grē

Confirmatur ꝙa gra collata ex meritis xpi in tribuit quantitatē ualoris ꝺ qualitatē nam quantitas ualoris in seqūtur quantitatē grē ꝺ gra collata sine meritis xpi sitter tribueret eandē qualitatē ualoris tribueret enim ualorē respectu uitæ æternæ ꝙ in tribuit modo maiorē ualorē quam tribueret si collata esset sine meritis xpi

2º Dicendū ē ꝙ babile ee opera nra heri ex meritis xpi ut faciant sibi magis debitū uitā æternā hæc ē ꝺa Autorū 2 doctrinæ et ea docent in nullis ex auctoribꝰ ꝺ præcipue faciens ꝓbatur autē ꝙa si ꝓmissio fieret nobis sine meritis xpi talis ꝓmissio nobis tantū fieret ꝺ nris operibꝰ ꝓmissio autē facta ex meritis xpi in solum nobis et nris operibꝰ ꝺ xpo et eis operibꝰ factaut ꝙ facit maius debitū ꝓmiu⁹ ꝺ seq⁹ ꝓbo et explico exemplo adhibito in humanis si Dux aliquis paciscerētur cum Rege ut si ipse ꝑclara aliqua gesta faceret filio imitanti patrē et egregia et facta gerenti magnū aliquē ꝓmiū

mius tribuere Rex Assueruer. magis debitor quam is Pater ni lefficiens filius Absola illis gesta & miteret tali donu gratuus enim peccaret si gn mag & minus violaret quag si secunda g̃ scilicet eag Deus & misserit Xpus si tanta opera efficeret collaturus si nobis uita Aterna si efficiamus opera dignis ualoris cui illa magis debitor Assuerus hac & minus quos si Xpus n̄ merente & miteret nobis uita Aterna subditis operis dignis ualoris cui illa

3° Decendus exeo gt gra sanctificans sit exmeritis Xpi satisfactibile est ut uenire nris operibus aliqua rone meritis debitus gruo qua n̄ sumeret illis uitalis gra & est exmeritis Xpi hanc dō probat ultimus arg̃ 1ae sententię g̃ congruum et decens est ut gā nos sumus membra Xpi quem Pater summe diligit operaretur maius & minus adipiscantur. quam si n̄ essemus membra Xpi & huic debito congruitatis & decentiae forsitan satisfaciet Deus duus nris operibus tribuet & mia ultra dignum

Ad 1m & 1a sententię r̄ n̄ solus aliquis sed tota dignitate aduenire operibus nris exmeritis Xpi gā gra sanctificans quae tribuet hanc dignitatem exmeritis Xpi ad 2m r° Xpm in fluere in nra opera rone meriti n̄ tamen in fluere eag immediate sed mediante gā in fluit gra quę tribuit ualoris meritorium Ad 3m p̄ negando ans gā exeo & Xpo ut caput in fluat in nra merita modo dicto n̄ sequitur Deus & prie mereri in nobis ut docuit Caietanus huius & p̄ n̄ nulli rigida notant rō autem & quae uerum est hęc & hoc est g̃ aliud est in fluere in nra opera aliud elicere illa nec Deus dicitur in fluere in nra actus comendendi et tamen n̄ dicitur comendere ita similiter Xpus dicitur in fluat in nra merita mediante uita dixim̄ n̄ & bene dicitur mereri nos mereri dicitur qui ieunat qui deinceps dicitur at nro ieunio n̄ dicitur Xpus & prie ieunare

Sed obiici possunt & comodo loquendi Caietanus & Bassianus Dalatus 3. uiuo ego iam n̄ ego Sed uiuit in me Xpus & eius sermonem in hunc locum & bullam n̄ ee & prie intelligenda nam Paulus & p̄mi uiebat duplici uita corporali & spirituali dicitur autem n̄ uiuere g̃ uita mortificata erat quantum ad passiones & desideria huius seculi quasi n̄ uiuere dicitur autem Xpus in illo uiuere n̄ g̃ uita spirituali qua Paulus uiuebat & prie dicebatur uiuere Xpus Sed g̃ nihil a deo gerebat. qd nollet Xpus & Bassianus homi

Ad 4 n̄ & quid respondeam & probatum nra 3a 2ae ut explicium sicut arg̃ secundę sententię & patet ex p̄ nra prima 2ae 3. dub. 6. articulo attribuat p̄mia ultra dignum & p̄mia ultra dignum

Dubium 6. art 3.

Dubium 6. an Deus retribuat pmia ultra ꝺignum et pnas citra ꝺignum

Party negatiuy tenent Vega q. 5 ꝺeiustificat. neq; party mca melinat Vasquez. ꝺisput. 215 cap. 4 ꝺicit opposity piay & probably censeat ꝑbare 1° q. ea quę pendent ex sola ꝺiuina voluntate nō possunt nobis ꝺari nisi ex reuelat. ꝺe hoc aut. nō extat reuelatio 2° ꝑbant ex Vbis illis ad Roma. 2 Deus reddit unicuiq; ꝺ. opera sua 3° ꝑbatr. ex Vbis illis Jacob. 2 iuꝺicium erit sine misericordia his qui nō fecerit misericordiam &c nō punientur citra ꝺignum 4° ꝑbant q. Matth. 5 ꝺicit serue nequam qui iussus es mitti carcerem detrudam te Vbi nō ꝺes donec reddas nouissimum quadrantem & ꝑbant q. apoca hym. 18 ꝺicit quantum glorificauit se in ꝺeliciis tantum ꝺate illi tormentum

Veratamen sententia in ꝺubio ꝺicit 1m est Deum retribuere pmia ultra ꝺignum ita ꝺ. Tho. in q. ꝺisp. 4 ꝺ. 6 q. 1 ar. 2 quæstiuncula 2 Bonauentura ibiꝺ. ar. 2 q. 2 Ricard. ar. 2 q. 3. Durand. q. 3. num. 7 ꝺicentiu 2° ꝺist. 17 q. 2 ꝑbant nō nullis ex bulla Pij 5 et Gregori 13. ꝺe Michaele Baiuy cuiꝰ 25 ꝓpō nea bulla ꝺamnata hæc erat opera iusto⁊ nō accipient mꝺ iuꝺicij amplioꝛ mercedē quā iustus Deus Judicio meretur nec accipere

Ad hoc arg. in formę q. ut supra mie aduertit Vasquez locus citatus hic Auctor existimauit grā sanctificantē quę ē in Justis nō tribuere ualoꝛ operi ꝺ. mercedē uitæ æternæ atq; adeo eque meritoria ee uitæ æternæ opera facta in statu peccati ut ꝺicit Exp. 29ª ꝺ. 16. huius Auctoris quæstionis dub. 2 atq; adeo sensus huius Auctoris est opera Justo⁊ q. is opera Justoꝛp nō is magis meritoꝛia quā sint ipsa opera ex se ꝺisordinata ꝺ. in eullo ordine ad grā ꝺ. in hoc sensu ꝺamnatur. hæc ꝑbant 1° ꝑ ꝺicta ꝺ. 2° ex Vbis Dñi Matth. 5 merces ꝺ. ita operi sanctis nō Ad respondet Vasquez ꝺicit mercedē copiosam nō q. excedat meritum ex ꝑte excellentiæ beatitudinis. ꝺ. q. copiosum ꝓprie ꝺ. in rigore illuꝺicit ex superat ꝺ. excedit ut ꝺicit ex Vbis illis psalmi 118 aspiosa apuꝺeu redemptio ubi ꝓ uocę illa copiosa Interpres ꝺicunt intelligunt nō solū excellentia redemptionis ꝺ. ex abundantia 2° ꝑbatr. hæc Veritas ex Vbis illis Dñi Luc. 6. mensura bona ꝺ. ꝑfecta ꝺ. coagitata ꝺ. superfluentem ꝺabunt in sinu uestro ꝺ. in mensura ꝓ mis ꝺ. ꝑ ferendi nō solū ere bona ꝺ. confecta ꝺ. superfluens seqnitur illa excedere merita ꝺ. respondet Vasquez ꝺicit superfluentem nō q. excedat merita ꝺ. q. gaudium ꝓ mis excedit laborem operis ꝺ. 2ª q. mensura bona ꝺ. ꝑfecta ꝺicit ea quę comparabit ualoꝛem meritorum ꝓ superfluendi

cit

xit que excedit ipsius valorem, pro ans q.a in mensura bona et ffesta ad ducit
qui adequat valorem operis, idque adequat entitati actus aut habitus nulla est mensura
gloriæ quæ sit tantus bona et ffesta dñi superfluus cui gloria in quacunq parte
mundi excedat nra opera mentitate gaudiu illius sabbati nrorum operum
q.d ducit mensura bona et ffesta q.a q.d equalis operi in valore nro q.a equalis mentitate

3.o Quia hac de re egregio testimonio fulgent Sct. Aug.s in Monitu
capitulo sic ait gra aute ipsa vita eterna dicitur gratia dei, donis suis humanis de
redit idq.a tamen ubi et gra divina retributionis exuberat ut incomparabiliter
alia meritis et meritu quantuscunq bonis et altis datur quæ sunt alia atq opera
rationis excedat ide dicit Basilius milla vba psalmi 144 quæ terra cælo
in requie sua, ubi dicit requies quæ Deus tribuit ee opus magnificentiæ retri
buentis autem n.m dicit opus magnificentiæ virtutis p.mium excedit meritu

Ad quæres inquo distat iste excessus p.mii R.o n.m sisteret in ma
conditura q.a opera justi q utrum? Dicimus meritoria is ubi dicitur quod
restat ut sistat in eo quod cuius est intensior ea quæ correspondet valori operis

2.o Dicendu est Deum punire citra condignu, ita docuit Magister
sententiarum in 4 dist.o 46 D. Tho 1.a 2æ q.e 21 ar. 4 ad 1. Ualy Theologi relan
p.os fundamentu huius dicit vba psalmi 24 universæ viæ dñi mi
sericordia et veritas ex qua deducunt Auctores citati in eis operibus Dñs et
impunitæ impios Deus ostendere misericordiæ atq punire citra condignu ut re
trahat ad hoc suadendu exp.ua testimonia Chrisostomi homil. 37 in genesi ubi
dicit Deus ut misericors sit nisi quis inducat pœnas peccatis gravioribus debitas ee

Explicat huius assertionis et solut argumenta quæ militant
Pro illa. Assertionis est Deum ab æterno taxasse singulis peccatis suis pœnas
minus tamen gravis quia potuit eis detaxare ecce q.do patet Deum punire citra
condignu et quatenus dicat cum hac ut unus quisq.e solvat novissimum quadrantem
q.d nullus peccatu manebit impunitu

Ad 1.m in oppositu R.o ad assertendu p.mium ultra condignu ex q
nia citra in ei parua fundam.ta quæ dicimus ad 2.m R.o Deum reddituru unic
cuiq.e opera sua q.a bonis p.mium malis pœnas reddere unde particularis
qualitates retributionis designat significat q qualitate retributionis futuræ
ee forme qualitates operis ad 3. dicimus dubium resolut 2 ad 4 dicimus
explicat ad 5.m Ad 5.m respondet Vasquez ex eo distare in gloria malitia tanta
tanto pœnæ tormenta quanta accepere gaudia in hac vita q.d ducunt est
vino et tormenta excedit gaudia. Responderi potest ea partialia tanta dicere
ordinabilia pœnas taxata ex divina ordinat sisse melior sit secundu atq adeo
tanquam esse date illis pœnas correspondentes peccatis ex mea ordinat

dubium 1m art 4

Articul 4 vm ora sit prium meritu principaliu pcharitate qua palia sunt

dd est affirmativa

Dubium 1. an oes actus virtutum infus. sint meritorij vitæ æternæ

Virtutes infusas ad illos actus quos pprijs actibus adquirere possunt ordinatos infundunt. Exqq quæ dat in Theologia nempe spem fidem charitatem quæ dam morales ut pœnitentia religio infusa &c.

Hoc posito 1o statuendum est ut certum actus elicitos a charitate et meritorios vitæ æternæ et Stat. q. in hac via et meritum vitæ æternæ ut probatum est. pcedentibus q. dat aliquis actus et huius modi meritus maxime martirij charitatis quæ saltim in genere mortis est perfectissima virtutum ut Stat ex Paulo 2o ad Corinth. 13. ubi secum ait nunc autem manet fides spes charitas tres hæc major autem horum est charitas qd. ita charitas excedit alias virtutes theologicas excedit etiam dubio morales cum theologicæ morales excedant quare 1mi actibus nris non est meritum dd digno respectu vitæ æternæ et Dr reperit in actibus charitatis qua in reconciliantur scholastici oes pter unum Antisiodorensem qui fidei pfectæ charitati atq. adeo infusæ tribuit et majus meritum quam in charitate

2o statuendum est actus aliarum virtutum infusarum pter meritorios q imperantur a charitate ut docent cum Theologis cum D. Tho. hic et 2. Stat expressis testimonijs sacræ scripturæ quibus ferem in sequentibus in qq meritum vitæ æternæ tribuit Anton. et aliarum virtutum qq testimonijs quibus ait tr actus aliarum virtutum saltim et meritorios q imperantur a charitate

His igitur ut certis statuis difficultas est an actus aliarum Virtutum infusarum pter charitatem sint meritorij vitæ æternæ etsi non imperentur a charitate qua inter 1as sententia tenet Sti Bonaventura in 2 dist 41 ar. 1 q 3. Scotus q unica Duran. dist 40 q 2 num 11 et 12 dicunt nulli excepti D. Tho. habent ex D. Tho. in hac ar. ubi asserit meritum vitæ æternæ pter mereri ad charitatem ad alios autem virtutes secundario secundum quod exercent actus a charitate imperantur dicit 2a 2æ q 24 ar. 12 ad 2m

2o probant in nullis testimonijs sacræ scripturæ 1m et illud Matth. 10, qui recipit iustum in nomine iusti hoc est Dei mercedem iusti accipiet quo loco Prædicari necessarium est ad recipiendam mercedem ut opus fiat mercedem Dei hoc est

ex

† in nomine

† in nomine

ex charitate q̄ Deus p̄ terra uidetur hoc ide⁹ m̄ dicam Matth. 19 dis quicunque reliquerit domum & fratres &c. propter nomen meum centies plus accipiet ubi adnotandum est particula propter nomen meum

2° probatur q̄ eatenus opera sūt meritoria uitæ æternæ quatenus sūt meritoria augmenti charitatis & charitas nō augetur pactu aliarū uirtutum infusarum & solutu pactu aboriuntur elicitos aut imperatos q̄ nullibi aliarū uirtutum infusarum nec meritis uitæ æternæ nisi imperentur a charitate

4° probatur q̄ utroq; istorum meritorum uitæ æternæ debet referri in Deum finem supernaturalem actus uirtutis moralis infusæ nō referuntur in Deum finem supernaturalem qui obiectum sit ille qui est creatus nec actus uirtutis Theologicarum scilicet fidei & spei nisi mediate fiunt in Deum nō ut finem supernaturalem aut fides fiat in Deum ut uerum nō dicendo propter auctoritatem Dei uitæ potentis & fidelis nō sūt meritoria uitæ æternæ

5° q̄ circumstantia committitur nihil influit in actum de gradu charitatis sūt circumstantiæ committentes respectu actuum qui nō eliciunt nec imperant actum charitatis cui nec gradus nec charitas inest causat talium actuum q̄ gradum charitatis nō possunt tribuere ualorem actibus nō elicitis nec imperatis a charitate quo maiorem q̄dam circumstantia profundit in peccatore nō influit aliquid in actum illius nec eum efficit q̄ talis circumstantia committitur

Mihi tamen probabilius Videtur actus bonos uirtutum infusarum elicitos ab homine iusto esse meritorios uitæ æternæ probo 1° hanc sententiam Ordin. sic 6. cap. 10 ubi docet iustos mortificando membra sua Scribendo ea arma iustitiæ ad sanctificationem & obseruationem mandatorum Dei & ecclesiæ in ipsa iustitia per Xpm̄ gratiam accepta cooperante fide bonis operibus crucem atq; magnum sanctificari q̄ ex mente Dei obseruatio mandatorum & mortificatio carnis q̄q fides cooperetur meretur augmentum gratiæ & gloriæ & fides nō potest cooperari actibus Virtutum infusarum quando imperantur a charitate & q̄q sunt sine imperio charitatis & etiam q̄ nō imperantur a charitate sūt meritoria uitæ æternæ

2° probatur q̄ actus Virtutis infusæ supernaturalis q̄ habet portum cum premio supernaturali q̄ cum Vita æterna cum nō possit intelligi premium aliud supernaturale cui quo habent portum actus uirtutis infusæ & ordinatus & portio in opere & in operante cuiuscunque premij & in quo operetur ualor respectu talis premij q̄ modi actus Virtutis infusæ ualoris sufficiens ad meritum uitæ æternæ ad defectu solius promissionis nemo unquam dixit hos actus nō esse meritorios

3° probatur q̄ actus uitæ spiritualis sūt meritorij uitæ

Dubium 2 art 7

dtternā. Ad actū imitandū in fusa rō etiā in impetrandā charitatē. Ad actū ultā spiritualis gē meritorij. Vitā dtternā. Sic gratia est vita spiritualis ad Virtutes autē in fusa cōparant cū hac vita sicut potentia q̄ sicut ala quā habet nata hic suas pennas p̄ quas elicit actū vitā naturalis ita similiter gratia quā habet anima spiritualis hic suas Virtutes quā elliciunt actū Vitā spiritualis ad autē in Virtutes in fusa maior videlicet ad actū Vitā spiritualis ee meritorias Vitā dtternā p̄batur q̄ munus vitā spiritualis ē reddere hoc aptū ut se moueat in ordine ad vitā dtternā q̄ actū ultimū spiritualis in actū q̄ homo se mouet in ordine ad vitā dtternā q̄ in actū meritorij q̄ hoc mouet in ordine ad vitā dtternā nihil aliud est q̄ mereri illā

Ad quārē aliquis Vnde desumatur in dqualitas meriti in actibus iustis in fusa rō. Desumi ex in dqualitate bonitatis quā ē in his actibus unde actus virtutū Theologicarū cū alteris paribus erunt magis meritorij q̄ actus virtutū moralium in fusarū et in actus theologicorū actus charitatis erit magis meritorius q̄ actus alterius Virtutis sicut et actus intensior cū alteris paribus erit magis meritorius q̄ minus intensus Eodē modo philosophandū est de aliis circumstantijs humanis gentibus bonitatē actus

Ad quārē aliquis an in hās circumstantias numerandā sit dignitas p̄sonā dicit quod p̄sona dignior est p̄ gra sanctificante eo ipso illius actus magis meritorius pars affirmativa refertur tenuisse Victoria Vbi cano Vbi abhorret Suarez. Et homo in 3.ᵖᵐ S. disputᵗ 9 sect 4. fundamentū est q̄ Valor in actu fundatur in bonitate operis Ad etiā in gra sanctificante q̄ in dqualitas Valoris in actu desumi debet ex bonitate operis Ad etiā a gra sanctificante. Ad 2ᵘᵐ q̄ Valor operis Xpi desumebatur ex in finita dignitate p̄sonā Et alia hebat in finitatē q̄ maior dignitas p̄sonā operantis cū alteris paribus tribuit maiorē ualorē operi

Vera tamen sententia est ex in dqualitate gradū absolutā nullo pacto desumi in dqualitatē meriti id q̄ ꝓbat ab inueniens sancti vulgariq̄ ex opposito sequeretur. Alias hoc Iustus magis mereri p̄ minimū aliquē actū charitatis q̄ alius iustus p̄ excellentissimū gradū reliquarū inueniens at hoc sequitur ex aperta sententia patet q̄ fieri potest ut quis eliciat minimū opus magis excedat in gra sanctificante quā excedat in opē.

Ad 2ᵘᵐ ꝓbo aprioriq̄ gra in de licet tribuat ualorē operi q̄ reddit subiectū ꝓportionatū cū p̄mio et ꝓ consequens reddit opus illius capax ualoris in ordine ad vitā dtternā sicut subiectū materiale licet a quantitate utrecipiat alias dnās q̄ quantitas efficit illud subiectū p̄ximē capax alicuius dimensionis operationis gra ualorē q̄ gratia efficit opera capacia ualoris talis spiritualis

ad 2ᵘᵐ

dño sicut augmentu albedinis n̄ fuerit ex augmento quantitatis nec corpus magis quantu cetera paribus e magis albu ita nec augmentu ualoris meritalis ipse deus mag̃ agit sanctificante hinc patet ad 1m rōnis p̄sentis Victorin.

Ad 2m Rēaqd in finita si extensa sic sint infinita atq adeoqd extensa sic nō sit infinita multiplicatē infinita ut late in physica quare ualor infinitus ipse qui extensa sic sit infinitate atq adeo cui inseparabilia sint meliora lore eē talis ipse et eē infinitu hinc fit ut persona diuina n̄ possit tribuere ex gratia sibi non simul tribuat infinitate

Ad 3m in pnō adultu ex Tho Rōgit inquit D. Tho. alias uirtutes eē meritorias quatenus imperant actus charitatis tantu nulle actus alias p̄mittit nec eē meritorios nisi hi quidem dicat heat charitatem hanc autem eē meritoriu D. Tho dat 2m ex dict 3. ubi ipse necessariu eē sic imperiu charitatis ex Paul. 1ad Corin. 13. si tradidero corpus meum ita ut ardeat charitate autem nō habuero nihil mihi prodest p̄teria dicit hanc eē meritoriu D. Tho ex 2da 2ae q. 24 ar. 9 ad 1. ubi scribit si dicis quia charitate nō potest educere actu meritoriu ex charitate ut imperante actu fidei sit meritoriu per charitatem q̄ ex mente D. Tho actus uirtutis infusarum meritorius eo ipso q̄ sit ex motiuo charitatis q̄ primo inseparabiliter adnexa charitati eē dicit

Ad 4m Desumpsit ex testimonio sacre scripture R̄ particula illa in nomine cuius in eiomine Deū apostus admirandu n̄ suffecerit ad exequendu sine facto admirabili uita eterna fuit necessaria ut patet ex toto textu supnato quocirca aute sit ex motiuo supnato dicit potest fieri in nomine Dei si nō fiat ex motiuo charitatis

Ad 5m. Desumpsit ex roc nō minore q̄ cu augmento charitatis nō causet physice a dño sed tantu meritorie nullus e inconueniens charitatē augeri pacto alia uirtute infusa augeri sicut nullus e inconueniens asserere uirtute moralem infusam augeri pacto charitatis

Ad 6m R̄ dicit actus uirtutis infusarum natus ex se meritorius supnatus n̄ alicui sed habenti q̄ sicut actus bonu naturale ex sua natura ordinant in Deum sicut natus ita actus bonu supnatus ex sua natura ordinant in Deum sicut supnatus et hoc sufficit ad meritum uitae eternae

Ad ultimu Secus maiorinus minor q̄ cui gratia tribuat eē uirtutes supnatas et uirtutes infusas heant se sicut potentia cuius uirtutes supnatas hinc dicit gratia nō sic heat se comitanter respectu actuum uirtutis infusarum q̄ sicut actus primus influxus influit in potentias nō dicit heat se comitanter respectu actuum talium potentiarum sed tantu gratia quod aliquo modo influit in uirtutes infusas in q̄ physice ab ella dimanent sed q̄ petit earum suo nō dicat se comitanter se habere

dubiu 2m articulu 2

respectu actuu uirtutu infussaru ꝺ comparatꝰ ad illa secundu nata subtrahi ab actibꝫ naturꝫ perennaru. dubiu 2m an actꝰ boni uirtutu acquisitaru sint meritorꝫ uitꝰ ætnæ

Dubium 2m an actꝰ boni uirtutu acquisita ꝙ sint meritorꝫ uitæ æternæ 2

1a sententia tenet oēz actu bonu uirtutis adquisitꝰ in hoc statu eē meritoriu uitæ æternæ etꝫ sit impetret a charitate aut ab alia uirtute infussa uta dominicu Sotꝰ. 4. denata 2da gra cap. 4 ante medium 2d Vasquez hic disput 207 cap. 2 qui ꝓsentiu plus alios studet

Probat hanc sententiam ex sacra scriptura ex qua plura adducit testimonia primuꝫ eē illud Matth. 12 quicunꝙ fecerit uoluntate ꝓtris mei qui in cœlis eē ipse meꝰ frater et soror. et mater. 2do operatio uirtutis adquisitæ ꝙ aliquis adimplet legꝫ facit uoluntate ꝓtris eē frater xpi ꝙ accipit ꝓmiu fratris scilicet uitæ æternæ 3m testimoniu eē illud Luæ 10 ubi xpus interrogatꝰ a legis perito quid faciendo uitam æternam possideꝫ respondet xpus seruꝫ mandata ꝙ obseruatio legis etꝫ si non impetret a uirtute infussa eē meritoria uitæ æternæ 4m testimoniu eē Matth. 25 ubi introducit xpus dicens iustis inducendis uenite benedicti patris mei percipite regnu redens aute rez ꝙ aqua etꝫ tribuat regnu inquit exuriui enim et dedistis mihi manducare ꝙ operamini misericordiæ si meritoria uitæ æternæ siquidꝫ ꝓpter illa deꝫ tribuatur ea æterna iustis hoibꝫ. 4m testimoniu eē illud Marci 9. quisquis potuꝫ dederit uobis calicem aquæ frigidæ in nomine meo quia xpi estis amen dico uobis non perdet mercedem suam ꝙ opꝫ misericordiæ eē meritoriu alicuius mercedis quæ non eē alia nisi uita æterna

2o probat Vasquez hanc sententiam testimoniis Triden. sess 14 cap. 8 ubi sic dicit Deꝫ satisfaciendo patimur ꝓpter peccata xpo Jesu qui ꝓpter peccata nra satisfecit conformes efficimur certissimi meꝫ inde arrhabonem ꝙ si compatimur ꝙ glorificabimur ꝙ ex merito Deitatis ꝓpria satisfactoria meremur gloriam sed autꝫ opera satisfactoria illuminati et efficiuntur et in sancta exercitatio uirtutis infussæ ꝙ hæc sunt meritoria uitæ æternæ 2m testimoniu est ssa 6. cap. 5. 10 ubi agens Deus de augmento gratiæ ꝙt iusti mereantur bona opera sic inquit renouauit de die in die mortificando membra carnis suæ et exhibendo ea arma iustitiæ in sanctificationꝫ ꝙ obseruationꝫ mandatorꝫ xpi Deꝫ et ecclesia in ipsa iustitia ꝙ xpi gratiam accepto

coossa

cooperante fi de bonis operibus crescunt atq magis in dies iustificantur sicut
et obseruato mandato Dei et ecclesiae bene si in gratia existant mortui Christo fructificare
ad meritum augmentum gratiae et ad meritum vitae aeternae

S. Testimonium est in Matth. 25. cap. 6 ubi Dominus admonet ut iustificati
fecisse operari illa Christi dicit ad Corinth. 15 abundate in omni opere bono
scientes quod labor vester non est inanis in Domino quo ad opus bonum huius iustificationis
vitae aeternae 4m testimonium est ex Ioan. cap. ubi postquam Dominus
dixit Christum ut caput in membra et ut vitis in palmites pinguia uirtutes influere
impossibile iustificatos quod eorum bona opera antecedat comitetur et subsequatur nec
dici status nihil ipsis iustificatis amplius deesse credendum est quo minus vitam aeternam
suo tempore si in gratia decesserint consequenda vere pro meritum censeantur et ipse
Dominus in fine Matthaei dicit bona opera ex gratia per Christum praeuenti
mea digne uirtutes influit et meritoria vitae aeternae praeuenti gratia
illis nisi ita essent meritoria

S. Testimonium est ex Ioan. 6. cano. 32 ubi sic dicit qui non
credit hos iustificari bona opera ita est Deus donat non intelligibile ipsis iustificatis
et meritis autem ipsorum iustificatorum bonis operibus quae a Deo per gratiam Dei et Christi
meritum cuius vivum membrum est plus non meretur augmentum gratiae vitam aeternam
et non haereticus

Dicunt quod triplex est gratia habitualis virtutis moralis acquisitae
non est meritoria nisi imperet a virtute infusa et hoc imperium sit ut non
fortis mereatur sit ut dictum tamen si imperet quod non sit actus virtutis infusae
meritus quod est absurdum propter ea quod infra dicemus si 2m sequitur actus vir-
tutis adquisitae a non habente natus sit mereri respectu vitae aeternae
qui refugiunt occidere opposita sententia auctores

Dicunt quod bene exponitur sequentes eleemosynam et cetera opera pie
tatis valia sitia inter Christianos hos vita mortalis versatur rara aut nunquam
est meritoria quia rara hos referunt hic opera infra natis multis
quae hic nunquam venit in mentem dicunt quod homo iustificatus seruando Legem Dei
et ex vi infusae virtutis adquisitae sit magis iustus ut docet Trident. suscitatus
quod meretur augmentum gratiae et vitam aeternam

Vera tamen sententia explicanda sic docendum est actus virtutis
moralis adquisitae ordinatae et relatae infra natis est meritorius vitae
aeternae et tradentes cum Theologis paucissimis exceptis hoc quod sanctorum adducta
pro sententia non sacrae scripturae et Trident. testimonia et rationes
quae ex parte duplici opera moralia virtutis adquisitae aliquod est meritoria vitae
aeternae quae maxime infra natis referunt ad haec testimonia ad hoc

suadendu Latg ꝓ pendimg m̃ solutionibg argumentorꝝ

Ad cꝰ hanc assertꝫ sꝫ nꝰ nulla difficultatg eꝫ eꝫ gª operanlata in fing supnatg nꝰ videnꝫ ee Virtutis adquisitꝫ neg herꝫ bonitatg Virtutj adquisitꝫ ad tantg bonitatg Virtutis m̃ssusꝫ V.g. sꝫ quis teneꝫ ut placeat Deo mhoc tẽuino nꝰ Vr. eꝫ bonitas temperantiꝫ ad tantg bonitas charitatj gꝫ hac cꝰ roe Vr. ꝓbari m̃llo acluditẽuinandi nꝰ eꝫ Volitia honestas temperantiꝫ ad utilitas quꝫ hꝫ ad placendu Deo ꝙ ille actg nꝰ accꝰpit bonitate ab honestate temperantiꝫ ad; honestas temperantiꝫ nꝰ tribuat bonitatem ut sit expse et directe Volita

Rº m̃operibg bonis Virtutj acquisitꝫ relatis m̃fine supnatg ee utrang bonitatg nempe et Virtutis adquisitꝫ a qua elliauꝫ et Virtutis m̃ssusꝫ a qua m̃perantꝫ ad roe autg qua opponitg ꝓbari Vr. negoans nag m̃ dicto casu nꝰ circa utilitatg sed a utilitatg ad etg honestatg gª cag honestas sit subiecta utilitatj et ratio ellig nꝰ possit ee Volitia Volitio quim nꝰ Volitã honestas expse et directe quemadmodu ꝙ quis ad seruandu sanitatg assumeret pmedio Venatꝰ aut Ludum gª roe delectationis qui ex his actionibg capit censuꝫ Volitg ad sanitatg tuendu; nꝰ posset Velle utilitatg earꝫ actionu quim expse et directe Vellet delectatꝰ earundu; gª Velectatio earꝫ Volitis ẽ pariter ad m̃ntenu finem ita m̃ ꝓposito quando quis apetit tẽuinu gª roe sui honestatis et Volite ad placendu Deo sicut Voluptuositatg tẽuinj ut simul Velit honestatg eig qui de; quasi subiecta Voluptuositatis neg exeo ꝙ sundimg bonu Volite et honestu. Ad alterꝫ assrimg ee subiectu alterig in gno nulla ẽ implicatio de quo tamen Latiꝰ egi sicut 1ª 2ª gª 18 ar. 6.

Ad difficultatg eꝫ gª nꝰ actꝰ temperantiꝫ m̃perato ad charitatẽ nil ẽ supnatg nꝰ potest ee meritoriꝫ Vitꝫ eternꝫ quꝫ ẽ ꝓmiꝫ supnatis ꝓ bonis gª m̃perijs charitatis ẽ bis extrinsecꝫ actiꝰ tẽuinj ellicitꝫ a Virtute acquisita Rº negando ans gª nꝰ ꝓ dicto actu tẽuinj eꝫ bonitas supnatg eꝫ enj bonꝫ bonitate charitatis qua accipit ex circumstantijs finis a quo informat in genere moris nag ꝙ ratg sententiꝫ actg ellicitg a buna Virtute et m̃perato a libia retinet spẽ Vnde ꝙ nꝰ Vº hꝫ de bonitas moralis sit denominatio extrinseca m̃ operat ut Arendum aliqui an Vº sit modꝫ aliqui a trinsecꝫ parꝫ refert ad ꝓsentẽ Controversiꝫ gª bonitas moralis actg siue sit denominatio extrinseca siue m̃ trinseca ẽ donec radix et causa meritꝰ in ipsa operat si adsint cetera requisita cod autg de fendi solet qui a dat Virtuti acquisitꝫ m̃perato a Virtute m̃fusa qualis ẽ charitatg et modꝰ quendꝫ supnatg intrinsecꝫ operationi gª actg Virtutis acquisitꝫ necessꝫ fert ad finꝫ Virtutis m̃perantis Virtute m̃perij et ellectionis hꝫc autg

actꝰ dependentia realis ẽ nimiꝰ effectꝰ a causa ex quo sequit actꝰ virtutis imperatꝺ capere modum intrinsecum ad finem imperantis q̃ p̃ superius impedimentum exnata ruinam refert ad finem illum a quo dependet et per quem illa quæ habeantur relatio dependentiæ ẽ modus realis in actu

Ad 3ᵐ difficultatem quare ẽ modus debeat ordinari p̃ dictos actꝰ in finem supratꝰ ad hoc ut sit meritorius vitæ æternæ Ad primum ergo actꝰ virtutis adquisitꝺ formaliter et virtualiter imperat a virtute infusa ut sit meritorius p̃mij supratꝰ et non sufficere ordinat 3 quæ vocant habitum actꝰ videlicet siquis in mihi diei reflectat in Deum odi actꝰ quos totalitatem diei operato fuerit quo ad manifestam q̃ is habitualiter quæ vocant habitualiter nihil in fluit moperationem sequentꝰ q̃ ad causam illarum ex actuali voluntate hominis mouet adoperandum ad necessitatem interueniat alia voluntas quæcunq; operes impulans ex quacumq; re homo adoperandum hic et nunc circa materiam occurrentem. Porro ad eum actꝰ virtutis adquisitꝺ imperari possit a virtute infusa quandoquidem diuersæ et primæ elicitæ tangunt medium ad finem virtutis infusæ tunc imperat virtualiter q̃ mediate refert ad eundem finem ruinam et alia elicita media v. g. rendit aliquis Deo gratias ex passione affectu charitatis et huiusmodi elicitæ erat 3 ut medium ad impetrandum affectum charitatis Dei ruinam spiritus bonum potentibus se in hoc casu actus orationis imperat formaliter actum charitatis q̃ dicat ulterius et adorandum Deum eliciat actum latriæ tunc latriæ mediate refert ad finem charitatis et virtualiter imperat abilitatem q̃ dignatus ẽ ut habeat meritum p̃mij supratꝰ

Ad dicendum ẽ actꝰ virtutis adquisitꝺ in hoc iudicium ẽ meritorius p̃mij supratꝰ si fiant ẽ ratio finis virtutis adquisitꝺ hæc ẽ communis sententia D. Th. hic ad 2ᵐ Scot. Gabriel. Durand. Paluda. Armani Alexan. et Bonauentura. quos refert Vasquez. disput 217 cap. 1. Bellarm. lib. 5 de iustificat cap. 19 Valentia 2ª 2ᵃᵉ disput. q. 6. punct. 8. Lorca disput 48 sect. 2. Dalij eandem sequuntur. sententia satis probari multis scripturæ testimonijs. maxime vr. requiri ad meritum vitæ æternæ quod opus bonum morale præceptum Matth. 10 Qui dixerit unum ex minimis istis calicem aquæ frigidæ in nomine meo non perdet mercedem suam Marci 9 Qui dederit uobis calicem aquæ in nomine meo non perdet mercedem suam Marci 19 Qui reliquerit patrem aut matrem propter me vitam æternam habebit et 1ª Corinth. 10 sive manducatis sive bibitis sive quid aliud facitis omnia in gloriam Dei facite et ad Colossenses 3. Quæcunq; facitis in opere et sermone in nomine Domini nostri Jesu Christi facite

Ad 4um ex his testimonijs non potest euinci argumentum efficax pro nra
q̃ aliud̃ q̃ mutuo Vitã æternã operandã bene moraliter q̃t Xpm
Deum, et aliud negari Vitam æternã operandã ex alio fine
p̃ colligit ex illis testimonijs Dicendum q̃d necessario erat ea
quæ appt abunde satis faciant aduersarij p̃dicta testimonia si dicerent
operantes bene morales ex fine charitatis certum est sequi præmium supernaturale
operantes ex nobiliori fine nimirum nec fraudandos Vita æterna ope
rantes in statu grãe ex alio fine Virtutis adquisitæ q̃ ex sacris litteris
colligit imperium charitatis ee necessarium ad meritum Sed tale tantum

Quare multo melius testimonium est quod adducit D. Tho. hic ad 3. &
Paul. 1 Corinth. 13. Si distribuero omnes facultates meas in cibos pauperum et si
tradidero corpus meum ita ut ardeam charitatem autem non habuero nihil mihi prodest
ex quo testimonio colligit opera insignia Virtutum moralium scilicet miseri
cordiæ et fortitudinis nihil prodesse adultis æternam scilicet non ee meritoria de
condigno nisi facta ex charitate

Responderi potest huic testimonio ex eo tantum colligi necessarium
ee ad meritum Vitæ æternæ statum charitatis et gratiæ non autem imperium quia non ee
here charitatem operari ex charitate Apostolus autem non dixit si ex charitate
operatus non fuero sed dixit si charitatem non habuero quod longe diuersum est enim
ex. sunt Apostoli opera quantumuis heroica Virtutis adquisitæ facta extra
charitatem desit in statu peccati mortalis non ee meritoria Vitæ æternæ

Sed adhuc hoc testimonium manet efficax ex sententia communi to
to illo capite Paulus accumulat encomia charitatis sine dubio loquitur de
affectu charitatis non de habitu Potest enim aliquis imitantes Apostolum
p̃ charitatem intelligunt actus dilectionis Dei in quo est summa dignitas sanctitatis
Dei et excellentissima ratio meriti unde aliqui S. Th. 3. dedotima Xpiana q. 10
charitatem inquit voco motum animi ad fruendum Deo propter ipsum et beato fini
mo propter Deum igit Paul. requirit actum charitatis in operante ut opera
insignia Virtutis adquisitæ sint meritoria Vitæ æternæ actus autem
charitatis non potest aliàs requiri ad meritum nisi propter imperium et intentionem
melioris finis quia ut subiectum habeat statum sanctitatis non ee necessarium actum
charitatis neq; præcise ut talis habeat neq; præcise ut sit actus imperatus sed
sine actu charitatis patrum cum sacramento

Vnde sententia communis potest haberi quando quis non ee
sue utopy morale Virtutis adquisitæ in hoc casu quod habeat aliquam Dei
non ee habens ee meritorium Vitæ æternæ ent quia aliquo modo Virtutis adqui
sitæ inhoc casu medium et indifferens inter meritum et demeritum Vitæ

æter

Marques

Actum 2a dcog e manifesta 2 l facile glat g impossibile e meritu
vite actum n pcedit ex gra dei id enim stant clamat doctrina
Patrum Scilicet quod ad longum enumerat Vasquez dicta disput 217
cap 5. nobis vo sufficiat Scilicu Arausicanu 2m in canone 18. ubi
dicit debet merces bonis operibus si fiant dgra quod n debet pcedere
ut fiant ans autem in nra sententia certu e pbauimus ex supra dicta
ar. 2. multa opera bona moralia fieri ab hoe p solas uires nre nre
nere dei pter dm e munera bona quibus pbans potest g n oportet o opa bona hoc
iusti pcedere ex nra fide quid ex nra uitat hoc iustum ex sola notitia
nre affectu compassionis g eximus largiri eleemosina indigenti ed
ex hoc honestu e operante ex sola cognite nre mouere potest. Pro opa
quod n fit ex fide n pcedit agra e dm ut in co ar. 2 late deduximus ex doc
trina Augus. dicentis fides ee aqua qs iustificatis sumit mitu ex ver
bis Isaie. Irrigans affirmantis fides ee initiu qs iustificationis

Affirmat g agra quod in libris ecclesiasticis dicit meritu adme
nire vite actum e illa qua negabat Pelagius hic aute negabat ad meritum
requiri charitate tanquam prius opus ut patet ex Augus. Lib. de hereticis hereti 88.
de exodio Melebitano canone q neg satisfecit respondere Augus. ex quo co
cilium Melebitanum desumpsit doctrina illius canonis nomine charitatis n
intellexisse amore dei supra ad tantum affectu. boni honesti quod ab Augus
aliquando dicit charitas g Augus. et Scilicu p dictis in locis loquunt de ea
charitate de qua loquit Paulus cu dixit scientia inflat charitas vo edi
ficat et cu dixit fides quod p dilectione operat et cu dixit charitas dei
diffusa e in cordibus nris per spiritu sanctu qui datus e nobis cla enim
hec testimonia adducunt Scilis et Augus. sup citatis negari vix n potest
ex habitu in p dictis testimonijs loquutus ee de charitate quod e amor dei
super oia

Ra aute a priori e g opera virtutis adquisite n hent
dignitate cu retributione vite actum hd g n hent p port cu ipsius rei
naturali manent eiu in inferiori clase et ordine opera moralia n
actionis signatis igit ut obtineant qualitate cu retributione signatis
vite in digente imperio et ordine supernaturali

Respondent aduersarij p dicta opera virtutis adquisite n
here p port neq qualitate entitatis cu entitate ad here p port
semini cu fructu et meriti cu mercede quemadmodu granu sinapis n
et qualis in quantitate cu arbore quod exit nascit het tamen p port
semini cu fructu g het virtutis p ducendi arborem magna

uta existimant philosophan posse de p̃duchis operibꝫ nat̃ licit n̄ sint
cig dꝫ subsidꝫ dꝫ supnaturalitatis cig beatitudine sꝫ tamen efficacia ad
p̃merendu illa gr̃a tantꝫ Virtutis et statꝫ sanctificationis cgnt ut
ut operat̃ alios bona trans ferat ad nobiliorꝫ ordine et ridat mercena
Vitꝫ ætnꝫ eo ipso qꝫ cꝫ efficit eo operatione filꝫ et amicꝫ dei eni
operatio fily Dei digna laude et digneum mentꝫ hæreditate filiorꝫ
qud et Vita ætna

Hæc tamen solutio ita impugnari potest qꝫ nisi status gratiæ
hꝫ influat in operat̃. mouendo scilicet ad opꝫ ex fine et imperii
n̄ potest informare operat̃. qꝫ n̄ comparabit esse cum illa de gaudio
et commitante unde hæc ep̃o iusty operat ex fine Virtutis adquisitꝫ
Vr. situs illi musicꝫ dedicat qꝫ a deficiu n̄ sit exinclinat ad musicꝫ
neut neque opꝫ morale Virtutis adquisitꝫ sit exinclinat ad sanctitatis qud
altior et dꝫ nobilior qꝫ sanctitas subiecti qud comitat tantꝫ operat̃.
n̄ efficit digna retributione Vitꝫ æternꝫ qꝫ tribuere p̃ dictꝫ dignitatꝫ
operi et informare illud in genere meritꝫ

Respondent ad tertiu circunstantia p̃ quæ operantis
posse informare operatione etꝫ si n̄ influat in illꝫ nat̃ qui amat
Vohꝫ castitatis eo ipso qꝫ operat libidinose trans fit actꝫ ad spe
sacrilegij etꝫ n̄ saltat in stimpꝫ Vohꝫ Vitꝫ statꝫ ut sic ad tanqua circ
unstantia p̃ quæ operantis redit digna operat etꝫ si n̄ moueat
ad illa satisfaciꝫ Et qꝫ operatio fiat a filio et amico ut sic a bono
et ridat digna retributi filiorꝫ et dꝫ qꝫ circunstantia p̃ quæ operan
tis ignorata n̄ informat operat̃. nat̃ qui existimat se n̄ fore
Vohꝫ castitatis etꝫ si fiat n̄ violat religione Vohꝫ actu ueneris qꝫ n̄
est illi Voluntaria Violato Vohꝫ qꝫ ignorat nat̃ ignorantia est actus
Voluntarius aboperat̃ dꝫ nemo potest scire se hæreditatꝫ gr̃a sequit sta
tuꝫ sanctitatis nunqꝫ tribuere p̃ dictꝫ Valorꝫ dictis opinibꝫ Vir
tutis adquisitꝫ qd si dixeris sahi ee et status sanctitatis et gr̃a cognos
cat plabiliter saltim sequit hæc scrupulosus qui trepidat ubi ne
bi nor existimat esse peccatꝫ qd reuera fuit Veniale se excidisse agra
agua n̄ excidit si de n̄ cepi bene operetꝫ in matꝫ Virtutis adquisitꝫ time
rem Vitꝫ æternꝫ qd nimis durꝫ Vr. cꝫ n̄ amiserit statꝫ gr̃æ hoc caute
inueniens n̄ sequit ex rata opinione dicimꝫ eni ad mentꝫ reguin qd
homo operet n̄ solꝫ in statu gr̃æ qd ex fine charitatis ille autꝫ qui credit
se operan ex fine charitatis n̄ potest existimare se ee in statu peccati mortalis
ut rationis dictat

Vt

Vlt° cadit sententia eorū qbat hoc argum° potentissimē stat peccat ad maculandū operat° qua stat iust° ad augendū meritū cui q° bonū nō surgit nisi ex integra causa malū v° ex singulari defectu ꝺ nō ois opus mala peccatoris sūt digna ętterno supplicio nā peccatū veniale nō redit mortale exco gōd fiat a peccatore q° neq; ois opus bonū hois iust° sit digna retribut uitę ętternę eo solū qđ fluit ab amico Dei charitate nō vt influente sed imperante operat° illos ꝺ illud Aguſ. lib. de spiritu et litter cap. 14 nē fructū oīs actus qui nō surgit de radice charitatis

Respondet Vasquez ubi sup cap. ult° ad sūm negando ꝺ seq°. ē enim inquit tanta discrimen int̄ statū peccat° et statū sanctificationis vt licet ois opus mala peccatoris sit grauis offensa nā inimici aliquando offendit leuiter inimicū ois vō opus bonū hois iust° sit grandis et digna retribut° vitę q° ois opus iust° facit in obsequiū Dei ē opus filij et amici q° postulat remunerari p̄mio et retribut filior° retribuit aut̄ filior° apud Deū ē vita ętterna

Ad hanc solutionē vr. quo fundata q° id nō ē necesse ois peccatū peccatum ē grauę unde ois non erit necesse ois meritū iust° ē magnum et dignū retribut° gloriā nā exco gōd sit opus filij et amici nil colligit̄ nos 1° q° tales nō dici possent ois peccatū peccatores ē mortale q° ois peccatū illius ē opus inimici q° postulat puniri a Deo supplicio inimicorū cho et aut̄ apud Deū ē pōna ętterna 2° q° nō omnis operatio bona hois iust° ē actus amici et filij nisi p accidens et materialiter quemadmodū dicit ē opus musici q° nō ē actus amici fortē qui nō sit exinclinat amicitiā sicut neq; ē actus inimici qui nō procedit ex odio saltem generali ad opera virtutis adquisita nō fiunt exinclinatē charitatis q° nō sit fortē opera amici neq; filij qđ sint materialiter tantū sūt opera eorū ex eo nō sequit ea ē digna retribut° filior° q° peccata venialia hois iust° sūt operatio mala sūt et tamen certū ē nō mereri vitā ętternā

Ad obiect ad vsq; hanc doctrinā Gabriel Vasquez ubi sup in hunc modū gra vnionis et imitans se hens cū operationibus xpi reddebat illos meritorios p̄mio supernaturali nō ex quocunq; fine xpi operantes etiā tutis adquisitis possunt reddi mere gens humanū q° gra habitualis comitans se hens cū opere iusto eleuabit illud ut sit meritorium ętternę vitę inquit Ro tamen negando ꝺ seq°. q° gra unionis nō poterat nō efficere ut operatio xpi et creandica ē dei virtus q° omnis actio xpi ē operatio dei vnius facti ē hanc ex doctrina Ironicy Patrum et Doctorum appellamus creandicā ē Dei virtus creandica autē operatio est infinita

Dub. 2 ar. 4

dignaq̃ uis p̃mio crescit enĩ m̃ensura Valor eiꝰ ex dignitate n̄
finita & incomphensibili p̃sonæ operantis quapter operatio
xp̃i exquocunque fine Virtutis etz ad qui sit hẽ bitudinẽ
Valoris ac p̃mĩ etz sit operantis ex charitate mereri n̄
finite Cæterꝰ grã habitualis est mutuꝰ m̃ensor & m̃ eleuat
operationes operationes filij adoptiui nisi p̃ticularit ex
speria aug̃cunq̃ mensura & deo desiderẽte in̄ imperio charita
tis n̄ inueniet nisi operãt Virtutis adquisite & meritum Vi
tæ æternæ

Ad rationis oportet respondẽ
ad arg̃m Oratiæ opinionis ad 1m̃ q̃d dicunt ex Matth.
12 Q̃ in illo loco nr̄i ẽ sermonẽ de merito Vitæ æternæ
in eo enim solũ docet xp̃s n̄ tangisse affectu cognationis & carita
tis cum p̃dicante Dño Vbũ euangelij sui quida cum interpelassent
dicentes matrẽ & fratres eiꝰ foris stare quærentes eum respondit quæ
ẽ mater mea & qui sũ fratres mei: acsi apertius diceret frustra
sperari abeo q̃d desisteret ap̃dicat euangelij p̃ textu necessitudi
nis & sanguineoꝝ ipse enim tam hebat & sanguineis conuinctos
sibi carne quã spiritu & de circo subiecit qui fecerit voluntatẽ
patris mei qui in cælis est hoc est qui Patri meo cælesti charꝰ hæret
p̃ fidei unitatẽ legis & ejus & unctæ & affectu amicitiæ & hos
pitalitatis ille est mihi consanguineus scilicet frater & mater alias
enim consanguinitatis carnis n̄ nego ut existimarunt hæretici qui
ex hoc loco colligebant illius defantas matrẽ & reputo veliora ex
quo n̄ seqũt ullo modo opera Virtutis adquisitæ mereri Vitam æter
nam sine imperio charitatis

Ad replicãt Vasquez infra qui ope
ratur ex fine virtutis adquisitæ etz sine imperio charitatis fa
cit voluntatẽ Patris cælestis q̃ est frater & mater xp̃i q̃ dignus
veatitudine æterna Respondeo negando ans in sensu euangelij
& christi quia facere voluntatẽ Patris in p̃dicto testimonio
n̄ significat implere ex parte legem dei sed totaliter &
quantum ad ea p̃cepta q̃d non sit solũ opere Virtutis adqui
sitæ nam inter præcepta diuinæ legis enumeratur præcep
tum charitatis & pœnitentiæ quæ n̄ possunt observari sine
actu Virtutis adquisitæ sine imperio charitatis quapter arg̃m ne
cat infra p̃ negatũ antecedens

Ad 2m

Ad 2m testimoniu q̃ reuera dr̃ie ē Rex̃m Dnm̃ Iuda
to respondisse ad interrogat̃ Legis periti p̃ obseruat̃ legis diuina p̃meritu
ipius Vita eterna p̃ntra obseruat̃ legis includit actu charitat̃ dixit enim tuu
aduita ingredere seruamandata q̃nquirenti denum̃ mandator̃ respondit dilges
Dnm̃ Deum tuu &c. et p̃ximum tuu sicut teipsu quare exhoc loco nil colligit̃ amor
Ad replicat urgenti Gabriel Vasquez Legis periti curiosi interrogauit quis est
meus p̃ximus nimis curiosa que tenetur dilegere tanquam me. et Rex̃ Xp̃s adducta pa
rabola hoc quidam dixit in latrones inter Hyerusalem et Hyericho que cum sacerdos
et Leuita contempsisset samaritanus curauit tandem interrogante Xp̃m quis illorum trium
fuerat p̃ximus miseri hoc et legis experitus respondente p̃ximus eius fuisse Sama
ritanus quicurauerat eius uulnera dixit Xp̃s uade et fac similiter tu nimis ut ad
finem uite eterna inhoc enim debebat cardo totius disputationis
Ad Samaritanus ille affectus misericordia cum hebreo exinde charitatis
erat unus exp̃s debitus cultui dolore ut ex samaritani status munimum ex
Regum 17 Dis. 42 fuit q̃ misericordia exnate compassionis affectus
ostendere potuit legis periti p̃mium vita eterna
Ad tamen illa Vba Vade et tu facisti nsignificare quali
tatis ogens ad mata ceq̃ qua debet nsignificare quid facere debeat legis peritus
ad qui p̃cesserat enim interrogatio quis est p̃ximus legis periti cui respondet
Xp̃s adducta parabola hoc qui incidit in latrones cui cui legis periti respon
dere recogere samaritanu vere fuisse p̃ximu hoc illi vulnerati et inimicu
nigena et inimicu gentis homo in talit Xp̃s Vade et tu fac similiter idest ho
bito erga nullu indigena ad alienigena et Hebrei enim nsuperua
bant p̃ximos nisi gdiciu et gentes suos que nempe ut Xp̃s emplet
mente legis periti adducta parabola ostendit re hos ad non p̃ximu esse
nullu diciu ad aduna et inimicu et delatore autem Xp̃s p̃ circuitu qd
desiderabimus mea parabola q̃ relatio p̃ximi ē relatio equipara
tis sicut relatio equalitatis et similitudinis homo enim ē p̃ximus p̃ximo
similis et equalis equali Videor semel ebasu qd samaritanus fuit p
ximus Hebreo q̃ actu manebat Hebreus et is ē p̃ximus samaritano
ut docet Augus. Lib. 2 de doctrina xpiana cap. 30 cuius doctrina
multis exornat Maldonatus ad p̃dicta loca Lucae 10
Ad 3m Testimoniu respondent alegui operam misericordie quo
xp̃s mutuo tutis retribuendu ē regnu celorum facta fuisse exactissime
p̃sto charitatis signum Xp̃s michi et tuis et dedit his mihi mandauit
ad hanc solutis redit Ysaias Vasquez. 2 q̃ ciuis introducunt nostrum
admirat̃s dicentes Unde q̃ de videmus esurientes et pauimus tegua ad

mirat3 n̄ paterent si fecissent misericordiam cum paupere exaffectu
mons g̃ Xpm nam qui rec̃pit honorifice Legatum Regis eo ipō Legatus illius
Regis ipsum honorat et colit Deinde n̄ est mirandum responsum Xpi quotiens
ex minimis fecistis mihi fecistis si iusti honorauerint pauperes chantatiue
nam Deum g̃ minus n̄ est quod quis sibi accepto referat quod gestum est in ho
spitium ipsius illud certe mirandum quod cum iusti honorauerint pauperem
cogitantes de Xpo Xpi ipse sibi fieri acceptum quod pauperibus erogatum
est tandem g̃ eodem Iudice Deo dicit damnatis esurisse et non dedisse
mihi manducare damnat vos in ignem crucians bunt g̃ non miserunt g̃ relatis
mihi non habetis in ē subpcepto in opere misericordiae id g̃ negauerunt
elemosinam pauperi ob compassionem naturalem affectum g̃ scitis non pascere
Xpm non ē ne negare elemosinam ex amplexibus Dei id pauperis ita pascere
Xpm non est dare elemosinam ex amore Dei id pauperis ipsius

Quare legitima est ex hoc testimonio tantum colligitur fructuosa
tus et retributionis quia eterna Xpi opera misericordiae quae fecerunt mi affec
tuosi honoris et reuerentiae g̃ humanitatis Xpi quod non negamus eterna
non colligunt opera misericordiae facta ex solo fine virtutis adquisitae et mun
danae regni g̃ etsi non fuerint facta ex affectu ex pio honoris et reuere
tiae g̃ humanitatis potuerunt fieri ex affectu ex pio chantatis g̃ Deum
pono hunc est legitimus sensus ex eo stat quod Xpi Dni sententia stabit
est ipsa humanitatis ergo illa vba esurisse et dedisse mihi manducare
non sic vba diuinitatis id humanitatis quod esurire potuit et alia non com
moda pati ita quae admiratio iustorum hoc tantum quinque scilicet non regum
ad mirandum affectu reuerentiae ex pio g̃ Deum hoc et hoc docet Xpi
sententia sine vlo vel requirat affectu ex pio chantatis g̃ Deum de quo
vita dicemus neq negat neq affirmat

Ad 4m testimonium Xpi cum potu illum aquae frigidae dantis et ex
affectu charitatis quod dandum debuit in nomine Xpi id tendit Ad quos ex doctrina
nostrorum Aguen. et aliorum Patrum tunc elemosina dari in nomine Xpi g̃ datur ex
fini honesto n̄ ex adiuncta et mani gloria id quidquid sit de vero sensu id dictorum
Patrum illud debet esse certissimum in praedicti loci euangelij et dici faciendum in nomine
Xpi quod sit in reuerentiam et cultum eius ut stat ex Mar. g̃ ubi dicit quod dederit
vobis potum aquae frigidae in nomine meo g̃ Xpi estis g̃ in sensu euangelij
dicendum est dare pauperi in nomine Xpi et dare g̃ pauperi Xpi quod fieri non potest
sine recordatione expressa Xpi Dni et affectu amoris et reuerentiae g̃ illius Do
mini qui largitur pauperi propter amorem Xpi quem colit et reuerentur ut Verum Deum sanguine
et exaffectu charitatis quod saluatur ipse testificari vr. eodem loco cum inquit quisquis

capit Deus paenulas in nomine meo meus capit et qui me suscipit suscipit eum qui misit me

Ad 2am hanc obiectionem insurgit emulatio Scholastici Trident. sess. 6. cap. 16. ex quo colligit ea Scriptura Euangelij quae dicunt minimis meis potus aquae frigidae dictae ea per exaggerationem et per derisionem potus aquae frigidae a deo remunerari et per exemplum minimi opens significari deinceps neq illud omittendum, quod sicut in sacra scriptura bonis usque adeo tribuat ut etiam qui dicunt minimis istis potus aquae frigidae praemiari Christus in caelo sua merced charitatem Dei, cuius illud usque adeo per dictam exaggerationem significat ut satis constat ad dare potus aquae frigidae a fidei exercitium charitatis quae Deum in eo opere minime ad maximum designet neq charitas excellentissima Virtutes Euangelij intelligenda de minimis alicuius magna facta exercitium honesto Virtutis tamen adquisitae

Nihilominus potus aquae frigidae dicuntur in exemplum minimi operis in quibus secundum Valorem et meritum ad secundum laborem assumpti ostendunt eius Christus ostendere in eo opere multas nec hoc indigere magno apparatu ad premendam Vitam aeternam et ita adduxit exemplum facilis nec sumptuosi alicuius mandati quale tribuere potus aquae frigidae qualis ut inquit Hieronymus manat ex fonte in calido quidem sine impensa ignis cale fieri non potest

Antiquas satisfaciamus testimonijs Trident. observandum est multa locutiones inueniri in sacra scriptura ad Patribus aliquas affirmet in una nra Vigilius et alicuius meretur vita aeterna ex his tamen non sicut colligitur opera Virtutis acquisitae in diligere impetrio charitatis ad promerendum Regnum celeste quae Scriptura ad Patres dum loquuntur de subiecta opens meritorij non excludunt dictae circumstantias quas cum scola requirit ad meritum ita affirmant opera Virtutes moralium sicut fiant ad Theologos plegos ea meritoria aeternae vitae nemo enim dicendi nomine secundum eleemosynae ita abstracte significare subiecta opens Virtutis ut ea si non fiat ex fine honesto et fidei extra statum gratiae valeat ad meritum Vitae aeternae igitur quemadmodum iste dud dicit finis honesti extra statum gratiae intelligunt inclusa in opere quamtumuis abstracte significato itaque illa ad fiat exercitatio charitatis

His suppositis ad 1m testimonium Trident. Exc. 19. cap. de Regno Christi nos quae dicitur excludit relatae charitatis a bopere satisfactionis ut sit meritorium Regni quinimo Ver. includere non in Voi immediate precedentibus dixerat hic opera paenitentiae frequentanda ea ab his cum vero animi dolore Vera autem contritionem et dolor paenitentiae de charitate demde eodem loco dicit praedictis operibus hoc Patrem fieri Xpo Jesu qui peccatis nris satisfecit Xpo autem non satisfecit exercitium Virtutis adquisitae ad alia excellentissima charitatis itaque dicendum quod operationes satisfactoriae hoc iuste ea satisfactoria poenae temporali non indigentes ea meritoria

Dub. 11. art. 3

Regn. q. mihi ē tollere reatu pnā. impertiri qui relinquit extremū culpa
gia meriti augmentu. gra charitas ē visionis ē caussa. n. ēnt q. minor
sit pg. bonu. hoc iustu indigeat impetu charitas ad meritu vitā dtternā
ē. n. indigeat ad satisfaciendu pnā temporalē

Ad. testimoniu ex xii. 6. cap. 10 Rsdeo modo ter. dicit ex
posse loqui de illis operib. qq fidei cooperat opera d. moralia virtutis adquisita ut sup.
dictum. n. indigent nostra fidei exp. intellectu ad salutē sup. peldunt a nobis nat. qua
hemq. de honestate operū virtutū moraliū cooperat. qq fidei p. dictis operib. q. Xpo
mit. obiecta charitas ut existet ad p. dicta opera fidei enī ut inquit Apos. p. dilect.
operat. Ad 3. ex eade. ii. 6. cap. 16 Rsdeo Vba Apos. abundate mihi opere
bono scientes qd labor vester n. ē inanis in Dno intelligi debent ad doctrina sue
dicta. Extenditur enī Apos. in oī opere bono hoc iusti ēt meritu vitā dtternā sit
sortiat ad Legis sup. assignatus. ēt qd intentio dicij n. sit excludere relata charita
tis. Stat ex Vbis immediate sequentib. qd desumpsit ex Apostolo hebreor. p.
scilicet n. enī iniustus ē Deus ut obliti sit operis Vris ē dilectionis qua ostē
distis in nomine ipius ecce quales dicij redit p. causa superiori doctrinā ad ex
charitatis ē dilectionis enī exhibite ministris Euangelij in nomine Dni hoc ē manu
ter ē reverentia eius

Ad. magis urgent Vba sequentia eiusdē capitis scribit nil ampli ut le
gi Dei satisfecisse ē vitā dtternā promeruisse censeant nā dicitur loquit debemus quia
quidem ex gra Dei facti. n. possunt ē ex deq. censent excludere a sua de finitione
moralia virtutis adquisita facta sine imperio charitatis q. p. dicta opera possunt pen
sata facultate nata ut docet eius sententia Theologor. p. Pons qd dicitur loquat
de operib. quā in digent gra Dei exp. ter pro n. deficiet Basilius. ē Athanasius
fidei ē exitus Vbis quā in Deo ii facta quā certe significant opera facta ex natu
dicitur ex gra Dei deinde ex Vbis p. dictis cum Xpi Jesus tanqua caput in
membra ē tanqua vitis in palmites impios iustificatos cuius virtute influat
quā virtus bona eor. opera antecedit comitat ē subsequit ē sine qua Deo grata
ē meritoria ēe n. possunt qq Vbi euidenter ostendit bona opera deq. loquit dicitur
n. posse fieri sine gra Dei ostendimus autē sup. ex dicitis Melchitano canone
Dei Augus. lib. de hereticis cap. 88 gra quā in libris ecclesiasticis commendat ē
ab ecclesia requirit ad meritu quamque turpiter resciebat Pelagij ēt assertio
charitatis exigua solvit q. arg.

Ad 5 ex eade. ii. cano. 3. Rsdeo modo na. illicanon exquirit Vbis
affirmat opera meritoria tuborū fieri ex gra Dei vita n. debet ēe meritoria
qq p. dictis operib. nil desunt ad meritu vitā dtternā ē observantia Legis
hoc statim illa enī opera ea supponunt haec relata charitatis nā illa Vba

quā

Ad merend

fundum existimantes 2ª gra. Deque fuit Controversia cum Pelagio fuisse 2ª gra habitualem, et quamvis D. Tho. in hoc ar. dentur gra indistincte loquat nos clarius dat gra duas dubitat. Distinctas nos debemus alteram de gra simplici 1ª alteram de gra habituali quam Augus. vocat gram remissionis peccatorum.

Dubitatio 1ª gra simplici 1ª cadat sub merito siue dicto siue de gruo

1ª Sententia est 1ª gra. Nam nobis ex meritis futuris et parum horum est gp. Bonum Deus gratis ita Alexa. 1ª p. q. 18 membr. 3 ar. 3. in corp. ad 2 et 3. in ch. nat. et Albert. in 2 dist. 26 ar. 3. fundamentum huius sententiæ est quia quicquid acquirit ad meritum de sit prius tempore premio et retribuitur nam merita dei Deus inuenit gratis et premiat peccatori. Patribus Veteris testamenti respectu quorum erant posteriora tempore et durat per extha per non repugnauit 2ª gra. dari in ordine futuri operis de quo sequis dicat saltim repugnare de meritu sit posterius premio causaliter et origine aferens esse sub instanti de differentia ergo posito sit, et dat quia repugnat de primam tribuat mihi equum et arma in primum boni Regis equi et armorum qui sperat a milite quia non repugnat de meritu sit posterius premio origine et causalitate 2. Item potest utquis vendat vineam alteri pecuniam quia sperat recepturum ex fructibus vineæ et malum de re negotium non repugnat meritum esse posterius premio tempore et causalitate.

Hæc tamen sententia falsa est et absurda quamvis existimant fundamentum quidam Theologi huius dictæ existimant prædictam sententiam eo maderem cum hemore Pelagij aut semi Pelagianos existimantes 1ª gra. dari nos in ordine alicuius meriti de recura prædicta sententia nil hæretici imponendo hemore 1ª gra Pelagij et semipelagiani tendebant gra dari ex meritis antecedentibus demerito aut saltem nil dixerat. 2ª gra prædicta hæretica loquebant de meritis nudi arbitrij nostri demerito procedente ex gra Deo Patres Antiqui semper impugnarunt prædictam hæresim exillo Apos. 1ª gra ex operibus iam non est gra hoc est gra retribuit operibus nudi arbitrij non est gra neq donatio liberalis. Alterum prædictam sententia non loquit de operibus antecedentibus de subsequentibus gra neq de operibus nudi arbitrij de effectibus aboris aboris gra quamvis sit falsa tamen absurda sententia diuersa alio et a sententia Pelagij et semipelagianorum de dicentibus quibus semipelagiani loquebant de operibus subsequentibus gra dicebant enim Deus dare hoc gra meritum quod habitum est si videret ut aliud existens. Sub. 1 de prædestinat. Sanctus a cap. 13. usq ad 19. de semipelagianos loquuntur de operibus posterioribus gra non causa electa de tempore affirmarunt enim Deus dare hoc gra propter futura ex nudo arbitrio non existens gra quæ sanguebat Deus diu longe diuersa et est sententia est

aler

asentimà Alberti et alegato

Vara ig it rad e g aduersat illi prio euidenā Lumē naturā nō adiut
mento tm eni est prīu operis meritoriu g n̄ potest dari in retribut 3. qui
utalit repetamq; obseruandu e causas ee sibi inuicē causas in diuerso genere
n tamen necdū Vg. scālis Vnā e causa efficiens sanitat et sanitas e causa finalis respectiu Vnā
necdū eandē genere causē f efficientis f finalis n causant ad inuicē, g declarandū dat
exigno modo loquendi particula eni g denotat causa efficiens et particula ut causa finalis
qua ppt rideā Vnā non dicim Vnā ut sanitas sit et Petrus sanitas est g scia fuit Vna dormi
dicim et Petrū sanitas et ut scindat Vnā neq dicim Vnā scindit g sanitas futura et
hac supposito d dicta sup opinione ita arguit Deus largit nobis gra, ut bonus
futur sit g n largit illa g bonus Deus futur erat hanc Aug 3. epbat Augu. lib.
3 dep doctrinā sancti. cap. 17 et Dalez Arausic. 2m canonē 25 nec exillo ad ephes
3. ita argumentant elegit nos in ipso antemundi dicunt 3. ut essemus sancti et im
maculati coram ipso g n elegit nos g futuri eramus sancti nā aliter electio quā causa
efficiens meritoria nostra ppendere a meritis tanqua a causa efficiente g e impossibile

2o d Candez sententia ita arguit potest fieri Deus gratē mereret
gra seguret prior ee in Deo ordine rōis cognitis boni Deus qua voluntate
largiendi gra g causa Vocatio donationis p̄cedere debuit ut p̄missa sequens est
impossibile nisi Deus posset Deus videre bonus Deus gratē misericordiā Vocationē gra
qua p̄cedit ex voluntate largiendi g gra n potest ee prius boni Deus nisi
tractu et inducta misericordia gd videat aliquis bonus Deus futurus sub Dei
donaret gra p̄uidet a Deo scientia media ante voluntate largiendi gra deinde
tuchi illig Deus p̄mus sub odit mouere Deus ad donandu gra d hic e g tuta
et nemini Deus neparet gra efficaces g deo dicit p̄uidet ubaliqua odit bonus Deus
dicit dicim ex premissis gd e exigno sententia Augu. lib. 3 de p̄destinatione
g 2 dicendū sed Deus voluisset Dauerē Israēm de futura illā media qua de
facto Dauerent g et allegat malecti gra p̄uidet bene Deus sit alia Vocatio

Ad 1m arg m Dranij Rō cath exdoctrina Petri hic ad 3. inst
equus arma exuna parte et gra exaltera ee mīgne de scientia g bonus
Deus equū armorū n̄ p̄cedit efficiens a equo arma sed a desiderio et
peritia militaris alias Iuste gra p̄cedit efficiens a qua gra et mīgnā qua
qua albedo arbitrio et ita n repugnat equus dedē equū bonus Deus et
pugnatare dedigna dreuera hde sit ut n plene exaurit de efficacitate arg g n̄ potest
negari bonus ussus equū armorū p̄cedere a equo arma saltē tanqua a bini
trum sicut bonus usus gladij dicim p̄cedit ascisum et gladio gd ita Dauerē hic et Deus
equus occidi miles ut bene utat eo g n occidi g erat bene Deus g cade deo mo est
de largit equū armorū qua ad p̄sens qua ppt hoc existimo ant ee falsa silicet

Dub. t arhaly 8

posse dedi legem darma ppt bonu vsu m̃ltu mag sensibiliu ordine mg fieri debeat
Dedi m̃gnu futuri vsu reuera dedit tñ psentis pricipal et deteriorat mag m̃ p̃mu
futuri vsu retribueret deberet et suspensa translatio dominij donec satisfieret ht
tulg retributionis et ita quamuis Vr. pdere sanctio qui tantu p̃cessit commodato
qui quide gratuita est et liberalis ad effectu futuri vsu et postea dominiu qui traderet
imp̃mis subsequutis facinore et bono vsu sd nr alias aqua sitit nr et alienu Thu
hic ad 3. n. Vbi recte expendant

Ad 2m dedo posse vendi uinea alicui ep̃cio p̃cipiendo ex fructibus vinee
negatamen posse dedi gra m̃gnu futuri vsu et enim satis discrimen int utrung q̃ re
Vendita et p̃ciu eig n̄ hent necessariu ordine prioris et posterioris sicut here mee
et p̃mu meg emi res vendita tradit ut p̃cium futurum sit meg q̃ futurum erat sd tradit
post equalitate dati et accepti qui et ht subquo transferit dominiu in tractu emp.
tionis et Vendit̃onis nequit ait Aris. 5 ethica m̃ oi commutat̃ iusta inuenit̃ q̃
passu hoc et damnu et lucru Venditor enim abdicat a se do m̃nia rei Vendite
et loco eig adquirit p̃cium pecunia si enim utrung reg utile simul haberet et pluris usurpator
Vsurpator si neutrum haberet patenet minus haberet Emptor ming quam debebat hic
et ideo dux suorum p̃cium tractanit substinendo tractura rei Vendite et phamdo
Ethuit equalitas int utrung tractentis nam emptor eius tractanit abdicando se
dominiu precium et nesimul habeat re Vendita et p̃cium eig et ita sit pluris usurpator

Hoc supposito q̃ res Vendit̃ delatas sit in certu tempus d̃ passum
assignat hoc modo Venditor quide statim abdicat se dominiu Vinee V. g. et loco illig adqui
rit p̃cium alias toto medio tempe patet minus et emptor toto illo tempe et pluris usur
pator sd adquirit act 3. et ius aduersus emptore quod actio tantum de sumat acqui
nea Vendita q̃ sicut n̄ possit emptor statim quemin Virtute actionis actio tamen
exp̃rendi Vendi potest et tunc eo puncto utiliset similit emptor d̃ parte q̃
dominio Vinee qd accipit abdicat statim se libertate et indemnitate qua fru
ebat antequa traheret subiecit emptis actionis Venditoris et incepit ee subiu
illig exquo sequit et tm tam d̃ accepti in p̃dicto tractu sufficiens et durans ante
tradit̃ p̃cij p̃cipiendi ex fructibus Vinee et ita quamuis tradito p̃cij sit poste
rior tempe Vendit Vinee n̄ ee prior causalitate q̃ res Vendita n̄ dat̃ p tradit
p̃cij sd acquisit̃ tuns quod simultanea cum Vendit semel autem transacto
minus res Vendit̃ in emptore et cum periculo illig nihilotat qd p̃cium rei Vend
dite p̃cipiat ex fructibus eig q̃ hoc accidentariu est et qse n̄ p̃tinet ad tractu
Tractu sicut p̃tinet ad donat̃ 3 grad qd bonu vsu sit fructus eig

Ad obiecta alequis possunt duo ita pacisci Vendo tibi Vineam
meam p tanto t tanto p̃cio qd restitues mihi postannum ex fructibus Vinee
et n̄ alitunde neg alias ff potest et ordo necessariu prioris et posterioris in tribus

Ver.

Marques

Veritas et pcij eij

inuentu aliquij reperiri negando aut g̃a nullaj ut Vasq̃ez respect
Venditoni qd pcij Venea soluat ex fructib⁹ na peccunia eunde valore hi unde
cunq adquirat n̄ potest deduc̃ in medium qd pcij n̄ soluat aliunde ut Vasq̃ez aduce
ret Tractu repellenda est tanquam stulta Igit massilienses qui dicti sunt de
religiosi seuieriles Pelagianor hereseos damnata magna ex parte temperante
admistione sensu innocentes dixerunt Igra dari nobis initium alicuius operis bonj
quod exilium ad agendum sumendum exordium nrae iustificationis nam quod illud oppugnat
quod penitus annullam affirmant apertissime aduersus ecclesiasticam
nram Deus auxiliabitur ad iuuare et promouere gressum nrum conatus quamquam
nos sine massilienses hoc docent Labori humano subuiniendo gra Dei quem he
mo doctissimus et eruditissimus meritis Vasq̃ez 1ª 2ª disp. 92 multis impugnauit acerbissime
demeruerant autem tria fundamenta massiliensium 1º gratiae Dei expectare voluntatem
nram ad largiendum 2º gratiae inferre manifestum Dei liberum arbitrium deliberandi regendi
se habendi addi ad gratiae arbitrium ut inclinaret 3º gratiae Dei uteretur ut dominantis imperii
aptis et rectoris moueret enim arbitrium ut quae uellet ad finem ex hoc utrique disposita

3º gratia est exortatio et correctio peccatorum sine ea potestate non est
ad poenitentiam gratia sine qua non possent illa autem here non est nisi gratia
te exortatio vocem pro mente audientes
te et frustra videretur fieri oratio cum inuocat Deus ut possemus obtinere gratiam eius
quod peruenire deberet conatus nros et ut subsequi nisi adiuuare

In hunc errorem tendit Vasquez in locis aliquos expressis Patres
et exactos scholasticos aliquos etiam incauti sapisse fuisse ceu quod non est nobis memorandum
illud tamen debet et certissimum Aug. ita discipulos acerrime restitisse huic errori
et exitiosae doctrinae ubique disputatione et praesertim in Concilio Arausicano 2º quod con
gregatum aduersus massilienses in quo multi canones editi fuerunt quibus dicti errores
damnati et praeque in canone 6. Quem fundamentum massiliensium et definitum adiu
torium gratiae Dei in ea subueniendum Laborum humano et eos labores humanos adiutorio
gratiae hoc autem doctrina catholica multis ante expressa erat in scriptura ex qua subtiliter
ea deduxit et elicuit Aug. Docebat enim in illis locis quid habes quod non accepisti et autem
accepisti quid gloriaris quasi non acceperis et rursus 6. alterum duo fuit hanc sapientiae
et scientiae Deus quis prior dedit illi et retribuetur ei petrea exilio inuentus sua
quemcumque mepatan aparuit his qui me non interrogabant et tandem exilio
Romanorum et gratia exoperibus ea non est gratia

Hac autem aperuit ex qua fluxerat error massiliensium deserui
mus exilio loco Pauli nimirum gratia ex operibus nudis arbitrii ea non est gratia
gratia non donaret liberalitate sed exequitate retribueret pro meritis accepto
Stat enim liberalitatem ee moueri ad ut bene faciendo deum animum ee mouere

Dub. 2 art. 5

recorde quid exacto affectu subleuande miserie largit Pauperibus, quid largit Ambros. hospitale, ee remunerationis affectu aliarii de se gerit ut sit gra dei liberalis elemosina miserecordia necne e non dan exoperibus mudi arbitrij aliosquin non erit gra sed retributio ut vanguit Apostolus

Ad Virget grauis difficultas q non derogat rei gre qd retributio incomparabilis maior sit propere minime nec quid quid retribuit ultra exigentiam operis gratis offert videt q non offert Examinet igit exmia liberalitate accipiendi sicut ex testimonijs scripture satis excludat merita diuina prime gre non tn excludit merita debitum quale debebant Machabei

Ut huic arg respondeam obseruandum est duo ee genera donationis alterius donationis simplicis alterius donationis obligatorie donatio quidem simplex illa est qui fit tm ex solius amoris et beneuolentie et ex deliberata non fit per aliquam ex necessitate beneficiendi voluntate donatio vero obligatoria fit tm obsequij accepti et debiti donatio remuneratoria seue antidoralis hoc supposito respondeo ad arg tm totaliter tollit nata gra et simplicis donationis ratio nihilum alicuius operis quantumcumque minime q eo ipso non fiet solo amore diuino transiret in natam antidoralis donationis et tunc diceretur est deus nobis gratis suam ex misericordia et liberalitate ad ex gratitudine q ad gratitudinem tenet retribuere pro beneficio accepto et cum excessu et superabundanter ita docet Aris. 5 ethicorum 5 et ex eo D Tho. 22 q 106 ar. 6. in corp dicit ad 2m et 3. aij rog redit optime q hoc interest inter iustitiam et gratitudinem qd iustitia non retribuit superabundanter sicut gratitudo nec cui debetur iustitia sit qualitas habitualis et accepti retributio superabundans tollit debitum iustitie q tollit debitum ad q debitum gratitudinis et reuerentie retributio superexcedens non tollit debitum gratitudinis quin potius auget q quanto debitum maius retributio tanto magis refert gratitudinem Eleganter dicat D Tho debitum gratitudinis ee interminabile quia non impletur in vita in cuius debito debitum habile est igit cum Apostolo dicamus gra dei ergo nos ee donata simplici facta et exacto affectu amoris et misericordie recte intulit significata exoperibus supplequibus cum et quantumcumque minimis ea non fiet gra q non fiet misericordia de gratitudine seu debito fuerit aliquo inde optime Sanctus Prosper de excerpta Genuensium dub. 4 sic inquit non ipsi fuerit eorum aliquid qd priores darent Deo et retribuerent illi quia nihilo eum saluos fecit eos psalmo 55

Ad aduersus quod dicta obiici potest difficile arg tm donatio facta amicitia et donatio simplex eo solo qd excedit quantitatem muneris et obsequij

accep

accepit et tamen retribuit galeotus non tollit mala simplicis donatio
nis qd fiat galeotus si partem sit. Pono qd donatio facta meretrici
sit donatio simplex qd aut qa si est antidorata in tanta summa dominus
ay in scientia non acquisita ob turpem causam si ob noxia restitutionem ut
exp[lic]e docuit Ag[ustinus] epi. 54 qui et hinc inde non sane 14. q. 5 ubi docet
ecclesiam teneri restituere quidquid accepit ob iniustum patrocinium

Huic arg[umento] non satisfacere quidquid dicat Ioannes. Factameretrici
ne ex simplici et non antidorata qa facta est quibus ex turpi et de
merentia nullius valoris sit nec actus peccati nec obligationem alicuius de
re pacta simoniaco possit retineri in scientia qd est absurdum, fidelitas
stabilitatis non satisfaceret qa quamvis actus meretricius nullius sit valoris tamen
magni damni causa Deus est tamen cultus auctoritatis secundum sensum
qd satis est ut sit mala strages emptionis et venditionis et ita qd retinendo
pallio opere non donet simpliciter ob causam et remuneratione neg obstat
qd actus meretricius non possit fieri sine peccato qd aliud est non posse fieri
sine peccato et non posse fieri sine iniustitia et quamvis meretrix peccet
qa castitatis faciendo visum corporis et accipiendo pecuniam deo talem
accipiat antecedenter licebit tamen peccet qa iustitiae qa nihil exhorquet
ab invito et ita non tenetur ad restitutionem

Dixi notanter si accipiat pecuniam antecedenter ad visum corporis qa
tunc peccat necessario eo qd patiens scandalum veneream insertit in ap[osto]lum malum
et cooperatur libidini alterius nam si post visum corporis recipiat non peccat
necessario qa non cogit ad plenam actus pravitatem eo qd qui solvit pecuniam non
cogit solvere et adhuc tempus potest emendare solutae attendendo fidelitatem
promissionis qd motivum honestum est actus adeo meretrix potest accipere non impediendo turpitudinem tanquam debitum ex fidelitate promissionis et
veritatis et ita recipiendo non peccavit neg est simile qd audivit de episcopo
monacho nam qui vendit beneficium non ideo tenetur restituere pecuniam
qa accepit propter malum non enim fecit iniuriam tribuendo ea ecclesiae
rebus sacris qa tractavit ea ut pharisaeus deducens eas in pactum subpoenae
temporalis cogitur restituere qa portatio ea facta est inhabilis ad re
tinendum sicut cui vetitum est restituere virum pungenti aurigi dant
vendendum est in mala decimonia cum meretrix nullum sit habilis
adretinendum pecuniam corporis non cogit ad retinendum eas si accipiens peccavit
de castitate

Quare cessat dubium est dato meretrici non retinenti donatum
non ad datum dantem sicut ex malitia emptionis et venditionis

Quib. 1 articuly 3

q̃ que potuit transferri de meniy gdeniy donatio facta meretrici nullo
iure subsistat q̃bus potest q̃ n̄ fuit ex voluntario pleno sed ex volun-
tario mixto cui inuoluntario nam qui donat meretrici donat coactus
qđ n̄ potest efficere sensum habeat nisi subsistat aut tanq̃ pars dona-
tionis 2ª n̄ subsistit sine pleno voluntario q̃ett donationis et libe-
ralitatis et benevolentie, et n̄ tribuit liberaliter et benevole qui tribuit
ex aliqua coactione et necessitate

Si hec sic stat n̄ plenarie facta q̃ si data meretrici n̄ posset
retineri nullo modo venditionis sequeretur sompcio resti mercedis in sciencia
qđ meretrix ultra iustum precium recepit q̃ eo modo n̄ potuit retinere nisi
qđ iuste valere potuit usus corporis que vendiderat hoc autem nimis
est durum et scrupulosum quia qđ dicendum est posse retineri modo dona-
tionis nec obstat qđ quid dat meretrici vt det dicit coactus ma reci-
pit ex voluntario pleno eo qđ meretrix negans usum corporis
nisi sub tanto precio n̄ multat primo nec facit iniuria q̃ nullo iure ex
spoliavit potentem qui primo videt adegisse ut desineret a turpi facto
q̃ facere tenebatur videns desinit intuitu precii plene voluntarie desi-
nit ma ut videtur voluntario mixto oportebat dicere adhibendam
de vexatione quatamen n̄ est pariter hic recipit regula observanda est
qui dedit alteri ad turpi facto videtur dicit iudici ut ferat iniustam sententiam
testi ut dicat falsum testimonium advocatus precatur iniuste patroci nium pre-
ne voluntarie dedit q̃ tenebatur desistere ab iniusta solicitudine et dicit
qui negat ei debitum in opus malum n̄ videtur voluntarie donare q̃ ultra
n̄ cogit ad donandum sed potius deterret a hoc operat iniusta et ultra quid dedit
alteri propter iustum q̃ gratis facere tenebatur v. g. iudici q̃ ferenda iustam
sententiam aut testi q̃ dicendo falsum testimonium iniquum nullum erat labor negotium
Lucri iniuoluntarie dedit et qui recepit tenet adrestituendum ratio est manifesta q̃ ex
iudex teneatur gratis ferre iustam sententiam et testis dicere gratis veritatem
nisi nolunt facere nisi certo precio quibus impugnant in curia litigatores et
spoliant eum in suo qđ habebat integrum testificando et ferre sententiam ad
favorem unius quo circa ex coacta necessitate dedit iudici testi iniuoluntarie
dedit dempto accepto obnoxius manet restitutioni

Ad argm̄ qđ donata facta meretrici n̄ ex simplici et
amatoriali et remuneratoria ex obsequio accepto et exhilarationis precio donata
Veretrani fem. dominium non obstat auctoritas Augus. dicit epistola 54
ma quamvis talis illicitus sit et multos exspoliabat inducendo in
herores existimantes qđ auctoritate Augus quidquid recipit de turpi causa

Deinde

Ultimo ee restituendu, tamen n̄ img bauilat possung mꝰ ꝑ tan mentꝫ tant
Doctoris, ut nil nocat Veritati ꝺ̄ co sententie

Decimꝯ Aguss. n̄ loqui in uniuersu de aduocato exibente
iniustu patrociniu, ꝺ̄ dello tantu quod recipit litigatore, nudens cū ꝑpatie
prosequi causa, illu sine periculo iniustitie cu uera iusta sit, ita in hoc
casu certu est aduocatu teneri ad restitutiō ꝺ̄ cogit donatio illesitta petentis ex
herrore planifesto ꝺ̄ heredis n̄ ꝺ̄ uenit ut dicit iniust. Pono q̄ hec est
mens Aguss. ex eo potest colligi nec sine ꝓbabilitate q̄d in ea epistola
expresse loquat de aduocato qui circumuentis legibꝫ fecellit iudice, ꝺ̄ dello
quod decet tenet̄ admonere litigatore, ut restituat alter litiganti iniuste
sententie & qui admonitio nō fuit uidet ꝺ̄ ocasa nec litigator
ille passꝫ est herrore ex suasione aduocati ꝺ̄ hoc n̄ ꝺ̄ mittꝫ q̄ teneat
restituere quicquid illi ꝑ iniusto patrocinio ꝑ herrore donatu est

Hic sicut ita de statutis oportet satis facere fundamentis illa
silentiu, ad 1m Rm nullu inferri posse liberu arbitriu ex eo q̄d primagra
ꝺ̄ independent ab oī motu ꝺ̄ opere mudi arbitriu q̄a libertas nra Vo
luntatis n̄ ꝺ̄ icit motu q̄d opere aliquo ex sola facultate nat̄ ꝺ̄m
petit ibi a Deo 1a gra sō motu q̄d ponit dicit requisitis ad agendu
ponit elicere & suspendere operatione, quamuis 2a gra ꝺ̄ ex sola
liberalitate Dei in exalequo opere nro tamen talis est nat̄ ꝺ̄ dicit
nis ut post largitu eis liberu arbitriu maneat cu potestate ad utrumq
ꝺ̄ dicitur Triden. ss. 6. cap. 5 oportune docuit his Vbis ita ut tangen
te Deo cor hois per spiritu sanctu illuminat̄ neq homo quic nichil
oīo agat inspiratione illa recipiens quippe illa & abicere potest
neq tamen sine gra Dei moueri se ad iustitia coram illo libera sua uolun
tate possit

Ad 2m Rm Deu optimu Maximu in largit̄ ꝺ̄
gra uti eū ꝺ̄minantis sō sine ulla mercede & accept̄ personarū q̄ nō est
locꝰ ꝺ̄dicte acceptioni nisi in distribuet bonorū q̄d quis exercitia
dicere & largiri tenet̄ Dicunt̄ ꝺ̄ Domini gra sua ꝺ̄ protestat̄ in
bueret cui placuerit & sine iniustitia negare in q̄t ait Paulꝰ
Romanorū 9 inquit enim Mō miserebor cui miserebor & misericordia ꝑ stabo cui misere
ri si enim dicit misereborꝫ cui misereborꝫ & misericordia ꝑ stabo cui misericordia
cors fuero q̄d Vbi satis ostendit positu esse in Dei voluntate misereri uel
& negare misericordia alteri. Rursꝫ ꝺ̄ eius ꝺ̄ primant illa Vba in hoc
potestate, sicut ex uasꝺ̄ luto facere aliud Vas in honorē aliud Vas
in ꝺ̄mptionē

Ad fausti Regiensis lib. 2 de grā & lib. arbitrio cap. 6
obiiciebat Agustino ex sua sententia hoc causa futurū iudicij eo ipso
omnes nascerent iudicandi ad iudicandi ad frustra & inepte argumen-
tabat q nemo iudicandus est de eo qđ facere nō potuit quare nō enim mala
iudicij qđ quis habuerit & nō habuerit grā ad qđ grā ea deinde adue-
rit & repugnauerit hoc aute in potestate hominis est ac p̄inde oēs
nascimur iudicandi nō iudicati

Ad 3. Respondet Agus. lib. de p̄destinat sancto ex cap. 13
dicit nō ee frustra exortat & correct peccatores q licet distributa grā
nō p̄pendeat ex nra voluntate perdit tamen ex rea dānis nigra ex ob
stinata & mala p̄destinant & sensuri p̄ medium exortationis & correctio
nis qui alees sine exortat & correctione nō inuenirent grā Dei ad neque
oratio nra manet inutilis q a quamuis impossibile sit p̄ gnā oratione ob
tinere eo qđ ipsa grā & exitatio Dei sit prius orationis sepiande ut de
finit in Arausicano 2 canone 3. possibile tamen est & quo-
die impetrit p̄ orat p̄cedentes ex prima grā impetrari adeo postea
auxilia ad strictā cordis & remissionē peccatorū & egregie ait
ait Sanct Prosper respondens Massilien lib. 2 de vocat gentiu
cap. 3. Dubitat 2° vm 1a grā habitualē & remissio peccatū &
dent ex merito saltim ipius operis supnatiu videlicet fidei spei
& aliorū qui peccator here potest ex grā Dei ad stante statu peccati

Dubitat 2° vm 1a grā habitualis & re
missio peccatorū dent ex merito sal
tim ipius operis supnatiu vide
licet fidei & spei & aliorū qui
peccator here potest ex grā Dei
stante statu peccati

Certū e remissā peccatorū nō dari ex meritis aduenti
ū operis nudi arbitrij q opera qui nō fiunt ex grā nō possunt here
rōe meriti ex digni respectu p̄mij supnatis certū ex debit ee opera
facta a peccatore ex spiritu grātiā actualis nō mereri de digno
1am grā habitualē & remissionē peccatorū cuius rōe redemp in fons

quare

quare tota d̄ mouenda ē d̄ vñ peccator p dispositōnē remotā q̄ sequitur
rata remissō peccatorū p videlicet fidē et spē alios timoris et filiū
mereat de ḡno 1ōs grās habituales et remissionē peccatorū

1ª sententia ē negatiua quā tuet acerrime Scot. lib. 2. dē
nata ē grā cap. 9. ē ex Antiquis capred. Petr. de Scot. Ocā et alij
quos refert Vasquez. disput. 112. cap. 1. ē Lorca disput. 50. de grā
1mi. fundamentū est q̄ si remissio peccatorū daret ex merito peccato
ris debuit ḡnus dari et excopientibus grā ide ē iustificari ex meritis et ex
operibus iustificari. Sed iustificari ex operibus absurdum est ut dixit Apos
tolus Romano. 3. et 4. q̄ ḡd dat ex operibus nō dat ex grā sed ex debito
ut docet Paulus Romano. 11. 6. Si remissio peccatorū daret ex
merito ḡnus nō daret grat. q̄ ut docet Trident. sess. 6. cap. 8. iustificari
gratis ideo dicimur q̄ nihil eorū q̄d iustificat p̄cedentis siue fidei
siue operum ipsa iustificationis grā ē meretur

Neg. satis respondet illi qui dixerit 1ōs grās habituales
dari gratis q̄ nō dat ex merito dignitatis quoniā ut vidimus dub.
p̄cedenti meritum ḡnuit tollit rōnē grē et simplicis donationis
sed meritum et mercedis ut correlatiue rō remissionis peccati nō potest
heri rōne meredis ut docet Augus. epis. 105. q̄ nō dat ex aliquo me
rito ex ḡno et ḡnitate q̄ absurdum est remissā peccatī dari im
pijs nrīs operibus quidquid autē dat ex merito nō quamcumque
sui parui dat impijs et illis

4º q̄ nemo potest mereri apud Deū quē fecit nō
una nisi prius satisfaciat et reconciliet ei q̄ mereri et obligare alterū
ad retributōnē et nō potest cadere obligatio retribuendi meritū quādiu est
nisi prius tollat damnū q̄d patitur et pmium q̄ quādiu peccator nō sa
tisfacit Deo quē offendit nō potest mereri apud illū vide 2º apud
Patres nō meminī hāc rem meritum nisi ubi et ḡdignitas et equalitas
q̄ affirmare opera peccatorū ee meritoria grē et remissionis peccatorū
est insolens et inusitata loquutio

Sententia 2ª affirmativa tenet D. Tho. in 2. dist. 27
ar. 4. ad 4. neg. sibi ordinē et articulo mentē ejus enim sincera et
legitima expositio sit ejus eandē sententiā docuit Bonaventura quem
sequuntur Marsilius Hugo Rosinus Tabienus et alij quos refert et
sequit Vasquez ubi sup. cap. 2. huic sententiæ pro quo fundamen
tum et auctoritas Augus. qui ut inter ostendemus exp. sic Deus affir
mat fidei et operi p̄cedentia ex fide in Christo peccatore aliquale meren

gra remissionis Peccator

Licet utraq sententia Concilij Trident. iudicium pferens existimat q̃ ee desiderio nomine et ita scribere in decreto dia, reuocandi Auctores utriusq q̃ si ppne et in rigore utamur hac voce meriti n̄ est dicendu remissione peccator ex aliquo merito dari q̃ causalmat pbari efficaci rōnis 2a sententia q̃ si pdicta voce uteremur impune dicere possumus 2m gra habituale et remissa peccator pduci ex aliquo merito q̃ dat ex fide tanqua ex dispositione Deo accepta et impetrante ablōne remissa peccati

Ego vo existimo neq; ee denomine neq; ei est fore prorsus momenti q̃ ad Theologu spectat curare de nomine dumodo sentiens bonum. Tu q̃ ut est in potestate ex verbis ordinatis plane uti queris habeas. Tu q̃ oportet abstinere a modo respectu loquendi neq; hæreticis ꝑ nomina hæamq; odia videor ecclesia imitari Doctis magni fecit quæstiones aliquas de hac voce ut quæstione voce homousion et alias similes ad quas hanc disputationem n̄ ee de nomine ad de re ipsa q̃ si dixerimus pdicta opera supnaturalia ee meritoria de igno remissionis peccatoꝝ cogimur dicere Deum tribuere remissa peccati propter ea, nris et remunerare opera nostra remissa peccatorum et impetrationem 2e gra habituales cogimur etiam dicere remissionem peccati nec peccatis nisi ea hæreticis fide et alias dispositiones n̄ ee donata simplicem ad amicitiam et remuneratoria q̃ dat ex aliquo merito dari inquam etiam Deum remittere peccata hoi vere pœnitenti ex affectu gratitudinis nimirum pro obsequio ad accepto q̃ si dixerimus pdicta opera n̄ ee meritoria aduc de igno remissionis peccatorum dicere cogimur Deum n̄ retribuere remissa peccati propter nos ad donare peccata hoi dispositio et impetranti n̄ra fidem remuneratione fidei et oratione peccatoris licet ab illis moueat ad misericordiam sicut nos mouemur clamore pauperis, addando eleemosynam n̄ tamen retribuimus in remuneratos ei dicendum etiam remissa peccata ee donata simplicem et n̄ amicitiam adhuc nec pdictis nobis et Deum remittere pœnitenti peccata n̄ ex gratuita dione ad ex pura misericordia. Hæc pdicta disputatio n̄ ee de voce ad dere

His ita psuppositis sit 1a pars opera supnaturalia quæ fiunt a peccatore n̄ sunt meritoria condigni 2e gra habituali et remissionem peccatorum hæc pars ee extra dubium apud omnes. Quamvis alij aliter eos affirmant nobis vr. hoc unico fundamento efficaci probari q̃ nullus possit

celus

...ctly stando stato pecc. è meritoria de Condigno bonorum supernaturalium remissionis peccator. q.d. dignitas meriti consistat ex parte operantis statu iustitiæ et sanctificationis qd ita pbari potest. Peccatis è digne ultimo supplicio ppt culpa q.d. non potest ee digne remissio peccatorum ppt meritum reputabitur hoc ee digne et iuxta ill. ultimo supplicio damnatione et exaltem remissio peccati et relaxat pœnæ q.d. qui digne est remissio peccati digne è tabi cui debito pœnæ æternæ qd dimittit ; est culpa. Hdc aute duo scilicet meneri relaxari pœnæ ipsa tradictoria is q.d. peccator meo statu non potest condigne mereri aliqd donu supnatle quo promoueat ad æternam recte q.d. Augus. lib. 1 ad simplicianu q. 2 meritis nequit impetrari gra nisi pœna debeat.

Format q.d. aliq. possit mereri impetrare condigno vitæ æternæ qd est hereneu ut late ostendit Vasquez 1-2 disput. 216. p. hoc probat sequentia q.d. qui meret de condigno remissio peccatorum meret gra filij adoptiui gra aute filij adoptiui statuit homo tanqua fiat digny æterna hereditate q.d. qui meret de condigno remissio peccatorum saltim remote meret beatitudine Regni celestis meretur etiam fieri digny æterna beatitudine

Ad 2.um nilomin q.d. dicta opera vere sunt ex se meritoria de condigno ad gra habituales et remissionis peccatorum pbatur ex dicta sententia Augus. pluribus in locis qua mox referemus et examinabimus nunc aute ne in aquiuoco laboremus oportet ut habeamus vera discrimen inter meritu de condigno et meritu de congruo et pluribus omnino breui. Dicendu est meritu de condigno ee meritu ad equalitate hoc est cui adequata retributio et premiu seue remuneratio fiat ex iustitia seue ex equitate seue ex rigida gratitudine meritu vero de congruo è meritu inequale et infery retributionis natura ut videmus in duobus precedentibus de gratitudine spectat retribuere et abunde et ex supra exigentia dignitatis et muneris Dei regis accipere dicimus q.d. dicta opera Peccatoris in statu ee disposition ad iustitia ad ex meritu congrua tamen et impetratiua gra remissionis peccatorum q.d. qua impetrant Deus retribuit gratis superabundanter.

Hdc 2.o q.d. pbat efficacissimo testimonio Augus. epist. 105. ubi ostendit contra Pelagium dedit hereticu quanda gra qua dixit gra impietis et quæ nullis meritis nostris pcedat quam tamen donum et munus et respondens expressa Pelagij hanc gra posse dari

Duo Z arhcuz 5

in remiss peccator, replicat remiss peccatorũ ee ella gra quo communicat Augs. Pelagij tenebat ee ro remissio peccatorũ n dat sine ee merito nay fides qua impetrat remiss peccatorũ meret illo salte merito quo dat bona gr nos vocamus Dona impetratoria Vba Augs. si possunt dici remiss peccatorũ qua gra qua nullus meritũ precedens dat quis enim bona merita habere potuit Peccatorũ ee neg ipsa remissio peccatorũ sine aliquo merito est ee fides ea impetrat neg enim nullu ee meritu fidei qua fide illi dicebat Deus ppitius esto mihi peccatori descendit tustificatus in domũ suã humiliatus q semp ee quise humiliat exaltabit.

Ex hoc testimonio Augs. colligit 1o quidquid impetrat a deo donu aliqd signate ee aliquod meritu illius q Augs. colligit fide mereri remissa peccatorũ q impetrat illo ubi notandu ee insigne discrimen inter clamore pauperis et oratõ peccatoris facta ex fide ad impetrandã remissã peccatorũ nã clamor Pauperis impetrat eleemosinã sine meritu aut subsequio q eleemosinarij oratio vo Peccatoris impetrat remissã peccatoũ cui aliquo meritu q Deus ex iustitia dicit minimis est q clamor Pauperis tanta est misericordia misereãt aliena qua moueãt alios ad misericordiã. Ad terzu ee reuerentia et cultus q illi exhibet quis fidelis oratio oratio vo Peccatoris non solu ee manifestatio misereãt sed etiam et cultus qui exhibet deo nay deo religiosi cuius oratio nra qua delectatio quidã beneficientia diuina tanquã principis et superioris qui non solu fidelis oratio nra sed festis et honorat quasdã gratis tribuit eleemosinas ad clamore Pauperis non operat ex gratuita misericordia sed ex pura misericordia q non retribuit aliquid ex obsequio accepto nullu enim est deus vt dimittens peccata ad clamore penitentis retribuit aliquo ex gratuita misericordia q ipso clamore religiosi cultus et sup deorum

Colligit 2o mentis Augs. ee quo exploratum ipse eius aperte tollit remissã peccatorũ non dare sine ullo meritu sequũ dat exercitia fidei qua illa impetrat

Respondet tamen Dominus de scto Augs. non affirmare in ipsa fide ee meritu aliquod impetratorium remissionis peccatorũ sed fide impetrare per dictas remissiones q ostendit modum quo possimus impetrare a deo spiritu Orationis ad remissionem peccatorũ et hanc ee Augs. mentis nihil colligit ex lib. de spiritu et litera cap. 13. sed hoc solu non mouet impugnatos Augs. eius exp

De merito

...uine. Ostenat meritu aliqd in ppa hoc. Dicendu ...
...logo aliq̃ gra p̃ quã remissione peccatoꝝ qđ deꝰ nie ...
...na remissio peccatoꝝ inquit Augs. dat ex merito fidei neq̃
capello 13. de spiritu & littera explicat doctrinã huius loci ...
Augs. distinxit diuinum in Legẽ Vetus & euangelicã q̃ appellat
Legẽ fidei q̃ lex antiqua ostendebat bonu & malu ...
Deus ut homo declinaret a malo & faceret bonu. Lex autẽ fidei
hoc e spiritu gre euangelicã suministrat vires ad obseruanda Legis
& vitandu peccatu qđ ideireo longe diuersa e a doctrina huius
epistole et nihil ei cõtrariat

Respondet 2o Dominicꝰ de Soto Augs. nõ loqui de merito d
gruo ꝛ de digno nisi de quo Peccator impetrat remissiõ peccatoꝝ ꝛ qđ
iustꝰ sibi mereat augmentu sanctitatis et gre Verisimile inquit est
publicanu de quo loquit Augs. q̃ meruerit ...
...catu ꝛ hãc interpretatio fidelis est ex Verbis Augs. Efficacius Diuinu
potest i q̃ Augs. apertẽ supponit publicanu illu sequutu ee ...
fidei remissã peccatoꝝ p hãc autẽ nõ debuit homini ia iustifi
cato ꝛ crescẽti ad iustificatã. Deinde Augs. vrget Verbu euangelii
de audit hic iustificatu nimiru ...
...ascendisset peccator et extra statu iustificationis nisi dubiu
Publicanu iustificatu ee in templo cu humiliter orauit dicẽs
Deꝰ ppicius esto mihi Peccatori Iande Augs. nõ loquit de
merito p fidei quale e dignu ꝛ de quo q̃ merito tenuit dicere
petratoriu q̃ nos digne appellamꝰ inquit enim neq̃ ipse remi
sio peccatoꝝ p̃ue alicuius meriti e ubi notanda est illa vox
alicuius qua sine dubio diminuit quantitatẽ meriti et nisi ne
q̃ eni nullu e meritu fidei ac si aperte diceret ex loquit de me
rito aliquali

Has dicta inte pretationes & exhortas quede damentes alieni
alienq̃ adhibet soto quas recte refutat vãs quos ubi sup capd.

Igit D Tho. nõ 2o arg hui articuli adducit testimoniu
Augs. dicentis fide mereri iustificatu ꝛ respondet Augs. retractasse illa
ꝛ in alia sti nimiru in ista fides nie donu Dei qua retractat lib.
2o retractationu cap. 23.

Ad hoc testimoniu D Tho. nõ preiudicat nre sententie q̃
D Tho. nõ citat Augs. in dicta epla. ꝛ ad sup psalmu 31 quare nec D Tho.
Dicendꝰ Augs. mutasse sententia q̃ docuit in dicto testimonio de mle

Nec ppa. fides nra donu Dei docuerat Augus. antequa Episcopat esset
stat ex dicto loco libri primi retractationu cap. 23. Caterqa iam facto
mulleb. Legit p dicta ppa docuisse quaq tpe retractaverat epistola
aute 105 scripta ab Augus. eq multo tpe epiatu agente ut stat
ex epis. 104 antecedenta quae decode Augus. ad eu de scribunt cu
cripta tande pa Augus. in epis. 105 nimirq fides meret remissa pe
catoq nra similis ppositioni retractate scilicet fides nra donu Dei
ad hoc ab ea diversa neq D. Tho existimat ee eande ppa quam
nos defendimus cu ea qua Augus. retractaut ad mens. D. Tho ex
qua sud ppa hoc deffert ab ea ppa quae nobis Vr. contraria ut stat
ostendaq manifeste

Observandu ge nomine iustificationis duo intelligi
apud Augus. naq aliq iustificato significat totu negotiu et progressu nre
sanctificationis a prima vocat Dei usq ad remissu peccatoq et in hoc sensu
capit haec voce iustificato ab Augus. lib. 2 ad Simplicianu q. 2
Deinde vox iustificato significare solet ipsa transmutatoq peccatoris qua
homo renovat in novu Dei servitiu hoc supposito certu hanc
ppa. fides meret iustificatu si iustificato capiat priori modo eandq
ita fides nra donu Dei qua quid quid pertinet ad 1as Vocatoq Dei
et precedit tota series auxiliorq gre necessario debet ee ex pura natura
si est opus gre necessarie post 1as Vocatoq et amplecteret in
tra effectu auxiliorq gre divinae

Caterqa si iustificatu capiat gratia in sua iustitia
inhaerentis et remissa peccatoq nra ee fides iustificatu.
et nra ee donu Dei qa fieri potest ut fides mereat iustificatu.
et precedat aliqua priorem gra qa remissio peccatoq et in sua gre
habitualis nra 2a gra simplicis et postrema hoc est in sua
habitualis iustitiae nra prima beneficiu Dei collatu hoi peccatori
na antecedat multa alia ad esse quoq affecta postea ee fides
et ratio ex fide secta ea igit D. Tho docet illa ppa fides me
ret iustificatu retractata ee ab Augus. in alia si mihi nempe fi
des nra donu Dei aperte intelligit de iustificat priori illo modo accepta
scilicet de toto ordine et progressu auxiliorq Dei qq movemur ad iusti
tiam in aute de sola remissione peccatoq qua D. Tho. in solut illig
argumenti impugnat heroicae semipelagiana nostra et stendit nullu
ei modu respectu 1ae gre hoc e primae boni fici et donationis
qua ad Des accipimq dum movemur ad iustitia et remissa peccato

Candq

Cardo doctrina selecta fidei Thomas pondere
bis meruit quod modo remissis peccatorum docet Aegus plu
ribus aliis locis selecta epis Bonifacii 9 tractatu 9 in Joannem
& sup postmodum 50 libr Lecce enim Veritatis dilectionis Lodo
vicus Aguilerius aliq Patres Origenes homilia 3. in Leviticum Fe
bulanus lib 9 de Reparatione cap. 18 Gloriani lib 6. Decret Domi
nica Ambs. sermone de Ecclesia nostra Hieronimus lib 2 de Pelagia
Gregorius in 1m Regum Lib. 3. cap. 4 Baliq quos adducit Vega 9 7
de Justificat de Lib. 8. sup Basilius cap. 7 + sermone

Quod magis et codem modo loquit Paulus Hebreos
13 cap dixit benedicendo Communionis nostre Eucharistiam
eum hostiam gmeret Deo Petro 9 mereri Deum est quem ipsum
placare et gratiam videre 9 ista epistola scripta ad Hebreos
qui lapsi fuerant in peccato 99 Jesum Paulus ut exercerent in spiritu
misericordiae 99 promeruisse misericordiam Dei hoc ipsum gratiam
Dei et remissionem Peccatorum ad hoc Deum hanc sententiam
vadit autem desumpsit ex doctrina Aegidii in hunc modum quicunque
impetrat alterius gratiam Justificationis et remissionem peccatorum meretur
illam de congruo Peccator qui impetrat sibi Deum gratificari meretur
sibi de congruo ans et certum Dei gratiam auctoritate Aegidii quia
argumentatur sic nec remissio peccatorum sine aliquo merito existit
Deum impetrat ubi existentia impetrationis collegit meritum de
congruo

Dico 9 non meruit impetrat fundat 9 quanto
certior erit impetratio tanto certius erit meritum sed magis certum est impe
tratio in causa quam in aliena ut docet Aegidius tractatu 102
in Joannem unusquisque enim petens gratiam spiritus gratis exaudit lege
infallibili ut dicit Aegidius petite et dabitur vobis
ubi ut inquit Aegidius sup citato in quomodocunque dicitur et dabitur
dabitur vobis 9 certa gratis exaudimur petentes nobis spiritum
gratis sup vo 9 do patris petimus 9 magis certum est meritum quo impe
tramur nobis remissionem peccatorum quam quo impetramur alterius

Forsitan responderet aliquis facilius exaudiri unum
patris duo petit remissionem peccatorum quia duo petit respicere 9 aliquis
patris petit suponit in statu iustitiae aliter nihil impetraret qui
autem petit remissionem peccati suponit in statu peccatoris et
digne petit et exaudiri habet 9 patris quia Peccatores precibus

Ad 1m hoc dicit potest q̃ meritu de congruo dicit inducit debitu gratitudinis et huic debito non obstat qd quis meruit set in statu peccatoris

3a gratitudo non soluit retribuit abundanter ad etz properibz mimici qd accepta si et non obsequiu arui facta ita colligit ex D. Tho 2. 2. q 106 ar. 3. ad 5 et rad q̃ antequa soluat statz mimicicia possuit accepere beneficiu ab inimico dicit enim Seneca lib 2 de benefic cap 2 faciendo et agra amico et cuicuq; quis amicus sit promerendo facturq; egit non obstante statu peccatoris potest deq; accipere obsequiu quo ex gratitudine tribuat remunerat ei.

Ad 2m dicit esse impossibile et item beneficiu ab inimico quin eo ipso soluat statz inimicitia q̃ amare et velle bonu alteri et ut inquit Gregorius exhibitio operis et probatio dilectionis ostendit quando ans q̃ statz amicicia dependet ex amore mutuo et ita quamvis exhibitione beneficij tollat odiu ex altera pte non tamen stabilit statz amicicie qui stat redamat ad patet via ad stabiliendam amicicia remoto impedimento ex altera parte dicta semp manet firma qd gratitudo retribuat etz inimicis

His suppositis ad 1m arg̃m dicdo libenter remissa peccatorz fieri ex operibz gre data ita inquit Apostolus Jacobus inquit ex operibz iustificat homo et non ex fidei tanti inquit aute non solu secunda ad de 1a iustificat q̃ adducit in exemplu iustificat de Raabn non solu meretricis ad etz impedit et impedit q̃ Paulus dicendit hoc non iustificare ex operibz non excludit anta iustificat opera gre diuine ad opera facta ex nudo arbitrio qq tolleret liberalitas donationis et gratia docet Augus. in p fat ad psalmu 31.

Ad 2m dicdo remissa peccatorz fieri gratis in sensu ecclesie doctorz et Patrum q̃ secundu regula ecclesiastica solu possunt tolli roq; anta iustificat opera facta ex tota facultate nature qd nulla sunt opera ei facta ex gra Dei non tollunt roq; gre aut iustificat quam impetrant ad potq; operant qd iustificatio dicat gra et gra quo loquendo modo dicit Augus. dicta epi. 105 ad albinu cui igit remissio peccatorz non fiat ex operibz nudi arbitrij recte dicit fieri gratis nec potest dici Triden. ubi sup dicit q̃ gra iustificationis non intelligit habitualem ad tota seriu auxiliorz gre q̃ anima vocat et de ceteris ad inducendu nos iustificandu gratis q̃ nil eorz qd iustificat dicit remissa peccata precedunt siue fides seue opera ipsa iustificationis gra promerent idest totu ppe seriu auxiliorz gre respectu cuiz nullu ei meritu ad huc ei

Deinde

De merito

Igrus hunc ee sensu Deiby Stat ex Vbi sequentibz ly ons grā exponēs
ea n ee grā nr ea Vba de remota ab Apos. qui loquit de opib
purde nat ee degrā i simplicit qde dat ex pura misericordia et non
tulu operis aliquor

Ad obiecta q Talem dicendu e homine pnitente n remitti pec
cata ex pura misericordia gratia remitti ex gratitudine Vgt si ex mi
sericordia sit dctu misericordi Rp peccata dimitti pnitentibz ex pura
misericordia gratis remittunt gratis ut Stat ex Paul Roma. 3. iusti
ficati gratis p gratiam nil Bonum deci debet peccata remitti et ex
gratitudine seu in remunerat opis grā negatur duo titulo repugnant
int se eo q et peccata dicunt remitti gratis in ordine ad opera natu
ralia arbitrii et in remunerat. seu ex gratitudine in ordine ad opera grā
Stat gd ea quae sunt ex misericordia sunt dando a Pectus subtra
hi miseriae alienae ac pinde n potest hoc ex gratitudine gratide intel
legendu de eo gd fit proxime ex misericordia n de eo gd remote fit
remissio v peccatoris fit ex pura misericordia remote tamen ex spiritu
gd qui dat ad pnitentia gde proxime impetrat remissio peccatoris
dat ex pura misericordia ipsa v remissio gde fit hoc ea pnitentia
dat proxime ex gratitudine unde singulariter D. Tho. 1ª 2ae q. 114
docens in omni opere Dei inueniri iustitia et misericordia ita ait in
iustificat S. Scripta apparet iustitia dum culpas relaxat ppter dilect S.
qua tamen ipse misericordiae infudit sicut de Magdalena legit sicut
dimissa ei peccata multa quoniam dilexit multum quasi aperte
diceret proxime inueniri iustitia in remissione peccatorum et remote misericordia

Ad obiecta aliquis dicit Pales. in cap. 12 Pelagii cui me
mmit Augus. epus. 106 in hac Vba fatetur scilicet Pelagius secundum gra
et misericordia Dei Venia Peccatoris dari in secundum merita eorum ex
qq Vbi sequit nullu opus hominis esse factum ex fide mereri remissione pecca
torum et Venia peccati dari proxime ex misericordia nihilominus Pelagius
Vbi in secunda monitae op in excludit merita gde et merita purde nat
gd pertinaciter Pelagius defendebat huc sensu Deiby fuit statuere nouam
misericordia protractu pnitentiae in remissa peccatorum ea quae perierat
in Lapsu auxiliu diuinu ad habendu pnitentiae actu credenseniae
rem Dei quare Venia peccatorum dari pnitentibz secundum gratia et
misericordia subiecit ita et opa pnitentia dona Dei dixit Apos.
Deus de quibusdam ne forte det illis pnitentiam

Ad 3. Rp negando ans scilicet merita et merces sit relativa

nos meritu nr dicit relate ad mercedē ꝙ ad remunerat ꝙ qđ latius patet
meras enī dem est qđ stipendiū. stipendiū vō stricte accipit ꝙ aliquis
remunerat ꝙ seruicij et operis accepti qua ppt nr dicendū remitti peccata
tm ꝙ ei mercede aut stipendiū fidei et pnitentiā excedat enī longe
rō dignitate milomini dicī debit remissis peccatis ꝙ dari in remunerat ꝙ
fidei qđ dat ex merito ipsius oratiōis et pnitentiā quia fide precedunt
et remuneratiō dici potest quia quis retribuit ꝙ obsequio etiā ex accessu
sup abundantia

Ad 3m dicit ꝙ nō est absurdū qđ remissio peccatorū detur
in pmiū alicuius operis facti ex gra Dei qđ ide est pmiū et remuneratiō
Et utraq vox significat retribuit ꝙ ex gratuitedine quantumuis abundanter
ad quā nego ans qđ sup ostendimus posse inueniri aliqđ meritū condignū
antequā sit stat gratiā nr quidē condignū et equale huius
requirit nr operantē stat adoptionis et sanctitatis ad ipsius et impetra
torius ex allegua gra et beneficio Dei ipsius satisfactis debitis et sup

Ad vltimū nego apud Patrē nr inuenirī meritū qđ
sit equale et condignū stat istī ex alijs. Patet ex quos supra relatis
in hoc est meritū aliquale remissionis peccatorū qđ nos ipsum asserimus

Dubitatur vltō vtm actus contritionis qui
est simultanee cum remissio peccati
mortalis mereat de digno 1am gloriā
suae qđ idē et 1 gradū
charitatis centralis

Omissis sententijs Dominici de Soto in 4 dist 19 q 2 ar. 6 2
dis dt 16 q 2 ar. 2. et Gabrielis de polentia 2a pte 4a line ad 2um 2o
quā nil deducunt ad rem tuā pręsentis disputationis Alias difficiles si ob
oras de Vega q 6. distinxit inter actū meritū ad q arguit et existimat actū contri
nis nr esse meritoriū alterius gloriae eo instanti quo meretur ei milomini et meri
torius gloriae pro tempore qđ demergens et eximat pro tanto tribus modis
qđ ipso instanti actus contritionis nr perdit ab hoc esse supponis enī pmiū
effectuum contritionis ee auxilium diuinum et nr habitus gratiae existentis in
de rō meriti est qđ sit opus cum charitate

Contra

1° Dtrius pelle mstantis nō meret alēd gradu grē habitualis q° nec 2ā gloriā aut ē certu q° tota ē gra habitualis dat eode ttu ē primu gradu ellis dat sine meritis saltē ordinis ē equalitē ē 3ceq° patet q° quicung adq bonu meret gloriā eode me, tura ē pondere meret gra habitualē

2° sicut ē gra nō dat ex meritis ita neq 2ā gloriā alios possumus ad arg° Paul. ad Rom. 4 dicentis si Abraham ex operibus iustificatus est habet gloriā sed nō apud Deu eode enim modo intelligi debet si ex operibus gloriā habet gloriā sed nō apud Deu quod falsum et absurdum

Hec difficultas facile solui potest ex dicta sententia doctorum q° 2ae q. 113 p̄cedenti ar. 8. ad 1m Dtrionis quidem ex habitu non ordinantis ad vitam nihil obstare potest quominus habeat gloriā rōne meriti respectu gloriē cui habilis ut infra clarius ostendemus tota igit dubitatio manet intra vos sententiā opposita videlicet q° m si ad Dtrionis nō quidem ex gra habituali sed ex auxilio diuino maneret nihilominus meritoria 2ae gloriē

Inquadifficultate placet mihi sententia affirmativa que communis apud Theologos ē Dr. de uenit ex Dtho 1a 2ae q. 112 ar. 2 ad 1m ubi Dtho satis expresse docet Dtrionis qui est simultanee cum prima gra habituali ē meritorius 2ae gloriē sed q° nō satis explanatu apud eos quid sentiret Dtho de prio Dtrionis nūmirū q° m quidat agra habituali 2a ex solo auxilio diuino nō potest hec sententia probari efficaciter testimonio Dtho. quia † probari
ppt multo melius probat rōne theologica quod talis est

Certu ē hoc iustu posse mereri apud Deu salutem aeternā operis operis gloriā ē augmentu gloriē sed nego Dtrius pelle mstantis mereat gloriā impossibile ē dari meritu huius vitē tam gloriē quā augmenti gloriē q° necesse ē Dtrius pelle mstantis mereri 1m gradu gloriē 3ceq° ē certu ē minor tenet a° Dtrius pelle mstantis nō meret 2am gloriā † Dr. claro
ria opera sequentis temporis ē Dtinctatio Dtrionis cum mereberit augmentu ut homo iustus nō solu mereat augmentu gloriē sed ipsa gloria simpliciter necesse ē q° Dtrius sit meritoria gloriē a° 1° vita nā maior sed q° Dr. definita in Triden. sess. 6. canone 32 inhaeret operibus bene exercitē hoc ius operibus bonis operib⁹ sed nō vere mereri augmentu gre vitē eternē atq et gloriē augmentu anathema sit q° dicit distinguit tanqua diuersa meritu vitē eternē a meritu augmenti gloriē necessitatis ut q° homo iustus mereat aliquo opere bono vitā eternā simpliciter et nō est habere mereri augmentu gloriē ex quo sequit falsa ee et m probabile sententia Andreē de Vega dicentis 2am gloriā sine meritis dari ex certa hodie adultis quotcumq iustis

Dub. ultimus ar. 5

cant extra sacramentum dat primum diuinum meritum ab eo meritis ac
intuito dat augmentum primi gloriæ et inhabis

Neg arg. Andreæ de Vega efficaciter quancunq; actus diuinos eo q̃d non procedat ab gra habituali in ee meritorium et gloriæ passuri eni facile disponi at meritis et duci a sto auxilio ut habitu ex sequentibus ad l^m eni dici potest n̄ ee necessarium q̃d p̃ meritorium procedat ab hoc actu vt satis at ee q̃d sit op̃ hoc actu formaliter quod duo diuersa sūnat actu vtutis p̃ctio mitante et actu hoc justi informante enim habitu gre saltem comitante et tamen n̄ procedit ab hoc posito vt ante ut gratus sit q̃d siquis peccat statu sanctitatis et iustitiæ n̄ sufficere ad meritum nisi influat in operatū ut peccatum antecedens facile responderi potest ea regula procedere in malis aliarq; virtutes quæ indigent imperio charitatis nullatenus vero in actibus charitatis et pœnitentiæ quia satisfactorius ex eo ipso q̃d informant gram habitualem comitantem eo instanti temporis quo elicuntur nam vt discretionis est manifestum nam actus virtutes moralis n̄ dicunt actus iustitiæ fortitudinis nisi fiant ex indinatæ charitatis amicitiæ Dei quæ est sanctitas et iustitia gratiæ. Porro ut fiant ex dicta indinatæ indigent imperio charitatis ut satis notum est. Ceteri actus virtutis suapte natura sit ex indinatæ amicitiæ ita includit centralis actus charitatis sit ipso virtutis elicit a charitate ut placet multis eni dolor de peccatis sup̃ Deum summe diligendum sit eodem sit saltem alio actu elicitus aut dicat op̃ amicitiæ et iustitiæ fortitudinis tantum indiget gra comitante exp̃ subiecta

Ad 1^m Respondeo potest dici ee alium verum q̃d ad op̃ meritorium gloriæ meretur et augmentum gratiæ ea regula tantum procedere de operibus quæ fiunt post 1^m iustificationis et non ee gloriam gratiæ et justificationis ut primum gradum gratiæ necessario debet precedere ex p̃ctio saltem naturalis informantis operationem nam prius est ordine natura virtutem ee actum huius iustitiæ quam ee meritorium gloriæ ac proinde nullum gradum gratiæ illigimentis dat ex merito digno ceteris operibus quæ sequuntur et primum iustificationis meritoria 1^m gratiæ gloriæ non supponunt illud augmentum exp̃ prius adueniens ut dixit Augus. ipsa gratia meruit augere ut aucta mereatur vita æterna

Ad 3. Aegidius Romanus cum exæstimauit secundum Augus. 1^m gloriam dari ex operibus secundum augmentum gloriæ Augustini Victoriæ eodem modo loquitur est de 1^a gratia et de augmento eius videlicet gloriæ 1^m gloriam neg augmentum illius dat ex operibus nudo arbitrio Dei vt tam primum gloriam quam augmentum eius dat ex operibus gratiæ et hoc solum probat testimonium Pauli si Abraham ex operibus iustificatus est habet gloriam

hoc est

hoc sit gloriam potest de nupd Deus de mie ipso q. Deg meo cam n
est Auctor p gra sua illor p opera qq ex his sanctis est Abraham idem
arg.m sien posset de eo non sperat Abraha si sperit ex operibz pure
nata n. d.o cui faciasit ex operibz divine gre

Sic de cuctis alijs in hunc modu. Et gradu gloriæ debet
gre habituali tanqua heredibz filij adoptiui ut stat in gloriam
sanctis qui bapti cat sine alio ipso q. non potest deberi et titulo meritor
q. stat illos duos tt.os ex incompossibilis respectu ejus de re q. enim
debet tanqua heredibz debet non laborantibz non potest sien debitu
tt.o operis et laboris. Ad 1.m gradu gloriæ debent nobis ultra tt.o mer
in compossibilis ponit arg.m q. dat tt.o hereditatis excludit
opera et merita negative non positive hoc est exclusa p.m non dat tt.o mer
torp sed dat sine meritis negative ut dictu est. Ceteri hoc non tollit q. nos
debita ultra tt.o sine meritis debeat ex meritis alio tt.o cuius hui illustre
exemplu in Xpo Dño cui debebat gloria corpis tt.o unionis hypostatice et sine meritis negatiue nihilominus data est illi ppter meritu passionis mortis et illius Lucæ 24 non oportuit Xpm pati et ita intrare
in gloria sua, cadit hoc philosophando et de.a gloria quæ dat pœnitentibz mip.m meritu Ostensionis sic etiam debetur tt.o 1.o gre habitualis
Unde in Triden. sess. 6. cap. 16. dicit bene operantibz usq in finem et
in Deo operantibz proponendæ Vita æterna et tanqua gra filijs
Xpi Jesu misericordit promissa et tanqua merces ex promissione bonis
ipsor operibz et meritis fidelit reddenda

Articulus 6.us Homo possit mereri alteri primam gratiam

1.a dd.o Homo iustus potest mereri alteri 1.am gram de digno

2.a dd.o solus Xpus potuit mereri alijs 1.am gratiam de digno

Doctrina huius articuli Valde est intelligi debet tam de gra simplicat 1.a qua de gra remissionis peccatorp libranq in positivo merito alijs de digno et neutra de digno quo sensu facile est 2.a pars secundu doctrina Scotj. de qua dixim ar. p.cedenti merito de digno fundat in impetrat orationis qua q. licet ex fide et ex articulo im dubitatu Roes cuius orat fideli et ex charitate q. sepe impetrat alicui spiritu gre et Ostensionis ad remissionem peccatorp mei de digno

entia operibus xpi Ignuz enz estud exaudiat orat es amicorum quas fundant p salute p timoz et fratrum suoz exaudiat et Stephani et Pauli Beata Monica p filio suo Augustino Sancti Bernardi et Guillermo comiti Pictauiensi et aly plures

Maior difficultas est circa 2m dd. scilicet quomodo filiatio gr bonum opus hois iusti non meretur de digno gram peccatoris nam ut supra vidimus digna dignis meritum debet inquadrare equalitatem retributi ad premium et vr. non videtur equalis retributio iusti peccatoris pecuniarii pro temporali et merito iusti quia maius bonum spirituale et gloriosum vnius quasi iusti peccatoris alterius ergo gloriosum meretur iusti et non peccatoris et 2o ad bonum opus hois iusti meretur sibi de digno gloriosum et penale quia meretur et potest digno iusti peccatori alienari

Respondet forte deo opera hois iusti non videntur meritoria de digno de gra qua deus tribuit peccatori quia detali retributio non fit premium in sacra scriptura quasi facile se expediunt quidam existimant ad meritum requiri promissionem et pactum Dei de retributione premij sub odit operis facti in obsequium rei tamen hec assertio non est communis doctrine D. Tho. qui in hoc art conat deducere rem huius dd ex natura gre habitualis et motionis diuine et enz istam D. Tho. ff in his articulis 6. 7 et 8. illud cadit sub merito digni ad quod motio gre se extendit homo autem mouet a deo p donum gre ut ipse aduenta eterna perueniat et ex quo infert D. Tho. ista vita eterna et ea quod inducunt ad obsequium Dei cadere sub merito de digno hois iusti quia efficacia diuine motionis hec tria continetur

Et certe si exacte defectus promissionis et pacti colligenda est Veritas precedentis dd nulla ratione ostendi potest bona temporalia non cadere sub merito de digno hois iusti qui bene operantibus et iustitiam Xpiana exercentibus promittit et si bona temporalia Mathei 6. vs 33. ubi dicit quaerite primum Dei regnum et iustitiam eius et hec omnia adicientur vobis. Porro bona temporalia non cadere sub merito de digno hois iusti docet egregie D. Tho. infra ar. 10 et colligit rectissime Ioannes Maldonatus ex predicto Mathei testimonio urget enim illa vba adicientur vobis in hunc sensum bona temporalia non computata in merito de se sorte primo pale tribuentur vobis tanquam additamenta quidam metaphorica desumpta a rebus sibi quidem in rerum pretio non computantur in pcio tamen dantur et colorarijs cuius illustre exemplum habemus 3 Regum 3. vs 13. ubi cum de

sonor nr̃ posuisset a Deo opes & gaz sũ sola sapientia ad regendu Populu nr̃ quide sapientia sola sũ opes et & gaz Dregnu est

Quare placet mihi doctrina D. Tho. in his articulis nr̃is ut rõ huius vr̃i desumat ex nata rei scilicet ex pecunia & nata grã adoptionis quã n̄ e idoneu principiu meriendi alys de digno sũ tantu ipse operantis rõ aute est q̃ gra filij adoptiui cu finita sit certis tris diuinæ efficaciæ nulli n̄ egredit limites q̃ndo operantis sũ meo tantu Vsat ut filij adoptiui sibi faciat debita retributõ hereditatis nãq adoptio e acceptatio ad hereditate paterna & ita quidquid iusti operat spiritu & gra adoptionis ad id tendit ut efficiant in illo iu hereditatis hac rõe gra dicit semen & quidq opera efficiunt exilla cu sola veritatis hent esse semen cu fructu & eade rõe Joanis 4 gra dicit fons aquæ salientis in vitã æternã unde Sancti Patres in uniuersu affirmant sola gra Dnõis quã e gra filij naturalis ee principiu idoneu ad emerendu alys prima gra & premiis spectatis degnis latis 3. p. q. 1 ar. 2

Neg Dãrg m. Otarini aliquid obat q. quamuis de abstracto sit maius bonu absolute qua iustificatio tamen magis bene ficiu iustificatio peccatoris qua glorificatio iusti eoquod iusti n̄ hẽt impedimentu nec resistit gloriæ sed peccatoris aute hẽt impedimentu iustitiæ & e indigus tanta misericordia ac inde multomagis emerere apud Deu gõ retribuat gloria iusto qua gõ det gra mihi meo hdcinq dus si diuersi generis Ordinis & eque quilibet iusti mereri de digno sibi ipsi. 2m. Dñs Xps Dñs potuit emereri peccatoribus nec minus ee debuit gra adoptionis sit multo efficacior expeditior & amplior ad emerendu operanti qua alys q. mundi & certu & opus bonu subpenata ee meritoriu hẽnti ita ut n̄ indigeat ipse operante at vr̃i respectu alterius quantumcu opus heroicu sit indiget specialiter obsat & intentõ offerentis Vt ideireo Xps Dñs operibus aduc valoris in finitu in monte Oliueti hic mortuus est gillis sũ certe facere posset & ipsos redimere sejatos æternu statu decreuisset nec meruit ipse nec pro eis mortuus est ut dicebam q. n̄ obstat me

reasua in redempt. ergo nec per vim mortis de tanto pro homine quos redemit de facto mortuus est

articulus. 7 Vm Homo possit mereri sibi reparat. post lapsum?

1a dd nemo potest sibi mereri de digno reparat. post lapsum.

2a dd neg. de digno potest homo mereri sibi p. deidan reparat.

Dubitat 1a a 1 dd Vm homo iustus possit sibi mereri de digno reparat. post lapsum?

Pro parte affirmativa est Arm. quod dicit Augus. relatus a D. Tho. in primo arg. huius articuli. nil. iustus petit a Deo quando reparatio post lapsum. Xta illud psalmi 70 cum defecerint virtus mea ne derelinquas me. Sed id quod petit iustus cadit sub merito ex equitate quia iustitia est quidam equalitas. Sed reparatio post lapsum cadit sub merito digno hoc iusto.

2o si aliquid obstaret quominus homo iustus mereri de digno reparat. post lapsum est impedimentum peccati sequentis. Sed impedimentum non obstat quia homo iustus qui iuste amisurg. est statu iustitiae non obstante peccato sequenti meruit de digno vitam aeternam quando mundatus fuerit illo peccato quare reparatio iustitiae amissae quia non obstante hoc impedimento meretur iustus de digno retribui sibi quod meruit et reparari gratia.

Nihilominus sententia Aurea mihi dubitata est apud Doctores quia docuit Alexan. 3 p. quae 69 membro 3 art. 2 § 2 D. Tho. huic sententiae consentiunt Vasquez et Lorca cum ceteris interpretibus huius articuli Belarminus lib. 5 de iustificat. cap. 22 et Bat. Lorca hac ratione quia si reparatio post lapsum caderet sub merito digno hominis iustificatimur gratis ad Rom. 3. quia ad quod tribuitur ex merito digno tribuitur ut merces operis et cum gratia operante inquit Paul. Romanos. quia merces non imputatur secundum gratiam sed secundum debitum

Pro

H. merito

Porro ad 3dd dat ut mercedes operis nr dat gratis

Ad hæc rñ ego ut nolly 3ª Pidro respondeñ posse deum impium iustificari gratis 3ª nr iustificat ex operibus nudy arbitry 3 dautem iustificat ex operibus gratiæ nr derogare liberalitati et misericordiæ iustificationis unde posset aliquis respondere gratiæ iustificationis qua quis reparat post lapsum incipere alargire illis auxilijs quibus habuit mereri iustitiam sanctitatis 3d quamuis falsum sit nr potest facile impugnari necessitate hæc rñ ut cum alijs facilioribus habeamus

Quam Bellarminus ubi sup. alia ut rñ ita si iusti mererent reparari post lapsum ees iustificati prædestinati et electi qui fuerint Calvinistæ et Lutheriani Ad 3ª autem qua ut notat supra Bellarminus utebantur potest 3ª iustus fraudari apud Deum mercede debita meritis suis condignis et æqualibus ad illud Matth. 3 qui dederit minimis meis potum aquæ frigidæ nr perdet mercedem suam 3 si reparatis post lapsum debet ex dignis meritis hoc iustis semper accidere post ruinam nr enim iustum est Deum ut doceat Paulus 3 qui semel iustus fuit semper resurgere debuit a lapsu sequenti ex merito prioris sanctitatis ac proinde fuit denum prædestinatus

Ad Neg hæc ratio subsistere 3 bat intentum posset enim aliquis respondere ex eo 3d iustus meruerit reparari 3 post lapsum nr ultimus sequi ees hoc qui aliquando fuit iustus ee denum prædestinatus 3 nr e necesse ees iustum meruisse sibi reparari 3 post lapsum qui enim baptizatus est in infantili ætate attingens annos discretionis labitur in peccatum mortale potest decedere in pœnitentia finali sine absurdo aliquo aut inconvenienti 3ª quandoquidem servavit status sanctitatis in potuit heri alleg meritum. Aliquis adultus qui iustificatur cum habet in sacramento pœnitentiæ potest labi in peccatum mortale antequam bene utatur statu iustitiæ 3 d antequam mereatur vitam æternam nullum 3 est absurdum si iste talis condemnetur qui aliquando iustus fuit 3ª ut diximus in fuit necesse ees iustum meruisse reparari 3 post lapsum ac proinde neg ee t denum electus

Quare multo melius 3 bat hæc Veritas ex illo Lucæ quidem et ex æquo 3 bat Dñus. Avertent si iustus a iustitia sua et fecerit iniquitatem ees iustitiæ eius quas fecerat nr recordabuntur ex quo testimonio colligit efficaciter nullum iustum mereri sibi reparari 3 post lapsum qui si in actu bonorum operum quæ iustus fecit in statu iustitiæ 3 deberet illa reparatio post lapsum frustra decerneretur bona

opera qua fecit in statu iustitiæ fuit tradita obliuioni q. Deus obliuisci nr̃or operũ nil aliud est quã eor in nitu nil d ferre nobis et inde se hẽre nobiscũ ac si ea opera n fecissemus aut Deus qđ impossibile est eor operũ obliti esset qđ si in p̃mium eor operũ redderet nobis gr̃a reparationis d spiritu strationis et plenitudinẽ sme rõe dicitur est a Prophetia iustificatus nr̃a pp̃a sequens peccatũ delicta ee ex memoria Dei

Ad rõnẽ sufficientissime erat p̃dicta veritatis oportet amplius inuestigare et videre rõe aperiri quia D. Tho. his obiectis ait Dr. Caietanus quę sequit Loca ita interpretat D. Thomas ut rõnẽ illius minime modus formandi sit q. p̃mium qđ redditur ex rito requirit ut homo sit in statu iustitiæ q. accipiens est retributus inimico enim nulla p̃mia reddi potest q. impossibile est qđ homo mereat p̃mium aliquod dari sibi in statu inimicitiæ q. quamuis qui meretur iustus sit q. tamen in tẽpore retributionis inuenitur dicto repugnanter fieri nequit ut q. opera elicita in statu iustitiæ faciat sibi debita reparari post lapsum

Ad 2 nẽ rõnẽ Caietani mihi erat q. assumet tanquã certum id æquum est tota diuersitas p̃sens inimici meritis retributionis quę exigere qđ tẽpus retributionis illi qui accepturus est sit in statu amicitiæ diuinæ idem maxime standum erat nam si hoc semel dicitur aduersario alicui meruit de hac q. posset enim aliquis satis apparens negare hanc p̃s q. quamuis inimico non possit reddi p̃mium p operibus exercitis tẽpore inimicitiæ posset aliquis tendere potest ei reddi p̃mium p operibus elicitis q. dum etq etiamsi erat qđ dicit aduersarius nocere non debet sapienti peccati sequentis natura est mundiorem Deum eum qui recipit p̃mium alicui meriti debere in statu sanctitatis nemini negari potest Deum Deus meruisse nobis reparari post lapsum qua accipimus a Deo retribuente in p̃mia meritorũ xpi cui in statu peccati sumus q. sicut non impedit meritum xpi qđ homo sit in statu peccati tempus retributionis nec impedit dicit aliquis meritum huius iustificati retributio sit facienda ei in statu peccati etiã huius rei causa et vera rõ a priori non reddenda erat nec supponenda

Quare ego existimo causam a priori et veram rõnẽ huius veritatis esse ee q. reparatio post lapsum comparata cum merito huius iustificati licet videatur tenuis meriti

Vera

reuera est principiu eig constans auty est et a nemine dubitat
principiu meriti n posse sub merito cadere. Porro gt reparatio post
lapsu sit principiu meriti hac rõe ꝓbari potest q mẽta hoc
iusti ꝙsequenti lapsu ita mortificant apud Deu ut quanditatẽ
peccati manet amittant efficacia ꝓducendi hoc ad principiu + ꝓducendi
gd meruerant nisi reparent et iterũ ficent ꝓ statu iustificationis
p qua restituunt ad via salutis aqua declarant ꝓ peccatu gd prius
est necesse reparare lapsu peccati qua merita recuperare efficaciã
ꝓducendi hoc ad pmiu q impossibile meriti illis detinere in pmiu
reparat. post lapsu hactenus supponit exp principij ut recuperet
efficacia meritor

Sed dicit aliquis hoc arg ꝓbari n posse predicta merita
ꝙsequi reparat ꝑ post lapsu n tamen ꝓbari ꝓ dictis meritis impossibile
fuisse eius mereri reparatione potuit enim dicere gd merita alia essent
cacia impedirent a ꝙsecutione pmiu propter mox secutu peccatum
ut dicit in merito beatitudinis et gloriã celestis

Retamen vera predicta rõe colligit meritu reparationis
ee impossibile q a gd impossibile est ꝙsequi titulo meriti n accidentalis
neq in euentu aliquo Ro p se ee in oi euentu impossibile est sub merito
cadere alias ꝑ meritu adquireret cui ad ng ex natura sua impossibile
gd est absurdu q ei repugnat extra reparat ꝑ post lapsu dari in
pmiu meritor repugnabit etc et hinc sic alig de merito predicte
reparationis nec e simile de merito gloriã q impedimentu ꝙsequendi
gloriã e accidentale ut satis dicta ad 1m

Ad 1m arg Respondet Basquez illud testimoniu meu
quas inuenire in Augustino neq a Dtho notari hoc in quo Augustinus
dixerit nil petit iusto a deo quã reparat ꝑ post lapsu Ro cui Dtho. + + petit iustus
referat hanc ppo tanquã Augustiniana et ad ipsu faciat ut dixerat
per supcitata credendu est aliquando inuentu ee apud Augu. Sicut pos
tea perierit loca neq necessariu est ad has angustias reduci ut dictum
mo arg omnia igit prius soluta Dtho. de qua agemo dub. seqti
Rõ tribui potuisse ab Augu. nil petit iusto a deo quã reparat ꝑ
post lapsu q si hoc ne cadat sub merito illius petitio iusta est hoc est
sancta et conformis Dei Voluntati qui eius petit reparari post lapsu
dixerat n manere in peccato Ro cito resurgere p pnitentia gd ꝓ
deriu iustissimu est ut ostenda ꝙsequenti dubio

Ad 1m arg Respondet doctor Caietan mentẽ tamen

ieg nitil dandorg esseere Dabgues in hunc modu est inquit Latg de
crimen inter Dng aeterng et reparat3 post lapsug ng qui merit vita
aeterna n respicit opereso ex parte obiecti peccatum futurum
ad gloria qua potest sequi sine peccato et ideo sicut peccatg impe
dit sequut3 gloria n impedit meritu eig Catur qui conat3 mere
ri reparat3 post lapsu centhalit et ex p obiecti respiceret pecca
tug futurg g reparatio supponit peccatu tangua matu necessa
ria ac g inde impediret n vltg sequi reparat3 post lapsu ad
eg meruisse

Hac solut legitimaet et facilis ad adhuc facilig
g nostra doctrina dissolui potest arg Cedendo meritu gloriae n
tolli p sequens peccatu meritu g reparat3 tolli tota liter et n impe
diri sicut impedit meritu gloriae nam v di crimini est g glo
ria n est principiu meriti ad hoc na merita mortificata antece
gunt3 gloria recuperant efficacia meritoria reparatio v a lapsu
n est hoc meriti ad principiu g ante reparat3 ocs in sua n rol
Obediontradunt coram Deo

dubitat 2° v^m homo iustus possit me
reri sibi saltim de congruo repara
tionem post lapsum?

Parte affirmative tenuit Bonaventura in 2 dist 28
in exposit litterae Sancti Thi. Lect 3. in caput 6. epistolae ad He
breos quos sequit Belarminig sibi g de iustificat cap. 22 et probat 2°
ex 2 para hipomenon cap. 29 ubi dicit ad Josaphat impio p bis au
xiliu et his qui oderunt Dnm amicicia iungeris et ideirco ira Dni
meribaris ad bona g inuenta is inter quae intelligimg inquit Belar
minig Sancti illu Regem bonis operibus apud Deu obtinuisse ut eig
peccaret a Deo n desereret nec g meritis puniret g saltem meritis congruo
impetrauerat Josaphat reparat3 post lapsu

2° Ut ergo existimo efficacig probat eadem pars
ex hebreorg 6. supponendu enim e Hebreos illos ad quos scribit
Apostolg lapsos fuisse in peccatu mortale ut docent coiter Interpretes
hoc supposito post quae Apostolg terribilg sententia Dei illis fuerat

Comunatg

comminato subiungit Statz confidimz tamen de vobis dilectissimi meliora et viciniora salutis tametsi ita loquimur hoc est peccatorum cito vos penitentia ad actos et peccato in quo est Liberos fore quare cautz ita ydat Otmo redit roe dicens nemo enim mundus est Deus ut oblibis cat operis vestri et dilectionis quaz exibuistis in nomine ipsius qui ministrastis sanctis et ministratis quorum et adhuc bona opera quod Hebrei fecerant in statu iustitie nec oblibioni tradita apud Deum ad mundu eorum decidendum ee Hebreis spiritus tribulationis et penitentia ut resurgerent a peccato quod illis operibus premia fuerant saltim de digno reparatum post lapsum

Tertio quod quis petit a Deo reparatum post lapsum sancta est ut videtur duo precedentia et ante obtineri potest efficiter quod desiderium reparationis post lapsum et desiderium iustitie scilicet non manendi in peccato quod oratio etz iusta est quod oratio est interpres desiderii ut docet D. Tho. 2a 2ae q. 83 ar. 2 ad 1m deinde manifeste Regis Prophetes orat psalmo 50 ed god nos etz ora reduxit scilicet cum de fecerunt viri tus mea the redere linguas me quod oratio qua petitur reparatio post lapsum utilis et pia est et impetrat a Deo petita reparatum. quod si semel de datur reparatum post lapsum impetrari a Deo nos iustificationibus dicendum est necesse cadere sub merito de digno quod impetratio orationis gratiae non est sine aliquo merito

Multo tamen coniter et verior sententia est reparatum post lapsum non dari etz ex merito digni quia ipsius qui ceciderat ad sempiternum ordine ad de meritum ita docet D. Tho. in hoc ar. et Alexander sup allegatis et q. Vasquez. Lorca et alter Recentiores et probat eisdem rationibus quibus probavimus duo precedentia non posse cadere sub merito de digno et quia si intuitu bonorum operum quod homo fecit in statu sanctitatis Deus ceciderat illi reparationem post lapsum etz si retribueret premium de digno ad tantum digni quia frustra diceret iustitias eius quas prius fecerat oblivioni traditas et quod eni Deus imputat ad meritum et cui roe retribuit exigentia mere etz copiosa abundanti inepte dixeris oblivioni traditum ee quoniam ut merita illa manerent tradita oblivioni oportet ut nullo modo roe ipsorum aliquid retribuerat nullum respectum haberet eorum finale acti in presentiam

Quarto quia sup fecimus de principio meriti deque mutat in hoc casu quia tam impossibile est quod prima pars meriti congruicadat sub eodem meriti quia quod cadat principium meriti de digno quia reparatio

Dub. 2 articulq 7

post lapsum ē principium recuperandi efficaciam meritor⁹ aequalē repugnant bari ex meritis ingruis atq ex dignis

Ad 1m arg.m in 1 tradu Respondet Loca posse dici quod Deus respiciat bona opera precedentia et memor eor⁹ misereat hois et eum reparet qđ fortasse dixit illi Regi ad hoc inquit n̄ē meritum operis ad abundantiā diuinā misericordiā et liberalitatis hōcaute Solut⁹ inanis est ratio pugnantiae docet q̄ si Deus decidit reparādo post lapsum respiciens opera antiqua et memor eor⁹ necesse est qđ ea opera sint causa et motiua cuius intuitu decidit reparatio alaq. Sed q̄ impossibile est p̄dicta reparatā decidi ex mera misericordia et liberalitate nā qui ex pura misericordia operat⁹ mouet⁹ ad hoc ut miserendi q̄ non retribuit propriis, neq eorū memor est deinde si Deus respiciens adopera antiqua et memor eor⁹ largit⁹ reparatā post lapsum frustra dicitur aspecta ea existimatione eius quae fuerat n̄ recordabuntur tandē si dicta opera manent in memoria Dei ut illis tribuat reparatio q̄ Deus ex gratitudine decidit reparatā. Ad q̄ inde n̄ sine aliquo merito p̄dictor⁹ operū

Respondet 2o dicendum auctor⁹ p̄ peccatis grauibus illius Regis excusatis fuisse aliqua ignorantia et ideo dicitur ira Dei mereberis ignis peccare grauitate peccati in se ipso n̄ considerata et excusata ab auctore dicitur ad bona opera inuenta si minus sensus et ideo excusabilis fuit ac huiusmodi ignorantia q̄ bonum est et existentia n̄ peccare quamobrem Dicendum Vr. Josaphat n̄ peccasse cum p̄buit auxilium Regi Achab saltem mortaliter peccaturo Vo nisi ignorantia excusatus est accidente in eo loco n̄ agi de reparato post lapsum ad hoc absolut⁹ multo insufficientior est q̄a si Josaphat n̄ peccasset grauiter ad tantum fuisset peccaturus nisi excusatus est ignorantia ni dicitur et ira Dei mereberis ad merendum nā ea Vba ignificant peccatum Regis aut commissum est meruisse ira Dei deinde ipsis peccati grauitas bene declarata est Vbi illis impio p̄bes duxisti et his qui oderunt Dnm amicitia iungeris et inimicus q̄a federatus fuerat Regi Achab cuius delicta fuerant atrocissima ut stat ex textu sacro

Quare Verissima et facilissima solutio est in eo loco n̄ agi de reparato post lapsum ad desuspensione diuinae Vindictae et ultionis quae adeo p̄parata erat aduersus Josaphat qui fuit quod miserat ad Ach. iniquo Rege ita ut sensus sit mereberis iudex irae Dei hoc est ultionem temporalem qua exercere parat

erat

erat inte & in domu tua, sd ppt bona opera qud quonda fecis[t] suspensa & exequutio diuina vide & dilbonis exquo sequit illa opera ob[tinuis]se a Deo nedomu Josaphat fundu[m] delerit ppt peccata subsequens

Ad signis obiciat ea opera manere tradita dlibeom & testimoniu scripturd, q[uo]d in tuhueorp n[on] potest dici suspensam & ultione diuina ppt sensu eorp & vbop oes iustitia eiguaske erat n[on] recordabuntur tales & ppt illa opera nil ei tribuat plenu ad Vita eternam quandiu manserit in statu peccati exquo n[on] sequit nil eni[m] ei tribuendu pris operibz q[uo]d tm ens ad Vita temporalz

Ad 1m arg[um] Respondet Lyra hebreos illos adquos scripsit Apos. n[on] fe lapsos in peccatu, q[uo]d si Ver p[ro]p & tollit eos de difficultate arg[u]i q[uo]d sensu erit Pauli. n[on] fe deleu[m] in iustu, ut dlibis cat bonoz operu qud iustu fecit & postea p peccatu mortu[m] incurrit, q[uo]d at Hebreos n[on] fuisse lapsos q[uo]d dicit Dionysius Areopag. sd 6. cap. 26. ubi eo testimonio ad p[ro]bandu merita iustoz n[on] fraudari p[re]mio eternd Vitd

Sd n[on] Vr. posse negari Hebreos illos lapsos fuisse ita eni[m] docti eis scola sanctoz & interp[re]te uno & alio exceptis q[uo]d bene vasquez 1.2. disput. 125. incipit favorem urgendo sd illa Vba confundimur tamen de Vobis dilectissimi meliora & Vicinio ra salutis eteni[m] sic ita loquimur exqq collegit Apos. sperasse illis Hebreis decedendu fe meliore statu & salutis Vicinio rem exquo sequit tunc temporis intra statu salutis fuisse quinimo & ab eo longe secunctos negobstat testimoniu dicti exquo poti[us] colligit ma sententia qua Ecclesia distinguit enim ro bos duos iustoz genera alterp eoz qui accepta gra[tia] & ppetuo deseruerunt alterp Vo eoz q[ui] amissa recuperauerunt & utrisq docet ppon[en]da fe Vba Apos. pribus quide illa qua Apos. 1ª Corinth. 15 abundate in omni opere bono scientes q[uo]d labor vester n[on] fe in manis in Dno postea utilz Vo Vba ad hebreos 6. n[on] fe incultz Deu et oblibis catr. operis Vestri dta exquo poti[us] sequit hebreos illos amisisse iustitia & postea recuperasse alia sd dicta Vba intentioni dicti mini deservient,

Qua ppt Ro Hebreos quide lapsos fuisse in peccatu sd Apos. n[on] fe concedisse fiducia illa exopinibz factis in statu iustitie

dd ex diminutate eor opera quæ durabant in statu peccati in quit enim qui ministrat sancto & ministrat ex uno ejus concipit spe ex bono opere animæ qd exibuerant ministrio suæ gelij antequa caderent & ex diminuat eis de acti qua exibebant post ceciderunt dd ex priori opere sperat illis vita æterna ex posteriori reparat post lapsum p qua reviviscere incipiunt opa mortificata concipit anspes illa qa n est in iusto Deo hoc est infidelis Verbo suo qui promisit p unum utriq operi prioris quidq vita æterna ut stat ex numeris locis scripturæ posteriori Verbo remissæ peccatorp Matth. 5 Beati misericordes quoniam ipsi misericordiam obsequent

Sed dicet aliquis majoris valoris est misericordia iusti qua peccatoris & si hæc impetrat reparat & post lapsum & illa Dei negando obsequium qa misericordia iusti retardat impedimento inimicitiæ peccati sequentis misericordia vo peccatoris n retardat impedimento peccati dd in eodq valore p severat quæ habuit a principio accipiendi & si ille valor minor sit impetrat reparat & quæ misericordia iusti n potuit impetrare

Ad 3m Illa oratio qua iusti petit reparat & post lapsum sanctæ ee nihilominus n impetrare ad eo reparat & ipsa qa impedimentum sequentis peccati abstulit oe impetrandi Verum nec enim necessaria est oe oratio quod placet Deo impetrare id qd intendit na oratio qua iusti postulat & ingrato Peccatori laudabilis & Deo accepta est & tamen a legiando n exaudit propter obstinatum Peccatoris qui de impedimentum quominus iusti n exaudiat vita D Tho. in hoc ar. in fine corporis

Ad 4m dicendum quod oratio ista fit in obsequium & Laudem Dei qui meretur aliquid ab eo in eodem obsequio de obtinendi meritum id ppter quod fuisset deprecatio nam V.g. Justus qui orat p peccatore & si n exaudiat ad utilitatem exaudientis ad profectum qui operi illo meretur sibi vitam æternam & illud oratio mea in sinu meo convertet

Articulus 8m V. homo possit mereri augmentum gratiæ & charitatis

Dd est satis manifesta & indubitata apud Catholicos dd difficile est ea probare a priori Vasquez dicit putat 1.2o cap. 1 ita probat. Omne opus meritorium iusti redit ipsi dignum vita æterna & augmentum

g̃ redit etz iustus ipsu magis sanctu q̃ maior dignitas gloriꝫ exmaio
ri p̃cedit sanctitate p̃ eo ipso ꝺ̃ iustus meret augmentu gloriꝫ meret
etz augmentu grã Alterꝰ hꝺ̃ erão mihi sufficiens est q̃ posset
aliquis respondere maiore sanctitate quel causat ex merito nõ cadere
sub merito ꝺ̃ ee effectu formale ipsius operis meritorij meritu enim
cui sit dignitas maioris gloriꝫ redit formaliter ꝺ̃ignu maiori gloria ip
sum operante. Porro effectu formalis grãe nõ potest cadere sub merito
ipsius q̃ grã nõ potest manere suspensa ab effectu formali etz me
ritu oportet distinguꝫ et separari ap̃mo q̃ ꝺ̃ ꝺ̃ accidit in remunerat
operis dat mediante alterius voluntate inter hꝺ̃ et effectum
grãe nõ potest mediare voluntas alterius etz Dei

Quare facilꝫ possumꝰ ꝺ̃ hac doctrina catholica hac rõe
ꝺ̃ licet opus cuiꝰ hois iusti meret acceptari ad gloriã ꝺ̃ de lege
nemo acceptat ad gloriã nisi mediante grã et charitate p̃ eo ipso
ꝺ̃ iustus meret tanta gloria meret tanta charitate et grã hꝺ̃ eueniꝫ
tñ semp accidunt homini in eaꝺ̃ intensione et mensura in hoc ar
ticulo poterat disputari de merito actuu charitatis quantumuis remi
sse ꝺ̃ de hoc nos copiose egimꝰ in mata de charitate 22 dq 14
ar. 6

Artaꝰ 9 vꝰ Homo possit mereri perseverantiam

Dº est negativa mens D. Tho. in hoc ar. obscura et difficilis et nõ illiꝫ difficilior ꝺ̃ ut utraq; clarius innotescant

Dubitatur vꝰ Homo iustus possit mereri de dono perseverantiã finalem?

A parte affirmativa est argm quod hic adꝰ D. Tho. mo
9 aliquis est augmentu sanctitatis et grãe qua perseverantia inillaꝺ̃
iustus meret prius q̃ potest elicere meritu posterius Sed quilibet opere meritorio
meret iustus augmentu sanctitatis et grãe q̃ eo ꝺ̃ opere meret perseve
rantiã in illo augmento accipiꝺ̃ in hac sanctitate q̃ nõ potest iustus perseverare
in augmentu grãe nisi simul etz ꝺ̃ seruet ipsa grã quod est primu funda
mentu augmenti et intensionis ipsius Et ita prior ꝺ̃ eo q̃ grã ꝺ̃ ꝺ̃ gra
tuita grãe nõ ꝺ̃stinguunt na ꝺ̃ratio in existentia est ꝺ̃seruatio ꝺ̃stinu
atio rei Porro ꝺ̃ratio grãe nõ ꝺ̃stinguit a grã ipsa q̃ grã ꝺ̃ratio est ipsa

existentia grē dñi uita ut dctm est

Dfirmat q̄ qui meret gloriā eo ipso meret p̄seuerantiā in gloria ut manifestum ē q̄ qui meret tantum tantum grē eo ipso meret p̄seuerantiam in illa

Verissimatamen sententia ē p̄seuerantia finalem n̄ cadere sub merito de digno ita D. Tho. hic quem sequit oēs Scolastici ita ut nullus sit qui affirmet oppositum qua opp̄ Rom. existimat necessarium esse hanc sententiam ee de fide p̄bat q̄ q̄ alias cet certa perseuerantia iustorum p̄ meum eius meritum digni retribuitur adeo in fabili lege p̄seuerantia d̄o incerta est ut docet Triden. sess. 6. cap. 13. et p̄bat ex testimonio Apost. ad Ephesios 2 cum timore et tremore salutem vestram operamini nam si certi ee possemus de nra p̄seuerantia n̄ eet necesse operari salutem nram cum formidine ut d̄ stat formido timor d̄ sanctorum incertitudinem futuri mali utrum q̄ incertum est et damnabile quam timemus et p̄seuerantiam quam speramus

Hactamen rōe n̄ satis p̄bat sententiam nram ee de fide q̄ ex eo q̄d p̄seuerantia caderet sub merito digno n̄ sequeretur certum nos ee de p̄seuerantia finali q̄ incerti sumus et timemus de merito p̄seuerantiae eo q̄d n̄ possumus here certitudinem cum n̄ posset subesse falsum de nra sanctitate atq̄ iustitia. Porro qui de sua sanctitate incertus est incertus et est de suo merito digno q̄ hoc genus meritum requirit ut d̄ necessarium ad statum sanctitatis et iustitiae

Quare utcq̄ existimo melius p̄bat hanc veritatem ee de fide deducendo d̄ traditores ad aliud absurdum d̄ fidei manifestum q̄d hactenus fieri potest si p̄seuerantia finalis posset cadere sub merito digno quilibet iustus post primum actum meritum maneret dubius in gra q̄d est absurdissimum q̄ d̄ stat multos Patres sanctissimos et post multa opera meritoria sapius ee aliquando in peccatum mortale ut d̄ stat de Beato Petro qui n̄ ē dubium multa merita et insignia habuisse q̄ d̄ sapius ē in peccatum ne gabimus d̄ sequela q̄ d̄ p̄bat q̄ si post primum actum meritum de veret iustus p̄seuerantiam finalem omnibus conederet sine discrimine post quem primum meritum haburant q̄ stat p̄missio in evangelio de retributione meritorum cuius dicit meritum quantumvis minimum n̄ ee carere sua mercede

Posset aliquis respondere negando d̄ sequelam q̄ p̄missio retributionis n̄ intelligenda est nisi subsequatur peccatum mortale sed hic est efficacissime impugnata a D. Tho. in p̄senti nam qui meret sibi gratiam p̄seuerantiam finalem meret et p̄seruari a peccato et p̄fectione singulari

et

Hmerito

occassionem p̃seuerantiæ enim ꝑ̃ ꝑseuatio a futuro lapsu includit
p̃seuat̃ existentiã dimittam ne homo deserat̃ in tentat̃ et p̃mi
tat̃ cadere unde est notabile discrimen int̃ gloriã et p̃seuerantiam
q̃ gloriã potest cadere sub merito ea dñ ut homo non deserat̃ in pec
mentu peccati q̃d si adiecerit amittat futurã retributionis ius p̃seuer
tiã Dñs non potest sub hac dñ p̃missi eet enim stulta p̃missio si p̃mit
ret̃ p̃seuerantiã non peccanti perinde enim est ac p̃mitt̃ p̃seuerantiam et
rãe discrimin̄ est q̃a ꝑ̃ seuatio a peccato includit in ipsa p̃seuerantia
Dñs non includit in retributã gloriã

Sd oportet rẽdere uera roꝯ aprioꝝ huiꝰ Veritatis forca
nulla alia efficaci agnosci nisi de fœdꝰ p̃missionis aut pactiõ alioꝝ
sufficiens inquit Valor est in operibꝰ iusti ad p̃merenda p̃seuerantiã mihi
Dñs q̃a ea quã supra dixi de merito reparationis post lapsu Vr. rãe aprioꝝ
sufficiens q̃ hãc Veritate ipsa nata et limitatio grã adoptiõis qua tur
tu e idoneu principiu Digne p̃merendi hereditatẽ iusti p̃seuerantia Dñs
n̄ e hæreditas ꝑ̃ Dicto necessã ad adeunda hæreditate

Ad 1m arg.m Rñdet si dicamo augmentu grã et charitatis ee aliquid
maiꝰ ipsa p̃seuerantia finali de quo non sumꝰ dicere nihilominꝰ exeo non potest
colligi p̃seuerantiã cadere sub merito de Digno q̃a homo meret apud Deu de dig
no augmentu grã et gloriã ad maiꝰ et non meret augmentu rei familiaris
auta honoꝝ bonoꝝ temporaliu q̃d e minꝰ neq argumentu amaiꝰ non admin
het Vim nisi intra eundẽ ordine homo enim potest intelligere q̃d est maiꝰ
Dñs non potest Volare q̃d est minꝰ rãe Vr. discriminis inter augmentu grã
et p̃seuerantiã hæc est q̃a augmentu grã e causa formalis accepto
tionis ad tantã gloriã qua acceptatione meret homo de Digno ac quid
meret etiã sine eã non est talis acceptatio: Vetꝝ p̃seuerantia non e
causa talis e quia homo acceptat ad gloriã nã ante p̃seuerantiã accepto
erat Dñs est Dicho sine qua gloria non dñet et circo non e eadẽ rãe et
illa ut etiã sub merito cadat

Ad 2m Cedendo est eum qui meret gloriã eo ipso meren
p̃seuerantiã in gloria Dñs negandu est eandẽ ee roꝯ dogmatia et Servat
grã qua ꝑ̃ qui meret augmentu grã inuia non ideo meret p̃seuerantiã
in ictu augmenti

Quidã Theologi huiꝰ dictaꝝ existimant roꝯ discrimi
nã ee q̃a Seruatio gloriã non distinguit ab ipsa gloria Seruatio tamen grã
Distinguit agra redeuntiã etenim roꝯ huiꝰ discriminis q̃a gloria inquiunt
mentis rurari alternitate participata q̃ e achio quidã Valde mouenda

Dub. 1 articulo 3.

bile et simplex gra vt mensurat tempꝰ gª subiecta est operationi
nrae et ideo in dseruat grd aliqua successio et in dseruat gloriꝺ nulla
successio reperit.

Hactamen videtur mihi nulla rõe glat gª quicquid sit
de illa gd Veris Beatifica mensurat eternitate participata ab gd
bet certitudinaliter dseruat gloriꝺ distinguit ex nata rei aduct eij alias
nõ posset Deo gloria semel aducta terminare et corrumpere gd est fal
sum gbat rõe gª si aductio et dseruatio gloriꝺ essent idem ex nata rei sicut ex
suppõit aductionis necesse est gloriam aduci eta ex suppõit aductionis necesse
est dseruari aliud igit est gloria et dseruat gloriꝺ ee simul gd verum
est de alio ide ee gd est falsum igit quamuis aductio et dseruatio grd dis
tinguant ex nata rei alias nõ posset cessare dseruatio grd nisi impedita aduct
aductio tamen et dseruatio grd sic dicta simul neq interipsa successio aliqua
excogitari potest gª adoratio grd est duratio rei p manentis cuius ee totum simul
est unde ex hac fꝺ nõ est discrimen inter p seuerantia grd et dseruat gloriꝺ

Sed obiiciet aliquis Deus corrumpens gra in p sona peccati de
trahit aliquam pꝺs durationis gª duratio grd nõ fuit tota simul gª dicta tota
simul fuisset nisi eij durationis restaret faciendum ac inde neq corum
pi et trahi posset Ps corrupt gª grd nõ detrahere pꝺs durationis eij dicta
tam durat ꝺs destruere et adhuc nihil eij maneat ex eo autem gd duratio gratiꝺ
possit corrupt et pat nõ sequit in ipsa durat ee successione aliqua ꝺ dicta
sequit inter ee et nõ ee grd ee successus gª unus est postalius et sequit
et nequit utrum ee simul ut satis notum est et ide arg tur in tantum in
corrupt gloriꝺ certum enim est posse Deum extinguere gloriam Beatorum gd de
facere nõ detraheret partem durationis gloriꝺ sed tota durat ꝺs destrueret gª
in ipsa durat gloriꝺ nulla ee successio sed ee in illo casu inter ee et nõ ee
gloriꝺ et aduratio grd dictum est

Ad tertiu quod erat unde potest assignari inequalitas in durat
grd et gloriꝺ sit tota duratio est simul Ps inequalitatem assignari posse ex
coexistentia cum tempore inde enim cognosci potest quanta fuerit duratio grd
et gloriꝺ qd maior et minor tempus coexistent v.g. Beatitudinem Petri
magis durasse hactenus quam Beatitudinem Francisci gª quo existente plurib⁹
seculis ago Petro Beato et Beatitudo sancti Francisci pauciorib⁹

Ex igit ex doctrina D Tho. in corpe huius articuli rõe dicti
nõ minus ea ee gd dseruatio gloriꝺ natum est connexa cum aduct eij cui
Beatitudo est insita nata sua inamissibilis repugnat enim ab intrinseco
Voluntati Videntis Deum cadere a statu Beatitudinis et peccare et ideo

qui mereꝺ

qui meret gloria, meret p̄seuerantia, in illa Voluntas eni exigens statu Beatitudinis conformat in gra & credit impeccabilis. Alter p̄seuerantia & seruatio grē in hac Via n̄ seq̄t ex nata rē & ex ductē eiꝰ gr̄a gra Vide n̄ conformat Voluntate in bono & illa relinquit cum indifferentia & libertate ad peccandu, quapp̄ p̄seuerantia Iustꝰ & semp dependet a Deo qui stimulis auxilijs & regit Iustu p̄ singulos occasiones & tentationi succumbat ac p̄ inde ex eo gd homo mereat augmentu gr̄ē & charitatis in Via n̄ seq̄t mereri p̄ seuerantia in illo augmento

Dubitat D. V. perseuerantia cadat sub merito saltem de uno?

Prima sententia & negativa & in qua inclinat Lorca & Vide fuit D. Tho. in hoc art. 1. q. 2. absolute & simpliciter docet p̄seuerantia n̄ cadere sub merito neq; aute hoc Vim distribuendi & de meritis, censet excludere 2. q. rāo qua D. Tho. utitur communis & & de omni merito p̄dict negat eni p̄ seuerantia cadere sub merito q. & p̄ principiu meriti principiu aute meriti tam remoto nat cadere sub merito de uno quia de digno. 3. q. si aliqua rō posset p̄seuerantia cadere sub merito de uno ea cet. q. impetrans oratio nibꝰ de ny p̄seuerantiā. hāc rāo n̄ mouet D. Thoā ut dict existut & subinguit in hac Vba ad primu dicendu q. ea quā n̄ meremur orando impetramus nra & peccatoris Deꝰ audit peccatores petentes qua n̄ merent & ut patet p̄ Aug. super illud Joan. 9. scimꝰ q. Deꝰ peccatores n̄ exaudit ex quo sequit D. Thoā posse impetrat & sine merito & existimare se miꝰ peccatores accedi ad Deo ab eq; & merito peccatoris 2. ad 3. dicitur art. 5

Contraria tamen sententia communior & mihi magis placet ea defendit Vega q. 11. art. 2. de justificat & libro 12. in Concil. cap. 11. Vas ques in Mentario huius art. Valencia 2. 2. disput. 189. punct. 4. & 4 huius sententiā potissimu fundamentu & authoritas Aug. lib. de dono p̄seuerantiæ cap. 6. dicentis hoc q. dei donu scilicet perseuerantia simpliciter emereri potest nō cu dato sicut amitti contumaciter n̄ potest nimirū q. si perseueratu est usq; in finē n̄ potest perseueratu n̄ esse & observandu & duobꝰ modis posse capi p̄seuerantia 1. p̄ morte feliciter obtenta 2. p̄ habitu Vide p̄ gremio ab ultima iustificat usq; ad finē Vitæ sic priori modo capiat nulla difficultas & quin cadat sub merito de uno hominis iusti q. nulla rō potest comparari cu merito alterius tanqua principiu & causa

2 Dubiu 2 articulo

Ad tanqua trg 2d fructy meritt gd scripsit 2o modo dicendu e nullu opus eade
sua merito etz Dgnu hoc iustu ga in pgressu ad vitam a ultima cui subsit
includit series auxiliorp Dtinua gg homo iustus ad bene viuendu Dmn
gra p seuerandu hancautz auxiliorp serie n potest mereri homo iustus
ga quocung opere meritorio ipsa p q mereri dicat necesse est supponat exp
principiu primu auxiliu eorp gg illaterius Dtinuat ad 3m de perseuerantia
hoc modo sumpta n e controuersia ad 2dam alteraqd e felix Dumatio vite

Radicit aprion huius veritatis e ga homo iustus impetrat
a deo p[er]s orationibus felicis exitu vite ut docet expresse Augus. Ser. 6. de sanctis p
uerantia cap. 17 go merit Dgnu p seuerantia finale ga ex doctrina
eiz de Augus. epus. 105 impetratio hoc[us] p[ar]tis n e sine aliquo merito

Ad Respondent aliqui Augus. in ea epia n affirmarent
universu de actu impetratorio ac meritorio apud Deu ad tantu fidei
Xpiana qud impetrat remissi peccati ee cu aliquo merito inquit enim
neq enim remissio peccatorp sine aliquo merito fit sup[er]sedes ea impetrat
n dixit si homo ea impetrat ga homo impetrare potest sine merito fidei
vo n potest qua exp[re]ss Dnus subiecit neq enim nullu e meritu fidei ve
ru tamen ut ego existimo de e apud Augus hoc impetrare remissi
peccati et impetrare ex fide eande remissi na ait Augus. pluribus mo
dis affirmet de iustitia nra sumere initiu apte plane affirmat de
impetrat. bonor spiritaliu ex fide cedere Dnde e ga impetra
tio fit orata vo debet cedere ex fide Dei remunerationis ad illud
Jacobi postulet aute in fide nihil dubitans Tertio apud Augus. diuersa dei hoc
duo scilicet hoc impetrare et hoc impetrare ex fide n e dubiu p seuerantia
finale impetrari ab hoc[us] iusto p actu fidei et oratione na de ex[pre]sse
fatet Augus. dicto cap. 17 porro in actu fidei impetrantis aliquez meritu vel
perin ex sententia eiz de Augus. dicta epia 105 absq ter giuersat cedere
dug est

Ad neg difficile e soluere argum Dtrariu nullus enim eor p
bat efficaciter D Tho. suisse oppositu sententie na ad 1m Rm in oppositu
articulo negant meritu digni p seuerantie finalis qd e meritu simpliciter
Ad 2m negant de meritu etz Dgnu qd si id negaret D Tho expresse Dbet
aliud excluderet sicut fecit articulo 7 negans de meritu reparationis
post lapsu etz Dgnu dixit enim p dicta reparatio neq sub merito Dignone
q sub merito Dgnu cadere posse

Ad 1m Rm aliquos ex discipulis D Tho. deceptos ee dug exis
timant D Tho. affirmare in hoc art p seuerantia vide ee primeyu meritu

gd

got Sanctg Doctor neg tenuit insinuauit s. Thu eng dixit perseuranta dat n cadere sub merito g. degendet ex motu diuina qua e principaliter omnis meritu tao motione diuina dixit ee primu meritu regia perseuranta gt quarre intelligendu ut Dgt sit Vera disorimen ex sententia D. Thomine pse uerantia, uide de perseuranta Patre d. scuim sup.

Ad 3m R.D Tho. loqui demerito de digno ex ordinata Veritate, mu e aligua impetrare nos a Deo que mereri n possumg impetramg enig remissi peccatoy qua tamen n meremur de digno dicitur e dare sale in hac testimonio D. Tho. gt citat Augus. super illa Vba Joannis scimg enig a Deg Peccatores n exaudit quo loco Augus. nihil docet ex quo possit colligi peccatores n mereri bonitopo rib3 remiss peccatoy pqua orationib3 impetrant sd cu D. Tho. loquat de meritu de digno n e dubiu habere Augus. prua sententia na dicta epis 105 ducor cedit aliquale meritu remissionis peccatoy pertingat condignu ut in illo articulo notatu e

m.
Articulus 10. V temporalia bona ad
dant sub merito? ~ ~ ~

a 2as bona temporalia quateng sub illa ad opera Virtutu cadunt sub merito simplicit

1m 2o bona temporalia secundu se cadunt sub merito secundu quid

Circa 1m 2as est bre dubiu Vm bona temporalia quateng sub illa ad opera Virtutu cadant sub merito de condigno V. g. Vm homo Eleemosinariu mereat de digno augmentu rei familiaris ut abundans diuitijs largig eleemosinas faciat pars affirmativa Vr. expressa sententia D. Tho. in hoc art 1 g. Deedit bona temporalia quateng utilia ad opera Virtutu cadere sub merito simplicit 2d g meritu simplicit n potuit intelligere nisi condignu 2 g Dicat eode modo cadere sub merito quo cadit augmentu grie 2d charitatis de quo n est dubiu cadere sub merito de digno 2 g bat duabg viabg 1a quidquid ad deo mittit tangua p mu merces g iustitia retribuit p merito digno nostro ex pse xpo g a remissio diuina 1 Ethutit condignitate in meritis illi cadit 2d bona temporalia p mutent ad deo tangua merces Vera iustitia ut Dhat ex toto capit 8 Deuteron. 28 g cadunt sub merito de digno 2 quid quid iubat ad 2d quut 3 Eternu hereditatis cadit sub merito digno filij adoptiui hac ratione rosta rone meremur de digno augmentu charitatis 2 grie sd bona temporalia sub illo respectu iubant ad 3 requut 3 Eternu hereditatu g a cadunt sub merito de digno hac roe Vr. Vsus D. Tho. in hoc art

Mihi videtur dicendum bona temporalia quatenus ut hujusmodi adoperantia virtuti non cadere sub merito condigni nec de ratione ejus

Sed si ea solum ad bona temporalia deducuntur ad consequendum gloriam, cadere sub merito de digno multa et alia cadere debuissent, videlicet peccatorum finalis et auxilia gratiae tam interna illuminationis quam externa praedicationis, quibus homo multo magis subest ad consequendum regnum. Et quoniam hactenus dixit cadere sub merito condigno ejus expressa positio supra facile deducitur ratio ut per hanc nostra sententia gratia fully adoptivum respectu hereditatis aeternae idoneum principium efficiendi merita condigna. Et sunt aequales enim in vita aeterna et extra vitam quod excidunt a rede aeternae hereditatis, excidunt sub aliquo merito cadunt sub merito digno non gratia subest ad consequendum regnum, et de ratione formali qua homo acceptatur ad tantam et tantam gloriam et est impossibile mereri per dictam acceptationem quam mereamur formaliter per quem redimuntur accepti.

Nec D. Thomas opinatur docet gratiam per se mereri simpliciter verum intelligere meritum primo accepto sive de digno sive de digno per meritum vocetur quid meritum improprie ut dicam duobus sequentibus exemplis vocatur augmento gratiae et charitatis non adducit ad exactam similitudinem nec ad allegata videlicet gratia augmentum charitatis cadit sub merito proprio quamvis digno et similiter bona temporalia quatenus instrumenta ad operationem virtutis cadunt sub merito proprio sicut non eius dignitatis cum merito per dictum augmentum.

Ad 1um non respondet D. Thomas hic ad 1m sequentibus ubi ad 1m dicendum quod sicut Augustinus docet lib. 4 de Trinitate cap. 8. in illis temporibus promissis figurae fuerunt futurorum spiritualium quae in plenitudine nostris temporibus carnalis eius populus promissi vitae praesentis habebat et alterius tantum lingua nec et vita et felicitas erant

Dispecie autem praedictae solutionis adaptare argumentum mihi videtur D. Thomas sub hac ratione negare minorem propositionem. Videlicet bona temporalia promissa populo Hebraeo tanquam merces cultus dei secundum Deuteronomium promittat abundantia rerum temporalium factionis filii Moysi non promittit in promissionibus et mercedem vere cultus nec in umbra et imagine futurorum bonorum quae vere et exacta retributio laborum Christianae vitae facienda est nam gratia solum populi Hebraici nec et vita et felicitas fuit respectu praesentis status idcirco promissio bonorum temporalium facta illi populo fuit figura duplicis promissionis quae de futura gloria habemus in evangelio et ipsa bona temporalia illius populi fuerunt et figurae bonorum aeternorum quod speravit ecclesia

Ad 2um patet solutio ex dictis in argumento in contrarium

men

De merito

mente grē et charitatis et cetera bona quē deducunt ad requiē eternā
Deo tribuendis

Circa 2am dubiū et alterū dubiū Vm bona temporalia etc
cundum se cadunt sub merito de ygno q̄ teneant aut̄ bona temporalia se
cundum se hoc est quatenus sunt delectabilia seruilis fundata ad comodū etatis
temporalis parte affirmatiua Vr. docere D. Tho. dū affirmat p̄dicta
bona temporalia secundum se cadere sub merito scilicet quid nam p̄ me
ritum secundum quid nihil ueniat aliud intelligendum nisi meritum de ygno

Rase etiam q̄ obstat q̄ ex sacra scriptura tribuunt bona tem
poralia in p̄mium bonorum operum ex odi 1o q̄ 8 mouerunt obstetrices Deum edi
ficauit illis domum Regulis 29 Rex Babilonis seruire fecit exercitum
suum seruitute magna et merces nō redita est in p̄mium meritum exercitus illius
et dabo illi terram Egipti pro eo q̄ laborauit mihi

Nihilominus Babilonis mihi Vr. hoc bona secundum se non dant p̄mium etiam de ygno q̄ in sacra scriptura nuncupantur p̄dicta bona accidentaliter operibus
infidelium mala circumstantia ut docet D. Tho. hoc ad 2um nam Rex Babilonis
nō mouebat bellum ex zelo iustitie ad exambiendum dominandi et obstetrices
Egiptiorum admisuerunt misericordiam sub mala circumstantia mendacii
unde Gregorius lib. 18. moralium cap 2 benignitatis munus quod earum potuit
mercedem in eterna vita retribuit ad culpam amendacij temerarie recompensat
accepit quamuis factor nō accidentaliter exaltare aliquid culpabile
obstetrices scilicet propter ignorantiam inuincibilem quamultis etiam sanctis
Patribus laborarunt credentes Licite et mentiri pietatis causa ad exemplum
Regis Babilonis finem est et exemplum hic et aute impossibile in
opere quod habeat circumstantia mali finis inuenire meritum etiam de ygno
quo ad illud mundissimus dispicit Deo vere mundum peccatum et licet exhibere
obsequium et genere bonum est tamen Deus autem non potest retribuere ex gratitudine
opere malo quia propter quod dispicit quia ipso affectu gratitudinis quo bat
opus et accepta in obsequium suum quia virtus gratitudinis nihil habet
unum ad beneficium aut debitum igitur traditio Dei retributionis in p̄mium
hoc est ex vero effectu beatitudinis opere malo quia propter quod Regis
Babilonis dicit dari terra Egipti tanquam merces et labores quos exer
cuit Deus cum exercitu suo aduersus illum non est intelligendum Deum com
placuisse in opere illius nec est vera remuneratio et retributio modo illo
loquendi ad methaphoram expectat quia Deus in p̄pria dicit dedisse me
dicit Regi Babilonis quia habuit locum ad mittendum medium quemadmodum
dux Magnus Pater familias seruitium et operibus seruos et ex aliquo

Hercules Alcmg.

negligentia subtrahi a regni sui tutela quare
Rom. 5 decimitate cap. 12 et 23 affirmat dedisse Deus Romanis multa
Regna mundi q. ad terrena laudis et dominationis diminuerunt in officio ger-
tes externas in ea opera Romanor. pene placuisse Deo erant enim
ciata prae circumstantia scilicet minus appetitu laudis humanae et pro
uacupiditate dominationis et q. minoribus peccatis Romanor. primi
dicebant maiora peccata gentis sibi subiectorum quo sensu dicet Dns.
bona temporalia secundum decidere sub merito secundum quid hoc enim
rito impetri accepto tamen aliqua effigie retributionis hoc
[illegible], et officium Dei decet Romani regna mundi
aspicient ad opera eorum q. exaliqua intentione videndi q. operibus quod
fortasse est in Deo dicitur per methaphora, ita intentio finis exqua nata
naturaliter mouet ad eligenda media fortasse debet per exteriora impetri,
et figurate

Ro in Deo per exhibitae affectu intentionis impediendi
maiora peccata gentis externae et ex hac intentione eligendi: praedicandi
gere potentia Romanor. q. minus peccatores erant et habebat potestatem
te dominandi frenatum erant superbia aliarum gentium et arcu libidi
ne, comprehensa. Non ille affectus intentionis coibendi peccata gentis
externae fortasse fuit in Deo et me methaphora. ad electio orta exillo
fine scilicet augendi pia Romanor. quod est in Deo fratus fuit dictae
per methaphora et imperii remuneratio et mercis reddita Romanis
Dei tustitia q. Deus aspiciens ad minora ipsorum peccata abstit pia eor
explicito fine ut diligentes exqua doctrina et solutae manent et faci-
ntes ostui possunt vires Itaridi

Materia de gratia Dei del Pa
dre Maestro fray Juan Mar
quez de este año de 1615